

מבחר עלוזנים

תולדות שנת תשפ"ג

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
05:53	05:31	05:15	04:00	ירושלים
05:49	05:27	05:16	04:15	בני ברק
05:50	05:28	05:14	04:04	חיפה
05:50	05:28	05:17	04:16	אשדוד
05:52	05:30	05:16	04:00	בית שמש
05:52	05:30	05:17	04:18	קרית גת
05:50	05:28	05:13	04:07	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

**לחצו
כאן**

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת
במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא"**

שיעור מס' 116 | פר' תולדות תשפ"ג

"הטריק שתמיד מצליח"

וכדברי ה"עיון יעקב" שבנס של רבים ליכא כ"כ נס, כי זכותא דרביים עדיף. אולי אפשר לומר בדרכו של רבינו כי כאשר אדם מבטיח לפרסם את ניסיו וחסדיו של הבורא ברבים, ולחזק יהודים באמונה ובהודאה, ראוי אותו יחיד שיעשה עבורו נס, כי בעצם זה נס דרביים, נס שמחזק רבים אחרים.

ר' אורי מספר על יהודי ששיפץ את ביתו בהצלחה, ולרגע חש: "כוחי וחכמתי עשו לי את ההצלחה הזו".

"הקרה ה' אלוקיך לפני" רבינו מוכיח מהפסוק, שבכל צעד עלינו לזכור שהשי"ת הוא זה שמצליח דרכנו וז"ל: "ואגב אורחין יש לקחת מוסר השכל שכל אדם יש לו להכיר בכל מעשיו נפלאות מעשי ה', כי אין בכח האדם לעשות כלום אם לא בחסד ה', שאין אדם נוקף אצבעו למטה אלא אם כן נגזר עליו מלמעלה, וכן בכל רווח שיעשה אל יאמר כי זה בא לו בהשתדלותו העצום, אלא חסד ה'. וזהו: "כי הקרה ה' אלוקיך לפניך" והראי, הרי ביעקב, הקב"ה לא הקרה לו כלום, אלא הוא הלך ליקח השני גדיים ועשה אותם מהרה... וא"כ, לכאורה יעקב דיבר דבר שקר מפיו? שואל רבינו ומשיב: "אלא ודאי שיעקב רצה לומר נתגלגל הדבר ברצון הבורא ובחסדו שאני אזמין לך מאכלך".

בסיום הבנייה המוצלחת, רעיינו שמה לפתע לב כי נעלם לה תכשיט יוקרתי ביותר בשווי אלפי דולרים טבין ותקילין. לרגע הוא התבלבל: "מה קרה לי?" אבל מיד התיישב בדעתו ותפס: "הרי יש כאן משהו שנהל את העניינים, השי"ת הוא זה שהצליח את הפרויקט ושלח לי את הכסף, והוא זה שלקח את הטבעת היקרה". המשיך היהודי וסיפר: "הבנתי כי הכל בעצם מידו הטובה: גם הנתינה וגם הלקיחה. ומשכך נזכרתי ב"טריק" עליו שמעתי רבות: להודות לקב"ה. פרצתי ב"מזמור לתודה" הודיתי לבורא והבטחתי כי את חסדיו אפרסם ברבים. בורא העולם הבריק רעיון במוחי. התקשרתי למנהל החברה שצבעה את ביתי והודעתי לו בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים כי אם הטבעת לא חוזרת עד מחר יהיה איום ונורא... עוד למחרת חזר אלי הגוי ש"אכן מצא את הטבעת היקרה בכיסו של אחד העובדים". (מדובר בתכשיט יוקרתי ביותר שעולה אלפי דולרים- כהגדרת בעל האבדה).

את הסיפורים הללו בתיבול אמרות חז"ל לעידוד ההודאה לקב"ה שמע מיודעינו ר' שמואל בליל שישי שעבר, עת נסע עם רעייתו ברחובות בורו פארק. מששמעה את הדברים שאלה אותו רעייתו: "אם הטריק הזה כ"כ עובד, מדוע לא נשתמש בו למציאת התפילין היקרות של פנחס בננו?" ר' שמואל סבר וקיבל: אכן היינו כה עסוקים בתפילות ובחיפושים כך ששכחנו להודות לקב"ה. יהודי כר' שמואל לא עושה דברים כלאחר יד, בפרט לא כזה מעמד של הודאה לקב"ה. הוא סיכם עם משפחתו שבשעה עשר בערב מתאספים בסלון כל בני הבית למעמד הודאה להשי"ת. התיישבו להם כל בני הבית מסביב לשולחן, עם ספרי תהלים, לאמירת "מזמור לתודה" יחד על איבוד התפילין.

האב פתח בדברי חיזוק והלהיב את בני ביתו בחביבות בחובת ובזכות ההודאה לבורא יתברך על כל דבר, כי אין רע יורד מלמעלה והכל רק טוב וחסד. כך שגם מה שנראה רע בעינינו הוא בעצם טוב. תוך שהוא מבטיח לפרסם בשער בת רבים את הנס שיעשה עמם הבורא ית'. עודם מדברים והטלפון הסלולרי של האב מצלצל. על הצג שיחה לא מוכרת: ר' שמואל חשב לדחות את השיחה עד לאחר אמירת התהילים, אך הבחור פנחס אמר לאביו חצי בצחוק חצי ברצינות: "אולי זה לגבי התפילין?" ר' שמואל ענה ושמע: "אני נמצא מול ביהמ"ד של חסידי אלכסנדר ברחוב 56 st. עצר אותי ברחוב נהג הובר (-סוג של מונית) נכרי, אשר סיפר כי כבר מיום ראשון השקית המוזרה הזו נשכחה אצלו ברכב, ואינו יודע מה לעשות עמה. הוא הבין שמדובר באביו דתי. והרגע כשעבר בדיוק ברחובות בורו פארק חשב להשאיר את זה באיזה בית כנסת, כדי שהיהודים יסתדרו עם זה בעצמם..."

מעניין שכל התהליך הזה אירע בדיוק בעת בו משפחתו של ר' שמואל הסבה מסביב לשולחן למעמד ההודאה, כי ה"טריק הזה" פותח שערים "באו שערי בתודה"!!!

"ביום א' שעבר, י"ט מר חשוון תשפ"ג בני, הבה"ח פנחס, יצא מבורו פארק לשיבתו בעיר מונסי שם הוא שוהה כל השבוע עד לליל שישי הבא. עת הוא חוזר הביתה. בהגיע פנחס לשיבתו, שם הוא לב כי התפילין שלו אינם, הוא חשב שכנראה השאירים בבהכנ"ס בבורו פארק שם הוא מתפלל ביום ראשון, טרם נסיעתו למונסי. הלכתי לחפש בבהכנ"ס הנ"ל משתף ר' שמואל הי"ו, קורא מארה"ב, ששלח את הסיפור במטרה לנצל את הבמה להודות לקב"ה ברבים, פרסמתי בכמה מקומות אך העלתי חרס בידי. בסוף אותו שבוע, לאחר שהתייאשנו מהחיפושים, נסעתי ברכבי עם ב"ב והקשבנו לשיעור שנמסר ע"י יהודי בשם ר' ארי ברקוביץ שליט"א, אשר משתף את המאזינים ב"טריק"- כהגדרתו, (טריק = תכסיס מתוחכם, מילון אבן שושן) אשר עוזר פלאים בכל מצב, גם כשנראה כי השערים נעולים: "בואו שערי בתודה". ר' אורי מפליג שם בשבח ההודאה לקב"ה בכל מצב, ובפרט כאשר יהודי מוסיף הבטחה להודות על החסדים שיעשו עמו ולפרסמם בשער בת רבים. זהו מפתח קסם- המסייע לפתוח שערי ברכה וישועה בכל מצב. פשוט לומר בכל לב: "מזמור לתודה". הוא מביא בשם צדיקים אודות שרה אמנו: בת ק' כבת כ' שכשם שהאדם פונה לקב"ה שיושיעו בעת צרה ואומר מזמור כ' בתהלים: "יענך השם ביום צרה", כך עליו ביתר שאת, לומר מזמור ק' בתהלים: "מזמור לתודה". הוא מביא מהרבי מלובלין זיע"א "אנא ה' מוזכר הלל ארבע פעמים לעומת "הודו לה" שמוזכר שם, שש פעמים, היחס המתבקש: 60 אחוזי הודאה לעומת 40 אחוזי קבשה ותפילה. וכך מביא רבנו הזרע שמשון (פר' בשלח) "הודו לה כי טוב ה' הודו לה' בעת שנותן לכם הטוב, או אז כי לעולם חסדו - כי בזה יתמיד לכם לעולם הטוב והחסד.

ר' ארי מעודד להרבות בהודאה לקב"ה ובאמירת "מזמור לתודה" על הטובה וגם על מה שנראה קצת כהפך, ח"ו. הוא מעיד כי אתמול שמע אישית מיהודי שזכה קצת בגיל ארבעים, לחבוק בן זכר לאחר שבע עשרה שנות המתנה. אותו אבא טרי סיפר לר' אורי בהתרגשות כי לפני תקופה היו שוב אצל רופא בכיר ומדופלם שהציע להם להשלים עם המציאות הכואבת: "לכם לא יהיה ילד משלכם". כמעט והתייאשו, באותה עת הם פגשו יהודי שזכה להיפקד בזש"ק לאחר שמונה שנות ציפיה. בתמיהה שאלו אותו מה ה"סוד" שלו: "הרי אין סגולה שלא עשינו, קברי צדיקים שלא פקדנו, תפילה שלא התפללנו, ועדיין שערי שמים נעולים עבורנו! איך הצלחתם אתם, לפתוח את שערי השמים הנעולים?" הלה גילה להם את ה"טריק" שפותח את השערים. הוא לקח תהילים ופתח אותו במזמור ק': "מזמור לתודה... בואו שערי בתודה". כוח התודה! להודות לקב"ה על כל מצב מתוך הכרה פנימית שזהו טוב עבורי. זה מפתח הקסם לפתיחת שערים, גם כשהם חלילה נעולים. האב המאושר סיפר כי הוא ורעייתו קבלו ממישהו עצה שכל אחד מהם יאמר כל יום י"ג פעמים "מזמור לתודה"- וזכו ונפקדו לתקופת השנה. **היהודי בן הארבעים** ורעייתו החליטו גם הם להשתמש ב"טריק" זה. הם החליטו לשנות כיון ולהודות לבורא יתברך. באמרם מידי יום י"ג פעמים "מזמור לתודה" ולאחר עשרה חודשי הודאה הם נפקדו נגד כל התחזיות בבן זכר בריא לאוי"ט.

י"א כי "עבדו את ה'" - כעין מלאכת מעבד, בה מעבדים את עור הבהמה הקשה, מרככים ומכשירים אותו לשימוש בני אדם. בדומה לכך השמחה וההודאה כביכול מעבדות ומרככות את מידת הדין הקשה למידת רחמים המרומזת בשם "הויה". על ידי עשרים ושש ההודאות שלהם כמנין "הויה" שם הרחמים נראה שהם עיבדו את ה' והפכו את מידת הדין לרחמים, בבית המקדש מקור השפע והברכה היו שלושה עשר שערים. המספר שלוש עשרה בגימטרייה: "אחד". מעניין כי אומות העולם מאוד מפחדים ממספר זה. כותב השורות ראה בחו"ל לא אחת בניינים גבוהים בהם במעלית לא מופיע המספר: 13 אלא מהקומה 12 מדלגים וממספרים את הקומה הבאה 14.. ר' אורי הוסיף ש"טריק זה"- כהגדרתו, עושה פלאים. כאשר אדם מודה לקב"ה על כל דבר, ובפרט כשהוא מבטיח לספר את ישועתו ברבים.

את כוח הישועה מפרסום הנס ברבים אפשר להבין על פי יסוד שמביא רבינו ה"זרע שמשון" בפרשתנו, שלצורך רבים מותר אף לסמוך על הנס. כך הוא מתרץ את קושיית העולם איך אליעזר סמך על הנס: "והיה הנערה אשר תאמר..." ומתרץ כי לצורך רבים מותר לסמוך על נס, מכיון שמיצחק אמור לצאת עם ישראל, לכן נחשב נס דרביים

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

ספורים בפרשה

ויגדלו הנערים (כה, כז)

כשהיה רבי זאב מצפריז, בנו של רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב, בילדותו נהג להשתובב ככל הילדים. כשהתקרב לגיל שלש עשרה פנה אביו לסופר סת"ם מקחה, ובקשו לכתב תפלין לבנו יקירו. נגש הסופר למלאכה בקדשה ובטהרה, וכאשר סים בא אל הרבי והראה לו את הפרשיות. שמח המגיד מאד ובקש מהסופר להביא אליו את בתי התפלין לפני שיכניס בהם את הפרשיות. כעבר זמן, הגיע הסופר עם הפרשיות והבתים המוכנים. נטל הרבי את הפרשיות בידו והחל בוכה בכי חרישי מעמק הלב. הדמעות גולשות לבתי התפלין והסופר רואה ומשתומם. רק כאשר התמלאו בתי התפלין מדמעותיו, רוכן הרבי את הבתים, יבש אותם ואמר לסופר: "עתה, רשאי אתה להכניס את הפרשיות אל תוך הבתים". בהגיע היום והנער זאב החל להניח תפלין, התרחש פלא: שנוי גדול חל בנער ששנה את התנהגותו ללא הכר, לבו התמלא באהבת תורה ויראת שמים, ומאז עלה ונתעלה עד שהיה לאחד מצדיקי הדור.

ויאהב יצחק את עשו (כה, כח)

אחד מבניו של רבי חיים מטשרנוביץ בעל "באר מים חיים", היה חתנו של ה"אזהב ישראל" מאפטא, אך לדאבונו לב סטה מדרך התורה לחצב לו בארות נשברים. הבן צער את אביו ואף גרש את אשתו הרבנית, אך למרות מעשיו הנלוזים לא הרחיקו אביו מעליו ואף קרבו מאד, עד שבסוף חזר בתשובה שלמה. פעמים רבות שמע תלמידו רבי מאיר מפרמישלן כיצד רבי חיים מרים את ידיו לשמים ואומר: "רבנו של עולם, יהי רצון שאף אתה תנהג בבניך במדת הרחמים כשם שאני הקטן נוהג בבני זה. גם לי בן שטר מן הדרך הישרה ואיני מרחיקו מפני, אף אתה לא תסתיר פניך מבניך שאינם הולכים בדרך התורה". ורבי מאיר מצא לכך רמז בפרשתנו: "ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו", יצחק אבינו ידע שלעיתיד לבוא יאמר לו הקב"ה: "בניך חטאו" כמובא בשבת (דף פט). ולכן קרב את בנו עשו כפי שגבוא היום יוכל לומר לנפש: "גם אני אהבתי את בני למרות מעשיו, אף אתה רבנו של עולם, מחל נא לבניך בני ישראל".

כי ציד בפיו (כה, כח)

היהודי הקדוש מפשיסחא, צנה פעם את תלמידו רבי בונים לצאת לדרך ולא אמר לו לשם מה. נסע רבי בונים עם כמה חסידים והגיעו לכפר אחד. רצו החסידים לאכל מאכלי חלב שבהם אין שאלת פשרות, אך הפנדקאי הציע להם בשר מפני שלא היו ברשותו מאכלי חלב. החלו החסידים לחקר מי הוא השוחט, האם היתה הבהמה חלקה ללא סינא ואם המליחה נעשתה כראוי וכך הרבו חקירות על הפשר. פתאם שמעו קול של עני אחד שישב מאחורי התנור שקרא אליהם: "חסידים, מה שאתם מכניסים אל הפה אתם חוקרים אם הוא בשר או לא, ועל מה שאתם מוציאים מן הפה, על הדבורים שלכם אין אתם שואלים כלל". כששמע רבי בונים דברים אלו, הביו שבשביל כך שלחו רבו וחזר מיד לביתו.

פנינים

אברהם הוליד את יצחק (כה, יט) - "הוליד" בנימטריא "דומה" שהיה קלסטר פניו של יצחק באברהם, כמובא ברש"י. (דעת זקנים)

לכן הארמי (כה, כ) - שמו מראה על תכונותיו. "לכן" - "נבל", "הארמי" - "הרמאי".

ויהוצצו הפנים בקרבה (כה, כב) - כשהיתה עוברת על פתחי תורה יעקב מפרס לצאת, עוברת על פתחי עבודה זרה למד מהמלאך במעי אמו? אלא שלא רצה להיות עם עשו בידו ובקש לצאת (מפי השמועה)

הלעיטני נא מרה אדם (כה, ל) - "נא" הוא לשון בקשה, וכי דרכו של עשו לבקש? וגם איך קרא לעדשים אדם, והרי דרכם של עדשים כל מה שמתבשלים יותר נהיים ירקים? אלא ש"נא" הוא שאינו מבשל כל צרכו, ובקש עשו מיעקב שיתן לו לאכל עוד לפני שיגמר להתבשל בדרך הכולנים שאוכלים רק בשנתבשל שליש בשול, ולכן אמר אדם שעדין לא נהיו ירקים מרב בשול.

עקב אשר ישמע אברהם (כו, ה) - בפסוק עשר מלים, רמז לעשרה נסיונות. (בעל הטורים)

והבאת עלינו אשם (כו, ז) - סופי תבות "מות", אבימלך אמר ליצחק: ספנת אותנו בעברה חמורה כל כך שיש בה דין מות. (שפתיה כהן)

ותאמר לו אמו עלי קלקלך בני (כו, יג) פונת רבקה היתה צוה להודיע ליעקב על שלש "צרות" עקריות שיבואו עליו: "עלי" - ראשי תבות עשו, לכן, יוסף. (הגר"א מוילנא)

ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול (כו, טו) - רבקה נסתה אם עצתה טובה והלבישה את בגדי עשו הגבוה, ליעקב שהיה קטן יותר, והבגדים הולמוהו כאלו היו שלו (סוד התורה)

ויבא לאביו (כו, לא) - תבות אלו נקראים ישר והפוך, לרמז בפשר עושה טובה מתפונ הוא שיחזירו לו.

ואת פלדש ואת ידלף (כב, כב) - דורשי רשומות המלציו: ידלף - ראשי תבות פתי יאמין לכל דבר, פילדש (מלא) - ראשי תבות פתי יאמין לכל דבר שטות...
...

היה היה

"ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים"

149 שנה ל'סוד שכונת "מאה שערים" בירושלים

באור ליום חמישי, ר"ח כסלו תרל"ד, התפנסה אספה של יקירי ירושלים בראשות הגאון רבי מאיר אורבך מקלשי, והחלט על יסוד חברת "מאה שערים" להקמת שכונה בירושלים החדשה מחוץ לחומות העיר העתיקה, בשם "רחובות". השמות היו מתוך פרשת השבוע פרשת תולדות, ועל שם מאה החברים בהכרה, אף השם "רחובות" נשתבח והשכונה נקראה אף היא בשם החברה. לאחר פשנה, בטבת תרל"ה, הסתיימה בנייתן של עשר הדירות הראשונות והשכונה החלה לקרם עור וגידים.

אחד הקניינים שקרקע נקנית בהן, הוא קנין הדמים. אף הקרקע בירושלים של אז בן, אלא שמוסיף עליו בדים תרתי משמע הן בממון והן בדם התמצית. ככל שנראה כי הרכישה עמדה להגמר, והנה צצו להם בעלי בתים חדשים אמתיים ומדמים אשר טענו לזכויותיהם בקרקע זו, ואת כלם היו מפרחים לפצות, שאם לא בן לא היו השלטונות התרפיים מעבירים בטהו את הקרקע על שם הקונה. אמנם ככל שיסורין אלו מאביבים, הרי שההרגל מרפך הקאב ומתוך שהרגלו יהודי ירושלים זה מכבר למכשולים מסוג זה שחזרו ונשנו, כבר קרה חדם במקצת, אף הנה נתרצה ובאה צרה מסבכת על חברת "מאה שערים", שאימה לא רק להשיבת ולמטוט את כל תבניתה, אלא אף העמידה בסכנה של ממש את ראשי החברה. וכן היה מעשה:

בסמוך למקום עליו נבנתה לבסוף מאה שערים, בחלקה שבית הפנסת דכולל בוקרשט מתנוסס היום (בשנים האחרונות נבנה שם בנין מגורים נרחב), עמדה בקתה בה התגורר מיסיונר גרמני, אשר נהל פעילות מיסיונרית בפסיבה. אותו מיסיונר היה לו פרס גדול ובו העסקו פועלים ערבים. בין הפועלים הללו היה אחד אשר היתה לו קרקע קטנה בשטחה של השכונה החדשה, וכאשר נודעה למיסיונר עבדה זו, החל לשדל את הפועל ולהסיתו שלא ימכר את חלקו ליהודים, בחששו שמא יבלע לכן המיסיונר שלו מן השכונה החדשה, ואף הבטיח לו שאם לא ימכר את חלקו ליהודים יעלה את שכרו בעבודת הפרס בכפל כפלים. אותו ערבי הבטיח למעבידו כי אכן יפר את עצת היהודים, לא ימכר להם את חלקו וגם יניא אחרים מבני משפחתו מלמכר חלקם באותו שטח, אולם בצנעה נשא ונתן הפועל עם הקונים היהודים ואף המריץ את קרוביו לעשות כמוהו ולהביא את העסק לידי גמר, מאחר שלמחר כךה אי אפשר היה לצפות מכל קונה אחר.

הגרמני הכיר בשכירו כי הבטחתו היא מן השפה ולחוץ ולפיכך זמם לחסלו, ובהיותם פעם בפרס לבדם באין רואה, דקר הגרמני את הערבי למות והערים עליו ערמת עפר גדולה כדי להסתיר את הגופה. המיסיונר לא הסתפק בהריגת הערבי אלא אף סנן שמועה, כי יד היהודים בהעלמו הפתאומי של הערבי, וכי מאחר ששרב למכר את חלקו בקרקע שבשטח השכונה - רצחוהו נפש.

שמועה זו עשתה לה פנפים וכל אנשי פפרו של הערבי הנעלם הופיעו לפני המושל הפחה ותבעו נקם. הם דרשו כי הרוצחים יאסרו מיד, ואם לא יעשו דין לעצמם ויקימו ברוצחים את גאלת הדם המקדשת בעיני הערבים, ואשר נהגים הם בה לפנים משורת הדין. ההשוד הראשי בעיני הערבים, אשר בו רצו לכלות את זעמם, היה רבי יאשע ריבלין מיוסד השכונה, בהיותו מפרסם בפעילותו לבנין ירושלים. המושל הפחה, שיזע והפיר היטב את עדת היהודים ואת רבי יאשע, הבין מיד כי ידיהם לא שפכו את הדם, וכי עלילתם זו נרקמה על ידי חתנים הרוצים לקעקע את יסודה של שכונת היהודים החדשה, אף מאידך גיסא חשש כי הערבים הזועמים יקימו את איומם אם לא ימצא הרוצח האמתי, ולפיכך שגר מיד שליח מיוחד להזהיר את רבי יאשע על הצפוי לו ויעץ לו לצאת את העיר ואפלו את הארץ מחסר אפשרות להגן עליו. באותה עצה היה גם הקונסול האנגלי שרבי יאשע נמנה עם נתיניו. רבי יאשע הכיר כי עצתם נכונה, שכן האיום אינו איום סרק. הוא חפש לו מקום מסתור ומצאו באחת מחברות ירושלים, ויחד עם זה שכר לו יהודי ירושלמי שנודע בפקחותו בשם רבי יעקב דוד סלוקין שימשם לו פאיש קשר, ידאג לקיומו ויזינו בידיעות על הנעשה והנשמע בעיר. רבי יעקב דוד שמר את סודו פראוי, ומלבד פמה מגדולי ירושלים לא ידע איש על מקומו ועל קיומו של רבי יאשע, שפאלו נבלע באדמה החדשה.

מאורות

רבנו שמואל אליעזר - המהרש"א ז"ע
ליום ההלכות ה' בקסלו שצ"ב

נולד בקרקא בשנת ש"ט ל'אביו רבי יהודה הלוי, מצאצאי רבי יהודה הקסיד בעל "ספר חסידים". מקנה "אנדלס", על שם חותנתו קרת אנדל שהמכה בו כל חייה ונשאה בעל הוצאות ושיבתו הגדולה בפוזנא.

היה מגדולי דורו ותמן תקנות רבות פועד ארבע הארצות. התפרסם כבעל חסד גדול ועל דלתו רשם את הפסוק באיוב: "בחוץ לא-גליו גר דלתי לארח אפתי".

הבעש"ט הק' התבטא על פרושו כי הוא נכתב ברוח הקדש וכן אמר עליו: "אם היו יודעים בעולם את גדל צדקתו היו מלחכים את העפר שעל קברו".

בנו של הגאון רבי עזרא עטיה, חלה במחלה אנושה והרופאים נלאו למצוא לו תרופה. חמו טפס עד יותר מ-42 מעלות והיה נתון בין חיים למות. בקשף שעות ארכות עמד הגאון והתפלל על בנו מקירות לבו בבכיות ובמתנונים, עד שגרדם. בשנתו התגלה אליו המהרש"א ואמר לו: "דע לה, שמופני שהנך דבוק בתורתך והנך עמל על כל מלה בפרושי למסכתות הש"ס, מבטיחני לך שאתפלל על גוף לפני הקב"ה כדי שתוכל להמשיך וללמד מתוך שלות הנפש". וזהו לך האות" אמר לו המהרש"א בחלום, "שכאשר תתעורר משנתך, תמצא שחמו של בנך ירד והוא החלים מחליו" לחלוטין". הגאון הקיץ מחלמו ונדהם לראות את השנוי לטובה.

יוסיף דעת

בתחילת הפרשה מסופר על לידתם של יעקב אבינו, ואחיו עשו הרשע. כשנולד עשו, יצא עם שיער בראשו ובקנו ועם שיניים כסידים כאדם גדול, וכן מתרגם יונתן: "וקרו שמוה עשו, מן בגלל דאיתלד כולו נמיר בשעיר רשע ודיקניו ושיניו וככין", ומאכן שמו עשו, שהיה עשוי ומוכן כאדם גדול. בילקוט מביא בשם מדרש אבכיר, שבזמן שהיה עשו במעי אמו לא הוצרך ליניקה שהיה כבר בעל שיניים, ורצה למנוע גם מיעקב לינוק והיה שותה דם נידתה שלא יתפרך לדם. ויש שמצאו כאן רמז למה רק אצל רבקה נזכר שהיתה מינקת, שנאמר: "ותמת רבקה מינקת רבקה" שרק יעקב הוצרך למינקת. כתב האור החיים הק', שהסיבה שיעקב רצה לברך את עשו מפני שחשב שבאמצעות הברכות יתחנך למידת הטוב ואז ייטיב את דרכיו, "כי הצדיקים יכאבו בעשות בניהם רשע והיה משתדל עמו להטיב, וייתכן שהיה מועיל". ענינו של יצחק כהו לעת זקנתו וחז"ל מביאים כמה פירושים, ואחת מהן מפני שהסתכל בבניו של עשו שהיה רשע, כי עיניים שהן רוחניות כהות מראית פני רשע. אולם המוסתכל בשוגג בפני רשע אינו מויק, ואם חושב על אדם שהוא מלך המשיח, כמו שאמרו חז"ל שאין בן דוד בא עד שיטול עשו שכרו על כיבוד אב ואם, כדכתיב "אחר כבוד שלחני אל הגויים", ואין הקב"ה מקפח שכר כל בריה אלא גימול לעולם על פעולות הטוב לכל מי שיעשהו. וכן כתוב בזוהר שלא היה בעולם אדם שכיבד את אביו כמו עשו ולכן קיבל מלכות בעולם. ומובא בירושלמי, שאמר ר' אחא בשם ר' חונא, עתיד עשו הרשע לעטוף טליתו ולישב עם הצדיקים בגן עדן לעתיד לבוא, והקב"ה גוררו ומוציאו משם", וזה בזכות כיבוד אב.

פניני "אור החיים"

מדברי האור החיים הקדוש על הקרשה

ויתרצו הננים בקרבה - צריך לדעת אומרו ויתרצו, גם אומרה למה זה אנכי. ורש"י פרש: "אם כן גדול צער העבד, למה זה אנכי מתאוה ומתפלל על החריון" - עד כאן. ופרושו ז"ל אין הדעת מסכמת עליו שתמאס הצדקת בהריונה לצד הצער, גם בקה נחה דעתה באמר לה האלהים שני גוים גוי, "זה לא יוסר צערה. ודבותינו ז"ל דרשו דרשות הרבה, אבל פשט הפתוב לא נודע. אכן פשט הפתוב הוא ויתרצו לשון רצון, פרוש היו דחקים ביותר פשעור שהיו מתרועעים ולא יתקינו במעיה, וזה יורה כי הריונה אינו מתקום. ותאמר: "אם כן למה זה אנכי" פרוש זה מורה באצבע חוזר אל החריון, למה אנכי הרה, לדיק יצעת. ויתלך לדרש את ה' - פרוש לבקש רחמים על קיום הריונה ולדעת דבר הסובב הפסד, כי מן השמים לא יעשה נס לשקר שתפקד בדבר שאינו מתקום, ולעולם לא הקפידה על צער החריון, כי הצדיקים יסבלו צער גדול בעולם הזה לתכלית טוב הנצחי.

עוד נחפון להבטיחו כי אין לישמעאל חלק ונחלה בהשטחות אברהם, וזאת לציחק לבד והוא אומרו לה, ודקדק לומר ולצדקה, לשלל חלק מפניו כי דוקא אותו שנקרא זרעו דכתיב כי ביצחק יקרא לה זרע, ולא כל יצחק.

דברי הימים

בכ"ט במרחשון תרע"ט, הסתיימה מלחמת העולם הראשונה באופן סופי, עם כניסתה של הפסקת האש עם אוסטריה.

בא' בכסלו תש"ד, התאספו שלושת מנהיגי בעלות הברית, צ'רצ'יל (ראש ממשלת בריטניה), רוזוולט (נשיא ארה"ב) וסטאלין (שליטה של ברית המועצות) לוועידת טהראן, ובה החליטו על פלישה לנורמנדיה שבצרפת ובתיחת חזית שנייה נגד הנאצים. מבצע זה, היה מבצע הנחיתה הגדול בהיסטוריה, והשתתפו בה מאות אלפי חיילים של בעלות הברית. פלישה זו היתה ראשית הקץ של גרמניה הנאצית עד כניעתה לאחר קרוב לשנה.

ג' בכסלו היה אחד מימי החג שנקבעו בימי החשמונאים, מפני שביום זה ביטלו החשמונאים את גזירות היוונים שגזרו, הם גזירות אנטיוכוס, ועשו אותו יום טוב.

בג' בכסלו נעשה נס לבעל ה"פני יושע" והוא ניצל בנס מביתו שקרס. בזכות הנס קיבל על עצמו לחבר את פירוש הנפוח על התלמוד.

ב' כסלו תשי"ח, נפטר רבי מיכאל דב וייסמנדל, מפעיליה הבולטים של תקופת השואה. הוא השקיע מאמצים רבים לעצור את השמדת יהודי הונגריה, אך מכתביו ותחבוביו להשגת המשאבים הדרושים לכך, שבו ריקם. הרב וייסמנדל היה גם אחד ממפתחי דילוגי האותיות בתורה.

אלא שבאן מצאו כמה קנטרנים, שעדין לא השלימו עם תבניתו של רבי יאשע, הזדמנות נאותה להפרע ממנו, והפיצו שמועה אשר רבים גם האמינו בה, כי רבי יאשע ערק לחוץ לארץ עם צרור כספה של החברה. והאילו והסוד נשמר וברית פרוחה ללשון שתתקבל על הלב, ותהום כל העיר. החברים וגני משפחותיהם צרו על ועד החברה ותבעו את פרוטותיהם העשוקות, וכמעט שהצליחו אלה לעולל את אשר לא עלה בידי הערבים, לנפץ את כל התכנית לבנין מאה שיערים.

קול הענות במחנה המשתפנים נודע לרבי יאשע על ידי איש סודו, ובקששו שקא יבלע לחלמו, שגר אגרת תחנונים אל הגאון מקליש רבי מאיר אוירבך, ששמש אז ברובה של ירושלים, למען יעשה הכל כדי שהאמת תתגלה ולא יתעררו יסודות הבנין של השכונה. הרב מקליש הסתגר בחדרו, התענה והתפלל להצלחת השכונה. למחרת יצא מחדרו ושלח להודיע, כי בטחונה חזק בה' ותוך שבוע ימים תתגלה האמת וכאור היום יצא משפטו של הרוצח. מקבל היה הגאון מקליש פאיש קדוש ודברו פדבר איש האלקים, משום כך התפשטו דבריו חיש מהר בכל העיר והצבור כלו נדרה בצפייה לראות כיצד יפל דבר.

יום הלך ויום בא וכעבר חמשה ימים בא המושל הפחה עם מליו לברמו של הגרמני, כדי לרכש מענביו שנועדו כמשפחים ביותר, כמנהגו מדי שנה בשנה בעונה זו. בבוא המושל לברם נהג היה הגרמני מפני כבוד המלכות לקחתו תמיד לסויר בין ערוגותיו, למען יבחר את האשכולות העסיסיים והיפים ביותר, ולאחר שהמושל הצביע לפניו על אי אלו גפנים שישרו בעיניו צוה בעל הכרם לפועליו לבוצרן ולהקינן לו, והמושל ומליו היו מתנשבים בינתיים באחת הקרחות שבתוך הכרם וממתינים עד שסיימו הפועלים את עבודתם.

לפתע נתר הפחה ממקומו וקרא: "מהו הרוח הרע שעולה כאן באפי?" ריח של פגר הוא זה! - נענה לו אחד ממליו, ותוך כדי עמדו על רגליו הצביע הפחה למליו על גבשושית העפר שממול. "מסתבר" קרא הפחה, "כי שנוי זה בנוף המקר לי מזה שנים, הוא אשר הביא עמו את הריח הנורא". ואכן בהתקרב החבורה לחזות בגבשושית מקרוב, הפה הריח חריפות בנחיריהם. "יא אחמדם! פקד הפחה על אחד הפועלים, "סלק נא גבשושית זו ונראה איזה פגר מונח תחתיה".

לחדתמתם הרבה של בני החבורה נלה אחמד תוך דקות אחרות את גופתו של חברו הנעלם שהכירו היטב, ושקא לא די בכך הרי עם גלוי הגופה מצאו לידה גם מכתב המיעד לבעל הכרם ואשר פפי הנראה נפל מחיקו עת התעסק בהטמנת הגופה. לאור חשיפת ממצאים אלה, הגופה והמכתב כאחד, שוב לא יכול היה הגרמני בעל הכרם לעמד בחקירתו הצולקת של הפחה, הודה בפשע הנעב ובהוראת המושל נתלה עוד באותו יום. רק עתה יצא רבי יאשע ממחבואו ותהום כל העיר לנכח קדשתו של הגאון מקליש.

אך הרב לא עמד לימינה של מאה שיערים ברוח בלבד, הוא אף תרם מכספו ומזמנו למען שגשוג השכונה ואף עמד בנשיאות האגודה. אמרו עליו כי בבואו לירושלים הביא עמו צרור כסף הגון, מכספי נדנתו אשר השקיע אותם בעסק שתפוח עם מישהו והימנו ינק את פרנסתו כל ימי חייו.

כשהחלו לבנות את בתיה הראשונים של מאה שיערים הזדקקו פרנסיה להלוואה גדולה, ולאחר חפזשים רבים אחרי מלוה נמצא אדם שהיה מוכן להלוות להם את הסכום אך דרש את ערביותו של נגיד מפר. רבי שלמה זלמן בהר"ן פנה אז לרבה של קליש כי יערב להלוואה. "ומהו השקב?" שאל רבי מאיר אוירבך. רבי שלמה זלמן ורבי יאשע שהתלנה אליו, פערו עינים זה למוז זה בתמיהים על שאלתו של הגאון. "רצוני לומר, מהו השקב שעלי לשלם כדי לזכות במצוה רבה זו של בנין ירושלים?" הסביר הגאון מקליש. "אם ינדב הרב סכום כסף במנין שמו (מאיר) - מאתים חמשים ואחת לירות, יהיה זה תשלום הגון", השיבו רבי שלמה זלמן. "מספיים!" קרא רבה של קליש, "והנני מוסף סכום דומה לזה גם בעבור הבנינה". "אם כך", הכריז רבי יאשע, "הרי שהרב נתן סכום במנין שמו של המתרים שלמה זלמן (502)..."

מטעים

ורב יעבד צעיר (כה, כג)

תבת ורב מטעמת בטפחא המפסיק ואינה מהברת לתבת יעבד, כפי שלכאורה היה צריך להיות. ויש שמצאו כאן רמז לדברי חז"ל שאם יזכה יעקב יעבד עשו אותו, ואם לא יזכה הוא יעבד את עשו, ולכן יש הפסק לפני תבת יעבד, שלא בכל הזמנים יעבד עשו שהוא הגדול את יעקב הצעיר.

אנכלי עשו בכרד (טו, טז)

תבת אנכי מטעמת בטעם טפחא המפסיק, לרמז על דברי חז"ל שיעקב התרחק משקר בדבריו וכוונתו היתה לומר: אנכי בנה, עשו הוא בכורה, ולכן יש הפסק ביניהם.

ערי'שוב אף-אחיד מנה (מח)

מטעם בטעמי קדמא ואולא רביעי, ובספר כבוד שמם מצא כאן רמז על ארבעת המבוקשים להרע ליעקב. עשו בביתו, אליפו בדרכו, לבן בביתו, ושדו של עשו בדרכו, וכאשר נאבק יעקב עם שר זה ויכל לו, הודה לו המלאך על הברכות שקבל שבאמת הו' שלו. וזה מרמז בטעמים, שהקדימו והלכו ארבעה, וברביעי אז חזר פעם של אחיד עשו והודה לו על הברכות.

מדגש

בתחלת הפרשה אנו נתקלים בתופעה יהודית בקשון הקדש: "לשון נופל על לשון", מלה דומה למלה שניה עם משמעות אחרת. ויעתר יצחק לשון בקשה ותפלה, ומיד לאחר מכן: "ועתה לו ה'", קבלת בקשתו בידי הקב"ה. לעתים ישנן מלים דומות שיש להם משמעות הפוכה, כמו לשרש ולהשריש. פרושים רבים נתנו לשרש עת"ר: 1. לשון עשירות והתי"ו מתחלפת בש"ו, כי יצחק שפר תפלות בעשרו, ומכאן הבטוי "עתיר נכסים" שמשמעותו בעל נכסים רבים. 2. כלי שבו זורים את הערן, ויצחק הפך את הערנה ונטלה. 3. לשון חתידה והתי"ו מתחלפת בח"ת, כי יצחק סלל נתיב לתפלותיו השמימיות. 4. לשון רבוי תפלה, והוא אחד מעשרה לשונות של תפלה בדברי חז"ל.

ממלכה

הדרשו המפרסם רבי שלום שכנרין היה מזכיר בדרשותיו את דברי רש"י שכשהיתה רבקה עוברת על פתחו של בית מדרש רצה יעקב לצאת וכשעברה ליד בית עבודה רצה יעקב עשו לצאת, היה לה לרבקה צער גדול ותלך לדרש את ה' כי הצטערה שיש לה בן הפוסח על שתי הסעפים, הציו יהודי והציו גוי, אך כאשר שמעה שיש לה שני בנים התנחמה. עדיפים שני בנים אחד גוי משלם ואחד יהודי צדיק, מאשר אחד שהוא גוי ויהודי לסרוגין...

מספר על רבי פינחס הלוי הורו"ץ, בעל הפלא"ה, שישב פעם בבית דינו ונכנסה לפניו אשה אחת ושענתה בפיה: "רבי, מה אעשה לבעלי? מפוזר הוא את מעותיו לצדקה, נותר יותר מפני יבולתו ומבזבז את כל ממונו!" עוד היא מדברת, נכנס אדם אחר והתחיל לתנות את מר גורלו: "רבי, עני ואביון אני והשעה דחוקה לי. טפלי תלויים בי ואין לי במה לפרנסם. אחי עשיר גדול הוא, אך קמצן מפלג ואינו רוצה לתמוך בי". שלח רבי פינחס לקרא לשניהם, לבעל האשה, ולקמצן - אחיו של העני. מפני מה מפוזר אתה את ממונה לצדקה ומכלה את כספך? שאל רבי פינחס את בעלה של האשה. "רבי", השיב הלה, "אין אדם יודע את עתו. שמא אמות למחר ולא יהיו בנדי מצות ומעשים טובים? לפיכך הריני חוטף מצות צדקה ועושה". ומפני מה, פנה רבי פינחס ושאל את הקמצן, "אתה מתעלם מאחייך ואינה תומך בו?" "רבי", השיב הלה, "אין אדם יודע כמה ימי שני חיו. אולי אגיע לזמנה מפלגת? לפיכך חוסה אני את כספי לימי הזקנה". חנה רבי פינחס ואמר לשניהם: "הקב"ה יציל את שניכם מהדבר שאתם חוששים לו... הפזרן יאריך ימים והקמצן לא יגיע לזקנה..."

"היהודי הקדוש", רבי יעקב יצחק מפשיסחא, היה בצעירותו מלמד גמרא לבחורים צעירים. בין תלמידיו היה בחור מפלג, יתום מאביו. פעם אחת, התעסק היהודי בסגיא עמקה, וכשראה הבחור כי הזמן חולף, החליט לנשט אל ביתו שהיה בסמוך, כדי לאכל קמעה. כשפסם את ארוחתו, בקשה ממנו אמו להוריד מהגג חבילה של שחת. חס הבחור על בטול תורה, והסביר לאמו כי הזמן קצר ויחפז כי הרב כבר חזר להקשה השעור. בדרך, נמלך הבחור בדעתו וחשבו: "הרי תלמוד גדול שמביא לידי מעשה", מכאן שכל מטרת התלמוד היא לעשות חסד ולהיטיב עם הבריות, וכאן הרי גרמתי על ידי למוד התורה לבטול מצות כבוד אמו". חזר אפוא הבחור על עקבותיו, טפס על הגג והוריד את חבילת השחת - לשמחת אמו. כשנכנס הבחור אל רבו, הביט בו היהודי וקם בפניו מלוא קומתו. התלמידים התפלאו לכבוד הגדול אותו מנחיל רבם לחברם הצעיר, אך הרב שאל את הבחור: "איזו מצוה קימת עתה?" ספר לו הבחור את כל אשר ארע לו עם אמו. נענה היהודי ואמר: "כשנכנסת - נכנס עמך האמורא אבני. פי ידוע שאבני היה יתום מאב ואם, ולכן נקרא בשם זה שהוא ראשי תבות 'אשור' יתום יתום' (הושע יד, ד). דרכו של אבני היא ללו"ת כל מי שמכבד את אביו נאת אמו, כדי שאף לו יהיה חלק במצוה, ועתה האיר אבני את עיני בסגיא הסבוכה והיה העקב למישור".

שנים באו לפני דין אחד בשם רבי ליפא וטענו לפניו על עסקי מגרש. זה אומר "כלו שלי" וזה אומר "כלו שלי". היו השנים בעלי דין קשים ורבי ליפא לא היה יכול לפשר ביניהם. בקש הדין לראות את המגרש. כשבאו לשם, התחילו בעלי הדין לריב ביניהם וחזרו על טענותיהם המפורות. התבופף רבי ליפא והרפין את אזנו כאדם המקשיב אל האדמה. "מה עושה רבנו?" התפלאו בעלי הדין ולא הבינו מדוע מתבופף הדין ומה הוא שומע מן האדמה. "אף אני אומר לכם", השיב רבי ליפא, "אתם רבים זה עם זה, זה אומר האדמה שלי היא, וזה אומר שהיא שלו. הקשבתי לאדמה עצמה ומה אמרה? שניהם שלי הם..."

הרב מטשבין ישב פעם עם תלמידיו והיו שקועים בסגיה סבוכה. לפתע נכנס אחד השכנים וספר לרב בהתרגשות: "כבוד הרב, פתחתי חנות חדשה ואני מבקש את ברפת הרב להצלה". התפלאו התלמידים לראות את הרב שהיה שקוע כל בלו בסגיה, נושא עיניו אל האיש שהפריע את תלמודם, מחנה אליו בנעם ומברכו מעמק לבו בהצלחה גדולה. לתלמידיו התמהים הסביר הרב לאחר צאת האיש, על פי דברי חז"ל "אל תהי ברפת הדיוט קלה בעיניך", והזכיר את דברי רבי ישראל מרוזין, אל תהיה ברכה בעינינו פשוטים ורגילים קלה בעיניך, וכאשר מבקשים ממך לברך אדם בעינינו פשוטים, גם אז תברך בכל לבך ותעניק לחברך הרגשה טובה, גם אם שקוע אתה באמצע למוד התורה או באמצע עשיית המצות, פי גם אז תיבם אנו בכבוד הזולת.

"כל הדברים שבעולם אפשר להקותם, חוץ מן האמת,

שבן אמת מדמה - אינה אמת" (רבי מנחם מענדל מקוצק)

לקוטים וספורים נפלאים

"שני גי'ים בבטנך" (כה, כג)

צדיק אחד שהה בדרך עם סיעה מחסידיו, בדרכם נכנסו לאחד הפונדקים על אם הדרך כדי לנוח ולאגור כוח. לאחר שראו שמדובר ביהודי ירא ושלם נענו להפצרתו של בעל הפונדק לכבד אותם בקדרת תבשיל מהבילה. הפונדקאי העמיד את הכירה על האש ונתן לתבשיל להיעשות כל צרכו.

אחד מן החסידים היה רעב ביותר, ולאחר ששיער שהתבשיל כבר עבר רוב בישול, התהלך אנה ואנה כאילו

באקראי, וכאשר עבר ליד הקדרה, שלח ממנה תפוח אדמה אחד ואכלו בחשאי תוך כדי הילוך.

לאחר מכן ניגש אליו הצדיק שידע את כל אשר נעשה ואילפו בינה: "על הפסוק 'שני גי'ים בבטנך' דרשו חז"ל: "אלו אנטונינוס ורבי שלא פסקו מעל שולחנם לא צנון ולא חזרת".

ולכאורה, מה למדים אנו ממילים אלו על רוב תפארתם?

אלא בא הכתוב לומר שאפילו דבר מועט כצנון וחזרת "לא פסקו מעל שולחנם" למרות שיש מן הבריות שאוכלים זאת בעמידה ובדרך הילוך, הם אכלו זאת רק ליד השולחן ובדרך ארץ... (במחשבה תחילה)

"ויצא הראשון ארמוני" (כה, כה)

הקשה המגיד מדובנא (בפירושו על מגילת רות) כיון שעשו מוכרח להיות שופך דמים מדוע יענש על כך?

פרשת תולדות

"ויתרוצו הבנים בקרבה" (כה, כב)

עוד בילדותו, התבלט המהר"ל מפראג בחכמתו היתרה, יחד עם אהבת ישראל שבו.

בהיותו כבן חמש, ישב עם חבריו אצל המלמד, וכשהגיעו בפרשת תולדות אל הפסוק "ויתרוצו הבנים בקרבה",

הסביר להם רבם את דברי רש"י שכאשר עברה רבקה על פתחי תורה, היה יעקב רץ ומפרכס לצאת, וכשעברה על פתחי עבודה זרה ביקש עשו לצאת.

פנה הילד אל המלמד ושאל: "את יעקב אפשר להבין למה לא יצא אל בית המדרש, משום שעשו מנע זאת ממנו. אולם על עשו אני תמה, מי היה מעכבו לצאת לעבודה זרה?"

נהנה המלמד מהשאלה המקורית, ובהכירו את הילד החריף, אמר לו: "אולי יש לך גם תשובה לשאלתך הטובה?" והילד השיב לאחר שהרהר מעט בדבר: "חושבני, שעשו לא רצה

לצאת בלי יעקב, שכן ידע שלא תהיה לו כל מטרה בחייו, שהרי את מי יצער ואת מי ירדוף? על מי יעליל עלילות שפלות ועל מי יגזור גזרות קשות, אם יעקב לא יהיה יחד עמו? הוא היה באמת מתרוצץ ומפרכס לצאת, אבל לא בגפו, אלא רק עם יעקב אחיו..."

"יותר מאשר העגל רוצה לינק, הפרה רוצה להניק"

(פסחים קי"ב ע"ב)

אבינו שבשמים צריך אותנו יותר משאנו צריכים אותו.

כשם שהילדים זקוקים לאבא עבור עזרה גשמית וכדומה, אף האבא צריך את הילדים עבור צרך נפשי פנימי, צרך שמיישהו יקרא לו אבא ויזדקק לו!

א.ה. 'תני אבימי ברה דרבי אבהו יש מאכיל לאביו פסיוני וטורדו מן העולם ויש מטחינו ברחים ומביאו לחיי העולם הבא' (קדושין לא).

לפעמים מצות כבוד האב והאם היא דוקא להטריח אותם, שהאבא ירגיש שמיישהו זקוק לו, שמיישהו צריך אותו.

הנמנע מלהטריח את אביו בכל דבר, כיון שקש שאין זה לפי כבוד האב, לפעמים חוטא למטרה, במקרים מסוימים, עדיף להטחינו ברחים, חובה מדין מצות כבוד אב, לעשות מעשה שהאבא ירגיש שמיישהו זקוק לו וצריך אותו!

(החבורה - ספינקא)

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

"ויבז עשו את הבכורה" (כה, לד)

באחת מנסיעותיו של ה"שפת אמת" מגור, הגיעה הפמליה לתחנת הרכבת והמתינו לרכבת שתגיע. אחד החסידים ניגש אל ה"שפת אמת" וביקש "ותשמיעם את הוד קולך ודברות קדשך", רצונו לשמוע 'תורה' מהרבי. ה"שפת אמת" נענה שהוא יאמר 'תורה של הרכבת'...

וכה הסביר: הרכבת מורכבת מקרונות עשויים ברזל השוקלים עשרות טונות, וזה עוד טרם מחשבים את משקל האנשים והסחורות. היאך גורמים לרכבת לנסוע? ישנו תא מיוחד שנקרא "תא הַדְּוֹדִים" (או: חדר המכונות), בתא זה ישנם דודי-מים ענקיים שאטומים לחלוטין מכל צדדיהם. תחת הדוד מבעירים אש עד אשר

המים מגיעים לרתיחה.

מאחר שאין לאדים פתח ליציאה, הרי שנוצר לחץ עצום בתוך הדוד הענק, או אז משחררים חרך צר וקטן ודרכו פורץ קיטור בלחץ אדיר, הלחץ הזה גורם לגלגל שיניים מסוים להסתובב במהירות, הגלגל הזה מחובר לגלגל נוסף ומניע אף אותו, וכך מערכת שלמה של גלגלים מסתובבים במהירות אדירה ובסופו של דבר הם המניעים את הרכבת למרחקים גדולים.

והנמשל: כאשר האדם אוגר עוד תורה ועוד יראת שמים ולא מוותר אף על פירור מתוכם, הרי שבתוכו מצטבר 'לחץ' גדול. כאשר הלחץ הזה יוצא החוצה מתוכו, הוא יכול להשפיע למרחקים כבירים...

בספר "דברי ישראל" (מודו'יץ) מבאר בדרך רמז את חטאו של עשו,

שהוא יצא מנקודת הנחה שאינו מסוגל לעבוד את ה' כמו יעקב הצדיק. שכן הוא איש שדה, הוא לעולם לא יגיע להיות "איש תם יושב אוהלים".

לפיכך הוא אפילו לא ניסה להתחיל לעבוד את ה'. "ויבז עשו את הבכורה", זלזל בהתחלת העבודה, בבכורה. חטא זה מדגישה התורה וזוקפת לחובתו של עשו: מפני מה לא ניסית לכל הפחות.

אלא עשו נולד הראשון והבכור, ומוכן לעבודת המקדש, לכן נולד במזל מאדים המורה על דם, והוא דם הקרבנות, וזה כוונת הפסוק "ויצא הראשון" כיון שהוא ראשון נולד "אדמוני", אולם אחר שמאס בעבודה ומכרה ליעקב אחיו לא נשאר לפניו עוד למלאת ידיו על פי מזלו אלא להיות רוצח ולכן יענש על כך. דהיינו שעשו היה לו את הכח, ויכל היה לנצלו לטוב, אלא שבחר לנצלו לרעה. וכאשר משפיעים משמים כוח לידיו של האדם יכול הוא לנצלו לדברים רעים גם כן.

מסופר על חסיד שבא לקבל ברכה מרבו, היות וקנה כרטיס הגרלה על סכום גדול מאוד, ברצונו שכרטיסו יזכה, והרבי בירכו כי יצליח.

יצא האיש בשמחה גדולה אולם לבסוף לא זכה בגורל. חזר החסיד בנפילת אפיים, עצוב ושביר על אי הצלחתו.

שאלו הרבי מה עשה לאחר שבירכו? והשיב שנכנס עם משפחתו למסעדה מתוך שמחה, ונשאו חן בעיני בעל המסעדה וקיבלו הנחה גדולה בעבור הסעודה כמעט בחינם.

ספק הרבי את ידו ואמר חבל שאתה בעצמך הפסדת את האוצר, כי הברכה כולה היתה מוכנה לפניך, וניצלת אותה לדברים פעוטים.

כעין זה מסופר בספר "טובך יביעו" ח"ב, בא אחד לפני ר' מרדכי בנט זצ"ל שיברכו שמספרו יעלה בגורל ויזכה בסכום עתק. בירכו ר' מרדכי שאכן כן יהיה וכשהגיע לביתו שמח וטוב לב, אמר לבני משפחתו שיעשו בביתם נסיון

ליווכח אם ברכתו של הרב יעלה בגורלם, ועשו כעין גורל עם מספרים שונים והכניסו גם המספר התואם למספר שעומד לזכות, ואכן יצא המספר המבורך בגורל ושמחתם גדלה עד מאד, אולם כשהגיע זמן ההגרלה האמיתית הפכה שמחתם לתוגה, כי לא עלה המספר בגורל, הלך אותו האיש לרבי מרדכי וסיפר לו כל אשר קרהו, ויאמר לו רבי מרדכי שהברכה התקיימה בגורל שעשו בביתם. (אוצרות התורה)

בְּאַחַת מֵעִירוֹת הַנֶּפֶשׁ בְּאִירוּפָּה שֶׁל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְמָה, שָׁכַן מְלוֹן יָדוּעַ אֲלָיו הָיוּ נוֹהָרִים מְדֵי קִיץ אֲנָשִׁים רַבִּים לְפֹשׁ וּלְאָגֵר כּוֹחוֹת, וּבִינֵיהֶם הָיוּ גַם חֲסִידִים וְאֲנָשֵׁי מַעֲשָׂה - וְאָפְלוּ גְדוּלֵי יִשְׂרָאֵל. הַמְּלוֹן הָיָה בְּנוֹי כְּמוֹ צוֹרֵת הָאוֹת ח', כְּשֶׁבְּמֶרְכָּז הָיְתָה רְחֵבָה רִיקָה. מְדֵי יוֹם אַחֵר הִצְהָרִים נֶעְרַךְ בְּרְחֵבָה מוֹפָע שֶׁל אֲמָנִים שׁוֹנִים, מְשׁוֹרְרִים אוּ מְלַהֲטָיִם. הַנוֹפְשִׁים הָיוּ נִהְנִים לְפִתְחֵי אֵת הַחֲלוֹנוֹת וְלִהְנוֹת מִמוֹפָע יוֹמֵי מְרַעַן - הַיֵּשֶׁר אֶל תּוֹךְ חֲדָרָם. בְּכָל שָׁנָה, כְּאֲשֶׁר נִכְנַס חֲדָשׁ אָב שָׁבוּ מִמַּעֲשִׂים בְּשִׁמְחָה, הָיוּ הַיְהוּדִים מְגִיפִים אֵת הַחֲלוֹנוֹת כְּדֵי שְׁצִלְיֵי הַמּוּזִיקָה לֹא יִכְנָסוּ לְאָזְנָם וְיִשְׁכִּיחוּ מֵהֶם אֵת צַעַר הַחֲרָבָן... בְּאוֹתָהּ שָׁנָה, לְהַפְתָּעַת הַנוֹפְשִׁים, הָיָה חֲלוֹן אֶחָד שֶׁלֹּא הוּגַף, זֶה הָיָה הַחֲלוֹן בְּחֲדָרוֹ שֶׁל מֶרֶן הָ'אֶהֱבַת יִשְׂרָאֵל' מוֹיִז'נִיץ... לְאַחַר תְּפִלַּת עֲרֵבִית נִגְשָׁה מִשְׁלַחַת מְאֻלְתָּרַת אֶל הָרַבִּי, וְשָׁטְחוּ אֵת תְּמִיחֵתָם בְּפָנָיו: הֲאֵם הָרַבִּי אֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ לְשִׁמְעַת אֵת צִלְיֵי הַזֶּמֶר בְּיָמֵים אֵלֶּה? אָמַר הָ'אֶהֱבַת יִשְׂרָאֵל': נַעַר הֵייתִי וְגַם זָקַנְתִּי וְהֵאֲמִינוּ לִי - מַעוֹלָם לֹא הִצְלִיחָה הַלְוִיָּה לְהַעֲצִיב אֵת לְבִי, וּמַעוֹלָם לֹא הִצְלִיחָה מוּזִיקָה לְשִׁמְחַת אֵת לְבִי!...

לעי"נ האשה החשובה

מרת **מרים יוכבד** ב"ר **צבי ליבוביץ** ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

הם התיישבו על הכסאות והתחילו לקשקש ולפטפט בדברי בטלה. והנה נכנס ראש הישיבה הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל. אותם נערים שמו לב לכניסתו ומיד החלו להראות עצמם לומדים ואמרו בקול רם, כאילו הם לומדים: "תנו רבנן... ניגש אליהם רבי נחום ואמר להם: "לי יותר טוב שתקשקשו באמת ממה שתלמדו בשקר... שהרי לומדים בישיבה מסכת נדרים ובכל מסכת נדרים לא מוזכר אפילו פעם אחת תנו רבנן..." אותם נערים קיבלו מוסר השכל נוקב מדבריו של רבי נחום שממשיך ללוותם עד עצם היום הזה.

[אגב: כשסיפרו מעשה זה להגאון רבי חיים קנייבסקי, הגיב תוך כדי דיבור שאכן "תנו רבנן" לא כתוב אבל "דתנו רבנן" כן כתוב...]

"אנכי עשו בכורך"
(כו, יט)

"אנכי עשו בכורך - אנכי, המביא לך, ועשו הוא בכורך" (רש"י). למדנו מדברי רש"י שגם כאשר שהה יעקב אצל יצחק, לאחר שלבש את עורות גדיי העיזים והתחזה לעשו, מכל מקום עשה תחבולות ושינה בדבריו כדי שלא יצטרך לשקר ממש. אלא שהאר"י הקדוש מקשה: מה הועילו חכמים בתקנתם, לאחר שהכתוב ממשיך ואומר: "עשיתי כאשר

דיברת אלי", ויצחק לא ציווה את יעקב להביא מאומה. מבאר האר"י הקדוש שהתורה דקדקה בלשונה: "אשר דיברת אלי" לא נאמר, אלא בכ' הדמיון - "כאשר דיברת אלי", וביאורו: שיעקב התכוון לומר: אם היית מצווה לי לעשות כך, הייתי מקיים את הציווי במלואו, ואף כאשר לא ציוויתני, מכל מקום אני עשיתי "כ-אשר", כאילו אשר ציוויתני.

הרי שיעקב דקדק בכל מיני דקדוק גם כאשר היה אנוס על פי הציווי של רבקה, שלא להוציא דבר שקר מפיו, אלא שיצחק סבר וקיבל דברים כפשוטם ולכן בירכו. (במחשבה תחילה)

עשו סירב לעבוד את עבודת ה' בטענה שהוא ממילא לא יצליח להגיע רחוק, אין לו סיכוי להגיע להישג כלשהו ולכן מוטב יהיה להתבטל לחלוטין. בספר "דעת תבונות" (אות קכה והלאה) עומד רבינו הרמח"ל על ההבדלים במעשי האדם ופעולותיהם, ובין דבריו הוא מדגיש שלכל פעולה יש השפעה והשלכה. בלשון קדשו: "נמצא, שכל תנועה קטנה שבאדם מנועעת דברים רבים וגדולים - כלל כל הנבראים העליונים והתחתונים, הגשמיים והרוחניים, וכל הכוחות הנבדלים, והשפעותיו יתברך בהם". מגלגלי הרכבת נוכל לראות שאפילו אדים של מים

רותחים, יכולים להניע גלגל שיניים כאשר משתמשים בהם בצורה מסוימת. הן אמת שלגלגל הקטן אין משמעות בפני עצמו, אולם הוא מחובר לגלגל אחר ומניע אף אותו. בסופו של דבר, הפעולה הקטנה והראשונית היא שגוררת אחריה את היתר. "גופא בתר רישא גריר". ונראה להסמין בדרך רמז את ציווי התורה "כי את הבכור... יכיר לתת לו פי שניים... לו משפט הבכורה". חשיבותו של הבכור היא לא בגלל שהוא היה ראשון, שכן לא הוא בחר להיות בכור, לא בידו היה הדבר, אלא שהוא זה שמכוחו נעשה ההמשך, הוא זה שפעל את הפעולה הראשונה, לכן בחשבון הכולל פעולה זו חיונית לכל ההמשך. כנגד עשו שביזה את הבכורה, את הפעולה הראשונית שלדעתו לא מהותית. מצאנו את ההיפך הגמור: יעקב אוהז אפילו בעקב, לא מוותר גם על דברים שנראים חסרי משמעות. (במחשבה תחילה)

הכולל פעולה זו חיונית לכל ההמשך. כנגד עשו שביזה את הבכורה, את הפעולה הראשונית שלדעתו לא מהותית. מצאנו את ההיפך הגמור: יעקב אוהז אפילו בעקב, לא מוותר גם על דברים שנראים חסרי משמעות. (במחשבה תחילה)

"והייתי בעיניו כמתעתע" (כו, יב)
סיפר הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל: מעשה בשני נערים שנכנסו לישיבת מיר, והיו בתחילת דרכם.

האם אכן אין מקום לרגשות בעבודת השם?
בִּוְדָאֵי שְׂיֵשׁ מְקוּם לְרַגְשׁוֹת, הַשְּׂאֵלָה הַיָּא - מְאִיפָה נוֹבְעִים הַרְגְּשׁוֹת?
אָדָם שְׂאִינוּ מְחַבֵּר לְעַצְמוֹ, מְשַׁפֵּעַ בְּקִלּוֹת מְכַל אַרְוֵעַ אוּ מְלָה שְׁנוֹרְקַת לְעֵבְרוֹ, כֵּל דְּבָר קֶטֶן מְסַעֵיר אוֹתוֹ...
אָדָם שְׂאִינוּ מְחַבֵּר לְעַצְמוֹ, אִינוּ יְכוּל לְשַׁמַּח סֶתֶם כָּךְ, הוּא חֵיב עֲזָרָה חִיצוֹנִית בְּדַמּוֹת כּוֹסִית 'מִשְׂקָה' אוּ נִגּוֹן שְׂמַח...
אָבֵל אָדָם הַמְּחַבֵּר לְעַצְמוֹ - הַרְגְּשׁוֹת שְׁלוֹ מְגִיעִים מִמְּקוֹם אֲמַתִּי בְּנִפְשׁוֹ, רַגֵּשׁ מִמְּקוֹם מְחַבֵּר! וְזֶהוּ רַגֵּשׁ כְּשֶׁר וְנִכּוֹן.
כִּי צִד נִתֵּן לְדַעַת אִם הַתְּפִלָּה שְׂהָאָדָם נוֹשֵׂא, נוֹבַעַת מִתּוֹךְ רְצוֹן אֲמַתִּי לְהַתְּחַבֵּר לְבוֹרָא אוּ שְׂמָא חִלְיָה הָאָדָם מִבְּקֵשׁ בְּעַצֵּם 'רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, תַּעֲזֹב אוֹתִי, אִין לִי כּוּחַ לְהַתְּעַסְקוֹת שְׁלָךְ אֲתִי, אִין לִי כּוּחַ לְהַרְגִישׁ תְּלוּי בָךְ...
וְהַתְּפִלָּה הַיָּא מִתּוֹךְ רְצוֹן לְהַתְּפַטֵּר מִהַקְּשֶׁר הַזֶּה?
מְסַתְּפְלִים עָלָיו לְאַחַר הַיְשׁוּעָה... הָאִם הוּא עֵדִין מְחַבֵּר לְבוֹרָא? הָאִם הוּא נִצֵּל אֶת רַגְעֵי הַקְּשִׁי לְהַתְּחַבֵּרוֹת אֲמַתִּית לְבוֹרָא - שְׂתַמְשֵׁךְ גַּם לְאַחַר הַיְשׁוּעָה, אוּ שְׂמָא הוּא חוֹזֵר לְגַאֲוָתוֹ?
'מִן הַמְּצַר קְרָאֲתִי-י-ה', רְצוֹנִי הִיָּה לְהַתְּחַבֵּר לְבוֹרָא, אִיךְ אֲנִי יוֹדֵעַ? כִּי 'עֲנִנִי בְּמִרְחָב-י-ה', גַּם כְּשֶׁהֲשַׁעְרִים וְהַמְּרַחְבִּים נִפְתְּחוּ בְּפָנַי - נִשְׁאַרְתִּי מְחַבֵּר לְבוֹרָא...
(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

לעי"נ האשה החשובה
מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'
יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

בבואם למעזריטש נכנסו לקבל ברכה מהמגיד. כשראה המגיד את האורח אורו פניו והוא קידם אותו בברכה "שלום עליכם רבי מנחם מענדל מפרימישלאן". שמו של אדוני הוא ברוך הזדרז לתקנו המשרת. חיוך קל עלה על פני המגיד והוא השיב: כולם מכנים אותי המגיד הגדול, וכי עלה בדעתך שהמגיד הגדול לא ירגיש כי רבי מנחם מענדל מפרימישלאן מתכנן לבוא לבקר? וסיים: אמרת שברוך שמו, נו אם כן אברך אותו ש"גם ברוך יהיה"

"יקרבו ימי אבל אבי" (כז, מא)

יום אחד פרצה בבית המדרש של בריסק מחלוקת בין שני אבלים "אומרי קדיש" שכל אחד מהם רצה לעבור לפני התיבה כרגיל... והגיעו הדברים עד כדי מכות וזוב דם. בינתיים הגיע לבית המדרש 'רבי יושע בער', ובראותו את הנעשה ובשמעו בשל מה פרצה המריבה נזף בשניהם, הנה עכשיו פנה רבי יושע בער אל הקהל, ואמר: כעת מחוור לי פשוטו של הפסוק, "יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי".

לכאורה הרי מוקשה הדבר, מפני מה היה עשו צריך לדחות את הדבר ימים רבים כל כך? וכי לא יכול ברנש כעשו לסדר את חשבונו עם יעקב בו במקום?

אלא כידוע עשו בשאלותיו ששאל את אביו "היאך מעשרין את התבן" העמיד עשו כל הזמן פנים של ירא שמים כביכול, ולפיכך בחר בימים של "ימי אבל אבי" שהם הימים הטובים ביותר לפתוח בהם מחלוקת, למשל, על התפילה לפני התיבה, להתפלל לפני העמוד ולומר קדיש.

יעקב ירצה לעבור לפני התיבה, ועשו ירצה לעבור לפני התיבה, ויהיה מקום לתגרה לצעקות להרמת ידים ויווצרו שני צדדים, במבוכה הזאת יהרג יעקב והיה עוד כאלה שיצדיקו את עשו שרצה לזכות את אביו בעולם הבא ורדף אחרי מצוה... זאת ההזדמנות הנוחה ביותר כדי להתחשבן ולהתנפל על אח...

"אודה ה' מאד כפי זבתוך רבים אהללנו"

בשבת והודאה לאדון הכל, על חסדיו המרוכים

מעודי ועד היום, ומתוך תפילה לעתיד,

יימלא פי שיר ושבחה לנורא תהילה,

לרגל נישואי בני בכורי החתן המוסלג בתו"ש

כמר יעקב אריה ני"ז למזל טוב ובשעטו"מ.

יה"ד שיעלה הזיווג יפה וזכה לכנות בית נאמן

לה' ולתורתו, בנין עדי עד וזרות ישרים ומבורכים,

ונזכה בקרוב ממש לכנין ציון וחורבות יושפים

בשוב ה' ברחמים כמהרה דידן.

בברכת התורה - ברוך רובין

"הקול קול יעקב והידים ידי עשו" (כז, כב-כג) בספה"ק "אוהב ישראל" מביא בשם הרה"ק רבי נחמן קאסאבער: כיון שיצחק הבחין בשני הוכחות סותרות, קול של יעקב וידיים של עשו, מדוע ועל סמך מה הכריע שהוא עשו וברכו, אולי ההכרה של הקול הוא האמת ולא מגיע לו את הברכות?

ותירץ, שעשו חשש לאפשרות שיעקב ירמה את יצחק ויגנוב לו את הברכות ובודאי שיעקב בפקחותו ישנה את קולו לקולו של עשו כדי להטעותו לכן אמר עשו ליצחק אביו כשיבוא הוא עצמו לקחת את הברכות ישנה את קולו לקולו של יעקב וזה יהיה לך האות והסימן שאני עשו בא לפניך, ויעקב בחכמתו הבין שכנראה זה מה שסוכם בין עשו ליצחק אביו, לכן כשהגיע אל אביו לא שינה את קולו להידמות לעשיו, רק דיבר בקולו הטבעי ובדרך ארץ, וכיוון ששמע יצחק את קול יעקב הבין שכנראה זה עשו לפי מה שסוכם ביניהם. (אוהב ישראל) א.ה. יעקב הסכים לשנות מהאמת כי כך ציוותה אימו, הוא לא היה מסוגל, גם אם ירצה, לדבר כמו עשיו!!! זה קו אדום שיעקב לא יכול לעבור, לדבר בצורה זולה.

"ויאהב יצחק את עשיו כי ציד בפיו ורבקה אוהבת את יעקב" (כח, כה)

אהבתו של יצחק לעשיו הייתה אהבה התלויה בדבר, "כי ציד בפיו". ממילא כשמתבטלת סיבת האהבה, בטלה האהבה. אבל אהבת רבקה ליעקב הייתה אהבה שאינה תלויה בדבר, ולכן אינה בטלה לעולם. (של"ה הק')

יצחק אהב את עשיו "כי ציד בפיו" — כדי שתהיה לו בעתיד אפשרות של לימוד סגוריה על עם ישראל, שאף-על-פי שבני ישראל חטאו, צריך ה' לרחם עליהם, בבחינת "כרחם אב על בנים", כפי שהוא אהב את בנו עשיו וריחם עליו אף-על-פי שחטא. (רבי מאיר מפרימישלאן)

"ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו, ועשו אחיו בא מצידו" (כז, ל)

בתורה הקדושה אין דרך אמצע ונתיב של פשרה. שכן אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו, אך עזב האדם את-מסורת אבותיו, ומיד בא עשו אחיו מצידו, והוא נופל ברשתו.

"גם ברוך יהיה" (כז, לג)

מסופר על הרה"ק רבי מנחם מענדל מפרימישלאן זיע"א מתלמידי הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, שנסע לראות כיצד מנהיג המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א את עדת החסידים.

מסיבה כלשהי החליט להסתיר את זהותו וביקש ממשרתו שיקרא לו ברוך.

גליון 551
שנה י"ב תשפ"ג

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

תורה למחשת קייטין על האישור לפרשת תולדות

סיפורי חז"ל

ויאמר עשו אל אביו הברכה אחת היא לך וגו' (כ"ז - ל"ח)

כיוון שראה עשו שאינו יכול להטות דעתו של יצחק לבטל את הברכות שנטל יעקב, התחיל בא עליו בעקיפין, אמר לו, אילו היינו שנינו צדיקים גם אני וגם יעקב, כלום לא היו לאלקין די ברכות לברך גם את שנינו? אמר לו הקב"ה לעשו, ייסכר פיך, הרי יעקב מברך לשנים עשר שבטים, ולא כשהוא מברך לזה מברך לזה, אף על פי כן נתמלא יצחק רחמים על עשו וביקש לברכו, ונסתלקה שכינה ממנו ולא היה יכול לברכו. מיד תלה עשו את עיניו למעלה ובכה, והוריד שלוש דמעות, אחת מימינו ואחת משמאלו ואחת נסתלקה בתוך ריסי עיניו. אמר הקב"ה, הרשע הזה בוכה על חיו, מה אני מחזירי ריקם? אמר לאביו שיברכו, אמרו ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם, ומה עשו הרשע על שהוריד שלוש דמעות נתמלאת עליו רחמים מיד, אנו שדמעותינו יורדות ביום ובלילה, על אחת כמה וכמה, עד עכשיו לא הגיע הקץ שתמלא עלינו רחמים? אמר להם הקדוש ברוך הוא, אפרע לעשו הרשע כבוד אבותיו וארוממנהו, ואחר כך אני בא ומרום אתכם, ופורע לכם מה שפעלתם ומה שפעלו אבותיכם

(תנ"ב תולדות כד)

פרשת השבוע

הרחמים כשם שאני הקטן נוהג בבני זה, גם לי בן שטר מדרך הישר, אף אתה אל תסיר פניך מהם אלא רחם עליהם.

דבר זה אמר הרה"ק רבי מאיר מרומז בתורה, במה שנאמר "ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו", יצחק אבינו ידע ברוח קדשו כדאיתא בגמרא (מסכת שבת דף פ"ט) שלעתיד לבוא יטען הקב"ה כלפי יצחק בניך חטאו, לפיכך קירב יצחק אבינו את עשו בנו כדי שבבוא היום יוכל גם הוא לטעון ולומר, אני אהבתי את בני אף על פי שהיה זה עשו, גם אתה ריבונו של עולם, מחל לבניך.

עקב אשר שמע אברהם בקולי
(כ"ו - ה')

בילדותו גדל הרה"ק רבי מנחם מענדל ה"צמח צדק" מליובאוויטש זיע"א בבית סבו הגדול הרה"ק בעל התניא זיע"א, לא אחת היה מבקש מסבו לבאר לו דברים מוקשים בלימודו. פעם ביקש שיבאר לו את פירוש הפסוק "עקב אשר שמע אברהם בקולי" נענה בעל התניא ואמר: אברהם אבינו פעל על עצמו על ידי ניסיון העקדה ושאר הניסיונות, שציווי של ה' יורגש אצלו בכל קומתו, ראש, גוף ורגל. על כך רומז הפסוק "עקב אשר שמע אברהם בקולי" אפילו עקב רגלו של אברהם הרגיש באלקות.

ויקראו שמו עשו (כ"ה כ"ה)

מספרים על הרה"ק רבי משה חיים אפרים מסדליקוב זיע"א בעל "דגל מחנה אפרים" נכדו של הבעש"ט הקדוש זיע"א, שנודמן פעם לפונדק אחד עם סופר משכיל, הקניטו הלה ואמר לו: כבודו הוא אמנם נכד הבעש"ט, אך דומני שלי יש יותר חסידים מאשר לכבודו. נענה הצדיק ואמר: אין תימה בדבר, בפרשתנו כתוב "ויקראו שמו עשו" פירש רש"י הכל קראו לו כן, ואילו "ויקרא שמו יעקב" הקב"ה קראו כן. את עשו הכל מכירים, ואילו את יעקב מכיר רק הקב"ה.

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו
(כ"ה - ב"ח)

פעם אחת סיפר הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א לחסידיו: למורי ורבי הצדיק רבי חיים מטרערנוביץ זיע"א בעל "באר מים חיים", היה בן שלא הלך בדרך הישר וציער מאד את אביו, למרות זאת לא הרחיק רבי חיים את בנו מעליו ואף קרבו מאד, דאג לכל מחסורו וקיווה שיחזור למוטב. פעמים רבות שמעתי את רבי חיים כשהוא נושא את ידיו הסהורות לשמים ואומר: רבוננו של עולם, יהי רצון שאף אתה תנהג בבניך במידת

צמחי השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:15 ת"א: 5:16 ר"ת: 5:49

פרשת תולדות

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:01 ת"א: 4:15

מעכשיו אתה רופא ושמן יהיה "דוקטור אברהם"

לפני שנים רבות חי בבגדד סוחר ירקות יהודי עני ששמו אברהם, לאברהם היתה חנות קטנטנה בשוק העמוס בבגדד בה מכר ירקות שגידל בגינתו, כולם הכירו את אברהם הירקן ואהבו אותו מאוד. לא היה עוד סוחר בשוק עם שם טוב כמוהו, הוא השתדל למכור את סחורתו במחירים השווים לכל נפש, הוא שקל את הירקות במידה ובמשקל. אע"פ שלאברהם לא היתה פרנסה בשפע, הוא תמיד היה מרוצה וידידותי אל כל האנשים, התנהג ביראת שמים והשתדל למצוא חן בעיני אלוקים ואדם. אברהם הכיר את כל לקוחותיו יהודים וערבים כאחד, ונוהג היה להתעניין ולשאול לשלום ילדיהם ונכדיהם, תמיד היתה בפיו מילת עידוד טובה לכל אחד, והאנשים העריכו אותו והחזירו לו טובה בשל כך, כאשר היתה אשתו מתלוננת לפעמים על הצמצום בו הם נאלצים לחיות, היה אברהם משיב לה ברכות: האם את רוצה שאגרם לקנאה בעיני הבריות, ברוך השם הרי יש לנו מה לאכול ויש לנו גג מעל לראשנו ונחת מילדינו, אל נא נתלונן. אברהם אמנם הסתפק במועט ושמח בגורלו, אך המלאכים בשמים שנוצרו כתוצאה ממעשיו הטובים, המליצו טוב בעדו ותבעו מבית דין של מעלה לתת לו קצת מהשכר המגיע לו על קיום המצוות. בית הדין קיבל את ההמלצה והוחלט שאברהם יזכה בברכת העושר בחייו, אפילו השטן לא יכול היה להגיד משהו בגנותו של אברהם, להיפך, השטן הערמומי חשב בליבו הבה נראה כיצד יתנהג אברהם האם יעמוד בצדקתו כאשר יתעשר? מניסיונו ידע השטן כי קל לו יותר להסתדר עם עשירים מאשר עם עניים מרודים.

בלילה הוא נדדה שנתו של הכליף הגדול השליט של הממלכה, הוא עלה לגג ארמונו שם היתה גינה יפה מלאה בפרחים וצמחים שונים המפיצים ריח משכר, הכליף התיישב בכורסה והביט בכוכבים, לידו ישב האסטרוולוג האישי שלו, כפי שהיה נהוג האסטרוולוג היה מביט בכוכבים ובמזלות ואומר לכליף את עתידו האישי, אסטרוולוג זה היה שונא ישראל ותמיד היה משתדל לחפש איזה אות או סימן שיוכל לפרשו שעל הכליף לגזור גזירות קשות נגד היהודים שבארצו, הוא התאמץ למצוא הוכחה לכך שהכליף חייב לגרש את כל היהודים, אולם עד כה לא הצליח במשימתו המרושעת, עתה כשעמדו שניהם על גג הארמון והביטו בכוכבים, הבחינו לפתע בכוכב שזרח בקצה השמים ולאחר מכן נפל למטה וכבה, הכליף נחרד למראה ודרש מהאסטרוולוג הסבר מיידי על התופעה, הלה לא איבד רגע כדי לבצע את זממו, אדוני המלך אמר, האם ראית שלכוכב שנפל היו שש קצוות הרי זה הכוכב היהודי המגן דוד, לא שמתי לב לכך השיב הכליף, אולם מה פירושו של דבר לדעתך, פירושו של דבר כי כוכבם של היהודים במדינתך דעך ולכן עליך להוציא מיד צו מלכותי הקובע כי על כל היהודים מנער ועד זקן לעזוב את המדינה תיכף ומיד, ולא לשוב אליה יותר, הסביר האסטרוולוג. אבל האזרחים היהודיים נאמנים לי, משלמים מיסים ומביאים ברכה לארץ, כיצד אוכל לגרשם סתם כך ללא כל סיבה? שאל הכליף.

אדוני הכליף, דע לך כי הכוכבים בשמים אינם משקרים, נשקפת סכנה גדולה לך ולממלכתך אם לא תעשה מה שציוו עליך מן השמים, כל הצלחתך בעתיד תלויה בדבר זה. אולם אני שמעתי כי היהודים נמצאים מחוץ לשליטת הכוכבים והמזלות, אין מזל לישראל נאמר עליהם, כי האלוקים בעצמו משגיח על בני אברהם, ואינו מוסר את גורלם לכוכבים ומזלות, אם כן אולי זה לא היה הכוכב שלהם אמר הכליף הנרגש, "הכליף החכם והנבון צודק כתמיד" אמר האסטרוולוג

הערמומי, אולם תרשה לי לומר כי דבר זה לפיו אין ליהודים מזל משלהם זה רק אם הם מתנהגים בחיי היום יום על פי תורה ומצוות, אזי הם עומדים מעל לכוכבים והמזלות ונמצאים תחת השגחתו הישירה של הבורא, אולם אם לא, אז הבורא גם הוא מסב את פניו מהם ואז אינם שונים במזלם מכל שאר העמים. אם כך הוא הדבר השיב הכליף, עליך להוכיח לי כעת שני דברים, ראשית שהיהודים אינם שומרים את מצוות התורה, שנית שמזלם בגד בהם, אם תוכיח לי את שניהם אוציא מיד צו לגירוש היהודים, באיזו הוכחות תסתפק אדוני הכליף? שאל האסטרוולוג בזהירות, אתה החכם ביותר בכל מלכותי השיב לו הכליף, ואני סומך עליך בענין זה. האסטרוולוג שקע בהרהורים ולאחר מכן אמר: הבה נמצא יהודי עני מרוד וירא שמים, הכליף יקרא לו ויטיל עליו לעסוק במקצוע שאין לו כישורים לגביו, אם ישחק לו המזל והוא יצליח בכך ואף יתעשר, ויחד עם זאת יישאר ירא שמים ושומר מצוות כמקודם, סימן הוא כי אין הצדק עימי במקרה כזה אני מתחייב בנפשי. כך יעשה אמר הכליף, ונתן בכך את הסכמתו להצעתו המקורית של האסטרוולוג.

למחרת בבוקר יצא הכליף מהארמון בלוויית יועצו האסטרוולוג, כששניהם מחופשים בבגדים פשוטים, הם יצאו לרחובות בגדד ועד מהרה הגיעו לשוק, שם פנו אל אנשים שונים ושאלו מי כאן החנווני העני ביותר, התשובה היתה פה אחד: "אברהם הירקן", לשאלה נוספת ששאלו מי הוא ההגון והירא שמים ביותר בקרב החנוונים? היתה התשובה וזה "אברהם הירקן", בשוכם לארמון שלח הכליף לקרוא לאברהם הירקן היהודי, הלה הופיע בפני השליט כשהוא רועד מפחד, מה שמך? שאל הכליף, שמי אברהם, השיב, מה משלוח ידך? סוחר בירקות, השיב אברהם, אולם כאשר הכליף המשיך ושאל אם הוא רוצה להיות רופא, לא השיב, כי חשב כי לועגים לו והכליף חומד לצון על חשבונם, הכליף אמר כי כוונותיו רציניות ביותר ואמר לו: מעכשיו אתה רופא ושמן יהיה "דוקטור אברהם". לשוא ביקש אברהם רחמים וטען כי הדבר היחיד שהוא מבין בו, קצת זה ירקות למיניהם וסוגיהם. הכליף עמד בשלו ואמר כי דבריו הם פקודה שאין עליה עוררין, הוא ציווה על אברהם ללכת לעבוד חודש כרופא ולאחר מכן לחזור ולדווח לו על מעשיו במקצועו החדש.

אברהם בא לביתו אבל וחפוי ראש, הוא היה חיוור כסיד ועצוב, אשתו הביטה בו והיתה בטוחה שהוא חולה וזקוק לטיפול רפואי, אברהם סיפר לה על הדו שיח המזור שהיה לו עם הכליף, אם כך הוא הדבר הרי שאין מה לעשות, אמרה, אם הכליף רוצה שתהיה רופא עליך להיות רופא, הוא יכול להרשות לעצמו לצחוק ממך, הוא מינה אותך לתפקיד רופא ואין לך ברירה אלא לקבל את הדין. אברהם שמע בקול אשתו מכר את החנות הקטנה, לווה קצת כסף קנה לעצמו בגדים חדשים, ושכר דירה נאה באחד הרבעים המהודרים של בגדד, הוא תלה שלט על הדלת "אברהם הרופא" וישב והמתין לפצינטיים, וראה איזה פלא, מיד החלו לבוא אנשים שונים, וכל אחד מתלונן על מיחוש זה או אחר, רוב החולים היו סוחרים עשירים שהתלוננו על כאבי ראש כאבי בטן, נדודי שינה וכו' אברהם האזין לכולם בתשומת לב, לאחד מהם אמר כי הוא דואג יותר מדי וכתוצאה מכך הרגשתו הרעה, לכן עליו לשים מבטחו בה' ולא לאכול את עצמו, לשני אמר כי הוא אוכל יותר מדי וכי עליו לאכול במשך שבוע ימים רק ירקות ופירות, לחולה אחר נתן תרופה שהכין בעצמו בקבוק קטן ובו סירופ שהכין ממיץ ירקות ופירות, ופלא גרר פלא לתרופותיו ועצותיו של אברהם היתה השפעה לא רגילה, הרופא החדש נתפרסם ברחבי העיר בגדד ואנשים סיפרו נפלאות על כוחו לרפא חולים, ולא פחות מזה על גישתו האנושית לחולים, הוא לא לקח מחירים גבוהים, כל אחד שילם כפי יכולתו ואילו עניים קיבלו אצלו טיפול רפואי חינם. מובן מאליו כי לאברהם היתה פרנסה בשפע, חולים עשירים שהיו אסירי תודה על טיפולו שילמו לו ביד רחבה ושלחו לביתו מתנות יקרות ערך, אולם ההצלחה הבלתי צפויה לא סחררה את ראשו, הוא

משל ונמשל

כשיבוא משיח צדקנו יתנו האנשים הפשוטים

כתר מלוכה בראשו.

משל למלך אחד שיצא עם בני לוייה ליער לצוד צייד, וכדי להקל על עצמו לבש בגדים פשוטים והיה נראה כאדם פשוט. פתאום השתנה מזג האוויר והתחיל לרדת עליהם גשם חזק. כל שרי המלוכה נתפורו לכל עבר למצוא להם מקום מחסה, והמלך נשאר לבדו בסכנה גדולה. מחמת ריבוי הגשם רץ המלך ביער וחיפש גם הוא מקלט, עד שמצא בית של כפרי אחד ונכנס לתוכו.

קיבלו הכפרי בסבר פנים יפות, נתן לו בגדים להחליף, האכילו והשקהו מאכלים פשוטים ממה שהיה לו, הסיק את התנור, והשכיב על ידו את המלך לחמם את גופו הקופא מקור, נרדם המלך ושנתו ערבה לו מאוד, שלא טעם טעם שינה מתוקה כזו מימיו, והשרים חיפשו את המלך בכל היער עד שמצאוהו ישן בבית הכפרי. ביקשו אותו שיחזור איתם אל ארמון המלוכה, ולא רצה, אמר להם המלך בשעה שהייתי בסכנה, הפקרתם אותי וברחתם כולכם, וכל אחד חשב רק על עצמו, רק הכפרי הטוב הזה הכניס אותי לביתו, האכילני והשקני, וישנתי אצלו שינה מתוקה שכמותה לא טעמתי מימי, עתה איני נוסע אלא בעגלתו הפשוטה של הכפרי ובאלה הבגדים הפשוטים שהכפרי נתן לי.

הנמשל: בימות המשיח, יירד מבול של אפיקורסות על העולם, ויכוסו כל ההרים הגבוהים, ואפילו בארץ ישראל שבה לא יהיה מבול, מכל מקום מכוח הזרם החזק של המבול, יותוו מי הכפירה גם למקומות הכשרים וייכנסו גם לבבות הכשרים, ושום חכמות לא יועילו בימים ההם. והקב"ה ינהל את המלחמה באפיקורסות, רק בעזרת האנשים הפשוטים מגידי התהילים בפשטות, ולכן כשיבוא משיח צדקנו יתנו הם האנשים הפשוטים הללו כתר מלוכה בראשו.

(בשם הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א)

כך חלף לו החודש הראשון ואברהם הלך לארמון הכליף כדי למסור לו דין וחשבון על עבודתו הרפואיות, בבואו לשער הארמון לא נתנו לו השומרים להיכנס באומרם כי הכליף חולה ואיש אינו יכול לראותו, אם כך אמר אברהם וודאי אתם חייבים לתת לי להיכנס אני הרי "אברהם הרופא", בעזרת ה' אשתדל לרפא את אדונינו המלך, מסתבר שגם שומרי הארמון שמעו על הרופא החדש המפורסם ומיד הכניסו אותו פנימה, בבואו לחדר של הכליף מצא אברהם את המושל שרוע על המיטה אוחו את צווארו בידו ומתפתל מכאבים, הסתבר כי הכליף בלע עצם של דג אולם העצם נתקעה בגרונו מבלי יכולת לבלוע או להקיא אותה, הוא הרגיש כאבים איומים וכל מאמצי הרופאים להוציא את העצם רק הרעו את המצב, הכליף גירש את הרופאים בחרפה באמרו כי אין הוא זקוק לעזרה מסוג זה וכי הוא יוכל למות בשקט מבלי שיבלבלו לו את המוח.

אדוני המלך אמר אברהם בנימוס אני אברהם הרופא באתי כדי... יותר לא היה יכול להמשיך, הכליף ששמע את שמו של אברהם הרופא פרץ בצחוק פרוע צחק וצחק עד שהשתעל והחל להקיא, יחד עם הכל הוא ירק גם את העצם שהיתה תקועה בגרונו, בן רגע נשתנה מצב רוחו של הכליף מן הקצה אל הקצה והרגיש טוב יותר וכאביו נעלמו כלא היו, הוא קפץ מהמיטה כשחיוך של אושר נסוך על פניו וחייב את אברהם בשתי ידיו, אתה הצלת את חיי כיצד אוכל לגמול לך על כך אברהם יקירי, שאל הכליף המאושר את אברהם המופתע שניסה להתנצל באמרו שהוא לא עשה מאומה, ומי שבאמת הציל את חיי הכליף זה ה' יתברך שהוא רופא כל בשר ומפליא לעשות הוא זה ששלח רפואה לאדוני המלך אמר אברהם, אולם הוא הרי שלח את הרפואה על ירך ובאמצעותך אמר הכליף המאושר, וכיוון שכך הרי מעתה ואילך תהיה רופאי האישי. אולם יש לנו עדיין קטן לגמור עם היועץ המיוחד שלי, הלא הוא האסטרוולוג שיעץ לי את העצה הטובה בקשר לאחייך היהודים.

מיד שלח הכליף לקרוא לחוזה בכוכבים ואמר לו אתה ידידי התחייבת בנפשך ואבדת את ראשך בשל הרעה שיעצת על היהודים, אם אתה באמת חוזה בכוכבים הרי שהיית חייב לחוות התפתחות זו במהלך הכוכבים, אולם לי נדמה שאותו כוכב שנפל היה הכוכב האישי שלך. החוזה בכוכבים הפיל את עצמו לרגלי הכליף וביקש רחמים על נפשו, אולם הכליף אמר שהוא מפקיד את גורלו בידי אברהם הרופא, אדוני המלך אמר אברהם, במקצועי החדש כרופא ראיתי כבר הרבה אנשים חולים, אולם חולה שכזה במחלה אנושה כמו האסטרוולוג שלנו עדיין לא ראיתי, אולם נדמה לי כי גם הוא נרפה מעט ממחלתו האימומה השנאה העיוורת לעם היהודי, אני ממליץ שתהא נשמתו לשלל. הכליף מינה את אברהם הרופא במקום האסטרוולוג ליועצו והאסטרוולוג הנבוך הודה לאברהם הרופא.

צ"ן אדם לחברו

עניו ושפל ברכך

מסופר על הרה"ק רבי משה פיינשטיין זיע"א, שבהיותו מהלך פעם ברחוב, שמע קול קורא, משה! משה! בהביטו סביב ראה כי זהו קולו של מכר אשר ישב ליד הגה מכוניתו. מבלי להניד עפעף ניגש ר' משה אל המכונית, האיש הבין שר' משה חשב שהקריאה היתה מכוונת אליו הסמיק מרוב מבוכה ואמר: הבחנתי בבני משה פה ברחוב, לא הייתי מעלה בדעתי לקרוא לראש הישיבה בצורה כה פשוטה, נוסף לכך לו הייתי מבקש לדבר עם ראש הישיבה, הייתי יוצא ממכוניתי וניגש אליו, לא הייתי חושב לבקש מראש הישיבה כי יסור אלי. ר' משה הבטיחו נאמנה שלא נפגע חלילה וכי אין לו סיבה לדאגה, זה שנים רבות שאיני מייחס כל משמעות לדברים הללו.

בשביל גמילות חסד אחת כדאית כל הטרחה הזו

מסופר על הרה"ק רבי שלמה מקארלין זיע"א, שפעם בערב שבת קודש אחר חצות היום, כשישב בביתו וכולו אחוזו שרעפים, מתכוון לקבלת את השבת, ראה מבעד לחלוני אדם המסתובב מחנות לחנות, מבקש לפרוט רובל ואינו מוצא. נקש הצדיק על החלון, והזמינו להיכנס לביתו, משנכנס, לקח שולחן, העמיד עליו כיסא, עלה על הכיסא ופשט ידו על ארון גבוה שעמד שם. משם לקח מספר קופסאות כסף ממעות ארץ ישראל שהיו לו, ירד מהשולחן ומנה את

הפרוטות שהיו שם, ופרט לו רובל בבקשתו. בתוך כך נכנס אחד מאנשי שלומו של הרבי, וכולו פליאה: האם בשביל ענין כזה, יטריח הרבי את עצמו בטירחת כה גדולה? השיב לו רבי שלמה: הלא זוהי גמילות חסד, בשביל גמילות חסד אחת כדאית כל הטרחה הזו.

לפני הכל – מידות טובות

מעשה היה לפני הרה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך זיע"א שבחור מבוגר לא מצא שידוך מכיון שטיפל באמו הזקנה, ובכל הצעה לשידוך דרש מהמדוברת שתסכים לחיות בבית אמו, ולא היה מי שתסכים לכך. וקרובי משפחתו באו להגרש"ז שיסביר לו שלא זו הדרך. אך הגרש"ז הצדיק את מעשה הבחור, שאלוהו אם כן לא ימצא שידוך? ענה הגרש"ז, אחד מדרכי המוסריות של לקיחת שידוך, הוא אשה בעלת מדות, ואם איננה מסכימה שתשרת את אמו הזקנה של הבחור אין היא בעלת חסד. לימים שמע הגרש"ז שהבחור התארס עם בחורה שהסכימה לחיות ביחד עם אמו הזקנה, ושלח לקרוא לו ואמר לו: בזמנו המלצתי שדרכך נכונה, שכך הוא דרכה של אשה בעלת חסד, אבל לאחר שכבר מצאת השידוך, ברצוני לומר לך שתסדר את אמך הזקנה במושב זקנים, אין זוגתך צריכה לסבול, הגם שהיא בעלת חסד, אבל עליך מוטל החיוב

תילולא דצדקיא

שבת קודש ב' כסלו
הרה"ק רבי שמעריל מוועררובקה (תלמיד הבעש"ט (תקל"ז)
הרה"ק רבי משולם פייביש מזאבריו ב"ר אהרן משה (תקנ"ה)
הרה"ק רבי משולם פייביש הלוי (יושר דברי אמת) ב"ר אהרן משה
הרה"ק רבי ישראל יצחק מראדושיץ ב"ר דוב בער (תרי"ח)
הרה"ק רבי עקיבא סופר (דעת סופר) ב"ר שמחה בונים (תש"ך)
יום ראשון ג' כסלו
רבי מאיר ב"ר משה כ"ץ אביו של הש"ך (ת"ג)
יום שני ד' כסלו
הרה"ק יעקב דוב מאמשינוב ב"ר ישראל יצחק מווארקי (תרל"ז)
יום שלישי ה' כסלו
רבי שמואל אליעזר ב"ר יהודה הלוי (המהרש"א – שצ"ב)
הרה"ק רבי אשר אנשיל הלוי אב"ד טשענגער (מנחת אשר) ב"ר שמואל (תרל"ד)
הרה"ק רבי ברוך בער ליבוויץ ב"ר שמואל דוד (ת"ש) יום רביעי ו' כסלו
הרה"ק רבי יחזקאל שרגא מסטראפקוב ב"ר ישכר דוב – תשנ"ה)
יום חמישי ז' כסלו
הרה"ק רבי אהרן מקראקא ב"ר קלונימוס קלמן (בעל מאור ושמש) תרמ"ב
יום שישי ח' כסלו
רבי משה ב"ר יצחק (חידושי מהרש"א מהדו"ב – תכ"ט)
הרה"ק רבי אהרן מטשערנאבל ב"ר מרדכי (תרל"ב) הרה"ק רבי דוד מסוכטשוב ב"ר שמואל

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

צאונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבניטבין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רפורם יוסף הדרום על המעשים.

דיני ברכת ברכים ורעמים (ד')

א) העומד באמצע התפילה, אם הוא במקום שיש לו דין של אמצע הפרק, לא יפסיק לברך על הברקים ועל הרעמים, ואם הוא בין הפרקים [וכל שכן בפסקי דומרה] יפסיק ויברך. (משנה ברורה סימן ס"ו, ס"ק י"ט)
ב) מעיקר הדין אין צריך לעמוד באמירת ברכות אלו. (פמ"ג בפתחה להלכות ברכות, אות י"ח), אמנם טוב להדר ולעמוד באמירתם. (סידור יעב"ץ, שו"ת רבבות אפרים, חלק ו', סימן ת"ט)

נדבת הר"ר מאיר רבניטבין הי"ו

לע"נ אמו

מרת מלכה בלומה ע"ה ב"ר משה הכהן הי"ו

נלב"ע ב' כסלו תשע"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת ומכירת רכב בכל הארץ 052-7655-222

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת תולדות - כחה של תפלה

"ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא ויעתר לו ה' ונתהר רבקה אשתו" (בראשית כה, כא)

למה הפסוק נקט דווקא לשון זה של תפילה? למה לא נאמר: "ויתפלל" או "ויבקש יצחק"? אלא שיש כאן רמז כי הוא מלשון עתר. הגמרא בסוכה (י"ד ע"א) אומרת שעתר הוא הקלשון שבו אדם הופך את התבואה. רבותינו אמרו: "למה נמשלה תפילתן של צדיקים לעתר? מה עתר זה מהפך הגורן ממקום למקום כך תפילתן של צדיקים". כמו שעל ידי הקלשון אדם הופך את התבואה מלמטה למעלה כך הצדיק בתפילתו מחשבתו עולה מלמטה למטה ומעלה את כל סדרי הטבע. הלשון ויעתר- לשון עתר וזה מה שיצחק עשה בתפילתו שהפך ושינה סדרי בראשית וגרם שרבקה העקרה תיפקד.

עוד רבותינו פירשו- מה הלשון הזה של "ויעתר יצחק" שהוא מלשון ריבוי תפילה כמו שכתוב: "ויעתר ענן הקטרת עלה" (יחזקאל ח, יא), שהיה שם ריבוי עשן הקטורת. זה מה שרש"י הקדוש כתב: "הרבה והפציר בתפילה".

אנחנו צריכים גם כן לעמוד ולזעוק אל ה' הן בציבור בכינוס אנשים רבים והן בפרט ולהתפלל ולהתחנן שיחוס וירחם עלינו. אין דבר אחר שיכול לעמוד לנו מלבד התפילה. כאשר אנחנו נאחז באומנות אבותינו ונשטח תפילות מעומקא דליבא לפני ה' יתברך, אין ספק שהתפילות יתקבלו ויעשו רושם למעלה.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני ליל

ש"ק	כניסת ליל	צאת ליל	ריבוי חם
17:45	17:13	16:01	י"מ
17:41	17:10	16:18	ת"א
17:40	17:09	16:17	מ"ב
17:45	17:13	16:21	ב"ל

בהלוויה של מרן ה'חזון אי"ש' זצ"ל, ראו יהודי שהולך ובוכה בכי תמרורים. שאלו אותו: "למה אתה בוכה כל כך?". אמר להם: "איבדתי עכשיו את הכותל המערבי". שאלו אותו: "מה פירוש?". היהודי הסביר להם: "אני גר בירושלים. כל פעם שהיתה לי איזה צרה, הייתי הולך לכותל המערבי ושוטח תפילה לפני הקב"ה שיושיע אותי. כך אומרים העולם על מה שאמרו רבותינו (מדרש ויקרא רבה פ"ב ס"ב): "אוזניים לכותל שהכוונה היא לכותל המערבי ששם אוזניו של הקב"ה כרויות ושם התפילה נשמעת".

"בעוונותינו הרבים", היהודי סיפר, "העיר העתיקה נפלה בידי הערבים. לא היתה לי עוד אפשרות ללכת להתפלל בכותל המערבי. מה אעשה? הייתי נוסע כל פעם לבני ברק אל ה'חזון אי"ש', שם סיפרתי לו את הצרות שלי וביקשתי ממנו שיתפלל עבורי. הוא שמע והתפלל. בעבורי הוא היה בשבילי במקום הכותל. עכשיו אתם שואלים אותי מדוע אני בוכה? הלא זו כבר הפעם השניה שאני מאבד את הכותל".

על הפסוק: "ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא" (בראשית כה, כא) רבינו בחיי כתב: "ויש עוד ללמוד מכאן כוח התפילה שהיא גדולה מאוד ואפילו לשנות הטבע". הרי רבקה היתה עקרה. אנחנו יודעים שמי שהיא עקרה אין לה יכולת ללדת בדרך הטבע. אף על פי כן אנחנו רואים שעל ידי התפילה השתנתה המציאות ונשברו חוקי בראשית. לכן הזכיר כאן הפסוק לשון "ויעתר יצחק" ו"ויעתר" זה לשון תפילה וכמו שתרגם התרגום ו"ויעתר יצחק- וצלי יצחק". וצלי- היא תפילה.

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה שמואל אימן בן אסתר זרי מאיר ישראל בן רחל ברכה- גלית בת מוסדי ליאור יהושע סומך וב"ב יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסיר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רות בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי לאה בת תמר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מוסדי אליהו דרי בן ימנה אילנה בת רחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה – יום טוב- שמוש בקוצץ ירקות

האם מותר ביום טוב להשתמש בקוצץ ירקות? וכן האם מותר לברור אורז מחשש לתולעים?

Ice ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה !

אדם שרוצה לבשל אורז ביום טוב, מותר לברור [מחשש לתולעים] כמות שצריך לאותו היום, ובלבד שיברור באופן שהטורח בו מועט. כלומר, אם האוכל מרובה על הפסולת, יברור את הפסולת. אם הפסולת מרובה, יברור את האוכל, כל שממעט בטירחה בכך. **מקורות:** שו"ע (סימן תקי ס"ב). שו"ת אור לציון ח"ג (עמוד רב) ומותר לברור אף בכלי, ובלבד שלא יהא כלי המיוחד לברירה לזמן רב. ע"ע שו"ת מנחת דניאל- גודיס ח"א (סימן ע) מכיון שכך הדרך לברור אורז קודם האכילה, אף לדעת הרמ"א יהיה מותר.

מותר לרסק ביום טוב פירות וירקות. **מקורות:** שו"ע (סימן תקד ס"א) מכיון שאם יטחן אותם מבעוד יום טעמם יפוג.

מותר לחתוך ירק דק אפילו שלא בסמוך לסעודה. **מקורות:** משנה ברורה (סימן תקד ס"ק יט), כף החיים (שם אות לב).

ביום טוב מותר להשתמש בקוצץ ירקות ידני, גם בחיתוך דק באופן שאינו חשמלי. **הערה:** מכיון שמפיג טעם כמבואר בשו"ע (סימן תקד ס"א). גם לבני אשכנז מותר כמבואר במשנה ברורה (שם ס"ק יט). אין בו משום איסור "עובדין דחול" על פי המבואר בביאור הלכה (סימן תקי ד"ה את הירק) שאין הדרך לעשותו לימים רבים, ליכא איסור עובדין דחול.

מאכלים שמותר לרסק אותם ביום טוב, כגון שמאבדים טעמם אם ירוסקו מערב החג, מותר לרסק גם על ידי פומפיה ללא שינוי. **מקורות:** השו"ע (שם) מבואר שמותר לטחון דברים שיפוג טעמם אם יטחנם מבעוד יום. אין צריך לשנות באופן הטחינה. ע"ע להרמ"א (שם ס"ג) שמותר לגרור גבינה ביו"ט על הכלי שהוא מורג חרוץ. המג"א ביאר (שם ס"ק ז) דלא דמי למה שאסרו לשחוק את הפלפלין בריחיים שלהם משום עובדין דחול, דהתם רגילים לשחוק הרבה ביחד, אבל כאן אין דרך לגרור אלא מה שצריך לשעתו. בשו"ת אור לציון ח"ג (פי"ט אות ה) התיר אף לטחון לאחר השימוש.

אסור לסחוט ביום טוב פירות שנהוג לסחוט אותם למשקאות, אפילו שהם לצורך אוכל נפש. **מקורות:** שו"ע (סימן תצה ס"ב). ע"ע בשו"ת יביע אומר ח"ח (חאו"ח סימן לו) שגם סחיטת תפוזים כסחיטת תותים ורימונים אסורה מכיון שדרך לסחטם. כן דעת הגרש"ז אויערבך בספר שמירת שבת כהלכתה (פ"ה אות א). כן צידד לאסור בשו"ת אור לציון ח"ג (פי"ט אות ה) שלא כדעת רבה של ירושלים, הגר"ש משאש זצ"ל, שהתיר סחיטה ביו"ט, שאם יעשה כן מאתמול יפוג טעמו.

מותר לסחוט לימונים. **מקורות:** כדן סחיטתו בשבת, שו"ע (או"ח סימן שכ).

מותר לסחוט פירות על מאכלים באופן שרוב המשקה נבלע במאכל. **מקורות:** כדן משקה הבא לאוכל כאוכל נחשב. כמבואר בשו"ע (או"ח סימן שכ ס"ד). ע"ע בספר חזון עובדיה- יום טוב (עמוד עה).

חשיבה על הזולת

עד כמה רבותינו חשבו על הזולת! כאשר שמעו בשורה טובה של האחר, הם הרגישו כי בשורה זו היא שלהם ממש. כאשר חלילה להפך, הם הרגישו שלהם זה קרה. להלן סיפורים שמעובדים מתוך 'אורחות חיים'. יש בהם כדי ללמדנו על כך. הרב משה טורק סיפר שבזמנו לא היו הרבה טלפונים. כל פעם שהוא רצה לשוחח עם מחותנו מירושלים - הוא היה מתקשר דרך הטלפון של שכנו, הגאון ר' משה יוסף מילצקי (בנו של הגה"צ רבי חייקל מילצקי), שהיה אב"ד חשוב בירושלים.

פעם אחת הוא היה צריך להתקשר בשעה מוקדמת בבוקר. לא היה נעים לו להטריח את הגאון ר' משה יוסף, אבל לא היתה לו ברירה אחרת. הוא ניגש לביתו והתקשר בטלפון. כמובן, הוא התנצל כמה וכמה פעמים על השעה המוקדמת. ר' משה יוסף אמר לו: "יישר כוח! אתה הצלת אותי". "על מה יישר כוח?" תמה. ר' משה יוסף אמר לו: "אבא שלנו ר' חייקל אמר לנו שלא נאכל ארוחת בוקר לפני שנעשה שלוש טובות ליהודים. היום עשיתי רק שתיים, ועוד לא יכולתי לאכול כי לא עשיתי את השלישית. אבל כעת אני יכול ללכת לאכול..."

מספרים על הסבא מסלבודקא, שכאשר נפטר בנו הגאון ר' משה פינקל, שהיה מראשי ישיבת סלבודקא, היה זה בשבת או ביום טוב. הסבא שלט ברגשותיו ושתק עד מוצאי היום. במהלך היום רצו לשמח את הסבא, אז הם סיפרו לו טובות שקורות אצל אנשים אחרים. כדי לשמח את הסבא היה צריך לספר לו שהשני מצליח. פלוני התארס, פלוני קיבל דירה, לפלוני טוב. זה מה שהחיה את נפשו!

הגאון ר' הירש קופשיץ זצ"ל שאל פעם את הילדים שלו: "מה לדעתכם נקרא אדם טוב?". הילדים ענו לו: "אדם שעושה הרבה טובות". הוא אמר להם: "זה נקרא אדם שעושה טובות. אבל מהו 'אדם טוב'? אדם שרואה שלשני טוב והוא שמח בשבילו..."

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

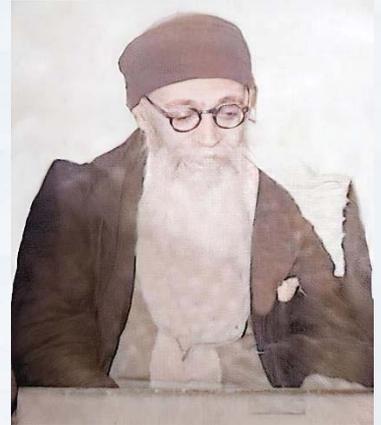
לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב בן ציון חי הכהן יהונתן זצ"ל

הגאון הרב בן ציון חי הכהן יהונתן זצ"ל - נולד בשנת ה'תרמ"ה (1884) באי ג'רבה. תפילות רבות רוויות דמעות קדמו ללידתו מכיוון שהוריו איבדו כמה תינוקות שנולדו להם, חיו ימים ספורים ונפטרו רח"ל. בלידתו אימו הבטיחה להקדיש את בנה לתורה. כסגולה שיאריך ימים קראו לו בשם בן ציון שמשמעותו בן ירושלים. כן הוסיפו לו את השם חי שחיו יחיה. כבר מגיל קטן השמיע באוזני הוריו תורה. כמו רבים מבני גילו התחנך אצל ר' דוד כהן יהונתן שהיה ידוע בהרבצת התורה שלו באי ג'רבה.

בשנת ה'תר"פ לערך (1920) כשהיה כבן עשרים שנה, התבקש לשמש כדיין בעיר זוהארה שבלוב. כשהגיע לזוהארה מצא קהילה במצב דתי מוזנח למדי, ללא מערכת חינוך מסודרת, עזובה ומוזנחת בכל תחומי הדת. רבינו מיד כשהגיע התחיל בפעולות לתיקון המצב ובעיקר כדי לשנות את האווירה ששרתה בעיר. עד כדי כך היתה אווירה של חולין שקשה היה להבחין בין הנוער היהודי ובין הערבי.

רבינו גם ראה שהשירים שם לא לפי רוח היהדות. רבינו פעל בכל כוחו כדי להחליף אותם בשירים בעלי תוכן ראוי יותר. יכולות השירה והנגינה שירש מאביו היו לו לעזר והוא חיבר והלחין שירים רבים ואף הקים מקהלת זמר מבכירי תלמידיו. מילות שירי החולין שהיו מושרים בפי כל באירועי שמחה שונו ובמקומם חיבר הרב מילות קודש וערגה לארץ ישראל ולגאולה השלימה. הרב כלפון משה הכהן כתב עליו: "לידידנו החכם השלם והכולל כמה"ר רבי בן ציון הכהן הי"ו אודיעני כי עברתי בין בתרי תשובתו וששתי כעל כל הון בראותי אותו שקד על לימודך".

הרב עלה מג'רבה לארץ הקודש בחודש אלול ה'תשט"ז (1956). בהתחלה גר במושב עוזה. בהמשך עבר לגור באשקלון, שם הציעו לו את משרת רב העיר אבל הוא הסכים רק בתנאי שכולם יקבלו עליהם עול מלכות שמיים בלבב שלם. היה בקי בחכמת הנגינה ויחד עם היותו ת"ח עצום היה משמח חתנים בנגינתו.

ענוותן. גאון. מלומד בניסים. בשנותיו האחרונות סבל ממחלה קשה והיה רוב הזמן מרותק למיטה וכן ניטל ממנו כוח הדיבור. נפטר ב-ד' כסליו ה'תשל"ב (1971). חי כ-87 שנים. בטהרתו טיפלו רק שני רבני העיר, רבי יוסף שרביט והרב ולנר. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: רבי יעקב (מח"ס זרע יעקב). **אימו:** הרבנית ז'אלו מזל (היתה צדקנית מופלגת וידענית גדולה גם בש"ס ופוסקים). **אשתו:** מרת שארינה (בת ר' ניסים סיסי הכהן). **בניו:** ר' רפאל, ר' מצליח, ר' ניסים חיים, ר' אמנון. **מרבנותיו:** רבי דוד דידי הכהן. **מתלמידיו:** ר' פראג'ללה גויטע (רב מושב עוזה), ר' גבריאל מגדיש (רב מושב שלוה), ר' בנציון כהן ור' שלום מדאר. **מספריו:** **ילספר בציון** - הגדה של פסח **יאומר לציון** - דרושים על ספר בראשית

בני ציון - על מסכת אבות **יקרן הצבי** - חידושי תורה ודברי מוסר **יתהילת ציון** - על תהילים **מבשרת ציון** - על שיר השירים **יקהלת ציון** - פירוש על מגילת קהלת **שירי ציון** - שירי הקודש ששר בלוב **יתורה מציון** - חידושי תורה **ינר מציון** - על פרקי אבות **ישערי ציון** - שו"ת **יתן מציון** - על הגמרא.

נהג מונית תושב אשקלון סיפר: נסעתי מאשקלון מקום מגורי הרב לכיוון צומת היציאה מהעיר. הבחנתי באיש זקן שסימן לי לעצור. החלטתי להתעלם ממנו ולהמשיך, אבל רק עברתי מטר מאותו הזקן ולהפתעתי המנוע כבה באמצע הכביש. קישרתי מיד את המעשה עם הזקן שעומד מטר ממני.

הזמנתי אותו לעלות למונית וסיפרתי לו על מה שקרה. אמרתי לו שאני מוכן לקחת אותו לכל מקום שיחפוץ בחינם. הרב אמר לי: "לא ולא, בשום פנים ואופן. אני צריך למושב ברכיה (מקום מגוריו של ב'יתו). אני אשלם לך בעבור הנסיעה כסף מלא", וכך היה. התנעתי את הרכב והוא שב לנסוע כבראשונה ולא נתקע בדרך. לאחר מכן התברר לי שהזקן היה רבינו.

תלמידו הגה"צ רבי פראג'ללה גויטע סיפר שכאשר למדו בקטנותם טעמי המקרא בלוב מפי מלמד אחד חדש, שמו לב כי למלמד יש שגיאות וזה מפני שבא ממקום אחר וכך סבר בניגון הטעמים. הם הלכו לשטוח את טענתם לפני רבינו. הצדיק שמע זאת וכדי שלא לבייש את אותו מלמד אמר: "אני לא בקי בטעמי המקרא האם זו טעות".

הרב היה בקי בחכמת הנגינה והיה תמיד משמח בחתונות ובסעודות מצווה. כשהגיע לארץ, הרב ביקש לרכוש לעצמו אורגנית כדי שיוכל לקחת אותה איתו לאירועים ולשמח את האנשים. לשם כך הרב נסע עד לתל-אביב והגיע אל חנות שבעליה היה אדם שעדיין לא שומר תו"מ. כאשר המוכר ראה את הרב עם בגדיו המסורתיים, הוא לגלג עליו ואמר לו:

"**אם אתה יודע לנגן על כלי זה - תקבל את הכלי בחינם**". הרב לא חש על כבודו. הוא ניגש לאורגנית וניגן על הכלי בבקיות מופלאה. האיש השתומם. לאחר מכן ביקש את סליחת הרב ואף רצה לתת לו את הכלי בחינם כפי שהבטיח. כמובן שרבינו סירב לקבל דבר מה ללא תשלום ולכן שאל למחיר ושילם לו את מלוא כספו. לאחר מכן הזהיר אותו כי מכאן ולהבא יזהר שלא ללעוג על אף יהודי.

כְּחָה שֶׁל תְּפִילָּה

"לשנה הבאה בירושלים". בני הקטן עמד על הכיסא וצעק: "ובדירה חדשה!". גם בפעם השנייה והשלישית ששרנו, הוא דאג להוסיף זאת. **בפעם הרביעית השתכנענו וענינו אחריו יחד 'אמן'!**

אומר את האמת – אם עד אז התייחסתי לעניין כמשובת ילדות, בליל הסדר משהו בתוכי זז. **גם אני הצטרפתי לתקווה והתחלתי לבקש על כך בתפילות.**

ערב אחד בתחילת חודש אייר, שני יהודים נכבדים נקשו על דלתי וביקשו להיכנס לביתי כדי לשוחח איתי. לתומי סברתי כי באו להתרים אותי לצדקה.

לכן הבהרתי להם מראש כי לא אוכל לעזור להם ביותר משקל אחד... אולם הם מצידם הבהירו, כי רצונם אך ורק לדבר איתי.

הכנסתי אותם לביתי. הושבתי אותם לצד השולחן הדל. הם סיפרו לי כי הם תלמידים של רב מפורסם מחו"ל שחפץ לקבוע את משכנו בארץ הקודש. הוא הצביע דוקא על הבית שלי כמקום ראוי להקמת בית מדרשו.

"אנחנו מוכנים לרכוש את הדירה ממך בכל מחיר. כבר דיברנו עם בעליה וקיבלנו את הסכמתו. אולם מתוקף 'חוק הגנת הדייר', אנחנו חייבים את אישורך".

הסברתי להם כי מכיוון שהדירה שייכת לי רק בדמי מפתח, גם אם ישלמו לי כפליים ממחיר השוק לא אוכל למצוא דירה חלופית. אולם הם היו עקשנים: "מה אתה רוצה בתמורה?", הם שאלו.

נזכרתי בחלום של בני. בעיתון שהיה על השולחן לפני בלטה פרסומת שבישרה על פרויקט יוקרה שנבנה במרומי ירושלים. היתה בי זחיחות דעת.

החוויתי באצבעי על הפרסומת ואמרתי לאורחי הנכבדים: **"תמורת דירתי אני מבקש דירה חלופית בפרוייקט זה!"**

להפתעתי הם ענו: **"אין בעיה. אנחנו נרכוש עבורך דירה בת ארבעה חדרים בפרוייקט זה"**. הלם אחז בי כאשר הם מיד שלפו מסמך מוכן מכיסם, הוסיפו בו אי אלו שורות נדרשות, החתימו אותי והעניין הסתיים לחיים ולשלום.

בשנה הבאה כבר חגגנו את ליל הסדר בדירה החדשה. כאשר שרנו יחד: 'לשנה הבאה בירושלים' הבטתי בפניו של בני הקטן שנצצו מאושר...

המלמד המשיך וסיפר: **"כאשר שמעתי את המעשה מפי בעליו התקשיתי להאמין. יום אחד פגשתי באקראי את בן משפחתו של אחד הרוכשים. הוא סיפר לי את כל הסיפור על פרטיו המלאים. אז חדרה ההכרה בליבי. אכן, אין גדול מכוח התפילה"**.

להלן סיפור מופלא, שמעובד מתוך **'ממשנתה של תורה'**. מלמד מהמרכז שמע את הסיפור מפי בעל המעשה. ניתן ללמוד מסיפור זה עד כמה גדולה כוחה של תפילה.

במשרד התלמוד-תורה שבו אני מלמד, יש יהודי יקר שעובד כעוזר טכני במשרד. תפקידו לצלם מסמכים, להדפיס דפי למידה למחנכים, לתייק מסמכים ועוד עבודות אשר טרחותן מרובה ושכרן דל למדי.

התמיהה אותי העובדה כי למרות משכורתו הנמוכה של האיש והליכותיו הפשוטות, הוא מתגורר באחת משכונות הפאר הירושלמיות, בבניין יוקרתי שרוב הדרים בו הם אזרחי חו"ל עתירי ממון. לתומי שיערתי כי הוא בודאי בן למשפחה עשירה, ועבודתו בתלמוד- תורה היא רק כדי למלא את שעותיו הפנויות ואולי אף לשם שמיים.

יום אחד האיש ניגש אלי כשבידיו שטר הלוואה. הוא ביקש ממני להיות ערב בעבורו על הלוואה. "אני זקוק להלוואה בדחיפות כדי 'לסגור את המינוס' בבנק" – הסביר בבושה. אני עמדתי נדהם: "האם חסר לאיש כסף?!" כאילו הוא קרא את מחשבותי האיש המשיך והסביר לי:

בודאי אתה תמה על כך שאני נזקק לכסף. הרי אני גר בבניין שהוא כמעט היקר ביותר בירושלים. איך הראשון שאני נאלץ להסביר לו זאת. אומנם אני מתגורר בסביבה עשירה, אולם העושר נעצר אצלי על מפתן הדלת... בביתי שוררת עניות של ממש.

אם תשאל מהיכן הגיעה אלי דירה שכזו, יתכן שלא תאמין לי, אבל זה הסיפור שמאחורי הדברים: בעבר גרתי באחת משכונותיה הוותיקות של ירושלים בדירת קרקע ישנה בת שני חדרים, שאף היא לא הייתה שלי. אלא שכרתי אותה בדמי מפתח.

השנים חלפו וביתי ב"ה התמלא בילדים, כך הצפיפות גדלה והקושי התעצם. ביום מן הימים אחד מילדי הקטנים פנה אלי ואמר לי: "אבא, אנחנו חייבים לעבור לדירה חדשה. צפוף כאן!"

חייתי מולו במרירות: "אנחנו בקושי מצליחים לשלם על ההוצאות השוטפות של החודש. כיצד אפשר לחלום על דירה חדשה?"

אולם הילד היה עקשן. הוא שב ואמר בפסקנות: "אנחנו חייבים לעבור לדירה גדולה יותר!". הוא גם הוסיף והבטיח בתמימות טהורה: **"אתפלל על כך בעצמי, וגם אדאג שכל בני המשפחה יתפללו על כך"**.

הילד שמר את הבטחתו. מאותו יום ואילך הקפיד להתפלל על כך בכל יום וגם הזכיר לאחיו להתפלל על כך. זמן מה לאחר מכן בליל הסדר, כאשר שרנו יחד כל בני המשפחה:

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיאי בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רגינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל יצחק יצקן בן רחל ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה יצחק בן יונה ז"ל אברהם בן יונה ז"ל מרים בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה יצחק בן מישא אסתר ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה לטיף בן פרחת ז"ל שלום בן אסתר ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל מרים בת שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל יעקב בן פרחת ז"ל אביבה וושי ע"ה אלון בן סעדה ז"ל דוד יצחק בן נעימה ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה גורג'יה בת נעימה ע"ה אילנה (מתרזה) בת שרה ע"ה רחמה בת מסעודה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי זידי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרהה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סליים בן פרוחה ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 1039

הדלקת הנר: 16:14 צאת השבת: 17:16 רבינו תם: 17:53 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: משא דבר (מלאכי א).

או צרות הפרשה

פרשת "תולדות"

"ויעתר יצחק לה' לנוכה אשתו כי עקרה היא" [כה, כא]. ילדים, פרנסה – והקשר שביניהם.

במדרש מבואר, ש"ויעתר" הוא מלשון עשירות: "רבי יוחנן אמר: ששפך תפילות בעושר". לעני, אין כסף, אבל יש לו בדרך כלל הרבה ילדים. לעשיר, יש הרבה כסף, אבל אין לו בדרך כלל הרבה ילדים. וטעם הדבר משום שהעני לא אוכל במשך כל היום לא לחם, גם לא מזונות. כל מאכלו הוא מעט ירקות, אולי מעט פרות, ולעיתים הוא גם מצליח להשיג, בסוף היום, את שאריות הדגים שנשארו בחנות הדגים, טרם שהושלכו לאשפה. ומה הוא שותה? רק מים.

נשים לב: מה הוא מברך על הירקות שאוכל? "בורא נפשות". ועל המים ששותה? "בורא נפשות". ועל שאריות הדגים? "בורא נפשות". אומר לו הקב"ה: אתה מברך כל היום 'בורא נפשות רבות' – אתן לך נפשות רבות! אתן לך הרבה ילדים... לעשיר, לעומת זאת, אין זמן לאכול את ארוחת הבוקר שהכינה לו אשתו. הוא חוטף לעצמו איזשהו בורקס ורץ למשרד, לפגישה עם פקיד ממשרד האוצר, ושם מגישים לכולם פיצה. בהמשך היום יש לו פגישה עם קבוצה של עשירים במלון הילטון ושם הוא אוכל בלינצ'ס, קראסונים ורוגלאך...

נשים לב: מה הוא מברך על הבורקס? "על המחיה ועל הכלכלה". ועל הפיצה? "על המחיה ועל הכלכלה". ועל הבלניצ'ס והרוגליד? "על המחיה ועל הכלכלה". אומר לו הקב"ה: אתה מברך כל היום "על המחיה ועל הכלכלה" – אתן לך מחיה וכלכלה! אתן לך הרבה כסף...

מעתה נבין היטב את הפסוק בתהילים "וישגב אביון מעוני וישם כצאן משפחות": מתי מתאים שיהיו לו אדם "כצאן משפחות" – הרבה ילדים? כאשר "וישגב אביון מעוני", כאשר לא שורה אצלו עניות. יש לו אפשרות לפרנס אותם, יש לו אמצעים לחתן אותם, אז מתאים שיהיו לו הרבה ילדים.

הרבה פעמים אדם מבקש מה' ילדים, אבל הלב שלו חצוי... מה? יהיה לי ילד? הרי אני לא אוכל לישון בלילה... ומאיפה אקנה לו מטרנה? ואם הוא יהיה חולה? ובאיזה קופת חולים לרשום אותו? והאם לעשות לו בטוח משלים? ומהיכן אצליח לקנות לו בגדים? ומה תאמר חמותי? וסבתא שלי? והדודה והשכניה...

אבל כאשר יצחק אבינו התפלל לילד, כתוב "ויעתר מלשון עשירות! הוא שפך את תפילותיו לבן מתוך עושר, ורצון כנה. הוא לא היה מודאג מהמחויבות הרבות שיעמדו בפניו לצורך גידולו. ידע שלא הוא הדואג והמפרנס, אלא הקב"ה, וכיוון שהכול מאת ה' – מה מקום יש לך לדאגה? וכבר אמרו חז"ל: "בא זכר לעולם – בא וככרו בידיו". וכיוון שהקב"ה הוא הזן והמפרנס אפשר להתפלל לילדים מתוך עושר ובלב דאגות (דורש ציון).

"... יקרבו ימי אבל אבי גו" [כז, מא]. תורה – חברת השמירה הטובה ביותר.

עשיו מתכנן להרוג את יצחק כאשר הוא אומר "יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי". לכאורה, מה הטעם שעשיו מחכה עד אחר מיתת אביו, הרי כעסו כל כך גדול על יצחק וכבר עכשיו יכל להרוג את יעקב?

מתוך היכלי יקר": הדין הוא שהאבל אסור בדברי תורה כיוון שהתורה משמחת את הלב, שנאמר "פקודי ה' ישרים משמחי לב". יצחק אמר: "והיה כאשר תריד", דהיינו בזמן שלא יעסקו בתורה – "ופרקת עולו", אז תוכל לגבור על יעקב. וכי יש זמן שיעקב איננו עוסק בתורה? הרי יעקב כשלמד תורה בישיבתם של שם ועבר אפילו לא ישן במשך י"ד שנה, אם כן מהו הזמן שניתן לקיים את "ופרקת עולו"?

אלא ניתן לתרץ שזה יהיה רק באבלו ובזמן האבל, כידוע, אדם לא לומד תורה וכיוון שהוא לא לומד תורה אין מה שיגן עליו, על כן ידע יעקב שכאשר הוא באבל הוא אינו לומד וזה הזמן שעשיו יכול לפגוע בו, וכל זמן שהוא עוסק בתורה עשיו לא יכול לפגוע בו. עכשיו שהוא נתון באבלו של אביו יצחק, אין לו לימוד תורה וזה הזמן שעשיו יכול לקיים את דברו "ואהרגה את יעקב אחי".

מטעם זה אמרו רבותינו ז"ל, שהאבל צריך שמירה לפי שאין לו שמירה של התורה המגינה עליו, שנאמר "בהתהלךך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך" (משלי ו, כב). מכאן נלמד אנו עד כמה החובה עלינו ללמוד בכל עת. אם אנו רוצים הגנה על עצמנו, ילדינו, פרנסתנו, על כל דבר שהשטן יכול לפגוע בנו – כאשר יש תורה, יש הגנה, יש שמירה, יש אבטחה.

בספר "איגרת לבן תורה" מובאים שני סיפורים נפלאים על מורנו ורבינו הגאון הגדול עובדיה יוסף זצוק"ל:

פעמים רבות סיפר הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל לתלמידיו בהתפעלות: בזמן ההפגזות על העיר העתיקה בירושלים בשנת תרצ"ו, יצאה פקודה מאת השלטונות להאפיל את כל האורות שבבתים מפחד האויב. ואכן כולם כיבו את כל האורות בבתיהם, ויהי חושך.

בין כותלי הישיבה הגר"י צדקה הסתובב להשיג ולראות שכולם אכן כיבו את האורות ושלא ידליקו שום נר. אך לפתע הבחין שבאחד מחדרי הישיבה בוקע אור. הציץ הרב צדקה מבעד לחרכים והנה הוא רואה שלאורך השולחנות פרושים היו ספרי פתוחים ונרות דולקים להאיר את האותיות הקדושות והבחור ר' עובדיה עובר מספר לספר כשבידו פנקס ועט והוא כותב ומעתיק מכל ספר מאשר מצאה ידו.

אמר הגר"י צדקה: "ידעתי כי בחור זה יהיה גדול הדור הבא, ולכן הנחתי ללמוד ולא הפרעתי לו."

זוהי שקידה אמיתית, שגם בעת ימי החירום הקשים אשר רבים חללים הפילה, לא תקפ"ץ, ישב רבינו זיע"א כבר בעודו בחור צעיר לימים ועסק בתורה יומם ולילה, נער לא ימיש מתוך האוהל, זו אוהלה של תורה!

* * *

בשנה הראשונה שמרן הגר"ע יוסף זצוק"ל נבחר לראשון לציון קיבל הודעה שהוא זכאי לחופשה בבית מלון בטבריה עם בני משפחתו. הרבנית ע"ה הפצירה לצאת לטבריה לשם מנוחה, ונענה להפצרותיה. נסעו לשם עם בני המשפחה ועם כמה ספרים שרצה ללמוד בהם. כאשר הגיעו למלון, אחר כשעתיים קרא הרב לנהגו וביקש ממנו להחזירו מיד לביתו. כשהפצירו בו בני ביתו להישאר, אמר להם: "איני יכול לחיות בלי הספרייה שלי. אם תביאו משאית ותעבירו את כל הספרים שלי לטבריה, אהיה מוכן להישאר כאן!"

מיד חזר עם בני ביתו וויתר על החופשה שקיבל בחינם מהשלטון, כי לא יכל בלא ספריו הרבים, כי הם חיינו ואורך ימינו. זו החיות שלו. ואכן מעולם לא יצא לחופשה... (ברכת דוד).

"וילך עשו אל ישמעאל וייקה את מחלת בת ישמעאל" [כח, ט]. הוסיף רשעה על רשעתו.

לעשו הרשעה היו הרבה נשים, וכולן היו מרושעות. וכך מובא ברש"י: "על נשיו" – הוסיף רשעה על רשעתו, ר"ל מרשעת על מרשעות שהיו לו כבר, שלא גרש את הראשונות".

עשו חפץ לשאת לו אישה חדשה, כביכול הוא הולך בדרך אביו. ומהיכן לקח לו את האישה החדשה? עשו הרשע מבקש לדבוק ברשע אחר – הוא נושא לאשה את בתו של ישמעאל.

במדרש מסופר, שבימי רבי היא הגיע זרזיר אחד [ממשפחת הציפורים] לארץ ישראל, ולא היו יושבי הארץ מכירים מין זה של ציפורים. הביאוהו לפני רבי היא ושאלוהו: מה דינו של עוף זה, טהור או טמא? אמר להם רבי היא להמתין ללילה, ואז יוכל לומר להם מה דינו.

בערב שלח רבי היא שלוחים, ובדקו לאן הלך הזרזיר, ומצאו שהיה הזרזיר יושב עם העורבים. אמר להם רבי היא, "מסאב (טמא) הוא, דמין מיניה הוא, דכתיב: 'ואת כל עורב למינו'. אמרו: לא הלך הזרזיר אצל העורב אלא שהוא ממינו".

עשו הלך לחפש אישה דווקא אצל ישמעאל, על אף שידע שהסבא הצדיק שלו גירש את ישמעאל, והאבא הצדיק שלו תעב את ישמעאל בשל רשעותו. מכל האנשים בעולם הוא חפץ להדבק דווקא ברשע הזה!:

האישה שלקח לו עשו מכונה בפסוק "מחלת", על אף ששמה בשמת. ומובא על כך ברש"י: "ג' מוחליו להן עוונותיהן – גר שנתגייר והעולה לגדולה והנושא אישה". במקום אחר בגמרא מובא לשון "נפקקים", שעניינו "פקק". כלומר, לא מוחלים להם לגמרי על עוונותיהם, אלא סוגרים כביכול את עוונותיהם כמו עם פקק, שלא יצאו החוצה. והיה, אם ישובו ויחטאו – פותחים את הפקק, ומצטרפים להם עוונות ראשונים יחד עם עוונות אחרונים, ונענשים על הכול.

חז"ל מספרים מעשה בכפר אחד, שהיתה שם חבורה של אנשים בני בליעל, פורצים וגנבים. בכל לילה היו הרשעים הללו נכנסים לתוך בית הכנסת, עושים להם סעודת הוללות, ומביאים עזים ותרנגולות והורגים אותן, וצולים, ויושבים ואוכלים אכילה גסה. את כל העצמות שנשארו ואת כל הפסולת – היו בני הבליעל משליכים על הספסלים ועל המחצלות, ועל כסאו של הרב, שהיה מגיע לבית המדרש ללמד תורה. בידי החכמים לא הייתה יכולת לסלקם, ואף לא היו יכולים למחות בידם, כי היו הללו גברא אלימא, ולך תתעסק עם מאפיונרים שכאלה...

יום אחד היה החכם יושב בבית הכנסת ולומד, ובאו הפרוצים כדרכם, והיו אוכלים ושותים וסובאים. לפתע הרגיש ראש הכנופייה, שהוא עומד למוט. ניגש הרשע אל הרב ואמר לו: "אני דורש ממך לגדל את הבנים שלי, לחנכם שיהיו תלמידי חכמים". לא פחות ולא יותר. ועוד הוסיף ראש הכנופייה, ואמר: "כל החיים שחייתי עד היום, הכול שקר, הבל וריק. אני יודע שחטאתי וביזיתי אותך, וביזיתי את התורה, ואני מבקש מחילה. אני מבקש שהבנים שלי יהיו עוסקים בתורה".

אמר הרב: "כבר קידמך עשו, שאתה נוהג כמוהו. עשו היה זולל וסובא, והיה גונב ורוצח ונואף, והלך אחר תאוות ליבו. ורק מבניו ציפה שיהיו צדיקים, ועל כן הלך לקחת איזו אישה מזרע אברהם אבינו, את מחלת בת ישמעאל, כדי שיהיו לו בנים צדיקים".

לחיות חיי הוללות ותאוה, לעשות כל חטא ופשע, ואת הצדקות להשאיר לילדים! לא, זה בהחלט לא עובד ככה! (דורש ציון).

הלכות ברכת חתנים בסעודות המשתה

א. מברכין ברכת חתנים (דהיינו את כל השבע ברכות שברכו תחת החופה) בבית חתנים בכל שבעת ימי המשתה, והוא שבאו לשם פנים חדשות. ומברכין ברכות אלו אחר כל סעודה וסעודה שאוכלים, לאחר ברכת המזון. ואין מברכין שבע ברכות אלא אם כן יש במקום מניין עשרה, והחתן מן המניין.

ב. אין להפסיק בין ברכת המזון לשבע ברכות. ומכל מקום אם עברו והפסיקו ודיברו מעניינים אחרים, מברכין שבע ברכות.

ג. אין מברכין שבע ברכות אלא אם החתן והכלה שניהם נוכחים בסעודה. והסעודה נערכה לכבודם.

ד. בסעודה הראשונה שאחר הנישואין מברכין שבע ברכות אפילו כשאין שם פנים חדשות, אף על פי שכולם היו בשעת החופה ושמעו כבר ברכת חתנים.

ה. אין מברכין שבע ברכות אלא כשאכלו פת באותה סעודה כשיעור שמברכין עליה ברכת המזון, וכמו כן אם קבעו הסעודה על מיני מזונות ואכלו כשיעור שנתחייבו לברך ברכת המזון, מברכין שבע ברכות. ואף אם רק שבעה מן הקרואים אכלו פת והחתן מכללם, ושאר הקרואים אכלו עוגות או פירות כשיעור כזית, יכולים לברך שבע ברכות. והמברך את הברכות צריך להיות מאותם שנתחייבו בברכת המזון.

ו. מנהג בני אשכנז לברך שבע ברכות בכל בית שעורכים בו סעודה לכבוד החתן והכלה. ולמנהג בני ספרד אין לברך אלא בבית החתן והכלה או בבית ששהים בו החתן והכלה בז' ימי המשתה. ויש אומרים שבזמננו לכל הדעות יש לברך שבע ברכות גם בבית אחר אע"פ שאינו עיקר מקום ישיבת החתן והכלה.

ז. יש אומרים שפנים חדשות הם האוכלים בסעודה שלא שמעו את ברכות הנישואין בשעת הנישואין, ויש אומרים שפנים חדשות הם אלו שלא אכלו עד עתה בסעודות המשתה, אפילו שהיו בשעת החופה, וכן פשט המנהג.

ח. יש אומרים שאם באו פנים חדשות בלילה, יכול לברך שבע ברכות גם למחר, שהיום נמשך אחר הלילה, אבל דעת רוב הפוסקים היא שצריך פנים חדשות בכל סעודה וסעודה.

ט. למנהג בני ספרד פנים חדשות הם לפחות שני בני אדם שמשתתפים בסעודה. ואף על פי שלא הרבו בסעודה לצורך הפנים חדשות מברכים שבע ברכות. ומנהג בני אשכנז לברך שבע ברכות אפילו כשרק אחד מן הקרואים הוא פנים חדשות, ובלבד שהוא אדם חשוב שהרבו בשבילו באותה סעודה.

י. קטן אישה ועבד אינם נחשבים לפנים חדשות.

יא. שבת ויום טוב הרי הם כפנים חדשות בסעודת הלילה וסעודת שחרית, ולכן אם יש עשרה בסעודות אלו מברכין שבע ברכות אף שאין שם פנים חדשות.

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ דוד בן שרה ז"ל, לע"נ מרים בת גוהר ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ עניני בצלאל בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד חבסוב בן רבקה ז"ל, לע"נ בנימין בן רחל ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מזל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ רבקה בת שרה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, וע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

איטש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ב כסלו תשפג: הדלקת נרות: ירושלים: 4:00 תל-אביב: 4:15 חיפה: 4:04 מוצאי שבת: ירושלים: 5:15 תל-אביב: 5:16 חיפה: 5:14 ר"ת: 5:52

פרשת תולדות

אמת

להיות אמיתי במעשיו ובדיבוריו עם הזולת!

נלמד מהפסוק: "אולי ימושני אבי והייתי בעניו כמתעתע" (כז-יב)
ואמרו חז"ל: כל המחליף בדיבורו [רש"י: משנה בדיבורו שלא יהיה ניכר] כאילו עובד עבודה זרה. כתיב הכא "והייתי בעניו כמתעתע" וכתוב התם (חבקוק ג) "הבל המה מעשה תעותעים" (סנהדרין צב.). לאור דברי חז"ל אלו, הכיצד שינה יעקב בדיבורו! התשובה היא כפי שכתב רש"י (מכות כד): לא רצה [יעקב] לשקר מתחילה... אלא שאמו הכריחתי ועל פי הדיבור, כדכתיב "עלי קללתך בני" ומתרגמינן "אלי אתאמר בנבואה".
אמרו חז"ל בגמרא (ב"מ כג): "בהני תלת מיילי עבידי רבנן דמשני במיליהו [=באילו שלושה דברים התיירו חז"ל לשנות מן האמת בדיבור] מה פירוש "עבידי"? מבאר רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו **בן יהודע**) שגם באלו שלושת הדברים אין מוציאים מפייהם שקר גמור, אלא "עושים" המצאה של סגנון דברים, ששיבו דברים הסובלים שני פירושים, דהשומע יבין הדברים במשמעות השקר, ובלבם יתכוונו למשמעות האמת.

ומוסיף הבן יהודע, שכיוצא בזה מצינו אצל משה רבינו ע"ה, כששאלו השטן: "תורה שנתן לך הקב"ה היכן היא?" השיב לו: "מה אני שיתן לי הקב"ה תורה", שבלבו כיוון לומר אתה אומר ש"נתן לך", מה אני שיתן לי לבדי, כי לישראל נתנה ואני בכללם. אך השטן הבין שלא נתן לו כלל, ונמצא שאמר דברים שמשמעין לשני פנים, והוא לא דיבר שקר ח"ו.

"שינוי הדיבור מאמיתות המדובר, בשם שקר יקרא" - כותב החזון איש (באמונה ובטחון פ"ד-יג) - "וגנות השקר אינו בשביל המרמה שבו, שמשתמש בשקר בשביל רווח המקווה לו ברמותו את רעהו, אלא אף השינוי שאינו משמש לגורם של אונאה, כמו בסיפור דברים בעלמא, בשם שקר יכונה ובכלל עוון שקר הוא..."

נשאלה שאלה: האם מותר לאדם לשנות מן האמת כדי להוציא את ממונו מהגנב, כאשר לא ניתן להוציאו בדרך אחרת?

התשובה: מותר! וראיה לכך מגמרא (וימא פג): המספרת על בעל אכסניה ששמו "כידור" שנטל במרמה את כספם של רבי יהודה ורבי יוסי, וכדי להשיב לעצמם את כספם, הכניסוהו לפונדק והשקוהו יין עד שהשתכר. ראו עדשים על שפתיו, הלכו לאשתו וביקשו בשמו את ארנקיהם, ולסימן שהם דוברי אמת וכידור שלחם, אמרו לה שהסעודה שבביתכם היתה נזיד עדשים... ואכן, אשת כידור האמינה להם על סמך זה, ומסרה להם את ממונם, הרי לנו ראיה שמותר.

ההבדל בין "גדול" ל"מופלג"...

סיפר הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל: פעם בימי בחרותו בישיבת פורת יוסף, נכנס ראש הישיבה הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל לשיעור ושאל את התלמידים: "מי יודע מהו ההבדל בין תלמיד חכם מופלג לתלמיד חכם גדול?
ניסו הבחורים למצוא הבדל. נענה רבי עזרא ואמר: "ההבדל ביניהם הוא כמו ההבדל בין אמת לשקר... שכן תלמיד חכם מופלג יודע את כל הפרטים ולא יטעה מלכוון אל האמת".

והוסיף רבי בן ציון, כי שנים רבות נחרתו הדברים עמוק בלבו והיה מזועזע מההגדרה כי יתכן להיות אדם גדול ועדיין דבוק בו לחלוות של שקר. וכדי שידבר בטהרת האמת צריך להיות תלמיד חכם מופלג. **האיר המזרח**

"תתן אמת ליעקב..."

רגיל היה הגאון רבי יעקב קמנצקי זצ"ל לייעץ תמיד שיש להתרחק לא רק משקר עצמו אלא אפילו ממה שנראה כמו שקר, אפילו אם הענין עצמו אמיתי וכשר בתכלית.

פעם הציעו קבוצת משקיעים, למוסד תורני פלוני, לקנות ממנו את בנין הישיבה, כדי שיוכלו לרשום אותה בערכאות על שם החברה שלהם [שזה היה משתלם להם מבחינה מסחרית]. יעץ להם רבי יעקב שלא לקבל את הצעתם, אף שהעיסקה היתה חוקית לחלוטין ולא היה בה שום ענין של תרמית. ואדרבה, המשקיעים רצו לעשות חוזה עם הישיבה לאפשר לה להשתמש בבנין כמקודם, בעד דולר אחד לשנה בלבד. וגם התחייבו שלא יתערבו בתוכניות הלימודים.

אך רבי יעקב ברגישותו לאמת הטהורה, טען, שכל ענין העיסקה הזו נראה לו מוזר, ואין זה מתאים עם ה"מסורה", של החזקת התורה של הישיבות הקדושות. מנהלי הישיבה קיבלו את עצתו של רבי יעקב ולא הסכימו לעיסקה.

בסופו של דבר התברר כי החברה של קבוצת המשקיעים היו פשטה את הרגל, ואילו היתה הישיבה רשומה על שם החברה, יתכן שהבנין היה מעוקל על ידי הבנק...
במחיצת רבינו

עלון השבוע פרשת תולדות הוקדש לעילוי נשמת
מרת אליס בילא ע"ה בת ר' יצחק זצ"ל אלמנת הרה"ג ר' סלימן ששון זצ"ל
נלב"ע ג' כסלו תשנ"ט
ת. נ. צ. ב. ה.

להתפלל ולבקש רחמים על הזולת הזקוק לישועה!

נלמד מהפסוק: "ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא" (פרק כה-כא)

וכתב הרשב"ם: "לנכח אשתו" - פירוש בשביל אשתו. וביאר דבריו הגאון רבי מאיר שמחה מזווינסק זצ"ל (בספרו משך חכמה), כי יצחק היה בטוח שיהיה לו זרע, שהרי הבטיח השי"ת לאברהם "וקראת את שמו יצחק והקימותי בריתי איתו... לזרעו אחריו" וכל חששו היה כי יתכן שיתנו לו בן מאשה אחרת. לכן התפלל כפי שהובא במדרש (פר' סג) שהיה אומר: רבונו של עולם, כל בנים שאתה נותן לי יהיו מן הצדקת הזו. וכך פירש גם הספורנו: אף על פי שהובטח על הזרע שיירש, התפלל להשי"ת שיתן לו אותו הזרע מזאת ההגונה הנצבת נכחו.

ידועים דברי חז"ל (ויבמות סד.) שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים ולכן היו אבותינו עקורים. והקשה הגרא"א דסלר זצ"ל (במכתב מאליהו-ח"ה): הרי היה להם צער גדול על כך שהיו עקורים ומדוע הקב"ה שהוא מלא רחמים ציער אותם כך רק כדי שיתפללו? ועוד: וכי בלי זה לא היו מתפללים?

אלא, ביאר הרב דסלר, כי כל הרחמנות שבתוך הבריאה מראשיתה ועד סופה אינו אלא כגרגיר חול לעומת רחמנותו של הקב"ה. ואם הוא "מתאוה" לאיזה דבר, אין זה אלא משום שדבר זה הוא החסד היותר גדול, כי אין הקב"ה מתאוה אלא לחסד ורחמים לכל בריותיו.

והנה האבות והאמהות היו תכלית כל הבריאה, ואם הקב"ה מצא לנכון לצער אותם, ועי"ז לכפות עליהם להתפלל בעוד דרגה נוספת של "עומקא דליבא", ברור שהשגת דרגה נוספת זו, היא בשבילם החסד והרחמים הגדולים ביותר שאפשר לצייר.

באחד ממאמריו, כתב הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל את הדברים המאלפים הבאים: "בתקופה זו שאנו חיים בה, התגבר הגלות שהוא גלות ישמעאל, הגלות האחרונה מארבע מלכויות שהקב"ה העמיד אותם לשלוט בעולם לפני נפילתם, והקב"ה מקיים אותנו ברחמינו ובחסדיו המרובים... ואין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים.

ובמה נשען? בתפלה! כמו שאמרו חז"ל (במד"ר-תצוה) על הפסוק שאמר הושע הנביא "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'". שהקב"ה אומר לישראל, שכל בכו והתפללו לפני ואני מקבל. וזוהי כוחה של תפלה שכאשר מבקשים מאת אבינו שבשמים, בלב שלם ובכוונה רצויה, התפלה נשמעת ומתקבלת

ומוסיף רבי מיכל יהודה: "במיוחד בשני ובחמישי בשבוע שהם ימי רצון. והוסיפו קדמונינו ז"ל לתפלת נפילת אפים לומר התפלה "והוא רחום", שכל הפסוקים שם הם מתנ"ך, המבקשים על צרת הגלות של כלל ישראל, ועל צרת הפרט שפוגע בכל יחיד ויחיד. כאשר בתפלה זו כלולים כל הצרות העתידות לבוא ח"ו ומבקשים מהקב"ה שישמור אותנו ויושיענו מכל גזירה רעה. וכמו שהאריך הטור (או"ח סי' קלא) לפרש מה שאנו אומרים בסוף תפלת נפילת אפים: "ואנחנו לא נדע"... והטעם לפי שהתפללנו בכל ענין שיוכל האדם להתפלל, בישיבה ובעמידה ובנפילת אפים כאשר עשה משה רבינו ע"ה. ומאחר שאין לנו כח להתפלל בענין אחר, אנו אומרים "ואנחנו לא נדע"..."

אומרים חז"ל (ברכות יב:) כל שאפשר לו לבקש רחמים על חברו ואינו מבקש נקרא חוטא שנאמר (שמואל א-יב, כ) "גם אנכי חלילה לי מחטוא לה' מחדול להתפלל בעדכם".

ותמה הגרי"ש אלישיב זצ"ל: מדוע הוצרכו ללמדנו זאת מהפסוק בנביא, והרי מפורש בתורה "לא תעמוד על דם רעך" וממנו נלמד שכל שאפשר לו לבקש רחמים על חברו ואינו מבקש הריהו חוטא?

ותירץ, עפ"י המחלוקת המובאת במשנה (יומא פ"ח מ"ז) בין חכמים ורבי מתיא בן חרש. במי שנשכו כלב שוטה וחיוו בסכנה. לדעת חכמים אסור להאכילו מיותרת הכבד של הלב, כיון שאין זה רפואה בדוקה. וביאר הרמב"ם שמוותר לעבור על האיסור רק ברפואה המרפאה בדרך הטבע מתוך הנסיון הקרוב לאמת, ולא בדברים המרפאים בדרך "סגולה", כי כחו חלש ונסיונם רחוק.

לפי"ז י"ל שהפסוק בנביא משמיענו שחובת ההשתדלות היא לא רק בדברים המרפאים בדרך הטבע אלא גם השתדלות בתפלה שהיא בדרך סגולית, ומי שאינו מתפלל נקרא חוטא. (ומהמהרש"א קידושין כט: משמע שהתפלה מועילה בטבע ולא רק בסגולה).

בתנאי שלא יזיק...

פעם ניגש ישמעאלי שגר בסמוך לדירתו של הצדיק חכם מנחם מנשה זצ"ל והתחנן בפניו להתפלל עבור בנו הנתון במצב קשה מאוד. אולם רבי מנחם סירב בנימוק: מי יודע, אולי נער זה יצמח לאחר מאויבי ישראל חלילה, ויגרום נזק וצער רב. אולם הערבי הפציר בו והבטיחו שמקבל על עצמו להיות אחראי על כך שבנו לא יגע לעולם בשום יהודי.

ניאות רבי מנחם להתפלל עבורו בהקדימו תנאי למעשה שברגע שהבן יחל להזיק ליהודי אזי יפטר מן העולם, הערבי המאושר חזר לביתו ואכן תוך זמן קצר שב הבן לבריאותו כבתחילה.

לאחר תקופה מסויימת, הגיע לפתע הערבי שביקש להתפלל על בנו, אל חכם מנחם, כשדמעות ניגרות מעיניו ואמר בקול בוכים: "או לי, בני זה מת היום, היות והוא חפץ להצטרף לשורות המחבלים, ולצורך כך הם ביקשוהו להרוג מספר יהודים רח"ל, כדי להוכיח את שינאתו ויכולתו, ועוד לפי שהספיק לבצע את זממו נורה למוות על ידי אחד החיילים היהודים.

חכם מנחם מנשה

"תפלה בדמעות לא שבה ריקם..."

כאשר ישב פעם הגה"צ רבי משה טיקוצ'ינסקי זצ"ל אצל הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, שמעו קול בכי של תינוק מהקומה הראשונה, והבכי נמשך בלי הרף, הגיב רבי יחזקאל ואמר: "א"א לסבול כשמישהו בוכה, צריך לברר מה קרה שם"... מיד רץ לשם רבי משה, חזר ואמר שהענין סודר.

נענה רבי יחזקאל ואמר: לומדים מהפסוקים שא"א להתעלם מבכי. כתוב: "קול ברמה נשמע, נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה... כה אמר ה' מנעי קולך מבכי"... אם רחל היתה רק מתפללת אולי לא היה מתקבל לפני ה'.

אבל "רחל מבכה על בניה", היא בוכה! ומבכי זה א"א להתעלם. שערי דמעות לא ננעלו. ולכן אמר ה': "מנעי קולך מבכי... כי יש שכר לפעולתך... ושובו בנים לגבולם" כי תפלה בבכי ובדמעות לא שבה ריקם.

פניני רבינו יחזקאל

"תרגיל עצמך להתפלל..."

מנהל מוסד בירושלים תינה את צערו בפני כ"ק האדמו"ר מסטמאר רבי יואל טייטלבוים זצ"ל: מצבו הכספי של המוסד הולך ומחמיר. מציעים לו לקבל סיוע ממקורות מפוקפקים. הוא כמובן לא לוקח. אך חושש הוא שיקשה עליו לעמוד בנסיון לאורך זמן כשמרחפת סכנת סגירה למוסד. מה עליו לעשות?

השיב לו האדמו"ר: עצתי שתרגיל עצמך להתפלל להקב"ה שלא להנות אלא מכסף כשר, וה' יקבל תפלותיך שלא תכשל. הן כך מצינו אצל אברהם אבינו שאמר "הרימותי ידי אל ה'" שלא לקח ממלך סדום "אם מחוט ועד שרוך נעל" ותירגם אונקלוס: "ארימותי ידי בצילו [בתפלה] קדם ה'", הרי שגם לכך מועילה התפלה

עולמות שחרבו

ברכה מעולה ומושלמת, היא זו הבאה מתוך שמחה וטוב לבב !

נלמד מהפסוק: "ועשה לי מטעמים... ואכלה בעבור תברכך נפשי" (פרק כז-ד)

וכתב רבינו בחיי אין כוונת יצחק בשאלת המטעמים בתענוג הגוף וחוש הטעם, אלא כדי שתהיה נפשו שמחה ומתענגת. כי בהתחזק כוחות הגוף יתעוררו כוחות הנפש ומתוך שמחת הנפש תחול עליו רוח הקודש כמו שאמרו חז"ל: "אין השכינה שורה לא מתוך עצלות ולא מתוך עצבות, אלא מתוך שמחה..." [ובספר איש לרעהו (עמ' רנ"ב) הטעמנו, לפי"ז, שלכן ביקש יצחק דוקא ציד של בשר, ולכן הובא לו גם יין. כדי שתהיה הברכה מתוך שמחת הנפש שהרי "אין שמחה אלא בבשר ויין"...]

המתבונן בלשון שבידך יצחק את יעקב, ובלשון שבידך את עשוי, יווכח לראות הבדל גדול ביניהם. כי ליעקב אמר "ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש". ואילו לעשוי אמר "הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל" ההבדל הוא שבברכה ליעקב הזכיר את שם ה' ואילו לעשוי לא הזכיר שם ה'.

וביאר הפרשת דרכים, שכל מה שבא מיד הקב"ה בעצמו הוא חזק ומשובח יותר מאשר ע"י שליח. ולפי"ז מובן שזה מה שכיוון יצחק בברכתו ליעקב שיהא מבורך מידי שם של הקב"ה בעצמו ולא באמצעות שליח, ואז יזכה לשפע רב. וזה מה שהוסיף בברכתו ליעקב "ורוב דגן ותירוש". לא כן לעשוי ברכו שיהיה לו מטל השמים ומשמני הארץ רק באמצעות שליח וממילא לא יהיה לו "רוב דגן ותירוש".

כתב הר"ן בזה הלשון: "כי השפע מוכן למתברך באמצעות המברך והמתפלל, ולזה ראוי שיקרב אליו במקום או ידבק בו אם אפשר, ולכן אמרו כי יצחק העתיר לנוכח אשתו כדי שיכוון אליה יותר... ויצלח זה יותר בהיותה קרובה עמו במקום, ולזה העמידה נכחו להקריבה אליו, כי אי אפשר ביותר מזה עודנו עומד לפני ה'".

הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל הבין מתוך דברי הר"ן, שכאשר אדם זקוק לברכה מאדם גדול ויכול ללכת בעצמו ויכול לעשות שליח, שאין לסמוך בזה על הכלל "שלוחו של אדם כמותו" אלא ילך בעצמו, והטעם כפי שמפורש בר"ן, שההסתופפות בד' אמות של אדם גדול חשובה מאוד ומועילה לברכה.

הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל אמר כי האמונה של המתברך שה' יעזור בזכות תפלת המברך, זה נצרך לחלות הברכה, ולכן אם לא יאמין בזה, לא יתכן שיחול. ויש עוד אופן שכאשר יש חיוב של המברך לברך את המתברך, בזה חלה הברכה יותר!

ראיה לכך מעשיו. שיצחק רצה לברכו ואמר לו "עשה לי מטעמים" וזאת כדי שיהיה מחוייב. וכן חנה היתה כה בטוחה בברכתו של עלי עד ש"פניה לא היו לה עוד". משום ש"החושד בחברו בדבר שאין בו צריך לברכו" (ברכות לא:) ומכיון שעלי היה מחוייב כעת לברכה (ושחשד בה) על כן היתה כה בטוחה שתחול ברכתו.

ואגב: שאלו פעם את רבי חיים בנוגע לברכות שהוא עצמו מברך את המייחלים לברכותיו: הרי מבואר **במגן אברהם** שהעומד לפני המברך אין צורך להזכיר את שמו, וא"כ מדוע כל אלו המבקשים ממנו ברכה, מבקש לשמוע תחילה את שם המתברך והרי הוא חס על זמנו שלכן אומר "בו"ה" במקום "ברכה והצלחה", והרי לפרט את השם לוקח יותר זמן?!

השיב רבי חיים: "מכיון שזה עצמו שהמתברך אומר את שמו זה משמח את המבקש ונקשר ביותר אל המברך והברכה, ובעבור זה אני מוותר על הזמן שזה לוקח..."

ברכה מילד בר-מצוה...

בשנת תש"ו, אחרי מלחמת העולם השנייה, שהה כ"ק האדמו"ר **מסטמאר** - **רבי יואל טייטלבוים** זצ"ל בירושלים קרוב לשנה. בטרם צאתו לארה"ב ניגש אליו **רבי אשר זליג מרגליות** ז"ל והציג בפניו בדאגה ובהכנעה את השאלה הבאה:

"**מנהג** חסידים לבוא אל הרבי ולתת לו קויטל כשהם מבקשים ממנו ברכה, אבל עכשיו כשהרבי עוזב אותנו, למי ניתן את הקויטלעך שלו ומי יתן לנו ברכה?"

השיב לו הרבי מסטמאר: "הדבר פשוט מאוד. לך אל בית הכנסת וחפש שם ילד בר-מצוה. כאשר יפשיל את שרוולו כדי להניח תפילין, הבט וראה האם מקועקע על זרעו מספר כחול ממחנות הריכוז. אם תמצא נער כזה, דע לך שמן הסתם איבד את אביו ואת אמו, את אחיו ואת אחיותיו. כל העולם שהכיר בילדותו התנפץ לרסיסים לנגד עיניו. ובכל זאת אם הצליח לגבור על הכל ולבוא לירושלים ולהניח תפילין ולהתפלל לפני בורא העולם, זהו סימן שיש לו אמונה חזקה, ואז יוכל אתה להיות סמוך ובטוח שכל קויטל שימסר לו וכל ברכה שיברך יתקבל לפני בית דין של מעלה משפתיו של בן זה האוהב את הקב"ה.

הלמות עמלים - ח"ב

ברכת השדה...

יום אחד נכנס חקלאי לביתו של הצדיק **רבי ישראל אבוהצירא** - **הבבא סאלי** זצ"ל ותינה בפניו צרתו: יש לו שדה גדול של בצלים והנה גילה לפתע שעלי הבצל לקו במחלה וכל עמלו עלול לרדת לטמיון אם לא יצליח להדביר את המחלה. לדעתו של מומחה, כל הבצלים הטמונים באדמה יתקלקלו ולא יהיו ראויים לאכילה. וצפוי לו הפסד ענק. הוא מבקש מהבבא סאלי שיברכו שלא יוזק.

בירכו הבבא סאלי והבטיח לו שהבצלים יצמחו יפה ויהיו ראויים לאכילה, ואף ימכרו במחיר גבוה. ליתר בטחון נטל האיש בקבוק מים שבידך עליהם הבבא סאלי ושב לביתו. הוא ריסס את המים הללו על חלקת גידולי הבצל.

לאחר יומיים חזר המומחה לבדוק את חלקת הבצלים ולהפתעתו גילה שהמחלה נעלמה, הוא שאל את בעל השדה: "מה עשית שנעלמה המחלה?" והלה השיב: "ריססתי את החלקה במים מבורכים של הבבא סאלי". ואכן לאחר זמן נאספו הבצלים מהשדה והיה מחירם גבוה יותר מהצפוי. **מאור ישראל**

ברכה שנתקיימה...

סיפר הגה"צ רבי משה אהרן שטרן זצ"ל: הכרתי יהודי באנגליה ושמו גרשון שווארץ, שהיה זקן מופלג ונפטר בגיל מאה ואחת עשרה שנה(!) וכששאלוהו "במה הארכת ימים?" סיפר שזכה לאריכות ימים מברכתו של **כ"ק האדמו"ר רבי דוד מטאלנא** זצ"ל. וכך היה מעשה:

כשהיה ילד קטן בגיל שש שנים נתעוררה שאלה בבית הכנסת בכשרות ספר התורה. קרא לו האדמו"ר לבדוק את האות בתורה... הלה אמר את האות הנכונה והכשיר בזה את הספר תורה. או-אז פנה אליו רבי דוד ואמר לו:

"**כשם** שאתה הסבת לי עונג ונחת רוח שהספר תורה כשר, כך אשלם לך כגמולך הטוב והנני מברך אותך שיהיו לך חיים טובים ובריאים ואריכות ימים". והוסיף האיש שזכה גם לבריאות טובה ומעולם לא הלך לרופא..."

בית ומנוחה

"לא שרירין..."

סיפר הגאון רבי אליהו מן שליט"א: פעם התקשרה אלי אשה מלייקווד והתלוננה שעל פי חוות דעת של הרופא יש לבן שלה בעיה בשרירים של הרגל, ואינו יכול ללכת לתלמוד תורה, והרופאים לא מוצאים תרופה לבעיה הזו, ומתחננת שאבקש מהגאון **רבי חיים קניבסקי** זצ"ל ברכה עבור רפואת בנה.

סיפרתי לרבי חיים על הבעיה וביקשתי ברכתו. אמר לי רבי חיים: "רפואה שלימה, לא שרירין ולא קיימין..." כעבור יומיים קיבלתי זר פרחים לשבת מאותה אשה והיא כותבת לי בזה הלשון: "היינו לפני יומיים שוב אצל הרופא ואמר שטעה בדיאגנוזה והבעיה לא קשורה כלל לשרירים אלא למשהו אחר שישנה לכך תרופה, וב"ה מיד הבריא. "ולא שרירין ולא קיימין" תודה רבה על ההשתדלות ושבת שלום".

הלמות עמלים

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

גלגל אין-סופי

זהו סיפור קטן-גדול. קטן - מצד עצמו, גדול - מצד המעגלים הרבים שהתפתחו ממנו (סופר ע"י ברנארד הייר).

הצעיר ש. מתגורר אז - לפני 40 שנה - בשכירות בבקתה עלובה בלונדון, מפגר בתשלום שכר-הדירה. כשהטלפון מצלצל בדירה הוא לא עונה מחשש שזו שיחה שבאה לפנות אותו מהמקום...

אלא שהמחשבה הבאה מרתיעה אותו "אולי זו אימא!" אימו לא נמצאת לאחרונה בקו הבריאות, ומי יודע? אולי היא התקשרה לחפש אותו! לפני 40 שנה לא היתה 'שיחה מזוהה' וכאשר הטלפון צלצל יכולת רק לנסות לנחש מי מחפש אותך.

מיהר להתקשר להוריו. אביו קיבל את השיחה והודיע לו שימהר לחזור הביתה, ל'לידס', שם התגוררה המשפחה. לדברי הרופאים המצב כל-כך קשה שהחולה לא תהיה מסוגלת לשרוד אפילו את הלילה הקרוב.

* * *

בתחנת הרכבת גילה שהרכבת האחרונה כבר עזבה. הוא היה דל אמצעים, לא מסוגל לשלם עבור מונית. הייתה רכבת שיוצאת ל'פיטרבורו', אלא שדא-עקא: היא תחמיץ בעשרים דקות את הרכבת שיוצאת משם ל'לידס'. אבל ברירה טובה יותר לא הייתה לו, אז הוא קנה כרטיס ועלה על הרכבת ל'פיטרבורו'.

"כרטיסים בבקשה!" שמע את הקול בעודו בוהה בחשכה השוררת מבעד לחלון הרכבת.

שלף את הכרטיס ומסר אותה לכרטיסן. הלה החתים את הכרטיס בחותמת הביקורת, אבל גם לאחר שסיים את מלאכתו המשיך להביט בו. ש. הניח שעניו האדומות מבכי משכו את עיניו של הכרטיסן.

'אתה בסדר?'

- 'למה שלא אהיה בסדר; ובכלל, מה זה עניינדך!'

'אתה נראה נורא - יש משהו לעזור?'

אנו מעדיפים לדלג על התשובה הבוטה שקיבל הכרטיסן. ש. היה לחוץ ושבור מהמצב בו היה נתון, ואיבד את השליטה על פיו.

למרות 'סימני הסכנה' ששפת-גופו זעקה, הכרטיסן לא נרתע. התיישב מולו ובנימה מפויתת אמר: 'משלמים לי כדי לעזור כשצצה בעיה!'

הכרטיסן לא עשה דבר רע, אבל ש. היה בליילה רותחת של רגשות אשם, כעס, צער, יגון ואנחה. בוודאי לא של קבלה. אך חשב לעצמו שבעצם הדרך הכי טובה לגרום לכרטיסן ללכת לדרכו, זה לומר לו את האמת...

'תראה; אמא שלי על ערש-דווי, לדברי הרופאים לא תשרוד את הלילה ואני עומד להחמיץ את הרכבת מ'פיטרבורו'

ל'לידס'. לא תהיה לי עוד הזדמנות לראות את אימא. אז אני מצוברח, אין לי חשק לשוחח ואודה לך באם תעזוב אותי לנפשי'.

הכרטיסן השתתף בצערו, קיווה שבילו שיצליח להגיע אל אימא בזמן, ופנה לדרכו: "כרטיסים בבקשה!" "כרטיסים בבקשה!"

ש. המשיך לבהות בחשכה שמבעד לחלון.

* * *

חולפות בקושי עשר דקות והכרטיסן שוב נעמד מעליו. רק לא זה! חשב לעצמו 'הפעם כנראה אזדקק להרחיק אותו ממני באופן פיזי!'

'תקשיב' אמר הכרטיסן 'כשאנחנו מגיעים ל'פיטרבורו' רוץ מהר לרציף אחד. הרכבת ללידס תהיה שם!'

- 'למה, הרכבת מתאחרת, או מה?'

ל'א. הרכבת לא מתאחרת' השיב הכרטיסן כמגן על כבוד לוח הזמנים של רכבות אנגליה. 'אני פשוט הודעתי ל'פיטרבורו' בקשר. הם יעכבו את הרכבת במיוחד עבורך. ברגע שתעלה עליה היא תצא בדרכה ללידס. העיקר שתגיע הביתה הלילה. הרבה בריאות! ופנה לדרכו: "כרטיסים בבקשה!" "כרטיסים בבקשה!"

* * *

חלפו כמה שניות וש. קלט באיזו צורה "מטומטמת" התייחס עד עכשיו לכרטיסן. קם מהמקום ורץ אחריו, רוצה לתת לו את הארנק (הריק...). את המפתחות (של הדירה שעומדת לפני פינוי...) ואת כל מה שאין לו. כשהגיע לכרטיסן הצליח לומר 'רציתי... רציתי...' אך לא מצא מילים נוספות.

'זה בסדר' הרגיע אותו הכרטיסן 'אין בעיה!'

- 'אבל איך אוכל להודות לך על מה שעשית עבורי?'

'אין בעיה' חזר הכרטיסן ואמר 'אם אתה מרגיש צורך להודות, פשוט תעזור לאדם אחר שתפגוש אותו במצוקה. זו תהיה התמורה שלי. כך העולם יהיה טוב יותר!'

* * *

ש. ניצב לצידה של אימו כשנפטרה בבוקר המחרת. עד עצם היום הזה הוא לא מסוגל להיזכר בה ללא שייזכר גם בדמותו של הכרטיסן טוב-הלב.

הוא מעיד על עצמו שהמפגש עם הכרטיסן שינה אותו מאדם "אגואיסט" לאדם הגון. 'זה לקח קצת זמן...' הוא מתנצל 'אבל מאז כבר שילמתי לכרטיסן באלפי מעשים טובים!'

ניקח גם אנו בחשבון: כשאנחנו עושים טובה משמעותית ליהודי, הפכנו אותו עצמו ליהודי טוב-ומיטיב. כל שרשרת המעשים הטובים שגם הוא ייעשה ייקפו לזכותנו!

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: כיבוד הורים

פרשת תולדות

בס"ד | גיליון מס' 407

למה להמתין בגשם ובסערה, בקור ובכפור?

ועתה בני שמע בקולי (כ"ז, ח)

וכיעקב שזכה בברכות בזכות כיבוד ההורים, כך גם אנו, בזמננו, זוכים בשפע ברכת שמים בכל שאיפותינו ובקשותינו בזכות כיבוד הורינו. חז"ל אומרים, כי כח ההשפעה הגשמית שיש לצאצאי עשו - הוא מכח העובדה שאף הוא כיבד את אביו, כלומר: למרות שהיה רשע מרושע, זכה להשפעה גשמית בזכות כיבוד הורים. ועל אחת כמה וכמה יהודים ראי שמים טובים לב, הזוכים להשפעות גשמיות נרחבות בברכת כיבוד ההורים.

אך גם ברוחניות: כי אין חלום נשאיף להורים, יותר מלראות את ילדיהם פורחים ומצליחים. בכך אנו משקיעים אינסוף משאבים, מוכנים לשלם כל מחיר, נעזרים בעצות ממחנכים, ולא מוותרים על שפיכת דמעות כמים בתפילות נרגשות, 'זוכני לגדל בנים ובני בנים חכמים ונבונים אוהבי השם יראי אלוקים!'

'המכבד את הוריו - זוכה לבנים גדולי הדור!' - מבטיח בעל 'מנורת המאור', הבטחה יקרת ערך, נשאפת ומבוקשת, נכספת עד כלות הנפש. רוצה ילדים טובים? כבד את אביך ואת אמך ותרווה נחת, יהיו לך בנים טובים ועדינים, אציליים ואהובים. כיבוד הורים פותח את השער להשפעות טובות ומבורכות על בניך יקירך. ככל שנשקיע יותר בכיבוד הורינו - נזכה לברכה יתירה בחינוך ילדינו!

הבה נאמץ את המסר הזה מפרשת השבוע, הבה נציץ בסדר היום שלנו ונחפש את ההזדמנות להוסיף עוד נדבך, עוד פעולה בכיבוד הורים. בוודאי שכולנו מכבדים, אבל כדאי לנסות לקפוץ לביקור נוסף במשך השבוע, להזדרז יותר לבצע משימה שהתבקשנו, לענות להם מיד בטלפון, ולהחליט שמעכשיו אנחנו מדברים עימם ביותר בכבוד והערכה. הבה נתחבב בכיבוד הורים, ויפתחו עבורנו שערי שמים!

מסאג' בגב הלא נכון...

היה זה ביום בהיר, במעונו של הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל, מי שנודע בכינויו הסטייפלער. הבית ההומה בדרך היה שקט בשעת בוקר שלווה זו. אל הסטייפלער נכנסה בתו, הרבנית ברזם, וסיפרה לאביה כי 'לר' חיים כואב הגב, יש לו כאבים חזקים ובלתי נסבלים, אולי יש לאבא רעיון?'

מיד כששמע זאת הסטייפלער, יצא בהליכה מהירה לעבר ביתו של בנו, הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א. רבי חיים היה המום מהביקור הפתאומי - ומיהר לקום מלוא קומתו. 'אוי, אל תקום', אמר הסטייפלער, 'ההיפך, שכב נא על המיטה!'

רבי חיים מיהר לשכב, ואביו ניגש וביד רחמנית עשה לו טיפול מסאג' בגב. לחץ על החוליות הנכונות, הידק את הפרקים, טפח במקומות מסויימים וליטף באחרים. כשסיים, הורה לבנו להישאר לשכב בתנוחה מסויימת עד שעה פלונית, ומשעה זו לשכב בתנוחה שונה עד שעה אחרת.

הסטייפלער סיים את הביקור ושב לביתו. והנה, בשעת ערב, שבה ונכנסה אליו בתו הרבנית ברזם. הוא הניח שהיא הגיעה לספר כי רבי חיים מרגיש טוב יותר בעקבות הטיפול, אך מה רבה היתה הפתעתו כשפנתה אליו בהתנצלות: 'אבא בטח שכת, הייתי כאן בבוקר. ביקשתי שתיכנס לר' חיים ותעשה לו מסאג', והוא ממתין משעות הבוקר ואבא לא הופיע!'

'מה זאת אומר?!' - שאל האב בהפתעה, 'הרי הייתי אצלו מיד אחרי שדיברת עמי, עשיתי לו טיפול ונתתי לו הוראות מדוייקות כיצד לשכב! איך זה יתכן?!'

אחת המתנות הזמינות ביותר, הקרובות לליבנו והנוחות ביותר לקיום, היא מתנת 'מצוות כיבוד אב ואם'. זו מצוה נאצלת וייחודית - להכיר להורינו טובה, להשיב להם אהבה, לכבד ולהוקיר אותם עם כל הלב ולפעול לכבודם ככל שנוכל.

המושג 'כיבוד הורים' הוא רק כותרת, למבועי רגש שנפתחים, למסירות מעוררת הערצה, לאהבה שאינה תלויה בדבר. כשאנו רואים יהודים העולים מדי יום לבקר בבית הוריהם המבוגרים, זה נראה מעשה טכני, אך פועמים בתוכו רגש של אהבה, מסירות של בן, הערכה למי שיגידלו וחינכו אותו, כמו גם מסירות לקיום מצוה נאצלת.

אם נביט מסביבנו, נראה כיצד כולנו משתדלים ופועלים להרבות כיבוד הורים, להעמיק את חווית הקשר עם הורינו באמצעות כיבודם. אנו מרבים להתקשר ולדרוש בשלומם

- מתוך איכפתיות אמיתית ומסירות עמוקה, אנו עוצרים את סדר היום שלנו כשאבא מתקשר ומבקש שנסדר לו משהו, כי אנו יודעים שלכבודו - זו המשימה הראשונה בסדר העדיפויות. אנו גם נשמח לענות לשיחת טלפון מאמא למרות שאנו עסוקים כרגע, מתוך הבנה כי הורינו הם לפני הכל.

אחוזים נכבדים מסדר היום שלנו, סובבים סביב שאלת ההורים. להקל עליהם, לדרוש בשלומם, לסייע להם, לכבדם. אנו עושים זאת בשמחה, בלבבות גואים בהערכה להורינו היקרים והנפלאים, ברגשות חום ואהבה שאין דומה להם בעולם!

אך האמת, שעובדות אלו מחייבות התבוננות ומעוררות את המחשבה - הרי בעצם כולנו עסוקים, טרודים, רצים ומתרוצצים, מלאי מחוייבויות ועמוסי ל"ז. מהיכן יש לנו את הכוחות להתמסר כל כך לכיבוד ההורים? מנין לנו תעצומות הנפש להשקיע מסירות כה רבה בכיבוד הורינו? מהיכן שאבנו את היכולת לוותר על התוכניות שלנו, כדי להתמסר לצורכי הורינו?

התשובה לכך טמונה בפרשת השבוע, בה אנו למדים על כיבוד ההורים של יעקב. הוא מדבר לאביו בעדינות, מכבד אותו, שמח להתמסר אליו. כשאמו פונה ומבקשת ממנו להביא את המזון ליצחק אביו, הוא שם בצד את הקשיים - שקולו אינו כעשו, ומתגבר על המכשולים - כשהוא מתלבש בעורות כדי שאביו יחוש כי הוא שעיר. הוא מודע לכך שהוא מסתכן מעשיו אחיו, אבל קיום הוראות אמו והזכות לכבד את אביו - הם נר לרגליו, הם גוברים על כל הסיכונים, כדי לכבד הורים!

ומובא בשם ה'שפת אמת' ז"ע ששאל בשם זקנו ה'חידושי הרי"ם' ז"ע: הלא הברכות הגיעו ליעקב בדין, ברכות יצחק היו שייכות ליעקב ביושר, הוא ורק הוא זכאי להן. אם כן, מדוע הוא הוצרך להתחפש לעשו, להגיש את המזון לאביו בדרך פתלתלה, להגיע עד כדי מסירות נפש והסתכנות מול עשו אחיו הזועם, כדי לזכות בברכות המגיעות לו?!

התשובה מפתיעה ומלמדת: אף שהברכות היו שייכות ליעקב, עדיין הוא נדרש למסירות נפש לכבד את הוריו כדי לזכות בהן. כי גם אם הברכות שייכות לו והוא זכאי להן, בכל זאת נדרשת מיהודי מסירות נפש לכיבוד הוריו כדי לזכות בברכות שמים, על יהודי להתמסר להוריו כדי לקבל השפעות טובות המגיעות לו ביושר!

ממסירות נפשו של יעקב לכיבוד הורים, נותר לנו - צאצאיו, הכח הזה להתמסר באופן מוחלט, לכבד באופן כה עמוק ומסור את הורינו. אנו נושאים עימנו במטען הגנטי היהודי את ההתמסרות להורים, את החשק והרצון לכבדם, את העמדתם בראש סולם העדיפויות בכל מחיר. אנו הולכים בדרכי אבות ופועלים במסירות למען הורינו, כי זכינו בכוח הסגולי הזה לכבד הורים במסירות נפש, אותה הנחיל לנו יעקב אבינו כמורשת מתנה.

סגולה לשבת כהלכתה

אחת השאיפות הגדולות של כל יהודי, היא לעשות את השבת ככתבה וכהלכתה. מלאכות השבת מקיפות את רוב עיסוקינו, לא מעט פעמים במהלך השבת אנו מסתפקים אם נהגנו נכון, ולכל אורך השבת אנו דרוכים ביראה, לשמור את השבת במלואה.

כיבוד הורים מעניק לנו מפתח, מעניק לנו ביטחון. וכך מובטח ב'תנא דבי אליהו', כי 'כל המכבד את אביו ואת אמו, אין חטא של חילול שבת ולא שום חטא ועוון בא על ידו, ואם חטא נמחל לו!'

לא ייאמן איזה אוצר בלום טמון בו - בכיבוד ההורים. הבטחה לשמירת שבת, קסדת הגנה מפני כל חטא, והבטחה כי יימחלו עוונותינו בזכות כיבוד ההורים! הבה נאמץ את מצוות כיבוד הורים אל ליבנו, נלמד את הלכותיה ונשקיע לכבדם כראוי ועם כל הלב, כי כך נזכה להגנה שמימית מכל חטא, ולברכת שמים צמודה!

לעילוי נשמת

ר שלמה פרוץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"ל)

ת.נ.צ.ב.ה.

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה טעלישער בן הר"ר יוסף יונה ה"ד רוזנברג
מזקינ חסידי בעלזא, נעקש"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

הטעות התבררה מיד: כששמע הסטיילער כי 'לר' חיים כואב הגב, הבין שהכוונה לבנו רבי חיים, בעוד בתו הרבנית ברזם התכוונה לחתנה - הגאון רבי חיים קלופט שליט"א. וכך, רבי חיים אחד ישב וציפה לאבי חמותו, בעוד רבי חיים השני מקבל מסאג', ללא כל צורך, ואינו פוצה פה!

מיד מיהרה הרבנית ברזם לבית אחיה, רבי חיים קנייבסקי שליט"א, להתנצל על הטעות. לנוכח עיניה המופתעות נגלה מחזה מדהים: רבי חיים עודו שוכב במיטה באותה תנוחה, כאשר ציווה לו אביו!

נכון, לא כואב לו הגב, הוא בריא לחלוטין ואין לו כל בעיה רפואית. גם זמנו אינו בידו - רבי חיים מסיים כל שנה את כל התורה, ולכל דקה ושעה ביומו יש תפקיד והספק מוגדר, והוא לא מהאנשים שיכולים לשכב שעות ארוכות במיטה ללא מטרה. אך אביו היה כאן, ביקש לטפל בו והורה לו לשכב בתנוחה כזו. ואם אבא אומר - זה מה שעושים, בלי להבין, בלי להקשות, בלי לנסות להתחכם, בלי תירוצים שאין זמן!

כי כיבוד אב אינו תלוי בכאבי גב, אם ישנם - מכבדים את בקשות האב, ואם לאו - מוותרים עליהן. כיבוד אב זה עובדה, וכשאבא מבקש, ממלאים את הבקשה. כך ציווה התורה, וכך נלמד מהסיפור המופלא, המופיע בספר 'מותוק האור':

הוראת הורינו לא תמיד ברורה, לא תמיד מובנת. לפעמים אנו מבינים הפוך, רוצים לפעול אחרת, בטוחים שאנחנו חכמים יותר... הבה נתבונן בתמונת הגאון רבי חיים קנייבסקי שוכב על המיטה בתנוחה המדויקת שהורה אביו לאחר טיפול מסאג' מיותר, רק כי כך הורה אביו, כי כך רצונו, כי כך ציווה.

ניקח עימנו את המסר הזה, לרגעי ההתלבטות, חוסר ההבנה, הרגעים הקשים בהם איננו מבינים למה מתכוונים הורינו. גם ברגעים הללו - נתאזר בגבורה לקיים בקשותיהם, לבצע את הוראותיהם, לכבד את דעתם ולהוקירם. כך זוכים לאושר רוחני רב, וגם לברכת שמים תמידית!

הגלויה שביטלה את המסע...

כל ימי חייו, השתוקק הגה"צ רבי שלמה זלמן אונסדורפער זצ"ל - רב ומגיד מישירים בפרשבורג, לעלות לארץ ישראל, לחון את עפרה, לבקר בקברי הצדיקים, ולמלא את ריאותיו באוירה של הארץ הטובה והמחכימה. שאיפתו זו לא זכתה למימוש בשל העלויות הכבדות הכרוכות בה - ההפלה לארץ ישראל ארכה כששה שבועות, והמסע עלה הון תועפות, למעלה מהשגת הרב. כך נותרה השאיפה לבקר בארץ כמושא געגועים וכמיהה, בלי יכולת כספית להגשימה...

עד יום פורים אחד, שמח ועליו במיוחד. אל הרב הגיע אחד מנכבדי הקהילה, אדם עשיר ורב נכסים, והניח על שולחן הרב 'משלוח מנות' מפתיע ומקורי: כרטיס נסיעה לארץ ישראל. העשיר שילם את העלויות וטיפל בכל הסידורים, לא נותר לרב אלא להתרגש, להיפרד מבני הקהילה, ולעלות לאוניה - שתעגון בנמל יפו ששה שבועות אחרי יום ההפלה.

הרב התרגש עד אין קץ, והודה בחום לעשיר על המתנה היקרה. הוא ספר את השבועות והימים בצפייה דרוכה, נכספה גם כלתה נפשו מתי כבר יזכה לעלות על הספינה ולצאת לדרך. בינתיים, בני ביתו ארזו עבורו את המזוודות, הכינו לו מזון הנשמר לימים ארוכים, וציידו אותו בכל מה שדרוש למסע הארוך והמרש. כשבויעים לפני היציאה לדרך, נסע הרב לבית הוריו, להיפרד מהם לשלום לקראת המסע. בתום הביקור שב לפרשבורג, ובשבת הבאה נשא דרשת פרידה לבני העיר.

במוצאי שבת עלו כל בני הקהילה להיפרד מהרב ולאחל כי המסע יעבור בשלום, ועד השעות הקטנות של לפנות בוקר, נמשך התור הארוך של בני הקהילה שבאו לברך ולהתברך לקראת המסע המרש, כשכל העת הוא סופר את השעות לקראת היציאה לדרך. ביום ראשון בבוקר, בשבוע בו היה אמור לצאת לדרך, הגיע שליח הדואר והביא לו גלויה מאמו, בה נכתב כהאי לישנא:

'בני יקירי, סע לשלום ושוב לשלום. בהגיעך לארץ, תשלח אלינו מברק שהגעת בשלום ובבריאות, כי כל עוד הבן במסע, לב של אמה לעולם לא יהיה רגוע... אז תיסע ותחזור לשלום, ואל תשכח לשלוח מברק בהגיעך לארץ!' - חתמה אמו את הגלויה.

הרב אונסדורפער התבונן בגלויה שוב ושוב, וכהרף עין נעמד והכריז: 'אינני נוסע!'

בני המשפחה היו בהלם. שבועות של הכנות, שנים של ציפיה, מבועים של התרגשות, פרידה דומעת מבני הקהילה - כל אלה ירדו לטמיון! מה קרה? מה יש בגלויה הזו שגרם לרב לשנות את תוכניותיו באופן כה דרמטי?

'הרי הרב כה ציפה והתרגש לקראת המסע', ניסו אחדים ממקורביו לשכנע, 'הרי ארץ ישראל היא מושא חלומותיו! מה קרה?' גם בני המשפחה הצטרפו לתמיחה: 'כבר הגיע המימון לעלות הנסיעה, כבר ארזנו את החפצים, כבר כל הקהילה יודעת, וכמה גדולה תהיה הבושה כשברגע האחרון הרב משנה את דעתו... למה לבטל עכשיו את כל התוכניות?'

הרב נענה לעומתם ברוגע: 'אמת דיברתם. סוף סוף המסע הנשאף עמד לצאת לדרך, כבר סיימנו לארוז ולהיפרד מכולם, וגם אני נרגש עד אין קץ... אך את התבוננו בגלויה,

תגלו כי אמי היקרה תהיה מודאגת במשך כל זמן הדרך, ולכן טרחה לשלוח גלויה ולבקש שאשלח מברק בהגיעי ארצה. ובינתיים, במשך ששת השבועות שאהיה בדרך - אמא תהיה מודאגת! האם זה יתכן?'

כולם הביטו בו המומים, נרעשים מגודל היתור, מעוצמת כוחות הנפש והגבורה למען כיבוד אב. והרב הוסיף ואמר: 'אני באמת שואף וחספז לנסוע לארץ, אך כל זה איננו שווה לי במחיר דאגת אמי, מול העובדה ששנתה תנודד לאורך כל ששת השבועות בהם אשהה על הספינה עד בואי לארץ. לא אוכל לצאת לדרך, כשאני מותיר אמא מודאגת עד הגיעי בשלום ליעדי!' - קבע הרב נחרצות, והחל לפרק את המזוודות הארוזות...

גם לנדיב הלב שהעניק לו את הכרטיס, קרא הרב והודה לו בחום. הלה ניסה לשכנע, אך הרב היה איתן בדעתו: 'אני באמת רוצה לנסוע, ומודה לך על שכל כך התמסרת והשקעת לממש את חלומי. אך אינני יכול לעשות זאת כשאני מצער את אמי, ולכן אני נותר כאן!' - קבע הרב, וחזר והודה על המתנה שלא הגיעה לשימוש, למרות שכה שאף אליה...

את הסיפור סיפר נכדו, הגאון רבי יעקב אליהו אונסדורפער שליט"א, רב קהילת 'ראשית חכמה' במונטריאול, קנדה. ויש בו כדי להאיר עבורנו, לעשות לנו סדר בראש, ולמצב אותנו על סולם הערכים הנכון:

יש לנו הרבה מה להספיק, הרבה משימות לבצע, והרבה שאיפות חשובות לממש. אך אם הדבר כרוך בצער ההורים, בדאגתם, בפגיעה דקה כלשהי בכבודם - נמשוך את ידינו, נברח מזה. כי כבוד ההורים הוא החשוב ביותר במעלה, לכבדם עד קצה גבול היכולת, תוך התמסרות מוחלטת ויותר בגבורה על השאיפות והרצונות האישיים שלנו!

כשאנו בעיצומה של שמחה, יושבים עם חברים, טרודים באיזו משימה - ולפתע אמא מתקשרת, אבא מבקש טובה, התוכניות מתחילות להשתבש... - נזכור ונדע כי הורינו ראשונים במעלה, נדחוק את התוכניות הצידה, נסיט את לוח הזמנים, נשנה את סדר העדיפויות. קודם כל נכבד את הורינו, כי זו מצווה נאצלת, זה רצון ה', וזה יפתח לנו שערי שמים ויעניק לנו אריכות ימים ושנים טובות!

המתנה בקור, עיכוב בסערה...

הרוחות שרקו בעוז, וגשמי זעף התדפקו על הפתחים והחלונות בעוצמה. אוירה חורפית שררה בעיר תוניס, וכל התושבים התכנסו בבתיהם, עטופים בסוודרים מחממים לצד התנור הבוהר. הגברים העזו להתעטף במעילי הפרווה ובצעיפים, וללכת לבית הכנסת לתפילת קבלת שבת וערבית, כשמדי עם סיומה - מיהרו לשוב לביתם החם והמוגן מהכפור ומהגשם...

רק רב העיר, הגאון רבי ישעיהו בסיס זצ"ל, לא מיהר לביתו. מנהג נאה יש לו בלילות שבת, לעבור דרך ביתה של אמו, לברכה בברכת 'שבת שלום' לבבית ולנשק את ידה בחיבה. הוא ידע כי אמו נהנית מהביקור הקצר והמערך של בנה, וגם השבוע לא אבה לוותר עליו, למרות הסופה החורפית המשתוללת.

הוא התעטף במעילו, ויצא לדרך. כשהגיע לבית אמו, היטה את אוזנו מעבר לדלת, ולא שמע דבר. הוא ידע שבדרך כלל אמו נחה מעט לפני סעודת השבת, ולכן נהג להמתין עד ששמע את קול צעדיה, או את שקשוק כלי השבת. עתה, עם הסופה החזקה שבחוץ וקולות הרעמים, היה קשה לשמוע אם אמו כבר ערה או שהיא נחה עדיין, ולפיכך הוסיף להמתין מחוץ לדלת הסגורה תחת גשם הזלעפות, נתון לחסדי הקור והרוחות, עד שאמו תתעורר...

דקות ארוכות עמד הרב מחוץ לדלת, נרטב עד לשד עצמותיו, רועד מקור, אבל לא מעלה בדעתו לפתוח את הדלת. 'הרי אמא ישינה!' - הוא מזכיר לעצמו, 'ואם אכנס היא תתעורר!', ומוסיף לעמוד מחוץ לדלת. רק בחלוף שעת המתנה ארוכה שמע הרב את פסיעותיה של אמו, ומיהר לדפוק על הדלת, להיכנס ולברך 'שבת שלום' לבני...

כי גם מול קור מקפיא עצמות, וגם מול גשם זלעפות, כיבוד הורים חזק יותר, חשוב ונעלה שבעתים, וסיפורו של רבי ישעיהו המובא בספר 'למען אספרה' מפי הגאון רבי משה חדאד זצ"ל, מלמד אותנו מבעד לטיפות הגשם והרוחות הסוערות:

כי גם אם נעבור בסופה ובסערה, גשמית או נפשית, נקדיש מחשבה וזמן כדי להיזהר בכבוד הורינו, כדי למנוע פגיעה כלשהי בכבודם, כדי להימנע מצערם. ראשונים במעלה הם הורינו היקרים, אותם נכבד, למענם נתמסר, וכל דאגה או משימה, קושי או בעיה, סופה כמו סערה - לא יוכלו לנו, לא יעמדו כנגדנו, לא יסיטו אותנו ממטרתנו האמיתית: לכבד את הורינו.

כך נזכה למצוה כבירה, ששכר רב טמון בה: 'למען יאריכון ימך' - חיים טובים ושלוים, ארוכים וברוכים, מלאי שפע וטעוני ברכה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

אור התורה

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם • מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

לקבלת העלון במייל בכל שבוע, הרשמו לרשימת התפוצה:
 alon089945291@gmail.com
מייל המערכת
 (לתגובות, הערות והארות בלבד):
 alon7148454@gmail.com
טלפון: 052-7148454
קו החיידות: 077-4103900
פקס: 08-9941870

אין לקרוא את העלון בזמן התפוצה וספרי חורף

זמן למכתבים: חזני 1133/4 נתיבות

העלון מוקדש לע"נ מו"ר הגה"צ רבי עזריאל בן כוכבה עטיה זצ"ל

מעשיות בפרשה

"יאלה תולדת יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק"

הפרשה הקודמת מסתיימת במלים: "על פני כל אחיו נפל" – וזה בא לרמז, כי כאשר יפול ישמעאל באחרית הימים, תזרח אז שמשו של משיח בן דוד, שהוא מתולדות יצחק בן אברהם...

"ויקרא שמו עשו"

הכל קראו לו כן. (רש"י)

עשו הנהו סמל השקה כפי שאמרו חכמינו במדרש: "הוא שוא שבראתי בעולמי" ולדאבון הלב נמשכים הרבה אנשים אחרי השקר: הכל נכרכים אחריו. ברם, יעקב הנהו סמל האמת – "תתן אמת ליעקב". לפיכך נאמר רק: "ויקרא שמו יעקב" בלשון יחיד, לפי שהאמת אין לה אלא מעט אוהדים הכרוכים אחריה. יחידים הם אלה הנמשכים אחרי יעקב. (דגל מחנה אפרים)

"ויאמר הקול קול יעקב והרים ידי עשו"

בזמן שהקול קול יעקב נשמע בבתי כנסיות ובבתי מדרשו אין ידי עשיו שולטות בכס. (מדרש)

מקשים המפרשים, והלא לא נאמר בפסוק "ואין הידיים ידי עשיו", כי אם "והידיים ידי עשיו", כלומר שאפילו כש"הקול קול יעקב", גם אז "הידיים ידי עשיו"?

ברם, "הקל" נאמר, חסר "ר", ופירושו – נעשה קל. כלומר, כאשר מורגשת הקלה וחולשה בקול יעקב, שהוא חסר, אזי שולטות בו "הידיים עשיו". אולם, כאשר קול יעקב הוא מלא, ללא כל הקלה וחולשה אין ידי עשיו שולטות.

דין ודין הלכותי בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א

האם בברכת המזון יש דין זריזין מקדימין

נשאלתי האם יש בברכת המזון דין זריזין מקדימין למצוות, ובשער הציון בהל' יום הכיפורים סימן תרו ס"ק ב', כתב בזה"ל: ונראה פשוט דבאסור גזל ואונאה וכהי גונא דידוע שהוא לאו הנתק לעשה דהושיב את הגזילה, אין רשאי להמתין עד ערב יום הכיפורים, דכל שענה ושעה יש עליו חיוב עשה זו דהוא תקונו של לאו, ודמיא דכל עשה דאורייתא שחייבו חז"ל לעשותו בלא זמנו, כמו לולב וברכת המזון וקריאת שמע וכדומה, וכ"ש בזה שעבר מתחילה על לאו דאורייתא עכ"ל, ומבואר מדבריו דשייך בברכת המזון דין זריזין מקדימין למצוות, כיון שהוא מצוה דאורייתא של ואכלת ושבעת וברכת, ממילא שייך ביה דין זריזין מקדימין למצוות, וכן כתב בערוך השולחן סימן קפד ס"א ברכת המזון צריך להיות מיד אחר האכילה וכו', יעו"ש עוד, ויש לעורר שכ"ש בחתונות ובסעודות גדולות שיש עדיפות לעשות את הברכת המזון מוקדם חוץ ממה שיש חשש שיעבור שיעור עיכול, וכמו שכתב שם במג"א סו"ס קפד, אלא גם משום מש"כ בשער הציון דאיכא ביה דין זריזין מקדימין למצוות.

ועיין עוד בזה בגליון משיעורי הגאון רבי נחום נבנצאל שליט"א מס' 201 שכתב שיש לעיין אם שייך דין זריזין מקדימין במצוות ברכת המזון או שכל זמן שלא עבר שיעור עיכול יכול לחכות, וכתב שם שלכאורה לא שמענו שיהיה זריזין מקדימין בהאי מצוה, ושוב הביא לדברי השערי הציון הג"ל. (ויעו"ש מה שפלפל בדין זריזין בהשבת אבידה מש"כ בשער הציון הג"ל).

(הר' יוסף אביטבול)

למכירה הרמב"ם מתיבתא עוז והדר כחדש 15 חלקים במחיר זול במיוחד פרטים בטלפון 052766 1876

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזוכים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויאיר'.
לע"נ בנימין בן רחל
 7665190@gmail.com

חידה: מי למד שלש מאות הלכות משלוש מאות תלמידי חכמים ביום אחד? תשובה לחידה משבוע שעבר: סיוחן ועוג בני אחיה שמחזאי שבא משחזאי ועזאל שני מלאכים שירדו בדור אנוש (גדה סא. רש"י ד"ה בני) זוכים לחדושים אלול חשוך שובר מתנת פרסטאר. אלחנן מרגלית מודיעין עלית, שמעון מ, ירושלים. כוספלא חיים שורץ חיפה. עט יוקרתי יוסף כהן אשדוד. אונקי בעיצוב יוקרתי מאיר רוטנברג קרית גת. כרטיספר דוד בן נתן טבריה. אוניות בלוטוס דוד ישראל הרד השרון

להצטרפות לקבלת צינתוקים בזמן ק"ש וצאה"כ: חייגו לי 088649058

החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

שובר פרשת פרסטאר מתנת 'כוספלא' אשדוד
כרטיספר מתנת 'מורשת' אשדוד
כוס כים מתנת 'כוספלא' אשדוד

עט יוקרתי | אוזניות בלוטוס | אונקי בעיצוב יוקרתי

קוראים יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קוראי המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו 0774103900 - שלוחה 5

אספורה

סיפור לשבת

אתגרים עליות ומומדות בחיי בן הישיבה
• הרב ברוך חורש, מחבר הספר עולם הישיבה •

הפתרון לרפיון בתפילה

חלק ניכר מהנפילות של בן תורה בהקפדה על תפילה בזמנה היא הרפיון שאליה הוא מתרגל. אבל אפשר לצאת מזה ובקלי קלות. כיצד? במאמר שלפניכם.

משגיח בישיבה חסובה התייעץ עימי כיצד להתמודד עם רפיון בתפילות שקיים אצלו בישיבה אמרתי לו שאם יחדיר בשיחות את האמונה שברגע זה שאנו מתפללים, אנו מבקשים מ"הכל יכול" - ובקשתינו מתמלאה, הרי לא היינו מרשים לעצמינו להתרפות בתפילה, שכן יש לנו רשימת צרכים שאם לא נבקש אותם כראוי הרי זה יחסר מאתנו! וכמו שהעיד הגר"ש ואזנר זצ"ל: כשהייתי אצל מרן החזו"א זיע"א הייתי רואה את כוח הביטחון שלו שרק בתפילה בכוונה יכולים להעביר כל גזירה וכל צרה, וברוב הפעמים כשהייתי מספר לו על קשיים שהיו לי היה מגיב: "נו, הקב"ה רוצה שיתפלל".

וכך מובא באיגרות החזו"א: בכל פגע הריני מורגל להחזיק את האמונה, כי לא נעשה דבר בעולם במקרה, רק ע"פ השגחתו יתברך והריני מתאמץ בתפילה להעביר את הגזירה. ולפיכך הריני מתייחס בקרירות להשתדלות, (קובץ איגרות ח"ב קלב)

אך היה אומר מרן הגר"ג אדלשטיין שליט"א שדבר זה לא בא מאליו אלא רק ע"י התבוננות שכל מה שיש לו, הוא בחסדי שמיים, ואם לא יבקש, לא יתנו לו, אך מי שחושב "כוחי ועוצם ידי עשה לי את הכוח הזה" וסבור כי הוא למדן או צדיק בכוחו ועוצם ידו, וכאילו אינו זקוק לסייעתא דשמיא בזה, אז כיון שהוא בטוח בעצמו אינו מרגיש צורך לבקש. וכבר מובא בספר אור ישראל {מכתב יד} שרבי ישראל סלנטר בעצמו ביקש מתלמידיו שיתפללו עליו בציבור ויבקשו עליו רחמים שיצליח ברוחניות, והם עשו כן והתפללו עליו, ואכן ראינו שרבי ישראל סלנטר זכה להשפיע השפעה גדולה כ"כ של זיכוי הרבים, ובודאי זה בזכות תפילותיו על רוחניות ובזכות תפילת הציבור שהתפללו עליו.

סיפר החברותא של הגר"ע יוסף ששאלו אם יש לו "שיטה" לזיכרון? ענה הרב: זה סיעתא דישמיא ורק תפילה יכולה לעזור!!! וכשניסה להתווכח שהרי ידוע גדול זכרונו של הרב, ענהו אתה אתה מתווכח עם גמרא מפורשת במגילה ו': "לאוקמי גירסא סיעתא דישמיא" ובוודאי שכל אחד וכשרונו, אך התפילה כוחה עצום ובפרט לענין הזיכרון היינו "אוקמי גירסא"!!!!

יהודי בר אוריין נכנס לבקש ממרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל עצה להצליח בעסקיו ומרן השיב לו מילה אחת: להתפלל!!!! וכשראה את פליאתו אמר לו: אם אתה מחפש עצה אחרת סימן שאתה מחפש איך לעקוף ח"ו את הקב"ה - והרי זו כפירה לחשוב שאפשר להצליח בלי הקב"ה!!

את הספר עולם הישיבה ניתן להשיג בפלפ 0533141480

הרב שמעון גוטסמן שליט"א

תינוק אחרי 17 שנה

בבחינת "במקום שאין איש", עד שבלית ברירה נאלצתי לעשות כמבוקשם.

ספר התורה הוצא אחר כבוד מארון הקודש, וכעת הגיע הזמן לפתוח בקריאת התורה, ניסיתי להתחיל לקרוא, אבל פשוט לא הצלחתי להוציא יותר מכמה מילים ברצף, וגם אותם הוצאתי לאט ובשקט, הסתיימה לה עליית ה"כהן", והגבאי פתח בסדרת קללות וצעקות עלי, כשהוא מתלונן שזה לא נקרא "בעל קורא", ושסתם מנסים להשתלט לו על הבית כנסת... הגבאי לא הסתפק בצעקות והוא ביקש מהנכד שלו שיתפוס את ה"בעל קורא המתחזה" ויוציא אותו מבית הכנסת... נורא ואיום, איזו שפלות, הנכד היה "ממושמע", והוצאתי משם בבושת פנים.

כשמצאתי את עצמי בצידו החיצוני של בית הכנסת עומד בוש וניכלם פניתי לקדוש ברוך הוא ואמרתי: "דיבוננו של עולם, אני מוחל במחילה גמורה לאותו גבאי, ואני מבקש ממך שבזכות זה תזכה אותנו בבן זכר, כמו שנאמר כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו".

ואכן הנס הגדול הגיע, לא עברו עשרה חודשים מאז אותה שבת ואנו כבר יושבים כעת בסעודת המצוה של הברית... זה הכוח של "השומע בזיונו ואינו משיב", "הנעלבים ואינם עולבים, שומעים חרפתם ואינם משיבים". זה קשה מאוד, באותו רגע של פגיעה זה נראה כאילו "אם אני לא יגיב, העולם יחרב..." אבל אם מתאפקים באותו הרגע, אחר כך מצליחים להירגע, והרבה פעמים גם זוכים לדון לכף זכות.

יש הרבה סיפורים בסגנון הזה שאנשים חטפו בייזונו ושתקו, וזכו לישועות וברכות עצומות, וכפי שאמר הצדיק הנסתר רבי יהודה זאב ליבוביץ זצ"ל: "אם אדם היה יודע כמה הוא ירוויח מהבייזונו היה הוא לוקח אפילו הלוואה בכדי לשלם למי שייסכים לבזות אותו!". ואיך אפשר להתאפק כל כך? לזה אפשר להגיע רק עם אמונה, כמה שנתחזק יותר באמונה שהכל נעשה רק מאת השם, ואף אחד לא יכול לומר לנו ולו מילה אחת ללא רצון השם כך פחות נכעס על אחרים אשר הם רק שליחים של הקדוש ברוך הוא, ומה עוד שזה בוודאי לטובה כי מהשם יתברך יוצא רק טוב. ועיקר העיקרים הוא לוותר, להיות "מעביר על מידותיו", וכפי שהיה רגיל לומר מרן הגרא"מ שך זצ"ל: "שלושה דברים מהווים את היסוד בחיים: האחד - לוותר, והשני - לוותר, והשלישי - לוותר..."

הגבאי לא הסתפק בצעקות והוא ביקש מהנכד שלו שיתפוס את ה"בעל קורא המתחזה" ויוציא אותו מבית הכנסת... נורא ואיום, איזו שפלות, הנכד היה "ממושמע", והוצאתי משם בבושת פנים.

חלק מהמהות של אמונה שלימה בה יתברך היא החלק שאפילו דברים מזוהים שקורים הרי שהם נכתבים מלמעלה לסדר את הכל על הצד הטוב ביותר. וזה חלק מעבודת האמונה של האדם שלדעת שאין דבר רע יורד מן השמיים. ובכוונה כתב אין דבר רע ולא רק דבר טוב שאפילו אם אדם חושב שירד רע אין זה רע אלא טוב.

וכדי לחיות בהבנה הזאת צריכים להחזיר שאין עוד מלבדו זה לא עוד המלצה או סיסמה אלא דרך חיים של כל אדם וחובת האדם בעולמו.

מספר מגיד המשרים הרב שמעון גוטסמן שליט"א את הסיפור הבא שאירע בשנה האחרונה:

שמעתי מיהודי יקר שזכה להיות נוכח לפני כשבועיים בברית מילה אשר נערכה לבן ראשון שנולד להוריו אחרי שבע עשרה שנים של ציפייה! זה עצמו כבר מאוד מרגש, אבל שיא ההתרגשות הייתה כאשר אבי הבן נעמד באמצע סעודת הברית וסיפר לכולם את סיפורו המופלא, הסיפור שעוד יהדהד באוזני כולם, וכך הוא סיפר: לפני פחות משנה יצאתי יחד

עם כל משפחתי המורחבת לשבת נופש באחד היישובים בצפון ארץ, מדובר ביישוב קטן המוקף בנוף מדהים ושובה לב אשר לא מותר אותרך אדיש מול נפלאות הבריאה, לצערנו רוב תושבי היישוב עדיין אינם שומרי שבת ולכן עשינו לעצמנו עידוב פנימי במתחם בית הארחה.

התפללנו את תפילת ליל שבת בבית הארחה אך מכיוון שלא היה איתנו ספר תורה נאלצנו להתפלל את תפילת שחרית בבית הכנסת הקטן של היישוב, הגענו למקום בתמימות וללא הכנה נפשית למה שמחכה לנו...

אחרי תפילת שחרית גבאי בית הכנסת הכריז שהיות והחזן ה"בעל קורא" לא הגיע אז עוברים מייד לתפילת מוסף, בני משפחתי ניסו למחות בגבאי ולבקש ממנו ש"יזאיל בטובו" להוציא את הספר תורה וכבר "יסתדרו" עם הקריאה, אבל הגבאי היה עקשן: "אם אין בעל קורא לא מוציאים ספר תורה", ואז אחים שלי נזכרו שלפני שנים רבות כשעוד הייתי בחור בישיבה נהגתי לקרוא בתורה בכל שבת, ואפילו שמאז עברו שנים רבות שבהם לא יצא לי לשמש כבעל קורא חשבו אחי שעדיין אני אמור לזכור לפחות במעט את הקריאה, ולכן הם פנו אלי וביקשו ממני שאומר לגבאי שאני יכול לקרוא בתורה. באותה העת סבלתי מדלקת במיתרי הקול, וקולי היה ממש צרוד, ניסיתי לשכנע את אחי שכעת הדבר אינו אפשרי, אבל האחים התעקשו שזה

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל מאמץ! אם אירע אתכם או מכריכם סיפור מחזק שלחו אלינו בית 'אור השבת' רח' חזני 3314 נתניה 08-9941870

אכפרה

סיפור לשבת

ל"אור השבת"

אמרי קודש בראי הפרשה

10

מוכר ואמרי קודש מהפרשה ליום

"יודד יעקב נזיד... ויאמר עשיו אל יעקב הלעיטני נא מן האדום הזה כי עייף אני על כן קרא שמו אדום: ויאמר יעקב מכרה כיום בכרתיך לי" (בראשית כה, כט-ל)

יש לעיין בנאמר במקרא: "על כן קרא שמו אדום", וכי על שם שקרא לתבשיל "אדום" נקרא שמו "אדום" - והדבר פלא, הרי כידוע ששם מורה על מהות ותכונה וכו'.

ויתכן בס"ד שכמתבוננים בעניין נראה, ש"עשיו" - בקריאתו לתבשיל "אדום" גילה בזה את המהות שלו. הנה עשיו בא מן השדה עייף וכו', ורואה מולו תבשיל של עדשים, אינו נותן את ליבו ודעתו על טיבו ומהותו של התבשיל, אלא הוא מסכם את כל התבשיל במראה החיצוני "הלעיטני נא מן האדם האדם הזה". והרי תבשיל זה בישל יעקב אבינו ע"ה במחשבה תחילה ובכוונה מכוונת דווקא "עדשים", היות והיה זה יום פטירתו של אברהם אבינו ע"ה וכמו שפרש"י ז"ל, למה עדשים? שדומות לגלגל שהאבלות לגלגל חוזר בעולם.

וכל הדברים הללו לא עלו ובאו ב"עשיו", אלא מה שעומד מולו הוא החיצוניות "האדם האדם הזה" - כלל לא מעיין למהותו של העניין.

וזהו בעצם הדבר המבדיל והמפריד בין 'יעקב' ל'עשיו', כידוע שאמרו חז"ל שיעקב ועשיו חלקו ביניהם את העולמות, יעקב קיבל את העולם הבא, ועשיו קיבל את העולם הזה.

ואכן עשיו בקראו לתבשיל האדם האדם הזה, גילה את מהותו של "העולם הזה", הכל עניין של חיצוניות.

אבל יעקב אבינו בדיוק להיפך כל מהותו על פנימיות, ותיכף רצה לקנות הבכורה הגם שעדיין לא עבדו אז וכו', אבל תמיד דעתו ומחשבתו נתונות בענייני האמת.

להבדיל מהרדיפה אחר העולם הזה, שכל מהותה היא, הגאה של "כאן ועכשיו..." בניגוד לכך היא דרכה של תורה, שכל מהות החיים כאן בעוה"ז הן הכנה לעוה"ב.

וכמו שהאריך רבנו הרמח"ל ז"ל ב"מסילת ישרים" (פרק א), "...שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' וליהנות מזיו שכינתו שזו התענוג האמיתי והעידון הגדול מכל העידונים שיכולים להמצא, ומקום העידון הזה באמת הוא העולם הבא, כי הוא הנברא בהכנה המצטרפת לדבר הזה, אך הדרך כדי להגיע אל מחוץ חפצנו זה הוא העולם..."

"... כללו של דבר העולם לא נברא בעבור מצבו בעולם הזה אלא בעבור מצבו בעולם הבא, אלא שמצבו בעולם הזה הוא אמצעי למצבו בעולם הבא שהיא תכליתו..."

ויה"ר שנוכח ללכת בדרכי אבותינו, ויחיש יוצרנו לגאולנו ולבנות בית מקדשינו ותפארתינו במהרה בימינו, אמן ואמן.

הרב חיים זאיד שליט"א שידוך של אמונה

כמוכן הדבר הראשון שעשיתי זה לעודד אותו ולטפף ולחבק אותו ולהסביר לו שהכל משמיים. וברגע שיחליטו למעלה שזמן הזיווג שלו הגיע הוא יסגור שידוך עם האחת שזעקו משמיים ברגע שהוא נולד. אבל הוא שבור ורצוף, מחשבות של כשלון ואי הערכה עצמית מילאו אותו כל היום וכל הלילה.

סיימתי לדבר איתו ולא עברה תקופה ארוכה ושוב הוא ניגש אליי ומספר לי ששוב שידוך נפל והפעם זה היה מצידו כי הבחורה לא אהבה איזה משפט שהוא אמר באחת הפגישות המתקדמות והחליטה לבטל. הפעם הוא היה נראה נואש לגמרי. הוא הסביר לי שהאחרונה הייתה האחת שכנראה הכי התאימה לו ולמרות הכל הוא לא סגר עימה ווארט. ושוב המשברים חזרו לחייו, והדמעות לא הפסיקו לזלוג מעיניו מחפש ממני תשובה ייעוץ והכוונה.

כאן כבר הבנתי שיש חסרון באמונה. הסברתי לו שאסור לחשוב שהשידוך ירד בגלל שהוא ככה או שהיא ככה השידוך ירד בגלל שזו החלטה שהייתה גמורה

וחתומה מן שמיא שכעת זה לא הזמן שלו לבוא בברית הנישואין, ואם הוא יחיה באמונה כזאת ובנוסף לכך אמרתי לו בכדי שיוסיף על האמונה הזאת שילמד בכל יום את 'שער הבטחון', ויתמיד בפרק הזה ובכך בטוחני שהאמונה תוחדר לעצמותי כמו שצריך וכך בוודאי שמשמיים יתנו לו את מבוקשו.

הוא חזר לביתו והתמיד בקבלה שקיבל על עצמו.

תקשיבו טוב קוראים יקרים! לא עברו שבועות רבים ואני מקבל שיחת טלפון. על הקו אותו בחור מרוגש כולו והוא מספר לי שהיום הוא סוגר ווארט. התרגשתי לשמוע את הבשורה המשמחת ובירדתי איתו על משפחת הכלה והוא בקול מרגש זועק לי לטלפון:

"הרב לא מאמין עם מי סגרתי", ואני במתח מנסה כבר לחשוב את מי אני מכיר כדי שיסגור איתה ווארט. ואז הוא אומר לי: "הרז סגרתי עם השכנה שלי, ולא סתם שכנה היא גרה דלת מולנו!"

אני לא התפלאתי מהסיפור שהוא סיפר לי כי ידעתי שאדם שמאמין בבורא עולם שהוא מחליט את זמן השידוכים שלו הוא חי נכון, וחי תמיד בחיים כאלה שהוא לא יחווה עליות ומורדות ומשברים גם אם הוא יתעכב. צריכים לדעת הכל מכוון והכל משמיים.

אדם נולד לעולם לעבור ניסיונות רבים בחיים וככל שהוא צולח אותם כך הוא מתגדל יותר ויותר. החיים של האדם הם פאזל אחד גדול שחלק אחד משלים את השני וכך יוצר תמונה מושלמת ואחידה של שלימות האדם בעולמו.

רבתינו ז"ל אומרים ש'קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף', וזו איננה סיסמה אלא הבנה אמיתית באמונה בה' יתברך, שאדם מקים בית

הוא צריך לדעת שזה לא טבעי שזה קורה כך, אלא הכל בהשגחה עליונה בלבד הכל מה' יתברך וגם אם זה היה בקלות זה אומר עד כמה הנס היה כל כך עוצמתי שאפילו האדם לא הרגיש את עוצמתו של קריעת ים סוף מתקיימת לנגד עיניו.

ונושא השידוכים זה נושא שחובה לדבר עליו ולחזק את הציבור בנושא. כיום ישנם בחורים ונערות בגיל מבוגר שמתייאשים בשידוכים. כל היום הם מתלוננים, מבכים ואף פחות מתפללים כי בראשם ממילא לא יתכן שיקרה משהו לכן אין כל עניין לעשות את ההשתדלות שלנו.

בחור ובחורה צריכים להבין שהכל מידי שמים. אין אף תירוץ

בעולם שיכול לכסות את השידוך שירד. גם אם בסוף גילו ששניהם לא תואמים או שגילו ששניהם מסתירים אחד מהשני דבר מה שגרם פסול באימון והשידוך התקפל. הכל מחשובן משמיים, אם השידוך לא יצא זה אומר שעדיין לא הגיע הזמן מלמעלה להתחתן. וכך צריכים לחיות באמונה, וזה דבר מחזק ומועיל בכל מחשבה ולאורך כל הדרך של חיי השידוכים.

מספר מגיד המשרים הגאון הרב חיים זאיד שליט"א רבה של 'פרדס כץ' בבני ברק, את הסיפור המדהים הבא:

באזור שאני גר מתגורר בחור ישיבה צדיק וירא שמים בן שלושים. הוא לומד באחת הישיבות החשובות והטובות בירושלים, והנה הוא הגיע לפרקו פרק האיש מקדש אבל הזיווג ממאן להגיע. הוא ניסה וחפשו נפגש וביטל ולבינתיים כלום לא זז כאילו נסגרו בפניו שערי זיווגים, הוא לא הבין את נפשו מרוב צער ובא אליי לדבר עימי.

הוא יושב מולי ופורץ בבכי. הרב זאיד, הוא אומר לי, כל שידוך שניסיתי בשנים האחרונות נפל, גם אם הפגישות התקדמו הכל לפתע קרס כאילו יש בי משהו. ויותר מזה, הוא מספר לי, השידוך האחרון שהתבטל בשבוע שעבר ירד רק בגלל שגילינו שהיה חסרון במשפחתה של הכלה ולכן שוב ושוב השידוכים יורדים. וכך הוא פרץ בבכי ממושך.

"הרב לא מאמין עם מי סגרתי", ואני במתח מנסה כבר לחשוב את מי אני מכיר כדי שיוסגור איתה ווארט. ואז הוא אומר לי: "הרז סגרתי עם השכנה שלי, ולא סתם שכנה היא גרה דלת מולנו!"

נפלאות מתורתך

הרב צבי זינגר

10

חידושים

סיפורים אחזקים

אור השבת

תאומים שהראשון נולד בכ"ט אדר א' והשני בר"ח אדר ב' דינם לגבי ייבום וכיבוד אב גדול (כה,כה) ויצא הראשון אדמוני בלו כאדרת שער ויקראו שמו עשו.

בשורת הלכות טענות (למהר"י חאגיז ח"ב סי' קע"ד) מביא מקרה באשה שלא בכרה, וילדה תאומים, אחד פטר רחמה בכ"ט אדר ראשון, ואחד בר"ח אדר שני, שהשני נכנס לכלל שנותיו חודש אחד קודם חברו, ושאל מה הדין לענין ייבום.

והשיב גורת מלך היא במקרה כזה שרב יעבוד צעיר, והצעיר נקרא הגדול, ולענין כבוד את אביו וגו' לרבות אחיך הגדול, הקודם יכבד את המאוחר, וכן לענין ייבום אע"פ שהראשון בכור לכהן אבל אינו בדין והיה הבכור אשר תלד, כי אין לנו אלא דברי רבותינו שבגדול האחים הכתוב מדבר והצעיר הוא הגדול.

ומוסיף שם: ומי יודע אם לידת יעקב ועשיו לא היתה כעין זה, שעשיו נולד בכ"ט אדר הראשון, ויעקב נולד בר"ח אדר שני, ואע"ג דנחלקו בר"ה (י:): אם תשרי או בניסן נולדו האבות, אפשר שעל אברהם ויצחק דווקא קאמרי אבל לא על יעקב.

וראה שם בהגהות שהעידו שיצחק לכ"ע נולד בפסח, וראה בשבות יעקב ח"א סי' ט' שחולק על פסק זה.

מעשה שהיה כך היה הסבא קדישא משפולי שהוא היה ממונה לפרנס את העניים והנדכאים והאלמנות והיתומים והיה דואג להם במסירות נפש גדולה מאוד, והנה היתה שנת רעב בכל איזור רוסיה והסביבה ומחסני המזון אזלו ונגמרו והחלו לבוא לסבא קדישא כל העניים בתחנונים וכן האלמנות עם בניהם היתומים, אך הרב לא ידע מה לעשות, ובינתיים גם שלחו לרב מכל קצוות רוסיה שיתפלל לה' כי הוא היה מפורסם כצדיק גדול מאוד, והרב קרא לעשרה רבנים צדיקים שיבואו אליו בדחיפות. והרב אמר לכולם לשבת סביב השולחן כי הוא רוצה לתבוע לדין תורה כביכול את הקדוש ברוך הוא, שהרי הקדוש ברוך הוא מקיים בעצמו את התורה וכתוב בתורה כי תקנה עבד עברי ויצאה אשתו עמו, שהאדון צריך לדאוג למזונות גם של העבד וגם של אשתו ובניו, והרי ה' יתברך הכריז ואמר כי לי בני ישראל עבדים ואם כן ה' יתברך צריך לדאוג למזונותיו, ואם תבוא מידת הדין ותקטרט עלינו שאנו לא עובדים כראוי, אזי מה האשה והילדים אשמים בכך, וגם החיסרון שלנו זה מצד האדון ברוך הוא שנתן לנו יצר הרע קשה כברזל וכל היום משתוקק להחטיאנו, ואני מוכן לישבע בנקיטת חפץ שאם הקדוש ברוך הוא יסיר מעלינו את היצר הרע, מיד כל יהודי בעולם יעבוד את בורא העולם בכל נפשו ומאודו, ואם הנתבע שזה ה' יתברך רוצה לישבע ולהיפטר מה טוב, ואם הוא לא נשבע מכל סיבה שהיא אני מבקש שיתחייב לשלם לנו את המזונות שמגיעים לנו. וכאן פנה הסבא קדישא לדיינים ואמר להם אתם תפסקו את הדין, וכל הדיינים פה אחד אמרו הסבא קדישא צודק והדין עמו, והרב שמח והוציא ליקר ועשה לחיים וכל אחד הלך לדרכו, ואחר חמשה ימים לפתע הגיעו ספינות מלאות בחיטים מכיוון סיביר ששם יש להם בשפע מזון אך עד עכשיו לא מצאו דרך לשלוח ועכשיו מצאו דרך טובה, וליהודים היתה אורה ושמחה ואכילה ושתיה בשפע ומכרו את הכל בזול מאוד.

מעשה שהיה בזמן רבינו האר"י ז"ל שיום אחד לקראת סיום תפילת שחרית כשהגיעו לעלינו לשבת, ראה רבינו האר"י יהודי שבא להוריד את טליתו, מיד החזיק בו לבל יוריד את טליתו אלא עד לאחר עלינו לשבת, ולאחר מכן אותו יהודי הלך לבית עולמו ושאלו את רבינו האר"י מה זאת, ואמר להם שהיהודי הזה בא לתקן את זה שבגלגל הקודם הוא היה מוריד את הטלית לפני סוף התפילה וכיוון שתיקן זאת גמר את תיקונו והלך למנוחתו.

מספרים מעשה עם צדיק אחד שהייתה שנת בצורת והוא שלח את תלמידיו לעיר מסויימת שיחפשו את איש פלוני כדי שיתפלל שירד גשם. כאשר הם הגיעו לעיר שאלו על אותו איש ונדע להם שהוא שיכור וכל היום רק שותה וישן. והלכו לביתו ושאלו את אשתו אם הוא נמצא, ואמרה שהוא ישן ותחכו לו שיתעורר, נכנסו אליו ולקחו את הבקבוק שהיה ליד מיטתו והנה שכשהתעורר הושיט ידו לקחת את הבקבוק ורואה שאין בקבוק ורואה אנשים יושבים לידו ולא מבין אמרו לו תתפלל שירד גשם ונשיב לך את הבקבוק. כששמע כך אמר יהי רצון שירד גשם. מיד נשבה רוח חזקה והביאה איתה עננים כבדים וירדו גשמי ברכה ונתנו לו את הבקבוק וחזרו לרדם לשאול אותו איך זה יכול להיות? אמר להם היהודי הזה בגלגל הקודם היה צדיק יסוד עולם, אלא שחטא קטן היה לו שהיה מתחיל את התפילה מהודו, ומדלג על הקורבנות והוא כיום מגיע לבית הכנסת קורא עד הודו וחוזר לשותות ולישון. ולכן תפילתו לא שבה ריקם ע"כ. מהמעשיות הג"ל אנו רואים כמה חשוב לעשות מצווה מושלמת מתחילה ועד סוף ולא לדלג בתפילה שום דבר ולא להוריד את התפילין לפני סוף התפילה, אלא אדרבא ללמוד עמהם חוק לישראל. וכן ראינו שמשנה רבנו העלה את עצמות יוסף עמו, אך לא הספיק לקברם, ונקראת המצווה על שם ישראל כיוון שהם קברו "ואין המצווה נקראת אלא על שם גומרה". והטעם לזה הוא משום שכמו שאדם אוכל מאכל מסויים והוא ערב לו אזי הוא אוכל את כולו כך זה במצוות אם אתה מסיים את המצווה סימן שהיא ערבה לך.

לאחר תקופה של הפסקה: עלון 'אור השבת' חוזר לרשימת התפוצה במייל

החיידות
הכי מאתגרים	החיזוקים
הכי קולעים	הווארטים
הכי מובחרים	הסיפורים
הכי מרתקים
הפרסים
הכי שווים	הדיונים
הכי עדכניים	הדרכות
הכי בונות	הניסיון
למעלה מעשור

להצטרפות למיילי שכבר נהנים מהעלון שלחו מייל ל: alon089945291@gmail.com

על מכת ערוב

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

640

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים וחובות כבדים, על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את העלון שעלותו כ-10,000 ש"ח בשבוע ומופץ 10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם. ניתן לקבל חסות על העלון, לע"ג, לרפ"ש או לזווג הגון. ניתן לפנות בטל': 050-4120-812

העלון לעילוי נשמת שרה בת פכ"ב ע"ה

סיפור לשבת קודש

בזכות אמה

המחלקות המבודדות בבתי החולים, שלמרבה הצער כלנו שמענו עליהן בשנה החולפת, בימי הקורונה, אינן מקום נעים. חלק מהבאים בשעריהן נכנסו אליהן אך תמול שלשום כמעט בריאים לגמרי, והפכו בצוק העתים למורדמים ומונשמים. גם אלה שכבר הגיעו לשם כשמצבם אינו כפי טוב, ציפו וייחלו שגופם יתגבר על הנגיף הנורא, לבסוף - רבים מהם הוכרעו שם, למרבה הכאב. וכך באחד הימים, יהודי מבוגר שלקה בנגיף המתפשט וקיווה לעבור אותו בשלום, החל לחוש קשיי נשימה. כשאלו התגברו וכבר הגיעו עד כדי חנק, הזמין אמבולנס שמיהר לפנותו לבית החולים. שם, תחילה חובר למכשיר סטורציה, הבודק את רמת החמצן בדם, וכשהתברר שהנתונים מדאיגים, חיברו אותו למחולל חמצן שסייע לו בנשימה. למרבה החרדה, מצבו הוסיף להידרדר. מכשיר הסטורציה הוסיף לדווח על ירידה בנתונים, והוא אכן חש שהוא הולך ומתקשה לנשום.

הרופאים אסרו עליו להתאמץ כלל. לא לקום, לא לדבר, לא להתפלל, כלום, רק לשכב מחובר למכונה ולקוות שעם הזמן המצב ישתפר. כשזה לא קרה, הוא הועבר למחלקת טיפול נמרץ, ושם היטיב להבין עד כמה מצבו חמור. מימינו נפטר יהודי, משמאלו יהודי אחר מורדם ומונשם מזה שבועות, מולו יהודי נוסף שוכב מחוסר תזונה. כשהועבר לשם הבין כי הוא זקוק לרחמי שמים מרחבים מאוד מאוד כדי לצאת מהמחלקה הזו חיו ונושם על שתי רגליו.

את אשר יגור ממנו בא. היה זה ביום שלישי בלילה, את השיחה הזו לא ישכח כל ימיו. שני רופאים רחמניים התקרבו למיטתו והושיטו לו טפסי הסכמה להרדמה והנשמה.

הוא הביט בטפסים הללו ובהרף עין הבין את המשמעות: קיים סיכוי לא מבוטל שחתימה על המסמכים הללו היא בעצם חתימת מסכת חיו. רבים מידי שהורדמו והונשמו לא שבו לבריאותם, ולמעשה לא שבו בכלל. אמת ויציב כי לפעמים אין ברירה ואין מנוס, אולם הוא החליט כי יעשה הכל כדי לבקש לדחות את הוע הגזירה. בעיני רוחו עברו תסריטי אימה, לפיהם הוא כבר לא יוכל לקום ממיטתו. למעשה, אף להיפרד מבני משפחתו לא יוכל, שכן הוא מאושפז במחלקה מבודדת, ואפילו הדיבור בטלפון אסור עליו כי הדבור דורש מאמץ. למעשה, יתכן שברגע בו יורדם ויונשם, ייפרד מהעולם לנצח.

הוא ביקש הסברים מהרופאים, ואלו בסבלנות והבנה ראויים לשבח הסבירו לו את מצבו. למעשה, הוא מתקשה לנשום בכוחות עצמה. מטרת ההנשמה היא לאפשר לו להמשיך לנשום, אולי בחלוף זמן גופו יתגבר על הנגיף והוא ישוב לאיתנו. הם הבינו את חששותיו, נענו לתחינתו והודיעוהו באופן סופי כי ניתן להמתין עוד כחצי יממה. אם מצבו לא ישתפר בשתיים עשרה השעות הקרובות, אין מנוס מהרדמה והנשמה, תהיינה השלכותיה אשר תהיינה.

הם עזבו את מיטתו, והוא נותר שקוע במחשבות. 'שתיים עשרה שעות חיים אחרונות', הרהר, 'זה כל מה שיש לי'. להתקשר

למשפחתו אינו יכול, אין סביבו איש מוכה, רק מחלקה על מאושפדיה, מכשירים מצפצפים והפאים עטויי לבן. המצב מסוכן עד כדי קריטי, מה עוד הוא יכול לעשות?

הוא הרהר במה שיקרה מחר בבוקר, כש עת יבואו הרופאים. אין כל יסוד סביר להניח שמצבו ישתפר באופן משמעותי, משמע כל הסיכויים מובילים לכך שמחה יום רביעי בבוקר, הוא יורדם ויונשם.

ואז, זה היכה בו כברק, מחר הוא יום רביעי, יום רביעי! עיניו התמלאו דמעות, והוא פנה בתחינה נרגשת, באלם קול ובלב הולם, לנשמת אמו ע"ה נחה עדן. 'אמא, מחר זה יום רביעי. את יודעת מה זה יום רביעי עבורי, מה הייתי עושה ביום הזה, מה היה תוכנו של יום רביעי. אמא, תגשי בבקשה לכיסא הכבוד ותקרעי שערי שמים, לא יכול להיות שדווקא ביום רביעי אני אחתום על הרדמה והנשמה. לא ביום רביעי!'

כשגופו מתנועע קלות, ככל יכולתו, כשליבו נרגש והומה בסערת רגשות, נזכר מה היה יום רביעי. זה היה היום בו היה סועד את אמו ע"ה, שהיתה משותקת לאורך עשרות שנים. הילדים שנישאו ערכו תורנות, ובמסגרתה כל ילד קיבל יום - בו היתה לו הזכות לשהות לצד אמו הסובלת, ולשרת אותה באמנות ובמסירות. היום שלו היה יום רביעי.

בכל יום רביעי היה משכים קום, מתפלל ונוסע מביתו בבית שמש למודיעין עילית - מקום מגורי הוריו. את כל היום העביר עם אמו. תחילה הכין לה קפה, אחר כך הוציא אותה לטיול - מה שהצריך התארגנות לא פשוטה. אחר כך היה עורך עמה קניות, משוחח איתה בנעימות, מכין לה מזון - וגם מאכיל אותה. יום שלם העביר במחיצתה, מכבדה בכל ליבו.

זה היה 'יום רביעי' שלו, ולא יום רביעי אחד - אלא עשרים שנה! עשרים שנה היה נוסע מידי יום רביעי לאימו, ומשרת אותה במשך שתיים עשרה שעות רצופות. עשרים שנה - בחורף, בקיץ, כשהיה לו כח וכשאזלו כוחותיו, במי שגרה ובימי סערה, בשבועות שמחים ובשבועות קשים - תמיד תמיד היה דבר אחד ברוח: יום רביעי זה היום של אמא. ביום הזה הוא עוזב הכל, משאיר דאגות, טרדות, פרנסה ושאר משימות מאחור ומכבד את אמא.

'אמא, זה היה יום רביעי. זה היה היום שלנו, לחש בהרהור מעומק מחלקת הטיפול נמרץ. 'אמא, מחר יום רביעי. את מיטב ימי הרביעי בחיי נתתי עבורך, אמא, אל תתני שינשימו אותי ביום רביעי. זה היום שלנו, וכשעיניו זולגות דמעות, אזלו כוחותיו והוא נרדם.

בשש בבוקר התעורר למראה שני רופאים הגוהרים מעליו ובוחנים ביסודיות את המכשירים הצמודים אליו. הם היו מכוסים מכף רגל ועד ראש, מבע פניהם לא ניכר מבעד למסיכה ולשקף שעטו על פניהם, אולם די היה להביט בעיניהם כדי לראות מבט של פליאה והשתוממות. הם ניתקו ושבו וחיברו אותו למכשיר הסטורציה, ועדיין לא נרגעו - עד שהביאו עוד שני מכשירים אחרים כדי לבדוק אם זה יתכן.

"לא יודע איך זה קרה", אמר אחד מהם לפתע, "אבל במהלך הלילה נתוני החמצן בדמך זינקו בשתיים עשרה נקודות. כלומר, אתה נושם די בסדר בכוחות עצמך. לא מבין איך...". עוד כמה דקות של התייעצות, ואז החליטו הרופאים כי יישאר להשגחה קצרה, ולאחר

לעילוי נשמת משה בן אסתר

מאבינו הזקן יעקב עליו השלום מאי סליק בה על עשרים ושתיים שנה שלא שמש את אביו (מגילה יז, א). ויוסף הצדיק נתקצרו שנותיו על ששמע שהיו אומרים לו עבדך אבינו ושתק (סוטה יג, ב). ומה גם דבזיונו וצערו אינו מחול דצערא דגופא לא נתן למחל:

הנה כי כן בחורי חמד בני ישראל הכשרים תנו לאלקיים כבוד והזהרו בכבוד אביכם ואמכם ולא תסורו מן הדבר אשר יצוו אתכם ימין ושמאל, אפלו אם יאמרו אליכם על ימין שהוא שמאל, כי זו רעה חולה שיש בבנים לא אמון במ שמחזיקים עצמם לחכמים ובבונים יותר מאביהם ואמם, ולו חכמו ישכילו כי התורה העידה כי בישישים חכמה וארך ימים תבונה (איוב יב יב). וכתוב (משלי יב טו), דרך אויל ישר בעיניו. והתנא אמר (אבות ד, יד) ואל בינתך אל תשען. ולו יהיה כדבריהם שאביהם ואמם חסרי מדע, חס ושלום, גזרת שד"י עומדת לעמתם לשמע בקולם ושלא להכעיסם אף אם לפי דעתם יעשו עמהם שלא כהגן ושלא כשורה. זאת חקת התורה, שהרי אמרו (קידושע לא א) עד היכן כבוד אב ואם, עד שיטל ארנקי שלו בפניו ויזרקנו לים ולא יכלימונו:

...ועקר הכבוד הוא שיהא מכבדו במותו וכל אשר בכחו למעבד לה ניח נפשא יעשה מדי יום יום לא ישכח, לא כמו רבים מעמי הארץ שאינם זוכרים את אביהם ואמם אלא ביום יאהרציי"ט מעט שאומרים קדיש ונותנים מעט צדקה ולומדים מעט, או להם לאבות שמצפים על בניהם שיפדום ויעלום מבאר שחת, שבזה שעושים כמעט לא מעלה ולא מוריד, והלואי שלא יהא מוריד מה שעושים רבים מעמי הארץ, שאומרים הקדיש במרוצה וכן ברכות ההפטרה, ושגיאות מי יבין, עד שברכותיהם לבטלה, וכן כשרוצים להתפלל בצבור עד שחוששני שבמקום "ענג" לאביהם גורמים "נגע" חס ושלום:

הנה כי כן ראוי לבן יכבד אב שיהא מכיר את מקומו ולא יסמך על עצמו לומר קדישים והפטרות ותפלות עד שילך אצל חכם תחלה ויבדקנו, ואם לאו בר הכי הוא, יותר טוב שישכר איזה תלמיד חכם שילמד ויאמר קדישים ויתפלל עבור מנוחת אביו ואמו. ולא יעשה כן בשנים עשר חדש ויום שנים עשר חדש ואחר כך ינוח ויעמד לגורלו, ולמחש בעי, ומה גם שאמירת קדישים אינו כדי להציל מענש בלבד, אלא גם כן גורם עליו לנפש המת. הנה כי כן ראוי לבן שכל ימי חייו תהא דיוקנו של אביו חקוקה בפניו וידמה כאלו צועק מרה מתוך אש להבה ואומר, בני ידידי, חנוני חנוני, הצילו מחרב נפשי מיד כלב יחידתי (תהלים כב כא) ואף אם חושב שאביו צדיק גמור ותתענג בדשן נפשו, ידמה כאלו נותן לו מטעמים כאשר אהב אביו בעבור תברכהו נפשו, ולכן לא יגרע אפלו יום אחד כל ימי חייו מלומר קדיש ולתן צדקה עבור נפש הוריו. ומה טוב שיהא שגור בפיו לומר מדי יום יום: יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתקבל ברחמים וברצון כל מעשה הטוב אשר אני עושה בין במחשבה בין בדבור בין במעשה ויהיה הכל לזכות ולמנוחת ולעילוי נפש רוח ונשמה של אבי ואמי וחמי וחמותי וכו'. יהי רצון שתהא נפשו צרורה כצורר החיים:...

כבד את אביך וסמך לה לא תנאף, ללמדך שאם נשא אשה ואינה מכבדת אביו ואמו הרי הוא כאלו נואף כל ימיו. לכן צריך לצאת לקראת נשק להלחם עם אשתו לפנים עבור כבוד אביו ואמו. אבל הקולר תלוי על גבי האב והאם גם כן, שלא לגרם מחלקת ושנאה בין איש לאשתו, חס ושלום:

(פלא יועץ)

מכן אם ההטבה תימשך- יועבר למחלקה הרגילה. אין לו עוד צורך בטיפול נמרץ. עוד כמה ימים חלפו, ועד יום רביעי הבא הוא כבר שוחרר לביתו. עדיין זקוק למחולל חמצן מידי פעם במשך היום, אבל מצבו יציב, הוא נושם היטב, ולאט לאט שב לאיתנו.

כל זה קרה ביום רביעי בבוקר. יום רביעי הוא היום שלו, היום אותו מסר לאמו, היום בו התמסר לכיבוד הורים. באור ליום רביעי הפיל תחינתו, וכנראה שאמו במקומה בגני מרחמים פעלה את שפעלה כדי שבנה לא יהפוך למורדם ומונשם ביום רביעי, היום אותו הקריב למענה במסירות נאצלה.

סיפור מפעיים זה, המוכר לנו ממקור נאמן ואף התפרסם בכמה כתבי עת, מאיר עיניים ומלמד: כיבוד הורים הוא לא בהכרח מצוה קלה. לפעמים הוא דורש מסירות גדולה, הקרבה של שעות רבות, טרחה מרובה. אבל במידה כפולה ומכופלת, כיבוד הורים הוא דרך נעלית לפתוח שערי שמים, כלי רב עוצמה לעורר רחמים, להשפיע ישועות.

אחים יקרים, למולנו יש הורים. מי שזכו והוריהם בחיים, נכונ להם מאות הזדמנויות לכבדם ולהוקירם. כל שיחת טלפון משמחת, כל ביקור משובב לב, קניות עבורם, סידור טכני, הסעתם ממקום למקום, כל צורך שהוא. גם מי שהוריו כבר אינם בחיים, יכול לזכותם בזכויות נצח, בהנחתם, בצדקה לעילוי נשמתם, בהקדשת מעשה טוב לזכרם.

הבה נכבד הורים מכל הלב, נשוש על כל הזדמנות, נמלא כל בבקשה בשמחה, נעשה הכל כדי להיטיב עמם ולגמול עימם חסד. נזכור, כי על כל זה התורה הקדושה הבטיחה לנו: "למען ייטב לך"- כיבוד הורים משפיע עלינו שפע טובה וברכה.

(א' סתיו מתוך המודיע) (24/7)

ידוע שגדול חיוב כבודם שהשוה הכתוב כבודם לכבוד המקום (קדושין ב, ב) והמזלזל בכבודם גדול עונו. ועתה הן בעוון רבו בנים המתפרצים והי הנקל בעיניהם שלא לכבד אב ואם אלא שמרבים לעבר על דעתם, ויש בנים משחיתים שמזלזלים בכבודם ומצערם אותם צער בנפש ומקמים שני מולידיהם, ובפרט האיש הירא את ה' במצוותיו חפץ מאד והוא מיסר את בניו ואין שומעים בקולו ומכעיסים אותו על פניו, האיש הזה גדול צערו, כי קשה תרבות רעה בתוך ביתו ושניו יחרק ונמס, מר לו מה. אוי להם לבנים שכך גורמים לאביהם, אויה להם, אהה עליהם. אוי להם מיום הדין כי על הכל יביא אלקים במשפט על מה שעבר על דעת קונו ועל מה שעבר על דעת אביו ואמו וצער אותם ועל אשר גרם כעס לאביו בן כסיל ועל שהוא ממר לילדתו, ואוכל פרות בעולם הזה וכאשר עשה כן יעשו בניו לו, שמדה כנגד מדה לא בטלה, והקין קימת לו לעולם הבא:

והן אמת שחמור מאד החיוב של כבוד אב ואם עד שלא כל אדם יכול לצאת ידי חובה כראוי, עד שחכמי הש"ס אמרו (שם לא, ב) אשרי מי שלא הכיר, אבל כל אדם חייב לעשות אשר בכחו לעשות בכל כחו ולא יאבד עצמו לדעת, כי אף שאמרו (שם לב, א) אב שמחל על כבודו, כבודו מחול, ובודאי זו מדת כל אדם שמוחל לבניו על כבודו, מכל מקום נענש בדיני שמים על שעבר אמירא דרחמנא. צא ולמד

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

לרפואה שלימה:
מיכל בת שמחה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה,

לעילוי נשמת: זוהר עליזה עיישה בת אסתר, אליהו בן גוהר, רחמים בן חנום בשי, עמנואל בן אירן, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זולכיה, רותם בן סליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר.

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!

יחזקאל בן מהין ורעייתו כרְבָמִיט בת שרה, מנשה בן טוביה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, ירון מנשה בן פנינה ורעייתו. ענבל ג'סילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.

נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

הצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'סילה

נא להתפלל לזווג הגון:
איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, אילה בת שולמית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, מרים אסתר בת רחל, שרה בת לאה, משה בן רשל, רבקה בת רחל

העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה

שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה: 21:00 - 22:30
טל: 036766049
שידוכי "חסדי חיי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה 9:00 - 10:00
058-3297225
ניתן לפרסם בתוכנת אוצר החכמה ועוד
c9595@okmail.co.il

מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 0583207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 0527646963.

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 912

פרשת תולדות - "עולם נצחי מול עולם חולף"

החמור? הרי לא נדע אם לחזק או לבכות... אלא, שלמרבית הצער רבים מאתנו מסתובבים כשחמור רכוב על כתפיהם... אומנם לא חמור רגיל, אולם את "החומריות", את ההבל הבלים הם בהחלט מרכיבים על עצמם וסוחבים על גבם בקושי רב. ובכן, מה נאמר? האם זה מצחיק או עצוב? הקדוש ברוך הוא טבע באדם דחף הגורם לו לרצות להשיג עוד ועוד, ברוחניות כמו בגשמיות. דחף זה נטבע בנו על ידי הקדוש ברוך הוא לטובתנו. הקדוש ברוך הוא טבע באדם טבע השואף תמיד ליותר, כדי שכל ימיו ישאף להשיג השגות גבוהות יותר, מרוממות יותר, לעולם לא יסתפק במה שהשיג ותמיד יכסוף אל השלמות הגדולה יותר. אולם אנו, מה עשינו? את הדחף הזה, אשר ביסודו נועד כדי לאפשר לנו לקנות חיי רוח, כדי לסייע לנו להעפיל מעלה מעלה במעלות הרוחניות – אנו מנצלים דווקא לשם "התקדמות" בעלם החומרי... איננו מסתפקים לעולם במה שיש לנו ותמיד שואפים להשיג יותר... הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. הוא היה איש פשוט שחי חיים פשוטים. והיה לו טוב. היה לו טוב שיש לו בית, שהפרה חולבת, שהתרנגולות מטילות, שהאדמה מניבה, שהפירות צומחים ושהשמש זורחת. היה לו טוב עם מה שיש לו. עד שבעל הבית השתגע. בעל האחוזה, האיש העשיר באזור, בעליהן של כל הקרקעות מכאן עד האופק, החליט ביום בהיר לעשות למישהו טוב על הנשמה ולתת לאיש פשוט הזדמנות להפוך לאיש עשיר מאוד. הוא בחר באיש שחי לו חיים פשוטים בקצה האחוזה. "יש לי עסקה משתלמת בשבילך!", הכריז חגיגית. "תמורת אלף דולר", הסביר בעל האחוזה "תוכל לקנות ממני את כל הקרקעות שתצליח לעבור בהם במשך היום". האיש חייד, זה נשמע טוב, יותר מדי טוב. "אבל יש לי תנאי אחד", אמר בעל האחוזה, "תצטרך לחזור עד סוף היום לנקודת ההתחלה. אם תצליח לחזור לכאן עד שקיעת החמה, כל שטח האדמה שמכאן ועד המקום שהגעת אליו יהיה שלך. מחר בבוקר תצא לדרך. ואל תשכח להביא את הכסף!", חתם בעל האחוזה את דבריו. האיש רץ הביתה, שבר את קופת החיסכון הותיקה, משכן את הטרקטור שלו, ולמחרת עם הנץ החמה ניצב עומד מוכן ומזומן בנקודת הזינוק בחצר ביתו של בעל האחוזה. "היכון, הכן וצא!" הכריז בעל האחוזה שהצטייד במשקפת טלסקופית, לא לפני שגבה את אלף הדולר שלו. האיש שנעל את נעליו הנוחות ביותר פצח בריצה מטורפת, הוא רץ ורץ, וכל פסיעה שקידמה אותו מילאה את לבו בשמחה, מקשאות האבטיחים והפרדסים, כל אלה יהיו רק שלו. והוא המשיך לרוץ ולרוץ. כשהשמש עמדה כבר באמצע הרקיע, החליט האיש שכדאי לו לרוץ עוד קצת, אם יצליח להקיף גם את כרמי הזיתים הוא יוכל בעתיד להפיק גם שמן זית, ואולי למכור זיתים כבושים. זה כדאי, שכנע את עצמו והמשיך לרוץ קדימה. רק בשעות צהריים מאוחרות הוא התחיל לחזור חזרה, לנקודת ההתחלה. הוא חשש שלא יספיק לחזור, ואימץ את כל כוחותיו כדי לרוץ. הוא רץ כמו מטורף וככל שהשמש שקעה כך הגביר את מרוצתו. אם לא יספיק לחזור. הוא לא יקבל כלום, גם לא את אלף הדולרים. לבו פעם בקצב מטורף, ריאותיו נשפו במלוא העוצמה, הכאב בצלעותיו היה אדיר, וכל שריריו שידרו מצוקה אמיתית, אבל הוא לא נתן לכל אלה להפריע לו במשימתו, הוא רץ קדימה במלוא הכוח, מתעלם גם מזרזיף הדם שהחל נוזל

על הפסוק בפרשתנו "וַיִּמְכֹּר אֶת בְּכֹרְתוֹ לְיַעֲקֹב" (בראשית כה, לג) כתב רבנו בחיי ז"ל, שמכירת עשו את הבכורה עבור נזיד עדשים מרמזת על מה שהרשע מחליף עולם נצחי בעולם חולף, וזהו דרך רשעים שדואגים לחיי שעה ובוים לחיי נצח. אם נתבונן אנו במעשינו היומיומיים נראה שגם אנו מוכרים פעמים רבות בכורה בנזיד עדשים. אלא שאנחנו לא חשים זאת. ולדוגמה העדפת השינה על פני הזכות להיות בין עשרה ראשונים בתפילה, ביטול תורה בגלל צורך גשמי מסוים, הפקרת העיניים מול תאוה רגועה. אומר הרב יפהן בסיפרו "המוסר והדעת": האדם השקוע במילוי רצונותיו אינו מסוגל להתמסר לאלוקים. ברגע שתתרחש איזו התנגדות בין דרישת אלוקים לבין דרישת תאוותו אין לאל ידו לשבור את תאוותו ולמלא רצונו מפני רצון אלוקים. והלוא החילוק כאן גדול עוד יותר ממכירת הבכורה תמורת נזיד עדשים, ובאיוולתנו אנו מוותרים על חיי נצח ודואגים לחיי שעה, כפשוטם ממש. וכמו עשו שאחר המכירה זעק זעקה גדולה והתחרט על המכירה, גם אנו סופנו שנגיע לחיי נצח ונזעק ונבכה מרה על שבאיוולתנו החלפנו עולם הנצח בעולם חולף, וכל אחד יבקש אז לרדת שוב לעולם ויבטיח לעבוד את ה' כל ימיו, וישיבו לו: מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, שהעולם הזה הוא עולם המעשה ועולם הבא הוא עולם השכר. להבנת הדברים נתבונן במסופר על דון יצחק אברבנאל, שר האוצר ונאמנו של פרדיננד מלך ספרד, שהוזמן לביור נאמנות אצל המלך. היה זה לאחר שאוביו צרי העין העלילו עליו כי אינו נאמן למלך, וכי הוא מועל בתפקידו כשר אוצר. שרים רעי לב לחשו למלך כי רכושו של דון יצחק צמח בתקופה האחרונה מאז נתמנה לשר אוצר. זימן המלך את דון יצחק לשיחה בארבע עיניים ושאל אותו: "מה השווי הכולל של רכושך?", ביקש דון יצחק כמה ימים כדי לחשב את שווי נכסיו, וכשחזר נקב בסכום שהיה נמוך בהרבה מהערך הכולל של נכסיו המוכרים לכל. תמה המלך, וראה בכך את לאמינותם של הלשונות הרעים ששמע על דון יצחק. כשהביע את תמינתו בקול ותרעומת נשזרה בדבריו, מיהר דון יצחק להסביר בפשטות: "נקבתי בסכום שהוא באמת שלי, וישאר גם שלי לנצח". "הבן", הטעים דון יצחק, "כל רכושי נתון בסימן שאלה, הן גם אתה אם רק תרצה תהפוך אותי בפקודה קלה לאביון וחסר כל, אולם הסכום אותו הזכרתי לעולם יישאר שלי. אלו הם הכספים שחלקתי לנזקקים, הסכומים שהענקתי ללומדי תורה, להקמת בתי מדרש ובתי תמחוי, אלו נזקפו לזכותי וישארו שלי לנצח". בספר "אמונה שלמה" כתב כי לעיתים אנו נתקלים באנשים יראים ושלמים, אשר הבהלה לזהב ולהרבות כסף ונכסים הופכת לגביהם לעבודה זרה של ממש! הם מאבדים כל כיוון, יוצאים מכלל שליטה, וממש משעבדים את ליבם ורוחם לאותה "עבודה זרה" שאימצו לעצמם – כספם ורכושם. כאשר אדם לא מוצא רגע פנוי לעצמו ולמשפחתו, שכן עסוק הוא מבוקר ועד לילה מ"צאת החמה עד צאת הנשמה" במרדף אחר הכסף, הרי זו עבודה זרה! אין לכך הגדרה אחרת! ידוע כי מלך המשיח שיבוא בקרוב בימינו, יופיע כשהוא רכוב על חמור. הרכיבה על חמור נרמזת על "מלוכה". אולם בימים עברו, דרך בני האדם היתה לרכב על חמורים המשמשים היטב כאמצעי תחבורה. אולם מה נאמר אם נצא לרחוב ונראה אדם הולך ברחוב וחמור על גבו? מה נאמר אם נראה אדם שהחמור רוכב עליו במקום שהוא ירכב על

מאפו, הנה... הנה... הוא ממש רואה את קו הסיים. ממש כאן... עוד רגע אחד... לפני שתשקע השמש... רגליו דרכו על קו הסיים. פרץ דם פרץ מאפו ומפיו והוא קרס תחתיו. מאוחר יותר קברו אותו בני משפחתו בחלקת אדמה שאורכה מטר תשעים וחמישה ורוחבה שמונים סנטימטרים. אז "לכמה שטח אדמה זקוק אדם?" שאל הסופר הרוסי טולסטוי, ושאלה זו הייתה הכותרת לסיפור הזה. כן, כך חי לו אדם בעולם עם תחושה שהוא נמצא במרוץ. הוא נולד בידיים קפוצות ומבקש לבלוע ולתפוס את העולם כולו. הוא רץ מבוקר עד ערב ומנסה לתפוס עוד ועוד מתוך העולם הזה, עוד רכוש, עוד חוויות, עוד הנאות, עוד ועוד ועוד. לאן אתה רץ, ידידי? כמה מכל זה הוא באמת שלך? כמה מכל זה אתה מסוגל להכיל? ומה בסופו של דבר יישאר לך מכל המרוץ המטורף הזה? עצור לרגע, ותחשוב, איך באמת אתה רוצה שייראו החיים שלך. איך אתה רוצה להגיע לקו הסיים? האם כמישהו שכל ימיו היה עסוק במרוצה ובטירוף? או שאולי אתה מעדיף לחיות את החיים האמיתיים ולחוות כל רגע של חיים, עם משמעות, עם אמונה, עם תודעה עמוקה. חוויות ארציות, גשמיות, סופן להתפוגג, ככל שיש לאדם יותר כך הוא רוצה עוד יותר ואז הוא מגלה שבעצם אין לו שום דבר אמיתי. הוא חסר סיפוק, אינו שמח בחלקו, והוא עסוק רק בשאלה מאיפה ישיג עוד. אבל הנאות רוחניות, הם נצחיות, קניינים רוחניים מובילים את האדם מדרגה אחר מדרגה עד לשלמות רוחנית, שמקנה לו לנצח נצחים. וזה לא מתפוגג לעולם. אז קדימה. צא לדרך. והפעם בלי לרוץ. רק לחשוב, ובצורה שקולה. כי לשאלה "איזהו עשיר?" יש רק תשובה אחת ויחידה "השמח בחלקו!" ("מבט אל החיים").

בישיבת נובהרדוק, כדרכה, היו מתמודדים עם השאלה באמצעות חשיפת השקר הגדול שעומד מאחורי ענייני העולם הזה. משל למה הדבר דומה? לאדם שצועד בשבת בצהריים ולפתע צדות עיניו תכריך של שטרות ירוקים... מיליון דולר! נפשו חומדת את הכסף, למרות שהשבת יקרה בעיניו. כן, השבת תמיד היתה יקרה בעיניו, אך האם היא שווה עבורו ממש מיליון דולר? ידו הימנית רועדת אך מושטת קדימה. לפתע נשמע קול: חביבי! הכסף מזוייף!... בשבריר שנייה פורחת ממנו תאוות החמדה!... נובהרדוק, אם כן, מציעה לאדם להכיר לדעת ולחיות עם תחושת האמת, שהעולם שקר. ואז, ממילא, לא יחמוד. לשם הבנת העניין נקדים לספר מעשה שהיה באדם פרימיטיבי שגר בכפר רחוק, עזוב ונידח. ממבקרי שבאו מהעיר לכפרו שמע על הקולנוע. יש בעיר הגדולה אולם, ותמורת סכום פעוט יש בידי כל אחד להשתתף בחוויות ובתענוגות בל ישוערו. החיים שם מוצגים כיפים, הדירות מפוארות, מכוניות, בגדים, בילויים, בקיצור – כל אשר תשאל נפשך, עז היה רצונו של הכפרי ליהנות משיא מעממי החיים הזהירים. נסע לעיר, קנה כרטיס וישב מצפה ומתוח לראות כל טוב. והנה – אבוי, כמו האורות וחשך האולם הגדול, איך יוכל בחושך לראות את חיי הזוהר?!... ופתאום, מרחוק, בדמדום, פרושות מראות חיים מרהיבים. חפץ הוא לראותם היטב, לספוג כל פרט, אך קשה לו לראות ממקומו הרחוק. מוציא הכפרי מכיסו פנס גדול להאיר את החושך, כדי להיטיב לראות, אך שכניו לאולם גוערים בו שיכבה את פנסו. 'אבל', זועק הוא, 'אני רוצה לראות טוב יותר!'. 'ריקא', מטיפים שכניו, 'דווקא כשחושך מוחלט באולם, רק אז נראים החיים שם זוהרים. אם רק תאיר אותם, לא תראה כלום, לבד ממסך ריק וערום'... נוקב הוא המשל, ונורא הוא הנמשל. העולם הזה מנעמיו מפתים וקורצים רק במצב של חשכת השכל. כל פיתויי היצר הרע – כולם דמיון, תעתועים הם, מראות כוזבות, שאין רואים אותם בחושך! אם רק נדליק את פנס השכל, תתגלה לעין – כל אפסותם, ייחשף ניוונם, יראה כזבם. יתברר כי הפיתוי – חלף ואיננו. את האמת הפשוטה והברורה הזאת יודע יצרנו ומכיר. החשיבה השכלית, תשומת הלב, החקירה בטעם החיים ובתכליתם, במהות הטוב והרע, הרצוי והדחוי, השאלות והבירורים – הם בעוכריו של השטן.

על כן נשקו היעיל, שמו, מהותו, הוא "למה זה תשאל". אל תשאל, אל תחשוב, אל תברר, אל תעורר את השכל, אל תדליק את הפנס, אל תאיר את החושך, שמא – חלילה – תראה את הדרך אל האמת, ומהו? מסך ריק וערום...

מסופר כי יהודי אשר גר בדרום אפריקה לזמן קצר, ביקר פעם במעונו של ראש ישיבת בריסק, הגאון רבי יהושע בער סולובייצ'יק זצ"ל, בנו של הגאון רבי יצחק זאב זצ"ל, הרב מבריסק, וסיפר לו בהמשך השיחה, אודות העשירים הגרים שם, וכי הקלות יכולים להשיג עבדים וכל תענוגי חיים למיניהם. הלה שאל בתמיחה את הגאון: מאחר וישנו חוק, האוסר הוצאת כספים מהמדינה, אינו מובן, מדוע יישאר שם האנשים הללו? מה תועלת להם, בו בזמן שלעולם לא יוכלו להוציא את כספם למדינה אחרת? הקשיב הרב יהושע בער לדברי האיש, וכאשר סיים, נענה ואמר: ... ישמעו אוזניך מה שאתה מוציא מפיד! באפריקה אין תועלת להתעשר מאחר שאי אפשר להוציא משם כסף. ומה בנוגע לכל העולם הזה? אין הוא לדומה ל"דרום אפריקה"? וכי יכולים להוציא ממנו כסף?... כולנו מכירים את המשל הידוע על השועל והכרם, השועל הכחוש והרעב שמצא פירצה דחוקה בגדר הכרם, נכנס פנימה ואכל כל שובעו, שמן ועבה, וכשביקש לצאת – לא יכל. נאלץ השועל לצום ולהתענות, עד שממדי גופו כחשו ויכול היה להשתחל שוב מבעד הפירצה. פנה לאחור, לעבר הכרם ואמר: "כרם, כרם! מה תועלת לי? רעב נכנסתי אליך ורעב יצאתי..." כן, כן, חי לו האדם את שנותיו עלי אדמות בבטחון מוחלט – בתוך בועת דמיון, ואינו חש כלל בצורך להתפכח מחלומו... כך הולך הוא ומסתבך בין חוטי רשתו של היצר הרע, וממיט על נפשו שואה. יתכן שנוכל להזדהות אפילו עם דבריו החזקים של הסופר אמיל הנרי גואברי: "הייתי חלק מאותו מרוץ מוזר בו הדרך הטובה ביותר לתאר את האנשים היא ככאלה – שמבלים את חייהם בעשיית דברים שהם לא סובלים, כדי לעשות כסף שהם לא רוצים, כדי לקנות דברים שהם לא צריכים, כדי להרשים אנשים שהם לא אוהבים!..."

בחברה הנהנתנית של ימינו, שבה ההישגיות וההצלחה הכספית הן העיקר, נסתמו רבים מן המפלטים, שבאמצעותם יכול היה לפנים בעל נפש לספק את צרכיו, בתחום של שאר הרוח. בחברה זו, חותר האדם בן דורנו אל חדוות השפע, אשר בה יהיה מבוטח מן העריסה ועד הקבר. כיצד נשתחרר את עצמנו מחיי הבל הבלים. בעולם השקר, הדמיון פועל. אדם יכול לנווט את חזיונותיו הרצויים לו, אך שמגיע הזמן לעבור צד, כל אחד רואה באמת מה הוא פעל בעולם הזה. עולם השקר נותן לנו הרגשה כאילו יש בו מציאות אמיתית. ענייני העולם המורגשים בחמשת החושים נראים כבלתי משתנים ויציבים, ויוצרים הרגשה של דבר טוב וקיים. אבל בהתבוננות מועטה מגלים כי אין ממש במציאות הזו, וכי אפילו הטוב ביותר שהוא יכול להציע לנו, אינו אלא דבר מוגבל וכלה. המהר"ל אומר שיעולם הוא מלשון 'העלם', על שם שהוא כביכול מעלים את האמת על מציאותו! אדם שנמשך אחר תענוגות החיים ותאוות העולם, כאשר נראה לו שהכל, לכאורה, נוצץ והכל מבטיח... מגיע לבסוף למסקנה כפי שהגדירה אדם חכם, שעולם התאוה הוא בועת סבון צבעונית וזוהרת, אבל כשאתה קרב אליה – מתברר שאפילו משל לא היתה!!! שונה היא כל כך תחושתם של הזוכים לסיפוק רוחני. אין בנמצא אדם הלומד תורה שהרגיש כי מלאה סאתו. להיפך, ככל שהוא מתמלא בסיפוק, ככל שהוא חש בהנאה העצומה בשעת הלימוד ובתענוג הגדול הנפרש על פני כל היום כולו, הוא נצמד אל דף הגמרא כעולל אל סינורה של אמו. דבר לא יקח מהלומד תורה את אשר השיג. איש אינו מסוגל לאמוד את אושרו העצום. אילו הדברים אשר יהדהדו לנצח ואותם לוקחים אנו איתנו בסופו של דבר. וזהו שאמר התנא רבי יוסי בן קסמא: "ולא עוד, אלא שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד הם אלו שאותם עלינו לקחת איתנו ולא לשכוח אותם כאן. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו

היטב. שלושתם היו לוחמים ביחידות מובחרות, ולאחר סיום שירותם הצבאי החליטו לצאת יחד לטיול של כמה חודשים. הם החליטו להתחיל את טיולם ברוסיה ומשם לראות לאן יתגלגלו. בסוכנות הנסיעות הציעו להם בית מלון מפואר במחיר של חמישה דולרים ללילה בלבד. השלושה הופתעו מאוד מהמחיר הזול, וכשראו את תמונתו של בית המלון המרשים והמפואר, חששו שהמבצע יסתיים ומיהרו להזמין חדר לשלושתם ללא אפשרות ביטול. "נראה שהמחירים ברוסיה זולים מאוד", הסבירו אחד לשני. ואכן, כמה ימים לאחר מכן נחתו השלושה ברוסיה ומיד נסעו אל בית המלון. מראה בית המלון במציאות היה יפה אפילו יותר מאשר בתמונה והם הרגישו בני מזל שאחרי הטיסה המפרכת מחכה להם מיטה נוחה להניח בה את ראשם. לאחר ששילמו במזומן בישר להם הפקיד שהוא נותן להם חדר בקומה התשעים, שמחלונותיו נשקף נוף מדהים. השלושה הרימו את מזוודותיהם וחיפשו את הדרך לחדרם, אך על דלת המעלית היה תלוי שלט בכמה שפות שעליו נכתב באותיות אדומות ומאיימות: "סכנה!". "מה זה?" שאלו את פקיד הקבלה, "היכן המעלית?". הפקיד הסביר להם שהמהנדס שתכנן את המעלית עשה את עבודתו לאחר כמה וכמה בקבוקי וודקה. כבר בנסיעת המבחן המעלית קרסה והתברר שאי אפשר לתקן אותה. "אז אנחנו אמורים לעלות תשעים קומות ברגל!?" שאלו השלושה. "הייתם צריכים להבין את זה מהמחיר הזול ששילמתם" אמר פקיד הקבלה בחיוך ערמומי. השלושה הרגישו מרומים וטיפשיים. לא נותרה להם ברירה והם החלו לטפס במדרגות. את הקומה הראשונה הם עלו במהירות. למרות משקלן הרב של המזוודות, הם מאוד רצו להגיע סוף כל סוף לחדרם. בקומה החמישים החלו ידיהם לכאוב, "אין מצב שאני עולה ככה תשעים קומות" אמר אחד מהם והניח את המזוודה מידו. "אין ברירה" אמר חברו "חייבים להמשיך הלאה". הם המשיכו לטפס עד שתי קומות ושוב עצרו בעייפות. "אתם יודעים מה? יש לי רעיון", אמר אחד החברים, "בואו נעשה תורנות, ובכל פעם אחד מאיתנו יספר איזה סיפור. ככה, כשנהיה עסוקים בהקשבה, הדרך תהיה יותר קלה". "רעיון מעולה!" אמרו האחרים, והחבר הראשון החל לספר סיפור מרתק שנמשך שלוש קומות תמימות. הם המשיכו עם הסיפורים עד הקומה השלושים ושם החליטו לעצור לכמה רגעים של מנוחה. הם ישבו על רצפת חדר המדרגות במשך עשר דקות, ואז העמיס אחד החברים את תיקו על שכמו והמשיך לטפס. השניים האחרים באו אחריו ואיתם הגיע תורן של החידות והבדיחות. כל אחד חד לחבריו חידות שונות ומשונות או סיפור בדיחות שהוא מכיר והם הצליחו להסיח את דעתם מהדרך הקשה ולעלות שלוש קומות נוספות. העלייה הייתה מפרכת והם חשו היטב את התכווצויות השרירים ברגליהם. עוד קומה ועוד אחת חלפה והשלושה היו על סף אפיסת כוחות. הם התנשמו והתנשפו וקצב העלייה שלהם היה איטי בהרבה. "עוד עשר דקות" אמר אחד החברים בקומה השמונים, "זה אפילו יותר קשה מהטירונות!". המילה "טירונות" הזכירה להם הרבה סיפורים משעשעים מהצבא, "אתם זוכרים את הרס"ר שאול?" שאל אחד בחיך רחב כששב והרים את מזוודתו כדי להמשיך לטפס, ושני האחרים צחקו לשמע שמו של הרס"ר המשעשע, סיפורים אודותיו הסתובבו בכל הצבא. למרות מזג האוויר הקר שברוסיה השלושה היו שטופי זיעה לחלוטין. אבל הסיפורים על שאול הרס"ר עזרו להם לסחוט מעצמם את שארית הכוח האחרונה ולהגיע לקומה השמונים ותשע, קומה אחת בלבד לפני היעד המיוחל. "כמעט הגענו", נשמו השלושה לרווחה ודמיינו את המקלחת החמה, את המיטה המוצעת ואת השינה שמחכה להם אחרי המאמץ המפרך שעשו, "נותרה לנו רק עוד קומה אחת. עכשיו כבר לא צריך סיפורים ובדיחות, עכשיו עושים מאמץ אחרון ודי!" ואז החווירו פניו של אחד מהם כסיד והוא נראה מבוהל עד אימה. "מה קרה?" שאלו אותו חבריו בדאגה. "יש לי סיפור

עצוב לספר לכם", מלמל החבר. "טוב, כבר לא צריך סיפורים, כמעט הגענו", אמרו שני חבריו בביטול. "לא, את הסיפור העצוב הזה אתם חייבים לשמוע, אין לכם ברירה". "נו, אז ספר כבר", דחקו בו חבריו. "הסיפור העצוב הוא", אמר החבר, "ששכחתי את מפתח החדר שלנו אצל הפקיד בקומת הכניסה למטה...". מסע החיים שלנו הוא מסע של שליחות. חשוב שנפעל נכון, כדי שחלילה וחס לא נגלה יום אחד שהגענו למעלה והשארנו את המפתחות שלנו למטה... הנה בימינו הומצא מכשיר הפלא הגי.פי.אס אשר מכווין אותנו בנסיעה בדרכים. כאשר צריך להגדיר מראש את היעד במכשיר ולהיות צמוד להנחיות, כך תוכל להגיע אל היעד הרצוי. והיה אם תתבלבל תמיד תוכל לחשב את המסלול מחדש, ולשוב ולכוון את פניך לעבר היעד הנשאר. אך אם היעד לא מספיק ברור, סולם העדיפויות אינו בהיר, סולם הערכים רופף ונתון לשינויים כמעט בלתי אפשרי להגיע ליעד, תמיד תהיה את הטעות הלא נכונה, הפניה שאינה במקום, הדרך שתוביל אותנו לתוצאה שונה מהרצויה... קודם כל יש להגדיר את היעד ולהציבו בראש סולם העדיפויות ורק אחר כך ניתן להגיע אליו, להתמקד בעשייה לכיוונו, וגם להצליח להשיגו. לחידוד הדברים נתבונן במסופר על כבוד האדמו"ר ה"באר יעקב" מנבורנה זי"ע, אשר נכנס אליו פעם יהודי עשיר אשר הגיע מארצות הברית ובקשתו בפיו. "אני זקוק לטובה גדולה מאוד מהרבי", אמר האיש ופירט את בקשתו. זו היתה אכן טובה ייחודית שדרשה מהרבי מאמץ לא מבוטל, והרי בחל להרהר האם וכיצד להיענות. לפתע, נייעור הרבי משרעפיו ושאל: "מה תתן לי בתמורה?", הגביר היה מופתע, הן הרבי הוא לא אחד המבקש תמורה, הן את כל נפשו הוא מוסר לסייע לכל יהודי... בתוך רגע התאושש, שלף את פנקס השיקים מארנק העור היוקרתי ואת העט המוזהב מכיס חולצתו הממותגת ואמר לרבי בפשטות: "מה שהרבי יאמר, כמה שצריך אני רושם בשיק...". הרבי הצטחק. "האמנם? אתה מוכן לתת לי כל מה שאבקש?", "בוודאי", השיב הגביר וכבר פתח את העט והחל לרשום... "לא לא לזה התכוונתי", חייך הרבי, "תן לי הבטחה שמהיום ואילך, אתה לומד שעה דף היומי, כל יום, אבל כל יום! זה מה שאני מבקש!". הגביר היה מופתע, אך הלא הבטיח כי יעשה את כל מה שהרבי יבקש, ומה יעשה כי הרבי לא ביקש כל הון שבעולם, אלא התמסרות לשיעור הדף היומי! הוא מיהר לקבל את עצמו את בקשתו של הרבי, והרבי עשה כאשר התבקש... את הסיפור סיפר לי מורי ורבי זי"ע בעצמו והוסיף משפט נוקב חדרי לב: "האמן לי, יכולתי לבקש ממנו כל הון שבעולם... אך כשיהודי ניצב לפניו ומוכן לעשות כל אשר אבקש אנצל זאת למטרות החשובות באמת. הן הכסף הוא חשוב אבל אמצעי בעלמא ולא מטרה ולהוסיף שיעור תורה זה היעד, זו המטרה!".

העולה מהדברים לעיל מלמד כי חיים אנו שבעים שנה בתוך "חלום". בעולם הזה אשר כל כולו כחלום יעוף, מתעקשים אנו לטעון בלהט שזהו הדבר האמיתי, במקום להפנים שכל העולם הזה אינו אלא חלום חולף – אנו מתייחסים אליו ברצינות תהומית ומקדישים לו את מירב תשומת הלב. נו, האין זה שיגעון? בן אדם זכור! אתה בא לעולם הזה לשבעים שנה, אבל בעיקר תחיה בעולם הנצח, ושם השפה שונה לגמרי! שם אין מדברים בשפה של קנאה, שנאה ותחרות. שם כסף וזהב לא שווה שם מאומה. מהי אם כן השפה שם? תורה, מצוות ומעשים טובים, הם אלו שישמרו עליך, הם אלו שיגנו עליך, הם אלו שיעמדו לזכותך כאשר נשמתך תחזור לעולם העליון, שם תצא מהמשפט כשידך על העליונה.

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, כפי שסיפר הרב אשר קובלסקי שליט"א, המוביל אותנו לתובנה, כי עלינו להקדיש את כוח השאיפה שנטע בקרבנו אך ורק למטרות רוחניות או אז נזכה להשלים את תפקידנו, לחיי נצח נפלאים...

מסופר על איש יהודי תמים וישר דרך אשר התגורר באחת הערים בארצות הברית, סוחר ותיק ועשיר מיוצאי אשכנז

לקחת עמך!... הבן החל להירגע, אולם תהה בשנית: "מה? מהו אותו פריט אותו שכחתי? הרי את הכל לקחתי, ייפוי כוח ואישורים משפטיים מוכנים בתיק, גם מסמכים בנקאיים, דרכון, כרטיסי טיסה, ושאר הדברים הנחוצים. מהו הפריט הכל כך חשוב שהוביל את אבא אליי?" שאל הבן בתמיהה גוברת והולכת... האב לא השיב, רק פתח שקית ושילף ממנה טלית. "את הטלית שכחתי" אמר בפשטות, "באתי להביא לך אותה...". "מה?! נזעק הבן, נדהם ונרגש, "בגלל הטלית? וכי מה יקרה אם יום אחד אתפלל שחרית בלי טלית? וכי מה יקרה אם ארכוש לי כאן טלית חדשה, כדי לעמוד במנהג לבישת הטלית כמדי יום? וכי לא היה די להתקשר אלי ולהודיעני שארכוש טלית חדשה? הלא במחיר כרטיס הטיסה יכולתי לקנות מאה טליתות! להוציא כל כך הרבה כסף, לנסוע כל כך הרבה זמן, הכל עבור טלית?! תמה הבן בקול. "אכן כן" השיב האב "אדרבה, היא הנותנת. דווקא בשל העובדה שמדובר במנהג העובר מאב לבן, דווקא לכן חששתי שתתפשר על תפילה בלי טלית. מכיר אני בך שלא במהרה תזנח את החינוך שקיבלת, אבל אולי, יש לחשוש, אם תבוא לזלזל במנהג אחד, מי יודע מה יהיה הזלזול הבא, והזלזול שלאחריו, ואיך אהיה בטוח בדורות הבאים... לפיכך מיהרתי לטוס הנה, בכדי להעביר לך את המסור הזה: החיים הרוחניים שלך חשובים לי יותר מכל כסף, מאמץ וזמן. לחדד בלבך את ההבנה כי יש להקפיד לקיים כל מנהג ותג מדרכי אבות זו המטרה העילאית בעיניי, חשובה מכל מטרה אחרת. כדאי היה לי לטוס, לשלם, להתאמץ ולטרוח כדי שתרגיש כמה חשוב ויקר בעיניי שתקפיד לשמר מסורת בית אבא, שתלך בדרך אותה חונכתי אותך ולא תסור ימין ושמאל, אף פעם, בשום מחיר!". האב סיים את דבריו הנרגשים, וכשדמעות נקוות בעיני בנו הבחור, נפרד ממנו לשלום, בלי להתערב בחתימת העיסקה. כי מטרת בואו לא היתה להבטיח את חתימתה, מטרתו היתה לחדד את המסור החינוכי והוא לא רצה שהמסור יקהה ולו במעט! את הסיפור סיפר רבי גמליאל רבינוביץ' שליט"א, והוסיף כי הדבר הותיר חותם בל יימחה בנפש הבחור וגם כאשר הקים משפחה וזכה לגדל דורות ישרים מבורכים העניק את מירב ומיטב תשומת לבו להנחיל לילדיו ולנכדיו ערכים חינוכיים, ואכן זכו גם האב וגם הבן לרוב נחת מצאצאיהם, כולם זרע ברכ' ה'!...

גרמניה, המכונה "יקה". הוא נודע כמדקדק בקלה כבחמורה, וחינך את ילדיו בדרכי התורה והיראה. אחד מבניו, בחור חרוץ ומוכשר, נכנס לעסקיו המסועפים של אביו העשיר, עשה חיל ואף מונה למנהל בכיר בעסק, תוך כדי שאביו משגיח בקפידה על המשך חינוכו כראוי. ביום מן הימים, נקרתה בפניהם הזדמנות פז לרכוש עסק ענק ומרוויח במדינה רחוקה, עיסקה שעשויה להניב רווח עצום. הבחור הנמרץ, שכאמור שימש כמנהל, מיהר להזמין בבהילות טיסה ישירה, בכדי לנהל משא ומתן מזורז שיוביל לסגירת העיסקה. כחץ מקשת אף רץ אל ביתו, ארז מזוודה קטנה ובה צרכים בסיסיים ליום יומיים, הצטייד במסמכים הדרושים, ומיהר להספיק את הטיסה אותה הזמין לפני שעה קלה. בערב, כשהאב שב הביתה, גילה כי בנו עזב בחיפזון והותיר אחריו בלגן לא קטן, אולם מה שצד את עינו וזעזע את נפשו, היה פריט אחד אותו שכח הבחור: הטלית... מנהגם של יוצאי אשכנז, שבחורים מגיל בר מצווה מתעטפים בטלית, בנוסף לתפילין. עתה, עמד האב הנבוך המום, מביט בטלית שנותרה מאחור. בנו מיהר לארוז את התפילין, אולם את הטלית שכח מאחוריו! האב אפילו לא חשב פעמיים. על אתר הזמין אף הוא טיסה לאותה מדינה, וכעבור שעה קלה כבר היה במטוס בדרכו לאותה מדינה רחוקה, כשהטלית של בנו בידי. שבע שעות טיסה חלפו עליו בין שמים לארץ, עוד כמה שעות בדרכים, עד שהגיע למקום בו התקיימה פגישת המשא ומתן. הוא מגיע אל חדר הישיבות, נוקש בדלת, וכשזו נפתחת כולם נעמדו כמסומרים למקומם, המומים ומופתעים. הנה, העשיר הגדול התייצב גם הוא, הפתיע והגיע. הבן המנהל החרוץ והנמרץ נתקף בבהלה של ממש, מי יודע מה גרם לאבא לעזוב הכל ולבוא אחריו למדינה רחוקה, בכדי לעקוב אחר השלמת העיסקה... האב חיך קלות, התנצל על הפרעה וביקש מבנו לצאת לכמה דקות. כשיצא, התנפל הבן ההמום על אביו בשאלות ותהיות, למה הגיע, האם אינו סומך עליו, האם קרה משהו בעסקים, אולי אמא לא חשה בטוב. מה יכול להביא את אבא לעשות דרך כה ארוכה? מה הניע אותו לעזוב הכל ולרוץ אחריו אל עיצומה של פגישת המשא ומתן הנערכת כאן ועכשיו?! האב עצר את מבול השאלות, ובחיוך שובה לב הרגיע את בנו. "תנוח דעתך!" אמר, "ברוך השם כולם בריאים ושלמים, גם העסקים מתנהלים בסדר. הוכרתי לטוס הנה מיידית עקב פריט חשוב ששכחתי

אחים יקרים!

עליונותם של אוצרות התורה והמעשים טובים המקנים זכויות לעולם הבא על פני כל אוצרות ותענוגות העולם הזה, באה לידי ביטוי אף בחיי העולם הזה – בו אינה דומה הנאה רוחנית להנאה חומרית חולפת, וככתוב "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף" ואף קונה שם טוב לעצמו. אך יותר מכך, מבטאת עליונותם בעולם הבא. שם, אין מלווים את האדם לא הכסף ולא הזהב שצבר בעולם הזה, לא הצלחה והמעמד שהשיג בדי העמל, אלא דווקא התורה שלמד והמצוות שקיים הם רק הם אלו שילוו אותו בדרכו לחיים נצחיים ולאוויר הנצחי והבלעדי בזה ובבא, אמן.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

העלון מוקדש

לרפואת שפרה בת ציפורה ולרפואת הילד יעקב בן רבקה חיה

לרפו"ש בתוך שאר חולי ישראל

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

458

פרשת תולדות תשפ"ג

ללא הצלחה. נותרו לה עוד עשר דקות שעליה לצאת לבית הספר ובידה אין מאומה. מה יהיה עם ה'דבר תורה' השבועי, שכבר כחמש שנים הוא יוצא ברצף?

היא הביטה על מחוגי השעון ופרצה בבכי: "ריבוננו של עולם, הרי את 'דבר התורה' אני מכינה אך ורק לכבודך, ומי כמוך יודע, שהשבוע לא הכנתי אותו כי הייתי כה עסוקה וטרודה, ועתה בעוד עשר דקות עליי לצאת לביה"ס ואין בידי 'דבר תורה'. לא נותר לי אלא לבקש ממך, שתשלח לי 'דבר תורה', שלא יעבור יום שישי ללא חלוקת העלון השבועי".

הדמעות זלגו, והיא עצמה את עיניה בתמימות, ממתינה לפקס עם 'דבר תורה', שיגיע מהשמיים...

לפתע צלצל מכשיר הפקס. היא רצה לפקס, בטוחה, שתפילתה נענתה ושלחו לה פקס משמים... ואכן מהפקס יצא נייר ובראשו כתוב 'דבר תורה לפרשת השבוע', ומתחתיו סיפור, משל, ומסר נפלא מהפרשה כתוב בטוב טעם ודעת.

הרבנית קפאה מהתרגשות, 'מי שלח את 'דבר התורה' ברגע קריטי זה?'. קשה היה עליה לנגב את דמעותיה, עתה היו אלו דמעות של שמחה...

והנה השעון מראה כי עליה לצאת לביה"ס, לא נותר לה זמן להתעכב. היא העתיקה את מספר הטלפקס, שממנו נשלח הפקס, ויצאה לדרכה.

בדרך לביה"ס התקשרה למספר הטלפקס. מהצד השני השיבה מזכירה שהזדהתה כמזכירה בבית ספר חרדי באחת מערי הארץ.

- "האם שלחתם לי פקס לפני כרבע שעה"?

התשובה הייתה: "לא".

אלא שלאחר בירור קצר הובהר הסיפור בשלמותו עם ההשגחה העליונה שבתוכו: ביה"ס ממנו נשלח הפקס היו בית-ספר של 'שובו' השוכן בצפון הארץ. שם יש מורה שהוא אחראי לכתוב 'דבר תורה' לתלמידים לכבוד שבת קודש בדיוק כמו בביה"ס בו מלמדת הרבנית.

למורה זה ישנה אחות שהיא מנהלת 'בית יעקב' במרכז הארץ בעיר שהרבנית גרה, וגם היא מעוניינת ב'דבר תורה'

וַיַּעֲתָר וַיִּצְוֶק לָהּ... וַיַּעֲתָר לוֹ ה' (כה, כא)

עד כמה גדולה כוחה של תפילה - זאת לא ניתן לתאר ולשער, ובפרט כשמדובר בתפילה הבוקעת מעומק הלב - שתפילה כזו יש בכוחה לשנות ולשדד את מערכות הטבע.

* * *

עם פתיחת שערי ברית המועצות וגל של מאות אלפי עולים פקד את הארץ, הוקמו בהכוננת גדולי ישראל רשת בתי ספר בשם 'שובו', שהיו - ועודם כיום - פרוסים ברחבי הארץ. מטרת הרשת הייתה עבור העולים החדשים, להשיבם ולקרבתם ליהדות ממנה נותקו בכוח ע"י הבולשביקים הקומוניסטים ששלטו ברוסיה שלטון רודני ללא מיצרים, ולהטעים מעט מצוף התורה ומעונג קיום מצוותיה.

הרבנית אסתר עבדה בביה"ס 'שובו' שבמרכז הארץ. בין התפקידים שלה היה להכין עלון תורני ובו 'ווארט' לפרשת השבוע, שיהיה משולב עם סיפור או משל ובעיקר שיהיה בעל מסר עוצמתי. ואכן גם התלמידים וגם הוריהם לא היו מוותרים על דף זה, וכל שבוע ושבוע ציפו לקרוא אותו ולהתחזק ביחד.

הכנת 'דבר תורה' זה לא היה דבר של מה בכך, פעמים רבות זמן הכנתו ארך זמן רב, והיה צריך להשקיע הרבה תשומת לב, כדי שימלא את תפקידו להאהיב ולקדש שם שמים, שהרי לשם כך הוקמה הרשת.

יום אחד חיתנה הרבנית את בנה. החתונה הייתה אמורה להתקיים ביום חמישי. טרדות החתונה וההכנות רדפו אחת את השניה, והמטלה של הכנת 'דבר התורה' נדחתה מיום ליום. ביום חמישי לא מצאה לכך אפילו רגע אחד פנוי, והנה כבר הגיע הזמן לצאת לאולם לקראת החופה.

הרבנית - גמלה החלטה בליבה, שכאשר תשוב לביתה ולא משנה באיזו שעה, היא תשב להכין 'דבר תורה'!. אך מחשבות לחוד ומעשים לחוד. כשחזרה מהחתונה, לא הצליחה להתרכז. עיניה נעצמו, והיא נאלצה לדחות זאת לבוקר יום שישי - לרגע האחרון.

בבוקרו של יום שישי השעה הייתה שמונה ורבע. הילדים נשלחו לבתי הספר, והרבנית ניסתה לחפש 'דבר תורה', אך

שבועי ע"מ לחלקו בין תלמידותיה. מידי ערב שבת דואג אותו מורה לשלוח את מה שכתב - באמצעות המזכירות של בית ספרו - לאחותו, והיא מצלמת אותו בביה"ס ומחלקת לתלמידות.

מספר הטלפון של ביה"ס, שאליו נשלח הפקס שונה ממספר הטלפון של הרבנית בסיפרה אחת בלבד! המזכירה, שאמורה הייתה לשלוח את הפקס למנהלת 'בית יעקב' טעתה בסיפרה ושלחה בטעות את הפקס לרבנית, בדיוק ברגע שעצמה את עיניה הדומעות והמתינה לפקס מהשמים... מתוך הבריור עלה גם, כי המורה שדואג לשלוח את הפקס לאחותו עושה זאת כבר ארבע עשרה שנים!.

"כמה מדהימה יד ההשגחה העליונה", חשבה לעצמה, "ארבע עשרה שנה שולחת המזכירה פקס מביה"ס 'שוב' ל'בית יעקב' במרכז הארץ - יותר משבע מאות פעמים, ומעולם לא טעתה במספר. ורק היום, כשכל כך הייתי זקוקה לזה והתפללתי לבורא עולם שיושיט לי עזרה בדחיפות, הוא דאג לטעות בסיפרה אחת בטלפון והפקס הגיע אליי...".

אכן, 'כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו כה' אלוקיני בכל קראנו אליו' (דברים ד, ז).

וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּתִים יַעֲקֹב אֱהָלִים (כה, כז)

ההגדרה של יעקב היא 'יושב אוהלים', זהו השם תואר שלו. מהותו של 'אהל' הוא להגן על הדרים בתוכו ממה שקורה בחוץ ולתת אפשרות להתרכז בעשייה שבתוכו. וכך הם אוהלי תורה, מגינים מהרחוב על כל סערותיו, ונותנים ישוב הדעת להתרכז בלימוד התורה וקיום המצוות.

* * *

כידוע, הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל היה דבוק בתורה הקדושה כל ימי חייו, וכשם שכל רגע של לימוד תורה היה אצלו מדוקדק, כך כל רגע של ביטול תורה היה אצלו האסון הגדול ביותר. מסיבה זו לא הרשה לעניים וגבאי צדקה שהגיעו לישיבתו, להסתובב בבית המדרש לאסוף כסף. כשהיה רואה גבאי צדקה שנכנס לאסוף בבית המדרש הוא נחרד מהמחשבה שהולך עכשיו להיות ביטול תורה - ולו לרגע קט - לכל מאות בני הישיבה, בעיני רוחו ראה ביטול תורה מידי של כל יושבי בתי המדרש, שכן גם אם יגרם לכל אחד ביטול של שניות אחדות, הלא יחד זה כבר ביטול תורה גדול. לכן ניגש ואמר להם בעדינות אך בנחרצות שאינו מרשה לאסוף באמצע הסדר, ומי שמעונין בזה שיגיע בשעות בין הסדרים או כאשר יוצאים מהסדר. הוא היה מלווה אותם עד מחוץ לישיבה, ולפעמים אף כברת דרך נוספת, כדי להיות בטוח שהאברכים והבחורים לא יופרעו משקידתם.

פעם אמר לו מישהו, שפלוגי - ת"ח גדול ומורה הוראה מפורסם - הביע תמיהה על הנהגה זו שלא מרשים לאסוף

צדקה בתוך סדרי הישיבה. אמר רבינו לזה שסיפר לו על כך שישאל את אותו תלמיד חכם, האם הוא מסכים שיבואו לביתו בכל יום לאסוף צדקה בשעה שתיים לפנות בוקר.

הלה לא הבין את הקשר, נענה רבינו ואמר: "כל אחד מבין שאמצע הלילה זו אינה השעה המתאימה לבקש צדקה, האם אמצע הלימוד הוא פחות חשוב משעת השינה?!"

מטעם זה גם לא הסכים שיקראו לאברכים לטלפון אלא רק במקרים דחופים מאד, וגם לא הסכים שיבואו אורחים ותורמים לבית המדרש ויפריעו ללומדים באמצע הסדר.

פעם הגיע אדם מבחוץ לחפש את אחד מחשובי האברכים, כשראהו רבינו, שאל אותו מה הוא מחפש וענה שמחפש את פלוני, אמר לו: "בבקשה ממך, אל תיגש אליו הוא שקוע עכשיו בלימוד ואל תפריע לו".

הגיב הלה: "טוב, אחכה לו עד שיגמר הסדר".

ענה לו רבינו: "תחכה, אבל לא בקרבת מקום לבית המדרש, כדי שלא יראה אותך ויפרע".

והיה מרגלא בפומיה: "פעמים רבות באים לשאול על כף או מזלג אם נטרפו או לא, ואני חושב לעצמי, הרי זו שאלה קטנה וניתן בכמה פרוטות לקנות כף חדשה, ודאי שיש בזה 'בל תשחית' ואסור לזרוק סתם, אך הייתי אפילו אני נותן להם את הכסף לקנות חדשה... אבל בשאלות שנוגעות לניצול הזמן שאין לו שום תמורה ותחליף, ובו תלויים כל חיי הרוחניות, בזה לא מרבים לשאול ופוסקים לבד...".

מרגלא בפומיה לספר על הגאון רבי זלמל'ה מוואלאז'ין זצ"ל שהיה ישן כל ימיו עם כפפות לידיו, כדי שכאשר יקיץ בבוקר משנתו, יוכל להרהר מיד בדברי תורה בלי להמתין אפילו רגע קט.

הוא עצמו היה אומר שאינו נוטל ידיים לפני מנחה ומעריב משום שהוא שומר ידיו כל היום שלא לנגוע במקומות מכוסים, כדי שיוכל להרהר לעסוק בלימודו בכל רגע.

בשמחת בר מצוה שנכח הגיע קרוב משפחה וענד לחתן שעון יד כמתנה. אמר רבינו לחתן: "בטח אתה מבין למה הוא קנה לך שעון יד דווקא, כי יש בו תכונה נפלאה... שכאשר רוצים לדעת מה השעה, אין צורך להרים את העיניים מחוץ לגמרא לראות מה השעה, אלא מביטים ביד ונשארים בתוך הדף".

כידוע שעם שרבינו שמר כל כך על זמנו אך מאידך היה גם מאיר פנים לכל אדם. ומה יעשה כאשר הדברים סותרים אחד את רעהו? לדוגמא. תופעה מוכרת היתה שבאו לקבל את ברכתו וביקשו להצטלם איתו. רבינו רצה ללמוד, עבורו כל טקס הצילום היה זר ומוזר, ויש בו מבחינתו גם משום 'ביטול תורה'. אולם איך אפשר להשיב ריקם את פניו של מי שמבקש זאת?.

גם לזה הוא מצא פיתרון... כשהיו מבקשים ממנו להצטלם איתו היה רגיל לומר: "אם תבטיח לי שתלמד עבור זה עוד עשר דקות אני מסכים".

פעם לאחר שמחת ברית מילה בה הוזמן להיות סנדק נתבקש על ידי בעל השמחה להשתתף גם בסעודת הברית. רבינו השיב בטבעיות שאין בידו אפשרות לקיים משאלה זו, כיון שיש לו ברית נוספת, לכן הוא נאלץ לעזוב את המקום באופן מיידי.

בעל השמחה, שהיה אחד ממקורביו, וידע בוודאות שלא הוזמן באותו יום לברית נוספת, שאלו לאיזו ברית כוונתו חי"ך רבינו ואמר: "הוזמנתי לקיים את הברית עליה נשבענו כולנו, כל עם ישראל, ואשר עליה נאמר (דברים כט, א) 'לעברך בברית ה' אלוקיך ובאלתו', שהיא הברית לקיום התורה וללימודה...".

וְעַתָּה שָׂא נָא כְּלִיךָ (כו, ג)

שא נא - לשון השחזה... חדד סכינך ושחוט יפה, שלא תאכילני נבלה (רש"י)

הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל היה בעל יראת שמים נשגבה, ויראתו זו התבטאה בשני מישורים. המישור הפנימי - 'יראת שמים' כפשוטו - תחושת הפחד והרעדה מהדר גאונו של מלך מלכי המלכים הקב"ה. והמישור החיצוני והמעשי - הברירה מפני כל נדנוד של חטא - העירנות והחכמה להבין ביראת אלוקים בתוך שטף החיים והמעשים שבכל יום הטורדים את הדעת ומונעים מלהביט אל סוף דבר ולהבחין בו חשש עבירה.

פעם אחת שח לפי תומו באוזני אחד מבניו שיחי' ואמר: "אני אדם פשוט, ובכל זאת לפני שאני מכניס דבר מאכל כלשהו בפסח אל פי, אני חש ברעד מפני 'משהו' חמץ!".

מאידך גיסא, ניכרה אצלו העמידה במבחן המעשה של הימנעות מחטא בהתנהלות היום-יומית ובפרטים הקטנים שאדם דש בעקביו. המעשה הבא ספוג ביראת חטא, עטוף באצטלה של טוב לב ורגשות אהבת אב, ולא עמעם רגש זה את הרגש האחר כהוא זה: בשונו ארצה באחד ממסעותיו לזיכוי הרבים, הביא עמו רבי שמשון זצ"ל מצלמה והעניק אותה במתנה לאחת מבנותיו שבבית. משנדע הדבר לאחד מבניו הנשואים, הוא הפציר באחותו להעניק לו את המצלמה שכבר תקופה ארוכה הוא נצרך לה ביותר, כשפיו נימוק משכנע לבקשה.

"אם את תבקשי מאבא", אמר לה, "הרי הוא יקנה לך מצלמה אחרת כבר בניסיעה הקרובה".

הילדה, שבתחילה סירבה להיפרד מהמתנה היקרה, התרצתה לבסוף ומסרה לידיה את המצלמה ובכך לכאורה ירד הנושא מן הפרק.

אלא שעוד באותו הלילה קיבל הבן הנשוי טלפון בהול מאבא. בהול כפשוטו וכמשמעו: "האם ידוע לך שעברת על איסור דאורייתא של לא תחמוד?!", שאל בחומרה, תוך שהוא מקריא באוזניו את לשון השולחן ערוך: "כל החומד וכו' או כליו של חברו... והכביד עליו רעים והפציר בו עד שלקחו ממנו הרי זה עובר בלא תחמוד..." וזעזע את לבו.

הבן ירא ה' שכמובן מעולם לא עלה על דעתו להיכשל בשגגה בחטא כזה, ובעודו מהרהר אודותיו בעגמה נשמע קולו של האב מבעד לאפרכסת: "עליך להחליט מיד להחזיר את המצלמה למקומה הראשון". כך באמת נעשה, ואט אט שקע המאורע בתהומות הנשייה.

חלפו ימים. ערב אחד, כאשר יצא מאופקים בדרכו למסור שיחה, התקשר רבינו לבנו זה וסיפר שהוא מזדמן לעירו ומעוניין לבקר בביתו. לאחר הדרשה נקש בדלת ביתו של הבן בפנים מחויכות, כשידי נוסאות חבילה גדולה ועטופה, ולאחר שהניחה בעדינות אצל פתח הבית, הפטיר כמתנצל שזו ההזדמנות להעניק להם מתנה לרגל כניסתם לדירה החדשה.

בני הזוג הביטו על הארגז, מגביהים את המתנה הגדולה ופותחים את העטיפה. משהורדה עטיפה אחת ואחריה נגלתה עטיפה נוספת, הפטירו בחי"ך: "זה גדול כמו מיקסר, אבל לא שוקל כמותו", ובינתיים המשיכו לקלף עוד ועוד עטיפות ["לא התאים לאבא כזה נוסח של מעשה", הם מספרים, "ה'קונצ'ים' הללו לא היו אופייניים, אולם כך מצא במקרה זה לנכון"]. הררי עטיפות נערמו להם בפניה, והמתנה עצמה, שכבר הבינו כי אינה גדולה כפי שחשבו, בוששה מלהיגלות. והנה - עטיפה מקורית של חנות באמריקה, שמשם שב אך לפני יומיים, נושאת בחובה אריזת קרטון קטנה, שבתוכה נחה לה בשלוה... מצלמה, זהה לזו שהוחזרה זה מכבר לאחות.

"זו מתנה עבורכם", הכריז בחגיגות. החי"ך הפך לדמעות של התרגשות: איך הצליח אבא לחוש את רגשות הלב של הילדים. להפציר באחות - אמנם אסור בתכלית, אבל הוא בהחלט רשם על לוח לבו להביא אחרת - 'כשרה למהדרין'.

החרדה מפני ה'לא תחמוד' בטלפון הלילי ההוא עתידה להדהד באוזניו גם לאחר שהמצלמה תבלה ואיננה, אבל הכאב שבכל זאת נותר מן הסיפור, הוא זה שלא נמצאה המצלמה המסוגלת להנציח את הלב הטוב של אבא זצ"ל מצד אחד, ויראת החטא מן הצד השני...

כיוצא בזה: במשך שנים ארוכות ידעו בני המשפחה שהרב אינו מחבב 'חצילים', ולא די שהתנזר מאכילתו כצורתו אלא שאף במאכל הכולל תערובת משהו ממנו לא טעם. מה מאד השתאו אפוא, כאשר הבחינו בו באחת השבתות נוטל קמעה מתבשיל החצילים שעל השולחן ומגישו אל פיו.

"מה נשתנה?" שאלו, ורבי שמשון ניאות להשיב: "כל העת מנעתי מאכילת חצילים משום דעת הפוסקים לחוש שמא

שיח החציל [הנותן פירוטיו רק שלש שנים], דינו כפרי ולא כירק והרי הוא ערלה, אך מאחר שזו חומרה יתרה שלא מצאתי לנכון שתנהגו בה, לא גיליתי את הטעם האמיתי להתנזרות מאכילתם. אבל השבוע ראיתי ב'ברכי יוסף' שהאר"י ז"ל אכל חצילים. הסקתי אפוא שאין בהם חשש ערלה, ומעתה סרה המניעה שהיתה לי עד עתה".

רבי שמשון זצ"ל היה מספר על המעשה הבא שאירע עמו, וממנו ניתן לקבל מושג-מה על נקודת ההלכה שכל ציר החיים צריך לטוב עליה: "פעם עברתי תאונת דרכים, כשבמהלך נסיעה הרכב שבו נהגתי התהפך. ברוך השם שלא אירע עמי שום דבר רציני פרט לכמה חתכים, אבל בכל זאת אושפזתי לתקופה בבית חולים, ולשם הגיע שוטר לחקור אותי מה בדיוק אירע, ובתשובה לשאלתו סיפרתי לו מה אירע: 'תראה, אני נהג חדש. היו אז רוחות חזקות, איבדתי שליטה על ההגה, והרכב התהפך'.

"והנה, שבוע לאחר מכן, כאשר הייתי אצל הראש ישיבה שלי ר' יושע בער זצ"ל, התעניין גם הוא לדעת מה אירע, ניסיתי לתאר לו כיצד אירעה התאונה, אבל אז שמעתי מפיו תגובה שאיני יכול לשכוח אותה: 'אוי, אמרתכך' אם כן, היית עלול להרוג בן אדם....".

"אתם מבינים?" אמר רבי שמשון, "כאשר סיפרתי את זה לשוטר - שמעצם תפקידו אמור לשמור על חיי התושבים - ותיארתי בפניו את נסיבות התאונה, נחה דעתו ואמר 'אה, בסדר', אבל הראש ישיבה, אפילו לא אמר לי 'אוי, היית עלול להיהרג', אלא מה שהטריד אותו: 'עלול היית להרוג מישהו', והסתכל עלי כעל משוגע. איך יתכן שיהודי יגיע למצב כזה, שבו הוא עלול להרוג מישהו? כזה מבט יהודי".

מה אופייני אפוא שכאשר הבחין במאכלים שעדיין לא עושרו לחומרה, מונחים במרכז המטבח שבביתו ולא במקום המיועד להם בפינה נסתרת, קרא רבי שמשון בקול כואב: "אם היה זה 'סם המוות', האם גם אז היו מניחים אותם כאן?!".

ההתייחסות שלו לדבר שאינו כשר כאל 'סם המוות' הינה מדויקת מאד. שהרי אף הזהירות מפני 'סם המוות' אינה מתייחסת אצל כל אחד רק כלפי נפשו הוא, שכן טבע הבריות להזהיר אף את זולתם מפני סכנת החיים המשחרת לפתחם, והמעשה הבא ימחיש את הדברים היטב:

היה זה לפני עשרות בשנים. ר' שמשון הבחין שהחנווני במושב תפרח, שבו התגורר באותה עת, העמיד את שולחנו למכירה מסטיקים שכשרותם היתה מפוקפקת.

מה עושה אדם יר"ש כרבי שמשון?

ללא אומר ודברים הוא רוכש בפשטות את כל ה'סטוק' ומשליכם אחר כבוד אל מקומם הראוי להם - בפח האשפה....

ת"ח מבני המקום תהה באזניו לפשר הדבר ושאל: "הרי על העטיפה מופיעה חותמת של הכשר פלוני, שעליו מפקחים רבנים, ויש הסומכים עליהם?".

אולם רבי שמשון לא אבה להידרש לגופה של טענה זו, אלא התייחס לעניין באופן כללי, בהסבירו מאין נובעים חילוקי הדעות ביניהם בעניין זה: "הגישה שלך היא האם זה 'כשר' או 'טרף', אבל לדידי הנושא הוא אם יש כאן 'טמטום הלב!' [כדרשת חז"ל על מאכלות אסורות]. רק 'חסר' לי שהבן שלי יפגוש באחד מחבריו, והלה יכבד אותו במסטיק כזה...".

סיפור זה ממש התרחש עמו שנים אחדות קודם לכן בבני ברק. באותה עת [שנת תשל"א] הרביץ רבי שמשון תורה בישיבת 'תפארת אבות' בבני ברק וגילה כי בחנות המכולת הסמוכה לישיבה מוצעים למכירה מסטיקים שכשרותם מוטלת בספק. אף במקרה זה רכש רבי שמשון את כל המלאי שהיה בחנות והשליכו לאשפה.

כעבור כמה ימים, הביא בעל החנות כמות נוספת, שאף אותה רכש רבי שמשון והשליכה לפח לעיני החנווני שהפטיר בצער: "לא חבל על הכסף שלך, הרב פינקוס?".

"לא חבל על הכשרות של עם ישראל?" השיב הוא.

- "אז מה אתה רוצה שאעשה?"

- "שלא תביא עוד מסטיקים".

למרבה הפלא, הוא אמנם חדל להביא.

וכיצד נודע המעשה?

אחד מתלמידי הישיבה שנכנס אליו לביתו, מצא לתדהמתו על השולחן עשרות חפיות סוכריות וממתקים שונים שיובאו מחו"ל, חלקם עם חותמת כשרות כלשהי, וחלקם נעדרו אף כשרות בסיסית.

"מאי האי?" שאל הבחור.

"אינך חושד בי שאוכל את הממתקים האלו", הגיב רבי שמשון בחיך, "אבל נכנסתי לקיוסק כאן בשכונה והגעתי להסכם עם החנווני שאני רוכש ממנו את הסחורה, בתנאי שלא יביא עוד מהסוג הזה".

מאה דולר (!) שילם מכיסו על העסקה...

"הרב מחוייב להוציא סכום כזה על העניין?" שאל הבחור בתדהמה.

ותשובתו של ר' שמשון, לא איחרה לבוא: "מי יאכל את הממתקים האלו? הילדים של השכונה שלנו - שיכון ויז'ניץ. וכי זה נושא של חיוב ופטור גרידא? מדובר הרי בהצלת ילדים ממאכלות אסורות!".

[מתוך הספר 'ואוהביו כצאת השמש בגבורתו']

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות תולדות - ויצא תשפ"ג ♦ עלון מס': 102

השגחה שבועית

גילוי מרעיש מימי הראשונים

אני מנסה לדמיין מה יקרה, כשיגלו כתב יד של אחד מהראשונים, מלפני אלף שנה, ושם יהיה כתוב במפורש: "הנושא קמע מיוחד מאבן שנחצבה בהר סיני, ועל האבן חרוט הפסוק 'פותח את ידך', תהיה לו פרנסה בשפע, פרנסה בכבוד, כל ימי חייו..."

לא יהיה אדם שיעז להסתובב בלי האבן הזאת. הבטחה כזאת לא משאירים במדבר! ביחד עם הטלית שהחתן מקבל לפני חתונתו, הוא יקבל גם את האבן הזאת. ואל תכעסו עלי על שאני מעמיס על המחוטנים הוצאה נוספת, שכן הם רכשו גם לעצמם אבן כזאת, ובזכותה יש להם די והותר להוצאות החתונה והמתנות הנלוות.

אין ספק שלו זה היה קורה, לא היה יהודי בכל רחבי העולם שלא היה נושא אתו את אבן הסגולה.

הסגולה הנ"ל היא אמיתית לגמרי, רק בהבדל קטן. לא מדברים על אבן אלא על ברכה: ספר החינוך בפרשת עקב (מצוה תל), כותב את דבריו המפורסמים:

"כך מקובל אני מרבותי ישמרם הק-ל, שכל הזהיר בברכת המזון, מזונותיו מצויין לו בכבוד כל ימיו".

ה'חינוך' קיבל קבלה מרבותי! זה משהו עתיק, ותיק, מהימן ומוכח, שמי שיעשה כן, המזון יהיה מצוי לו, 'בכבוד' - בצורה מכובדת. והוא נותן את ההבטחה הזאת לכל החיים. כן כן, גם בתקופות של נישואי הילדים, גם בתקופת זקנה, פשוט הבטחה לכל החיים.

דברי הראשונים אינם צריכים הוכחה, אבל לחיזוק העניין נביא כאן סיפור קצר של יהודי:

היה לי ימים קשים מאוד בנושא הפרנסה. עשיתי כל מיני סגולות, אבל הישועה היתה עדיין רחוקה.

כשהאזנתי לקו השגחה פרטית, שמעתי כמה פעמים על העניין של ברכת המזון, עד שקלטתי שאת הדבר הכי פשוט אני לא עושה. יש לי סגולה כאן על השולחן, לא משהו שאני צריך לנסוע בשבילו ולא לעבוד קשה. רק לקחת שתי פרוסות לחם, ליטול ידיים, ולברך ברוגע מילה במילה מתוך הסידור.

עד לאותו יום הייתי משתדל שלא לאכול 'המוציא', כי התעצלתי לברך ברכת המזון, מאותו יום שהפנמתי עד כמה הישועה קרובה אלי, אני מחפש הזדמנויות לברך ברכת המזון. נטילת ידיים לסעודה נהייתה אצלי דבר מבוקש. מסיים היהודי ואומר: מאז שנפקחו עיניי מתקיימת בי ההבטחה, 'מזונותיו מצויין לו בכבוד כל ימיו'. נפתחו לי שערי פרנסה! ואני מבקש שתפרסמו את הסיפור, כדי שעוד יהודים יתברכו בפרנסה בכבוד כל ימי חייהם.

שבת שלום ומבורך,

פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

מה ההבדל בין שני הפועלים?

חלק ממידת הבטחון זה לבטוח בשכר. יהודי מקיים מצוות בעולם הזה, ויודע שרוב טוב צפון לו לעולם הבא. ידיעה זו היא אמונה בשכר ועונש, והצורה המעשית של אמונה זו, היא לבחור בטוב, ולהעדיף לקיים מצווה גם כשזה קשה.

אמנם למדנו שלא מגיע לנו כלום, אבל בכל זאת ה' הבטיח שכר לעושי רצונו, ויש שכר מיוחד לכל מצווה שמתאמצים בה יותר.

כדברי רבינו בסוף פרק הרביעי: **והוא בסוד האלקים על בחיריו וסגולתו בעולם הבא, ברוב הטובות אשר לא נוכל לסופרן.**

יש יהודים שה' בוחר בהם לתת להם שכר מיוחד. איזה שכר? אלפי שקלים? מיליוני דולרים? - לא ולא. זהו שכר שאין לנו שום השגה בו, **רוב טובות שלא נוכל לסופרן.**

כשמעיינים בחלק השביעי בשער הבטחון, יש מהלומדים שבאים במצוקה. איך אפשר לקיים את זה? רבינו כותב שיש לנהוג במנהגי החסידים והנביאים. האם ייתכן שאני ואתה בדור שלנו, יכולים לעמוד בזזה? איך ננהג במנהגי הנביאים? האם יש לי בכלל סיכוי להיות מ'בחיריו' של בורא כל עולמים, ולזכות בשכר הגדול הצפון שם לצדיקים?

לשם כך נדע קודם כל, שאנחנו כבר נבחרנו. בכל יום אנחנו מברכים "ברוך אלוקינו שבראנו לכבודו". כל יהודי ויהודי, יהיה מי שיהיה, רב או ראש ישיבה, בחור או זקן, סנדלר או קופאי, כל אחד יכול. כל יהודי שרוצה בכך, יכול להיות מ'בחיריו' של מלך העולם.

רבינו נותן סימן מובהק לאותם אנשים: **ומסימני אנשי המעלה הגדולה הזאת, שיעורו עבדי הבורא אל עבודת הבורא.**

משל למה הדבר דומה? לשני פועלים בעסק אחד. הפועל האחד מגיע לכאן כדי להתפרנס ולקבל משכורת. מעביר כרטיס, עובד בנאמנות ובוטח, אבל מה שמעניין אותו זה המחויבות שלו בלבד. לא אכפת לו ממה שאחרים עושים, וזה לא משנה לו אם המטרה תצליח. כשהמפעל עובר תהפוכות זה לא מזיז לו, כי הוא עושה את שלו, מקבל משכורת, והביתה... לעומתו, לחברו הפועל יש רגש למקום, אכפת לו

עבדי הבורא לעבודת הבורא. אלה רק דוגמאות בודדות. היום שלנו מלא במפגשים שונים עם בני אדם, כשבכל אחד מהם אפשר למנוע חילול השם ולגרוע קידוש השם. כשיהודי משפיע על השני בנעימות, במילה טובה, באהבה אמיתית, באווירה טובה, הוא מרבה כבוד שמים וזוכה להיות מבחירי האלוקים! ועליו הכתוב אומר בתהילים (ל"א):

"מה רב טובך אשר צפנת ליראיך".

(מתוך שיעור 206 בשער הבטחון. לשמיעת השיעור

הקישו 4 לאחר בחירת השפה. או בחיגו ישיר 023011904)

הצטרף גם אתה לרבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארג ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 151-86-130-140 • מאנגליה 00-330-3900-489 • מבלגיה 00-380-844-28

מדרום אפריקה 087-551-8521 • מארגנטינה 03988-4031 • מאוקראינה 0380-947-100-633 • קו לנשים - שלוחה 4 בתפריס הראשי

קו השגחה פרטית

אידיש. עברית. אנגלית.

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

המנהל העלה את המשכורת

מספר הרה"ח ר' מרדכי מלאכי שליט"א: בישיבה היה לנו תלמיד חשוב, ושמו יוסף ישראל לוי שיחי'. בישיבה קטנה היתה לנו שפה משותפת, והוא היה מספר לי על לבטים וקשיים, שנערמים בדרכו של בחור החפץ להיות בן עלייה. מצדי נתתי לו אוזן קשבת, ומפעם לפעם גם עצות טובות. ברוך ה', גדל הבחור והיה לאיש. איש אשר רוח בו.

יום אחד אני מקבל ממנו טלפון. לרגע אני צולל יחד עמו לזיכרונות המתוקים משנים עברו, וברגע השני הוא מבקש ממני פגישת ייעוץ. הוא זכר שנעזר רבות בעצותי, וקיווה שגם הפעם יהיה לי מה לחדש לו. כשהוא הגיע, הוא פרש את שאלתו בפני:

"אני עובד כמלמד בתלמוד תורה של היישוב הישן. זהו תלמוד תורה עצמאי, שמחלק משכורות כפי ראות עיניו. לא למדתי את מקצוע המלמדות בצורה מסודרת או שאינה מסודרת, והתפקיד שלי הוא בעיקר להשגיח על התלמידים, שיתנהגו כראוי בזמני ההפסקות. אחר הצהריים אני מלמד בכיתה ג' דרדקים קטנים וטהורים, ובסך הכול מגיע לשמונה שעות עבודה ביום, כולל ההפסקות. מפעם לפעם אני לוקח גם שעות נוספות של מילויי מקום, וכך נוספות לי עוד כמה שעות. אחר כך, בערב, אני יושב עם החברותא שלי ללימוד פורה בסייעתא דשמיא.

עם השנים החולפות אני צובר ניסיון, וכבר יודע ומכיר כל חיך של ילד וגם כל רמז לעויות של בכי, יודע בדיוק מי השובב שיש לשים עליו עין, ואיך אני מסתדר אתו כך שישאר בצד שלי. אני חושב שנעשיתי משמעותי לילדים של החיידר. למדתי אותם, על פאותיהם המתבררות וחולצותיהם הסוררות, והם מחכים לי ולמילים הטובות שאני מכין להם. בכיתה ג' אני מוסר את החומר כמלמד ותיק, וברוך השם, הילדים היקרים מוכיחים את בקיאותם בגלמוד. אני מבקש ממך עצה", הוא הגיע סוף סוף לעניין שלשמו בא, "שתגיד לי נוסח שאותו אומר לפני המנהל, כדי שיעלה את שכרי".

לפני שאני מנחיל לו עצה שעדיין לא הגיתי, אני שואל אותו, "כמה אתה משתכר לחודש?"

והתשובה שלו: "שנים עשר אלף שקלים בחודש".

אני נדהם. "יש לך צרות של עשירים. איני מכיר אף מלמד שמקבל משכורת כזאת! ויש לי חברים שמלמדים בכיתות גבוהות, עובדים קשה ומתמחים אצל מומחים. חכה רגע".

הוא מחכה, ואני מרים טלפון לכמה ידידים ומכרים, שישמעו בעצמו מה גובה המשכורת של מגיד שיעור בכיתה ח' או בכיתה ו', וכמה מרוויח מלמד שעבר הכשרה בקורס או בשניים, ושמקבל משכורת מכל מיני מקורות, שאנשי היישוב הישן אינם מכירים. כולם אומרים סכום נחמד, שבין ארבע לשמונה אלף. איש מהם אינו מעלה בדעתו, שלידי יושב יהודי שעובד כמלמד, ומשתכר שנים עשר אלף שקלים בחודש. אני גותן לו להבין שהוא צריך לעשות סעודת הודיה, ואין לי באמת רעיון איך לעזור לו לבקש מהמנהל העלאה במשכורת, כי איני רוצה לעשות עין הרע.

"תגיד לי", אני שואל אותו בסקרנות, "אתה נותן מעשר כספים?"

"כן". התשובה שלו ברורה והחלטית, "כבר מאז שהייתי בחור למדתי עם חבר את העניין של מעשר כספים, ויחד החלטנו שניקח עניין זה באופן מעשי ובלתי 'חכמות'. התחלתי לקיים זאת בפועל מיד, כבחור, ומאז אני מפריש חומש מהכנסותי, כיון שזה הכי מהודר. אמרנו זה לזה שטוב

עבודה לא, חסד כן

כל מי שהיה נכנס לחנות של הרה"ח ר' משה שטרן זצ"ל, היה מוצא אותו חבוש בירמולקה הלבנה, עטוף במלבוש העליון המפוספס של חסידי תולדות אהרון, וספר בידו. כשנכנס קונה, הוא הרים את עיניו מהספר, ולפתע התגלה שה'בטלן' הזה יודע היטב את המקצוע. הוא הבין בסוגים של מקררים ותנורים, ובכל מה שקשור למוצרי החשמל הבסיסיים שבכל בית. הוא גם ידע לתקן אותם, ובכך סייע רבות לתושבי הסביבה.

לחנותו נכנסו גם אנשים שחשבו, שלא די בכך שתושבי הסביבה הקרובה יודעים על החנות. לדעתם כדאי שגם תושבי הסביבה הרחוקה ישמעו עליה ויבואו לקנות בה. נציגים מחברות פרסום ביקרו אצל ר' משה, והסבירו לו כמה טוב יהיה, כשלא יהיה לו זמן להסתכל בספרים שלו מרוב קונים. כמה חשוב לפרסם את החנות בפרסומונים המקומיים, וכמה זה משתלם להשקיע במודעה טובה שתביא בעקבותיה קונים הרבה.

אבל ר' משה לא התייחס לכל העצות. "פרנסה מן השמים", היה אומר בקול בטוח ויציב, "אני משתדל מספיק, וסומך על הקב"ה שיפרנס אותי". הוא שילח מעליו את הפרסומאים למיניהם, שימצאו את פרנסתם אצל בעלי עסקים אחרים, והמשיך בדרכו הפשוטה והשקטה.

ביום שישי אחד, התקשר אליו יהודי משכונה מרוחקת ובקשה נואשת בפיו: "אתה יכול לבוא לתקן לי את המקרר?"

"ביום שישי אחר הצהריים?" שאל ר' משה בתמיהה. "אני לא עובד בזמן הזה. עלי להתכונן לשבת".

"אשלם לך כפול", ניסה האיש.

"איפה אתה גר?"

"ברחביה".

"וברחביה אין טכנאים? למה אתה מתקשר אלי? אני לא עובד ביום שישי אחרי חצות. תנסה אצל מישהו אחר".

"אין לי מישהו אחר. ניסיתי את כולם", ענה האיש. "תבין, אין לי מקרר לשבת. איך אני שומר על האוכל? מה אני יכול לעשות?"

ר' משה לא עמד בתחנוניו של האיש. הוא בירר את הכתובת המדויקת, הזמין מונית ונסע לביתו של היהודי, שמקררו הודיע על שביתה בדיוק בערב שבת. בעל הבית השתומם לראות את הטכנאי מגיע בכובע, בירמולקה ובמעיל העליון המפוספס. ר' משה השפיל את קומתו ארצה, נשכב על הרצפה עם כל הישמונה בגדים' עד שהגיע לקרביו של המקרר, סובב מה שסובב, שחרר מה ששחרר, הטעין גז, פתח וסגר, ולבסוף התרומם מלוא קומתו והודיע, שהמקרר מוכן ומזומן להמשיך במלאכתו כמימים ימימה.

"כל טוב שיהיה לכם, שבת שלום", בירך ר' משה מעומק הלב, ופנה לצאת מהבית.

אנחנו לא מבטיחים ישועות
זה אתה שבכוח האמונה
מושך אליך את השפע

להתחיל כבר מעכשיו, כשעדיין אין עול של פרנסה, ולהתרגל להוציא את החומש, כדי שאחרי הנישואין נוכל גם כן להמשיך בכך בקלות יחסית. אמנם זה לא מובן מאליו, להוציא לצרכי צדקה אלפיים ארבע מאות שקל מהמשכורת מיד כשהיא מגיעה, אבל כשמתרגלים זה יותר פשוט, וגם המציאות היא שהקב"ה שולח שפע, ברוך ה'."

"אתה רואה איזו סיעתא דשמיא יש לך?" התרגשתי, "אתה רואה שאתה עובד הכי פחות מכולם ומקבל הכי הרבה? רואה שאין קשר בין ההשתדלות לפרנסה? אתה עושה מה שמתאים לך לעשות, והקב"ה שולח את ברכתו!"

המשכנו לעיין עוד בסוגיה של בטחון והשתדלות, ובסופה של שעה של קורת רוח הגענו למסקנה, כי הגזרה אמת והחריצות שקו. מידת ההשתדלות של האדם תלויה במידת הבטחון. ואם הוא מסוגל לבטוח בכל לבו, אין לו כל צורך להוסיף יגיעה. המנהל של העולם כולו יעלה לו את המשכורת כשיעלה רצון מלפניו. ואם האדם מוסיף יגיעה, הקב"ה מסדר את העניינים כך, שהשפע יגיע לו רק באמצעות אותה יגיעה.

עובר חודש, ושוב יוסף ישראל על הקו. "מה שלומך?" אני שואל אותו, "איך הסתדרת עם המנהל?"

"הודעתי לו שמעכשיו אני לוקח שעות נוספות", הוא הדהים אותי. "חבל לי להתייגע יותר מדי, אני מעדיף לשמור את הכוח, המוח והריכוז ללימוד עם החברותא בערב. ועכשיו, תשמע סיפור."

"כולי אחך".
"בשבוע הקרוב אבא שלי שיחי, עומד להכניס את אחי בעול תורה ומצוות. ההתרגשות גדולה והשמחה רבה, אבל הכיס ריקן. אבי כבר אינו צעיר, וחששתי שהעול הכספי יזיק לבריאותו. הבנתי שעלי לסייע לו, אבל ידעתי שהוא לא יסכים לקחת ממני פרוטה. מה עשיתי? הלכתי לאומן הבתים שעושה את התפילין, וביקשתי ממנו שימתין עם התשלום עד לאחר חג הסוכות, ואז אשלם לו את עלות התפילין. במקביל ביקשתי שיאמר לאבי שמישהו שילם את זה, וכמובן ביקשתי שלא יגיד מיהו אותו נדבן עלום.

הבתים-מאכער הסכים, אני בוודאי הסכמתי, ורק הכיס שלי עדיין לא הביע את הסכמתו. לא היה לי מושג מניין אשלם זאת, במיוחד כשלאחרונה עלו דמי השכירות שאני משלם בכמה עשרות אחוזים. עם זאת, היה לי ברור שכך עלי לעשות.

שמחת הבר מצווה היא כמובן גם שמחתינו, ונוות ביתי רצתה להתחדש בבגד נאה לכבוד השמחה. גם כאן היה לי ברור שזאת הוצאה הכרחית וחשובה, אבל שום רעיון של השתדלות לא עלה במוחי. נותר לי רק להסתקרן, היאך ישלח לי ה' את ברכתו.

עכשיו תשמע טוב: כשאשתי הלכה לקנות את הבגד, נתתי לה כרטיס אשראי מסוג דירקט, כרטיס עקשן שכזה, שלא מוכן לשחרר אגורה אחת יותר מהסכום שיש בחשבון. ידעתי שאין שם סכום גדול, וקיווייתי לטוב. מה השתוממתי לגלות שאשתי חזרה מקניות בסך אלף חמש מאות ועשרה שקלים חדשים, וכולם שולמו כדת וכדין!

התקשרתי לבנק כדי לברר את מצב החשבון, והנה התברר ש'בידוק' היום נכנס לחשבון מענק מס הכנסה שלילי בסך שלושת אלפים וחמישים שקלים - סכום כפול מהקניות שערכה.

הניסים לא נגמרו כאן. הרי גם תפילין עלי לשלם. כבר כמה שנים שאני עובד בשביל תלמוד תורה אחר מזה שבו אני מלמד, ומכין להם דפי עבודה. הם הבטיחו אי אז שישלמו עבור עבודה זו, אבל ההבטחה הזו עומדת כבר כמה שנים בצורת הבטחה בלבד. והנה, היום עלה זכרוני לפניכם, והם הכניסו לחשובני עשרת אלפים ש"ח, כפול מהסכום שציפיתי לקבל מהם, וכפול מהסכום שהיה עלי לשלם עבור התפילין של אחי!
זה הסיפור שרציתי לספר. תפרסם אותו, כדי שידעו מה צדקה עושה."

(יום רביעי פרשת וירא תשפ"ג, לילה, אידיש, סיפור 3, מס' סיפור 31140. למדור הסיפורים הקישו 1 לאחר בחירת השפה)

"רגע", עצר אותו בעל הבית, "אני רוצה לשלם. הבטחתי שאשלם כפול."

"אני לא עובד בערב שבת", הבהיר ר' משה, "לא באתי בשביל כסף."

סימני שאלה התעגלו על פניו של בעל המקור ההמום,

ור' משה הסביר, "לפעמים אין ברירה, וכשצריך לעזור

ליהודי עושים חסד. הבנתי שאין לך שום מוצא אחר, ולכן באתי.

זה הכול. שתהיה לך שבת שלום ושתשתמשו במקרר לבריאות."

בעל הבית חשב שהוא לא שמע טוב וניסה להתוכח, אבל כבר לא היה לו עם מי לדבר. ר' משה אָץ רץ, נכנס אל המוניט שהזמין על חשבוננו, ומיהר הביתה, להתכונן לשבת קודש.

הכסף היה נתון בידו של בעל הבית. מה הוא עושה עם זה? ר' משה הרי לא מוכן לקחת את הכסף, והוא חייב לו תשלום! הוא כבר יכיר לו טובה. הוא יעשה משהו, שיביא לאיש הטוב הזה הרבה כסף! מכיון שעבד בעיתון, הוא כתב על ר' משה כתבה המשתרעת על שני עמודי גיליון, בה הוא תיאר איך יהודי אותנטי ממאה שערים הגיע אליו בשעת לחץ, ביום שישי, עבד כמו טכנאי מעולה ולא לקח פרוטה, כי הוא אמר שהוא לא עובד בערב שבת. עבודה לא, חסד כן. הוא המשיך ותיאר, צילם את החנות והוסיף ציציים ופרחים, גביעים ושקדים, עד שהוציא תחת ידו כתבה מפוארת ומרתקת.

ר' משה המשיך לדבוק בדרכו באמונה תמימה, שלא להשקיע בפרסומות ושלא לעבוד ביום שישי אחר חצות היום, וראה זה פלא, בבת אחת התחילו להגיע קונים חדשים ממקומות מרוחקים. אנשים שחיפשו מוכר ישר ואמין מצאו בו את האדם המתאים, כולם בעקבות הכתבה של האיש שר' משה עשה עמו חסד, ולא הסכים בשום אופן לקחת ממנו תשלום. הוא עמד בניסיון, סמך על הקב"ה, והקב"ה נתן לו בשפע רב.

(מתוך סיעור 238 בשער הבטחון. לשמיעת השיעור הקישו 4 לאחר בחירת השפה, או בחיגו ישר 023011904.)

השיכור המציל

אני מתגורר בסמוך לבית הורי המבוגרים, ומשתדל להיות שם כשצריך אותי. לפני חג הסוכות, ביום חמישי בלילה, מעיר אותי הטלפון בשעה אחת. הטלפון מצלצל ומצלצל, ואין לי ברירה אלא להיענות לצלצולים. זה היה אבא שלי. "יש כאן שיכור", הוא אמר, "איזה גוי ששתה מדי הרבה, והוא נמצא כאן ליד הדלת ודופק בכל הכוחות. אנחנו מאד מפחדים."

מיהרתי להתארגן ופניתי אל דלת ביתי, אלא שאז היכה באפי ריח חזק של שריפה. תרתי אחרי מקור הריח, והנה אני מגלה שהאש תחת סיר הדגים בוערת. שכחו לכבות אותה. כיביתי מיד את האש וחשבתי, מי יודע מה היה קורה לו לא הייתי מכבה את האש. הכמות הגדולה של הדגים היתה הולכת לטמיון, כל כך הרבה עבודה מושקעת בסיר הזה, ובכלל, אש דולקת כל הלילה זו סכנה גוראה. מי יודע מה היה יכול לקרות, לו חלילה וחס לא הייתי מכבה אותה. אחר כך הלכתי לבית הורי, מהלך שני בניינים, פינתי את השיכור והכל הסתדר. הוא היה שליח טוב להציל את משפחתי מאסון.

(מוצי"ש פרשת בראשית תשפ"ג, לילה, אידיש, סיפור 4, מס' סיפור 30871. למדור הסיפורים הקישו 1 לאחר בחירת השפה.)

ספורים אמיתיים
עצות הדרכות
לכלכלה בדרך האמונה
שער הבטחון
קשר עם בורא עולם

רש"ס < אהרן > טענות רבות

תתחבר לקו השגחה פרטית שיחבר אותך למקור הכוחות כולם.
רק תקשיב. ותצטרף אלפים שחיהם השתנו לטובה!

התקשר ל: 02.30.11.300

ותתחיל להכיר את החיים הטובים

שאלה פרטית

שאלות ותשובות באמונה, בטחון והשגחה פרטית

בימינו נפוצות מאוד סגולות שונות, ורבים עושים אותן בכדי להיושע בישועה שזקוקים לה. שאלתי: האם אין בדבר הזה מצד ריבוי ההשתדלות, ובפרט בסגולות שלא כל כך ברור אם הן מועילות?

א י י' ס' מבני ברק

שאלה מספר 53

זאת למודעי, שבהוראות למעשה בכל ענייני אמונה וביטחון צריך כל אחד לקיים לעצמו 'עשה' רב. התשובות שמתקבלות מהקוראים החשובים, הן אך ורק כדי לדון ביחד בסוגיית הביטחון, אבל להוראה למעשה של אחד ישאל את רבו.

סגולה הישועה

הרב חיים שמואל ברונר מערב, הרב יואל צבי טאבאק מאלעד והרב גמליאל רבינוביץ מבני ברק: יש מקור קדום לעשיית סגולות. ראה בזה במסכת שבת דף סו; ובתשובות הרשב"א ח"א סימן תג. ובוודאי אין שום מגיעה מלעשות סגולות, ואין בזה ריבוי השתדלות. ולפעמים יש דבר שאפשר להיושע בו רק על ידי סגולה, ובהגיע זמן הישועה, הקב"ה מזמן לאדם את הסגולה המועילה לה. כפי שמצינו באור החיים הק' פרשת וירא: "תפילתו על אבימלך הוא דבר המעמיד לפקידת שרה הבטחתו יתברך הייתה שייתן לו בן, והזמין לו ה' מצווה שסגולתה שייפקד ובה נתיקמה הבטחתו... כי כשירצה ה' להטיב, יזמין המצווה שסגולתה היא הטובה המבוקשת". ע"כ.

עם סגולה

הרב דוד לייפער מירושלים, הרב פנחס אליהו היישריק מבית שמש, הרב שמעון שלזינגר מביתר עילית והרב יוסף דושינסקי מחיפה: רבות מהסגולות יסודן בהררי קודש, ומי אנו שנכריע מה טוב ומה לא, מתי לעשות ומתי לחדול. עיקר ההתייחסות צריכה להיות לגישה לסגולה. כאשר עושים סגולה מתוך מטרה של התקרבות לה' והתחזקות בשמירת תורה ומצוות, הרי הדבר טוב מאוד, ואין לכך שיעור, ובוודאי באופן כזה לא שייך ריבוי השתדלות. והעיקר הוא לדעת, שאם עשו את הסגולה ולא נושעו, הרי הרוויחו עוד מעשה טוב.

הרב דוד שטיין ממוז'עין עילית: האהבת שלום (מקאסוב ויז'ניץ) כותב, שאדם שמשתמש בסגולה מראה בזה, שהוא מאמין וחי עם ההרגשה שרק ה' יכול לעזור, ושהוא מאמין שעל ידי כך הקב"ה יעזור לו. וכמו שהחזו"א אמר, שההשתדלות הראשונה והעיקרית היא תפילה.

הרב משה קרישבסקי מביתר עילית והרב משה שלמה מירושלים: כאשר המדובר בסגולות שמצינו להן סימוכין, כגון סגולת אמירת "אחד זה שמי רבא", שילוח שונים אמירת תהילים וייחוד מזמורים שונים, בזמנים שונים ובאופנים שונים, וכל כיוצא בהם - בוודאי כל מה שמוסיפים בזה הוא טוב מאוד.

הרב אהרן אברהם מבני ברק: שמענו מאדם גדול שני תנאים בעשיית סגולות: האחד שיהיה לסגולה מקור קדום בדברי חז"ל או בראשונים, והשני שהדבר בא בקלות ואינו מכביד.

אין סגולה כתורה

הרב פרץ יהודה כץ ממז'עין עילית והרב אריה פרמד מנוף הגליל: מצינו בחז"ל [ברכות ה.]: רואה אדם שייסורים באים עליו, יפשפש במעשיו. יש אשר מגיע לאדם צער מסוים, במטרה לעוררו לתשובה, ובמקום להתעורר הוא בוחר בעשיית סגולות שונות ומשונות, המכלול כוחותיו ומעויותיו.

הרב יהושע לוי מירושלים: על זה אפשר להמליץ את המילים "אין סגולה כתורה". כשאדם מחפש כל מיני סגולות, הכי חשוב שידע שאין סגולה כתורה. הטוב ביותר שהוא יכול לעשות הוא, להתחזק בתפילה, בברכות ובביטחון בה', ובכל אשר הצטוינו בתורה הקדושה.

הרב יהודה גביצמן מבית שמש: יש לנו סגולה בדוקה ומנוסה, והיא - לבטוח בקב"ה, להכניס אמונה וביטחון לתוך חיי היום יום, ולהודות ולהלל לקב"ה על כל חסדיו עמנו. זוהי דרך מובחרת, שבכוחה להפוך את הדין לטובה. ומאידך גיסא כאשר נוטשים סגולה זאת, שום דבר לא יעזור...

שאלה לעונן 104

לפעמים אדם נקלע לתוך סבל כלשהו, ובפניו שתי ברירות: האחת - לקבל את הייסורים באהבה, להאמין שדברים אלו באו עליו כי כך הוא רצון ה'; להתחזק ולהתמודד נפשית עם הסבל. הדרך השנייה היא לחפש פתרון לבעיה. לדוגמה, אדם שסובל במקום עבודתו, בידו להתמודד עם הצער והסבל, לקבל באהבה את הצער ולמצוא נקודות חיוביות - או לקום ולעזוב את המקום, ולחפש עבודה חדשה. התלבטות זו מופיעה בסיטואציות שונות בחיים. אך אפשר בכל פעם לדעת, מהי הדרך הנכונה לילך בה?

ג' ד' מירושלים

מסירת שאלות ותשובות: בקו השגחה פרטית 02-300-11-300 | שאלה מספר 53 (לאחר בחירת השפה) | [מנן ההקלטה מוגבל ל-3 דקות] | במייל T023011300@gmail.com | בקו 02-6599189

תשובות יתקבלו רק עם שם מלא ושם עיר עד יום ראשון פרשת יצאה. שם השואל יכתב בראשי תיבות ושם עיר.

הארה פרטית

מתוך שיעורי המשפיעים ב'קו השגחה פרטית'

נקודה מתוך שיעור המופלא של

הרה"צ ר' יהודה מנדל שליט"א מליקווד

השמחה, השלווה והבטחון, מכניסים את האדם לעולם

מבפנים. דאגים, טרודים ומושפלים. זאת העבודה שלנו - לעשות את ההיפך.

הצער, הדאגה והטרדה מוציאים את האדם מהעולם - מהעולם הרוחני ומהעולם הגשמי. השמחה, השלווה והבטחון מכניסים את האדם לעולם - ברוחניות אין לו ניסיונות של קנאה, תאוה וכבוד, ובגשמיות שפע רב מושפע עליו, וכל משאלותיו מתמלאות.

פנה אלי אחד משיקאגו. שנים רבות הוא עבד במפעל כלשהו, ויום אחד קורא לו בעל הבית לשיחה, ובשפה גסה אומר לו: תשמע, אתה לא מספיק מסור ותועלת, ואתה לא תחסר לנו כאן במפעל. בימים הקרובים תצטרך להיפרד מאתנו.

מה עושים? - שואל היהודי משיקאגו. אין לו מקום אחר ללכת אליו. מניין יתפרנס?

אמרתי לו: קח לך דף, ותרשום בו על פי הדמיון, איך בעל המפעל פונה אליך שוב, מבקש ממך סליחה, מפציר בך שתמחל לו, ומבקש ממך שתואיל להישאר לעבוד אצלו. כך עשה, וכן היה!

היה אברך שהיה לו הרבה בעיות נפשיות. הוא לא היה בשל להקים בית, ולאחר שהתחתן, התגרש. לפי נתוניו האישיים, נראה היה שנגזר עליו משמים שבדד ישב כל ימי חייו. והנה יום אחד אני פוגש בו, והוא מספר לי שהוא התחתן, וחי את חייו בשלום ובשלווה.

שאלתי אותו, איך זה קרה? והוא סיפר לי שלקח על עצמו להסיר מראשו כל צער, טרדה ודאגה. הוא החליט שהוא יחשוב רק מחשבות חיוביות על עצמו ועל חייו. לא עברו שבועיים מאותה החלטה, והוא התארס.

זוהי כוחה של המחשבה: תחשוב טוב - יהיה טוב. ולזאת מגיעים על ידי בטחון אמיתי בהש"ת. וכמו שאמר הסבא מנוברדרוק: ביטחון - מובטח שיפעל.

הגישה המקובלת היא, שהאדם צריך להתמודד כל ימי חייו נגד "הקנאה, התאוה והכבוד". הרי דברים אלו מוציאים את האדם מהעולם, ובוודאי היצר הרע מסית את האדם בכל עת להיכשל בהם, שהרי זה כל תפקידו.

אך האמת היא שלא כך הוא. היצר הרע מתנהג בערמה רבה. לו היה בא בהתמודדות ישירה, האדם היה מנצח אותו בקלות. אלא מה כן? הוא מסובב את האדם בדאגות שונות ובמחשבות שליליות על עצמו, ומביא את האדם לחוסר הכרה בכוחותיו האמיתיים. ואז, כאשר האדם מרגיש את עצמו מושפל, וחושב לעצמו שאינו שווה אפילו כקליפת השום, הנפילה כבר באה מאלוה.

אז דבר ראשון: תמיד בכל מצב, תחשיב את עצמך ותעריך את יכולתך. זה עיקר העיקרים. מכאן ואילך המלאכה כבר תיעשה מאלוה.

היה אחד שהתאונן בפניו, שהקנאה אוכלת אותו. אמרתי לו דבר אחד: דע לך ש"ש"לך גדול משלם", שיש לך הרבה יותר מהם. כשתדע זאת כבר לא תקנא בהם.

ובכלל, הכר את אנשי מסובבים את עצמם בדאגות מדאגות שונות. זה דבר שמונע צמיחה ומונע שפע. בן אדם שיש לו עסק, והמכירות לא כל כך מצליחות - במקום שיצטער על כך, שישמח על כך שיש לו פרנסה, והוא יכול להאכיל את בני ביתו.

על פי רוב, הרגשת החסר היא לא בעיה חיצונית אלא בעיה פנימית. יש אנשים שיש להם פרנסה ברווח, אך הם כל הזמן טרודים ורוצים עוד. הפתרון בשבילים הוא לא לתת להם עוד, כי כאשר יהיה להם עוד - לא שזה לא יספק אותם, או שכבר ימצאו בעיה אחרת להצטער עליה. הם צריכים לעשות סוויץ' בראש. לשמוח בחלקם, לחשוב שהכול טוב.

זה מה שהיצר הרע אוהב ורוצה: שאנשים יהיו אכולים

שיעורי הרה"צ ר' יהודה מנדל שליט"א נמסרים מידי שבוע בעברית, אידיש ואנגלית בשלושה 2 < (לאחר בחירת השפה)

השפעה פרטית

בתי נמצאת בשידורים זה קרוב לעשר שנים. בתחילת הדרך היינו מאוד לחוצים, וכל יום שחלף הגביר את הלחץ, זאת מלבד הכאב הנפשי הכרוך בהמתנה זה ממושכת. ואז נכנסנו לנושא האמונה, ואט-אט נפל עלינו רוגע. אמנו מקבלים באהבה כל יום שנוגד ועדיין גם בו לא משענת. אמנו יודעים שזה הכי טוב עבורנו, מבינים שזה חסד ורחמים, ואין לנו שרונה חס ושלום. אמנו לא יכולים למיין מה יהיה אמת, לו לא הייתה לנו האמונה. זו עוד מתנה משמים, שעוזרת לעבור את הניסיון בקלות.

מצד המקובלים

כבר יותר משנה שהדירה שלי מוצעת למכירה, ואין קונה. לפני מספר ימים הבטחתי לתרום להפצת העלונים, כמינין "בית". כעבור יומיים כבר הגיע מישור להתעניין בדירה, ולאחר משא ומתן, ברוך השם הוא רכש אותה!

מצד החוננים

הנצחה פרטית

לזכות עידן ישראל בן טרז אסתר ודוג' איריס נועה בת סוליקה ויוצ"ח שיחיו שותפות בכל החיזוקים באמונה בכלל העולמי השגחה פרטית לזכות שמואל צבי בן יסל קענדל וכל משפחתו, יוסף דב בער בן מלכה וכל משפחתו, פעטיא בת מלכה וכל משפחתה להצלה בכל העניינים, משה בן מלכה

ליווג הגון במהרה והצלה בכל העניינים.

עלונים ל-45 בתי כנסת

לזכות החתן מתיחיה נתן בן חנה רחל והכלה אסתר נחמה בת מלכה לבנות בית נאמן

עלונים ל-40 בתי כנסת

בעילום שם ליווג הגון בקרוב

א.א.ש.ה. בני ר. ליווג הגון ולרפואת ה. בת ר.

בעילום שם למכירת הדירה בקלות ובהסכמת כל הירשיים ובשלום בקרוב

ש.ב. בת חיה ליווג הגון בקרוב

לזכות התינוק יהודה אריה בן מירב

לגדלו לתורה ולחופה ולמעש"ט ולכל המשפחה

דוד בן שרה, תמר בת אורה לז"יק ופרנסה שפע

לע"נ ר' שלמה צבי ב"ר יצחק שלמה בלוי,

לזכות מוריה בת חנה רבקה, יעקב ישראל בן מוריה לע"נ הרה"ח שלמה זלמן בן ר' נתן מרדכי הלוי זצ"ל

יקותיאל יהודה בן רחל, אלעזר יצחק בן רחל

ליווג הגון בקרוב, יונה בן שרה לרפ"ש

קח גם אתה שותפות קבע בהפצת האמונה בעולם

ותזכה להבטחת החזרה למזכי הרבים: בניים ובני בניים יראים ושלמים

התקשר עכשיו

לקו השותפות 02.6313.742

העברה לבנק | משלוח בדואר | בעמדות נדרים
לאתר סניף 902 | ת.ד. 5475 | פלזס על שם
חשבון 57390056 | ירושלים | 'שער הבטחון'

המעוניינים להפיץ את העלון מוזמנים להתקשר למשרד ההפצה

בטלפון 02-5866-075

מנעה אנשי בין 13:00-15:00

ניתן להשאיר חזרה בלב שעות הפעולה וחוץ ארץ

מטרת הגיונות יהיה ללא תשלום למינימום 250 עלות מטולה

בבוצת נקודות חלוקה 20 או עלונים במחיר משלוח בלבד

מייל לעליות סיפורים: A023011902@GMAIL.COM

העלון יוצא לאור גם באידיש ואנגלית

לקבלת העלון במייל 7- T023011300@GMAIL.COM

דוד פוסה, פריינט-גויט

הכלית העלון הוא, לקרוב את האדם לבורא עולם. חלילה שהוא יתחברר ולשמוע קריאת התורה.

פניני ביה"כ

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

הברכה של לומדי התורה

יכל להתברך, העדיף יצחק אבינו לתת את הברכות לעשו, כדי שיהיה לו משהו בזכות הברכות, והוא שפע בגשמיות והעולם הזה. מכאן למדים שעסק התורה הוא העסק המוצלח והטוב ביותר, אם יש תורה יש ברכה, ואם יש ברכה יש הכל, ואלו הם דברי חז"ל המפורשים (אבות ו) 'רבי מאיר אומר, כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה', והתורה נותנת לו עושר כבוד מלכות וממשלה (כמבואר שם), כי הכל נמצא בתוך התורה הקדושה.

היה צדיק וגאון שנפטר לפני כחמש שנים, שכל בני התורה ידעו את מעלתו, הרב דב יפה זצ"ל, זקן המשגיחים בארץ ישראל, שכיהן בשיבת 'נסת חזקיהו' המעטירה בכפר חסידים. ידוע שהוא היה צדיק יסוד עולם וגם גאון בתורה, והליכותיו בקודש היו מופת לכלל ישראל, נביא סיפור שסיפרו עליו אחרי פטירתו, ומכך נבין מה גדול כוחה של התורה הקדושה, סיפור שאם לא היו מספרים אותו מכלי ראשון, היה קשה להאמין לדברים הבאים. מי שסיפר את הסיפור היה תלמידו חביבו, ר' חיים אריה וינברגר, שזכה להיות ליד ימינו של הרב, וזכה להתארח אצלו רבות, וכך הוא מספר:

בשנים האחרונות של הרב דב יפה זצ"ל, זכה התלמיד להתארח אצל הרב בסעודת פורים, שם הם דיברו דברי תורה, שתו יין והגיעו לבישום וההרגשה היתה מאוד מרוממת. בתוך כדי הדברים כשטוב לב המלך בין, אמר הרב לתלמידו, האם יש משהו שהיית רוצה לשאול? אמר התלמיד לרבו, כבוד הרב יש ברשותי סיפור שהייתי רוצה לספר בפני הרב והרבנית, והרב יענה האם הוא נכון או לא? הרב הסכים לאמת את הסיפור, ותלמידו התחיל לספר.

מספר התלמיד על שמועה ששמע, שכמה שנים לאחר שהם נישאו, היה ויכוח בין הרב לרבנית, והם לא הסתדרו ביניהם בגלל הויכוח שניצת ביניהם. עברו כמה שבועות כשהרב והרבנית עדיין לא הגיעו לעמק השווה, ולכן החליטו הלכו לרב גדול, הרב אהרן כהן זצ"ל, גאון ופוסק חשוב, שהיה דודה של הרבנית ושימש לה כאב חורג, ובנוסף היה מורו ורבו של הרב דב יפה בבחורותו בשיבת חברון, ובפני הרב הם רצו להציג את טענות הויכוח של כל צד, ושהרב יפסוק מי צודק, האם הרב דב יפה או אשתו.

הם הגיעו לרב והציגו את טענותיהם, ומה היה הויכוח? היו להם שלושה ילדים קטנים, וכמובן שתינוקות מטבעם מתעוררים ובוכים בלילה, ומשכך צריך לקום

פרשת השבוע מספרת התורה שיצחק אבינו קורא לעשו, ומבקש ממנו שיצוד לו ציד ויביא לו מטעמים כאשר אהב, ובעבור זה יברך אותו. רבקה שומעת על כך ואומרת, לא יתכן שעשו הרשע יקבל את הברכות, ולכן מיד קוראת ליעקב ומבקשת ממנו שילבש את בגדי עשו, והיא תבשל עבורו את המטעמים, ומצווה אותו שילך ויאמר לאביו שהוא עשו, וכך יקבל יעקב את הברכות, ומשום מצות כיבוד אב ואם יעקב עשה את אשר נצטווה, ובסופו של דבר כידוע זכה יעקב בברכות.

שואלים המפרשים, הרי ודאי שיצחק ידע שיעקב צדיק יותר מעשו, ועל אף שעשו היה שואל כל מיני שאלות בהלכה, כגון כיצד מעשרים את התבן והמלח, יעקב הוא "אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֱהָלִים" (בראשית כה, כז), כל כולו שקוע בלימוד התורה, ואילו עשו "אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ שֹׁדֵה", ושם בשדה היה עובר עבירות חמורות, ובודאי שיצחק שהיה לו רוח הקודש ידע את מצבו של עשו, ולכאורה זה פלא, למה העדיף יצחק לתת את הברכות לעשו ולא ליעקב, הרי לא מדובר פה על ברכות רגילות, אלא "עֲבֹדוּ עִמָּי, וְיִשְׁתַּחֲוּוּ לִּי לְאֱמִים, הִנֵּה גִבִיר לְאֶחָיִךְ..." (בראשית כז, כט), ברכות לנצח נצחים ולדורי דורות.

מתרצים המפרשים שיצחק אבינו חשש לתת את הברכות ליעקב, משום שידע יצחק שכאשר יש שפע, לאט לאט מוזניחים את חיי התורה ועוסקים בחיי שעה, כשיש עשירות והרבה גשמיות מסביב, האדם עלול להתנתק מהתורה, אז אמנם לא היה חשש שיעקב אבינו עצמו יעזוב את לימוד התורה, אבל חשש יצחק אבינו מהצאצאים אחריו, שמא יהיה להם כסף וזהב לרוב, והם ימעטו בעסק התורה ויעסקו יותר בחיי שעה, לכן חשב שמוטב שעשו יזכה בברכות, ואילו יעקב אבינו וכל זרעו אחריו ישבו ויעסקו בתורה, כי התורה חשובה לאין ערוך יותר מהממון.

בנוסף אפשר לומר עוד תירוץ פשוט ואמיתי, והוא שיצחק אבינו ידע שמי שיושב ועוסק בתורה - זו הברכה הגדולה מכולם, בתורה הקדושה טמונה הברכה, לא צריך לחפש משהו אחר ואין צורך בברכות וסגולות, לא ללכת למקובלים ולא לקחת קמיעים, כי האדם היושב ועוסק בתורה נמצא ממש בתוך הברכה. ממילא אומר יצחק, לשם מה צריך יעקב אבינו את הברכות, אם זה בשביל אושר או עושר, וכן אם זה בשביל שיזכה לבנים וצאצאים, הרי ממילא יזכה לכן משום שהוא מתמיד בלימוד התורה, עוסק בה ומקיים את מצוותיה, ואין לך ברכה גדולה יותר מזו. לכן דוקא משום שלעשו אין את כח התורה של יעקב ממנה

המשך בעמוד 4 <<

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
16:01	17:12	17:45

לע"י יצחק שם טוב בן שרה ז"ל

לע"י אברהם בן עזיזא ז"ל

לע"י שאול חי בן מרים ז"ל

לע"י משה בן רחל ז"ל

זכות כיבוד הורים

שלו, או על דברים שרצה לעשות - לטובת כיבוד הורים. גם אם הדבר לא היה מניב תוצאות כה ברוכות - עדיין היינו מחויבים לכבד הורים עם כל הלב. על אחת כמה וכמה, כאשר אנו יודעים שברכת שמים ניתנת למכבדי הורים, כאשר חז"ל מגלים לנו כי השפע שלנו מותנה בקשר וחיבור הדוקים עם כיבוד ההורים.

כאשר אנו עשויים לראות עין בעין כי כיבוד הורים - גם כשקשה - עשוי להציל אותנו ולהרבות את האור בחיינו, כמה גדולה החובה והזכות לעשות הכל כדי לכבד הורים כראוי! ככל שנכבד את הורינו בכל לב, נעשה הכל כדי להקל עליהם ולעזור להם, נתקשר בכל הזדמנות ונבקר בכל עת, נשתדל לשמח את ליבם ולתת להם תחושה טובה - כך נזכה שבורא עולם יאריך ימינו ושנותינו בטוב ובנעימים, ונזכה להבטחת הבורא יתברך 'למען יאריכון ימך' - בחיים טובים ומאושרים, מלאי שפע ושמחה!

זהו אחד המפתחות גם להצלחה הרוחנית - שהוא זכיה בתורה וקיום מצוותיה, וכמו כן גם להצלחה גשמית. יש בכך הגיון רב - כי ההורים הם המביאים את האדם לעולם, וכמבואר בחז"ל עם לידתו מגיעים משמיים גם מקורות השפע לחייו, כלומר, האדם ומקורות השפע שלו, שניהם מגיעים לעולם בזכות ההורים. אמור מעתה, כדי להתחבר למקורות השפע שלנו, כדי להצליח להגשים את השאיפות שלנו ולהשיג את היעדים שלנו - עלינו להתחבר להורים, לכבד אותם ולפעול למענם!

הפרופסור מביט באיש הממתין ובעינו הנפוחה, ומזנק כנשוך נחש: 'עזוב הכל. רוץ מיד למיון!' רבי משה מתקשה לקבל את הגזירה, הן הוא עם אביו הממתין לביקורת החדושת! אולם הפרופסור מתעקש...

גם בפרשת השבוע שלנו אנו רואים זאת: יצחק אבינו קורא לעשו, ומבקש ממנו להגיש לפניו סעודה. רבקה אימנו ממחרת לקרוא ליעקב, ומצווה עליו לסייע לה להכין סעודה ולהקדים את עשו. יעקב אבינו מצייט לאמו - וזוכה בברכה האלוקית 'יתן לך האלוקים מטל השמים' - אשר ממנה כולנו יונקים שפע עד היום הזה, ואף עשו - למרות רשעותו - חז"ל מגלים כי כל מה שזכה בו, היה בזכות שכיבד את אביו. כלומר שמקורות השפע הן של יעקב אבינו וצאצאיו, והן של עשו וצאצאיו, שניהם נובעים מאותו מקום - מכיבוד הורים מופתי. יעקב אבינו זכה בכך הואיל וכיבד את אמו וציית לה למרות שהדבר היה קשה בעיניו, ועשו זכה בכל מה שזכה הואיל וכיבד את אביו, למרות שהוא עצמו היה רשע מוחלט.

ללמדנו, שכפי שאדם מבין שעצם הימצאות גופו בעולם - היא בהשפעתם המבורכת של הוריו, כך עליו להבין שכוחות הנפש ועוצמתו הפנימית - הם בהשפעתם הברוכה של הוריו. ולכן, אם רצונו לתת ביטוי לכוחות שבתוכו, אם רצונו להיות מחובר לשפע שיש לו - כל מה שכדאי לו לעשות הוא לכבד את ההורים בכל לב, לעשות הכל למענם ולכבודם! זה אמנם נשמע טבעי ופשוט, אבל הבה נבחן את עצמנו: האם איננו עסוקים מדי עד כדי שאיננו זוכרים להתקשר להורים או לבקורם? האם כשאחד ההורים מבקש מאיתנו משהו - אנו מניחים הכל בצד וששים ושמיים לבצע את המשימה? אם נשכיל להתבונן בדברים ולישר אורחותינו במצוות כיבוד אב ואדם, בודאי ירוח לנו בגשמיות ורוחניות כאחד, שהרי התורה הבטיחה בפשיטות "כבד את אביך ואת אמך, למען יאריכון ימך"

הרב אשר קובלסקי שליט"א

די חודש בחודשו, נראו בשערי בית החולים אב ובנו, כשהבן צועד במסירות לצד אביו ותומך בו, בדרכו לביקורת החודשית אצל הרופא. היה זה רק קצה הקרחון של מסירות הענק של הבן לטובת אביו, שהיה חולה דיאליזה המטופל בטיפולים קשים ומייסרים. האב, הלא הוא הרה"ג רבי אברהם ישראל הרש"ר זצ"ל, והבן הוא יבלחט"א הרה"ג רבי משה שליט"א, אשר ממנו שמענו את הסיפור.

באחד הימים חש הבן רבי משה נפיחות קלה בעינו. הוא מיהר לרופא, אשר פסק מיד כי מדובר ב'שעורה', והורה לו ליטול תרופה מתאימה. רבי משה עשה כדבריו, אולם לא רק שהנפיחות לא נעלמה, אלא היא הלכה והתגברה, ועימה הכאבים הנלווים לה. כעבור יומיים בלבד חש כאב נורא מפלח את עינו, הוא מתקשה לראות באותה עין, המנופחת כמו כדור... רבי משה מחשב צעדיו לשוב אל הרופא, אולם הוא מביט ביומנו האישי ורואה כי היום הוא יום הביקור החודשי אצל הפרופסור המטפל באביו.

במחשבה ראשונה הרהר, כי אמנם מדי חודש בחודשו הוא מקפיד להתלוות לביקור הזה, להיות לאביו לחברה נעימה ולשרתו נאמנה בדרך לביקור וממנו, אולם הפעם - הרי הוא בעצמו נזקק ללכת לרופא, אז הביקור של אביו יידחה או שיימצא פיתרון אחר... הוא כבר כמעט החליט לעשות כך, ואז החליט אחרת. לא! אבא יותר חשוב. הנפיחות בעין אמנם כואבת, אפילו כואבת מאוד, אבל קשה להאמין שמהוה נורא יקרה אם היא תמתין כמה שעות. מנגד, הוא יודע שאביו נהנה הרבה יותר כשהוא זה שמתלווה אליו לביקור החודשי, והוא לא חפץ לוותר על הזכות לשרת את אביו נאמנה גם בחודש הזה.

לפיכך, גמר אומר כי כאביו שלו ימתינו קמעא, ויצא לבית אביו - על מנת לקחתו לבית החולים לביקורת החודשית. עודו ממתין בבית החולים, והנה הוא נפגש באנשי הצוות - המכירים אותו מביקורים קודמים - וכאשר ראוהו הם מיד נזעקו לנוכח הנפיחות בעינו, הניכרת היטב ומעוררת דאגה. רבי משה מרגיע כי היה אצל הרופא אשר פסק שמדובר ב'שעורה', ואמנם כבר יומיים חלפו ודבר לא השתנה - ולפיכך הוא מתעתד לשוב אל אותו רופא. ובניתיים, קודם כל הוא מבקש לטפל באביו טיפול מיטבי, כי אביו קודם לו...

כמה דקות חולפות, ובפרוודור עבר מנהל מערך הנפרולוגיה, מומחה לרפואה פנימית, הפרופסור בניה רוזן הי"ו. הוא מביט באיש הממתין ובעינו הנפוחה, ומזנק כנשוך נחש: 'עזוב הכל. רוץ מיד למיון!' רבי משה מתקשה לקבל את הגזירה, הן הוא עם אביו הממתין לביקורת החודשית! אולם הפרופסור מתעקש: 'אתה אומר שזה 'שעורה', ואני אומר לך שתרוץ הרגע למיון, ותן להם את המכתב שאני כותב לך עכשיו. אתה חייב להיכנס לטיפול דחוף, יש לך הרפס בעין שאם לא יטופל מיידית - עלול לגרום לעיוורון בעיני!'.

לאחר שאמר את דברו, מיהר הפרופסור לכתוב בכתב ידו הפניה, הוסיף את המילה 'דחוף' פעמיים, ושלח את רבי משה מיד אל חדר המיון... רבי משה רק ווידא שמנהל המחלקה מינה אנשים מתאימים לשמור על אביו בזמן שלא יהיה עימו, ומיהר לעשות כדבר הפרופסור. הוא הגיע לחדר המיון, ואכן - התברר שמדובר בהרפס מסוכן, אשר אם לא היה מטופל מיד - בתוך כמה שעות היה עשוי לעבור את העין לעולם! - והודות לאבחנה המדוייקת של הפרופסור והיותו בתוככי בית החולים - ניצלה עינו מעיוורון!

אם נתסכל על הדברים אחרת, הלקח הוא מדהים, הרי רבי משה תכנן בכלל לחזור לרופא המשפחה, אשר ספק אם היה מאבחן את ההרפס הזה כיאות, וספק מתי היה מגיע אליו לאחר הבדיקות של אביו, ומה היה מצבה של העין עד שגיע אליו, ובוודאי לא היה מצליח לזרז את הטיפול בחדר המיון כמו הפרופסור המכובד! כלומר, בגלל מה ניצלה העין? דוקא בגלל שרבי משה בחר לוותר על נוחיותו האישית והטיפול בעינו הנפוחה והכואבת, לטובת ליווי אביו! הואיל וליווה את אביו לבית החולים, למרות שסבור היה שבגין זאת ייאלץ לסבול כאבים עוד זמן מה - דווקא זה מה שהציל את עינו, והביא אותו לטיפול הרפואי הנכון ביותר במהירות שיא!

סיפור נפלא זה, אשר קיבלנו מגיבורו - רבי משה הרש"ר שליט"א, יש בו כדי להאיר וללמד: פעמים רבות נראה שהאדם מוותר על נוחיותו האישית, על שעות הפנאי

- לע"נ אסתר בת נזירה ע"ה
- לע"נ מנחם בן תקוה גזירגיה ז"ל
- לע"נ אברהם אבהרון בן גינינה ז"ל
- לע"נ רפאל פואה בן רוזה ז"ל
- לע"נ בנימין בן טאוס ז"ל
- לע"נ אסתר בת חנה ז"ל
- לע"נ הרבנית חסיה ליליאן בת סוליקה ע"ה

הכל בגלל הצבע? על תאוה ופיזיות

הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל שואל, למה ניתן לעשו השם 'אדום' על שם התבשיל שחשק בו, הרי כתוב במדרשים שחמש עבירות חמורות עבר עשו באותו היום, ואם כן היה ראוי לקבל שם על אחת מהעבירות היותר חמורות. יתרה מכך, אם היה עניין לקרות לו על שם אכילתו הגסה, למה לא לקרוא לו 'לעוט' או כיוצא בזה, הרי התורה מעידה עליו שאמר "הֲלֵעֵיטִי נָא מִן הָאֲדָם הָאֲדָם הַזֶּה... עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ אֲדָם", איזה דגש ניתן בדווקא לצבע של המאכל ולא לצורת אכילתו?!

מבאר הרב באופן נפלא, פותח את הסיר ורואה צבע אדום, ואז מבלי לחשוב מהו התבשיל ומה טעמו, הוא מיד מבקש לאכול ממנו, האם ביררת? אולי המאכל לא לטעמך? הנמהרות לעשות פעולה בגלל תאוה מבלי לעצור ולהתבונן, היא עיקר כוחו של היצר הרע, וזו מהותו של עשו! ועל כן קרא שמו 'אדום'!

הגר"א דסלר זצ"ל (מכתב מאליהו ד), הביא משל נפלא מספר 'שאלות ותשובות' לרב האי גאון, על מעלת דחיית הסיפוק. מעשה בשועל אחד שבא ארי ורצה לאכול, אמר לו השועל: "רזה אני, מה יש בידי להשביעך? אראה לך אדם שמן אותו תטרוף ותשבע". היה שם בור מכוסה ואדם היושב מאחוריו, כיון שראה הארי את האדם אמר לשועל: "אני מתיירא מתפילתו!", אמר לו השועל: "לא תזיק תפילתו לא לך ולא לבנך, אולי על בן בנך, ואילו אתה כעת תשבע מרעבונך, ועד בן בנך יש זמן רב". נתפתה הארי וקפץ לעבר האדם, אך נפל שדוד בבור המכוסה. הגיע השועל לשפת הבור וצחק. אמר לו הארי: "הרי אמרת לי שאין הפורענות באה אלא על בן בני?", ענה לו השועל בערמומיות: "אולי יש עוון של אבי אבין, ואתה נתפסת בו?!" אמר לו הארי: "וכי אבות אכלו בוסר ושיני בנים תקהינה?!", אמר לו השועל: "ולמה לא חשבת כן מתחילה?".

מסיים רב האי גאון, הלקח הוא שהמפריע העיקרי אצל אדם הוא התאוה, כאשר התאוה מתגברת על האדם - לא די שאין חכמתו מצילתו, אלא היא שמסייעת ליצר להתוותו לפי דרכו המעוותת, כמו הארי שנפל ברשת השועל משום שנתאוה לבשר, זוהי מהותו של עשו ועל כן נקרא 'אדום', ומכך צריך כל אדם להזהר, ולמשול ביצרו ובמידת התאוה שבו.

ברכת הוופל הגזול

הלעיטני נא (בראשית כה, ל): דרשו רז"ל (משלי יג) צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר (רבינו בחיי)

שאלה: מעשה בילד בשם דניאל, שהוציא מילקוטו חפיסה של ופלים והחל לאכול. ראה חבירו יונתן ומיד ביקש מדינאי: "אולי תכבד אותי מהופלים?", אך דניאל סירב. יונתן המשיך לבקש ולהפציר, אך דניאל המשיך לסרב.

יונתן החליט לעשות מעשה (שלא יעשה!), כדי להכריח את חברו לתת לו מהחטיף שלו - הוא קפץ וברך בשם ומלכות: "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם בורא מיני מזונות!! ומיד הושיט את ידו לעבר דניאל, ורמז לו שימרה ויתן לו מהופלים, כדי שחלילה לא תצא ברכתו לבטלה... ואכן דניאל שחשש לאיבוד ברכתו של חברו, נתן לו ממאכלו.

כעת התעוררה השאלה: האם צריך יונתן לברך עתה פעם נוספת על הופלים, כי אולי ברכתו הראשונה על המאכל שביד חברו היתה לבטלה?

תשובה: הלכה בידינו (בשו"ע סי' ר"ו סעיף ד'-ה', ובמשנה ברורה שם), שאין לברך לא על אוכל ולא על משקה, עד שיביאווה לפניו ויאחז בו ביד ימינו, ואם בירך ואחר כך הביאו אחרים את המאכל לפניו - צריך לברך פעם נוספת. גם אם כיוון בדעתו על מאכל זה שהיה אצל אחרים, אין זה מועיל, כיון שבשעת הברכה לא היה המאכל ברשותו, והדבר היה תלוי בדעת אחרים, אם יתנו לו אותו או לא.

לאור הדברים, במקרה שלפנינו, הרי בשעת ברכתו של יונתן שנהג כגזלן, לא היה ברור שהמאכל אכן יגיע לידיו, כי תלוי הדבר בדעת דניאל בעל המאכל (שעד עתה סירב), ומאחר שביד דניאל היתה הברירה שלא ליתן ופל לחברו, ממילא ברכתו של יונתן היתה לבטלה, וצריך לחזור ולברך!

אולם באופן שניגש אדם לחבירו הטוב שבירו חטיף, ויודע שמן הסתם יתרצה ויתן לו (ולא יסרב), ובלי לבקש קפץ ובירך על החטיף, וחברו אכן מיהר ליתן לו מהחטיף - בזה נראה שבדיעבד המברך אינו צריך לחזור ולברך שוב, כי מעיקר הדין בדברים פעוטים שאנשים לא מקפידים עליהם כלל, אין איסור גזילה, ודי בגריגור קטן מהחטיף ועל זה ודאי חבירו לא מקפיד, ועליו הברכה תחול (ומן הסתם שישכים ליתן לחבירו קמצוץ זה), ואגב הפירור יכול להמשיך ולאכול יותר ממה שיוסיף ויתן לו חבירו.

(אחת שאלתי 2, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

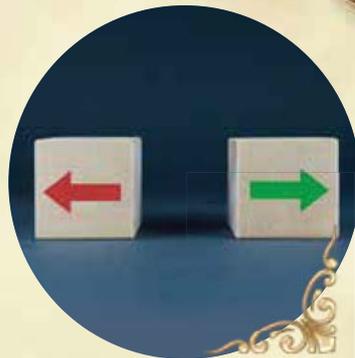
השקפה לבית היהודי

אין יעקב בלי עשו

רבי משה טייטלבוים זצ"ל בספרו 'שמח משה', שואל שאלה עצומה, מה הטענה על עשו שהיה 'רשע', הלא עוד לפני שיצא לאויר העולם, ידוע שהיה מפרסס בבטן אימו לצאת לבתי עבודה זרה, והיינו שעצם יצירתו הייתה ברע, ולעומתו יעקב אבינו נולד בקדושה עילאה, כמאמר חז"ל שהיה מפרסס לצאת לבית מדרשות.

אמנם אומר הרב, מאחר ו'תאומים' הם, היה בהם 'עירוב' מעט זה בזה, ולכן אחז יעקב בעקבו של עשו הרשע, לרמז שנדבק בו מרשעותו של עשו, וכן נדבק בעשו מעט מקדושתו של יעקב, ועבודת של יעקב היא להסיר לגמרי את זוהמת עשו מעליו, ואילו על עשו להתעלות ולרבות את חלקו של יעקב אשר בו, והטענה לעשו היתה שלא עבד על עצמו, ואדם שאינו עובד על עצמו רשע יקרא.

בנוסף ישנו ביאור עמוק יותר, עיקר סיבת יצירת 'עשו', שהוא הצד הרע, היתה כדי לזכות את ישראל בהתגברם עליו, וכך פירש הרה"ק מהר"י מבעלזא ז"ע (ד"ה ותלך), את מה שנאמר על רבקה, "וַיִּתְּצֵצוּ הַבָּנִים בְּקֶרְבָּהּ,

בשביל שלימות צדקותו של יעקב, 'זיכה' שיוולד עשו יחד עמו, שיתנגד לו כל ימי חייו, ויעמיד כנגדו 'מניעות' בכל דבר שבקדושה, וירדפהו מבלי לתת לו מנוח, ודוקא כשיעקב יתגבר עליו יבוא לתכליתו הטוב

וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶה אֲנֹכִי, וַתִּלְךְ לְדַרְשׁ אֶת ה' (בראשית כה, כב), ושואל הרב, רבקה שהיתה נביאה ידעה שיהיה לה בן רשע, כך אמרו חז"ל (נדרים לא). "כִּי בִיִצְחָק יִקְרָא לָךְ זָרַע" (בראשית כא, יב), ביצחק ולא כל יצחק, כלומר שידעה שעתיד להיות לה צאצא רשע, למה אם כן מיהרה רבקה לדרוש את ה', ומה השיבו לה.

ומתרץ הרב, שבאה רבקה לשאול למה נגזר עליה בן רשע, והתשובה שקיבלה היתה, "וַיֹּאמֶר ה' לָהּ שְׁנֵי גוֹיִם בְּבֶטְנִי... וְלֹאִם מִלֵּאם יֵאָמֵץ", לומר לה שדוקא משום ששמע ה' את תפילתה, בשביל שלימות צדקותו של יעקב, 'זיכה' שיוולד עשו יחד עמו, שיתנגד לו כל ימי חייו, ויעמיד כנגדו 'מניעות' בכל דבר שבקדושה, וירדפהו מבלי לתת לו מנוח, ודוקא כשיעקב יתגבר עליו יבוא לתכליתו הטוב, וכך יתמלאו משאלות ליבה של רבקה על הצד היותר טוב.

ואפשר לדייק כך מהפסוק שאומר "וְלֹאִם מִלֵּאם יֵאָמֵץ", כלומר שיעקב הבן הצדיק יאמץ ויתחזק ע"י אחיו הרשע - הלאום השני, כי מבלעדי 'עשו' לא היה לקב"ה כל צורך ביעקב, ומכך ילמד כל אדם ויתחזק לעבוד ולהתגבר על יצרו הרע, ולהגביר בעצמו את יצרו הטוב לעבודת ה' יתברך.

(עפ"י באר הפרשה)

בתור שלה הילדים בכו והיא הייתה קמה, ובלילות שלו מעולם לא בכו הילדים! ומעולם הוא לא נדרש לטפל בהם בלילה!

סיים התלמיד את הסיפור ושאל את הרב דב יפה, האם נכון הסיפור? ענה הרב בענווה, זה לא שהם לא בכו בלילה, הם פשוט לא קמו. הרבנית, ששמעה גם היא את הסיפור שסיפר התלמיד, הזדעקה ואמרה, אני יכולה להעיד שבמשך שנים רבות זה היה בדיוק כך! במשך שנים בלילות שלו היתה דממה בבית! ובלילות שלי עולם כמנהגו נוהג והילדים התעוררו! היא פנתה לתלמיד והוסיפה, תבינו איך בשמיים מחשיבים את התורה של בעלי!

ראו מהי עוצמת התורה, ומה המעלה של מי שיושב ועוסק בתורה, כיצד הקב"ה משפיע עליו שפע של ברכה, ומסייע בידו שיוכל ללמוד ולנצל את הזמן, ולא יצטרך לקום ולבטל מלימודו, ולא יהיו לו טרדות העולם הזה. כך אמרו חז"ל, "כל המקבל עליו עול תורה, מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ" (אבות ג, ה), וזאת משום שבתורה הקדושה נמצאת כל הברכה.

אנשים רבים מחפשים להרויח כסף או כבוד, אבל עלינו לומר להם דבר פשוט, האם אתה רוצה הצלחה בחיים, דע לך שהכל נמצא בתורה הקדושה, ע"י שיושבים ולומדים תורה אפשר להגיע לכל הברכות, וזו הסיבה הפשוטה והאמיתית שיצחק אבינו חשב שיעקב לא צריך את אותם הברכות, כי הוא עסוק ושקוע בתורה הקדושה. לך יעקב יש הברכה האמיתית, ואינך צריך את ברכת "וַיִּתֶּן לְךָ הָאֱלֹקִים", אתה נמצא עמוק בתוך הברכה עצמה, ומי ששקוע בתוך לימוד התורה לא צריך שום ברכה מעבר לכך, וזהו למעשה הסוד האמיתי, אדם שרוצה להתחבר לברכה, להתחבר מלשון להיות קשור ומחובר למקום מים חיים, שזו התורה הקדושה, יוכל לעשות זאת ע"י שיעסוק בתורה הקדושה ויהיה שקוע בה, וממילא יזכה לכל הברכות.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

ולגשת אליהם ולטפל בכל צרכיהם. אמר הרב דב יפה בפשטות לרעייתו, אני בכל היום לא נמצא בבית, ומגיע רק בשעות הלילה, ואילו את במשך כל היום טורחת בצרכי הבית ומטפלת בילדים, רוצה אני להיות שותף בעול הבית בשותפות אמיתית, ולכן אני זה שרוצה לקום בלילה ולטפל בילדים, אני מרגיש שזוהי חובתי, אם לא אעזור ביום אז לפחות בלילה. הרבנית, לעומת זאת, טענה שהרב כל יום יושב ולומד בתורה ועסוק בישיבה עם הבחורים, ועז רצונה שיהיה לו כח בשעות היום להמשיך בעבודת הקודש, ולכן בשום אופן אין היא מסכימה שבעלה יקום. וכך בכל לילה, מכיוון שהם לא הגיעו לעמק השווה, שניהם היו קמים לטפל בילדים. זה היה הויכוח בין הרב לרבנית, וכך שניהם סיפרו בפני הרב אהרן כהן בבקשם שיפסוק להם דין תורה. אמר להם הרב, אני אעשה ביניכם פשרה פשוטה, ביום אחד הרב יקום, וביום שלמחרת הרבנית תקום, תחלקו ביניכם יום אתה ויום את. הם קיבלו את הפשרה ועשו תורנות מסודרת ביניהם, ביום ראשון - הרב, ביום שני - הרבנית, וכן על זה הדרך בשותפות אמיתית, וכך חזרו לביתם מאושרים וטובי לב.

כשהגיע התור של הרב דב יפה, הוא התעורר והנה הוא רואה שכבר עלה השחר, והוא התפלא כיצד יתכן שהוא לא קם לטפל בילדים. פנה הרב לאשתו ושאל, האם קמת במקומי למרות שהתור שלי, הרי יש הסכם בינינו שאני צריך לקום ולטפל בילדים בימים שסיכמנו, והנה רואה אני עכשיו שכבר הגיעה שעת התפילה, וליבי אומר לי שקמת במקומי. לא קמתי הלילה - ענתה אשתו, גם אני ישנתי שינה רצופה עד הבוקר. כיצד זה יתכן - שאל הרב, ואשתו השיבה לו בפשטות - אין זה אלא משום שהילדים לא התעוררו הלילה.

כך היה במשך תקופה, כשהיה התור של הרבנית, הילדים בכו והיא היתה צריכה לקום בלילה ולטפל בהם, וכשהיה מגיע תורו של הרב, הילדים לא התעוררו כלל במשך כל הלילה. אבל זה לא נגמר בכך, מאז במשך שנים עד שגדלו הילדים,

בס"ד הופיע ויצא לאור הספר:

אלה מועדי ה'

ובו סדר הקריאה בתורה המפטיר וההפטרה, לחגים ולמועדים בארץ ובחו"ל באופן מושלם.

ניתן להשיג את הספר:

בחנויות הספרים המובחרות,

ובן אצל ר' עובדיה כהן, רח' החיד"א 18/6, טל: 054-7411766

בשורה משתתף
אירי שכונת בית ואן

הפתילות
ופרסים
לרוב

מידי שבת קודש מתקיים לימוד מיוחד לילדים

בבית"נ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48

14:00 - לימוד משניות בע"פ

19:00 - במוצאי שבת קודש, לימוד אבות ובנים

מספר המקומות לא מוגבל וכל הקודם זוכה

לפניות לתרומות לעלון לזכיו הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:

ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקמה, נא לשלוח בקשה במייל

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
19139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת תולדת תשפ"ג שנה ט | גליון מס' 459

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

אמן ב"קול יעקב"

מאז ומתמיד, יחד פתח התפלה את עם ישראל מפל העמים. כפי שמעיד הכתוב (דברים ד ז): "כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרבים אליו פה' אלקינו בכל קראנו אליו".

אם נתבונן בפרשתנו נגלה כי הבדל זה החל עוד מימיהם של האבות הקדושים.

יחזק אבינו מתפלא באוני יעקב בנו (בראשית כז כב): "הקל קול יעקב והידיים ידי עשו". כלומר, אף שמבחינה חיצונית הצליח יעקב אבינו להתחזות לעשו, את מהותו הפנימית המתבטאת בסגנון דבורו, לא הצליח להסתיר. חכמים (גשין נז ב) אומרים כי בדבריו של יחזק הייתה טמונה נבואה לדורות, כי יחזיקוהו של זרע יעקב תהיה ב"קול יעקב" - קול התפלה.

כה גם קראנו בהפטרת לה לה את הבטחתו של הנביא ישעיהו (מא יד): "אל תיראי תולעת יעקב... אני עורתיך נאם ה'", ומביא הרד"ק בשם המדרש לפרש, כי כשם שאין כחה של התולעת אלא בפיה כה ישיראל אין כחם אלא בפיהם - כח התפלה!

אם ירשה לי, נוסף ונדגיש כי חלק מרכזי בכח התפלה של "קול יעקב" הוא עניית אמן. סמוכין לדבר, נתן להביא מדברי הקדמונים כי השם "יעקב" הוא בגימטריה פעמים אמן. כמו כן, ה'פלי יקר' בתחלת פרשתנו אומר כי השם יעקב רומז על כך שהיה מקפיד על מה שאחרים דשים בעקביהם. נמצא לאור זאת שבנבואת "הקל קול יעקב" יש דגש מיוחד לקול עניית אמן הנשמע בבתי כנסיות.

אם נכונים הדברים, נתן להוסיף להם נפש מיוחד על פי הדגשת חכמים (שבת קיט ב) שאת האמן צריך האדם לענות 'בכל כחו', ופרשו התוספות דהינו 'בקול רם'. אפשר פינו שמצוה זו מסמלת את 'קול יעקב', ממילא יש לענותה בקול רם ובגאון.

כצאצאיו של יעקב, אבי אמתנו, עלינו לראות בתפלה בכלל ובאמן בפרט חלק מרכזי בחיינו, ובהתאם לכך להתחמס אליהו ולהקפיד לקמן בהתאם.

בקריאת "הקל קול יעקב" שבת שלום,

298 213 מחולקת

מעשה, ויכל לפרש שזאת היתה סבת אהבתו של יחזק לעשו: "כי ציד בפיו" - כדי שבכך תהיה בפיו טענה ולמוד זכות על ישראל אם חלילה יחטאו, כאשר יאמר לפני ה': אם אני, בשר ודם, יכלתי לסלח לבני ולאזהבו למרות חטאיו, על אחת כמה וכמה אתה - אדון הרחמים והסליחות. ואכן כך אמרו חכמים (שבת פט ב) שלעתיד לבוא כאשר יפנה הקדוש ברוך הוא אל כל אחד מהאבות ויאמר להם "בניך חטאו", רק יחזק יהיה זה שלימד עליהם זכות (דברי מאיר [ברדיוב תרס"ט]).

יעקב שם מוטחו בתפלה בלבד

"ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את בכרתי לקח והנה עתה לקח ברכת" (כז לו)

רבי יהודה זאב סגל, ראש ישיבת מנצ'סטר, חידד הבדל מהותי בין יעקב ועשו המתבטא ביחסם למכירת הבכורה: לדודו של עשו, יעקב זכה בבכורה ובברכות בזכות התחכמותו וערמומיותו לנצל את חלשתו הרגעית כדי לגלגל ממנו את הבכורה. לעמת זאת ליעקב היה ברור כי לא זכה לכך אלא בזכות תפלתו, שמכחה סבב הקדוש ברוך הוא שעשו יחזר מהשדה עיף ויתפתה למכר לו את הבכורה, וכפי שמעיד (להלן מח כב, ע"פ רש"י ואונקלוס שם): "אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשת", דהינו בתפלתו ובקשתו.

אף אנו, בניו של יעקב אבינו, בעמדנו בתפלה לפני ה', חשוב והכרחי שנפנים את העבודה האמורה, כי אחר כל ההשתדליות שנעשה - כל הצלחותינו, הן ברוחניות והן בגשמיות, תלויות אף ורק בתפלה בכונה ('יראה ודעת' עמ' (ט).

רבקה ענתה אמן על תפלת יחזק

"ויעתר יחזק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו" (כה כא)

פרש רש"י (ע"פ יבמות סד א) כי נעתר הקדוש ברוך הוא לתפלתו של יחזק ולא של רבקה, לפי שתפלתו של צדיק בו צדיק מסגלת להתקבל יותר מתפלתו של צדיק בן רשע, ויש להבין: מדוע אם כן התפלה רבקה ולא סמכה על תפלתו של יחזק? האדמו"ר רבי ישראל ממוז'ץ פרש כי אכן, רבקה בטחה בתפלתו של יחזק ולא התפלה בעצמה, אלא רק עמדה לנכח יחזק בזוית החדר, הקשיבה לתפלתו וענתה אחריו אמן.

רמז לדברים נוכח לדרש מקף שראשי התבות: "אשתו כי עקרה" הם בגימטריה צ"א בגימטריה של אמן (דברי ישראל).

התפלה שהתירה את הספקות

"ויתרצנו בנינו בקרבה ותאמר אם פן למה זה אנכי ותלך לדרש את ה'; ויאמר ה' לה שני גוים בבטנה ושני לאמים ממעך יפרדו" (כה כב-כג)

פרש הרמב"ן כי המלה 'לדרש' מתפרשת כתפלה וכלשון הפסוק (תהלים לד ה): "דרשתי את ה' וענני". הכתב סופר מבאר כי לרבקה היתה פונה עמקה בלכתה להתפלל:

כאשר הרגשה רבקה שהבנים מתרועעים בקרבה הן בעובריה על "פתחי תורה של שם ועבר" והן בעובריה על "פתחי עבודה זרה" (רש"י), עלה בלבה ספק - האם אכן בקרבה שני בנים אשר טבעם שונה בתכלית; האחד רשע המבקש לעבד עבודה זרה, והשני צדיק אשר אל בית המדרש נשואות עיניו, ואם כך הדבר - לכל הפחות תמצא נחמה בבנה הצדיק; או שמא ילד אחד הוא, שלפי שאין יראת ה' בלבו וכל מטרתו היא רק כדי להתפאר, על פן מיד בצאתו מבית המדרש הוא רץ אל העולם הזה ותאוותיו. כשהרהרה באפשרות זו זעקה: "אם פן, למה זה אנכי?!", שהרי אמרו חכמים (ירושלמי ברכות א ב): "הלמד שלא לעשות נח לו שלא נברא".

כדי לברר זאת הלכה "לדרש את ה'" - להתפלל בבית הכנסת, באומרה: אם גם בהנסי להתפלל ארגיש שהולך מפרפס לצאת, אות הוא כי אני שני ילדים בקרבי. שאלו היה זה בן אחד הלומד למטרה חיצונית, מה לו ולתפלה?! ואכן, כשנכנסה להתפלל ועדן היה האחד מפרפס לצאת, הבינה כי "שני גוים בבטנה", ורוחה שקטה (שו"ת כתב סופר' הקדמה לחלק או"ח).

יחזק אהב את עשו לטובתם של ישראל

"ויאהב יחזק את עשו כי ציד בפיו ורבקה אהבת את יעקב" (כה כח)

רבים תמהו: היחכן שצדיק יצחק אהב את בנו רק משום שהאכילו מצידו?

האדמו"ר רבי משלם פייביש מברדשין, נכדו של בעל הישר דברי אמת, באר את פונת הפסוק על פי הנהגת רבו הגבאר מים חיים:

לבעל הגבאר מים חיים היה בן שסטה מדרך הישר ולא נהג כראוי ליחסו הרם. בכל זאת היה אביו הגדול והרחום מקרבו, מחזיקו על שלחנו ואף דואג לכל מחסורו. מדי בקר היה הגבאר מים חיים מתפלל בעד כלל ישראל בבקשו: "רבוננו של עולם הבט נא בטוב ובחסד שאני גומל עם בני, אף שאינו הולך בדרך תמים. והנה אני רק בשר ודם, ומפל שכן אתה אבינו אב הרחמן שהגד טוב ומיטיב ורב חסד, בודאי ראוי והגון שתתנהג עם בנך בטוב ובחסד, אף כאשר חס ושלום אינם עושים רצונך..."

הברכה שחוללה מהפך

היה זה בתקופת החרף דאשתקד. ר' אביגדור, יהודי תלמיד חכם נכבד ובעל בעמיו, חלה בשפעת, וכיון שבעקבות כך נתקף בקצר נשימה קשה, נאלץ להתאשפז באחד מבתי החולים הנוודעים במרכז הארץ למנוחה ולהשגחה.

ר' אביגדור לא נבהל. הוא ידע כי מדבר במחלה קלה יחסית שבעזרת ה' ובסיוע טפול תומך תחלף תוך כמה ימים במהירות ותעלם כלעמית שבאה. הוא נצל את שהותו בבית החולים כדי לנוח, לחזר על תלמודו

הרופא נדהם לשמע הדברים. הוא נדרש לזמן מה כדי לברר ואחר לעפל ולהבין את העבדה שהוטחה בפניו פרעם ביום בהיר. הוא בקש את פרטיו של ר' אביגדור, ובהמשך יצר עמו קשר והחל בתהליך מתמשך של שיבה למקורות.

"אני ערבי, כפי שבטח שמת לב", פתח הרופא, ומיד המשיך: "כשראיתי אותך נגש אל הברז, נוטל ידים וקורא את הטקסט שקראת לו 'אשר יצר' מתוך הברכון, נזכרתי לפתע בזכרון רחוק מראשית ימי ילדותי. נזכרתי כי אף סבתי הישישה נהגה לעשות בדיוק את אותו הדבר; בכל יום היתה היא געמדת כמה פעמים וקוראת משהו מתוך דף שהיה תלוי על קיר מטבחיה. לכן געמדתי לצדה והקשבתי בשקט עד שסימת'."

"סבתא שלך???", הפעם היה תורו של ר' אביגדור להצטמרר, "היכן היא היתה מתגוררת?", שאל.

"סמוך לבית הורי, באחת מהערים המערבות במרכז הארץ", השיב הרופא, ומיד הוסיף, "ומזה שנים רבות בבית הקברות..."

"סבתך זו, היתה אם אביך או אם אמך?" שאל ר' אביגדור בדריכות.

"אם אמי", השיב הרופא, כשהוא מתפלא על השאלה.

ר' אביגדור כמעט וקורס תחתיו. "אתה יהודי!" הוא זעק בהתרגשות לכן שיחו וכמעט עמד לחבקו, אלא שמטבע הדברים הגיב הלה ברחוק ולא ממש הבין במה מדבר.

"ביהדות הולכים אחר האמא", הסביר ר' אביגדור לרופא, "אם הסבתא שלך, אם אמך, היתה מברכת 'אשר יצר', מסתבר שהיא היתה יהודיה, ואם כך גם אמך היתה יהודיה, וגם אתה, כן אתה דוקטור יוסף, אינך אלא יוסף הצדיק שנשבה בין הגויים."

הרופא נדהם לשמע הדברים. הוא נדרש לזמן מה כדי לברר ואחר לעפל ולהבין את העבדה שהוטחה בפניו פרעם ביום בהיר. הוא בקש את פרטיו של ר' אביגדור, ובהמשך יצר עמו קשר והחל בתהליך מתמשך של שיבה למקורות.

"אלמלא היה הרופא מתעקש להשאיר אותי במחלקה עד הבקר", שח ר' אביגדור לידידיו לאחר ששתפם בהשגחה המפלאה שנגלתה לנגד עיניו, "אלמלא הייתי מקפיד לברך את הברכות בכונה מתוך הכתב, אלמלא היתה סבתו של אותו רופא מקפידה אף היא על כך, הרי שיתכן שנשמה יהודית רחוקה זו לא היתה מוצאת לעולם את הדרך לשוב למקורות."

ספור זה שספר מפי המגיד רבי יעקב שיש שליט"א מלמדנו, כי מלבד החובה לברך כל ברכה פראוי, כאשר אנו עושים זאת בפרהסייה גורמים אנו להתעוררות בסובבים אותנו עד להשבת נפש יהודית לכור מחצבתה.

החולים, אולם תחונניו לא הועילו. באפן בלתי מסבך התבצר הרופא בעמדתו והתעקש כי לפי הנהלים הוא מחיב להשאיר לכל הפחות עד למחרת בבקר, ויהי מה.

ר' אביגדור נאלץ להשאיר בבית החולים בנגוד לרצונו. למחרת בבקר השכים קום והתיצב מיד לסדרת הבדיקות הנדרשת כחלק מהליך השחרור. לאחר בקור הרופאים בחדרו חתם הרופא האחראי על מכתב השחרור, ור' אביגדור המאשר חש כמי שהשתחרר מבית כלא. הוא מהר לקחת את מטלטליו ולצאת לכוון ביתו.

לפני יציאתו מהמחלקה הוצרך לברך 'אשר יצר'. ר' אביגדור הקפיד מאד על אמירת הברכות בקול ובכונה, לאחר שנטל ידיו נעמד מול הברכון הקטן שהיה תלוי מעל הברזיה והחל לברך 'אשר יצר' בקול ובמתנינות, ומטבע הדברים, בהתאם למציאות שבה היה מצוי, אף בכונה יתרה, כאשר תוך כדי אמירת הברכה הוא הרגיש בחסדי הבורא הרבים המתבטאים בכך שמערכות גופו פועלות באפן תקין ומשלים.

בשעת אמירת הברכה חש רבי אביגדור כי משהו עומד מאחוריו ונועץ בו עינים. הוא קוה שמיד כשיסיים יענה הלה אמן, אולם להפתעתו במקום אמן הוא שמע את הד פסיעותיו המתרחקות של האיש הזר.

ר' אביגדור המפתע סב לאחוריו כדי לראות מי האיש שהקשיב בסקרנות כה רבה לברכתו ומה טיבו, ומה רבה היתה הפתעתו כאשר נוכח לראות כי מדבר באחד מחברי צות המחלקה, רופא בעל חזות ישמעאלית מבהקת ושמו דוקטור יוסף.

הדבר הפליא אותו ועורר את סקרנותו; הוא לא הבין מה סקרן כל כך את הרופא

הערבי בברכת 'אשר יצר', והוא החליט לפנות לרופא ולהתענין לפשר הדבר. הוא מהר לרוץ אחרי הרופא, אלא שהלה כפי הנראה לא שש על כך, והוא מהר להתרחק ממנו.

אלא שר' אביגדור לא חשב לוותר. לאחר מרדף קל ומהיר הוא עצר את הרופא ושאל אותו ישירות: "דאיית' שאתה מתענין בברכתי ואני מסקרן לדעת מדוע", הוסיף.

בתחלה נסה הרופא להתחמק ולהתנער. נכר היה שהוא נתון בסערת רגשות, אלא שר' אביגדור לא ותר. הוא התעקש להבין ולבסוף נכנע הרופא וספר. הספור שספר היה מפלא ובלתי נתפס בכל קנה מדה.

ואף לסייע לחולים שסביבו. מצבו של ר' אביגדור השתפר במהירות, וכיון שביום השלישי לאשפוזו כבר חש בריא דיו כדי לחזר לביתו, הוא נגש לרופא האחראי על המחלקה ובקש להשתחרר, אלא שהלה משום מה סרב לבקשתו.

"עליך להשאיר במחלקה להשגחה לכל הפחות עד מחר בבקר", פסק.

ר' אביגדור נסה לבקש ולהתחנן. כאיש עשיה קץ הוא ביישיבה הממשכת בבית החולים והוא יחל לשוב לביתו ולשגרה המברכת. הוא הסביר לרופא כי הוא מרגיש בריא לחלוטין ואין כל טעם להותירו בבית

ברכות שאינן נענות באמן

עניית אמן אחר ברפת קטן

א. קטנים המשננים נסחאות של ברכות כדי להתלמד, אף שרשאים הם להזכיר שם שמים בברכתם, אין עונים אחריהם אמן, לפי שפונתם ללמד ולא לברך.

מקורות ובאורים:

ש'לחן ערוך' (או"ח רטו ג) ו'משנה ברורה' (שם ס"ק יג-יד). ה'אבן האזל' (ברכות א טו) ד"ק מ'לשון הרמב"ם' (שם), שאמנם אין חיוב לענות אמן אחר קטנים המשננים נסחי ברכות, אולם הרוצה לענות אמן הרשות בידו. ואולם בספר 'נוטרי אמן' (ח"ב עמ' קיז) כתב שמכף שבבבאור הגר"א' (שם ד) השווה דין זה לדין עניית אמן אחר ברכה שאינה צריכה, משמע ששנון טפסי ברכות דינו כדין ברכה שאינה צריכה שטאסור לענות אחריה אמן.

ב. השומע ברכה ראויה מקטן שהגיע לגיל חנוך כגון ברכות התפלה, ברכות המצוות וברכות הנהנין - יענה אחרי אמן. ויש הסוברים שאף אחר קטן שלא הגיע לגיל חנוך, פל שיודע לברך - יש לענות אמן אחר ברכתו.

מקורות ובאורים:

ב'ש'לחן ערוך' (רטו ג) כתב: "והא דאין עונים אמן אחר תינוק, דוקא

בשעה שלומד הברכות לפני רבו, אבל בשעה שהם מברכים לפטר את עצמם, כיון דבני חנוף הם עונים אחריהם אמן". מדברים אלו ד"ק ה'פרי מגדים' (ראש יוסף' ברכות נג ב, הובא במשנ"ב רטו ז) שעונים אמן רק אחר ברפת קטן שהגיע לגיל חנוף, אבל קטן שלא הגיע לגיל חנוף אין עונים אמן אחר ברכתו. ב'פסקי תשובות' (רטו ח) הביא בשם שו"ת 'ביע אמר' (ח"ח כה ח) שגיל חנוף לענין עניית אמן על הברכות, הוא כ'אשר הקטן המברך מבין למי מברכים ומתפללים. להבנה זו יכול להגיע קטן מגיל חמש ומעלה, בהתאם לרמת הבנתו וידעויותיו. ואולם הגר"י נויבירט בספר 'חנוף הבנים למצוות' (סעיף כא) כתב שכל שהקטן יודע לברך מעצמו ללא שיצטרפו לעוזרו, הרי הוא הגיע לגיל חנוף לברכות ויש לענות אמן אחר ברכתו.

ואולם בשו"ת 'אבן ישראל' (ח"ח סי' יד) כתב שכל שהקטן יודע לומר את מלות הברכה גם אם אינו אלא בן שלוש שנים, הרי זה גיל חנוף לברכות ויש לענות אמן אחר ברכתו. וראה בתשובות 'אור לציון' (ח"ב פרק יד אות לג) שמציע למי ששומע ברכה מקטן שלא הגיע לחנוף לומר בלחש את הפסוק "ברוך ה' לעולם אמן ואמן" ואת האמן השניה לומר בקול באופן שישמע כעניית אמן על ברכת הקטן. ובשם הגר"ש"ז אויערבך מובא שנהג לומר אחר ברפת קטן שלא הגיע לחנוף 'אמן' ללא ג' באופן שיראה כעניית אמן ממש (ארחות רבנו"ח ג עמ' רכג).

בספר 'דרכי הלכה' (ברכות הנהנין סי' כה) ד"ק שחייבים לענות אמן על ברפת קטן בכל גיל, מדברי ה'בן איש חי' (מסעי טז) שכתב: "ותינוקות אשר מברכים חייב אדם לענות אמן אחריהם", ולא התנה שיהיו הקטנים בני חנוף.

דודשי אמונים

מדברי מרנן ורבנן על עניית אמן

הגאון רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א נאב"ד מערב העיר ב"ב

הטעם על שיש למברך עצמו, שאף הוא זוכה מתוך כך לומר את הברכה ביתר התבוננות ומתינות, בנוסף לעצם העבדה המבארת בפספרים, כי עניית אמן מוסיפה כח וקיום לברכה.

בידיהם של העוסקים במלאכת חנוף צעירי הצאן תלוי עתידו וצביונו של הדור הצעיר אשר עיניו נושאות אליו. ישתדל נא אפוא כל מנהל בחלקת שדהו, להחדיר בלב המורים והמחנכים עד כמה חשוב שינחילו בקרב התלמידים את חשיבותה של אמן.

מתוך דבריו בכנוס מנהלים - חנכה תשע"ג

אם כן, כאמור, עניית אמן פותחת את כל השערים, ואם רגילים אנו לבקש תמיד במוצאי שבתות מהקדוש ברוך הוא שיפתח לנו 'שערי רחמים, שערי רצון, שערי גאולה'... וכו', בודאי עלינו לשמח בדברי חז"ל הנפלאים אשר גלו לנו כי המפתח לכל אותם שערים אשר פה מיחלים אנו להכנס בעדם טמון במלה אחת - אמן!

ומכאן לנקדה נוספת הקשורה לכל הנקודות האמורות:

אמירת ברכות השחר בצותא הוא מנהג ותיקין אשר מעולם היה נפוץ בקהלות ישראל ואף הזכר לא אחת בספרי הפוסקים. נראה כי בחנוף למנהג זה יש הרבה כדי לתרם להנחלת ערפה של עניית אמן בקרב התלמידים.

בברכות השחר ישנה מעלה מיוחדת בכך שהן סדרת ברכות רצופות שבאמצעותן יכול כל

ידועים הם דברי חז"ל (שבת קיט ב): "אמר ריש לקיש: כל האומר אמן בכל כחו - פותחים לו שערי גן עדן, שבאמר (ישעיהו כו ב): 'פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים'. אל תקרי 'שומר אמונים' אלא 'שומרים אמן'". חז"ל מעלים כאן על גס את גדל החשיבות של עניית אמן אשר בכחה לפתח שערי גן עדן, ובזהר הקדוש (וילף רפה ב) אף הוסיפו על כך שלא רק שערי גן עדן, אלא כל שערי הברכה נפתחים לרחה בפני העונה אמן בכל כחו.

המשמעות הפשוטה של אמן היא כדברי הגמרא שם, שבאמצעותה האדם מאמין ומעיד על בוראו שהוא: 'א-ל מלך נאמן'. אולם ישנן הבנות נוספות במשמעותה של אמן, ועל כך כון רש"י כ'שהוסיף ופרש שבכל כחו' הינו 'בכל פונתו'; להורות לנו בכך שלא לאומרה חלילה וחס כמצות אנשים מלמד, אלא מתוך התבוננות והתעמקות יתרה.

'מאה שערים' בנגד 'מאה ברכות'

"ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'" (כ"ו יב) בשמים יש מאה שערי ברכה, ומהם התברך יצחק במאה מיני ברכות. מאה שערי ברכה אלו נפתחים רק בכח אמירת מאה ברכות מדי יום פתקנת חכמים. (פרוש הרקאנטי על התורה)

שערי גן עדן נפתחים בפני המאמין

המהר"ל (נתיבות עולם) נתיב העבודה פ"א) מבאר כי פתיחת שערי גן עדן המבטחת למי שעונה אמן בכל כחו (שבת קיט ב) היא מכח תקון אמונתו של העונה אמן, ואלו דבריו:

"כאשר הוא עונה אמן, הוא מתדבק במי שהוא מאמין הוא השם יתברך... ולפיכך ראוי לפתח לו גן עדן. כי האדם אשר בו האמונה בו יתברך, ראוי לגן עדן, אשר שם הנטיעות אשר נטע השם יתברך והם נטועים בחזק. וגם האדם הזה שהוא בעל אמונה הוא נטיעה חזקה עם השם יתברך, אשר כל הרוחות באות אין מזיזים אותו ממקומו. הוא באמונתו כמו שהיה אל אברהם, ולפיכך ראוי לפתח לו שערי גן עדן ולהיות נכנס לשם".

הצהרת אמונה בעיקרי הדת

כתב המשגיח רבי שלמה וולפה (עלי שור' ח"ב פרק טז): כל שלושה עשר עקרי אמונה שמנה הרמב"ם נכללים בשלושה עקרין מרכזיים, שעליהם אף מבססות כל תפלותינו; אלו הם שלשת הזמנים של התגלות הבורא: א. בריאת העולם. ב. נתינת התורה. ג. הגאולה העתידה.

עניית אמן היא "מעשה קטן של עבודה הכולל אמונה בשלוש התגליות אלו". שהלא אמרו חכמים שאמן היא ראשי תבות "א-ל מלך נאמן"; השם 'א-ל' מבטא את מדת החסד, כפתיב (תהלים נב ג): "חסד א-ל כל היום", במדת החסד נברא העולם, כפתיב (שם פט ג): "עולם חסד יבנה" ונמצא שיש בהזכרתה הצהרה על אמונה בבריאת העולם. בתאר "מלך" מכנה הקדוש ברוך הוא משעת מתן תורה, כשקבלנו על תורה ומצוות. 'נאמן' היא הכרזה על היות הקדוש ברוך הוא נאמן לקיים הבטחתו להביא את הגאולה ולהקיות את המתים, ועל כך שאנו מצפים לך. המשגיח מסיים דבריו אלו במסר מהדהד: "הרי בעניית אמן מהדהד צליל של כל שלוש ההתגליות. אישי תלמיד חכם, האם הרגשתי פעם כשאמרתי אמן את התכו האדיר במלה קטנה זו?!"

לכבוד 'בני אמונים',

שלום וברכה!

רצינו לשתפכם בספור מפעים ומרגש שארע עם בתנו - נס של ממש שזכינו לו - ונאנו חשים שהיה זה בזכות ההקפדה על עניית אמן.

בתנו בת האחת עשרה מקפידה מאד שלא לברך מבלי שישלימו את ברכתה בעניית אמן, הנהגה שסגלה לעצמה בעקבות פעילותכם הנכבדה בבתי הספר ומוסדות החינוך.

לפני כמה חדשים, כמה ימים לפני פסח תשפ"ב, יצאה מהבית לקניות. מייד לאחר שירדה שמענו לפתע חריקות בלמים צורמת ולאחריה שקט מצמרר. ירדנו בחדרה למטה, ולשמחתנו, בעודנו בחדר המדרגות כבר רצה הילדה לקראתנו כשהיא מבהלת ובוכה.

ברדתנו למטה נגלה לעינינו גדל הנס; אוטובוס עמד ליד מעבר החציה הסמוך לביתנו לאחר שפגע בילדה. נהגו החור והמבהל לא הבין כיצד יתכן שלמרות הפגיעה שספגה, היא נעמדה על רגליה ורצה לביתה בריאה ושלמה.

עלינו לביתנו כדי להתארגן במהירות ליציאה עם הילדה לחדר מיון כדי לודא שחלילה לא ספגה פגיעה פנימית. הגשנו לה כוס שתיה, וכאשר היא ברכה פדרכה בקול ובכך זכתה אותנו בעניית אמן, הבנו מיד בזכות מה זכתה לגס כה מפלא.

בסעדת ההודיה דבר אחד מהדודים על הנסים הרבים שלהם זוכים בזכות עניית אמן. והוסיף כי אמן היא ראשי תבות: "נסים אין מספר".

ברוכים תהיו על פעילותכם,

משפ' צ.

עיה"ק ירושלים ת"ו.

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

ברכות ואמן במשנת בעל ההלוא

כל השערים נפתחים בפני העונה אמן

אמרו חכמים (שבת קיט ב): "כל העונה אמן בכל כחו פותחים לו שערי גן עדן". המהרש"א (ח"א שם) דיק מכף שנקטה הגמרא 'שערי גן עדן' - בלשון רבים, שבפני העונה אמן נפתחים כל שערי המדורים הפנימיים בגן עדן ולא רק שער המדור המיוחד המגיע לו; על כל המצוות כפן זוכה האדם למדור בגן עדן בהתאם למעשיו, וכפי שאמרו חכמים (שבת קנב א): "כל צדיק וצדיק נותנים לו מדור לפי כבודו", אולם המצבים את מצוות עניית אמן בכל כחו, יוצא מן הכלל בכך שבפניו נפתחים שערי כל המדורים בגן עדן - אף אלו שלפי דרגתו לא היה זכאי להם.

השפעות וברכות בזכות עניית אמן

הגמרא (שם נג ב; נזיר סו ב) מדמה את אמירת הברכה "גולגלרים" [חילים חלשים] היוצאים להלחם באויב תחלה, ואלו את

המהרש"א ה' בכסלו שצ"ב

רבי שמואל אליעזר אידלס, המהרש"א, נולד לאביו רבי יהודה הלוי בשנת ה'שט"ו בעיר קז'ימיז שלייד קרקוב שבפולין ונדע כעלוי עוד ביגלותו.

מצבת המהרש"א בבית העלמין בעיר אוסטראה שבאוקראינה

בהגיעו לפרקו נשא לבה של הגבירה מרת איידל ליפשיץ. במשך כעשרים שנה החזיקה חותנתו אותו ואת הישיבה שהקים בעיר פוזנא, ובכך אפשרה לו ללמד ולהרביץ תורה. כהפכת הטוב לחותנתו נהג רבנו לחתם את שמו: 'שמואל אידלס'. לאחר פטירתה עלה לכהן ברבנות קהלות שונות, עד שנקרא לכהן כרב וראש ישיבה באוסטראה שבאוקראינה.

המהרש"א חבר שני חבורים על הש"ס: 'חדושי הלכות' המבאר את החלק ההלכתי בתלמוד בבלי ו'חדושי אגדות' המפרש את האגדות שבתלמוד. חבורים אלו ששלבו זה לצד זה לפי סדר דפי הגמרא, הפכו לאבן יסוד בלמוד התלמוד בקרב כל בית ישראל.

נפטר באוסטראה בה' בכסלו שצ"ב, ומנוחתו כבוד בבית העלמין בעיר.

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "פרשת תולדות"

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com - 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

שיתקדש שם שמים בעולם, ועל ידי זה מצמיח לבסוף ישועה גם לעצמו והשי"ת ממלא כל משאלות לבו למוכח.

לכן יצחק, שהיה צדיק בן צדיק ויודע איך להתפלל, "ויעתר יצחק לה' לנבח אשתו", שכונתו בתפילה להשי"ת בענין אשתו היתה לה', שיתגדל שמו בעולם, וגם בניגוד לתפילת אשתו כי תפילתה לא היתה עבור השי"ת, רק לעצמה. לכן "ויעתר לו ה'", השי"ת קיבל תפילתו ונענה לו. משא"כ רבקה, לא התפללה באופן זה, רק לצורך עצמה, לכן "לו ולא לה", כלומר, תפילתה לא נשמעה מחמת הקטרוג שהיתה צדיק בן רשע.

ועל פי זה יובן את מה שנאמר הלאה בהמשך הפסוקים: "ותאמר אם כן למה זה אנכי ותלך לדרוש את ה'". ופירש"י, א"כ גדול צער העיבור, "למה זה אנכי" – מתאוה ומתפללת על הריון. כלומר, בזה שראתה שיש לה כל כך הרבה צער, הבינה שלא היתה תפילתה כראוי, ואמרה: "למה זה אנכי" – למה התפללתי רק עבור עצמי, "ותלך לדרוש את ה'" הלכה גם היא להתפלל עבור השי"ת, שיתגדל ויתקדש שמו בעולם...

ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו כי עקרה היא ויעתר לו ה' (כה, כא)

"ויעתר יצחק" – הרבה והפציר בתפילה, "ויעתר לו ה'" – נתפצר ונתפיים ונתפתה לו (רש"י). סיפר אחד מוקני ירושלים: הרח"ק בעל "אמרי אמת" מגור זי"ע בביקורו השני בארץ ישראל בשנת תרפ"ז, ביקר בכל מוסדות התורה בירושלים, בכל מקום שהגיע אמר דבר תורה או שאלה בענין שעסקו. בהגיעו לת"ת "עין חיים" מצא את הילדים לומדים פסוק זה, שאלם הרבי מפני מה היה צריך יצחק להפציר ולהרבות בתפילה כל כך, עד שהיה צורך ל"ויעתר לו ה'" – נתפצר ונתפיים ונתפתה, שמשמעות הדבר שלולא זאת, לא היתה מתקבלת התפילה בדרך ובהנהגה הרגילה של הקב"ה אשר הוא שומע תפילה, ומדוע לא יעזור לו הקב"ה בלא ריבוי הפצרות?

השיב הרבי מיניה וביה ואמר: מכאן אפשר לראות עד כמה היא כוחה של תפילה! דמשל למה הדבר דומה: לילד שמבקש מאביו סוכריה, והאב מסרב להיענות לבקשתו ביודעו שזה מזיק לבריאותו. אולם הילד בוכה ומפציר וקשה לו לעמוד בתחנוניו. מרוב רחמנות הוא נעתר לבקשתו, אף שיודע שזה מזיק לו. כן היה כאן, אמרו חז"ל כי אברהם נפטר חמש שנים קודם זמנו, ולמעשה היה צריך להיות 180 שנה ולא 175 כפי שבאמת היה חי, אך הקב"ה בחר להמיתו 5 שנים לפני הזמן, בכדי שלא יראה את עשו בן בנו יוצא לתרבות רעה. א"כ, בוודאי מן השמים רצו לעכב כל הזמן את הולדת יעקב ועשו, כדי שאברהם אבינו לא יצטרך להסתלק קודם זמנו, אולם ע"י שיצחק הרבה והפציר בתפילה, נעתר השי"ת לתפילתו...

בספר "חכמת חיים" להגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זי"ע – רבה של ירושלים, מובא גם כן אותו הסבר אך בתוספת נפלאה: הדנה, בתוך המילים "ויעתר לו ה'", מונחת התשובה למה היה צריך להפציר כ"כ הרבה, כי "ויעתר לו ה'" (בשם המפורש) – בגימטריא 748 כמספר הגימטריא של המילים "חמש שנים", לרמוז לנו את הסיבה שאלולא "ויעתר לו ה'" – נתפצר ונתפיים ונתפתה לו, לא היתה מתקבלת התפילה, מחמת החמש שנים של אברהם אבינו שיתקצרו על ידי כך. ומדויקים היטב דברי רש"י "ויעתר לו ה'" – נתפצר ונתפיים ונתפתה לו, כי כאן היתה ההענות מלווה בהתפייסות ובהתפתות, שנתפיים ונתרצה הקב"ה להקדים לידתו של עשו בחמש שנים, אעפ"י שע"י כך נתקצרו ימיו של אברהם בחמש שנים...

בספר הג"ל מסופר: שכאשר אמר נכדו של הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זי"ע להגה"ק רבי אהרן קוטלר זי"ע (יומא דהילולא ב' כסלו) את הגימטריא הנ"ל בשם סבו רבה של ירושלים, לא יכול היה הגאון לכבוש את התפעלותו ואמר: "בטוחני שגימטריא זו ברוח הקודש נאמרה!..."

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק (כה, יט)
לפי שהיה ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה... מה עשה הקב"ה צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל: אברהם הוליד את יצחק. וזה שאמר כאן: "יצחק בן אברהם היה, שהרי עדות יש שאברהם הוליד את יצחק (רש"י).

ו"בבעל הטורים" מובא: "הוליד" בגימטריה "דומה" – שהיה זיו איקונין של יצחק דומה לאברהם.

ונשאלת השאלה הרי למעלה (וירא כא, ז) על הפסוק "מי מילל לאברהם היניקה בנים שרה" אומר רש"י ומהו "בנים" לשון רבים? אלא שביום המשתה הביאו השרות בניהן עמהן והניקה אותם, שהיו אומרות: לא ילדה שרה, אלא אסופי הביאה מן השוק.

ולכאורה, למה ל"שרות" טרחה להוכיח בעליל כמופת חותך של הנקה לבניהן הרבים, ואילו ל"ליצני הדור" לא טרחה להוכיח ולא כלום אלא שהקב"ה שחם על כבודו של אברהם, צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם – מה נשתנו אלו מאלו?

מכאן אמרו בעלי המוסר זי"ע כסיל שאומר דברים של מקצת טעם, אפילו אם פטפטן הוא, מטפלים בו ועונים לו. אבל כסיל ליצן יש לעבור עליו בשתיקה גמורה...

השרות שאמרו: "לא ילדה שרה, בת התשעים, אסופי הביאה מן השוק", שכן דרך של זוגי זקנים המתייאשים מלהבנות בכנים, שמאספים להם ילד ומאמצים להם, לפיכך ראויות הן שיוכיחו להן טעותן. אבל אותם ליצני הדור, סתם ליצנים ופטפטנים המרכיבים דברי בלע ולעג, נעדרי כל הגיון וטעם, שכן על הנם ופלאי הפלאים ששרה זקנה בת תשעים ילדה, על כך אין הם מתפלאים, זה ניהא לפי עניות דעתם, על מה הם מתלוצצים, על הזקן אברהם ואומרים "מאבימלך נתעברה שרה" – לעג מפשי כזה אינו ראוי לתשובה כל עיקר...

ורב יעבוד צעיר (כה, כג)

פירש הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זי"ע פירוש נאה – הדברים הללו לא נאמרו לה כנבואה אלא גם כתרופה להקל על מכאוביה. כי לפי חז"ל (מדרש הגדול) "היו עולין ויורדין במעיה כגלי הים, זה אומר אני יוצא תחילה וזה אומר אני יוצא תחילה". כיון ששמעו "ורב יעבוד צעיר", כבר לא רצה איש מהם לצאת תחילה... ונחו. על ידי כך הוקל לרבקה...

ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו כי עקרה היא ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו. ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי ותלך לדרוש את ה' (כה, כא-כב)

"ויעתר לו" – לו ולא לה שאין דומה תפילת צדיק בן רשע לתפילת צדיק בן צדיק, לפיכך לו ולא לה (רש"י).

רעיון נפלא הסביר הרח"ק בעל "המקור ברזך" מסערט ויזניץ זי"ע – והוא יסוד גדול בתפילה ובקשה! הדנה, הרבה פעמים, כאשר בא האדם להתפלל על הצטרכויותיו לפני הקב"ה, באים הרבה מקטרגים ומשטינים שנבראו ממעשי הרעים ואינם מניחים לתפילות לעלות. לכן העצה לכך, להתפלל ולבקש למען כבודו יתברך, שיתגדל ויתקדש שמו הגדול בעולם. למשל: אם אדם מתפלל על זרע של קיימא, הוא צריך לכוון שרוצה זאת למען שילדיו ילכו בדרך התורה ויהיה נחת רוח לבורא, וכשמתפלל על הפרנסה הוא יכול לכוון שצריך זאת בכדי שיוכל לפרנסם ולכלכל את עצמו ומשפחתו למען יוכלו להנות בתורת ה' ברוגע ובשובע. וכן כל דבר שהאדם רוצה, צריך להתפלל ולבקש בדרך הזאת. ואז נהיה, שכונתו בכך אינה עבור צורכי עצמו, אלא רק עבור צורכי גבוה,

זינד יעקב נזיד וכו' ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא וכו' ויאמר יעקב מכרה את בכורתך לי וימכור את בכורתו ליעקב (כה, כט-לג)

"הפרדס יוסף" מביא בשם **"כתנות אור"** את קשיית העולם הידועה: הרי ברור שערך הבכורה גדול לאין ערוך מערכו של נזיד עדשים. כיצד אם כן קנה יעקב את הבכורה מעשו בנזיד עדשים, הרי לפי ההלכה אין המקח הל כאשר יש אונאה יותר משותה?

ותירץ ע"פ דברי בעל **ההפלאה ז"ע** שהסביר יסוד נפלא בענין שכר ועונש: **דהנה איתא במסכת אבות (ב, א) "רבי אומר הוי זהיר במצווה קלה בכחמורה, שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות, והוי מחשב הפסד מצווה כנגד שכרה"**.

ולכאורה קשה אם אין את יודע מתן שכרה של מצוות כיצד יקיים האדם "והוי מחשב הפסד מצווה כנגד שכרה"?

ותירץ על פי המובא בגמ' (חולין פז, א) **"מעשה באחד ששחט וקדם חבירו וכיסה את הדם (דהיינו הטף את המצווה מחבירו) וחייבו רבן גמליאל ליתן לו עשרה זהובים"**. ולכאורה למה חייבו עשרה זהובים דווקא?

אלא, רבן גמליאל נקב סכום בעלמא ברצותו לבדוק בזה כמה שווה המצווה בעיניו של בעל המצווה האמיתי. משחכים לקבל סכום של עשרה זהובים, גילה שאכן - זהו שוויה של המצווה בעיניו. עם זאת ברור מאליה שאילו לא היה מתרצה בעשרה זהובים, היה רבן גמליאל מחייב את הוטף המצווה לשלם ככל אשר ישית עליו בעל המצווה.

ולפי זה יתורץ גם המשנה הנ"ל: התנא פותח "הוי זהיר במצווה קלה בכחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות". א"כ יהיה קשה מה יהיה שכרן של מצוות ועבירות אם אין להם קצבה? עונה התנא "והוי מחשב הפסד מצווה כנגד שכרה ועברה כנגד הפסדה". דהיינו כל אדם בעצמו על פי הערך שמיחם למצוות ולעבירות קובע ומחשב את שכרו בקיום המצוות, ואת עונשו בעבירות. למשל, אם הילל ח"ו את השבת תמורת עשרה זהובים, נמצא שזה ערכה של השבת בעיניו, ועל כן גם שכרו תמורת שמירת שבת יהיה עשרה זהובים בלבד...

ולפי זה יתורץ הקושיה איך מכר יעקב אבינו לעשו את הבכורה תמורת נזיד עדשים הרי ערך הבכורה הוא גדול יותר מערכו של נזיד עדשים? אלא לפי האמור יובן, כי יעקב ראה שבנזיד עדשים מסתפק עשו, והוי סימן שזהו גם ערכו של הבכורה אצלו ולכן לא הייתה אונאה, כי בעיני עשו ובלבו היה ערך הבכורה שווה פחות מנזיד עדשים...

עניין הנ"ל יומחש ויחודד ע"י הסיפור הבא:

יהודי סוחר, שירד מגדולתו ואיבד את כל רכושו, ובתו הבוגרת הגיעה לפרקה, פנה אל הרח"ק **מאפמא ז"ע** בבקשה שיעזור עליו רחמים, ובשאלת עצה מה לעשות. שאלו הרב כמה הוא צריך לנשואי בתו וכמה יש לו. השיבו, שזקוק הוא לאלף רובלים, וכיסו ריק ואין לו אלא רובל אחד. אמר לו הרב: לך לשלום, והמסחר הראשון שיוזמן לך תעשה, וה' יצליח דרכך. תמה האיש: איזה מסחר יוכל לעשות בלי כסף, אבל האמין בדברי הרב והלך לדרכו.

בדרך נכנס למלון אחד, וראה שסוחרים של אבנים טובות נודמו לשם. ניגש אל השולחן שהסוחרים הסבו אליו, והתחיל להתבונן ביהלומים שהיו מונחים על השולחן. שאלו אחד הסוחרים: מה אתה מסתכל כאן? אולי אתה רוצה לקנות איזה יהלום? הן השיב האיש. שאלו הסוחר כמה כסף

יש לך, והשיב כי יש לו רובל אחד. למשמע תשובתו פריץ 'צהוק' מפי הסוחרים, והסוחר בעל היהלומים פנה לאיש ואמר: "יש לי בשבילך עסק גם בעד רובל אחד: קנה את העולם הבא שלי!"

אני מסכים השיב האיש, אבל בתנאי שתאשר לי את המכירה בכתב, כתוב והתום כדת וכדין...

הסכים הסוחר לכך, ולקול צהוקם של המסובים כתב והתם את דבר המכירה, קיבל את הרובל ומסר את הכתב לאיש. הלה קיבל את הכתב, התיישב באחת הפינות, הוציא גמ' מילקוטו והתחיל ללמוד. בעוד שהסוחרים יושבים וצוחקים על אותו בטלן, שהוציא את המטבע האחרונה שלו על דבר שלא בא לעולם, נכנסה לשם אשתו של אותו סוחר, שהייתה בעצם בעלת היהלומים, שכן כל עושרו של הסוחר בא לו מירושה שירשה אשתו, על שאלתה מה הצחוק הזה, סחו לה את כל המאורע. נודעוה האשה ואמרה לבעלה: "אולי היה לך איזה חלק שהוא לעולם הבא, כעת מכרת אותו ונשאת עירום ועריה כמו גוי? אין רצוני לדור עם גוי גמור שכזה! בוא עמי אל הרב ותתן לי גמ' פיטורין!"

התחיל הסוחר לגמגם, שלא מכר אלא לשם צהוק, והיא בשלה: "עם גוי שאין לו חלק לעולם הבא אין רצוני לגור!"

שלה הסוחר את אחד המשרתים שבמלון למצוא את היהודי ולהביאו אליו. מצאוהו והזמינהו לבוא אל הסוחר, והוא בא. אמר הסוחר: "שמע נא ר' יהודי הלא תבין שהעסק אשר עסקנו בו אינו אלא משחק בעלמא, הא לך את הרובל שלך והחזר ליו את הכתב".

"לא - השיב האיש - עסק הוא עסק. לא נתכוונתי כלל למשחק".

"אם כן אמר הסוחר - אתן לך רווח אי - אלו רובלים, חזור ומכור לי את שלי".

השיב האיש: "אתה מדבר על כמה רובלים, אני רוצה אלף רובלים!"

"מה אתה סוה" צעק הסוחר - "בעד איזו פיסת נייר שנתתי לך אתה דורש הון כה רב?" והאשה אומרת לו: "גם אם ידרוש חמשת אלפים עליד לפדות את עולם הבא שלך".

הציע הסוחר לאיש מאה רובל רווח. והאיש מסרב. "דע לך" - אמר לו - "שאני אינני בטלן כמו שאתה וחברך סבורים, אף אני הייתי סוחר, אלא שירדתי מנכסי ונתרוששתי, והרח"ק מאפמא ז"ע יעצני שהעסק הראשון שיוזמן לי אעשה, כי אני זקוק לאלף רובלים להשיא את בתי. לא אוותר לך איפוא אפילו פרוטה אחת מהאלף!"

המשיך הסוחר לעמוד על המקח והציע לו מאתיים, שלוש מאות וכן הלאה - והוא בשלו: אף פרוטה פחות מאלף לא יקבל. כשראה הסוחר שהיהודי שלפניו עקשן גדול וכל הדיבורים לא יועילו, נאלץ לשלם לו את כל הסכום שדרש, וקיבל את הכתב בחזרה.

האשה פנתה לאותו יהודי בבקשה, שהיא רוצה לראות את פני הצדיק מאפמא. "בכבוד גדול" - השיב האיש - "אביאך אליו". נסעו אל הרב, ומשבאו לשם נכנסה אליו האשה ואמרה: "אני אמנם שמחה שנתגלגלה על ידי זכות לעזור לאותו יהודי עני, אבל שאלה אחת אני רוצה לשאול מהרבי הקדוש: האם העולם הבא של בעלי שווה באמת סכום של אלף רובלים?"

השיב לה הרבי: "במסחר הראשון, כשמכר את העולם הבא בעד רובל אחד, לא היה העולם הבא שלו שווה אפילו אותו רובל, אבל במסחר השני כשקנה את העולם הבא בעד אלף רובלים וסייע להשיא בתו של יהודי עני, העולם הבא שלו שווה הרבה יותר מאלף רובלים ולא יסולא מפיו!"

וישלה יצחק את יעקב ויילך פדנה ארם אל לבן בן בתואל הארמי, אחי רבקה, אם יעקב ועשו. (כה, ה)

והקשה כ"ק מרן **אדמו"ר ממישקולין שליט"א**, לכאורה צריך להבין, מדוע נאמר כאן, "רבקה אם יעקב ועשו", הלא בתחילת הפרשה כבר נאמר, שרבקה ילדה את יעקב ועשו, ואם כן, לאיזה צורך נאמר שוב, "רבקה אם יעקב ועשו"? וכבר רש"י כתב על כך, 'איני יודע מה בא דבר זה ללמדנו'...

ותירץ מרן **אדמו"ר שליט"א** באופן למדני ונפלא, על פי מאמר הו"ל (בבא בתרא קי). "הנושא אשה צריך שיבדוק באחיה, משום שרוב בנים דומים לאחי האם".

והנה יצחק שולח את יעקב לקחת אשה מבנות לבן, ובכדי שלא יעלה מורה ופחד בלב יעקב, שמא יצאו ממנו בנים שאינם מהוגנים, כפי שהיה לאמו רבקה, שגולד לה בן עשו, מפני שהיה לה אח לבן הארמי, והז"ל הרי אמרו י"רב בנים דומים לאחי האם.

לכן אומר יצחק ליעקב, **"ויילך פדנה ארם אל לבן בן בתואל הארמי אחי רבקה"** - לאמך רבקה היה באמת אח לבן הארמי, ולכן היא הייתה 'אם יעקב ועשו' - שגולד לה גם בן עשו, כי רוב בנים דומים לאחי האם. אבל לך יעקב אין לך מה לפחד כלל לקחת אשה מבנות לבן, כי הרי ללבן הארמי, אין בנים זכרים, רק בנות, כדברי רש"י (בראשית ל. כז), והז"ל הרי אמרו, רוב בנים דומים לאחי האם, ולא לאחיות האם. לכן אין לך מה לחשוש שיצאו ממך בנים שאינם מהוגנים, רק תזכה לשבטי י-ה בלי שום פגם.

ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול החמודות אשר אתה בבית ותלבש את יעקב בנה הקטן (כו, טו)

אמר הרח"ק **רבי נפתלי מרופשיץ ז"ע** - בא וראה איזה כח והשפעה יש ללבוש שהאדם לובש! והסביר: כי לא סתם נתנה לו רבקה ליעקב את בגדי החמודות של עשו, אלא מכיון שקשה היה לו ליעקב להוציא מפיו דבר שקר, שכך דרכו להיות הולך בדרך האמת, "תתן אמת ליעקב", ולפיכך הלבישה אותו רבקה בגדי עשו, וכשאדם מתלבש כעשו, כבר הוא עצמו נעשה עשו במקצת...

והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צואריך (כו, ז)

פירש הרח"ק **בעל התולדות יעקב יוסף ז"ע** - תרי"ג מצוות הן בתורה ואסור להוסיף עליהן אפילו מצוה אחת. "והיה כאשר תריד" כשתוסיף עד "תריד" - "ופרקת עלו", זוהי פריקת עול. לא תוסיפו ולא תגרעו!...

**הכה הערס סל עניית "למן יהא שמה רבא"
הרב יוסף ברגר שליט"א בשיחה מיוחדת
ומרומת על הסגולה הנפלאה והכה הרוחני
העצום המסתתר בה...
להזמנת הרב ברגר לשיחת חיזוק: 054-8455798**

קראנו בפרשה כמה מקומות שם ישראל נמשלו לכוכבים ללמדנו שרק הקב"ה יודע את גודלו האמיתי של כל יהודי להלן סיפורים על כך :

יהודי פשוט ברכותיו מתקיימות

מעשה שהיה בכפר אחד סמוך לעיירה מזיבז' עיירתו של הרב הקדוש רבי ישראל מאפטא זצ"ל, חי לו יהודי ישועה, מוזג, והיהודי הזה היה יהודי פשוט אבל עם כל היותו פשוט היה פועל לשוחד, כל מי שפנה אליו בשאלת פרנסה, רפואת הגוף וכל בקשה אחרת היה ונענה מיד, הדבר היה לפלא ואחדים מאלה שהצטופפו אצל הצדיק הרב מאפטא סיפרו לו על אותו מוזג ועל הישועות שהוא עושה ולא ידעו במה כוחו הגדול, שמא צדיק נסתר הוא אחד מלוי הצדיקים או חלילה כוחו בא לו מהסטרא אחרא רחמנא ליעלן, החליט הרב הקדוש מאפטא לתהות על נקנקו של אותו מוזג יהודי, ולדעת אם כוחו בא לו מצדקותו המרובה או מהסטרא אחרא, התחפש הרב והגיע לכפר של אותו מוזג יהודי ובא אל ביתו, היה אצלו שלשה ימים ולא ראה כל דבר משונה, ההיפך הכל היה כשורה, יהודי שלם וירא שמים, שומר מצוות כהלכה, רק דבר אחד היה תמוה בעיניו שכל היום היה מוכר את המשקה ויושב ליד הקופה ולא זו משם מהבוקר עד הערב, היה הוא מרשה לאיש מבני מפרחתו להחליף אותו משך כל היום אפילו לא לרגע, זה נראה תמוה מאוד בעיני הרב. ניסה להבין ולא הצליח, עקב אחריו בלילה, אמר שמא עושה הוא מצוות בלילה בחשאי ולא היא, היה נוהג לעבד ללכת לישון ובבוקר קם מתפלל ויושב כל היום למכור ולא זו מהקופה, ראה שהיהודי תמים הוא ובכל זאת מנין לו ליהודי פשוט שכזה כוח לפעול פעולות, אמר אשאל אותו, שאל וענה לו היהודי כי אין הוא עושה דבר, אמר לו אני הרב מאפטא ואני מצווה ליעך לגלות לא, ענה לו המוזג: מצווה לשמוע דברי חכמים, כיון ששאלת הסיפור ארוך אבא איתו בקיצור לפניך, דע לך אמר אותו מוזג, אני כל ימי חיי, מאז ומתמיד בטחתי בה' ועל כל דבר ודבר הרבתי לעשות צדקה ואפילו שהגיעו לי ולבני ביתי מים עד נפש, הרבתי לפזר את ממוני לצדקה והנה אין לנו כבר מה לאכול ולאחר זמן רב דחקו בי בני הבית שאצא לעיר הגדולה לחפש שותף לעסק שיביא קצת כסף כחלקו בשותפות וננצל, בני ביתי בוכים ואני יצאתי את ביתי והנה בדרך בין השדות והגנים נתמלאתי שמחה ונשאתי תפילות לבוא עולם והסברתי לו שהנה בני ביתי שלחו אותי למצוא שותף, אבל מה לי שותף בשר ודם שהיום כאן ומחר איננו, אנא אלוהי היה אתה שותף לי, שלח לי מברכותיך ומהיום והלאה נתחלק שנינו חצי לי חצי לך. כשסיימתי תפילתי מצאתי מטבע של כסף בכיסי קניתי בה שני בקבוקי משקה ומכרתיים ברווח והתחלתי לראות ברכה רבה וגדולה בעסקי, והנה עשיתי לי שתי יציבות אחת לי ולבני ביתי ואחת לקדוש ברוך הוא שותף שלי, ומאז אני עומד כל הזמן ודואג לחלק את ההכנסות בדיוק חצי חצי ביני ובין שותפי, אינני סומך על איש שמא חס וחלילה יטעה, את כסף הקודש אשר לשם אני דואג לחלק לעניים, תלמידי חכמים ואנשי מעשה, זאת עבודתי לשם יתברך, סיים המוזג את דבריו. הרב הצדיק מאפטא שמע את דבריו ולא אמר דבר, נטל ממנו דברי פרידה וחזר למקומו,

מעשה נורא שמע השל"ה מאביו במעלת התהילים

בשנת ק"יב שנתיים אחרי הגזירות, נשאר כפר אחד סמוך לערפורט, שלא שלטו בו האויבים והיה יושב בו איש מסכן וחסיד ולא בקיא גדול לבד מפשט המקרא והוא היה כבר זקן ונפטר בשיבה טובה. תוך שלושים יום לפטירתו בא הזקן בחלום לאחד החסידים והחכמים המופלגים בערפורט, ונדמה לו שהיה עומד לפניו בתרכיבין ואוחז ספר קטן בזרועו, אמר לו החכם: וכי אינך האיש אשר קברנו ביום פלוני? אמר לו הזקן: כן דברתי, אני הוא! שאלו החכם: ומה הספר האשר ביניך מחזיק? ענה לו: ספר תהילים. ובאתי להזהירך שתזהיר את בני הישוב האשר בו הייתי יושב, שיבירחו את עצמם מן העיר וימלטו את נפשם כי כלתה עליהם הרעה. כי כל עוד הייתי חי בתוכם והשלמתי וגמרתי ספר תהילים בכל שבוע כמה שנים, הרי שבוכות זה האריכו בשלום וניצלו עד הנה, ועתה משהלכתי לעולמי אין מי שיגן עליהם. ויהי בבוקר ותפעם רוח החכם ושלח שליח מיוחד לישוב בו היה גר הזקן, בכתבו את כל הדברים והזהירם. והנה מקצת היראים את דברי החכם נמלטו וניצלו, ומקצתם שנתיאשו מן הפורענות נשארו שם ולא השגיוחו בדברי החכם, עד שפגעה בהם יד ה' ומידת הדין. רואים מכאן את גודל מעלת קריאת התהילים, שמשוגל להציל מן הפורענות. ויתר על כך: רואים אנו ממעשה נורא זה, שאף שהיה הזקן לא בקיא גדול לבד מפשט המקרא, בכל זאת פעל מה שפעל, שאין מאתנו מי שיוודע כיצד הדברים פועלים ועושים פרו למעלה. (הרב וידר י. - מאמר מנהג אמירת תהלים) הרי זכות שיחידו פשוט הגינה על כל העיר

נוחה של דרשות לאנשים בודדים

הגאון ר' שמחה זיסל ברוידא זצ"ל, ראש ישיבת חברון, סיפר מעשה מדהים שאירע עימו, המלמדנו על מעלתו של אדם הטורח לקרב לחזק לבבות לה' ומהי מעלת יזכוי הרבים, ועד כמה אין אנו מודעים למעשה אחד קטן, שיש בו כדי לשנות עתיד שלם. ומעשה שהיה כך היה: "לילה אחד, כאשר עליתי לישון על מיטת יצועי", סיפר הרב ברוידא זצ"ל, "זכיתי לגילוי גדול ומיוחד בחלום הלילה. לפתע לפתע, בחלומי, אני רואה את המשגיח הרוחני שלי מהישיבה בה למדתי בילדותי. הוא היה נראה כמלאך אלוקים. פניו היו מאירות, וכל גופו היה מוקף בהארה מיוחדת ומוארת". "המשגיח פנה אלי ואמר לי 'דע לך, שכאשר נפטרתו היגעתי לעולם האמת, פתחו בעיני את שמעך וְ עדין והראו לי מחזה מיוחד. היו שם בתים רבים וגדולים שהיו וזהירים ומאירים באור מיוחד במינו שלא נראה כמוהו. מיד פנו אלי ואמרו לי: 'דע לך, שכל הבתים המוארים שאתה רואה, הם הבתים שבוכותך התחזקו, ועתיד אתה לקבל שכר רב על כל בית ומשפחה בעבורם!". "מיד כשראיתי זאת", המשגיח המשגיח וסיפר, "הייתי משתומם כולי: הלזה יקרא עולם האמת? וכי מגיע לי שכר כזה? הרי בימי חיי סמרתני רק כמה דרשות בודדות אשר אליהן הגיעו בקושי מספר אנשים בודדים, וכיצד יתכן, שזכיתי לבנות בתים כה רבים בישראל?". אומנם נכון, שהייתי נוהג ללכת מעיירה לעיירה ברחבי פולין לעורר את הלבבות לתשובה, אך מפאת שבאותו זמן שלטה ההשכלה הארוחה, אשר משכה את כל בני הנוער, בקושי הגיעו לדרשותיי כמה אנשים בודדים, וכיצד יתכן שמראים לי כעת שקירבתי

עשרות ומאות בתים ומשפחות?!. מיד כשחשבתי כך, פנה אלי אותו קול ושאל: "דע לך, שכל השכר הזה מגיע לך ביושר!". כשביקשתי להבין כיצד נענה לי הקול ואמר: "יזכר אתה, שנדדת ברחבי פולין ואף הגעת עד לעיר וילנא?". "אכן, אני זוכר", השבתי. "והאם זוכר אתה את הדרשה החוצבת שנשאת בוילנא על החינוך הקלוקל ועל החובה לדאוג לדור העתיד?". נשאלתי. 'אכן אני זוכר, ואף זוכרני שהשתתפו בה מספר מצומצם של אנשים, השבתי. "אם כך, דע לך", המשיך אותו קול ואמר: "שבשעה שדרשת על החינוך ודאגה לדור הבא, ואומנם בקושי השתתפו אנשים, אך בעזרת נשים ששה לא אישה אחת, אשר הקשיבה לכל מילה שלך. דע לך, שהמילים, שאמרת פילחו את ליבה והציתו בקרבה אש קודש. מיד החליטה אותה אישה, שמיום זה ואילך, היא עוזבת את מלאכת התפירה שבה עבדה עד היום, ומרגע זה, היא מקדישה את חייה לחינוך בנות ישראל בקדושה ובטהרה". "היא יצאה מהדרשה נלהבת כולה ומיד החלה במלאכה ופתחה סמינר 'בית יעקב', אשר התאספו אליו עשרות ומאות בנות, שהתחנכו על אדני התורה וזכו לאחר מספר שנים להתחתן עם בני תורה ולהקים בתים לתפארת שמהם יצאו תלמידי חכמים גדולים בכל העולם". "היודע אתה מייה אותה אישה, שהתחזקה מהדרשה שלי ועשתה כל זאת?". שאל אותי המשגיח הרוחני. "אישה זו היא שרה שנירר ע"ה, מקימת סמינרים 'בית יעקב' אשר הצילה בנות רבות מהחינוך הקלוקל. וכעת הראו לי בשמיים ואמרו לי: דע לך, שכל הבנות שהתחזקו מאז ועד היו, ומאות ואפלי הבתים של תורה שבנים עד היום כולם שייכים לך, והכל בזכות אותה דרשה שמסרת בבית הכנסת הקטן שבוילנא בה נכחו כמה יהודים בודדים". גם כאן אומנם הרב היה הנק בתורה אבל לא ידע שבזכות דרשה עם מספר מצומצם זגה לזיכוי הרבים עצום ורב הדרשה היתה הכח המניע של מסודות בית יעקב לדורי דורות

בטחון בהשם יתברך של יהודי פשוט

מסופר על הבעל שם טוב משמים סע לכפר מסויים" נאמר לרבי ישראל הבעל שם טוב מן השמיים, "שם תוכל לראות מהו ביטחון אמיתי בבורא העולם." קרא הבעל שם טוב לתלמידיו וציווה עליהם להתכונן לנסיעה. הם הגיעו אל הכפר והתארחו אצל בעל האכסניה המקומית שקיבל אותם בסבר פנים יפות והגיש להם ארוחה משובעה. למחרת בבוקר, באמצע תפילת שחרית, נכנס שוטר אל האכסניה כשבידו מקל. הוא דפק במקלו על השולחן שלוש פעמים ויצא מן הבית.תלמידי הבעל שם טוב לא הבינו מה קרה אך לא אמרו מאום. התפילה הסתיימה ובעל הבית ערך ארוחת בוקר על השולחן לכבוד האורחים. עוד בטרם הספיקו ליטול את ידיהם לסעודה, הופיע השוטר. שוב דפק השוטר במקלו שלוש פעמים על השולחן והסתלק מן הבית ללא לומר דבר. "מה עשה השוטר?" התעניין הבעל שם טוב לדעת. "השוטר הוא שליחו של הפריץ ממנו אני חוכר את האכסניה" הסביר הלה ברוגע מופנן. "היום הוא האחרון לתשלום דמי השכירות השנתיים אותם טרם שילמתי. הנקישות על השולחן מסמלות את אזהרות הפריץ; השוטר מופיע בבית שלוש פעמים כדי להזכיר לי שאשלם את החוב. אם לא אעשה זאת לאחר האזהרה השלישית, השוטר יופיע שוב כדי להשליך אותי ואת משפחתי אל הכלא." ניכר שאתה רגוע ושילוי, כלומר שיש לך את הסכום המבוקש" אמר רבי ישראל. "מדוע שלא תיגש אל הפריץ לשלם את חובך, ולאחר-מכן נסב כולנו לאכול בשלוה?" אודה על האמת: אין לי בכיסי ולו פרוטה אחת. אך אינני דואג, אני בטוח שבורא העולם יעזור לי" השיב בעל האכסניה והמשיך, "הבה נסב לאכול כעת. נותרו עוד שלוש שעות עד שהשוטר יופיע שוב." התלמידים הביטו בו בהשתאות אך לא אמרו דבר. הם יישבו לאכול ארוחת בוקר כשבעל הבית מדבר בדברי תורה ושמה על ההודמנות לארח אורחים חשובים כל-כך. בתום הארוחה הופיע השוטר בפעם השלישית. כשהסתלק, סיים בעל הבית לסעוד את ארוחתו בנחת, בירך ברכת המזון כבוונה, לבש בגדים נאים ועמד לצאת מן הבית. "להיכן אתה הולך?" תהה הבעל שם טוב. "אני ניגש אל הפריץ לשלם את חובי". "האם כבר הגמת את הסכום הדרוש?" "לא. אך אני שם את מבטחי בבורא העולם". הבעל שם טוב ותלמידיו לקבוו אחרי בעל האכסניה שעשה את דרכו במעלה הגבעה אל ביתו של הפריץ. דמותו של בעל האכסניה התרחקה עוד ועוד, כשלתפע הופיעה עגלה בעיקול הדרך ונעצרה לידו. מן העגלה יצא אדם לבוש בהיזור, החליף עמו כמה דברים בתומם שב אל העגלה והמשיך בדרכו. לאחר רגעים אחדים העגלה שבה לכיוון בעל האכסניה, האדם שיצא מתוכה מנה לידו של בעל האכסניה סכום כסף והם נפרדו בלחיצת ידיים. התלמידים היו סקרנים לדעת מה אירע. הם עצרו את האדם וביררו אצלו: "מדוע נתת לבעל האכסניה סכום כסף?" "בעל האכסניה מפיץ שיכר משובח, וביקשתי לרכוש ממנו את תוצרת השיכר בשנה הקרובה. הוא ביקש סכום מסויים אך אני ביקשתי לשלם סכום נמוך ולפיכך נפרדנו לשלום. אחרי כמה רגעים הגעתי למסקנה שמוטב לי לעשות עסקים עמו שכן הוא ידוע כאדם ישר, ולפיכך סיכמנו על העסקה והענקתי לו את הסכום שביקש" סיפר. פנה הבעל שם טוב לתלמידיו: "רואים אתם עד כמה גדול כוח הביטחון בבורא העולם!"

אכילה לשם שמים של יהודי פשוט

חסידים מספרים על חסיד, שרבו שלח אותו פעם לאיזה כפר קטן, שם מתגורר יהודי מסויים, כדי ללמוד אצלו איך אוכלים לשם שמים. יצא החסיד לאותו כפר, התחקה אחר ביתו של אותו יהודי, והנה מצא לפניו איש פשוט ביותר. הוא ראה כי הוא לוקח לסעודתו סיר מלא עם אוכל לכל ארוחה, וכך הוא אוכל בוקר, צהרים, וערב. חשב החסיד לעצמו: ממנו יש מה ללמוד: הרי אכילתו אכילה נסה, האם זו אכילה לשם שמים? אבל הרבי בכל זאת אמר לי לנסוע אליו, הרי בודאי יש משוה לך, אם כן, פנה ליהודי ואמר לו: סלח לי על שאלתי, אבל הוא תוכל לומר לי למה אתה אוכל כל כך הרבה?" "הריבה?!" השיב היהודי: אני גר כאן בכפר שאבי וסבי התגוררו בו. אבי היה מוכר יי"ש לגוים, ופעם אחת קרה שהגוים שישבו בפונדק השתכרו כל כך עד שמארו לאבי, כי אם לא "ינשק" לצלל שלשה, הם ייהרגו אותו. אבי, כמובן, סירב ולא היה מוכן לנשק את החלב, אז הם החליטו לבצע את זממם ולתלות אותו. אבל הוא היה אדם חלש כל כך, עד שלפני שהספיקו לתלות אותו הוא כבר מת ולא יכל לקדש שם שמים בתליתו. בגלל זה אני אוכל הרבה, שאם גם לי יקרה מקרה כזה, שירצו לתלות אותי אם לא אנשק את הצלב, אהיה בריא וחזק ולא אמות לפני שיתלו אותי... עתה כבר הבין החסיד את כוונת רבו: הוא שלח אותו לראות אכילה לשם שמים של יהודי פשוט! (שאל אביך ויגדל חייב עמוד רל"ז)

[1] יקבענה בימיו הנכנס ואם קבעה בשמאל פסולה אפילו בדיעבד ואם יש שני חדרים סמוכים זה לזה וביניהם קיר מפריד ובאותו הקיר יש פתח והחדרים יש להם כל אחד פתח לעצמו לציאה לחוץ. דעל כן נמצא פתח שבכותל האמצעי אינו ניכר איזה מזוזה שבו נחשבת ימין הנכנס כל כהא אזלינן בתר היכר ציר שהחדר אשר הצירים הם שם נחשב פנימי וחדר השני שאין בו צירים נחשב חיצון ויקבענה בימין הנכנס מחדר שאין בו צירים לחדר הפנימי שיש בו הצירים: במה דברים אמורים כשיש לאלו החדרים פתח פתוח לכל אחד בפני עצמו לחצר אבל אם אין פתח אלא רק באחד מהם לא אזלינן בדין הפתח שבכותל המפסיק בתר היכר ציר אלא לעולם אנו חושבים לאותו החדר אשר הפתח קבוע בו הוא החיצון וחדר השני פנימי ואזלינן בתר ימין הנכנס מזה החדר שהוא חיצון לחדר החדר שהוא פנימי ואף על פי שהצירים של פתח שבכותל המפסיק הם רגאין בזה החדר שהוא החיצון משום דאין דרך ליכנס בחדר השני אלא רק מחדר זה החיצון אשר בו הפתח פתוח לחצר או לרשות הרבים:

[2] צריכה להיות זקופה ארכה לאורך מזוזת הפתח **לרמ"א המזוזה באלכסון** וגם צריך שיהיה מקום קבועה של מזוזת ימין הנכנס בתוך החלל של הפתח החדר המשקוף ובטפח הסמוך לחוץ ובתחילת שליש העליון של גובה השער דהיינו תחלק גובה מזוזת הבית לשלושה חלקים ובתחילת שליש העליון **גם בפתח גבוה מאוד יניחנה בתחילת שליש העליון** מלמטה למעלה שבו שם תינח המזוזה: ואם הניחה למטה משליש העליון פסולה ויש מכשירין בזה אך אין לסמוך בזה על המכשירין אלא בדוחק גדול אבל אם הניחה בשליש העליון אלא שלא נתנה בתחילת שליש העליון מלמטה למעלה כי אם הניחה באמצע או בראש הנוגע במשקוף הרי זה כשרה בדיעבד לכ"ע מאחר שעל כל פנים היא מונחת בשליש העליון ומכל מקום כל עוד שיוכל להסירה ולהניחה במקום הראוי לה דהיינו בתחילת שליש העליון מלמטה למעלה חייב להסירה ולקבעה כראוי ואין לסמוך ולומר מאחר שכבר קבעה כך נחשב בדיעבד ותשאר בכך כי כיון שבאמת יבדל להסירה ולתקנה כראוי צריך לעשות כן: **[ואם יש טירה להסירה מותר להשאירה כך, ואם הניח המזוזה בטפח הסמוך למשקוף חייב לתקן ולהניח בתחילת השליש העליון]**

[3] אם הניחה למטה משליש העליון וברך עליה ונדע לו אח"כ דלא עשה יפה בכך והסירה כדי להניחה בשליש העליון: לא יברך כיון שיש אומרים שמועיל להניח למטה משליש העליון ועוד דמברך על ספר תורה והראונו בעמוד מקום אחר מהמקום שצריך לקראת שיש מחלוקת אם יברך והוא הדין הדין פה כיון שדעתו על כל המשקוף ואף שעבר הרבה זמן דמי לטלית שברך עליה ופשטה לאחר זמן שלא מברך והוא הדין פה משום סב"ל ועוד העליתי שם בס"ד דאם הסירה כדי לעשות לה תיק אחר וחזר וקבעה אם לא שהה הרבה לא יברך ואם שהה הרבה פעולת בעשיית התיק והכל במקום וקשה וישעיהו כימה היטה בעתקים אחרים אם כהא יברך כשיבוא לקבוע אותה **[צריך להסירה ולברך שנית ולהניחה בתחילת שליש עליון]**

[4] הא דבעינן שיתננה בטפח הסמוך לחוץ היינו לכתחילה ואיננו בדיעבד כשרה ועם כל זה אם לא הניחה בטפח הסמוך לחוץ יסירה ויניחנה בטפח הסמוך לחוץ ורק אם הוא מוכרח לדבר אז לבלתי יניחנה בטפח הסמוך לחוץ הן בשביל שמירתה הן בשביל הכרח אחר חשיב זה דיעבד ושרי: [5] הניחה אחרי הדלת דהיינו שלא הניחה תוך החלל שתחת המשקוף אלא הניחה חוץ מהחלל שנמצאת היא אחרי הדלת הרי זה פסולה דדרך ביאתן בעינן ואחרי הדלת לאו דוקא אלא כל שלא הניחה תוך החלל שתחת המשקוף בין שהניחה בחלק המזוזה הנמשך ויוצא מן החלל שתחת המשקוף לפנים בתוך הבית בין שהניחה בחלק הממשך ויוצא מן החלל שתחת המשקוף ולחוץ הרי זה פסולה ואפילו אם הניחה סמוך ממש לחלל שתחת המשקוף כל שאינה בתוך החלל ממש אלא חוצה לה פסולה: **הניח את המזוזה בחלל הפתח אחר הדלת באופן שקבע את המזוזה תחת המשקוף ורק שהיא אחרי הדלת כשרה אבל קבעה בקיר הבית אחר הדלת פסולה**

[6] אין הפתח חייב במזוזה אלא כן יש לו שני מזוזות ומשקוף ושיהיה חללה גבוהה עשרה טפחים או יותר ולכן בית שיש לו מזוזה מכאן ומזוזה מכאן וכיפה כמין קשת על שתי המזוזות במקום המשקוף אם יש בגובה המזוזות עשרה טפחים בשוה וישר בלי עקום חייב במזוזה דהרי יש לו ב' מזוזות ומשקוף ואם אין בהם עשר הטפחים בשוה וישר כגון שמתחיל להטעיל קודם שיגיעו לעשרה טפחים פטור מפני שאין לו משקוף והטעם מפני דעל כרחין צריך לחשוב גם העקום למזוזה דהא צריכין המזוזות להיות עשרה טפחים ואין לחשוב חלק מן העקום מזוזה וחלק ממנו למשקוף וכיון דשדינן לכוליה אמוזה נמצא יש כאן מזוזות בלא משקוף: [7] פתח שאין לו אלא מזוזה אחת כגון שעומד בקרן זווית אצל הכותל שבה נמצא מצד אחד אין בו מזוזה דהכותל עובר להלאה מן הפתח לצד חוץ שורת הדין בה הוא אם המזוזה היא של הפתח מצד ימין הרי זה חייב ואם מצד שמאל פטור ומכל מקום יקבע בה מזוזה בלא ברכה: **[אם המזוזה רק מימין יקבע בלי ברכה ואם מזוזת הפתח מצד שמאל פטור לגמרי ממזוזה]**

[8] בית שיש בו שלשה כתלים וברוח רביעית אין כותל כלל כי הפתח ממלא כל רוח רביעית מדרום לצפון הרי זה חייב במזוזה ואף על פי שאין לו פצימין כלל מפני שראשי הכתלים של צפון ודרום הן הן פצימין כי הן עצמן חשיבי מזוזות: [9] הנוהגים לקדוח במקדח במזוזות הפתח ומניחין שם המזוזה בחור הנקדח

[10] ואין ניכר מבחוץ אם יש מזוזה לא אריך למעבד הכי אלא צריך לעשות סימן והיכר על מקום הנקדח שבו המזוזה ופתחי החצירות שפתוחים לרשות הרבים דמזוזות הפתח הם בין אבנים ומניחים שם המזוזה וסוחרין בסיד כל מזוזות הפח כולה ירצע באצבעו את הסיד בעודו לח כנגד המזוזה ויעשה רושם הרצועה בכיוון כנגד שם שד"י ודי בזה כי שם אי אפשר לעשות היכר וסימן יותר משום שהולכים ב"ה שלא יכירו שיש שם מזוזה:

[11] במקום נקי וטהור אין ראוי לכסות המזוזה אבל במקום שימצא בו טיטוף לפעמים כגון שתינוקות מצויים שם שישנופו לפעמים וכיוצא בזה טוב לכסות המזוזה בשימו כלי עץ קטן ונקוב כנגד שם שד"י ושם יניחו חתיכות זכוכית כדי שיתראה השם מבחוץ אפילו אם יודמן בחדר ההוא טיטוף לפעמים לן כסוי הזכוכית מהני להציל אף על פי שראה השם מן הזכוכית דקיימא לן צואה בעשית מותר לקרות קריאת שמע כנגדה והוא הדין כאן דמהני והני מילי לענין צואה וטיטוף אבל לעמוד ערום כנגד המזוזה לא מהני כסוי השם בזכוכית אלא צריך להניח חתיכת שעוה או דבר אחר שלא יתראה השם וכל זה בשביל צואה וטיטוף ושיהיה במקרה אבל להניח טיטוף תמיד לפני המזוזה אין לסמוך על הכסוי הזה ולכן לא יניחו לפני המזוזה תמיד כלי של נטילת ידיים דשחרית או כלי של מי רגלים וצואה וכן לא ירחצו בגדי קטנים שהם מלוכלכים ברעי וכיוצא בזה:

[12] אם יש מזוזה קבועה בפנים בחדר שהוא בתוך החדר כשישנים בו איש ואשתו צריך כלי בתוך כלי והוא שאין השני מיוחד לה דאם מיוחד לה אפילו מאה חשובין כלי אחד ואם מונחת תוך קנה או ד"א ויש זכוכית על השם די בפרויסת סודר עליה ונהגו העולם להקל אם מכוסה השם כסוי גמור שאינו זכוכית כיון שהמזוזה גבוהה עשרה טפחים עם הקרקע: **[מותר כשסוגרים את הדלת המזוזה בחוץ וכן המנהג טוב לכסותה בכסוי בעלמא]**

[13] קבעה במזוזת הפתח בעוד הפתח ומזוזות שלו בתלוש ואחר כך חברים פסולה מפני שקדמה קביעת המזוזה לעשיית מזוזת הפתח וקיימא לן תעשה ולא מן העשוי ואפילו אם היה הפתח קבוע בכותל וקבע המזוזה בו כדין וכהלכה ואחר כך סתרו הכותל ובנו אותו ובאים להחזיר הפתח לכותל והמזוזה עודנה קבועה בו פסולה אלא צריך אחר עשיית הפתח בכותל יסירנה ויחזור ויקבענה:

[14] בית שאינו מקורה פטור מן המזוזה ואף על גב דחצר חייב שאני חצר דרכו בכך להיות כולו אויר ואם היה החדר מקורה ויש בו מזוזה בפתחו והסירו אחר כך קרוי החדר והחזירו אותו צריך ליטול המזוזה משם ויחזור ויקבענה אחר הקרוי ואף על גב שיש פלוגתא בזה ספיקא דאורייתא לחומרא ויקבענה בלא ברכה בשם ומלכות אלא יברך ויכוין שם ומלכות בלבו: **[בית שמקבעתו מקורה ומקצתו אינו מקורה אלא הקרוי כנגד הפתח ויש בו ד' על ד' אמות חייב ואם רחוק מהפתח עד ג' טפחים מצטרף]**

[15] בית שאין לו דלתות חייב במזוזה ויש פוסרין ולכן יקבענה בלא ברכה בשם ומלכות או ישתדל לקבוע אותה עם אחרים דחייבי ברכה ופטורה בברכה שלהם והרבה חדרים זהו לפנים מזה כולן חייבין במזוזה וכן הוא הדין בית שיש לו פתחים הרבה אף על פי שאינו רגיל לצאת ולבוא אלא רק באחד מהם דוקא כולן חייבין וכל בית שאין בו ד' אמות על ד' אמות אשר כל אמה היא כ"ד גודלים **[196 ס"מ]** פטור ואם יש בו כדי לרבע ד"א על ד"א בשוה אף על פי שארכו יתר על רחבו או להפך או שהיה עגול או בעל ה' קירות חייב **[בלי ברכה]** וחדר קטן שאין בו ד"א על ד"א ומשם נכנס לחדרים שיש בהם שיעור חייב לקבוע מזוזה גם בפתח חדר הקטן ואף על גב שיש מחלוקת בזה קיימא לן ספק איסור תורה להחמיר אך יקבענה בלא ברכה וכן בית גדול שיש בו חדרים קטנים להניח שם חפצים חייבין במזוזה אך לא יברך:

[16] אוצרות יין ושמן וכיוצא וכן בית התבן בית העצים ובית הבקר שאין בו מיאוס חייבין כיון דיוצאין ונכנסין בו ומשתמשין שם חייבין בדירה **[כיון שיש מחלוקת סב"ל ולא יברך]** וחדר שהשנים רוחצין בו שם שעומדים שם ערומות אין כבוד שמים להיות שם מזוזה אבל אם יש בו דלת ודרכן לסגור הדלת בעת רחיצה כשדלת סגורה המזוזה מחוץ לחדר חייב במזוזה ובית הכסא ובית המרחץ ובית הבורסקי ובית הטבילה פטורים לפי שאין עשויין לדירת כבוד: [17] בית שער שפתחו לשער ולחצר חייב בשתי מזוזות אחת במקום שפתחו לבית ואחת במקום שפתחו לחצר וכן בית שער העומד בין הגניזה לבית חייב בשתי מזוזות כגון ובית הכנסת אם יש שם בית דירה לשום אדם חייב ושערי חצירות הפתוחים לר"ה אם יש לחוש שיגנבו הגוים המזוזה ויבואו כתבי הקודש לידי בזיון ואי אפשר לשומרם פטורים: **[מרפסת שיש בה 196 ס"מ על רכבת, ואובסוס, מטוס פטורים מזוזה כיון שאינם דירה קבועה]**

זוהר הקדוש מתורגם: מדוע מתינענעים בזמן לימוד תורה ובתפילה
שאלוהו, מה זה שכל עמי עולם לא עושים נענוע, רק ישראל לבדם? שששעוסיקם בתורה מתנענעים לבאן וילכאן בלי למוד של אדם בעולם, ולא יכולים לעמוד בעצמם? אמר לי... בדבר הזה לבדו נודעות נשמות קדושות של ישראל בין נשמות עמים עובדי כוכבים ומגלות. נשמות ישראל נגזרו מתוך גר קדוש שדולק, שפכות (משלי כ) גר ה' נשמת אדם. וגר זה, בשעה שפגאח (שדלק) מתוך תורה העליונה, לא שוקף האור עליו אפילו רגע. וסוד זה - (תהלים פז) אלהים אל דמי לך. כמו זה פתוב - (ישעיה סב) המצויקים את ה' אל דמי לכם. אין שפוף לכם. אור השר, כיון שפגאח תוך הפתילה, אותו האור לא שוקף לעולמים, אלא מתנענע האור לבאן וילכאן וילא שוקף לעולמים. כמו זה ישראל, שנשמותיהם מתוך אותו אור השר - כיון שפגאח דבר אחד של התורה, הרי האור דולק, ולא יכולים הם לשפף, ומתנענעים לבאן וילכאן וילכאן החדדים כאור השר, שפגאח פתוב (משלי כ) גר ה' נשמת אדם. וכתוב (יחזקאל לד) אדם אתם. אתם קרויים אדם ולא אמות עובדי כוכבים ומגלות. נשמות עמים עובדי כוכבים ומגלות מדועיקת הקש, בלא אור ששוקף עליהם, ולכן שוקבים ולא מתנענעים, שפגאח אין להם תורה ולא דולקים פה, ואין אור שוקף בהם. הם עומדים כמו עצים בתוך אש שדולק בלי אור ששוקף עליהם, ועל זה שוקבים בלי אור קלל. אמר רבי יוסי, זהו ברור הדבר: אשרי חלקי ושקבתי לזה לשמע את זה.

אמירות מחז"ל כתוב במסכת דרך ארץ פרק א' **אם שמרת פיך מלשון הרע, יהיו כל ימך בשלום** שם הלכה לד: ואם ראית בחיך עני שנתדלדל ומטה ידו עמך, אל תחזירוהו ריקם, שנאמר שמר מצוה שמר נפשו בזה דרכי ימות. שם הלכה לה: ואם הלית מאומה לעני בשעת דוחקו, נתקיים עליך אז תקרא וה' יענה. ספר מברר הפנינים א - שער החכמה ושאלו את החכם מפני מה חכמת מחברך אמר מפני שהוצאתי בשמן (למאור ללימוד תורה) יותר ממה שהוציאו הם ביין (להנאתם): פעם התלונו תלמידי ישיבת לומז'ה, על מצב האוכל בישיבתם, הדברם עשו רעש ורושם על רבם, מן הגאון רבינו יחיאל מרדכי גורדון ז"ל שקרא לאחד הבחורים לחדרו, והראה לו שם הוא סובל מחרפת רעב, וביחה שאמר בשיבה אמר בדמעות בזה הלשון: ילדים "התורה אסרה לאכול בשר אדם, אך אילו היה מותר לאכול וידעתי כי תאכלו את בשרי, האמני לוי כי הייתי חותך ממנו ומבשלו ונותן לפניכם, אך מה אעשה ואני יודע שלא תאכלוהו!" כך הייתה מסיחורם של גדולי ישראל לתלמידיהם בכל נפשם, ממש

שאלה: אדם שקנה לחברו מכספו של חברו ארבע חולצות והמוכר הוסיף לו שני חולצות נוספות כשאינו מבצע שניים פלוס אחד מי מקבל את החולצות הנוספות המשלח או השליח? תשובה: הדין הוא שאת שתי החולצות זכו המשלח והשליח ולכן המשלח יקבל חולצה והשליח יקבל חולצה. ובחולצה אחת שקיבל הנחה כל ההנחה זוכה בה המשלח ולא השליח וכל זה דווקא שאין מבצע שניים פלוס אחד שאם כן הכל למשלח כיוון שזהו המחיר של החולצות שלוש במחיר של שניים. המקור לזה במבואר בחושן משפט סימן קפג סעיף ו' וז"ל היה השער קצוב וידוע, והוסיפו לשלוח במניין או במשקל או במידה, כל שהוסיפו לו המוכרים הרי הוא של שניהם, וחולק התוספת השלח עם בעל המעות. וזהו הדין דבר שאין לו קצבה, הכל לבעל המעות. כלומר אומר רש"י שאם הוסיפו לשלוח בדבר קצוב כגון במקרה שלנו שהחולצות הם שתי קצוב והוסיפו לו עוד שני חולצות שניהם זוכים בחולצות השלוח והמשלח כיוון לדעת הר"י שאם הוסיפו לשלוח בדבר קצוב כגון התוספת היתה צריכה להיות לשלוח שהמוכר נתן זאת לשלוח אלא כיוון שזה נגרם כתוצאה ממעות המשלח לכן יחולקו וזהו דעת הר"י אבל דעת רש"י יחולקו מדין ספק (וכל זה דווקא אומר הר"י על פי הגמרא כתובות צח: דווקא בדבר קצוב כגון חולצות אבל בדבר שאינו קצוב כגון טלית שלא ברור שהוא הוריד את המחיר בגלל הקונה אלא זהו המחיר של הטלית במקרה זה כל הרווח הוא לבעל המעות

רק בורא עולם יודע גודלו האמתי של יהודי

הַרְבֵּי־יָתִי אֶת זָרְעֶךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם

אנו רואים שעם ישראל נמשל כמה פעמים לכוכבי השמים. אחד הטעמים לכך הוא משום שכמו הכוכבים, נראים לנו קטנים מאד אע"פ שיש כוכבים שגדולים מכל כדור הארץ כך העם היהודי אע"פ שיש יהודי שנראה קטן במעשיו מכל מקום בשמים הוא חשוב מאד.

עם ישראל נמשל לכוכבים לומר לנו שאין אדם יודע לאמוד את משקלו של יהודי בשמים כמו שכתוב "האדם יראה לעיניו וה' יראה ללבב", יש יהודי ששקול בשמים בכמה וכמה מערכו של יהודי רגיל ואילו אנו מחזיקים אותו כאדם רגיל.

יש יהודי הנראה לנו פשוט ובשמים הוא נחשב להרבה יותר מיהודי הנראה לנו גדול. כיוון שרק בורא עולם יכול לאמוד את מעשיו והנהגותיו של האדם.

ושמעתי ממרן הרב עובדיה זצוק"ל שהסיבה שאסור לספור את עם ישראל בטעמי המצווה (בגדר טעמא דקרא) היא מכיוון שאנו סופרים רק את הגופים ולא את הנשמות וזה מראה שרק הגוף הוא הקובע. ולכן אסרה זאת התורה לומר לך שאל תסתכל רק על הגוף אלא תמדוד את האדם לפי ערך הנשמה שלו יכול להיות שיהודי זה שקול כמו כמה אנשים וכשאתה סופרו כגוף אתה מחשיבו רק כאחד למרות שהוא שקול כמו כמה אנשים.

ומצאנו כמה אמירות בחז"ל שאדם אחד השקול לכמה, כתוב " ויהרגו שלושים ושישה איש" במלחמת העזי מבאר המדרש שנהרג רק אדם אחד והוא יאיר בן מנשה ששקול כרובה של סנהדרין (בסנהדרין יש שבעים ואחד

וכן כתוב במדרש מעשה באשה שילדה שישים ריבוא בכרס אחד וזוהי אמו של משה רבנו ששקול כנגד שישים ריבוא וכיוון שאדם שקול יותר מאדם אחד לכן צוותה התורה לא לספור את בני האדם. ויש אף מקרים שאנשים שנראים קטנים לנו ביחס לרבותיהם ובשמים מחשיבים אותם יותר מרבותיהם

מסופר בגמרא (בבא בתרא י:) יוסף בנו של רבי יהושע חלה והבריא א"ל אביו מה ראיתה בעולם האמת? א"ל עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה א"ל עולם ברור ראיתי **התוס'** (שם ד"ה עליונים למטה) מסבירים מה הפירוש עליונים למטה ותחתונים למעלה. **פי' ר"ח דאמרו הגאונים שקבלה בידם** רב מפי רב דעולם הפוך היינו שראה שמואל שישב לפני רב יהודה למרות שמואל היה רבו של רב יהודה משום שמחה בשמואל לגבי האישה שצווחה לפני שמואל ושמואל לא התייחס לצעקותיה א"ל רב יהודה הרי יש פסוק על מי אוטם אזנו מזעקת דל שיענש ומדוע לא התייחסת אליה? וענה לו שמואל שמר עוקבא האב בית דין צריך להתייחס בעיקר ואני קצת ועל זה נענש שמואל וישב לפני רב יהודה שהיה תלמידו [שמואל מאד העריך את תלמידו רב יהודה במסכת נדה דף יג אמר עליו "אינן זה ילוד אשה" כלומר רב יהודה הוא כמו מלאך]

החזון איש ראה אברך שמאד היה ירא מרבו אמר החזון מה הוא כל כך מפחד מרבו בשמים מחשיבים אותו יותר מרבו **!מסופר** על יהודי פשוט שהיה קורא תהילים כל היום וכשנפטר בא בחלום לרב העיר ואמר לו שכל זמן שקרא תהילים הגן על העיר עכשיו אם לא יחזור בתשובה יקרא אסון ח"ו לתושבי העיר,

מובא בסדר הדורות ערך רבי יהושע בן אלם. רבי יהושע בן אלם אמרו לו בחלום: "רבי מבלבד, שאתה וננס הקצב תהיו יחד בגן עדן. מושבו ומושבך יחד, חלקו וחלקך שווים כאחד". תחילה לא התייחס רבי יהושע אל החלום, באומרו "חלומות - שווה ידברו!" אולם משחזר החלום שוב ושוב, הבין כי אמת הוא, הצטער בלבבו ואמר: אוי לי, מיום שנולדתי הייתי תמיד

לא עמלתי אלא בתורה, לא הלכתי ארבע אמות בלא ציצית ותפילין, והיו לי שמונים תלמידים, ועכשיו שקולים מעשי ותורתך עם קצב פשוט!! לא נחה דעתו, קרא לתלמידיו ואמר להם: "יתדעו שלא אכנס לבית המדרש עד שאראה מי הוא קצב זה ומה מעשיו, שהוא חברי בגן עדן!" מיד הלך עם תלמידיו מעיר לעיר, ובכל מקום היה שואל ומתעניין: "האם גר כאן ננס הקצב?". לאחר חיפושים רבים, הגיע סוף סוף אל עירו. כשנכנס, שאל מיד: "היכן ננס הקצב?" אמרו לו: "למה אתה מבקש אותו? הלא אתה חסיד וצדיק, ותשאל לאיש כמותו?" אמר להם: "מה מעשיו?" אמרו לו: "אדונינו, טוב יותר שלא תשאל עליו, אלא תראה אותו בעצמך...". מיד שלחו שליחים אל ננס הקצב ואמרו לו: "רבי יהושע בן אלם מבקש לראות אותך!" אמר להם ננס: "מי אנוכי ומי אבותי, שרבי יהושע מבקש לראות אותי?! לא יתכן הדבר, אלא בודאי מלגלים אתם עלי, לא אבוא עמכם!" הפצירו בו שוב ושוב שיבוא, אך ננס היה משוכנע כי שקר בפייהם, אך לצון חומדים הם לו... חזרו השליחים לרבי יהושע ואמרו לו: "אתה אור לישראל ואור לעינינו, ומה עך ולקצב גס זה, והוא אף סירב ללכת עמנו!" אמר להם: "תדעו שלא אשב, עד שאראה אותו!" הלך רבי יהושע בעצמו אל ננס הקצב, וכראות ננס את רבי יהושע, נפל על פניו ואמר ביראת כבוד: "מה יום מיומיים שעטרת ישראל בא לפני עבדו?!", אמר לו רבי יהושע: "שאלה לי אליך. אמור נא לי, מה מעשיך ומה מלאכתך?" אמר לו: "אדוני, קצב אני, ויש לי אב ואם זקנים, ואינם יכולים לעמוד על רגליהם, ובכל יום ויום אני מלבישם ומאכילם ורוחצם בדי". מיד עמד רבי יהושע ונשקו על ראשו ואמר לו: "בני אשריך ואשרי גורלך, ומה טוב ומה נעים ואשרי חלקי, שזכיתי להיות חברך בגן עדן!"

מסופר בגמרא (תענית כא:) שאבא אומנא קיבל כל יום שלום מהשמים אב"י פעם בשבוע ורבה כל ערב כיפור, שלח אב"י שני תלמידי חכמים לנסות את אבא אומנא ולבדוק את מעשיו הטובים. מדוע זכה לכך באו לביתו ואכלו ושתו, נתן להם ללון, וקיפל תחתיהם שטיחי צמר לישון עליהם. בבקר לקחו האורחים את הבגדים שישנו עליהם, קיפלו אותם והביאו אותם לשוק למוכרם, ופגשו את אבא אומנא. אמרו לו מבקשים אנו מכבודו שיאמר לנו כמה הם שווים ויתן לנו מעות תמורתם, ובכך רצו לבדוק אם יחשדם כגזלנים, או שיאמר ששוים הם פחות מערכם האמתי. אמר להם כך וכך הם שווים. שאלוהו, ואולי שווים הם יותר? ענה להם אני קניתי אותם בסכום זה שאמרתי לכם. לאחר שנכחו לראות שאדם נאמן הוא, אמרו לו במה חשדת אותנו בעת שלקחנו ממך את הבגדים אמר להם, חשבתי שזדמנה לכם מצות פדיון שבוים וצריכים אתם מעות והתביישתם לבקש ממני מעות, ולכן לקחתם את הבגדים. אמרו לו מטרטנו היתה לנסות אותך, ועמדת בניסיון, וכעת קח בחזרה את הבגדים. אמר להם איני רוצה בקבלם בחזרה, כי מאותו רגע שנודע לי שלקחתם אותם אמרתי שיהיו לצדקה. ובזכות מעשים אלו נתנו לו מן השמים שלום בכל יום רואים שאבא אומנא שהיה בסך הכל מקיז דם התייחסו אליו בשמים יותר מאביו ורבה גדולי האמוראים

מסופר על יהודי פשוט שהיה קורא תהילים כל היום וכשנפטר בא בחלום לרב העיר ואמר לו שכל זמן שקרא תהילים הגן על העיר עכשיו אם לא יחזור בתשובה יקרא אסון ח"ו לתושבי העיר, יהודי הנראה פשוט הגן בזכותו על העיר כולה **דוד המלך יוצא עם כינורו לקראת יהודי פשוט שאמר כל חייו תהלים**

סיפר הה"ק מנעסביז זי"ע: מעשה ביהודי אחד פשוט שהיה עוסק אחר הרחיים, והיה אומר תהלים כל ימיו. וכשנפטר ראה אחד הצדיקים בחלומו והנה דוד המלך ע"ה, יוצא לקראתו ומנגן בכינורו והיה שמח שמחה גדולה. (זכרון טוב) וזהו המשל לכוכבים שכשם שהם נראים קטנים אך הם יותר גדולים מכל כדור הארץ כך יש אנשים שנראים לנו קטנים אבל בשמים מחשיבים אותם מאד

מיני דבדיחותא : בשוויץ ישנו גוי בשם סטפן בנל בית מלון השולט בהלכות בצורה טובה פעם אמר הרב וואזנר זצוק"ל לתלמו הלכות טוב סטפן לא ידע יותר טוב מכם הלכות, שבת אחת הוא היה במקום של שומרי תורה פנה אליו אדם בשבת וביקש ממנו הנחה לבית מלון אמר לו "שיינק" [שהוא כנוי לגוי],שבת היום [כינדע הלכה פשוטה דבר שאסור לעשות בשבת אסור לדבר עליו בשבת]

רבה לפני שלימד לחכמים אמר מילתא דבדיחותא ודחי רבנן לסיוף ישב באימה ופתח בסוגיא [שבת ל:]

העלון מוקדש להצלת חיותנו ושילת חדד ובני ביתם : שה' יתברך יצלח במאד מאד ויתקיים בהם הפסוק ימלא יה' כל משאלותך ויקיים בהם הפסוק ויהי כעץ ששול על פגלי מים אשר פרוי ונתה וכו' אשר יעשה יצילח

לתגובות הערות: שליח 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:16

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:15

ר"ת: 17:49

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 577 25.11.2022 - א' כסליו תשפ"ג

וְהָיָה שְׁמֵיךָ לְהוֹדוֹת
וְיִרְדוּתְךָ בְּיָמֵינוּ וּבְיָמֵי
בָנֵינוּ

פְּרִשְׁת - תּוֹכְלֹת

מרוצה או לא מרוצה? הרב אפרים שרבני שליט"א ('מחנה אפרים')

אמרה תורה: 'וְאֶהְבֶּתְךָ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ'. ומפרש רש"י, מהו 'וּבְכָל מְאֹדְךָ'? "בכל מדה ומדה שמוודד לך". ומתכוון רש"י לומר, שלכל אחד ואחד בחיים יש 'עליות וירידות', בכל התחומים, בפרנסה, בבריאות, בשלום בית, וכהנה וכהנה.

בעליות זה תמיד נחמד, תענוג להתעורר בבוקר לאחר שיישרנו את ההדורים עם האישה, תענוג להתפלל שהמינוס כוסה וסיימנו עם ההלוואה, או שקיבלנו את המשרה והקידום שייחלנו להם.

אך 'בירידות', כשהפרנסה קשה ולא רואים אור בקצה המנהרה, או כשישנה בעיה בריאותית שאינה נפתרת, כמה אנו מחכים שזה יעבור, שייגמר, שנקום בבוקר ו'הסיוט' יעבור. אך דווקא שם אומר רש"י, במקומות שאנו 'לא אוהבים' (בלשון המעטה), בזמנים שאנו מחכים שיגיעו לקיצם ולעולם לא ישובו, דווקא שם האמונה שלנו נמדדת.

בזמנים האלו מתגלה באמת מי הולך אחרי ה', מי אוהז באמונה, מי מתבטל לרצון ה', מי מחזיק בתומתו, ומי חלילה נסוג לאחוריו. זהו טבע שבעולם, שאמינות מתגלה דווקא בזמנים קשים. ילדים מסורים, מתגלים בזמנים שנעשה קשה עם ההורים, שהאבא נעשה זקן או סיעודי, וצריך לטפל בו ולהשקיע בו הרבה שעות, כוחות ומרץ.

דווקא בעתים שאין באפשרותם של ההורים לתפקד כימי קדם, ולתת מענה לכל בעיה וצרה, אלא שלהיפך, הם אלו המשוועים לעזרה, שם מקבלים אנו את האינדיקציה לדעת מי הוא באמת הבן האוהב, מי הוא באמת הבן המסור.

ובעצם יוצא, ששעות אלו מגלות לנו שלושים שנה אחורה האם העבודה והכיבוד היה באמת מהלב ואמיתי, או חלילה מתוך אינטרס ואהבה עצמית. מהו סימנו של בן אוהב? בן אוהב לעולם לא מתעייף, בן אוהב לעולם לא נסוג, ובן אוהב נשאר עם ההורים עד כלות הכוחות.

אותו הדבר עם הבורא יתברך. אנו ילדים שלו, כשהוא נתן לנו אשה וילדים, פרנסה ונחת, הלכנו איתו יד ביד. אך כשנעשה קצת קשה, או שהדברים נעשו שלא כל כך לרוחנו, האם גם אז אנו ממשיכים לתת לו יד ומקבלים עלינו באהבה: "אשתי, גם זו לטובה", "תמיד תזכרו ילדים, אל אמונה ואין עוול צדיק וישר הוא", קוראים לזה – להצדיק עלינו את הדין, או שמא אנו פתאום קצת משנים טון דיבור: "למה אני צריך לעבור את זה, מה עשיתי שזה מגיע לי?". זכרו! בן אוהב לעולם לא נסוג.

התורה מספרת על דוד המלך, שהיה חפץ כל כך לבנות את בית המקדש:
"אֲנֹכִי יוֹשֵׁב בְּבֵית אֲרָזִים וְאֲרוֹן הָאֱלֹהִים יֹשֵׁב בְּתוֹךְ הַיְרִיעָה" – איך אפשר שאשן בוילה היוקרתי של בוזמן שארון הברית יושב בתוך סדין? אומר דוד המלך... ומיד קיבל עליו לעמוד ולבנות את בית ה'. "אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה, עד אמצא מקום לה' משכנות לאביר יעקב". לא אעצום עין עד שיהיה לקב"ה בית מוכן.

ברוך אומר ועושה – מיד התחיל דוד בהכנות לבניית הבית, הוא הכין את כל התוכניות, הספיק לבנות את היסודות של הבית ואת הכותל המערבי (וזה הסיבה שחז"ל הבטיחו, שהכותל המערבי לא ייחרב לעולם, כיוון שנעשה בידי של דוד המלך ע"ה). שמחתו של דוד הייתה גדולה לאין ערוך, להיות האיש שיזכה לבנות לה' יתברך את ביתו! אמנם מיד כשדוד החל בהכנות לקראת השלד, פנה אליו הבורא יתברך והודיע לו: "דק אתה לא תבנה הבית כי אם בנך היצא מחלציך הוא יבנה הבית לשמי". תעצור את הבנייה, אתה לא בונה!

אי אפשר לתאר את הצער שהכה בדוד באותם רגעים, החלום התנפץ ברגע, תוך שניות בודדות דוד הבין שהוא לא יהיה זה שייבנה לה' את מעונו. לאחר חודשים רבים ללא שינה, טרחא ועמל ללא גבולות, לבסוף 'זה לא זה'. אמנם עם כל מפח הנפש הגדול, דוד לא 'אומר מילה', לא מתוכח כלל ולא שואל למה, אלא מיד נותן הוראה לעצור את הבנייה ומוסר את ה'מפתחות' לשלמה בנו.

דוד הכין לשלמה בנו את כל התוכניות של הבית, אפילו את ההוצאות של כל הבנייה הוא הכין לו. וחז"ל מספרים, שלאחר ששלמה סיים לבנות את בית המקדש והגיע זמן חנוכת הבית, שבחו כולם את שלמה על הבית שבנה, אך אירע שם דבר לא נעים כל כך, שערי בית המקדש מיאנו להיפתח. לאחר ניסיונות רבים ללא הצלחה אמר להם שלמה, שלא ישבחו אותו אלא את דוד אביו, שהוא זה שעשה את הכל וגם שאמרו לו לעצור שתק ולא אמר מילה, וכשצעק שלמה: "בְּעֶבֶר דָּוִד עֲבָדָה אֵל תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחָךָ". מיד נפתחו שערי ההיכל.

זה עבד ה', זה אוהב ה', לא שואל שאלות ולא מקשה קושיות, הולך עם ה' תמיד באותה תמימות, גם כשישם, גם כששמח, גם כשיש תוצאות חיוביות, אך באותה המידה גם כשהתוצאות שליליות וגם כשבעצם רצינו או חשבנו אחרת. לכבודו הקב"ה יפתח הכל, וגם את שערי בית המקדש אם צריך.

כל חייו סמך דוד המלך רק על ה' יתברך, על הבחירה של ה', 'בעצימת עיניים': "אם אמצא חן בעיני ה' והשבני, ואם כה יאמר לא חפצתי בך הנני יעשה לי כאשר טוב בעיניו". מה שתבחר, הנני, אני מקבל באהבה גמורה, לא משנה מה בחרת.

אחיי בית ישראל! שלא תחשבו שאני מדבר אל אברכים החובשים את ספסלי בית המדרש כבר שלושים שנה, אני מדבר אלינו, כל יהודי ויהודי יש לו את הכוחות לעבוד את ה' בימים, וגם 'בלילות', אני מאמין בזה באמונה שלימה. ושמחתי מאוד לראות מה שכתב בספר קרני ראם (עמ' רכח) על מה שסיפר בעל ה'צמח צדק' מלויבאוויטש זצ"ל, שפעם עבר הקיסר ניקולאי ימש"ו בין חיילותיו, ופתאום נעצר ליד חייל אחד והוא היה יהודי, הביט עליו הרבה ופתח עמו בשיחה. והנה מרגע לרגע תוך כדי שיחה החל היהודי מוצא חן בעיני הקיסר על התשובות שהשיב לו על כל שאלה ששאלו.

אחר כך קרא את החייל היהודי הזה לצד ואמר לו בלחישה: "אם תמיר דתך, תהיה נחשב כבני וכבנה של הקיסרית". החייל היהודי הזה מרוב השתוממות לא השיב לו כלום ושתק, ומזה הבין הקיסר שהוא אות להסכמה. תיכף ומיד צווה הקיסר להכניסו ללימודים גבוהים כראוי לבן מלך. בלילה הראשון כשהלך לישון בחדרו נדדה שנתו ולא היה יכול לישון והוציא מתרמילו את ספר 'התניא' שהיה לוקח איתו לכל מקום, ונפתח לו מה שכתוב שם בפרק י"ד: "אהבה נסתרת בלב עם ישראל שנקראו אוהבי שמו, ואפילו קל שבקלים יכול למסור נפשו על קדושת שמו" – כשראה זאת נתעורר בו כוח גדול והחליט תיכף בדעתו לחזור בו.

בבוקר, באו אליו שני שרים גבוהים והוליכוהו אל הקיסר. פקד עליהם הקיסר להביאו לאחת הכנסיות ושם ימיר אותו. כשהגיע החייל החזיקו בו הקיסר בידו האחת והקיסרית בידו השניה, וכך הוליכוהו בכבוד מלכים, מזה ומזה היו עומדים שרים גבוהים ושורות ארוכות של קצינים בהידור ובכבוד רב מאוד. בדרך לשם היה גשר גבוה שעבר מעל נהר גדול, ופתאום ברגע אחד שמט החייל את ידו מידם וקפץ לתוך המים והטביע עצמו על קידוש שמו הגדול ברבים בזעקת 'שמע ישראל'.

סיפר הצמח צדק זצ"ל, שתיכף לאחר מעשה זה, נעשה רעש גדול בשמים מהחייל הזה, ופסקו בבית דין של מעלה שכמו שעמדו לפניו שורות של חיילים ושרים לכבדו בעולם הזה, כך בעולם הבא יעמדו מלאכים מעוטרים מכאן ומכאן, וכך הוליכוהו לגן עדן בכבוד גדול.

ואת בעל התניא זצ"ל ציוו בבית דין של מעלה שירקוד כנגדו עם ספרו התניא, כיוון שעל ידי ספרו שכתב, נתעורר בלבו של החייל אהבת ה' אשר טמונה בלב כל יהודי, וכך רקד בעל התניא במושך זמן רב לפני אותו יהודי עד שהכניסוהו לגן עדן. כל יהודי באשר הוא, יש בו את הכוחות לעבוד את ה' בלילות. זכרו נא! מי שיהיה עם ה' יתברך ולא יעזבהו גם בזמנים אלו, ה' יתברך לא יעזבהו לעולם.

השבוע, באחת החתונות ניגשה אלי אישה השרויה בצער, שסיפרה לי על בתה הקטנה העוברת בחודש זה סדרת בדיקות והיא ממתינה לתוצאות ומאוד מפחדת (ה' יתברך יחיש לה רפואה בקרוב, אמן!). ונפשה הייתה בשאלתה: "במה אני צריכה להתחזק בשעות אלו, מה ה' רוצה ממני, אולי יותר צניעות? אולי יותר כבוד לבעלי?". "אני לא מכיר אותך מספיק בכדי לדעת באמת במה יש לך להתחזק" השבתי, "אבל דבר אחד אני בטוח שהוא רוצה ממך, לראות אם יש לך שאלות עליו, קושיות עליו, אם את מהרהרת אחריו, או שאת הולכת אחריו בעצימת עיניים ומקבלת עלייך את 'המהלך' הזה כמה שיותר באהבה.

תדעי לך, אם יש משהו שירפא את הבת שלך יותר מן הכל ולפני הכל, זו הצדקת הדין של אמא שלה! ויותר מזה, אם תעמדי בנסיון הזה, כותב על כך בעל 'יסוד ושורש העבודה', שמי שמקבל גזירת עליון בשמחה – כאילו מסר נפשו ונפש זרעו על קידוש ה' בשעת הגזירה – בדור שלנו לקבל באהבה, מי שבכל מצב אומר הכל לטובה, שאין לו ערעור ולא הרהור, הוא ממש כמו אדם שקופץ לאש על דתו היהודית..."

יהודי אחד ביקש מרבינו הבעל שם טוב הקדוש, שייתן לו דרך לזכות גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. ענה לו הבעל שם טוב: "להיות מרוצה מההנהגה של ה' יתברך" – איפה שאתה עכשיו, מה שאתה עובר עכשיו, אם אתה מרוצה מה', אם אתה מתכופף לבחירה שלו יהיה לך גם עולם הזה וגם עולם הבא. יה"ר שנזכה באמת להיות מרוצים מהנהגת ה' יתברך בכל שעה ושעה, ולקדש שמו יתברך כל הימים! וכל בית ישראל יזכו לראות טובה ונחת, אכי"ר! שבת שלום עם ישראל! אפרים שרבני.

לכל דבר יש סיבה, הרי הקב"ה מנהל את העולם... ('אפריון שלמה')

אז למה הוא סיבב שיצחק יאהב את עשו, ירצה לברך אותו, והברכות יגיעו ליעקב דווקא בתפאורה של מרמה? יעקב אבינו הסתובב כל החיים שלו בלב נשבר ונדכא... "אני עובד קשה, יושב על התורה ועל העבודה, ויצחק אבי אוהב את עשו"... כל הזמן המחשבה הזאת מתרוצצת לו בראש... "מה הולך כאן?!". ומילא אם זה היה סתם איזה אבא... אבל זה יצחק אבינו!!! הוא יודע בדיוק מה כל אחד שווה! "אז למה הוא לא רוצה לתת את הברכות לי?! כנראה שהתורה והתפילה שלי זה לא מי יודע... מי יודע לאיפה זה הולך"... והנה היום קרב ובא, ובאמת יצחק הולך לברך את עשו... מן השמיים לא מונעים את זה, זה הולך לקרות... "עכשיו יש לזה גם גושפנקא מהקב"ה בכבודו ובעצמו – עשו ראוי לברכות, לא אני..."

אומר המדרש: באותה שעה שנכנס לקבל את הברכות מיצחק, היה יעקב אבינו אנוס וכפוף ובוכה, והיה לבו נמס כשעווה... "אני צריך להתחפש לעשו! כנראה שאני באמת שווה פחות מעשו"... אומר הארץ צבי: נו, זו בדיוק שעת הכושר לקבל את הברכות הנצחיות!!! רק כשבן אדם לבו נשבר ונדכא, אז אלוקים לא תבוזה... לא בכל מצב אפשר לקבל ברכות, לכן הקב"ה סיבב שכאשר הוא יגיע ליום המיוחד הזה בו יצחק אבינו מברך את צאצאיו לדורי דורות, הוא יהיה כלי שבור לקבל את הברכות כדי שיחולו עליו ועל זרעו. ומעשה אבות סימן לבנים. דווקא כשקשה לך, דווקא כשאתה מרגיש שעוד שנייה הכל מתמוטט... דווקא אז, כשאתה כלי שבור, אתה ראוי לקבל את הברכה, מכאן תצמח העלייה! יהודי צריך לזכור: "אני בן של הקב"ה! אם הקב"ה מברך את כולם ורק אותי הוא לא מברך, כנראה שהוא רוצה לתת לי בומבה של ברכה, רק שהוא מחכה ללב נשבר ונדכא..."

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, אפרת בת מוול, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.

לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי. לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, ציפורה בת מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשויילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

תולדות

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 709 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מר"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סימת כניסה: 777.

עלון מס' 598 שנה י"ג העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל כ"ז חשוון תשפ"ג

הולדת - תוכן ענייני הפרשה

- א. תפילת יצחק ורבקה לבנים. לידת יעקב ועשו, אופיים ומעשיהם, (ונבואת עתידם קודם הלידה) (כה, יט - כח).
- ב. עשו מוכר את הבכורה ליעקב תמורת נזיד עדשים (כה, כט-לד).
- ג. ויהי רעב בארץ, יצחק הלך לארץ פלשתים, (הסמוכה לארץ ישראל) השגחת וברכת ה' שהיתה לו שם (פרק כו).
- ד. יצחק (בדרך אביו) חופר בארות מים (חסד לעולם).
- ה. בקשת יצחק מעשו שיביא עבורו סעודה מיוחדת ובתמורה לכך יברכו. רבקה ברוח הקודש שומעת מהדבר ושולחת את יעקב עם תבשילים אל יצחק לפני שעשו מספיק לעשות זאת, יעקב מתברך, ואח"כ מגיע עשו ומבקש ברכתו. יצחק מסרב ושומע שעשו מכר את בלרתו (אותיות ברכתו) ליעקב וכך מסכים יצחק סופית לברכה שברך את יעקב. עשו לוקח אשה נוספת (שלישית) מבנות ישמעאל (כז, א-מ).
- ו. שנאתו של עשו ליעקב ורצונו להרגו עקב נטילת הברכות (כז, מא - מז).
- ז. יצחק ורבקה שולחים את יעקב בנם לפדן ארם, לברוח מעינו של עשו ולמצוא אשה (כה, א - ה).

"שני גינים בבטן" (כה, כג) - אנטונינוס ורבי

וברשי: דבא לרמז על אנטונינוס ורבי שייצאו ממנה, שלא פסק מעל שולחנם צנון וחזרת בימות החמה ובימות הגשמים. ה'צרו המור' (פרשת בהעלותך ד"ה וראיתי) הביא מעשה נפלא: רבנו משולם בן קלונימוס זצ"ל בהיותו רופא למלך ערב, טען לו המלך: אבותיך היו כפויי טובה, אחר שהיה להם מן - לחם אבירים, איך ביקשו קישואים ושומים. ואמר לו: למחר אשייבך. מה עשה, הלך אצל השר הממונה על שולחן המלך, ואמר לו: אני מצוון שלא תיתן למלך שומים אחר סעודתו כמו שהוא רגיל לאכול כל יום בקינוח סעודה, לפי שזה דבר שאינו ראוי לבריאות גוף המלך, ועשה כן ולא נתן לו שום כעס המלך ושאל לו למה עשה זה, והוא השיב הרופא היהודי ציווה לו כן. ואז אמר לו למה צוית למשרתי שלא יתן לי שום. אמר לו: אדוני המלך שמע לאוזנך מה שפך מדבר, אתה כעסת עליי פעם אחת שלא נתנו לך שומים, ואבותיי שהיו אוכלים המן שטעמו כטעם לשד השמן 40 שנה, בלי שום ודבר אחר, מה יעשו. אמר לו המלך: אתה אמת ותורתכם אמת. לאור הסיפור ביאר רבי אברהם פלאגי זצ"ל ('פדה את אברהם' ח"ב מערכת ה, אות י"ב), מטעם זה לא פסק מעל שולחנו של רבי (רבי יהודה הנשיא) חזרת וצנון, כפי שמובא בגמרא (עבודה זרה י"א), כדי להפוך בזכות ישראל, שאם ישאלו אנטונינוס השאלה, יוכל להשיבו כדרך שהשיב רבנו משולם הרופא למלך ערבי. תוספות (עבודה זרה י: ה) הביאו מעשה ברבי ואנטונינוס, כשנולד רבי גזרה מלכות הרשעה לא למול, ומלוהו, והחליפתו אמו באנטונינוס והניקתו, עד שהבאתו לקיסר ומצאוהו ערל ופטרם לשלום, וסיימו שם תוספות, החלב שינק אנטונינוס מאמו של רבי, השפיע, והתגייר ומל עצמו ולמד תורה.

[אוצר פלאות התורה]

999 ה'תשפ"ג

בפרשתנו אנו מתבשרים על ההריון של רבקה ועל הולדת התאומים - יעקב אבינו ועשו אחיו. מכירת הבכורה ליעקב נזיד עדשים, והברכות של יצחק אבינו ליעקב, והרצון של עשו לנקום באחיו - יעקב.

יעקב שהיה "איש תם ישב אהלים" - באוהלה של תורה, למרות שידע על כוונת אחיו להורגו, לא התיימש מהמצב, שמע לציווי אמו ואביו ויצא לחרן לקחת אשה. והנה כתוב בפרשה על אודות אביו יצחק אבינו בעניין זה: "וַיַּחְפְּרוּ עֲבָדֵי יַצְחָק בְּנֶחֱל וַיִּמְצְאוּ שָׁם בְּאֵר מִיַּם חַיִּים" (כו, יט).

עניין הבארות אשר חפר יצחק. מלמדנו שלעולם לא ירפה האדם את ידיו מלהמשיך את העסק אשר התחיל. יצחק אבינו חפר ולא מצא מים, חפר באר אחרת עד שמצא, ואם רבו עליה, חפר באר אחרת, המשיך במלאכת החפירה, עד שסוף סוף חפר ומצא באר שלא רבו עליה וקרא שמה רחובות. כך הדבר בכל העניינים החומריים והרוחניים, הן במסחר והן בלימוד התורה, להתמיד ולא חלילה להתיימש.

ואם אדם אינו מצליח בתחילה בלימודו, אל יעזוב את התורה, כי סוף הכבוד לבוא, ואם נכשל תחילה, יעמוד על אמתותה לבסוף (חפץ חיים על התורה).

ומסופר על הצדיק רבי לוי יצחק מברדיטשוב - סניגורם של ישראל, שיצא לערי המדינה לגבות צדקה לפדיון שבויים. שהה בדרך, הלך מעיר לעיר, ולא עלה בידו לגבות כדי הצורך. היה אותו צדיק מהרהר ואומר בלבו: שמא לא יפה עשיתי, בטלתי מהתורה ומהתפילה והעליתי חרס ביד, נוח לי לשבת בביתי ולעסוק בתורה ועבודה. ובעת ששהה באותה עיירה רבי לוי יצחק, נתפס אדם מישראל בגניבה, חבלו בו וחבשהו בבית הסוהר. ביקר אותו רבי לוי יצחק ואמר לו: "ראה בני אמר לו רבי יצחק לוי מה גרמת לעצמך, זכור זאת ולא תחזור לסורך!" "ומה בכך השיב הגנב אם לא עלה בידי היום, יעלה בידי מחר".

למד רבי לוי יצחק מוסר השכל, ומה לדבר עבירה ידע הגנב כי אין ייאוש כלל, על אחת כמה וכמה לדברי קודש ורוחניות והתעלות בעבודת ה', שאין להישבר ולהתיימש כלל וכלל!

כפי שהיה עם לא אחר מאשר רבי עקיבא שעד גיל 40 לא למד כלל תורה, ורק כשיישב לו וראה טיפות מים שיורדות על סלע, וראה שהטיפות לאט-לאט חודרות את הסלע, עשה קל וחומר וחשב אם טיפות מים חצבו (סטטו) להם את הסלע, כך הוא יכול לחזור ולחזור על הלימוד עד שהוא יבין, עד שהלימוד יחדור אל תוך לבו.

ולבסוף כולנו יודעים מה קרה עם עקיבא שנעשה רבי עקיבא - גדול הדור שהעמיד 24,000 תלמידים - תנאים, ושממנו יצאה התורה שבעל פה.

ואמר רבי נחמן על הפסוק בתהלים (סח, כג): "אמר ה' מבטן אשיב אשיב ממצלות ים", וביאר כוונת הכתוב שגם אם שקע האדם ב-'ים' שהוא בגימטריה חמישים שערי טומאה וצרה ומצוקה, עדיין יתעודד ויתנחם, שיישבו ה' מאותה מצולה, וסימנך 'אשיב' ר"ת אין שיום יאוש בעולם.

וזה מה שלמדנו האבות הקדושים! יהודי צריך להרחיק מלבו כל נדנוד של ייאוש ולהתמיד.

מאת

”וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם, אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק” (כה, יט) - איש חסד - אברהם, שהוליד את יצחק - נאזר בגבורה

יש להקשות, שהפסוק מתחיל ”וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם” ובא לפרש את תולדותיו של יצחק, ובמקום זה המשיך הפסוק ואמר את שורשיו של יצחק ולא את תולדותיו, ”אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק”? ועוד קשה, שהרי אחרי שאמר שיצחק בן אברהם, אם כן ודאי שאברהם הוליד את יצחק ומדוע חזר ושנה שוב באותו עניין?

בנוסף לאלו הקושיות, יש להקשות קושיא כללית, כיצד ייתכן שאברהם אבינו ע”ה - איש החסד, הוא זה שהוליד את יצחק אבינו ע”ה - נאזר בגבורה, היפך החסד? וקושיא זו מושרשת עוד בבחינת הספירות העליונות יותר, כיצד ייתכן שמהכתר שכולו חסדים פשוטים, נוצרו אחריו ספירות הדין, שמאחר ולא היה להם שורש קדום, כיצד ייתכן שמאור החסדים יצא הדין?

הצמצום מוכרח כדי להשלים את החסד

ותשובה לשאלה זו, נעוצה בכך, כי בלי הצמצום והדין, אין שום חשיבות להשפעת החסד, משל לבנים של עשירים גדולים שקיבלו כל חייהם את כל רצונם, כסף בגדים ומגדנות בלי גבול, הנה ודאי שאלו הבנים יאבדו מהרה את חוש הרגש כלפי השפע הגדול שיש להם, ולא ירגישו בו עוד שמחה, טעם וסיפוק.

נמצא שלא השפעות החסד גורמות לשלימות החסד, כי אם ההגבלה, הצמצום, שהבנים יקבלו השפעות עם גבול, אזי בכל פעם שיקבלו שפע גדול, ירגישו בו טעם וסיפוק, וניכרת השפעת החסד.

נמצא, שמשפיע החסד חייב לשים גבולות לחסד, חייב להשתמש כביכול במדת הגבורה והדין, להגביל את החסד, כדי שיהיה לחסד משמעות וטעם. כי בלי הגבול, דומה הדבר למי שנתן את כל המגדנות שבעולם לאדם שאין לו חוש הטעם, שלא ניכר כלל החסד שעשה, כי לכל המגדנות הערבים ביותר אין להם טעם אצלו. הרי שרק על ידי גבולות הדין, יש טעם וביטוי למדת החסד ודווקא הדין מביא את מדת החסד לשלימותה.

איכות המקבל קובעת את השפעת החסד של הנותן

מכאן צריכים אנו ללמוד, שכל ההנאות שבעולם אינם תלויות באיכות השפע, כי אם באיכות מקבל השפע. דוגמא לדבר, אדם שיש לו חוש מוזיקלי, הוא יהנה ממערכת פשוטה, יותר מאדם שאין לו חוש מוזיקלי ויש לו מערכת משוכללת. הרי שהכל תלוי במקבל השפע, ולא באיכות השפע. כך גם אדם שלא שמה כל היום והביאו לו מים להרוות את צימאונו, אותם המים יהיו טובים בהרבה מאשר מי ששתה במשך כל היום, ורק שותה עכשיו איזה מיץ ערב.

נמצא שלא איכות השפע קובעת את השפעת החסד, כי אם איכות מקבל השפע, שאם מקבל השפע יודע כיצד ליהנות מכל דבר כראוי, הרי שיש משמעות גדולה להשפעת החסד שהשפיעו עליו. אבל אם מקבל השפע איננו יודע כיצד ליהנות מהשפע, הרי שאפילו אם ישפיעו עליו את כל הטובות שבעולם, אין שום משמעות להשפעות החסד שהשפיעו עליו. נמצא ששלימות החסד בא רק מכח המקבל, וכידוע שבחינת המשפיע הוא בעל החסד, ובחינת המקבל הוא הדין.

ואם כן מלבד מה שבעל החסד צריך לאחוז במידת הדין - להגביל את השפעותיו כדי שיהיה משמעות לחסד שעושה, ורק על ידי הגבורה יש שלימות לחסד.

כך גם מקבל השפע שהוא בחינת הדין, כשיודע איך לקבל את השפע וליהנות ממנו, דווקא הוא שנותן שלימות לחסד.

[ימצא חיים לרבי חיים הכהן - החלבן]

”וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם, אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק” (כה, יט) - ליצני הדור

וברש”י: ”על ידי שכתב הכתוב יצחק בן אברהם הוזק לומר אברהם הוליד את יצחק, לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה הימנו, מה עשה הקב”ה, צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק, וזהו שכתב כאן יצחק בן אברהם היה, שהרי עדות יש שאברהם הוליד את יצחק”, עכ”ל.

אמר רבי משה שטרנבוך שליט”א: ודקדק מו”ר הגה”צ רבי משה שניידר זצ”ל, שלא נאמר ”רשעי הדור” אלא ”ליצני הדור”, וביאר בזה, שכדי לומר ששרה נתעברה מאבימלך היו צריכים להשתמש דווקא בכח הליצנות - שבכוחה למשוך גם בדברים של הבל, אבל אם היו באים לשכנע בדברי שכל וטעם לא היו מצליחים להשפיע על הציבור לקבל את דבריהם, שהרי זהו רחוק מאוד לומר שהנס נעשה דווקא לאבימלך ולא לאברהם הצדיק שהיה כבר מלומד בניסים, ומה עוד שגם לדבריהם עדיין נשאר הנס בתוקפו ששרה בת תשעים ילדה, אבל על ידי כוח הליצנות אפשר למשוך את לב האדם ולעשות צחוק אף בדברים שאין בהם שום טעם על פי שכל (וכן הוא באמת דרכם של בעלי לשון הרע ומוציאי שם רע שמוסיפים בדבריהם ליצנות וקלות ראש כדי למשוך את לב השומעים להאמין לשקריהם), והוסיף מו”ר זצ”ל שהליצנים גרועים מהאפיקורסים, שהאפיקורסים מוכנים לפעמים לשמוע כשבאים להוכיחם, אבל הליצנים אינם פתוחים לשמוע טענות, אלא שקועים בתוך הליצנות, ומתלוצצים מהמוכיח ומבטלים את דבריו.

וסיפר הרב זצ”ל שתחילת הקלקול בישיבת וואלז’ין היה על ידי קבוצה קטנה של בחורים שלמדו תורה והתלוצצו, ובכח הליצנות הם עקרו את האמונה מלב השומעים, עד שקלקלו רבים מבני ישיבת וואלז’ין השם ירחם, ועוד אמר, שכל כוחם של המשכילים ברוסיה ובפולין היה ע”י כח הליצנות, כי על פי שכל לא היו יכולים לפעול כלל, ופתחו בדברי ליצנות ועל ידי זה הכניסו ארס בליבות השומעים שחדר אליהם לאט-לאט עד שהפך אותם לגמרי.

כמה יש להזהר מליצנות, שהיא מביאה את האדם לידי קלות ראש, וע”י האדם חי בלי אימה ופחד מיום הדין, ובזמן קצר מתקלקל ה’ ירחם, ולכן יש להיזהר מאוד לא להצטרף לחבורת בני אדם המדברים דברים בטלים על ליצנות, שהליצנות מושכת את האדם לאט-לאט, עד שלבסוף הוא פורק לגמרי עול מלכות שמים ומגיע לבאר שחת.

והנה לאחרונה לא די בכך שישנה הסתה פרועה מצד פוליטיקאים ואנשי תקשורת כנגד הדת, כמה לה תוכנית טלוויזיה בערוץ הציבורי (כאן 11) ששמה ”היהודים באים” עם ”מיטב” השחקנים, ששמה ללעז ולקלס את תורת ישראל. והתוכנית עוד מתפארת בליצנות על אבותינו הקדושים, הרי אין דרך לרמוס את תורת ישראל אלא ע”י ליצנות! אוי לבושה שבמדינה היהודים רומסים את הדבר שהחזיק את עם ישראל לדורותיו היא התורה הקדושה ואת אבותינו הקדושים.

אומרת הגמרא (סוטא מב.): ”אמר רבי ירמיה בר אבא: ארבע כיתות אין מקבלות פני שכינה: כת ליצים, וכת חניפים, וכת שקרים, וכת מספרי לשון הרע.

ואומר דוד המלך ע”ה (תהלים א): ”אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הִלֵּךְ בְּעֵצַת רְשָׁעִים וּבְדַרְךְ חַטָּאִים לֹא עָמַד וּבְמוֹשֵׁב לִצִּים לֹא יָשָׁב”.

"ויעקב איש תם ישב אהלים" (כה, כז)

הגאון גדול רבי מרדכי גיפטר זצ"ל, מגדולי הדור, ענק בתורה ומוסר.

משהוקמה ישיבת טלז בקליבלנד, נקרא לשמש כמשגיח, ולימים כראש הישיבה שהעמיד תלמידים הרבה, והנחיל להם מושגי גדלות בעיון התורה, וצורת בן תורה וכן עליה. שילוב נדיר של גאון בהלכה ובאגדה, ספרא רבה, שעטו היה לחברו הטוב ביותר. חיבר עשרות חיבורים ומאמרים תורניים. אשתו הרבנית תח' אמרה: "בעלי היה אומר תמיד, שכל מחשבתו מתבררת מתוך הכתיבה".

מאידך, הפליא את שומעיו כנואם בחסד עליון, שהרצה את שיעוריו ושיחותיו בשפה ברורה ובהירה, ובעוז תעצומות כשאתג הארי החי. וכל העם רואים את הקולות - "קול ה' בהדר, קול ה' שבר ארזים... קול ה' חצב להבות אש".

המעשה שעליו אנו מספרים, שב והתרחש מידי שנה בשנה בבית ראש הישיבה: בימים שבין כסה לעשור, היה הגאון הגדול ר"מ גיפטר שרוי בשיא העבודה".

בראש השנה היה יושב בשולחן החג ורועד מאימת הדין. היה מקפיד שלא ידברו דברים סרי טעם ופטפוטי סרק. הוא זכר שיום ההולדת של אשתו הרבנית חל בעשרת ימי תשובה, וחסך את הבריור באיזה יום, כשקבע לכך את... ערב יום הכיפורים.

וכך היה מנהגו של הגר"מ גיפטר בערבו של היום הנורא: אחר תפילת המנחה, עוד מעט קט סעודה המפסקת, היה שואל לבחור מתלמידיו לקחתו אל חנות הפרחים, ועם זר יפה בידו הגיע הביתה לכבוד יום ההולדת. כך בכל יום כיפור פיאר את השולחן זר פרחים שקנה לרעייתו.

משחלה הרב והחל ללכת עם הליכון, שלח שליח לרכוש את הפרחים, והוא עצמו החזיקם בידו על גבי ההליכון, וניגש לרבנית להעניק לה את הדורון. לשנה הבאה נחלש עוד, וכבר ישב על כסא גלגלים, אך על המתנה לא ויתר. את הזר הניח על ברכיו, ועם כסאו התגלגל וכיבד את נוות ביתו. עד שהמחלה הסופנית שללה גם את המעט הזה, כשנמצא מצונף ואסור במיטתו. אז יצאה הרבנית וקנתה בפעם הזאת פרחי משי, עשויים מבד - למען יעמדו למזכרת ימים רבים. את הזר הציגה לפני ראש הישיבה, בהודיעה לו כי המשיכה את מנהגו האצילי, וקנתה לעצמה מתנה מאישה.

הנה לכם דוגמא נפלאה של שלום בית, מופת של הנהגה כיצד מחזקים ומחזיקים את בדקי הבית לאורך ימים. עדות חיה לכך - הזר והאגרטה המעטרים את בית האלמנה עד עצם היום הזה. בכל עת שמעלים אבק נשטפים הפרחים ומתחדשים על ידי הרבנית תח', זה כבר 15 שנים...

"ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם"

הוליד את יצחק" (כה, יט)

יש לדקדק, דפנתח בתולדות יצחק, והפסיק ואמר אברהם הוליד את יצחק ולא הזכיר תולדות יצחק. ואפשר לרמז, משום דק'מא לן עקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים, כמו שפרש רש"י גבי 'אלה תולדות נח' (שם ו, ט), וגם כאן בא לרמז, ואלה תולדות יצחק, ומה הוליד, אברהם הוליד את יצחק, כלומר הרוואה את יצחק בקדשה ועננה ויראת ה' ואהבתו, ה'ה אומר לא יצא זה כי אם מאברהם, שפך הם מדותיו. נמצא לא הזכיר הפתוב כי אם מעשים טובים של יצחק, שהם עקר תולדות הצדיקים. [פיתוחי חותם פרשת תולדות - אביר יעקב - מרן רבי יעקב אביחצירא ז"ע]

"ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח פני פריח שדה אשר ברכו"

ה' (כז, כז) - בגדיו אלא בוגדיו

ואמרו במדרש: "אל תקרי בגדיו אלא בוגדיו כגון יוסף משיתא ויקום איש צרוות. יוסף משיתא, בשעה שביקשו שונאים להיכנס להר הבית אמרו יכנס מהם ובהם (מישראל) תחילה אמרו לו: הכנס ומה שאתה מוציא היא שלך.

נכנס והוציא מנורה של זהב. אמרו לו: אין דרכו של הדיוט להשתמש בזו, אלא הכנס פעם שניה ומה שאתה מוציא היא שלך. ומאן להיכנס. אמר: "לא דיי שהכעסתי לאלוקי פעם אחת, שאכעיסנו פעם שניה". מה עשו לו, נתנו אותו בחמור של חרשים והיו מנסרין אותו (איברים איברים) והיה מצווח ואומר: "ווי, אוי אוי שהכעסתי לבוראי".

ויש להבין, וכי לא הספיק ליצחק אבינו מה שעתידין לצאת מיעקב, רבי עקיבא ססרקו בשרו במסרקות של ברזל ומסר נפשו באהבה לקונו, וכן שאר עשרת הרוגי מלכות, תנאים קדושים וטהורים. והוצרך דווקא לראות את מעלת "בוגדיו" היוצאים מיעקב כדי לברכו.

וביאור העניין, דהנה ידוע מעלת נשמות ישראל דגם כשחוטאין הרבה ושקועים בעומק החטא, זהו רק בבחינת המעשים. אבל בפנימיות נפשם, עמוק עמוק בנקודה הפנימית, בעצמותן ובשרשן נשארה נשמתם קודש לה'. וכמו שנאמר (שיר השירים ד, ז): "כַּלְךָ יָפֵה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בְּךָ" וכמו שדרשו ז"ל בשיר השירים (א, ה) על הפסוק: "שְׁחוּרָה אָנִי וְנִאֲוָה" ונאמר "אָנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עָר" (שיר השירים ה, ב) אף על פי שאני ישנה מן המצוות, לבי ער לקב"ה.

והנה הפלא הגדול הזה של יוסף משיתא ויקום איש צרוות, שהגיעו כל כך לשיא השפלות וההשחתה עד לדיוטא התחתונה, וברגע קט יצאו מאפילה לאור גדול ונתעלו להיות במעלות קדושים וטהורים במסירות נפשם בייסורים נוראים, באהבה כלולה אל א-ל חי.

הפלא הגדול הזה מורה שבעצם גם בהיותם שקועים עמוק עמוק במצולות פשעם, עדיין בנקודה הפנימית שלהם היתה בחינת "לבי ער" להקב"ה. ונמצא שדווקא ע"י "בוגדים" אלו נתגלה גודל מעלת נשמות ישראל. (ובחינה זו אינה נגלית ע"י רבי עקיבא וחבריו, שמעולם לא נתלכלכו בחטא).

וכשראה יצחק מעלה זו של נשמת ישראל - זרעו של יעקב, מיד: **"ויברכהו"**.

ועפ"י זה יש להמתיק המשך המדרש: **"ויאמר ראה ריח בגי פריח שדה אשר ברכו ה' "**, מלמד שהראה לו הקב"ה בית המקדש בנוי וחרב ובנוי.

"ראה ריח בגי" - הרי בנוי... "פריח שדה" - הרי חרב, כמו שאמר הנביא (ירמיהו כו, יח): "ציון שדה תחרש" וכו', ע"כ לשון המדרש.

ונראה לבאר בזה בס"ד את המדרש, עפ"י דברי הרמב"ם (בית הבחירה, ו, טז) בביאור שיטתו שקדושת המקדש אינה בטילה לעולם, וז"ל: "לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטילה והרי הוא אומר (ויקרא כו, לא): **"והשמותי את מקדשיכם"**, ואמרו חכמים אף-על-פי ששוממין בקדושתן הן עומדין".

ומעתה יש לפרש דברי המדרש, שמכיון שראה יצחק את ריח "בוגדיו" אמר **"ראה ריח בגי פריח שדה"** שבזה נתגלה עוצם מעלת קדושת נשמות ישראל שהוא כמו מעלת קדושת המקדש שקדושתו אינה תלויה כלל בבניינו, ומשום שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה שבתוכם, ושכינה אינה בטילה לעולם. וכמו כן ממש קדושת נשמות ישראל מפני השכינה השורה בתוכן (בנקודה הפנימית שבעומק נשמתם) ושכינה אינה בטילה לעולם.

[נחל אליהו לרבי אליהו דסקין שליט"א]

תשובה על זה שציערתי את אמי בצער העיבור? שתגיד תודה שבכלל נולדתי... הרי היא שמחה שנולדתי.

אבל הנועם אלימלך גם על זה עשה תענית וגם על זה עשה תשובה. עד כדי כך היה חמור אצלו דנדוד וסרך של איסור.

פעם נכנס אצלו אחד התלמידים הוותיקים וראה אותו יושב בצער גדול. שאל אותו, יאמר לי כבוד הרב, על מה אתה בצער. השיב לו, לא עליכם, היום עשיתי עוון. איזה עוון?... דברתי בתפילה. שאל אותו התלמיד, מה בדיוק קרה שם, על מה ולמה דיבר הרב בתפילה? אמר לו רבי אלימלך, הייתי מתפלל תפילת שחרית, וכבר התחלתי "הודו", והנה נכנס מישהו לבית הכנסת כולו בוכה וחרד, ובא אליי באומרו כבוד הרב תציל את אשתי שהגיע פרקה ללדת ומתקשה היא לילד, וכבר זה ענין של פיקוח נפש, בבקשה שכבוד הרב יתפלל עליה.

וכיון שבא אליי היהודי הזה כולו זועק ובוכה, הוצרכתי לחקור ולדרוש, לשאול אותו מה קרה, ודברתי בתפילה.

על זה היה נאנח רבי אלימלך ומצטער, על שדיבר בתפילה בנסיבות הללו. את זה ראה לעצמו כחובה וכעוון.

אמר לו התלמיד, כבוד הרב, והלא פיקוח נפש היה, וכדי עשית שהפסקת כדי לברר על מה ולמה בא היהודי הזה וכולו בחרדה גדולה, וטוב עשית שעצרת כדי להתפלל על זו האשה המקשה לילד, ומה לך להצטער על זה? - אבל רבי אלימלך לא נרגע ואמר, מכל מקום היה כאן עוון.

אחר כך אמר לו התלמיד והרי דיברת ב'הודו', קודם ברוך שאמר, ואם כן אין כאן עוון. ומה ענה לו רבי אלימלך? - נכון, אבל למנהג האשכנזים אומרים 'הודו' אחרי ברוך שאמר, ולפי שיטתם היה כאן עוון, ועל זה אני מצטער...

על זה הצטער רבי אלימלך. אפילו שלפי הנוסח שלו לא היה כאן כלל שם של איסור, מכל מקום היות ולפי נוסח אשכנזי 'הודו' נמצא אחרי ברוך שאמר, יש כאן עוון. ואפילו שהיה זה מקרה מיוחד של פיקוח נפש, מכל מקום הרגיש עצמו מחוייב בדבר שצריך לעשות על זה תשובה.

ויעָתָר לוֹ ה' " (כה, כא) - בזכות מי התפילה

מתקבלת יותר

וברש"י: "לו ולא לה, שאין דומה תפילת צדיק בן צדיק לתפילת צדיק בן רשע".

בפשטות מבינים, שהמעלה בתפילת צדיק בן צדיק, היא מצד זכות אבות שמסייעת לקבלת התפילה. אך משמע מהלשון "אינה דומה תפילת צדיק בן צדיק", שהמעלה היתירה היא בעצם התפילה שלו ולא מצד זכות אבותיו [מכך שלא כתוב שמתקבלת יותר, אלא שזו תפילה מעולה יותר]. ועוד שמצינו בתפילת רשעים גמורים שהיא מתקבלת, כמו שכתוב בגמרא (ברכות סג): "גנבא אפומא דמחותרתא רחמנא קרי" [גנב מבקש להצליח בגניבתו]. וכך פירש המשגיח רבי ישראל מאיר המניק זצ"ל את הפסוק בתהלים (קמה, יח) קָרוֹב ה' לְכָל קָרְאֵיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֲמֹתָ, שאפילו רשע הקורא באמת מתקבלת תפילתו. [היה יהודי שנסע לחוף מעורב בשבת קודש ואיבד את מפתח רכבו, אחר שעות של חיפושים שהעלו חרס, הכריז: "אלוקים תביא לי את המפתחות" ותיכף ומיד מצאם, ללמדך שגם חוטא ופושע תפילתו נענית אם קורא באמת]. וא"כ תפילת צדיק ודאי צריכה להתקבל ואפילו כשהוא בן רשע.

ומפרש הסבא מקלם שמעלת התפילה ועניינה היא בהכנעת המתפלל לפני הקב"ה, וזה המסייע לקבלת התפילה. ובכך גדול צדיק בן צדיק מצדיק בן רשע בעצם תפילתו. שצדיק בן רשע שנכנע אין זו מעלה כל כך, שמטבעו מרגיש שאין לו כל כך במה להתגאות. אבל צדיק בן צדיק, שמטבעו מתגאה ובוטח במעלת אבותיו, ואפילו הכי מכניע עצמו, מעלת תפילתו גדולה יותר.

הגרא"א דסלר (כד ב' ח"ב, תולדות עמ' 205) מסביר את העניין, שהרי אברהם אבינו היתה מידתו חסד, ויצחק אבינו אינו מסתפק בדרכו של אביו ומחפש דרך חדשה לעבודת ה', שאינה רק הרגל אלא קניין עצמי משלו, והיא מידת הגבורה. וכן יעקב אבינו מחפש דרך אחרת של תפארת - אמת התורה. ואמנם עבודתה של רבקה היתה עצומה - להאיר את החושך של בית אביה, וזוהי מעלת בעל התשובה.

אך עבודתו של יצחק היתה גדולה יותר - להאיר אור בתוך האור של בית אביו, ולא להסתפק במה שקיבל שם, ולכן גדולה היתה תפילתו.

ועדיין צריך להבין מדוע ענין זה מתבטא דוקא בתפילתו של צדיק בן צדיק, ולא בשאר מעשיו ומעלותיו.

ונראה לומר שהרי בגמרא (יבמות סד) "כתוב א"ר יצחק למה נמשלה תפילתן של צדיקים כעתר [כלשון ויעתר], מה עתר זה מהפך התבואה ממקום למקום כך תפילתן של צדיקים מהפכת מידותיו של הקב"ה ממידת רגזנות למידת רחמנות".

מבואר בזה, שפעולת התפילה היא בהפיכה, ואפשר לומר שזו מידה כנגד מידה, ככל שאדם הופך בתוך עצמו, תפילתו הופכת ופועלת יותר. א"כ זו השייכות לצדיק בן צדיק, שהמהפך שלו קשה יותר מן המהפך של צדיק בן רשע, ועל כן תפילתו מתקבלת יותר.

בתורה בברכת

ריון ברינה

"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורג' בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעודי בן זוהרה: רחמים בן אחאור אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רולף) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוח בת שמעון מרים בת עזיה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון: זרחה בת אטו:גימי שמואל בן אסתר:נעמה בת אסתר:יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זרחה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת ארייס: בתיה בת אסתר

לזרע של ימיא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה יחזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לילי: לאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מזל

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישאל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן חל: אברהם בן אנט עודד בן הגר: גולן בן דינה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קין בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נארה: חות בת לינה: נורית בת רחל לימור הודיה, ושרונה במת תנון יפה

חסידותו של הנועם אלימלך זיע"א

תלמידו המובהק של הנועם אלימלך, כותב בספרו מאור ושמש (פרשת מסעי) "שמעתי מאדמו"ר הרב בוצינא קדישא איש אלקי מו"ה אלימלך זצוק"ל שאמר שעשה תשובה על מה שחטא בהיותו בבטן אמו וציער אותה אז".

מישהו עשה על זה תשובה? מישהו חשב שזה עוון? חשב על זה בכלל? תגיד את זה למישהו הוא יאמר לך, לעשות

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.47209

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

ענין של הסתכלות

כמה טוב ה', באמת כמה טוב ה'!!!

שנים ארוכות עבדתי לפרנסתי כעובד סוציאלי, ובתוך תחום העיסוק שלי בעבודה זו, התמחיתי מאוד עם מוגבלי ראייה. כאלו שאיבדו את מאוד עיניהם פתאום באמצע החיים כתוצאה מתאונה או מחלה וכאלו שמאז ומתמיד היו במצב של עיוורון. שימחתי אותם ועודדתי אותם, דאגתי להם למיצי זכויותיהם ולרווחתם מכל הלב.

חלפו להם השנים, התקרבותי לגיל שבעים וחליתי במחלה שכתוצאה ממנה איבדתי את מאוד עיניי באופן פתאומי. הראיה פשוט נעלמה ממני.

דרשתי ברופאים עד שהתברר כי מדובר בעיוורון שהגיע בעקבות בעיה גנטית, ואין לרפואה מה להציע והיא נחשבת לחסוכת מרפא.

מכיוון שעבדתי שנים בתחום של עידוד לאנשים כאלו, אז במצבתי קבלתי את הדין ברוגע ובשלמות הנפש.

ככל שהעמקתי לחקור הבנתי עד כמה עלי להודות לה' על החסדים שעשה עמי עד כה. מתברר שזו מחלה גנטית שעלולה להתפרץ בכל שלב בחיים - מינקות ועד שיבה. ואילו אותי זה תקף בגיל מבוגר.

כל חיי עסקתי בדיוק בתחום הזה. הקב"ה הקדיים עבורי רפואה למכה...

נקדה נוספת שיש להודות לה' שיש היום מערכות שיעורי תורה המאפשרות ללמוד שיעורים מרתקים משמיעה. מה שפעם היו צריכים להטריח ילדים ללמוד עם עיוור, היום אני מתקשר לקול הלשון ועוד שיעורים קוליים ופשוט מתמוגג מנחת.

אפשר להיות מדוכאים בצדק לכאורה או להתבונן על הצד של החסדים ולשמח!!!

בעל המעשה: א.מ.א.

ומכין מזון לכל בריותיו

יום חמישי החתיל עבורי כיום עמוס ולחוצן כאשר בין יתר המטלות שנפלו בחלקי היה לערוך קניות לשבת. בדרך כלל אני עורך קניות ביום רביעי אך השבוע לא הספקתי. בנוסף שכחתי את הארוחה שלי בבית כך ששארתי מורעב.

בשעות הצהריים המוקדמות נכנסתי לסופר לערוך קניות. הייתי רעב מאוד, ולא הרגשתי בנח לאכול כך באמצע הסופר כדי להשקיש את רעבוני. התחלתי את הקניות במחלקת הפירות והירקות במחשבה אילו רק יכולתי לאכול משהו, והנה בעודי מהרהר טופח לי על השכם אחד המנהלים של הרשת אתו אני מיודד מימים ימימה שבא לערוך ביקורת בסופר.

הוא התרגש לראות אותי וקרא לי למשרד לשיחה קצרה בהגדרתו, במשרד הציע בפני מגש של פירות עסיסיים וביקש שאברך... ביחתי בכונה והודיתי לה' על ההשגחה המיוחדת שלו להשקיש את רעבוני בדרך כך מהקמיות!!!

בעל המעשה: ע.ה.

ויעתר יצחק לה' - על צער השכינה

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא, ויעתר לו ה' וגו'. ותאמר אם

כן לפנה זה אנכי, ותלך לדרש את ה' (בראשית 21:17)

עצומה, ובכל אותם ימים קשים ומרים לבית ישראל לא ביטל מעבודת קדשו אף לא נימא אחת. והמשיך בסדרי עבודתו הנאמנה בייחודים נשגבים, כשרוב שעות היממה היה עומד על רגליו.

מתחילה כשנתפס הצדיק והושלך אל מרתפי המבצר, חומה לפנים מחומה, עמד שם בתא הצינוק לבדו בלא שום עזרה וסיוע כלום, ורק מפעם לפעם הואילו השלטונות להרשות כניסה של אחד מן המקורבים המשמשים בקודש, כדי לראות במצבו ומה נצרך לו שם. - אך לאחר רוב שתדלנות של אחינו בית ישראל, עשירים ועסקנים שרים ונכבדים מכל רחבי העולם, וברוב תפילות ותחנות ששפכו ישראל לבם כמים על צרת הצדיק. - ניאותר הממשלה לצרף אליו בקביעות אל תוך תאו המצומק את משמשו הנאמן הנקרא 'הויז-בחור', ה"ה הבה"ח שמואל, הנקרא בחצר הקודש בלשון חיבה 'שמוליק', כדי שסייע בעדו בכל ענייניו. בהיות שמעולם לא הורגל לעסוק בעצמו בענייניו וצרכיו, בהיות תמיד דבוק בדקות עליון, והמשמשים בקודש עושים את כל המלאכה אשר לפניו.

מתקופת שהייתו של ההויז-בחור עמו במבצר פטרבורג שמורים עמנו כמה הנהגות ומעשיות נפלאות, שסיפר אותו בחור כמה שראו עיניו וחזו בקודש פנימה בעת צרה ומצוקה, והם עברו במסורת זקני העדה חסידים ואנשי מעשה מדור לדור. [חלקם מסופרים בסדר נאה ומהודר בספרה"ק "נר ישראל" (רח"ץ) ע"ש].

באחד הסיפורים סיפר הבה"ח שמואל אודות טיב התפילה שהתפלל אותו צדיק נשגב בימי שהותו בכלל. - כשהיה עומד על רגליו קדשו בפנית חדר המעצר, כדרכו בקודש לעמוד שם שעות רבות כשנפיו אל הכותל ומתייחד עם אביו שבשמים, ומשוחח בדברי תורה ובתפילות נשגבים עילאין כד"א (תהלים קב, א) "ולפני ה' יושפך שיחוי".

רוב שיחותיו ותפילותיו היו חרישיות וכמעט בלתי נשמעות, ומה שנשמע לפעמים היה בעניינים עליונים רזין דרזין שלא הבין בהם כלום. אך פעם אחת שמע את הריב כשפרץ לפתע בבכיות נוראות, ובתוך שיחותיה היה מבטח באותה תפילה נוראה שהתפלל זקנו דוד המלך ע"ה נעים זמירות ישראל בספר תהילים (קאפיטל כג): "מזמור לדוד ד' רועי לא אחסר" וכו'. - שמבואר במדרש תהלים וברש"י על אתר, שאותה תפילה חיבר דוד בעת שהיה בורח מחרב שאול, והיו עימו ארבע מאות איש מרי נפש שברחו אל יער חרת, ולא היה לו שם כלום מה לאכול ומה לשתות, וכמעט שפרחה נשמתו, והזמין לו הקב"ה שטעם מעין העולם הבא והחיהו, ועל כך חיבר מזמור זה על גודל מידת הביטחון שהיה לו בהש"ת ע"ש.

והנה בהגיע הצדיק בתפילתו אל הפסוק (שם ד): "גם כי אלך בגיא צלמוות, לא אירא רע כי אתה עמדי". פירש שיחותו כך: "גם כי אלך בגיא צלמוות", הגם שהנני יושב עתה בגיא צלמוות של בית הכלא הנורא, כשסכנת מוות גדולה מרחפת על ראשי. אף על פי כן לא אירא רע" - אינני מתירא כלום, שכן אם זהו רצונך יתעלה וכך גזרה חכמתך העליונה, הריני מקבל כל זאת באהבה ובשלמות נפש. וכד"א (דברים ו, ה) "ואהבת את ד' אלקיך בכל לבבך וגו' ובכל מאודך - בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מדה לוי" (ברכות נד).

אך על מה תהמה נפשי מאין הפוגות, מחמת 'כי אתה עמדי', הלא שכניתי קדישתא כאן עמי בצער וכאב גדול, וגונחת וגונקת בגודל צרתה. "מכ"ש בפ"ו דסנהדרין (מו): "אמר רבי מאיר, בשעה שאדם מצטער, שכינה מה לשון אומרת: קלני מראשי, קלני מזרועי! - אם כך המקום מצטער על זמן של רשעים שנשפך, קל וחומר על זמן של צדיקים" ע"ש.

כך היה עומד אותו צדיק נשגב שעה ארוכה כשהוא בוכה ומבכה בגודל צער ליבו, לא על עצמו ועל צרכי גופו ונפשו כלל וכלל, כי אם על צער השכינה הקדושה שעמו, שבעת צר ומצוק של איש ישראל סובלת סבלן וגונקת בצרתם של ישראל.

כיוצא בדבר סיפר על חג הפורים הקדוש שהיו חוגגים בתוככי הכלא הנורא, שהיה הצדיק אומר שפורים הוא פורים בכל מקום ובכל מצב שאיש ישראל נתון בו, גם בין כותלי בית הסוהר... והאריך בסיפור עבודת חג הפורים של הצדיק, וקריאת מגילת אסתר שבדרך פלא עלה בידי השתדלנים להכניס אליהם, לאחר שהוזילו סכומי עתק של 'שוחד' שעברו מתחת השולחן במקומות הנכונים.

אך בהגיעו אל מצוות משלוח מנות לא מצא הצדיק עצה בנפשו כיצד ואיך יקיים מצוה רבת יז, שכן לא היה בידו שום 'מנות'... בהיותו יושב כך סגור ומסוגר בתוככי אותו כלא האכזרי והשמור ביותר בכל רחבי ממלכת רוסיה.

בספר הקדוש תפארת שלמה ז"ע פירש בזה: "הנראה לרמז בזה על סדר תפילת האדם בעת צר לו חלילה, לבלתי ישים אל לבו לצעוק אל ה' עבור עצמו, כאב בשרו וצער נפשו בענייני עולם הזה. אך רק ישא לבבו השמים לתקן פגם העליון אשר על ידו, ואז אחר כך ממילא ושב ורפא לו. כמאמר הראשונים על פסוק (במדבר יב, יג) 'אל נא רפא נא לה', רוצה לומר 'לה' רמז לשכינה הקדושה. וכמ"ש (תהלים קז, יג) 'זיעוקו אל ה' בצר להם', רוצה לומר לתקן את כבוד ה', ובודאי אחר כך (שם) 'ממזוקותיהם וישועם'. כי אמנם כי כל מקרה ופגע חלילה, הנה דוגמתו בשרשם למעלה, כמו שאמרו (אבות ב, א) 'דע מה למעלה ממך', הפירוש, אם תרצה לדעת אתה 'מה למעלה', תראה ותדע 'ממך'".

"לכן גם יצחק כזה העתיר לה' לנכח אשתו, רוצה לומר הוא שם אל ליבו על השכינה, אשר היא 'לנכח אשתו', כי 'רבקה' רומזת לשכינה כידוע ליודעי חן, 'כי עקרה היא' הה"א למעלה. וכן רבקה, כאשר התרוצצו הבנים ידעה את כל זה אשר נעשה, אמרה 'אם כן למה זה אנכי', רוצה לומר, למה זה אביש על אשר אני בצער למטה. 'ותלך לדרוש את ה', לתקן כבוד ה' יתברך שמו. וזה שאמר 'ויעתר לו ה'', שהיה מייחד השם ביחוד גמור למעלה, ועל ידי זה היה עושה פרי למטה, להיות פועל ישועות בקרב הארץ" עכ"ה ק.

וכן כתב בספרה"ק אוהב ישראל חלה"ק: "הנה ידוע כשיבוא לאדם איזה צרה או יסורי ח"ו, אז ישכיל ויבין בדעתו שבודאי יש צער גדול להשכינה הקדושה כביכול, כי 'בכל צרתם לו צ' (ישעיה סג, ט) כביכול. לכן כשהאדם ישר ונתן אל לבו להתפלל להשם יתברך על איזה דבר, צריך להיות עיקר כוונתו ורצונו בתפלתו עבור שיתמלא החיסרון שיש בהשכינה מזה כביכול, על דרך 'קלני מראשי' כו' (חגיגה טו), וכשיתקן שם הפגם והחסרון אז ממילא יתקן גם כן חסרונו ויגאל מצרתו".

"וכן עשה יצחק אבינו ע"ה שהיה כל מגמתו ורצונו וכוונתו רק למלאות החיסרון בהשכינה הקדושה כביכול. וזהו 'ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו', היינו עבור השכינה שהיא לנכח אשתו, 'כי עקרה היא' דייקא, ואז ממילא נפקדה גם כן רבקה אשתו, והבין" עכ"ה ק.

• § • § •

שמעתי מפי כ"ק אאמו"ר מהר"צ בעל "מעדני השולחן" זצוק"ל באחת השיחות שדיבר אודות מלת המילה התפילה בעל כבוד שמים, שמבואר בספרים הקדושים שאף אנו בני במדרגת הצדיקים הגדולים שכל מגמתם בתפילתם היא רק עבור כבוד השכינה הקדושה, ומכוונים את ליבם לצער אביהם שבשמים למעלה. - מכל מקום לא נהלך בקצה ההפוך, להתפלל 'רק' עבור עצמו ח"ו, אלא לזכור לכל הפחות לכוון ולהתפלל 'גם' עבור השכינה והצער הנגרם למעלה. כי בכל מבוקש שמתפלל האדם למטה יש בו בודאי תוצאה רוחנית, שייצא מזה התקורות לשכינה והתקורות לתכלית תיקון האדם שיתקיים בזה רצון שמים ממנו, להעלות קורת רוח למעלה, אבל לא יבקש רק עבור עצמו בלבד ח"ו.

וכאשר האריך בזה בתיקוני זוהר הקדוש (דף כב:) חל"ק (בקיצור): "כולהו צווחין בצלותן ככלבים 'הב' 'הב', הב לנא מזונא וכו', ואינון עזי נפש ככלבים, דאינון אומין דעלמא דצווחי לגביה ולית לון בושת אנפין וכו'" ע"ש.

באותה שיחה סיפר כ"ק אאמו"ר על תקופת מאסרו הנודעת של השרף קדוש ישראל מרו"ח זצוק"ל, שהיה נתון בצר ובמצוק מרדיפות מלכות הרשעה של הצאר וכל גונדא דיליה לעילא ולתתא, רחמנא לישזבן. והיה עובד השי"ת שם בתוככי צינוק הטחב שדחקוהו באכזריות מתוך מסירות נפש מופלאה, שאינה ניתנת לתיאור ולהשגת אנוש בן דורו.

טבעו הן והאצילי היה עדין נפש מאוד, ומעודו הורגל בגינוני החוד והדר, פאר שבמלכות, והתנהג בכל גימוסי וטכסיסי מלכות עילאה קדישא ומתון ייחודים נשגבים בכל פעולה וכל תנועה כנודע, [עיינן פירוש הרע"ב במס' כלאים (פ"ה מ"ח): "שושנת המלך - רח"ץ בלע"ז" עכ"ל חו"ק]. - נקל לשער אפוא את עומק צרת נפשו עם השלכתו אל הכלא האיום במבצר העתיק שבפטרבורג הבהיה. מקום אשר אסירי המלך אסורים, ביחד עם פושעים גסים המרדנים הגדולים ביותר ברוסיה. שזקקו לשמירה אדוקה במבצר איתנים זה, תחת עינו השטנית של הצאר 'ניקולא' י"מ" בעצמו, נצר דחין משורש קליפת עמלק שבדורו.

אולם על אף היותו אסור באזיקי פלדה, סגור ומסוגר במנעול ובריח, וכבלי ברזל באה נפשו, כיוסף הצדיק בשעתו (תהלים קה, יח). - עם כל זאת לא הניח עצמו לרגע קטן מלשרת לפני קונו במסירות נפש

שהשכינה שורה בישראל בזכות קול יעקב של תינוקות של בית רבן שמצפצפין בקול תורה ותפילה בהבל פיהם הטהור.

אחד מגדולי הרבנים שח בשחית קדשו אודות 'טיב התפילה' שכתבו בספרים הקדושים שכשישחית בתפילתו את צער השכינה שבאותה בקשה מובטח הוא שתתקבל תפילתו.

והסביר זאת על פי מעשה אחד, שבדידיה היה עובדא, כשנסע פעם בסנדר מעירא ירושלים ת"א בית שמש יצ", ובהיותם בנסיעה באמצע הדרך לא נזהר הנהג כראוי וביצע 'עקיפה' בלתי חוקית.

והנה לאכזבתו ארב לו שם בעיקול הדרך שוטר תנועה חמור סבר, אשר תפס אותו בקלקלתו, ורצה להשיט עליו תיכף קנס 'רפורט' ולפסול את רישיונו.

מתחילה ניסה הנהג בדרכי כעס ורוגז להתלונן ולרטון על השוטר, שאין הוא צודק ושאין זה מצדיק פסילת רישיון וכו', אך ללא הועיל, השוטר הנוקשה עומד על דעתו בעקשנות.

הרב הצדיק שישב מן הצד על יד הנהג כראותו המצב, הציע לנהג: אל תהיה צודק תהיה חכם! תרכך את עמדתך, ותנסה בלשון רכה בדרכי פיוס ותחנונים לבקש על נפשך מן השוטר.

שמע הנהג לעצתו של הרב, והחל בוכה ומתחנן על נפשו שהוא בעל משפחה וטפלא תליא ביה, וביקש ברחמים מן השוטר שלא יקנסנו ולא יפסול את רישיונו, כאשר בזה תלויה פת לחמו במלאכת ההסעות שמבצע ללקוחותיו. - אך כל זאת לא הועיל ולא כלום, השוטר הקשה לבו כאבן ובעקשנות איתנה הוא באחת ומי ישיבנו, קנס גבוה ופסילת הרישיון על אתר!

גם כאשר יד הרב בכבודו ובעצמו מן הרכב והשפיל עצמו להתחנן ולבקש מלפני השוטר ולהמליץ על הנהג לא הועיל כלום, שוטר האבן בשלו עומד!

ברם, לאחר שהציג הנהג את תעודותיו ואת כרטיס רישיונו, והביט השוטר בכתובתו של הנהג, גילה להפתעתו שנהג זה הוא שכנו של החבר הכי טוב שלנו... הוא שאל את הנהג אם מכיר הוא את שכנו זה, בוודאי אמר הנהג, הרי הוא שכני באותו בנין ואני חברו הטוב מאז, אנו מאד קרובים זה עם זה ומשוחחים תמיד באחוות שכינים וכו'.

והנה בפתע פתאום נהפך ונתרכן לבו של השוטר, ואמר לנהג: שמע נא, בזכות שכנך חברי הטוב שאני מאוד אוהבו ומוקירי, ובזכות היותך גם אתה חברו של חברי הטוב, אפסור אותך הפעם מן הכל! אבל להבא תיזהר מאד שלא לבצע שוב עבירת תנועה, ופטרו לשלום בלא כלום, ויהי לפלא.

ועל כך אמר הרב הצדיק, ראו נא גם ראו כמה חבר טוב יכול להועיל, והרי הלימוד המורם מטיב זה המעשה שקרה עמנו ברור מאוד. - הרבה פעמים אין לו לאדם שום זכות להיענות בתפילתו, ואפילו דלתי התנינה נסגרו בעדו, ומחיצה של ברזל נפסקה בעונותיו בניו לבין אביו שבשמים רחמנו ליצלן, אף על פי כן אם יתפלל בעד השכינה הקדושה, שנמצאת עמו יחדיו וסובלת בצרתו, וישכיל לבקש על צער השכינה שמתגוללת בעפר וכאבה קשה מאוד בצערם של ישראל, הרי בכך בוודאי תיענה תפילתו ותתקבל, כי לא יניח הש"ת צער השכינה הקדושה להישאר חלילה בסבלה ושפלותה, ובזכות אותה תפילה להתרוממות השכינה והבקשה הרוחנית עבור כבוד שמים שייצא מבקשה זו, יזכה שיקבל הש"ת את תפילתו.

וכעין שראינו בטיב המעשה דגן שבזכות החבר המשותף של השוטר עם הנהג התקבלה בקשתו, כן כביכול השכינה הקדושה מחוברת למטה בנשמת ישראל ומחוברת למעלה בייחוד קוב"ה ושכינתיה, ובכן תתקבל צלותהו ובעוהו דכל בית ישראל קדם אבוהו די בשמאי ואריעא, ואמרו ואמן.

הנוח של אותה שנה לא התעוררה אצל הצדיק מחלת העור שתקפה אותו בקיץ, הפצעים לא התפתחו בגופו, ובאותה שנה אכן לא סבל הצדיק מן הגירודים והכאבים.

נשא הצדיק את עינו לשמים, ואמר: ריבוננו של עולם, 'קלי קלי למה עזבתני' (תהלים כב, ב) ולא שלחת לי את הפצעים השנה? כיצד אתקשר ואתחבר עמך בלא הכאבים של הגירודים האלה...? הרי כך הייתי מתחבר עם השכינה בכל שנה בימות הקיץ, דרך הפצעים האלה... הם הזכירו לי היטב שיש להתפלל ולבקש על 'שכינתא בגלותא'!

הוא ראה בכל הכאבים והגירודים האלה שאין הם באים עליו כי אם כדי לחברו אל השכינה, ולהביא לפניו דרך התקשרות עם השם יתברך!

ואף אנו נלמד מטיב זה המעשה כמה רחוקים אנו מדעתם של הצדיקים, הגם שמתפללים ומבקשים אנו שלא להביאנו לידי ניסיון ולא על ידי ייסורים וחלאים ח"ו, מכל מקום למדנו עד כמה יכולה להגיע דרגת "שמחים בייסורים", שהיה אותו צדיק פשוט שמח בהם! והבין שזו היא דרך להתקרבות לשכינה, להיות מקושר עם הבורא ברוך הוא, במה שצריך להתפלל ולזעוק לפניו על צער השכינה, עד שהיה מתעצב על חסרונו של הייסורים הללו...

• § • § •

סיפר לי איש נאמן על כ"ק האדמו"ר מתולדות אהרן הגה"צ רבי אברהם יצחק בעל "דברי אמונה" צוק"ל, כשהגישו לפניו קוויטעל קשה שהיה צריך לעורר רחמים וחסדים גדולים לישועה, היה עוזב את ביתו, נוטל את הקוויטעל בידו, והולך לחיידר במקום תורתם ותפילתם של תינוקות של בית רבן, ושם היה נעמד לו בקרן זוית ומתפלל על הישועה. באומרו שמקובל בידו שהוא מקום השראת השכינה בימינו ומסוגל מאוד לקבלת התפילות, וכמה ישועות נשגבות שנעשו באותם קוויטעלען.

וסיפר לי האיש הג"ל, שבילדותו כשלמד בתלמוד תורה הגדול 'תולדות אהרן' הבחין בכך שהגיע הרבי בחשאי אל התלמוד תורה, משום שגלה רצה להפריע את הילדים הטהורים מתלמודם, נעמד לו בקרן זוית נסתר וציווה לכל הגבאים להתרחק משם כדי שלא יבחינו בו, ושם עמד שיעור ארוכה עם קוויטעל וספר תהלים והתפלל בדמעות שליש.

ולמדנו מטיב זה המעשה, דרך נכון ועצה טובה להתקשר ולהתחבר בשכינתא קדישתא, שבזמן הזה מקום השראת השכינה המוכשר ומסוגל ביותר לתורה ותפילה הוא במקומם של תינוקות של בית רבן, שהוא הוא מקום השכינה.

כמ"ש במדרש איכה רבה (א, לב): "אמר רבי יהודה, באו ראו כמה חביבין תינוקות לפני הקדוש ברוך הוא, גלתה סנהדרין ולא גלתה שכינה עמהם, גלו משמרות כהונה ולא גלתה שכינה עמהם, וכיון שגלו תינוקות גלתה שכינה עמהם, הרי"ד (איכה א ה-י) 'עולליה הלכו שבי לפני צי', מיד 'יצא מכת ציון כל הדרה'". ומובן בזה היטב מ"ש בפרק כל כתבי (שבת קט"ז): "אמר רב המנונא, לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביטלו בה תינוקות של בית רבן".

ובזה מפרש הפרשת דרכים (דרוש נד) המדרש שבפרשאי זיין (סה, כ): "אמר ר' אבא בר כהנא, לא עמדו פילוסופין בעולם כבלעם בן בעור וכאבימוס הגרדי, נתכנסו כל עובדי כוכבים אצלו אמרו לו, תאמר שאנו יכולים לידווג לאומה זו. אמר, לנו וחזרו על בתי כנסיות ועל בתי מדרשות שלחן ואם מצאתם שם תינוקות מצפצפין בקולן אין אתם יכולים להזדווג להם, שכך הבטיחן אביהו ואמר להם (כז, כב) 'הקול קול יעקב', בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות, אין 'הידיים ידי עשו' (שם), ואם לאו הידיים ידי עשו, אתם יכולים להם" ע"כ. דהיינו מחמת

משראה הרבי הקדוש והבין את מצבו הקשה שאין בידו אפשרות לקיים המצוה בפועל, נעמד לו כדרכו בפנית תאו הקטן והחל בוכה במר נפש ובדמעות שליש על שאין ביכולתו לקיים המצוה, ועל קושי מר הגלות הנוראה. שעה ארוכה עמד כך הצדיק בהתבודדות דקות עליון, בוכה ומתייפח במר לבו ללא הפוגות. בידו הקדושה החזיק כוס גדולה שלתוכה נשרו כל הדמעות הטהורות והמזוככות שניגרו מעינו ללא הפוגות, וכולו נתון בתפילות ותחניות עצומות בלב נשבר, בעיצומו של יום הפורים הגדול והנורא המסוגל מאוד לשפית לב כמים לפני אבינו שבשמים, וכד"א בהאי יומא עילאה (אסתר ג, ח) 'ויתוסף אקספר ויתדבר לפני הקלה ויתפלל לפני רגלו ויתברך ויתתחנן לו'.

כך היה בוכה ומבכה על צער 'שכינתא בגלותא', שהכתוב מעיד בה שאף בגיא צלמוות 'אתה עמדי', וכביכול נכנס עמדי כאן גם בין כבלי ברזל. ועל כך שבגדל צרתו אין לו במה לשמח עתה את השכינה בקיום מצות 'משלוח מנות', שהיה נכסף ומשתוקק אליה מאוד כדי לשרת לקונו במצוה גדולה זו. - הדמעות נשפכו מעיני קדשו כנחל אל תוך הכוס שבידו, אט אט התמלאה 'כוס הדמעות' כולה בדמעות ורחחות קדושות וטהורות.

והנה כשראה הצדיק את כוס הדמעות מלאה עד גדות, התנער עצמו ותיכף מיגון לבו, ומתוך שמחה גדולה פנה בתפילה קצרה אל הש"ת הנמצא אתו עמו צמוד בקירות לבבו, ואמר: ריבוננו של עולם! אמנם אין לי כאן היכולת לשמח השכינה בקיום מצות 'משלוח מנות איש לרעהו' - אבל הלא אתה הש"ת כן נמצא כאן, כמא"כ "כי אתה עמדי"! והנה יש לי כאן 'משלוח מנות' מופלא, 'משקה' מיוחד האהוב עליך עד מאוד במשתה היין של שמחת פורים, הלא זו היא 'כוס הדמעות' הזו. שאוהב הש"ת ומחבב מאוד את דמעותיהם של ישראל הנשפכים מלב אל לב, כביכול מקרב לב ישראל אל קרב לב אביהם שבשמים, וסופרם ואוספם אחת לאחת כנודע. - והרי כוס הדמעות הזו, שלוחה אליך כמשלוח מנות, לכבוד האי יומא עילאה!

[שכן אף הש"ת בכלל 'ירעהו', כדאיתא ברש"י פ"ב דשבת (לא. ד"ה דעלן ס"ג): 'יריען ויריע אביך אל תעזוב (משלי כז, י) - זה הקדוש ברוך הוא" עכ"ל ע"ש. ומרגלא בפומיה דהרה"ק בעל 'יואל משה' מסטמאר צוק"ל, שהדמעות הם המשקה האהוב ביותר להש"ת...].

ותיכף התאזר עצמו בשמחה גדולה בשמחת היום, על אשר זכה לשמח את השכינה הקדושה, אף בתוככי צר ומצוק.

ושכינה הקדושה שמחה והתעלסה באהבים כנגדו, כד"א "בן חכם ישמח אב", וכמ"ש (שם כג, טו): "בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני!"

• § • § •

אביו של כ"ק האדמו"ר מסלונים בעל "ברכת אברהם" צוק"ל נודע בצדקותו, והיה אחד מגדולי החסידים בעיה"ק טבריא ת"ו בימים ההם.

טבריה של אותו הדור היתה עיר מלאה חכמים וסופרים, גדולי תורה חסידים ואנשי מעשה היו מצויים בה לרוב, אבל המצב הגשמי היה אז כפי רעו, העניות שלטה בכל והמזון אינו מצוי, גם אמצעי מיוזג לא היו עדיין, ובימי הקיץ סבלו הטבריינים מאד מן החום ומן הרעב בעוני ומחסור.

בנוסף לכל זאת היה הצדיק סובל בכל שנה בימי הקיץ מגירודים קשים בגופו, שהיו מציקים לו מאד. הוא סבל ממחלת עור חמורה, שבצאת החמה מנרתיקה התעוררו ונתגלו פצעים קשים בעורו הרך, והוא סבל רבות מן הגירודים והכאבים המרים.

שנה אחת היה הקיץ של טבריה ניחן יותר, גובה המעלות לא הגיע עד עומס חום כבד כבשאר השנים, ובקבות המזג אויר

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

לקבלת העלון בכייל (דוא"ל) נא לשלוח לכייל המצוי"ב

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

גלילי 19

קשת הרשת
מרכז יציאת יבואים מכונית
02-6257948
info@keshet-hareshet.co.il

גרפצ'יק
טל: 02-5002321

לע"נ החבור שמואל
סאיר ז"ל בן יבלחסי"א
רבי ישראל יצחק
נלביע"ח נסלו תנצבה.

לע"נ מרת חיה
סאסא בת לאה
נלביע"ח סיון
תנצבה.

שרה שיינדל
בת טילה רחה
להצלחה בכל
העניינים

האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו
הרב יהודה בן שרה שיינדל
והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל
וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים

יוסף בן
טילה רחא
לרפואה
שלימה

לע"נ הרב יעקב מיכאל
צ'צ'ל בן החבר הרבי'
ישראל צ'צ'ל מיינר
נלביע"ח אל תשפ"ח תנצבה.

יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון בכייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

ויבז עשו את הבכרה (כה, לד)

מדוע זיבז? הרי זה היה בולמוס מסוכן, פיקוח נפש, וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו!

למה הדבר דומה? למוחמד אחד שמתייצב בכיכר השבת, או באיצקוביץ, פותח שולחן ומוכר שרשראות זהב עטויות יהלומים בחמישים שקלים ליחידה. אדם שעומד מן הצד מבחין בזרימה דו-כיוונית, מצד אחד רצים אנשים לדוכן לרכוש את המציאה – אך מצד שני אנשים נמלטים מהדוכן כאשר המציאה כבר בידם.

מדוע נמלטים? משום שהם מפחדים שבעוד רגע יקלוט מוחמד את השטות שהוא עושה למכור שרשראות כאלו יקרות במחיר כזה זול, והוא יתחרט. אז קונים שרשרת ו... בורחים!

אך יש גם מקרה הפוך. מוחמד אחד מתייצב בכיכר שבת, או באיצקוביץ, פותח שולחן ומוכר שרשראות פלסטיק צבועות זהב ועטויות ביהלומים מזויפים באלף שקלים ליחידה. במקרה הזה מי שנמלט מהזירה זה מוחמד עצמו. מספיק לו למכור שלוש שרשראות כדי להאכיל ברווח את שלוש נשותיו ועשרים ושש ילדיו – שממתנים לו בכפר – במשך חודש וחצי. אך מדוע הוא נמלט? מדוע לא להרוויח עוד קצת כסף קל? כי אוטוטו ישפסף מישוהו את השרשרת שהוא קנה, יגלה את התרמית ויזמין משטרה. אז הוא בורח!

ובחזרה לעשו: ברור שהיה צריך למכור את הבכורה, ובכך להציל את חייו. אבל מה קורה מיד לאחר ההתרחשות? "ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים ויאכל וישת ויקם וילך ויבז עשו את הבכרה", עשו בורח – "ויקח וילך"! מדוע הוא בורח? התשובה חודרת: כי הוא חושש שעוד רגע יגלה הלקוח – יעקב אבינו – את התרמית. כלומר, בעיני עשו הוא זה שעשה את העסקה, וזה בסדר עדשים אדומים תמורת בכורה שבעיניו לא שווה כלום, ולכן הוא בורח...

מסיים הפסוק: "ויקם וילך ויבז עשו את הבכרה": הבריחה מהמקום היא היא שמוכיחה שהבכורה הייתה מבוזה בעיניו!

לנו המים (כו, ח)

רבי זלמן סורוצקין בספרו "אוזנים לתורה" מעיר, אדם שרואה מישוהו שחופר בשדהו, מיד הוא ימחה בו, אבל כשגוי רואה יהודי חופר בשדהו, מקיים הוא מנהג אחר. אומר הגוי לעצמו היהודי חופר באר, מצוין, יחפור לו כאוות נפשו – ואדרבה, יוציא הוצאות, ונראה מה יהיו חלומותיו. וכאשר הוא מצליח ומוצא מים, אז אומרים לו "לנו המים" וגוזלים את הבאר ממנו. (מדשן ביתך)

ויבא לאביו (כו, לא)

בספר "דברך נצב בשמים" מביא ששמע שרבי חיים קניבסקי זצ"ל נשאל אם יש מקור שאם הבן מכבד לאביו סופו שבנו שלו יכבדו, ואמר שהרי כתב ה"בעל הטורים" בפרשת כי תשא "ונתנו איש כפר נפשו" שנקרא "ונתנו" לב' הצדדים, להורות שהנותן תרומה יקבל בחזרה שלא נחסר ע"י הצדקה. וא"כ ה"ה נמי כאן הפסוק "ויבא לאביו" נקרא ג"כ חזור ומרמז כנ"ל. (שם)

וישא עשו קלו ויבך (כו, לח)

"אמרו ישראל לפני הקב"ה: רבוננו של עולם, בזכות שלש דמעות שהוריד עשו מעיניו השלטתו מסוף העולם ועד סופו ונתת לו שלום בעולם הזה. אנו שדמענו תדירה ביום ובלילה כלחם, על אחת כמה וכמה שתמלא עלינו רחמים..." (ילק"ש תהלים תתכח).

מדוע באמת לא תתבטלנה דמעותיו המעטות של עשו בדמעות הרבות מספור שהורידו ישראל במהלך כל הדורות? פרש רבי צבי הירש המגיד מוודיסלב, אבי הרבי ר' בונים מפשיסחה: כפי שדמעותיו של עשו היו על כך שהפסיד את הברכות כיון שנכללו בהן עניני העולם הזה, כך אף אנו, רב דמעותינו הן על עניני העולם הזה. לפיכך אין הן מבטלות את דמעותיו של עשו, שהרי כלל הוא בהלכות תערובות: "מין במינו לא בטיל". אכן, אילו היו דמעותינו מכונות על כבוד שמים היתה תערובת זו נידונת כ'מין בשאינו מינו' הבטל ברוב, ודמעותיו של עשו היו בטלות בתוכן.

על כך אנו מבקשים בסדר הסליחות: "יהי רצון מלפניך שומע קול בכיות, שתשים דמעותינו בנאדך להיות", ובכך שתתבטלנה דמעותיו של עשו על ידן "תצילנו מכל גזרות קשות אכזריות". ואל תאמר כי 'מין במינו' הן, שהלא גלוי וידוע לפניך "כי לך לבד [דמעות] עינינו תלויות", ובדין אפוא שתבטלנה את דמעותיו של עשו כ'מין בשאינו מינו'. (ארץ צב)

ויען יצחק אביו ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל (כו, לט)

אומר רש"י משמני הארץ זה איטליה של יון. יש לעיין מדוע כשברך יצחק ליעקב ויתן לך אלוקים מטל השמים הוא לא פירש שם שמדובר על איטליה של יון? ו"ל שבוודאי הברכה ליעקב היתה שכל משמני הארץ יהיו ליעקב ולא דווקא איטליה. ולגבי הברכה לעשיו הוקשה לרש"י הרי יצחק אמר קודם הכל נתתי ליעקב ולך איפוא מה אעשה בני, והיינו שהוא לא יכול לברך כלום ואם כן איך פתאום ברך אותו? וע"ז תירץ רש"י שכשברך יצחק ליעקב איטליה של יון עדיין לא היתה קיימת, כי מבואר בסנהדרין כ"א. שאיטליה של יון נבנתה בשעה שנשא שלמה את בת פרעה נעץ קנה בים ונבנתה רומי שזה איטליה של יון. ולכך ג"כ אמר יצחק לעשו משמני הארץ יהיה מושבך, בלשון עתיד, כי כעת זה עדיין לא קיים, ולכך ג"כ הקדים שמני הארץ לטל השמים, בשונה מהברכה ליעקב שהקדים טל השמים לשמני הארץ, כי בברכה לעשו כל עוד אין שמני הארץ אין תועלת בטל השמים.

(רבי העשיל)

ויקח את מחלת בת ישמעאל בן אברהם אחות נביות (כה, ט)
 מדוע הזכיר שהיתה אחות נביות? (עי ברש"י) מתרץ הגר"ח קניבסקי זצ"ל: שהרי אמרו חז"ל (בב"ב ק"י). אחות נחשון מכאן שהנושא אשה צריך שיבדוק באחיה שרוב בנים דומין לאחי האם, והיינו שאהרן בדק באחיה ולכן נשאה, וגם כאן שעשו רצה לישאנה נתיירא כיון שהיא נכדת אברהם אולי דומה לו והבנים ידמו לה, לכן בדק באחיה, וכשראה שאחיה נביות הוא רשע, אז הסכים לישאנה. (טעמא דקרא)

העושה על פי הזקנים – מובטח לו שיצליח!

ועתה בְּנֵי שְׁמַע בְּקוֹלִי לְאִשְׁרֵי אֲנִי מִצְוֶה אֶתְךָ (כ"ז, ח')

לכאורה, יש להקשות: מדוע הדגישה רבקה וביקשה מיעקב כי ישמע בקולה לאשר היא מצוה אותו? הלא הדבר פשוט שאם היא מבקשת כי ישמע בקולה – הכוונה הינה שישמע למה שהיא מצוה אותו! די היה אילו היתה אומרת: "ועתה בני שמע בקולי" – ותו לא מידי, בעוד המילים "לאשר אני מצוה אותך" – נראות כמיותרות!

את התשובה נבין על פי מעשה שהתרחש לפני כתשעים שנה בעיירה ראדין: היה זה ביום מן הימים, כאשר הגיע הנפח של ראדין אל מרן ה'חפץ חיים', כשדמעתו על לחיו, והתחנן בפני הצדיק כי יעתיר עבור בתו היחידה, אשר חלתה במחלה קשה, ובשעה זו עצמה שכבה במיטתה קודחת מחום – כאשר הרופאים כבר נואשים מחייה. מרן ה'חפץ חיים', הקשיב היטב לדבריו של הנפח, וצערנו נגע לליבו הרחום. הוא שקע איפוא בהרהורי למשך רגעים ספורים, ולאחר מכן התנער ואמר לנפח אשר תלה בו עיניים מצפות: "אם ברצונך להציל את חייה של בתך, זאת עשה: כפי שבדואי ידוע לך, צעירים קלי דעת מבני העיירה, אשר נסחפו אחר רוח התקופה – הקימו בסמוך לשיבה תיאטרון, בו הם מעלים הצגות שונות, אשר כולן נודפות ריח של כפירה ומשימות את לומדי התורה ללעג ולקלס. ובכן, אתה הלא נפח, ובדואי יש לך פטיש גדול בין כלי מלאכתך... אף ידיך חסונות הן, פרי עמל של שנים... אם כן, לך והרוס את מבנה התיאטרון, ואז – תעלה ארוכה לבתך והיא תחלים ממחלתה!" הבטיח ה'חפץ חיים'.

לשמע דבריו של הכהן הגדול, לא היסס הנפח אפילו לרגע. בו במקום הוא החיש פעמיו אל בית מלאכתו, לקח עמו שני פטישים גדולים – אחד בכל יד, ועמם עשה את דרכו אל התיאטרון. בהגיעו – הסתער על המבנה, והחל מפצפץ את קירותיו לשבבים, בדיוק כפי שהורה לו ה'חפץ חיים'. כמוכבן, הצעירים, השבויים ברוח ההשכלה – לא עמדו מנגד בשוויון נפש. הם הסתערו כולם יחדיו על הנפח וביקשו למנעו מלהמשיך במלאכת ההרס, אולם הלה, שידע כי חייה של בתו מוטלים על כף המאזניים – נהם לעברם כדוב שכול והבהיר: "אני אשליך את הפטיש הכבד על מי שיעז להתקרב אלי ולהפריע לי במלאכתי!". לנוכח האיום, נבהלו הצעירים ונסוגו אחור בבהלה, בעוד הנפח ממשיך במלאכת ההרס – עד אשר לא נותר מהמבנה ומכל אשר בו מאומה. למותר לציין, כי בדיוק כפי שהבטיח ה'חפץ חיים' מראש, בתו של הנפח החלימה לחלוטין – והמחלה חלפה כלא היתה. אולם מעבר לכך: לא פחות מעוררת השתאות היתה העובדה, שאיש לא העז למחות בדיעבד על הרס המבנה, והוא נותר בחורבותיו מאותו היום ואילך... מאורע זה סימן את סופו של בית הכפירה, אשר שוב לא הוקם בעיר ראדין לעולם.

אך הנה, בני השיבה, ישיבת ראדין המעטירה, אשר נוכחו בהצלחת מעשיו של הנפח – החליטו להעתיק את דפוס הפעולה ואף להרחיבו: בסמוך לתיאטרון, היתה ממוקמת הספריה העירונית, גדושה בספרי מינות וכפירה, אשר כבר הפילו חללים רבים מבין צעירי העיר. ובכן, עתה, נמנו בני השיבה וגמרו, לבער אף את הנגע הזה מראדין!

באישון לילה, פרצו מספר בחורים אל מבנה הספריה, הציתו בו את האש, וכחלוף שעות ספורות – לא נותר מהמבנה ומתכולתו אלא ערימה של אפר! אלא שהפעם, תגובתם של הצעירים ה'משכילים' – היתה שונה לחלוטין: הם פנו לעזרת המשטרה שפתחה בחקירה; הם הקימו קול זעקה כנגד 'כוחות השחור' הפועלים באפילה כנגד שוחרי הקידמה; והם אף ערכו מגבית לשיקומה של הספריה בקרב המשכילים שבעיירות הסמוכות – עד שבחלוף זמן לא רב כבר עמדה הספריה על תילה, משוכללת בהדרה יותר מבראשונה, גדושה להתפקע בספרי מינות וכפירה מהגרועים ביותר... או אז, הבינו בני השיבה את המסר: קנאות לכבוד שמים - נחוצה לעיתים, אולם זאת רק כאשר היא נעשית בעצתם ובהוראתם של גדולי ישראל! כל קנאות אחרת, הנובעת מכאב פרטי של זה או אחר – עלולה להיות מסוכנת, ולעיתים, נזקה עלול לעלות על תועלתה...

כך בקנאות, וכך בכל מעשה אחר: רק מעשה שנעשה בעצת זקנים, על פי דעת תורה - מובטח שישגי תוצאות ראויות ולא יגרור בעקבותיו כל נזק! ומכאן, תשובה לשאלה בה פתחנו: שכן הנה, רבקה שולחת את יעקב לעשות מעשה: להתחזות לעשוי, וליטול את ברכתו של אחיו. את אותו מעשה – יכול היה יעקב לעשות משום שכך הבין שעליו לעשות, ולעומת זאת – הוא יכול היה לעשותו משום שכך ציוותה עליו אמו... ובכן, הבהירה רבקה ליעקב: אם אתה מבקש להיות משוכנע כי המעשה שאתה עושה יצליח וישגי את מטרתו – עליך להקפיד לעשותו רק משום שכך אני מצוה אותך, ולא משום שאתה רוצה לעשותו... שכן כאשר תעשה את המעשה בשל מצוותי דוקא – יהיה זה מעשה שנעשה בעצת זקנים, ומובטח הוא שיצליח! (מתוך "ללמדך" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

איסוף משחקים בשבת

שאלה: הרצפה מלאה במשחקים שונים, איך אפשר לאספם או לסדרם בשבת?
תשובה: אם החלקים מפוזרים ומפורדים בחדר, מכיון שכל חתיכה וחתיכה של משחק מונחת במקום אחר, יכול לקחת מכל מיין ומיין וליתן בקופסא שלו, מכיון שבפועל לא נוגעים אחד בשני אין זה נחשבת לתערובת. אבל אם הם מונחים בערימה אחת או שהוא אוספם ונותנם בערימה אחת, הרי"ז תערובת ואסור לסדרם מיין במיננו בקופסאות, ומותר לקחת רק את אותו משחק שרוצים לשחק בו עכשיו ואז יוכל לקחת מתוך הערימה שזה נחשב כאוכל מתוך פסולת שמותר לצורך עכשיו (הגר"נ קרליץ זצ"ל). ויש עצה לפזר את המשחק ע"י שלוקח כמה חתיכות מכל הבא ליד וזורקן עד שיתפזרו, ואז יכול לקחת כל אחד ואחד ממקומו. (הגר"ש אלישיב והגר"נ קרליץ זצ"ל ע"פ הגמ' שבת ע"ד.) (מים חיים)

חידה שבועית

מה אכשרי להציק ביו ימין אצל אי אכשרי להציק ביו שמאל?

תשובה לחידה פר"ש: רחל היחידה שלא נקברה במערת המכפלה. תשובה לחידה: המילה את. **שמות הוויכוח:** דניאל וינברג נ"י מושי כץ נ"י מושי פורגס נ"י

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת מוזס לנשואי הבן משפחת אמיתי לנשואי הבת משפחת ברדוגו להולדת הבת
גני הדר-עמישב: משפחות שוורץ – פינקל להולדת התאומות הנכדות משפחת דרויש להולדת הבן משפחת רוטלוי לבר מצוה
 משפחות שרפי – קראוני להולדת הבת הנכדה משפחת זוארץ לנשואי הבת

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
 מינהל שירותי קהילה

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר

שבתורה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

תולדות

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

המעשה הבא התרחש בתקופה בה החלו בהוצאת בחורי ישיבת "נובהרדוק" מרוסיה. השלטונות החלו אז להכביד את עולם על האזרחים מיום ליום. המצב ברוסיה נעשה נורא ואיום. במקומות מסוימים לא היה מה לאכול. המוני אנשים הסתובבו ונכרו באשפתות אחר שאריות של אוכל. באותם ימים פעל ברוסיה ארגון חסד מסוים שהעביר חבילות ליהודי רוסיה. מנהלי הארגון עסקו כל העת באיסוף כספים רבים למימון שליחת החבילות. משלוח של חבילה עלה אז עשר רובל, סכום לא קטן. למרות התשלום הגבוה ששולם, פעמים רבות כלל לא הגיעה החבילה ליעדה. האריות הרי עברו "בדיקות" בבית הדואר, אנשי הדואר היו פותחים וגונבים חלק מהדברים או את כולם. והנה בתוך תקופה התקבלה ההחלטה הגורלית בהנהלת ישיבת נובהרדוק, לפיה הנהגת תקופה קצרה, על כל תלמידי הישיבה להבריח את הגבול ולצאת מרוסיה. אלפי תלמידים למדו אז בנובהרדוק. ראשי הישיבה נזקקו לכסף רב כדי לשחד את שומרי הגבולות להעלים עין, וסכומים נוספים עבור מבריחי הגבולות. עלות הברחתו של כל בחור עמדה על עשר רובל. לנוכח המצב הדחוק פנה ראש הישיבה, רבי אברהם יפה'ן זצ"ל, אל ראשי אותו ארגון ואמר להם כך: "אתם הרי אוספים סכומים גדולים כדי להשיב עם יהודי רוסיה. בכסף הזה אתם שולחים אליהם חבילות שכל אחת מהן עולה עשר רובל. "אנא מכם, הואילו בשובכם להעניק עשר רובל לכל בחור שלנו כדי שנוכל להוציא את בחורי ישיבתנו מרוסיה לארץ מבטחים, ואז לא תצטרכו לבזבז עליהם כסף מיותר על המשלוחים." "מצטערים" אמרו לו ראשי הארגון בקשיחות, "אנחנו שולחים חבילות, אנחנו לא מוציאים אנשים מרוסיה..." בסופו של דבר לאחר התערבותם של מרן ה"חפץ חיים" והאדמו"ר מגור זצ"ל השיגה ישיבת נובהרדוק את הסכום הדרוש בדרך אחרת. עד היום, לאחר עשרות שנים, קשה מאוד להבין את התנהלותם של מנהלי אותו ארגון. ככלות הכול היו אלו אנשים שביקשו לכאורה להשיב עם הבריות. אנשים שעסקו בגמילות חסד וסיוע לזולת. מה עמד אם כן מאחורי התנגדותם הנחרצת לסייע בהברחת הבחורים? מדוע להם באמת לבזבז את כספי התרומות שבידם על העברת חבילות, אם ניתן, באותו מחיר, לשחרר את האנשים עצמם מרוסיה וחסל. אטימותם של מנהלי אותו ארגון הוכיחה ככל הנראה על שיקולים זרים ונגיעות שהתעברו בחסדיהם. אותו ארגון לא התעסק כנראה בחסד לשמו, חסד כדי להתחסד עם הבריות, הם היו מעוניינים רק להצליח בדבר שבו הם מתעסקים, בהעברת חבילות, ושום דבר אחר בעולם לא היה חשוב להם! מהסיפור הזה למדים אנו כי לא פעם הרצון והשאפה להצליח, אפילו בדבר חיובי, גוברים על השכל הישר ומשבשים את ההחלטות. "יצר ההצלחה גם הוא סוג של נגיעה!" הקב"ה לא מחפש אנשים מוצלחים. הוא מחפש אנשים שרוצים לקיים רצונו באמת! (משכני אהר"ך)

ידוע איך היה רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל - המשגיח ממיר ופוניבז' מקיים מצוות צדקה וגמילות חסדים במסירות נפש, אף שכל חייו היה מצבו הכלכלי דחוק מאוד, ומן הדברים המופלאים ביותר שנהג בביתו היה רוחב לבו במתן צדקה, והגם שהיה נותן פרושות אחדות לעניים הרבים שהתדרפקו על דלתו, אך תמיד ידע איך לתת לעני את ההרגשה הטובה הרצויה עבורו, היה מכניס בסבר פנים, פותח בשיחה עמו, מתעניין בשולמו ומעניק לו תשומת לב רבה, נושא בעול עמו, עד שהיה יוצא שבע ומדושן עונג. (מפתח יחזקאל)

רבי נתן צבי פינקל זצ"ל - ["הסבא מסלבודקא"] היה מרדק מאוד גם בהכנסת אורחים ומקבל כל אדם בסבר פנים יפות, כשהיו מבקרים בביתו תלמידי חכמים היה מכבדם לאין שיעור ואף משמש אותם. וכן מקדים פני כל אדם באשר הוא, נכנס עם כל אחד בשיחה נעימה ומטיב עמו עד כמה שאפשר, כי לגבי חסד אין הבדל, לשיטתו, כאמור בין איש לאיש. (תענית המסר)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּה וַתֹּאמֶר אִם בֵּן לְמִה זֶה אֲנֹכִי רַבִּי אַרְיָה לִיבוֹשׁ זַע"ל רבה של קישינב, עוד בהיותו ילד כבן שש שנים, כבר היו ניכרים בו סימנים של צדקות וחריפות. הוא היה בא מידי יום בימו: בוקר, שחרית וערבית לבית המדרש להתפלל עם הציבור, ולאחרי תפלת ערבית היה אוהב להשאר בבית המדרש ולשמע מפיו אחד מלומדי תורה כשהוא מלמד פרשת השבוע, חומש ורש"י עם ההמונים הפשוטים. פעם אחת בפרשת תולדות, ישב אותו מלמד לפני שומעיו את הפרשה הראשונה של השבוע. כשהגיע אל הפסוק (בראשית כה, כב): "ויתרצצו הבנים בקרבה", קרא לפניהם דברי רש"י שם: "רבותינו דרשו (מלת "ויתרצצו") לשון ריעה: כשהיתה עוברת על פתחי תורה של שם ועבר יעקב רץ ומפרכס לצאת, עוברת על פתחי עבודה זרה עשו מפרכס לצאת". והנה עמד אחד מן השומעים ושאל: מובן למה יעקב היה מפרכס לצאת ולא יצא משום שעשו היה מעכב בידו, כיון שהוא הבכור, ואי אפשר היה ליעקב לצאת. אבל כשהיתה עוברת על פתחי עבודה זרה ועשו היה מפרכס לצאת, למה באמת לא יצא והרי לא היה מי שיעכב את יציאתו?". ניסה אותו מלמד ליישב את הקושיא, אבל דעתו של השואל לא נתקרה עד שקפץ הילד אריה ליבוש וענה: כשעברה רבקה על פתחה של עבודה זרה היה עשו בוראי מפרכס ומשתקק לצאת, אבל עשיו חשש כי כשיצא הוא לפתח עבודה זרה, הלא ישאר מקום חופשי ליעקב לצאת לפתחי תורה ולא יהיה מי שיעכב בידו, משום כך בחר להשאר, כדי שלא לתת אפשרות ליעקב לצאת ולהכנס לבית מדרש של תורה... (חכמי ישראל בילדותם)

וַיֹּאמֶר עֲשׂו הִנֵּה אֲנֹכִי הוֹלֵךְ לְמוֹת לְמִה זֶה לִי בְּכִרְה: נפתלת ומפלאה היא רוחו של האדם. לפלא הדבר כי אתה הזכרת יום המות המביאה את הצדיק לידי תשובה, ומעשים טובים והתנודות מתענגות העולם - "יזכרו לי יום המיתה" (ברכות ה ע"א) - אותה הזכרה בדיוק מביאה את עשיו, להתמכרות להתפקרות - "אכול ושתה היום כי מחר נמות". מה שמביא את האחד להתעלות ולדוממות, מביא את האחר לשקיעה בהידרדרות. (טללי אורות בשם החפץ חיים)

וַיֵּשֶׁב וַיִּשְׁק לֹו וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו דַּרְשׁו חו"ל ("מדרש רבה" בראשית) "וירח את ריח בגדיו, ריח בוגדיו". ודוגמא הביאו ממעשה שהיה, ביהודי בשם יוסף משיתא: שעה שביקשו שונאים להיכנס לחד הבית והעדיפו כי יכנס עבורם דוקא אחד מישראל, הלכו וביקשו מיוסף משיתא שיכנס ובתמורה ישול עמו מה שהוא חפץ. הלך והוציא מגורה של זהב, אולם הללו לא נתרצו - "איך דרכו של הדייט להשתמש בו" אמרו, ושנו ובקשוהו כי יכנס וישול משוהו לעצמו. אך הפעם סירב. גם כשהציעו לו ממון רב לא נענה להם, ואמר "לא די שהכעסתי לאלוקי פעם אחת, אכעסנו פעם שניה". לסוף נשלוהו וייסרוהו ביסורים קשים ביותר, והוא זועק במר "אוי לי שהכעסתי לבורא". תמה על כך רבי שלמה יוסף כהנמן זצ"ל מפוניבז', היאך אירע שנתחלף אותו יוסף משיתא על פניו ברגעים אחרים. הלא זה עתה הוכיח אשימות ורשעות נוראה, כשנכנס להיכל ונגב מכלי הקודש לחללם בחוצות, מה שלא העיזו אפילו השונאים לעשות, ולפתע דעתו מתחלפת עליו מן הקצה אל הקצה, עד שמוכן לסבול יסורים קשים ונוראים, ובלבד שלא להיכנס שנית אלא שכל זה מכוחו של בית המקדש בא לו. ללמדך, כי בית המקדש מלבד היותו מקום כפרה בהקדבת קרבנות לה', הרי השפעתו הישירה על המבקר בו היא עצומה. לפיכך, מכח היותו משכן לשיכנה, חגה רק נכנס חאיש ושהה בו דקות אחדות, ואף כי למטרה שלילית, וכבר הוא יוצא והרהורי תשובה מלווים אותו. זו מידה הנהוגת בכל זמן ובכל מקום קדוש. בכל הזדמנות שאדם מישראל נכנס לבית אלוקים ושהה אפילו מעט, כגון ישיבה ובית מדרש, יוכל הוא להתהפך לבריה חדשה. (פנינים משולחן גבוה)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

מעשה באחד שוהלך לבקר בשכונת "מאה שערים" בירושלים. בדרכו פגש בו זאטוט אחד כבן חמש שהעמיד בפניו שאלה ישירה: למה אתה מהלך ללא כיוון ראש? וזה השיב: רואה אתה את השמים הכחולים הפרושים מעל לראשנו, ואת הכיפה שלי. הילד הירושלמי לא נשאר חייב תשובה, הרים עיניו והסתכל יפה לעבר רעמת בלוריתו של האיש כשהוא אומר בפליאה: ראש כל-יך קטן, למה לו כיפה כל כך גדולה? (אוצר חיים)

"ענין של טעם"

וכתב החכם רבי דוד קמחי שנקראת התחינה והבקשה תפילה, מלשון פקן פליליה (ישעיהו כח), שענינו דין ומשפט. והטעם כי המתפלל מבקש מאת השם שישפוטוהו ברחמיו, ולא יפנה לרוב הרעות שעושה, כי המשפט הוא שיעזוב לו מעונותיו ולא יזכרם לו כולם כמו שאמר הנביא (ירמיהו י') יסרני ה' אך במשפט אל באפך פן תמעיטיני. (אבודרהם)

"מפי כתבם"

דעו נא יקירי, כי כמעט כל העולם הוא לנגדכם, לא לבד שונאינו ומנדינו מבחוץ כי גם בשורותינו פנימה יש לנו שונאים רבים האורבים לנפש החיונית של עמנו, להמית אותו במיתת טמינת ההתבוללות. עליכם להתאזר עוז להילחם נגד כל שונאינו מבית ומחוץ עד ניצחון. כי מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך. אל לכם לברוח מתוך המערכה, חזקו והיו לבני חיל, ולהישיעוה גם אל הצעירים בעלי עסק אקראי ואל הבחורים ארים קולי בקול בכי ובקשה, אל לכם לבלות את שעותיכם הפנויות בדברים אשר לא תשיגו מהם שום חכמה ומדע, בדברי הבל ושטות אשר לא ירימו את רוחכם למעלה אל על. בלו נא עתותיכם הפנויות בדברי חכמה ומדע אשר ירימו את רוחכם וינשאו אתכם מעלה מעלה. המה רק המה יתנו לכם משרה בחיים, ורק על ידם תמצאו חפץ בחייכם על האדמה, ורק על ידם תשבעו רצון בכל עמלכם אשר אתם עמלים בעבודה היום יומית שלכם, הם ימתיקו לכם את החיים, ורק על ידם תדעו שאתם נוצרים למטרה רמה ונשאה אשר בשבילה נברא העולם, להרבות כבוד ה' וכבוד התורה, וזה כל חלקנו בחיים, וזולת זה מה לאנוש עלי ארץ. במה נוכל להמתיק את חיינו, האם לעבוד ולאכול נולדנו? אנחנו עובדים כדי שיהיה לנו מה לאכול, ואנחנו אוכלים כדי שיהיה לנו כוח לעבוד. משל לאיש אחד ששאל לחברו "על מה נחוץ לנו השמש, הלא אינו עושה מאומה", ענהו חברו "ומי ידך עם הקופסא בבית המדרש לאסוף כסף, אם לא השמש?" וכאשר שאלו עוד למה נחוזה לנו הקופסא? ענהו: "במה נשלם לשמש אם לא בכסף הקופסא?", וכאשר שאלו עוד "אם כן, לא נחוץ לנו לא השמש ולא הקופסא" לא היה לו עוד מה להשיב כמוכן. הנמשל מובן מאלי, אם לא נשתדל להשיג מטרה גבוהה ורמה בחיים, בשל מה כל החיים שלנו? המטרה שלנו בחיים היא רק התורה הקדושה, זאת היא מטרותנו בחיים ולכן נוצרנו. וכל מה שנשתדל יותר להשיג את המטרה הזאת, יהיו החיים שווים ובריאים לנו יותר. התאספו נא כולכם בשעותיכם הפנויות להשיג המטרה הנעלה הזאת, ואיש לדעהו יאמר חזק, ואז תהיו כולכם שמחים בחלקכם הטוב, ותהיו מאושרים כחיים וה' יהיה בעורכם. (רבי דניאל וליג וקס זצ"ל - חמדת דניאל)

"מקום לשאלה"

שאלה: הדין הוא, מים שעשו בהם מלאכה, פסולים לנטילת ידים לסעודה, איך יתכן שאדם יעשה מלאכה במים על ידי שיריח בהם כלים, ואף על פי כן המים יהיו כשרים לנטילת ידים?

תשובה: אם הכלים היו מודחים או חדשים, כיון שאינם צריכים הרחה, אף שמדיח אותם, אין זה נקרא מלאכה. (אורח סי ק"ס) (כרם שלמה)

תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא נמצא בשפתיו בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון: בחודש אלו שנת תרל"ט, באו לפני רבי שמואל סלנט זצ"ל רבה של ירושלים, וסיפרו לו כי במושב פלוגית מחללים שבת, רבי שמואל שלח לקרוא את רבי זלמן חיים ריבלין זצ"ל ואמר לו אני שולח אותך בשמי ותסע למושב להזוכה אם זה אמת ותראה לתקן. רבי זלמן חיים נסע לשם. ויהי כבואו שמה קבלוהו בכבוד גדול להיותו שלוחו של הרב מירושלם, נתנו לו חדר לנוח מטרחה הדרך, אחרי שנה מדרכו נכנסו לפניו מנהל המושב וחברי ועד המושב ושאלו אותו לסיבת בואו, הוא סיפר להם בשביל מה בא ושאל אותם אם חלילה עובדים בשדה בשבת, הם ענו אותו חס ושלום, לא עובדים שום עבודה בשבת, שאל אותם מה עם האוכל בשבת אם מבשלים בשבת חלילה, ענו חס ושלום, בשבת לא מתקנים שום דבר אוכל רק הכל מכינים מערב שבת. שאל אותם אם יש עירוב, ענה לו המנהל, אין עירוב ואני לא מרשה לעשות עירוב. שאל אותו למה לא תרשה לעשות עירוב, הלא מצוה לעשות עירוב ואם אין עירוב הלא אסור להוציא שום דבר מן הבית לחוץ ולא להכניס שום דבר מן החוץ לתוך הבית, ולא מבית אחד לחבירו, וכל מה שמוציאים או מכניסים הרי זה חילול שבת. ענה המנהל: אם תגידו לי שצריך להקיף את כל המושב בכתלים גבוהים ואז יהיה מותר לטלטל בכל המושב הייתי עושה זאת, אבל כשאתם אומרים אין צורך למחיצה שלמה אלא רק להקיף את כל המושב עם חוט דק כחוט השערה, ובוזה כבר מותר לטלטל, אני אומר לכם אם על ידי חוט הזה מותר כבר לטלטל, גם בלי החוט מותר ולא ארשה לעשות דבר כזה שאני לא מבין אותו מה זה. אמר להם רבי זלמן חיים שמעו מה שאספר לכם: פעם היה יהודי חולה, הביאו לפניו רופא לטפל בו נתן לו מיני רפואה ולא הועיל כלום, הביאו עוד כמה רופאים ונתנו לו מיני רפואות וגם זה לא תועלת, והנה באה שמועה כי בא לכאן ממרחקים פרופסור גדול, תיכף הלכו להביאו לבית החולה כדי להציל נפש יהודי, הפרופסור בא ובידק את החולה ואמר שיש לזה רפואה בדוקה ומקוה לה' שהחולה יתרפא על ידי זה, הרופא נשאר יושב על יד החולה ואמר לבני ביתו של החולה שיביאו את הרפואה מבית מרקחת כי הוא רוצה לראות איך החולה מתחיל לקחת את התרופה. תיכף הביאו קופסה קטנה עם טבליית ומסרו אותה ליד הרופא, הוא פתח את הקופסה והוציא משם טבלה קטנה (כדור קטן מאד) ונתן אותו לחולה. ואמר לו תבלע את זה, החולה אמר לרופא אני לא אקח טבלה זו, הרופא שואל למה, אמר החולה: ראה כמה טבליית גדולת כבר לקחתי וכמה כפות גדולות של רפואה כבר שתיתי ולא הועיל לי כלום, ומה יועיל לי טבלה קטנה זו, לא אקח זה. אמר הרופא: שמע נא ידידי, כי יעילות הרפואה לא תלוי בגודל הטבליית ולא בגודל בקבוקים עם רפואה, אלא השי"ת הוא בורא רפואות וצריך סיוע מן השמים לכיין את התרופה שיועיל בעזרת ה', אם אתה רוצה בוא אלי ותלמד חכמת הרפואה ותבין את זה, אבל חבל שעד שתלמד להבין זה תוכל למות חלילה מגודל מחלתך, אני מיעץ אותך שתקח הרפואה וכשתתרפא בעזרת ה' תבוא אלי ותלמד חכמת הרפואה. החולה קיבל את דברי הרופא ולקח את הרפואה, ובעזרת ה' נתרפא והיה כאחד האנשים הבריאים. אחר כך אמר, מודה אני לה' יתברך, שרפא אותי, ולמה אני צריך עכשיו ללמוד רפואה, אני תפלה שה' יתברך יצליח את הרופאים הנאמנים ויהיו שלוחים מאתו יתעלה, להמציא לחולים את רפואתם הנכונה. כך אתה המנהל אם ברצונך להבין למה זה שחוט הדק מתיר את הטלטול, עליך לבוא לירושלים ותכנס לשיבה ותלמד מסכת שבת, ומסכת עירובין, ותבין את זה, אבל חבל שעד שתלמד את זה, יחללו כאן את השבת, בכל שבת ושבת, אני מיעץ לך לסדר את העירוב וישמרו את השבת כהלכתה, ואחר כך תבוא עמי לירושלם ללמוד. המנהל התרגש מאד מדברים אלה, הוא קם ממקומו ואמר, אני מביא תיכף קורות עם חוטי ברזל, ומבקש מהרב לתת הוראה לפועלים לסדר את העירוב כהלכתו, לא עברו איזה שעות והעירוב הוקם מסביב למושב. רבי זלמן חיים נפרד בידדות ובידך אותם ברכות נאמנות וברכת "כתיבה וחתימה טובה". (צוואת מרדכי)

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

החכם שבחכמים צריך יעוץ. (המאירי)

הזהיר בברכות הרי זה מופת על אמונתו וזכות ליבו. (רבינו בחיי)

במה יתגם האדם בשונאו? שיוסיף מעלה טובה בעצמו. (רבי שלמה אבן גבירול)

נר לשולחן שבת

פרשת תולדות

גלין 807 תשפ"ג

ניתן לתרום להוצאת
הדפסת העלון
לע"ג ולהצלחה

ספרייתו. מדי פעם הוסיף עוד ידיעה. קיצורו של דבר שהקיפו וסיבבו כגורן, בטוח הייתי שיותר אין מה לחדש בענייניו של זה. כך חשבתי שנים, אך לאחר פטירתו של מורי ורבי ר' משה נתוודענו לחלק נוסף של גדולתו וכה סיפר לי קרוב משפחתו:

בימי הבראשית של עבודתו של ר' משה בספריה התורנית בשכונת בורו-פארק התייגע למצוא תמיכה עירונית וממשלתית. משנתברר לו כי לספריה עצמה לא יזכה לתקציב ורק עבור עבודות פרסום תורניות יזכה לתמיכתם, עמל וחיפש ויגע להשיג מאמרים מיוחדים שיעידו על הרמה הגבוהה של הספריה.

באחד הימים ההם הגיע אותו ביבליוגרף לביתו של ר' משה שמח וצוהל ובידו ספרים וציילומים. משנרגע קמעא אמר לו: הנה מצאתי גילוי מעניין מאד, מרעיש, שנוכל לפרסמו לטובת הספריה, מצאתי פלגיאט - גניבה ספרותית - אמיתית!

רב אחד שהדפיס את חידושי אחד ממשפחתו שנהרג בשואה, אך גנבם והדפיסם על שמו, כאילו הוא המחבר... גם את ההסכמה שמתנוססת בראש הספר נטל לעצמו... את ההסכמה שקיבל הנהרג הי"ד מאחד מגדולי ישראל, מחק אותו רב את שם הנהרג וכתב את שמו.

כיצד נתגלה לי הדבר? התגלגל לידי קונטרס, תחילתו של הספר, שהנהרג החל להדפיסו סמוך לפרוץ מלחמת העולם. מחמת הקרבות הצליח להדפיס ממנו רק דפים בודדים ובראשם אותה הסכמה עם שמו. הנה לך הספר והנה צילומי אותו קונטרס. פלגיאט אמיתי - תאוותו של כל ביבליוגרף!

ר' משה נטל ממנו את הדפים ועשה עצמו כאילו באמת נפלה מציאה גדולה בחלקו. אלא שכל זה היה לפניו וכמובן לא עלתה על דעתו להדפיס סנסנציה זו.

והיה אותו בן משפחה מתרגש ואומר: זה שר' משה לא הדפיסו, אינו חידוש בעיני, שהרי רחוק היה מלפגוע במישהו, אלא מה שהעמיד פנים, שנטל את הצילומים ולא עשה עצמו כצדיק, לאמר איך אעשה החטא הגדול הזה לפגוע באדם. זוהי גדולתו!

סיים הרב רוזנבום - מאד נתפעלתי מן המעשה והוספתי לו: גם זה אינו נחשב אצלי לדבר גדול, שהרי ענו וצנוע היה. אך הצלחתו לנצור את לשונו במשך עשרות בשנים שדיבר עימי ועם אחרים על הביבליוגרף ההוא מוצא המציאה, בלא לספר את המעשה הזה, זו היא גדולה אמיתית!

(ספר הזכרון לרבי משה ליפשיץ זצ"ל)

מספר לספר

"וירא אליו ה' ויאמר אל תרד מצרימה... גור בארץ הזאת - מפני מה אברהם ויעקב יצאו לחו"ל, אבל יצחק לא ניתן לו רשות, לפי שהועלה עולה ונתקדש קדושת עולם, לפיכך לא יצא לחו"ל". (מדרש הגדול)

אסור לצאת מארץ ישראל לחו"ל לעולם אלא ללמוד תורה, או לישא אישה... (ב"ב צא. ע"ז יג. רמב"ם מלכים ה' ט"ו וט"ז ועיין או"ח תקל"א ד' נו"כ ושו"ת לרוב)

ספרים

ספרים שזכתה בהן ארץ ישראל, אין מוציאים אותם לחוזה לארץ, אלא אם כן כתבם על מנת להוציאם לחוזה לארץ, שאז מותר. (רבי אלעזר - ירושלמי סנהדרין ג' ט', הביאו להלכה ב"פאת השולחן" בי כ"ג ו"כפתור ופרח" י' כז)

ב"מראה הפנים" כתב שהאיסור להוציא מארץ ישראל לאו דווקא ספרי תורה, אלא כל ספרי הקודש, ש"ס ומדרשים, פוסקים, ראשונים ואחרונים, מפני ישוב ארץ ישראל. אלא אם כן התנה עליהן קודם שכתבם, או הביאן לארץ על מנת להוציאם.

"ויהי עשו איש יודע ציד - לצוד ולרמות את אביו בפיו. שואלו, אבא, איך מעשרים את המלח והתבן, כסבור אביו שהוא מדקדק במצוות".

מסעותיו ונדודיו של רבי יצחק גרשטנקון למען בני ברק העשירו אותו בחוויות למכביר. כשחזר לביתו היה מספר מהם. במיוחד היו חביבים עליו הסיפורים ששמע מרבני אמריקה, שם היה מוטל עליהם לטפל בבני קהילה בורים ועמי ארצות, שלפעמים יטרידו את רבניהם בשאלות המעוררות צחוק עד כדי כאב. לפני הימים הנוראים נכנס רב קהילה אצל יהודי רפורמי והציע לו לקנות לעצמו מקום ישיבה בבית הכנסת לימי החג הממששים ובאים.

האיש אמר: "למרות שאני אמנם יהודי אורטודוכסי, דברים כאלה, קניית מקומות והתפילות הללו אינם מקובלים עלי".

תמה הרב ושאלו: "במה אתה אורטודוכסי, המניח אתה תפילין?" השיבו "לאו דווקא". "השומר אתה על מצה בפסח?" "לא". "האם בניך נימולים?" "מאן דכר שמיה".

"אם כן, במה אתה יהודי אורטודוכסי?" ענה היהודי: "בערב יום כיפור אני שומר על מצוות כפרות. וביום כיפורים גופא איני אוכל בביתי, כי שם לא כשר, על כן הולך אני לאכול אותו יום במסעדה של נכרים, אבל אוכל שם רק מאכלי חלב..." ("חבלי יצירה")

בבית הכנסת "חניכי הישיבות" בשכונת "גבעת מרדכי" ניגש בחור מתלמידי ישיבת חברון אל ראש הישיבה, הגאון רבי שמחה זיסל ברוידא, בתלונה כי שומעים בזמן התפילה את הגננות בגן הסמוך שרות "אדון עולם"... הביט בו רבי שמחה זיסל והפטיר: 'אל תבוא להתפלל פה!'

("נר לשולחן שבת")

העוזר הצייד

שאלה: מעשה באיש עסקים שלא היה בטוח ביושרו של אחד מעוזריו, ביקש לעשות לו בדיקת נאמנות. תכנן להניח סכום כסף בחצר העסק ולראות אם יקח את הכסף לעצמו, או יכריז על כך. השיב ה"שרידי אש": אסור לעשות כן, שמא אותו עוזר יקח את הכסף לעצמו ויעבור בעל הבית על "לפני עור", שהכשילו בגניבה, ואפילו אם יפקיר את הכסף, אין זה פוטר מעבירה של לפני עור, הלא העוזר מתכוון לעבירה, והוי כנתכוון לאכול בשר חזיר ועלה בידו טלה שצריך מחילה וכפרה. (או"ח נז' א' ועיין ב"מ עה:)

"כי ציד בפיו" בשילוב "יקרבו ימי אבל אבי"...

מעשה במשפחה שאחד הבנים טיפל באביהם במסירות עד יום מותו. עתה, אחר פטירת האב דורש אותו בן משאר היורשים תשלום על טיפולו...

פסק הגאון רבי נסים קרליץ, בוודאי שאינם חייבים לשלם לו, כיון שעשה זאת משום המצווה ולא משום שהיה "פועל". אמנם, אם סיכם עם אביו שיקבל כסף על זה, והאב הסכים, דינו כפועל. ("חוט שני" ר"מ ט' עמ' רצ"א)

הגאון רבי משה ליפשיץ איש אשכולות היה, חכם וצדיק, ענו וחסיד סיפר תלמידו, הג"ר רפאל רוזנבום: על אחד מגדולי הביבליוגרפים שהיה בעל מידות ולב טוב, סיפר לי רבי משה עשרות סיפורים, מציאות וגילויים שמצא הלה וכדרכו הכל בכל מכל כל, למה נתגלגל לאמריקה וממה נתפרנס, כיצד נפגש עימו לראשונה ועל

כל האיסור הוא דווקא בכ"ד ספרים, ש"ס ומדרשים, אבל ספרי הפוסקים והמפרשים שכל אחד בונה במה בפני עצמו, קרוב אני לומר שאינם בכלל האיסור.
 (שו"ת "הלכות קטנות" ח"ב קפ"ז)

לא נקבעה הלכה למעשה בדיון זה כרבי אלעזר, ואף אם נפסק כמותו, דין זה שייך רק בזמנם, שהספרים לא היו מצויים, ולכן הפוסקים לא הביאו להלכה את הירושלמי.
 (שו"ת "כרם רידב"ז" י"א)

וכן כתב החיד"א: נהגו בזמננו ולפני זמננו להוציא ספרים מארץ ישראל לחוץ ישראל, והעובר דירתו, הולך הוא וכלי ביתו וספריו עימו, וגם מוכרים ספרים לעוברי אורח. ולא חוששים לירושלמי. כי מסתבר שהירושלמי נאמר לזמנם, שהיו רק בכתובים ויקרים, אבל עתה שמצויים הרבה ספרים והם בזול על ידי הדפוס לא חוששים לו. ומה שאמרו חז"ל 'ספרים שזכתה בהם ארץ ישראל אין מוציאים אותם לחוץ לארץ', נהגו כן רק בספרי תורה.
 (שו"ת "חיים שאל" ב' ל"ח, מנהגי החיד"א ח"מ י"ד)

בזמנו

מנהג ברור שמוציאים ספרים מארץ ישראל לחו"ל - כי מדפיסים מהם כמויות וארץ ישראל לא תחסר, ועל דעת למוכרם לחו"ל ולהרויח, ויש בתי דפוס רבים, ושמה אין הלכה כירושלמי. אבל אם לפי ההשערה הספרים שנמצאים אינם מספיקים ליושבי הארץ, אין להוציאם לחו"ל.
 (שו"ת "שבט הלוי" ח"ב קל"ז)

ספר תורה: הגרי"א הרצוג כתב להקל, שהם מצויים לרוב וכרידב"ז. והגר"ע יוסף חש לדעת האוסרים וכתב, שנכון לכל סופר לומר קודם כתיבת הס"ת שכותב על מנת שיוכלו להוציאו לחו"ל.

וכן ספרי קודש נדירים שנדפסו לפני מאות שנים, או כתבי יד יקרי ערך, נראה שאין להתיר להוציאם לחו"ל. וכתב "בצל החכמה" דכיון שגדולי האחרונים העתיקו דין זה ראוי להזהר בו.
 (שו"ת "היכל יצחק" או"ח ז', "ביעי אומר" ח"ח חו"מ, "שבט הלוי" שם, "בצל החכמה" ח"ד)

אז"ל לא מבין הרי אסור לצאת מארץ ישראל לחוץ לארץ על מצת לשכון שם. אלא אם כן חזק הרעב... אצלך לא צראה שזה המצב.

"וקר המוחיה, מחלוקות, קיצוציות, זהו צמאס לי, אז"ל עונב, את הארץ לצמיתות!"

מה גם את זה סדרתם בהסכמים הקואליציוניים? אז מה צעשה? מה יהיה בארץ הזאת?

אם אז"ל ואתה וכולנו נתחזק בקיום התורה והמצוות באחדות יהיה פשוט צהדר.

פירות

"אין מוציאים פירות שיש בהם חיי נפש מארץ ישראל לחוץ לארץ."
 (ב"ב ז: ח"מ ר"ל א"ו)

דין זה השמיטו הרא"ש והטור, כיון שהוא רק בארץ ישראל ולא בחו"ל, משום ישוב הארץ, וכיון שלא מצוי בחו"ל רוב ישראל, הוי כדבר שאינו נהוג, לכן השמיטוהו.
 (שם סמ"ע מ"ד)
 (שם כ"ט)

מוהר"ש צוקרמן מפרנקפורט, ביקש שישלחו לו יין מארץ ישראל, שלח מכתב לרבה של ירושלים, הגאון רבי שמואל סלנט. שאלו: האם הדבר מותר?

השיב רבי שמואל סלנט: הנהוג בין הספרדים וגם גדולי אשכנזים לשלוח יין ושמן זית למכריהם בחו"ל חובבי הארץ הקדושה. ומצאתי להתיר מכמה טעמים: א. דבר מועט מותר להוציא, שהרי על ידי זה לא יתייקר השער בארץ. ב. כיון שבין כה רבים שולחים בלי שאלת חכם, אזי גם לירא ה' מותר לשלוח. ג. יין ושמן מצויים כיום. ד. בזמן הגמרא אכלו חולין בטהרה, וממילא לא הביאו אוכל מחו"ל מפני הטומאה, וודאי יגרמו ויקר שערים אם יוציאו לחו"ל. אבל כיום בעוונותינו כולנו טמאי מתים, ומביאים מחו"ל אוכל לרוב, ינות, שמנים וסלתות, אפילו יין כשר מביאים מאיזמיר כי שמה הוא בזול... בגלל טעמים אלה אולי יש להקל.
 ("תורת רבינו שמואל סלנט" ח"ג קט"ז והביא עוד טעמים עיי"ש)

בשו"ת "שאלת שלמה" כתב להתיר, דאם לא כן לא יהיו נוטעים מהם, ואדרבה, זוהי פרנסתם של בני ארץ ישראל.
 (ח"ב ס"ד)

המנהג להוציא אתרוגים לחו"ל, דנוטעים אותם על דעת כן. (מהרש"ם)

כתב מהר"ם בן חביב: אפשר היה לומר שהירושלמי לא אסר אלא בזמנם, שלא יצא מלאכת הדפוס בעולם, אך כיום שכל הספרים מודפסים ורבים הם, אין שום איסור ותקנה בזה. מכל מקום למעשה כיון שגם בזמן הזה מצוה לגור בארץ ישראל, וספרים המודפסים יש להם דין ספר תורה (כדברי הרא"ש טור ע"ר ב) שמצוה לכותבם וגם לא למוכרם. על כן אין להוציא אף ספר מארץ ישראל, משום ישוב הארץ גם בזמן הזה. ואין לחלק בין ספרי תורה לספרים מודפסים ולא בין סוחרים ואנשים רגילים. אכן, תלמידי חכמים שעלו לארץ ישראל הביאו ספריהם על דעת זה שאם לא תמצא ידם לגור בארץ, יעזבו ויקחו את ספריהם. ובזמן הזה בעוונות שהגלות מתגבר עלינו ואין לנו אלא כגרים בארץ, אין איסור לת"ח להוציא ספריו עמו, דעל דעת כן בא לגור, נמצא שמעולם ארץ ישראל לא זכתה בספריו. אבל שאר ספרים שזכתה בהם א"י אסור להוציאם לחו"ל מעיקר הדין, וזה מלבד שעוברים על ההסכמות שקיבלו ראשונים.
 (שו"ת מהר"ם בן חביב ר"ה)

כתב הרב הלק"ט: הסכמה ותקנה קדומה היתה בירושלים שאין להוציא ספרים מעיר הקודש כלל, בין ש"ס בין ספרי הפוסקים, ואפילו ספרים שנכנסו אליה מבחוץ, דכיון שבאו לתוכה על מנת להשתקע בה, לישוב ולתיקון לומדי התורה.

ובנו, הרב המג"ח הוסיף: תקנה זו נתקנה כדי שימצאו ספרים בזול, ובני העניים ימצאו כלים והכנות ללימוד התורה, ולא יתשלמו מלימוד התורה בגלל חוסר ויוקר הספרים.
 (שו"ת "הלכות קטנות" ח"ב קפ"ז, הסכמה כזו היתה גם בעיר צפת - "חיבת ירושלים")

הוסיף וכתב מהר"ם בן חביב: עוד מנעורי שמעתי מפי מגידי אמת כי יש הסכמות קדומות מהרבנים אשר בארץ, כי אין להוציא אף ספר מירושלים, ואפילו ביוקר, ואפילו לארץ ישראל. כנראה ההסכמה הנזכרת היתה רק בסוחרים, שלא יעשו סחורה בספרים הנמצאים בירושלים, להוליכם מחוץ לעיר.
 (שם)

פניני הפרשה

תולדות

עלון מס'

1165

שנה כ"ד התשפ"ג

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

המטרה היא ההתקרבות

ויעתר יצחק לה' לנוכה אשתו כי עקרה היא ויעתר לו ה' (כה. כא)

רבנו בחיי עומד על קושי בסדר הפסוק, שהרי יש צורך לציין תחילה את העובדה שרבקה היתה עקרה, ולאחר מכן את תפלת יצחק עליה?

ברם, מבאר רבנו בחיי, כי שאלה זו נובעת מתפיסה שגויה. להבנתנו, המטרה בתפלה היא מילוי הבקשה, ולא היא – עצם ההתקרבות לה' שיש בתפלה זו המטרה, וכדי שתהיה לאדם סיבה להתפלל ולבקש, מעמידו הקב"ה בפני קשיים שיגרמו לו להתפלל. גם כאן, כדי לייסד את עם ישראל, היה צורך בתפלה משמעותית, וכדי לעורר את יצחק להתפלל ולהפציר בתפלה, עשה ה' את רבקה עקרה. ולכן הקדים את התפלה שהיא העיקר, והעקרונות רק אמצעי להגיע אליה.

זו היתה גם הסיבה שהאמהות היו עקרות, כפי שאמרו חז"ל: "מפני מה היו אבותינו עקורים? מפני שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים" (יבמות ס"ד ע"א). הקב"ה ברוב רחמיו רוצה ומתאוה להשפיע עלינו כל טוב, אך כל השפע הזה אינו יכול לרדת ללא הצינור שהוא התפלה. פעמים שהקב"ה מעמידנו בפני קושי של פרנסה או חולי, רק כדי שנתעורר להתפלל ולהתקרב אליו.

*

מסופר על אחד מתלמידיו של הרב גרשנוביץ זצ"ל שבא אליו וביקש ממנו עצה וברכה בעבור בנו החולה. שאלו הרב מה עשית בשבילי, ענה לו הלכתי לעשרות רופאים ויועצים, ועדיין תמה הרב אבל מה אתה, עשית בשבילי, התפלא התלמיד וכי מה אפשר עוד לעשות, שאלו הרב האם בתוך כל הזמן הזה הקדשת זמן להתפלל עליו ולהרבות בתפלה לפני שומע תפלה?...

מבט מלמדי השפלת	עצה טובה
<p>מה לומדים מ – שרשים</p> <p>השרשים הם צנורות היניקה המפריים ומזינים את האילן ומעניקים לו את חסנו ויציבותו. בהעדרם מתנועע האילן, ובהגיע רוח חזקה הוא נעקר וחדל מלהתקיים. שרשי האילן גדלים ביתר מהירות מאשר חלקיו האחרים של העץ. בדרך כלל השרשים ארפים יותר מענפי הצמרת. השרשים הודרים אל מעמקי האדמה, בחפשים מקור יניקה של מים. הם המחיים את העץ ומחיים עבורו את לשד תקינם. שרשים אלו אינם נראים לאדם, שכן הם טמונים עמוק בקרקע, אך אם אנו רואים עץ עמום בפרות, ברור הדבר ששרשיו איתנים.</p> <p>כן הוא האדם, פאשר מעשיו החיצוניים ראויים ונאים, מעיד הדבר על שרשים עמוקים ועל תכונות טובות העוברות מאב לבן. פמוכן שאין ערף לאותה עבודה עצמית הנעשית על ידי האדם, אכל תכונות וכוחות נפשיים מקורם בדורות עברו.</p> <p>(הרב יהודה רפן הי"ו)</p>	<p>כדי למצוא פנאי ללמוד תורה, אמור לעצמך: "אני עוסק בתורה עשרים וארבע שעות ביממה, מלבד חלונות זמן לתפלה ולאכילה ולשינה ולצרכי המשפחה ושאר הדברים ההכרחיים". כשהסתכלות היא באופן כזה, פתאום מגלים הרבה זמנים שמתפנים ללימוד תורה. (הגאון רבי זמיר כהן שליט"א בספרו "האדם במעגל השנה" ח"ב עמ' שנ"ח).</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סערון זצ"ל

"עיקר ביאת האדם לעולם הזה הוא רק לסגל תורה ומצוות ומעשים טובים, לזכות בהם לעולם הבא לחיי עד הנצחיים תענוג רוחני והעיקר הוא התכלית". ("מגיד חדשות" ח"י עמ' רצ"א).

ויזד יעקב נזיד (כה. כמ) – עיין בפירוש רש"י שהביא משם המדרש שאותו היום נפטר אברהם אבינו ע"ה, ולכן בישל יעקב עדשים שהוא מאכל אבליים. והטעם שנפטר אברהם חמש שנים קודם זמן פטירתו, שהבטיחו הקדוש ברוך הוא ליקבר בשיבה טובה, ואם היה רואה את עשו יוצא לתרבות רעה, אין זו שיבה טובה. ע"ש. ואפשר לפרש על פי מה שאמרו במדרש (והובא בפירוש דעת זקנים מבעלי התוספות לעיל פסוק כ"ה), שכאשר נולד עשו ראהו אביו שעדיין לא נבלע בו דמו, ולא רצה למולו לשמונה ימים, וכשעברה שנה וראה יצחק שלא החליף מראיתו ידע שזה טבעו, ואף על פי כן לא מלו. אמר: הואיל ולא מלתיו לשמונה ימים כמוני, אמתין עד שיהא בן י"ג כמו ישמעאל אחי, ואמול אותו. וכשנהיה עשו בן י"ג שנה, הוא עיכב בעצמו ולא רצה למול. והיינו דכתיב (יחזקאל ל"ה ו') "אם לא דם שנאת ודם ירדפך". ע"כ. ואפשר שזוהי התרבות רעה שיצא לה עשו, ודבר זה היה משפיע מאד על אברהם אבינו עליו השלום שבמסירות נפש מל את עצמו בהיותו בן תשעים ותשע שנים, ואף על פי שעמדו כל אומות העולם והניאוהו מלעשות כן, וכמו שכתב רש"י על הפסוק (י"ז כ"ג) "ויקה אברהם וגו' וימל את בשר ערלתם בעצם היום הזה". ע"ש. וזוהי המצוה היחידה שנצטוו אברהם אבינו עליו השלום, ובזכותה נאמר לו (שם פסוק ט') "ואתה את בריתי תשמור אתה וזרעך אחר כך לדורותם". ובודאי היה כואב לו אם היה רואה את נכדו מסרב לימול, ולכן הקדים הקדוש ברוך הוא את זמן פטירתו. וזוהי אפשר לפרש כוונת הפסוק (לעיל כ"ז) "ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם", שבגלל שהיה יעקב איש תם כלומר שלם, והיינו מהול (וכמו שכתב רש"י על הפסוק לעיל י"ז א' "התהלך לפני והיה תמים" שהכוונה במצות המילה), לכן זכה לשבת באהלה של תורה, מה שאין כן עשו. אבל כל זמן שלא גדלו ועדיין היה חושב יצחק למול את עשו, היה גם לעשו אפשרות לשבת באהלה של תורה. וכן תמצא תיבת שדה עולה בגימטריא הערלה. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

וירא עשו כי רעות בנות כנען בעיני יצחק אביו (כה. ח)

נקט הכתוב "בעיני" יצחק אביו, לרמוז שנשות עשו שהיו בנות כנען הרעו ליצחק אביו בעיניו שסמאום ע"י עשנם שהיו מעשנות ומקמרות לע"ז, וכמו"ש רש"י לעיל פס' א' ע"ש. (הרה"ג ר' רחביה חזק שליט"א).

נקודת חן / עובדיה חן

מחילה עבור מחילה

וסבוך, הוא התבקש להצטרף לדון יחד עם שאר הדיינים.

באחד מדיני התורה בהם השתתף, הוא חייב עשיר גדול בדין. העשיר המחוצף שלא היה מוכן לקבל עליו את הדין, החל לחרף ולגדף את הצדיק באופן מביש ובעזות מצח, כל זאת בעוד הרב מבליג ואינו משיב לחורפו דבר. בתום המחזה המחפיר, אחד מחשובי הדיינים שחשש מקפידתו של הצדיק, ניגש אליו וביקש ממנו שימחל לאותו עשיר. ברם הרב השיב תיכף ומיד: "באותו רגע שזלזל בי העשיר והכלימני, מיד מחלתי לו בלב שלם!". ונימק פשר זריזותו: "שנינו בזהר הקדוש (ויקרא כ"ז ע"ב) שעוונות ישראל מכבידים כביכול על כנפי השכינה, וגורמים לה שלא להגן לשמור ולהשפיע טובה וברכה על עם ישראל. אם כן איפוא כל רגע ורגע שלא אמחל לעוון העשיר הלז, הרי יש צער לשכינה מהכבדה נוספת, לכן מיהרתי למחול לו".

וראוי לציין כאן מה שכתב הגאון רבי עזרא דנגור זצ"ל (הרב הראשי לבבל) בספרו "עדי זהב" על דברי יעקב לעשיו במפגש אתו "כי ראיתי פניך כראות פני אלוקים ותרצני" (בראשית לג, י'): "שכבישת הנקמה והמחילה בעת היכולת, מרים רוח האדם ומזהיר את פניו, ותוארו כתואר מלאך האלוקים".

חכמי ישראל בכל דור ודור לא חשבו רק על צערם האישי אלא גם על שכירת עוונתו השרויה בצער ובגלות, ונקטו בכל טצדקי למנוע את צער השכינה.

מרן החיד"א בספרו "דבש לפי" (מערכת מ' אות כ"ג) מציע דרך מפתיעה כדי להקל על צער השכינה - להעביר על המדות. כאשר אדם פוגע בחברו הוא גורם לצער השכינה, כמו כל עוון שמכביד על צער השכינה, ואם האדם שנפגע מתעלה על עצמו ומוחל, מלבד גדלותו למחול ולסלוח, בכך הוא גם גורם בעקיפין להקל את צער השכינה.

ובזה מבאר מרן החיד"א את סגולת המעביר על מדותיו שזוכה ש"מעבירים לו על כל פשעיו" (ראש השנה י"ז ע"א). בכך שאדם מוחל ומוותר, הוא גורם כביכול שלא יהיה צער לשכינה. ולכן, מדה כנגד מדה, מעבירים לו על כל פשעיו, כדי למעט יותר את צערה של השכינה מפני עוונותיו הפרטיים שגם הם מכבידים על השכינה.

ומביא על כך מעשה מפליא על רבו האור החיים הקדוש:

האור החיים הקדוש כידוע לא אבה לקבל על עצמו משרה רבנית רשמית. חרף זאת, כשהתעורר דין קשה

זיספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

המעיל הגזור

נדהם הבן כאשר שמע את תגובתו הצוננת של אביו.

האב העשיר כלל לא הטה אוזן ולב למצבו של אביו, אלא רק הציע לו ברוב "נדיבותו", כי יכול הוא לגשת לעליית הגג, שם באחת הפנות בין החפצים הישנים, מונח לו מעיל ישן שכבר יצא מכלל שימוש, "תוכל לקחתו לסבא" הפטיר בפנים זועפות.

מיהר הבן אל עליית הגג, ומה עגמה עליו נפשו בראותו את המעיל - כה ישן ומרופט. דמעות עמדו בעיניו: האם זה כל מה שיכול אביו העשיר לתרום לסבא האומלל? ! מה יעשה? ! כיצד יפקח את עיניו של אביו הטועה? כיצד ירכך את לבו האטום? לפתע, רעיון עלה בלבו! נטל בידו האחת את המעיל הבלוי, ובידו השניה נטל מספריים גדולות, ירד חיש למטה, והחל לגזור את המעיל לשניים, לנגד עיניו של אביו.

"מה אתה עושה? למה אתה גוזר את המעיל?" התרעם האב ולא הבין.

הביט הבן בעיניו של האב והסביר בהיתממות: "לכבודך ולמענך אני עושה זאת! לעת זקנתך, כאשר תהיה זקן ותשוש, ולא אוכל עוד להחזיקך בביתי - לא תצטרך לרעוד מקור עד שילך מישהו להביא לך מעיל. כבר מעכשיו חוצה אני מעיל זה, חציו אלך להביא לסבא כאשר בקשת, ואת החצי השני אשמור בעליית הגג, כדי לשלוח אליך בימי החורף הקרים..."

דקות ארוכות שתק האב בתדהמה. דברי בנו טלטלו את נפשו והמיסו את לבבו. תיכף ומיד יצא לחפש אחר אביו, החזירו לביתו, ביקש את סליחתו, והושיבו בכבוד בראש שולחנו...

מעשה בעשיר שהיה לו אב זקן, עני וקשה יום. גר האב בבית בנו, אך לא קלים היו חיי הבן בצל אביו. הבלבול שלט באב הזקן, הוא הטריד בבקשות רבות, וגרם לתקלות שונות - פה שפך את המרק, ושם לכלך את הרצפה, כאן מעד ושבר אגרטל יקר, ושם נקרע ספר שאחז בידיו הרועדות.

יום אחד, הגיע הקש ששבר את גב הגמל. היה זה כאשר אורחים חשובים הגיעו אל העשיר. בכבוד רב הפנה אותם אל הטרקלין המרווח, וישב עמם לדון בנושא לשמו הגיעו. והנה הופיע אביו הזקן בסלון, ובהתנהגותו המוזרה גרם לבנו בושה בפני רעיו. פניו של העשיר האדימו, והוא גמר אומר בנפשו לשלוח את אביו מן הבית. "שילך לקבץ לו נדבות יחד עם יתר עניי העיר, מדוע שאסבול כל חיי בגללו?!" הפטיר בחמיצות.

אמר ועשה. אלא שעונת החורף היתה אז, וכאשר ירד הליל, התגבר הקור, ובעוד הבן העשיר נם בחדר מוסק ונעים, מכוסה בשמיכות מחממות, ניסה האב הזקן להירדם על מצע סמרטוטים בקרן רחוב. איכשהו, הצליח להעביר את הלילה.

בן קטן טוב לב היה לו לעשיר, ובעת בוקר כאשר הלך ברחוב בדרכו לבית הספר, נחרד לפתע למראה עיניו. בפנינת הרחוב, ישב סבו בבגדים בלואים, כשכל גופו רועד מקור, ונראה כי זמן רב לא נכנס לפיו מזון כראוי. מתוך רגש רחמים טבעי, ניגש אליו, נתן לו את הכריך שהכינה לו אמו, והושיט לו אף מספר פרוטות שנמצאו בכיסו.

לאחר מכן רץ הילד לביתו, כדי לספר לאביו את אשר ראו עיניו, אולי יחוס על הסב ויחזירהו לביתו. אך מה

ראשון בקודש

הראשון שהשתמש בשם-עט

עזרא הסופר השתמש בכינוי בשם "מלאכי" (מגילה דף ט"ז ע"א). והסביר מרן שליט"א בחומש "בית נאמן" (הפטרת תולדות) שעזרא הסופר שהיה כהן העלים שמו, שלא יאמרו ח"ו לכבוד עצמו הוא דורש באמרו "להיות בריתי את לוי וגו' כי שפתי כהן ישמרו דעת" וגו' (מלאכי ב, ד, ז). וקרא לעצמו "מלאכי", שהנביא נקרא "מלאך ה'", כמו"ש "וחרש כמלאכי אשלה" (ישעיה מב, יט).

החק לישראל - שאליו ציפה כל ישראל

מכון "הרב מצליח" שמח לבשר כי לאחר עמל ויגיעה נשלמה המלאכה והופיע ספר "חק לישראל" כלול בהדרו,

בהגהה ובעריכה מדויקת ושכלולים נוספים במתכונת שאר הספרים שבסדרת ספרי המכון.

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ד שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: מהו הגדר המדויק לתלמיד חכם שיש לעמוד לכבודו כשנכנס בתוך ד' אמות?
תשובה: כל תלמיד חכם ירא שמים שיודע ללמוד ולהבין גמרא ופוסקים.

שאלה: במשנה אבות (פרק ו' משנה ג') שנינו: "והלא דברים קל וחומר, ומה דוד מלך ישראל שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד קראו רבו אלופו ומיודעו, הלומד מחברו פרק אחד או הלכה אחת או פסוק אחד או דבור אחד או אפילו אות אחת על אחת כמה וכמה שצריך לנהוג בו כבוד". האם זה להלכה, ואם כן כל אדם שיסביר לחברו דבר שלא ידע צריך לקרוא לו "רבי"?
תשובה: דוד המלך עשה מדת חסידות.

שאלה: איך אפשר לקיים מצות הכנסת אורחים בזמננו, הרי באורחים שבאים לבקר ויש להם כל צרכם לכאורה אין משום הכנסת אורחים?
תשובה: לתת לבית התבשיל וכדומה. יש אורחים שהם רוצחים רח"ל ומחריבים את הבית.

שאלה: כיום אני בת 30, בצעירותי בגיל 18 עברתי בארץ גיור אורתודוקסי כהלכה. אבל מאז היתה תקופה ארוכה של התרחקות מהמצוות. כעת אני חוזרת בתשובה שלמה. האם הגיור שלי מבוטל עקב תקופת ההתרחקות, או שאני כבת ישראל החוזרת בתשובה לאחר שהתרחקה מהדת?
תשובה: הגיור במקומו עומד. הצלחה רבה.

שאלה: אשה אחת הפילה את ולדה הראשון, ואח"כ ילדה בן ועשתה לו פדיון (משום שהתביישה לומר שהפילה). כעת כעבור כשמונה עשרה שנה, היא מבקשת תיקון למעשה, מה עליה לעשות?
תשובה: אין מה לתקן. יש שו"ת ביביע אומר על זה [חלק ח', יו"ד סימן ל"ב]. תשים לב מכאן ולהבא באיסור ברכה לבטלה.

שאלה: המכון לחקר החקלאות על פי התורה פרסם בידיעון "הליכות שדה" (בחודש אדר א' התשס"ח), שיש הפרשים גדולים לענין הפרשת חלה בין קמח לקמה, בחמשת מיני הקמחים. אך הם פרסמו את המדידות לפי שיטת הגר"ח נאה, שהדרהם = 3.205 גרם, ואני וחברי רצינו לפרסם את שיעורי הפרשת החלה בחמשת המינים, גם לפי השיטות שהדרהם פחות מזה כמו שפורסם לאחרונה. לכן רצינו לשאול את כת"ר שליט"א לענין הדרהם, לפי איזה משקל נלך? היות ומרן הגר"ע יוסף שליט"א, כתב בכמה מקומות בשם הרב יהודה מרגולין שליט"א שהדרהם = 3 גרם, אך כששוחחנו עם הרב יהודה מרגולין שליט"א עצמו, אמר לנו שהדרהם = 2.83 גרם, וכן כתב בספר "מדות ושיעורי תורה" להרב חיים בניש שליט"א. ואם כן האם לעשות טבלה נפרדת לפי 3 גרם לדרהם, ולציין שזה לדעת מרן הגר"ע יוסף (שליט"א), ולעשות טבלה נוספת, ולציין שהיא לפי 2.83 גרם לדרהם, או לעשות רק טבלה אחת?
תשובה: אלה המקמינים את הדרהם עד ל- 2.83 גרם, יצטרכו להקמין את האגודל ל- 1.92 ס"מ. ובזמנו בקושי מצא הגרא"ח נאה את האגודל של הרב קלמן כהנא ז"ל 2 ס"מ (כדעתו), וקשה להקמין עוד יותר. לפי הגר"ע יוסף (שליט"א) האגודל יהיה בערך 1.96 ס"מ. ודי בזה.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה

לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידיים בהוצאת "יפה נוף"

ילדים, פרגסה - והקשר שביניהם

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא (כה, כא)

במדרש (בראשית רבה סג, ה) מבארה ש"ויעתר" הוא מלשון עשירות: "רבי יוחנן אמר: ששפך תפלות בעשר". לענין אין פסוק, אבל יש לו בדרך כלל הרבה ילדים. לעשרה יש הרבה פסוק, אבל אין לו בדרך כלל הרבה ילדים. טעם הדבר שמעתי שבארו, משום שהעני לא אוכל במשך כל היום לא לחם, גם לא מזונות. כל מאכלו הוא מעט ירקות, אולי מעט פירות, ולעתים הוא גם מצליח להשיג, בסוף היום, את שאריות הדגים שנשארו בחנות הדגים, טרם שהשליכו לאשפה. ומה הוא שותה? רק מים. נשים לב: מה הוא מברך על הירקות שאוכל? "בורא נפשות" ועל הפירות? "בורא נפשות". ועל שאריות הדגים? "בורא נפשות". ועל המים ששותה? "בורא נפשות". אומר לו הקב"ה: אתה מברך כל היום 'בורא נפשות רבות' - אתה לך נפשות רבות! אתה לך הרבה ילדים... לעשרה, לעמת זאת, אין זמן לאכול את ארוחת הבקר שהכינה לו אשתו. הוא חוסך לעצמו אינשווה בורקס ורץ למשרד, לפגישה עם פקיד ממשרד האוצר, ושם מגישים לכלם פיצה. בהמשך היום יש לו פגישה עם קבוצה של עשירים במלון הילטון ושם הוא אוכל בלינצ'ס, קרואסונים ורוג'לאה... נשים לב: מה הוא מברך על הבורקס? "על המחיה ועל הכלכלה". ועל הפיצה? "על המחיה ועל הכלכלה". ועל הברלינצ'ס והרוג'לאה? "על המחיה ועל הכלכלה". אומר לו הקב"ה: אתה מברך כל היום "על המחיה ועל הכלכלה" - אתה לך מחיה וכלכלה! אתה לך הרבה פסוק...

מעשה נבין היטב את הפסוק בתהלים (קז, מא) "וישגב אביו מעוני וישם כצאן משפחות"; מתי מתאים שיהיו לו לאדם "כצאן משפחות" - הרבה ילדים? כאשר "וישגב אביו מעוני", כאשר לא שורה אצלו עניות. יש לו אפשרות לפרנס אותם, יש לו אמצעים לחתן אותם, אז מתאים שיהיו לו הרבה ילדים. הרבה פעמים אדם מבקש מה' ילדים, אבל הלב שלו חצוי... מה? יהיה לי ילד? הרי אני לא אוכל לישון בלילה... ומאיפה אקנה לו מטרנה? ואם הוא יהיה חולה? ובאיזה קפת חולים לרשם אותו? והאם לעשות לו בטוח משלים? ומהיכן אצליח לקנות לו בגדים? ומה תאמר חמותי? וסבתא שלי? והדודה והשכנה...

אבל כאשר יצחק אבינו התפלל לילה, כתוב "ויעתר יצחק לה'" - ויעתר מלשון עשירות! הוא שפך את תפלותיו לבן מתוך עשר מתוך הנאה. הוא לא היה מדאג מהמחויבות הרבות שיעמדו בפניו לצורך גדולו. ידע שלא הוא הדואג והמפרנס, אלא הקב"ה, וכינון שהכל מאת ה' - מה מקום יש לדאגה? וכבר אמרו חז"ל (נדה לא ע"ב): "בא זכר לעולם - בא כפרו בידו, זכר - זה בר". וכינון שהקב"ה הוא הון והמפרנס אפשר להתפלל לילדים מתוך עשר ובלי דאגות.

(רבי בן ציון מוצמי שליט"א - דורש ציון)

אי אפשר לצמח בלי מלחמה!

ויתרצו הננים בקרבה (כה, כב)

המלחמה בין יעקב לעשו החלה עוד במעי אמו. אמרו חז"ל (בראשית רבה סג, ו): "ויתרצו - רבי יוחנן אמר, זה רץ להרג את

זה וזה רץ להרג את זה". כתב רש"י: "מתרועעים זה עם זה וגמריבים בנחלת שני עולמות".

יסוד גדול כתוב כאן: אי אפשר לצמח בלי מלחמה! יעקב אבינו אינו יכול לצמח ולהיות יעקב אבינו בלי שכל הזמן לחם בעשו! כשאדם נלחם - הוא מוציא אל הפועל את כל הכחות הסמונים בו, גם כאלו שלא ידע על קיומם.

רבי איל חרף וצ"ל היה רב בעיר סלונים. פעם הגיע אליו רב רפורמי והחל לשוחח עמו. אמר לו רבי איל: ישבת לי קשיה עצומה שהיתה לי. הרב הרפורמי חיך מפה לאזן בהנאה. "מה הקשיה?" שאל, ורבי איל שטח בפניו את קשייתו: כתוב בפרשת וישלח (ל, כה): "ויאבק איש עמו עד עלות השחר". חז"ל מביאים שתי דעות: לדעה אחת נראה לו כמו תלמיד חכם, ולדעה שניה כמו גוי. אף פעם לא הבנתי כיצד יתכן נגוד שכזה? הרי אין שום דמיון בין מראה של גוי, לבין מראה של תלמיד חכם, עם פראק והמבורג. איך תתכן מחלקת שכזו, מן הקצה אל הקצה?

אולם אתה, המשיך רבי איל את דבריו, ישבת לי את הקשיה: יכול להיות שתלמיד חכם וגוי ישתלבו זה בזה באדם אחד...

בלי מלחמה יכול להיות "גוי" יחד עם "תורה". אנשים כאלו חיים בשלום עם עצמם, מסתדרים יפה עם העברות שבידם, ואינם משתנים. הם יכולים לתת שעורי תורה, שיחות, ויבד בבד להמשיך ולעשות עברות. זוהי דמותו של עשו, כך הוא צומח, כך הוא צד אנשים בפיו... מצד אחד מדבר גבוהה, כיצד מעשרין את המלח, ומצד שני ממשיך לעשות את כל התועבות שבועלם.

*

אספר ספור שמאד רגש אותי, על בחורה בגיל שש-עשרה שלומדת בסמינר של קרוב בפתח תקווה. היא למדה על שבת, והחליטה שהיא מתחילה לשמור שבת.

החלטה זו לא הייתה פשוטה כלל ועקר: בביתה מחללים שבת, והיה עליה לקנות לעצמה סירים כשרים, אכל בכשרות מהדלת ופלטת לשבת, ולבשל לעצמה את כל המאכלים של שבת: דג קטן, עוף קטן, חמין וכו'.

ביום ששי בצעירים, כשכבר הניחה את הסירים שלה על הפלטה, אמה נכנסה למטבח, וכשראתה מה שעשתה בתה התרועעה עליה: "את נכנסת למטבח שלי ועושה לי בלגנים. פתאם האכל שלי לא טוב לך"... היא לקחה את כל הסירים ושפכה את תכנם, ואת הפלטה והסירים הריקים העבירה לחדרה של הבת. "בחדר שלך תעשי מה שאת רוצה. אני לא רוצה לראות את כל זה במטבח שלי"...

יום ששי בצעירים. יום ששי קצר. האמא זרקה לה את כל האכל. מה עושים? היא התקשרה למורה שלה וספרה לה את כל הספור. למורה שלה יש משפחה בריכת ילדים וגם היא עסוקה בהכנות לשבת... אך המורה לא הרימה ידים. היא מהרה לקחת חמגשיות וליצק לתוכן את האכל החם של שבת. כמו כן מהרה למכלת וקנתה לחמניות, סלטים, קוגל, שתיה. בבית היו לה כמה עוגות וקנוחחים. כשהכל היה מוכן, אמרה לבעלה: "סע עם הרכב מבני ברק לפתח תקווה ותביא לבחורה את כל השקיות".

כמה דקות לפני שבת הספיקה להעמיד על הפלטה את כל האכל. על כל תבנית היתה מדבקה: ליל שבת, שבת ביום,

סעודה שלישית...

בליל שבת ההורים שלה היו המומים. איזה דגים, איזה עוף, איזה סלטים ואיזה קנוחים... עוגת קרם... בשבת בבקר שב המחזה על עצמו. איזה גוון... ואם סברו שבזה תם הענין - טעו! בסעודה שלישית היא הוציאה סלטים ופשיטות שהוכנו במיוחד לסעודה זאת. כמובן, הכל בכמות סבירה. "מהיכן כל השפע הזה?" שאלו אותה הוריה. "המורה שלי, שיש לה משפחה ברוכת ילדים, שלחה", השיבה. "וכך הן הסעודות בכל שבת?" שאלו. "כן".

"אנחנו גם מענינים לסעם ממטעמי השבת", הביעו ההורים את כמיהתם.

וכך החל בעצם תהליך החזרה שלהם בתשובה שלמה. בהכנות בתם ומורתה, הם פסעו צעד אחר צעד במסלות היהדות עד שחזרו בתשובה שלמה.

הנה, הבת, שראתה את אמה משליכה את כל האכל שהכינה לאשפה, יכלה להסתפק באותה שבת בחלה וסלטים. לא יקרה כלום אם שבת אחת לא תאכל חמין... גם המורה ששמעה על הספור יכלה להסתפק במשלוח זעיר יותר... אף לא! הן נלחמו שתהיה לה שבת מסארת! המלחמה הזאת - היא שהובילה לחזרה בתשובה של משפחה שלמה!

(רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך בראשית)

גז"ל וכדרלעמ"ר

מקבל בקרב הדרשנים לומר, שיש מדרש פליאה שאומר שצדיקים אינם אוכלים אלא מן הגזל, ואומרים כדרלעמ"ר... גז"ל - ראשי תבות: גם זו לטובה. כדרלעמ"ר - ראשי תבות: כל מאן דעביד רחמנא לטב עביה. זו דרכם של צדיקים לומר על הכל: גז"ל וכדרלעמ"ר.

רבי חיים קונבסקי שליט"א אמר לי פעם שאין מדרש כזה, ואינשווה דרשן המציא זאת כדי שיהיה לו על מה לדרש...

אמנם בספר "דמשק אליעזר" הביא את המימרה הזאת, ואף תוספת יש בה: "צדיקים אין אוכלים אלא מן הגזל, ואין אוכלים אלא מן המבשל, ואומרים כדרלעמ"ר. הוא באה, שמשום שהצדיקים אומרים על הכל גז"ל - לפיכך הם אוכלים מבשל"ל - ראשי תבות: מסתפק במה שיש לו.

אמנם, כל זה כשמדבר בהתנהלותם כלפי עצמם, שם יכולים הם להתחזק ולומר "גם זו לטובה". אבל כלפי אדם אחר - לא יתחזקו ולא יאמרו כן, אלא ירבו בתפלה עבורו.

מספר על ה"בעל שם טוב" הקדוש, שפעם הודיעו לו שעומדת לבוא פלגה של תילים לעיר. החק קובע שבני העיר צריכים לאכסן אותם ולתת להם את כל מבקשם. היה זה על כבוד על היהודים. שלח הבעש"ט לרבי נחמן הארדינקער זצ"ל - שדרכו היתה לומר על כל דבר גם זו לטובה - שיתפלל להש"ת לטוב הגורה. ענה לו הרב: "הלוא כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד". ענה לו על זה ה"בעל שם טוב": "יפה שלא היית בדורו של המן, שהיית אומר על גורת המן גם זו לטובה"...

כאמור הכלל הוא: כשיש לך בעיה - תגיד כל מאן דעביד רחמנא לטב עביה. כשיש למישהו אחר בעיה - תקרע שערי שמים!

על פי זה מפרש, בדרך צחות, ה"דברי ישראל" ממוז'ז"ץ זצ"ל את מה שאומר הפסוק: "ולא נחם אלקים" - שלא נהג במדתו של נחום איש גמזו, לומר על צרות ישראל: "גם זו לטובה", אלא אמר: אינני מתנחם עד שאנקם את נקמתי, עד שארדה בהם ואהרג את כלם.

יצחק אבינו הרבה והפציר בתפלה שהקב"ה יתן לו בן, כמו שמפרש רש"י על המלים: "ויעתר יצחק". מבאר האדמו"ר ה"אמרי אמת" מגור זצ"ל במשלו: בן מבקש מאביו סכריה, אף האב ממאן לתתה לו, כי יודע שאין זה טוב לילד. אף כאשר הבן מרבה להפציר, או אז נכמרים רחמי האב על בנו ונותן לו את הסכריה. אף כאן, לא בכדי השי"ת לא נתן לו עדין ילדים, משום שבזה היו תלויים

חייו של אברהם, שהקב"ה הבטיח לו: "תקבר בשיבה טובה". לכן מת אברהם קדם זמנו, שלא יראה את עשו ויצא לתרבות זרה. אף כיון שיצחק הפציר והרבה בתפלה - הקב"ה נתן לו בנים.

יצחק לעצמו היה מתחזק באמונה ואומר גז"ל וכדרלעמ"ר, ובפרט שחיי אביו תלויים בדבר. מכל מקום, כיון שהיה זה צרכה של רבקה - לכן לא עת עתה להתחזק בזה, אלא להרבות בתפלה.

יש לומר שלכן אהב יצחק את עשו - אהבה שהרבה מן הפרשנים מתחבטים להסביר את פשרה - כי רצה לקרבו, שלא יצא לתרבות רעה, שלא יצטרך אברהם למות קדם זמנו. הינו שכיון שיצחק, בתפלתו, משך את הישועה קדם הזמן, ואם עשו יצא לתרבות רעה יצטרך אברהם להפטר, לכן קרב את עשו, לעכבו ממעשיו הרעים עד שישלים אברהם את שנותיו.

זהו ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו" - בפיו של יצחק, הינו כיון שיצחק צד את הישועה קדם זמנה בפיו, על ידי תפלה, לכן כנגד זה הרבה באהבה לעשו כדי לעכבו מלצאת לתרבות רעה.

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוך האור יצחק ויעקב אבינו)

זכות כבוד אב עולה על ברכת הצדיק

ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי והביאה לי ואכלה בעבור תברכך נפשי בטרים אמות (כ, ד)

מדוע הורה יצחק לעשו לשרת אותו ולהכין לו מטעמים לפני שיתן לו את ברכתו?

הנה ספור שיבהיר לנו את הענין:

הרב קלור מבני ברק התגורר בילדותו בוילנא, ירושלים דליטא. הוא ספר שיום אחד הגיע ה"חפץ חיים" זצ"ל לעיר. כל בני המקום נהרו לבית הכנסת הגדול לראות את גדול הדור, לשמע את דרשתו ולהתברך מפיו.

הרב קלור, שהיה אז ילד קטן, השתוקק אף הוא לראות את הצדיק. הוא בקש מאביו רשות ללכת לבית הכנסת, אף האב סרב באמרו שאין זה ארוע מתאים לילדים קטנים. תהיה שם ציפיפות רבה, הוא לא יוכל להקשיב לדבריו של הצדיק, וממלא לא תהיה לו תועלת מהשתתפותו בדרשה.

בית הכנסת היה מלא מפה לפה, אנשים צבאו על החלונות והפתחים. גם עזרת הנשים היתה גדושה בנשות ישראל הכשרות, שבאו לראות ולשמע את הצדיק. ה"חפץ חיים" דרש בפני הנוכחים והשמיע דברי חזק והתעוררות. לאחר שסיים את דרשתו ברוך את כל הנוכחים באריכות ימים.

כשנודע הדבר לאביו, הוא חש צביטה בלב. אולי לא צדק כאשר לא אפשר לבנו ללכת לבית הכנסת. הרי היה יכול לזכות בברכה מה"חפץ חיים"! וכי קלה היא בעיניך?!

לימים עלה הרב קלור לארץ ישראל והתגורר עשרות שנים בבני ברק. יום אחד, לעת זקנותו, הוא כנס את בני משפחתו ואמר להם: "אתם זוכרים את הספור על ה"חפץ חיים" שהגיע לדרש בעיר מולדתי וילנא וברך את כל הנוכחים באריכות ימים? ובכן, ברצוני לספר לכם כי לאחרונה נפטר היהודי האחרון שנכח באותו מעמד. הוא היה אז ילד קטן, בן גילי. למרות שאני עצמי לא זכיתי להשתתף במעמד, ברוך ה' אני חי וקיים, אחרי שכלם כבר נפטרו מן העולם. התדעו למה? כי שמעתי בקול אבי שלא התיר לי להשתתף בדרשה בגלל גילי הצעיר". ללמדך, שאף שבודאי מעלת ברכת הצדיק גדולה מאד, אבל מעלת מצות כבוד אב ואם גדולה יותר ושכרה רב ועצום.

לפי זה תבאר בקשת יצחק לעשו בנו: "ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי והביאה לי ואכלה", ומדוע? "בעבור תברכך נפשי בטרים אמות", שזכות מצות כבוד אב תעמד לך ותחול עליך הברכה.

(רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א - נאה דורש בראשית)

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵבֶת

פְּרָשַׁת תּוֹלְדוֹת

כ"ג, א' ע"ו ק"ג

לְהַשְׁקִיעַ בְּמַגְרָשִׁים

סֵפֶר הַרְה"ח ר' שְׁלֹמֹה טְלִינְגֶטֶר ז"ל: הַרְה"ק רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְרוֹזִין זִיע"א אָמַר פְּעַם בְּעֵת חֲתֻנַּת אֶחָד מִיּוֹצְאֵי חֲלָצִיו: אִם הַמַּחְתָּן יֵשׁ לוֹ שֶׁכֵּל יַעֲשֶׂה גַם לְעַצְמוֹ קְפוּטָה חֲדָשָׁה עַל הַשְּׁבוֹן זֶה, וְאִם הָיָה לוֹ יוֹתֵר שֶׁכֵּל הָיָה מִשְׁקִיעַ גַּם בְּקִנְיַת מַגְרָשׁ.

וְהוֹסִיף וְסִפֵּר שֶׁבְּדִידֵיהֶּ הָיָה עוֹבֵדָא: כְּשֶׁהוּא הָיָה עֵנִי נִתֵּן פְּעַם דְּמֵי קְדִימָה עַל בֵּית לִפְנֵי חֲתֻנַּת אֶחָד מִבְּנָיו, וְהַמְסַחֵר שָׁלוֹ הָיָה בְּמִשְׁחַת נַעֲלִים וְלֹא הָיָה לוֹ קוֹנִים, וְהִרְבֵּה סְחוּרָה עָמַד כְּמַעַט לְהַתְקַלֵּק. פְּתֹאֹם פְּרָצָה הַמְלַחֲמָה וּמְכַר בְּכֶמֶה יָמִים אֶת כָּל הַסְּחוּרָה שֶׁהָיָה לוֹ בְּעֶשְׂרֵת מוֹנִים מִמְּחִירוֹ הֶרְגִיל וְהִתְעַשֵּׂר, וְעוֹד לִפְנֵי הַחֲתֻנָּה שָׁלַם אֶת כָּל מַחִיר הַבַּיִת ('עַת דּוּדִים' עֵמוּד סג).

הַהֲשַׁפְּעָה עוֹבֵרַת דֶּרֶךְ הַמַּתְחִיב

סֵפֶר הַרְה"ג רַבִּי יַעֲקֹב קוֹזְלִיק זצ"ל, שֶׁכְּאֲשֶׁר אָבִיו ז"ל עָמַד לְגַמֵּר שְׂדוּךְ אֶצֶל אֶחָד מִצְאָצְאֵיו, הוּא נִכְנָס אֶל הַרְה"ק רַבִּי שְׁלֹמֹה מְזוּוִיֶּהֶל זִיע"א לְהַתִּיעֵץ עַל כֶּה, שֶׁרְצוֹנוֹ הָיָה שֶׁהַצַּד הַשְּׁנַי יִקָּבַל עַל עַצְמוֹ בְּנוֹסָף לְהַשְׁתַּתְּפוֹת בְּהוֹצָאוֹת הַנְּשׂוֹאִין גַּם נְתִינַת 'קַעֲסֵט' לְזוּג, הַחֲזִקַת הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה לְמִשְׁךָ זְמַן. אָמַר לוֹ הַרְה"ק: לָמָּה לָךְ שֶׁהַשְּׁפָעָה תַעֲבֹר עַל יְדֵי מִישֵׁהוּ אַחֵר, תֵּן אֹתָהּ 'קַעֲסֵט' וְהַשְּׁפָעָה תַעֲבֹר דֶּרֶכָּה.

וּמִטּוֹ מִשְׁמִיָּה דַהַרְה"ק רַבִּי שְׁלֹמֹה מְזוּוִיעֵהִיל זִיע"א שָׁאֵמַר שֶׁקִּבְּלָהּ לוֹ מֵאֲבוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁעַל הוֹצָאוֹת הַחֲתֻנָּה יֵשׁ אוֹצֵר מִיָּחָד וְאִינוּ בְּכֹלל שְׂאֵר מְזוּנּוֹתָיו שָׁאֵמְרוּ בְּגִמְרָא (בִּיצַה טז), כָּל מְזוּנּוֹתָיו שֶׁל אָדָם קְצוּבִים לוֹ מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד יוֹם הַכְּפּוּרִים חוּץ מֵהוֹצָאֵת שְׁבֵת וְיו"ט, וְכִמוֹ כֵּן חוּץ מֵהוֹצָאוֹת הַחֲתֻנָּה שֶׁל בְּנָיו.

אוֹצֵר גָּדוֹל בְּשָׂמִים

אִישׁ חֲסִיד הָיָה, מַחְסִידֵי אֶלְכַסְנֶדֶר, שֶׁהֲצַע

בַּעַל שְׂמֻחָה - בִּידוֹ לְהַשְׁפִּיעַ שְׂמֻחָה

וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֵּה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂתּוּ (יט, ג).

עַל הַפְּסוּק (בְּרֵאשִׁית כו ל): 'וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֵּה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂתּוּ', דָּרַשׁ הַרְה"ק רַבִּי מֵאִיר מֵאֶפְטָא זִיע"א בְּסִפְרוֹ 'אוֹר לְשָׂמִים' בְּהַקְדָּם דְּבַרֵי הַרְה"ק ה'אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל' זִיע"א: 'וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֵּה וכו'. דִּהְנֵה שְׂמַעְתִּי מִכְּבוֹד אֲדָמוֹר הַרְבַּ מִמְּעוֹבּוּשׁ, כְּאֲשֶׁר הָאָדָם עוֹשֶׂה אֵיזָה נְשׂוֹאִין לְבָנָיו, מִשֵּׁם בָּאָה לוֹ פְּרֻנְסָה, וּמִצְאָתִי רְמֹז לְזֶה בְּזֶה הַפְּסוּק 'וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֵּה', דִּהְיִינוּ שְׂעוֹשֶׂה חֲתֻנָּה לְבָנָיו, 'וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂתּוּ' בָּאָה לוֹ פְּרֻנְסָה וְכָל טוֹב.

וְכֵן אָמַר הַרְה"ק רַבִּי אוֹרֵי מַסְטֶרְלִיסק זִיע"א בְּשֵׁם מוֹרוֹ הַרְה"ק רַבִּי שְׁלֹמֹה מַקְרָלִין זִיע"א: מִי שִׁיזְכְּהוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְעֵשׂוֹת אֵיזָה שְׂמֻחָה שֶׁל מִצְוָה כְּמוֹ בְּרִית מִלָּה אוֹ נְשׂוֹאִין לְבָנָיו וְכדוּמָה אֲזַ פּוֹתַחִין לוֹ כָּל הַיְכָלוֹת וּמִמְלָאִים כָּל מִשְׁאֲלוֹתָיו וְלִהְשִׁיג כָּל הַשְּׂגוּת. וְאוֹתוֹ אִישׁ אֲשֶׁר יַצַּעַר אוֹתוֹ בְּיוֹם זֶה וְעַל יְדֵי זֶה מִשְׁךָ יָדוֹ אֶפְלוֹ רַק רָגַע אַחַת מִכָּל אוֹתָן הַהֵיכָלוֹת הַעֲלִיּוֹנִים יֵשׁ לוֹ עוֹן גָּדוֹל ('אִמְרֵי קְדוּשׁ' אוֹת קנו).

וְכֵן הֵבִיא בְּסִפֵּר 'רַמְתִּים צוֹפִים' (כ לג): וְכֵן שְׂמַעְתִּי בְּשֵׁם הַרְבִּי מְלוֹבְלִין ז"ל שֶׁלְּכֵן נִקְרָאִים בַּעַל שְׂמֻחָה. שֶׁהוּא בְּכַחוֹ לְהִיּוֹת אָדוֹן וְבַעַל עַל כָּל דְּבַר שְׂמֻחָה לִתֵּן לְאַחֲרִים הַהֲשַׁפְּעוֹת טוֹבוֹת. וְכֵן הָיָה קִבְּלָהּ בִּידֵי חֲסִידִים וְאֲנָשֵׁי מַעֲשֶׂה לְנִסְעַ לְצַדִּיקִים בְּעֵת שְׂמֻחָתָם שְׂמִשֵּׁם יִגִּיעוּ לִירְאֵת שְׂמִים בּוֹדָאִי. וְאֲשֶׁרֵי לְזֶה שְׂמֻשְׂמַח חֲתָן וְכֹלָה לְשֵׁם שְׂמִים.

וּבְסִפֵּר 'טַעֲמֵי הַמְּנַהֲגִים' (אוֹת תַּתְּקִצוּ, בַּהֲעֵרָה): וּבְשֵׁם אֲדָמוֹר הַרְבַּ הַצַּדִּיק הַקְּדוּשׁ מֵאֶלְעֶסֶק זְצוּק"ל שָׁאֵמַר בְּשֵׁם צַדִּיקִים, שֶׁכְּאֲשֶׁר הָאָדָם עוֹשֶׂה אֵיזָה נְשׂוֹאִין לְבָנָיו, נִפְתַּח לוֹ שַׁעַר חֲדָשׁ, וּמִי שִׁישׁ לוֹ שֶׁכֵּל עוֹשֶׂה לְעַצְמוֹ גַּם כֵּן מְלַבּוֹשׁ חֲדָשׁ.

המסגלים לפרנסה שהם ראשי תבות וסופי תבות: פא"י חת"ך (שער הכוונות' להאריז"ל יח א), והיינו דאיתא בגמרא 'אהדורי אפתחא לא מיהדרי', שאינם מכוונים הכוונות הצריכות בפסוק 'פותח את ידך' ולכן מיעני, והיינו 'אהדורי אפתחא' לכוון ב'פותח את ידך'.

ושני שמות אלו של פרנסה 'פא"י חת"ך' הם בגימטריא תקי"ט, ושתי התבות 'חתן וכלה' הם גם כן בגימטריא תקי"ט, ולכן כשעושים חתנה ומתברים ביחד חתן וכלה מתהווה מספר שני השמות המסגלים לפרנסה, ולכן חתנה מביאה פרנסה.

ואפשר אולי דזה גם הכונה במה שמאחלים בעת חתנה 'שהזוג יעלה יפה', ולמה אומרים דוקא 'יפה' ולא אומרים 'טוב' או 'נאה' וכדומה, אלא דבפרשת מקץ בפסוק 'יפות מראה' (בראשית מא ב) כתב רש"י, סימן הוא לימי השבע שהבריות נראות יפות זו לזו, הרי דיפה מורה על שבע ושפע, ולכן אומרים שהזוג שהוא בגימטריא של שמות הפרנסה יעלה ויביא שיהא יפה דהיינו פרנסה בשפע.

ובספר 'מעשה יחיאל' (פרשת שמות) הביא לפרש דברי המסורה 'ויבן ערי מספנות לפרעה' ואידך 'ויבן את הצלע' וזה לשונו: שמעתי על דרך גזרה שוה, דעל ידי שאדם עושה שמחת נשואין על ידי זה נפתחים לו שערי פרנסה והתר גם לצרף עצמו, ולפעמים גם לשלם חובות. ומרמז 'לפרעה' מלשון פרעון. ועין שם שבאר ש'ויבן את הצלע' רומז על זמן של הנשואין שלקח ה' את הצלע היא חוה והביאה אל האדם שישאנה, ובזמן זה 'ויבן ערי מספנות', שמצליח בפרנסה, וגם 'לפרעה' שיוכל לפרע חובותיו, וכן יהי רצון.

(מתוך הספר ספיר ויהלום - נישואין להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

לו שדוך עבור בנו, וספמו שני הצדדים כמה כסף יתן כל צד. לאחר זמן מה הגיע השדכן ואמר שצד הכלה רוצה עוד סכום כסף גדול אשר עליו לא היה מדבר בעת כתיבת התנאים. אותו חסיד חרה לו הדבר, ובפרט שלא היה משפע בממון, ומנין ישיג עוד סכום כסף זה. ועל כן הלך אל הרה"ק ה'אמרי מנחם' מאלכסנדר זיע"א וספר לו את כל פרטי המעשה ושאלו למוצא פיו.

אמר לו הרה"ק פי הנה זה השדוך הוא מן השמים, וחלילה מלבטל את השדוך, אלא אדרבה ילך ויגמר אותו לחיים ולשלום. ועל דבר הפסוק אינו צריך לדאג, כיון שלקב"ה יש בשמים אוצר גדול לכלם. אותו אברך הלך ולוה את סכום הפסוק שהוא ונתן אותו לצד הכלה. באותו יום שהיה צריך להחזיר את סכום הפסוק, אותו התחייב, עשה עסק מסים והרויח את כל סכום ההלוואה. אז הבין האיש את מה שנאמר לו כי להקב"ה יש אוצר גדול בשמים לכלם וה' חנן אותו גם כן מאותו אוצר.

בעת שמחת נשואין נפתחים שערי פרנסה

ופרוש נפלא בזה כתב בספר 'ברכות אבי' (פרשת תולדות): ואפשר אולי להסביר איך מביאה חתנה פרנסה, דהנה בספר 'אמרי יוסף' (פרשת אמור) כתב בשם הרה"ק רבי בעריש אבי הרה"ק מורנו רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב, דאיתא בגמרא (שבת קנא): 'נקטינן האי צורבא מרבנן לא מיעני', ומקשה הגמרא, 'והא חזינן דמיעני', ומתרץ 'אהדורי אפתחא לא מיהדרי'. ודקדק הר"ר בעריש הנ"ל, דהרי אנו רואים מעשים בכל יום דגם תלמידי חכמים חוזרים על הפתחים ל"ע.

ולכן אמר דפרוש הגמרא הוא, דידוע (מגן אברהם סי' קסו ס"ק ב, בשם של"ה) שאדם צריך להתפלל בכל יום על פרנסה, ויש לכוון בפסוק 'פותח את ידך' לשמות

שו"ת קתר

חידון אֶלְזָנוֹת - נושא פרסים באיזה פסוק בפרשה מופיע רצף של חמשה פעולות?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת כי תבא:

ש. היכן נאמר לבני ישראל להשתמש בסיד? ת. משה אומר לבני ישראל שביום אשר בו הם יעברו את הירדן הם ייקחו 12 אבנים גדולות, יצפו אותן בסיד (דברים כז, ב), ויכתבו עליהן את התורה כולה.

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":
פרשת כי תבא:
ה. י. מלול מבית שמש.

מהתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי יעקב דוד מאמשינוב זצוק"ל בנו של הרבי הקדוש רבי ישראל יצחק מווארקא זצוק"ל נסתלק ד' כסלו (תרל"ז)

בעיר גוברובה היו שני שוחטים ידועים. ביום מן הימים פרצה מחלוקת ביניהם, אחד הוציא קול על השני ששחיתו איננה כראוי, עד שרבים מתושבי גוברובה נמנעו לאכול משחיתו, והתגברה עליו התנגדות גדולה, ואש המחלוקת התלקחה מאד בעיר.

כשנודע לרבי הקדוש רבי יעקב דוד מאמשינוב דבר המחלוקת, הוא נסע במיוחד לגוברובה, על מנת להשכיח שלום ביניהם, וערך את שולחנו הטהור לפני אנשי העיר. המתנגדים הגדולים על השוחט רגזו, למה הרבי מתערב במחלוקתם, וכאות מחאה לא רצו לקחת שירים מהרבי.

באותו השבוע שהרבי ביקר בגוברובה, הזדמנה בעיירה סעודת מצוה והרבי הודיע רצונו להשתתף בסעודת מצוה זו. כששמעו שהרבי עומד להשתתף בסעודה, החליטו שייכינו גם דגים לכבוד האורח הגדול. אמנם לדאבונם לא הצליחו הדייגים להעלות בחיכתם אפילו דג אחד, בלית ברירה הכינו לסעודה רק בשר עגל.

ויהי בעת הסעודה, כשהסב הרבי לשולחן הטהור, והגישו לפניו את הבשר. שאל, למה לא מגישים את הדגים? השיבו לו, שהדייגים לא הצליחו לדוג אפילו דג אחד. שאל הרבי בתימהון, היתכן שבנהר גדול כזה, לא מצאו אפילו דג אחד? והרבי המשיך ואמר לעצמו, "אולי הדגים לא רוצים לעלות על שולחן אחד עם הבשר".

דברי הרבי עוררו תסיסה אצל החסידים, והחלו לחקור אצל שני השוחטים, מי שחט בשר העגל של סעודה זו. לרוב תמהונם נתברר להם, ששני השוחטים המקומיים לא שחטו את העגל! כי בגלל המחלוקת בין השוחטים, החליטו מספר בעלי בתים שהכינו את הסעודה, למה לנו להיכנס למריבה, איזה שוחט ישחט את העגל לכבוד הרבי, עדיף לקנות עגל שחוט בכפר הסמוך, ושולם על ישראל.

כשראו שהרבי יושב ליד השולחן ואינו טועם מאומה מן הבשר, מיהרו שני בעלי בתים לכפר הסמוך, לברר מה טיבו של הבשר. אחרי חקירה ודרישה מדוקדקת, הודה הקצב הכפרי שהוא בעצמו שחט את העגל! כמובן שמיד סילקו את הבשר הטריפה שכבר חולק ככולם.

הסעודה שעמדה להיות חגיגית, הסתיימה במצב רוח מדוכא, כי לא אכלו בה לא דגים ולא בשר. אך הרבי השיג בזה את מטרתו, אשר בגללו הטריח את עצמו לנסוע לגוברובה, כי נכחו כולם לראות למה מחלוקת עלולה להביא, ומני אז שרר שלום בין השוחטים, וחזרה השלום לעיירה כולה.

הטופי שהציל את בזיון בית הכנסת

במקום להכות את הילד תבין את מצוקתו

השבוע בדף היומי (נדריס דף לו): נלמד בסייעתא דשמיא, זיפנו אבהתהון זינוקי למצותא דשבתא, ומבאר הר"ן, שאבות התינוקות פונין למצות שבת, ומשתעשעין עם התינוקות.

מורי ורבותי, צדקה זה לא רק בכסף. נספר סיפור מרטיט מהשבת האחרונה: יש לי ידיד קרוב כאח בביתר עילית, שלא נותן לי לפרסם את שמו, אז ניתן לו שם, "הצדיק נסתר" מביתר. באמצע התפילה בשבת קודש, ניגש אליו מחלק הסוכריות בבית הכנסת, ונתן לו שלש טופי. טוב, הוא לא ילד, אבל טופי וסוכריה נחמד לקבל, אז היה לו נחמד שהוא קיבל שלש טופי. הביתה הוא לא יכל להביא את זה, כי הילדים יריבו ביניהם מי יקבל את הטופי, יש בלי עין הרע יותר משלש ילדים, אז הוא אמר לעצמו, אני ישים את זה בכיס, וכבר נמצא את מי לשמח בטופי.

כשיצא מבית הכנסת, הוא שמע אָ גאָנצע טוהט'יקי - בלגן אימים. מה קרה, ילד מקהילה אחרת, בשפת העם זה נקרא לא עליכם ילד רחוב, פשוט זורק אבנים על הילדים בתוך בית הכנסת. כמה אברכים ניגשו אליו, ניסו להרחיק אותו בדרכי נועם, וגם ניסו להרחיק אותו בדרכים פחות מדרכי נועם, ואילו הילדים שמחו כמוצא שלל רב, היה שם טוהט'יקי ובלגן, נו, הם ילדים, וילדים אוהבים בלגן. אבל אותו ילד לא ננע, כמו חיה הוא נלחם איתם, ורצה להיכנס ולהילחם עם אבנים בתוך בית הכנסת. האברכים היו במבוכה, וואָס טוהט' מען - מה עושים פה עצה.

אותו צדיק נסתר הסתכל על העינים של הילד, וראה עליו שני דברים, הוא ראה עקשנות, אבל הוא ראה עוד משהו, שמשהו כואב לילד, הילד במצוקה. הוא ניגש לילד, שים את ידיו על הכתפיים שלו, ונתן לו את השלש טופי! הילד כל כך התרגש, כל כך שמח, עד שהוא שכח לגמרי מהמריבה, הוא הודה לו עם הראש, ואמר לו, אני רוצה עוד טופי ועוד אהבה.

אותו צדיק נסתר בירר, ושמע שהילד הוא ממשפחה הרוסה ושבורה, וכשראה הילד המסכן את כל הקיפקע של הילדים יוצאים מבית הכנסת עם האבא, ואיך ש"אבות התינוקות פונין למצות שבת, ומשתעשעין עם התינוקות", ונותנים להם סוכריות, ופֶקֶאָלעך, ולו אין כלום, אז הוא גם רצה, וכך נֶעֱבָאָ ביטא את רגשותיו באבנים, ובבלגן. הוא סך הכל רצה קצת אהבה, הוא לא רצה לריב, הוא פשוט לא ידע איך לבקש. ולכן ברגע שניגש אליו הצדיק נסתר והשתעשע אותו ונתן לו שלש טופי, הוא קיבל בזה את מה שהוא רצה, ונרגע. מי ידע כמה הצלת נפשות יש בסיפור הזה, כמה זה יכול לשנות את הילד הזה מן הקצה אל הקצה.

כשאני שמעתי אתמול את הסיפור הזה, זה החזיר אותי לימי הילדות. כמה התמודדתי בתור ילד עם כל מיני אנשים למיניהם, שאין כאן המקום להאריך. כמה חשוב שיהיו מלמדים ומחנכים המבינים את נפש הילד. גם אם הילד עושה מעשה נוראי, גם אם הילד עושה מעשה קונדס, להבין שהילד הזה יושב על המצוקה, ובמקום להכות אותו, להציל אותו, להבין את המצוקה שלו, להאכיל אותו, ולהציל אותו לדורי דורות.

(מתוך הפתיחה לשיעור - כתובות דף סז, ט"ז אלול תשפ"ב)

לימוד התורה הקדושה מתוך שירה

השבוע בדף היומי (נדריס דף לח): נלמד בסייעתא דשמיא את הפסוק (דברים לא, ט), ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, ורואים מזה שהתורה נקרא "שירה". ראש ישיבת באר יעקב, מגדולי ממתיקי התורה, רבינו מרן רבי משה שמואל שפירא זצוק"ל, הרבה לשיר עם התלמידים שיר מרגש מאד, על "אמר אביי", כל הניגון בניו על שתי מילים הללו בלבד, "אמר אביי". ראש הישיבה היה שר את הניגון מתוך מתיקות נפלאה שאי אפשר לתאר, כשהוא חוזר כל הזמן על אותם שתי מילים, "אמר אביי, אמר אביי", במתיקות דביקות.

בתוך הניגנה היה אומר לתלמידים, עַר פֶּאָרְשֵׁיטִיט שְׁיִין - עכשיו לאחר שכבר שרו כמה פעמים אמר אביי, כבר מבינים. וחזר לשירתו, "אמר אביי, אמר אביי". והסביר: איך חָאָרְךְ נָאָךְ אָמְאָהֶל זְאָקֶסְטְ עֶס קֶעֱנֶען פֶּאָרְשֵׁיטִיט - אני חוזר על המילים כדי שותבינו את זה באמת. ושוב חזר לשירתו במתיקות, "אמר אביי, אמר אביי". כשגמר לשיר היה אומר: קֶעֱצֵט אִיז דָּאָךְ גוּט, ס'אִיז דָּאָךְ טָאָקעט גוּט - עכשיו כבר מרגישים שזה טוב, זה באמת טוב מאד.

פעם תוך כדי השירה אמר הגאון רבי משה שמואל: "ממה נפשך, אם מקיימים מצוות תלמוד תורה בעצם הזכרת המילים "אמר אביי" פעם אחר פעם, אז עכשיו כשאנו שרים מילים אלו, אנו שרים מתוך מצוות תלמוד תורה. ואם אין מקיימים במילים אלו מצוות תלמוד תורה, אך מתיקות המילים של "אמר אביי" אי אפשר לקחת! כמה אנחנו אוהבים את אביי!!!..." ובש לנגינה דביקות עצומה.

בספר שומר אמונים (עמ' תב) הביא: ככה היה גם מנהג של הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, בעת ישיבתו יחד עם החבריא קדישא, היו מזמרים שירין ותשבחות בגדל התלהבות, עד שבאו להתפשטות הגשמיות, ונתדבקו באורות ובעולמות לפי מדרגתן הנעלה. וככה הנחיא את תלמידיו, לעשות קיבוץ יחד, ולזמר שירות ותשבחות לה'.

ראש
הישיבה
היה שר את
הניגון מתוך
מתיקות
נפלאה

הבוקר בהכנת השיעור, בורא עולם האיר לי ווארט בחמלת ה' עלי ובסיעתא דשמיא. אנחנו נלמד היום לשון בדף היומי (כתובת קיא): **כל המשתמש באור תורה, אור תורה מחייהו.** חשבתי בדרש, ואולי זה גם קרוב לפשט. אנחנו מתקבלים לסיום מסכת כתובות, מחר יהיה האות הזה. יש כאלו זריזים מקדימים למצוות, שכבר היום יהיה אצלם האות הזה, של סיום מסכת כתובות. יש רמב"ם ידוע בהלכות דיעות (פרקו הלכה א), נקרא את לשונו הקדוש: "דרך ברייתו של אדם, להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו, אחר ריעיו וחביריו, ונוהג כמנהג אנשי מדינתו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים, ולישב אצל החכמים תמיד, כדי שילמוד ממעשיהם".

מורי ורבותי, אם לרעים וחברים יש כזה השפעה גדולה ועצומה, קל וחומר בן בנו של קל וחומר, המשפחה הקרובה של הבן אדם, אשתו, ילדיו, ההורים, האחים, האחיות. **כל המשתמש באור תורה, הוא בא הביתה אחרי לימוד הדף היומי, ומשתף את משפחתו בחידוש שהתחדש היום בשיעור, ווארט חדש שהוא שמע, אור תורה מחייהו,** הם המשפחה יגרמו לו לחיות בהייליגע תורה - בתורה הקדושה, הם יהיו חלק משמחת התורה שלו, אם זה בסיום מסכתא, ואם זה בתחילת מסכתא.

הרי לצערינו המלך זקן וכסיל - היצר הרע, לא שוכח מאף אחד מאיתנו, כל יהודי יש לו עליות, ירדות, יש רגעים שאנחנו מוכרחים את הסיוע של הסביבה הקרובה, להתחזק. אז זה תלוי בנו, מה אנחנו מספרים להם בימים כתיקונם.

אני לא יכול לשכוח, כשאבי מורי הצדיק ה"אנא עבדא", רבי שמואל צבי בן רבי בנימין זצ"ל, מצא איזה ווארט חדש, או שמע ווארט חדש, שלא נדבר בתורת סוכטשוב, מהרבי הקדוש האבני נור, והרבי הקדוש השם משמואל צוק"ל, האט ער געפלאקערט - הוא בער בזה, זה היה השיג ושיח שלו, זה מה שהילדים והמשפחה יונקים מגיל צעיר, ובימים מן הימים הם מחזירים לאבא את הכח, הם מחזירים את הכח לאדם.

עם הווארט הזה נבין, למה כל כך חשוב לעשות טוה'ן זיך וטראסק מסיום מסכתא, סעודה בשירת וכו' וכו'. כי בשביל כל זה הרי מוכרחים עזרה מהמשפחה, מהידידים, זה כח שאחד נותן לשני, בספרים הקדושים זה נקרא "אור חוור".

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן אדמו"ר מבאיאן שליט"א

חיל ורעדה יאחזון, לדבר על יומא דהילולא קדישא של קדוש ה', איש אלוקים, גדול מרבן שמו, הַיְיִלְיַנְעֵר רוז'נער צוק"ל, שהיום ג' מרחשון יומא דהילולא קדישא של הרבי. מי אנוכי לדבר על הרבי שאמר דברים נוראים, שאם כואב לאחד מישראל אצבע קטנה בסוף העולם, הוא מרגיש בזה.

אני מודה לבורא עולם על הזכות שהיה לי אתמול בלילה, להיות בטיש ג' חשון אצל נכדו, הוד כבוד קדושת מרן הרבי מבאיאן שליט"א. כשהרבי אמר אתמול בטיש בשם זקנו הרבי מסאדיגאורא צוק"ל, שעל ג' חשון אפשר להגיד, "עיצומו של יום מכפר", הָאֲבָן דִּי וְעֵנְטָ גְעֵטְרִינְיִסְלֵט - הקירות של הקלוזי רעדו.

נער הייתי גם זקנתי לזכור היוםא דהילולא קדישא, אבל לזכות להיות כמה שעות בהתעלות רוחנית סביב היארצייט, זה זכיתי אתמול לראשונה. שלא לדבר על ההתרגשות העצומה שהיה בטיש מסיום מסכת כתובות, והתחלת מסכת נדרים. אחרי הסיום שרו בהתרגשות: "כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה", הרבי שליט"א קם ממקומו, מסתכל על כל אחד ואחד, כרחם אב על בנים, ומעביר כח עצום לצעירי הצאן, ווילט איהר לעבן - אתם רוצים לחיות, ה"כי הם חיינו" זה הַיְיִלְיַנְעֵר תורה - התורה הקדושה.

הרבי מונה את כל היוםא דהילולא קדישא במשך השנה, ומסביר איך ניתן להמשיך את חודש תשרי, את ההתעלות עצומה שהיה לנו בימים הנוראים, לכל השנה כולה. ראיתי שם ציבור קדוש של מבקשי ה'.

נספר משהו בשם הַיְיִלְיַנְעֵר רוז'נער, שרק רבי שאמר שאם כואב ליהודי אצבע הקטנה הוא מרגיש, יכול להגיד את הדברים שאנחנו נגיד עכשיו בשמו. הַיְיִלְיַנְעֵר רוז'נער אמר, שבעולם הזה הוא רואה את כל הצרות שעוברות על כלל ישראל, אבל כשהוא מתעלה לעולמות העליונים, לבקש על כלל ישראל רחמים וחסדים, הוא רואה שכל היסורים שהם עוברים, זה בעצם לטובה, כל ההנהגה של הקב"ה עם כלל ישראל, וכל מה שעובר עליהם, זה לטובתם.

אמנם אחר כך כשהוא יורד בחזרה לעולם הזה, הוא רואה שוב שהוא וכלל ישראל נמקים בצרות של עצמם. אנחנו הרי יודעים הגמרא (ערכין טז): שאומרת מה זה צער, כשאדם מכניס את היד לכיס להוציא עשר שקל, והוא מוציא חמש שקל, זה כבר צער, שלא נדבר שאנשים מתמודדים עם צרות נוראיות. אז הוא מבקש מבורא עולם - אמר הַיְיִלְיַנְעֵר רוז'נער, טאטע אין הימל - אבא שבשמים, אתה הרי נמצא בשמים ובארץ, תעזור ותושיע שיהיה טוב גם בשורש, וגם בגילוי בעולם הזה, כלשון הרבי הקדוש התניא, שנזכה לראות את "הטוב הנגלה והנראה".

ציון המצויינות של הרבי הקדוש מרוז'ין

לא נסיים את הפתיחה בלי להגיד ווארט אחד נוסף מהַיְיִלְיַנְעֵר רוז'נער, הוא אמר, שזכות אבות נמשל לפערנינג - שמיכה, אם אדם נכנס תחת השמיכה זה מחמם את האדם, והאדם מחמם את השמיכה, אָבֵר אַז מ'וֹעֵט אַרְיִין לְיִגָן אַ שְׂטִיין - אבל אם יכניסו אבן תחת השמיכה, לא די שזה לא מחמם, רק חכמי הטבע אומרים, שהאבן תקרר את השמיכה. ככה אנחנו צריכים להתייחס לזכות אבות, מתי ובאיזה צורה זכות אבות יגן עלינו. שנזכה להתדבקות לצדיקים, התדבקות לקדושי עליון.

בודאי הצדיקים בגנזי מרומים עושים בשמים ממעל מה שהם עשו פה על הארץ מתחת, כלשון הגמרא בסוטה (יג): מה כאן עומד ומשמש אף התם, כמו שהצדיק בחיי חיותו בעולם הזה השפיע על כל העולם ישועות גדולות, אז גם עכשיו כשמדברים ממנו פה, ולומדים מהדרך שלו, הוא בודאי ממשיך להשפיע לנו כל מה שאנחנו צריכים, בני חיי ומזוני, כל מה שקשור לבני, וכל מה שקשור לחיי, וכל מה שקשור למזוני. שיהיה זכותו של הַיְיִלְיַנְעֵר רוז'נער יגן עלינו, ושכבר נזכה לגאולה קרובה, אמן. (מתוך הפתיחה לשיעור - נדרים דף ד, ג' חשון תשפ"ג)

מאצרות הפרשה

ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמר הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיך לאמר (כו, ו). יש להבין למה כתוב פעמיים תיבת "לאמר" בפסוק זה. ומביא האוהב ישראל ווארט נפלא על זה מהרבי הקדוש רבי נחמן מקאסוב צוק"ל: **דהנה ידוע שהדיבורים של יעקב אבינו היו תמיד בלשון רכה, ואילו הדיבורים של עשו היו דברי עתק בגאווה ובוז.** והנה עשו היה מתיירא, שיעקב אבינו יעשה איזה תחבולה בחכמתו, ליטול את הברכות מאביו, והתחכם יצחק אבינו ונתן לו עצה הוגנת, שבעת שיבוא לפניו עם הצידה, ידבר עמו בלשון רכה ותחוננים כמו יעקב, וזה יהיה סימן מובהק ליצחק שעשו הוא המדבר, כי מסתמא כשיבוא יעקב בתחבולותיו עם צידתו, ישנה טעמו לדבר גדולות בלשון עשו, כדי שלא יבין אביו שהוא יעקב. ולכן מסר סימן זה לעשו, שידבר דוקא בלשון רכה, ומזה יתודע ליצחק שעשו הוא המדבר באמת.

אמנם רבקה אמנו ידעה סימן זה שמסר יצחק לעשו, ולכן אמרה אל יעקב בנה: "לאמר", כלומר, שידבר עם אביו בלשון רכה ותחוננים כדרכו מאז ומקדם. מפני ששמעתי את אביך וגו' "לאמר", שהוא פקד על עשו לדבר עמו בלשון רכה, ולזה תדבר גם אתה בלשון רכה, וכך יסבור אביך שעשו הוא המדבר, ותקבל ממנו הברכות.

מספרי המגיד

דממה כבידה שררה, הקהל עמד מבובל לחלוטין, כאלו אשמות כבידות הם לא שמעו עד עתה, הם היו אחוזי תדהמה שהחתן שנראה כמעט שרף היה כמעט בשאלו תחנית?! רוצח שפל מחלל שבת ומטמא עצמו בכל מאכלות האסורות, אין לו כל עכבה להינשא ליהודיה שמתנהגת כגויה גמורה, מעולם לא שמעו שפע אשמות על אדם אחד.

הם עוד לא נרעו מהסצנה הקודמת כשהשוויגער (החמות) צעקה בזעם, לעצור את החתונה ברגע האחרון בגלל שהחתן הוא משוגע ועלול לאמלל את הכלה שתישאר עגונה לכל החיים, אלמלי המסדר קיזזשין שלא התפעל ועמד על שלו כי על החתן לקדש את הכלה, לא הייתה מתקדשת, עכשיו שהיא כבר ארוסה כדת וכדן מגיעים שני ברנשים ומספרים שהחתן הוא רח"ל אפיקורס שמאוחז את עיני הבריות שירושלים צריכה לפלוט אותו מקרבה, אז מאיזה צד שלא תחשוב, אסור לתת לשיחזק זה להתקיים אפילו רגע אחד, צריכים לסדר גט בזק.

היה איזה מתחכם שחשב שהוא יודע את הלכות אבן העזר הסבוכות [מכמה הצצות שעשה בשעתו] שטען שבעצם לא צריכים גט, כי זה מקח טעות גמור בקיזזשין, צארטיל נישאה לאבדך קדוש ולא לפושע ישראל בגופו, אין ספק שעל דעת כן לא נישאה, אין זה בגד דברים שבלב. זה פשוט כביעה דכותחא.

"מקעקען אויפ וויקלען דיא מגילה- אפשר לגלול את מגילת הנישואין" אין כאן לא חרם לא שמתא ולא אחר, הכל דברים בטלים ומבוטלים, רק הצגה בעלמא, יאמרו לי רבותי תלמידי החכמים האם איני צודק?

"פון ווען האן ביסטו אלמאן דאמו-מאימתי אתה בעל דעה? הצטעק רבי מיילאך פישמן שעד לאותו רגע עמד מהצד, אם יהיו לנו כאלו תלמידי חכמים שלא קראו לא שנו ולא שימשו אפילו יום אחד ומיד נעשים הם מורי הוראה בפני צדיקים ומורי צדק שנמצאים בחופה, אבדנו כולנו אבדנו.

אין כאן אפילו ראייה אחת שכל הדברים שאותם שוטים אומרים הם דברים של ממש, גם אין לחוש לדבריהם כפי שחוששים לדברי המחזרות בלבנה (נשים רכלמיות גריזא) בשל שמועה שלא פסקה שצריכים לחוש לה, כי זו רק עתה החלה, גם אם כל הדברים נכונים, אין הם תקפים להיום, כי כבר אמרו לנו חכמינו, "אין דבר העומד בפני התשובה".

סהי במרומים, שהבחור חזר בתשובה שלימה, גם אלעזר בן דורדיא שעשה כל תועבה קנה את עולמו בשעה אחת, כפי שמעידה עליו הגמ' בע"ז, על אחת כמה וכמה שהחתן שלנו שטיהר את עצמו ביסורים נוראים שאין אדם מן השורה יכול לסובלם לרגע אחד והוא עברם במשך חודשים וקיבל את הכל באהבה, ממילא הכל דברים בטלים ומבוטלים ואפילו למיחש לא בעיני.

הקהל היה נדהם משפע הדעות הקוטביות שנשמעו עוד טרם הספיקו להתפזר, היו כאלו שחשבו שכל השבת לא תספיק כדי לעכל את הנתונים שחוו במשך כמה רגעים והספיקו לכמה שנים.

"האט אזא געשיכטע האט קיין מאל נישט פאסירט זינט ירושלים האט זך אויפגעשטעלט און געגרינדעט געווארן אלעס אשטאדט- מעשה כגון זה לא אירע מעולם מעת שירושלים התייסדה כעיר ואם בישראל".

רב משה יוסף חיכה שהדיין רבי אליהו זלוטניק יתערב בעניין, דעתו מאד חשובה כדי לעשות סדר, אבל השעה המאוחרת הורתה לדיין כי אם יתעב יאלץ לעשות שבתו מחוץ לביתו, הוא רמז לרב משה יוסף על השעה המאוחרת, למרות המעמד הקשה הוא אינו יכול להתעב, הוא יגש אל החתן וביד אותו שכל הביזיונות שעבר יכפרו עליו, ובזכות שתיקתו המופלאה יזכה לבנות בית נאמן בישראל ולגדל דור ישרים מבורך.

כשסיים ביקש לצאת, רב משה יוסף ביקש את ידידו רב מנחם פירשטיין להסיע את הדיין לביתו.

ברם אם חשב רב משה יוסף שלאחר התערבות רב מיילאך ייזדו בצירוף ברכות הדיין הגאון רבי אליהו זלוטניק את החתן שהעידו כאלף עדים שהבית צריך לעמוד לאורך ימים ושנים, הוא קיבל כעת ברכה חמה שהבית שיקים יזכה לזרחה ישרים מבורכים, מה עוד יכול להיות? בכך יפסקו הרחחות הרעות, טעה בגדול.

ההפתעה חיכתה לו מבית, רעייתו מרת ציפורה הייתה אחוזת להט כעס של אמוק (כעס ברמה גבוהה ביותר, באידיש קוראים לזה אינגאנצן צושושט) מרגע שראתה את כל הסצנות שקרו תוך דקות בודדות, החליטה שהיא לא תתן לשיחזק להתקיים אפילו שעה אחת.

כל הפחדים שלה שלא פסקו לרגע נעורו מחדש ביתר שאת, אחרי שקיבלה תימוכין לעמדתה מאותם ברנשים לא קרואים, היא החלה לעוק מחדש: אי לראש, מה שחששתי כל השנים התגלה כאמת ברורה, כל הזמן נלחמתי נגד השיחזק, כי שחשתי בו בבריאות הנפש במחזות מקולקלות ובחוסר יראת שמים, נחשף לעיני עם ועדה, עוד בטרם החלו לחיות יחדיו, צף הכל החוצה כשמן על פני המים, עתה כבר מאוחר, לא די לפרק את הקשר, היא תצטוך לעבור את כל תהליכי הגט כשהיא למעשה בתולה, למה הכל קורה לי? מה חטאתי ומה פשעתי, שכל הצרות מתרגשות אצלי בבת אחת?

זעקות השבר שלה הנוראות כמעט החרישו את האוזניים וגרמו לקהל לנסות לברוח מהמקום.

רב משה יוסף החוויר כסיד ההיכל, שוב מתעוררת רעייתו להשבית את כל השמחה ובריש גלי, איזה טעם תהיה לשמחה הזאת עתה?

ערף היה אם היה עושה את החתונה במעמד עשרה אנשים בלבד, איש לא היה בא להפריע אם הייתה השמחה בביתו הפרטי, אבל עתה מאוחר מדי, לבו כמעט התפוצץ מצער ואכזבה אינמה, הוא תמה איך אירע הדבר? אחרי שקיבל את ברכת רבו המו"צ הגאון הצדיק רב וועוויל ואת ברכת רבו האדמו"ר מ'תולדות אהרן' שני קדושי עליון, סבור היה שהכל ילך למישרין והנה כעת בוקה ומבולקה.

הישועה הפתאומית:

אך כפי שצרות באות בפתאומיות גם הישועה הגיעה בפתאומיות.

איש לא האמין למה שעומד להיות, לפתע פרץ מומי בר שעמד כל העת בצד בצעקות אדירות: בח לכם רשעים "עושי מעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס" אתם תת אדם ואינכם ראויים לתואר אנוש.

הוא לא הסתפק בכך, הוא התקרב אל אחד הברנשים כשהוא אוחז בזקנו ופאותיו בחזקה, עד שכמעט שתלשם.

"יונטי פרגר אתה רשע מרשע וצמא דמים, רשע היית משחר ילדותך ועד לרגע זה איך נח על השמרים, לא די לך במה שדאגת במו ידך להוריד את חיים שלום מהדוד הישרה לשאול תחנית, אתה בא להרוס לו את חיי החדשים? הרצחת וגם ירשת!?"

אלמלי נצמדת אליו כעלוקה כשהיה צעיר מבולבל שמחפש את עצמו ובמתק לשווק טמטמות את מוחו, לא הייתה לו כל שייכות לעולם החילוני, אתה זה שגרדת אותו לשם במו ידך, לא תוכל להכחיש את דברי, כי אתה עצמך סיפרת לי זאת בגאווה, יש לי הקלטה שלימה על כך, באחד התיקים שלי, והיכן סיפרת לי זאת? במסעדה בתל אביב, מסעדת טריפה יוקרתית, בה אכלת נבילות וטריפות בהנאה מרובה והמשלתי גם כן לגודל צעיר, החלק האיר של השיחה היה, כל עלילותיך עם חיים שלום שבזכותך הוא חייל מצליח בצבא.

התפארת בפני, אך הצלחת לשבות אותו במצחיתך הפרוסה, אחר מיכן סיפרת לי אך ניסת להתענות בין אנשי הבהמה בתל אביב ונעשית אחד מעשירי תל אביב, כל דמוךך נראתה אז כאילו נולדת חילוני, איש לא היה מצליח לקלוט שהיית פעם מהקמבצ"ים של הקנאים בירושלים, עד שהיא הקיאה אותך מקרבה.

חשבת שתבנה את עצמך מחדש כגוי גמור, אבל מה לעשות שבור היית ובור נשארתי ולא הצלחת להרשים אפילו אחת מבנות תל אביב, אלמלי כן לא היית חוזר לירושלים ומתחפש כחריז ומנסה להשיב את מזלך.

תאמר פשוט, אני מקנא בחיים שלום שהצליח לשוב בתשובה שלימה וה' השיב לו אהבה על כך ולכן זכה להשיב את האבדה שלו, ואילו אני מסתובב שנים סביב עצמי, שרפתי את הקשרים עם משפחתי, נותרתי עירום ועריה, לכן אני כועס על כל העולם בעיקר על חיים שלום שלא הצלחתי להרוס אותו כפי שחשבת.

שני הברנשים החזירו כסיד, לכו מתקפה לא התכוונו. הם ניסו לברוח מהמקום, אלא שכמה גברתנים שהיו במקום הצליחו להתעשת ואחוז בהם בכוח, הם כיבדו אותם במתת יד, אחת למעלה ושבע למטה, כשהם מונים, אחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש אחת וארבע וכו' ושבים חלילה.

חיים שלום עמד בצד כשהוא מבולבל לחלוטין, לכו ישועה מופלאה לא ציפה, מומי בר הציל אותו מספר פעמים בעבר והיום הציל את כבודו פעמיים.

הוא מגיש אל מומי והחל לנשקו בכל לבו, הוא ברכו בכל לבו בכל הברכות האמורות בתורה, הוא איחל לו שיזכה לשוב בתשובה שלימה ולשקוד על התלמוד ובקורבן יזכה לבנות בית נאמן בישראל עם בת ישראל כשרה. לאחר מיכן החלו השניים לרקוד "שיש עלך אלוקיך כמושח חתן על כלה"

לאחר שנגרע מגש אל יונטי ואמר לו "מחול לך מחול לך מחול לך אין לי עלך קפיצא, נגזר עלי לעבור עוד סאת יסורים כדי לכפר על כל העוונות שלי בעוה"ז, כדי שלא אצטוך להיצרף בכור היסורים בעוה"ב, אתה רק היית השליח, אני מברך אותך שתזכה לשוב באמת אל הבורא ולא תצטוך ללבוש את הבגדים האלו כשחקן, ברגע שתחזור בתשובה שלימה, הקב"ה ישלח לך את השידוך שלך במהרה, כדאי לך לשוב עכשיו, כי כל יום שאתה מתמהמה אתה יותר ויותר תהיה שקוע ביטי הייון".

יונטי עמד נכלם כולו, כל מזימותיו לא הועילו, גם חברו מורדי פאר שהיה שבבניק אמיתי ושחקן מחופש שהגיע במיוחד מתל אביב כדי לעזור לו לקלקל את השמחה ועד מפרד, שמא יגלו את זהותו האמיתית ויעשו לו ד' מיתות ב"ד. אולם לאחר שנגרעו הרחחות עזבו את שניהם, ברגע שהחלו הריקודים סביב החתן נעלמו שניהם במהירות כדי שלא ידלקו אחריהם ויעשו בהם שפטים.

יונטי גילה במאוחר שכל התחפוש שלו לא הועילה לו, ברגע אחד עלה עליו מומי בר, הוא חשף את זהותו לפני קהל גדול ומי ידע אם לא ידליף את כל הסיפור לרחוב, מעתה אין לו מה לחפש בירושלים, איש לא יקנה את הזהות החסידי שניסה לעטות על עצמו. הוא ארו את חפציו ונמלט באישון לילה מירושלים כשהוא נוהג ברכבו כשהוא מחלל שבת בפרהסיא, הוא לא רצה להמתין למוצאי שבת שמא חייזו בסכנה, מאז נעלמו עקבותיו לחלוטין, איש לא הזיל דמעה על אותה דמות מופקפקת שעד היום איש לא ידע מה עלה בגורלה, האם הצליח במקום אחר או שנתרן דווקא ממורמו עד למותו.

אחרי שהחתן והכלה יצאו מחדר יחוד הוסעו ברכב לבית משפחת הויזמן, כדי לחוג את ליל שבת הראשון בחיק המשפחה החדשה, רב משה יוסף ואשתו נוסעים ברכב אחר, כדי שלא תצליח אשתו לקלקל, הבכי שלה ממשיך כל העת, היא אינה פוסקת מלמרר על גורלה, היא יצאה מבושלת ביותר, קהל רב ראה כי איש אינו מתחשב בדעתה, זה הציג אותה כאשה שאינה שפיה בדעתה היא באה לקלקל את שמחת בתה, לאחר כל כך הרבה שנים, מי עושה כן? רק אויבת ולא אם הכלה. מאיזה צד שהיא מסתכלת על עצמה, היא יצאה לא טוב.

רב משה יוסף שתק כל הדרך, הוא לא ניסה להרגיע אותה, לא זה הרגע המתאים, הוא היה במתח עצום מההמשך, אם השנאה שלה לחיים שלום לא פגה אפילו לרגע קט, אין יוכלו בני הזוג להקים בית שלי? ברם כשהתחילו את הסעודה שב אל עצמו, הוא המתין לחתן והכלה שיגיעו, החתן כובד לקדש על היין ולשבת בראש השולחן כשלצידו המחזות, רעייתו ישבה בחדר השני עם הנשים כך שהיה לה קל יותר.

כל הסעודה דדש ר' חיים שלום (הוא קיבל את התואר על ידי הדיין רבי אליהו זלוטניק בעת שסמך את ידיו בברכה וקראו בפה מלא רב חיים שלום ברב שלמה זלמן) כל אמרה הייתה פנינה נפלאה, הוא חרז את הפרשה עם המפרשים, כשהוא מקטע את הנושאים לחלקים, כל פסוק קיבל התייחסות נפרדת, מי שעקב היטב גילה כי היה כאן בניין בני היטב שמאחד את כל החלקים, אבל לאלו שלא הייתה היכולת לאחוז ראש על הכל, יש את היכולת להתמקד בכל פסוק בנפרד, הדברים היו נופת צופים, מרגליות יקרות שרבים מהם לא שמעו, לפתע התגלה לעולם כי החתן הוא גאון נפלא ששולט בכל מכמני הפרשה, בחלק הדרוש הפלפל והגימטריות ואפילו לא מעט מחלקי הסוד, הכל נאמר בשפה צחה וברורה עד שאפילו קטני השכל הבינו את הכל.

רב משה יוסף רווח כולו נחת, אם היה ספק כל שהוא בחתן התגלה שאי אפשר שיהיה כן, אי אפשר לדבר בנושאים כאלו בלי שהראש התקדש והיטהר, כל האשמות הן כפי שאמר הבחור מומי בר, קנאה ושנאה עזה של בחור מתוסכל, הוא זכר את משפחת פרגר ואת הבושות הנוראות שהסב להם בן הבליעל יונטי, האם צריכים להתפעל מהאשמות שלו? נכון שבצבא החליק ועשה טעויות רבות, אבל התחרט על הכל ועשה תשובה, זה כוח התשובה שמוחקים את כל העבר, נוצרה נשמה חדשה שאין לה כל קשר עם העבר.

בלילה כשאיש לא היה, שוחח רב משה יוסף עם רעייתו והבהיר לה כי חידושי תורה כפי שאמר החתן מעידים כאלף עדים שהוא עומד במדרגה גבוהה מאד, ואין לה לחוש מאי שפיות דעתו, אין ספק שכל מי שהיה עובר כל כך הרבה תהפוכות חיים וכל כך הרבה אכזבות עד לרגע האחרון לא היה נוהג אחרת, הטעות הגדולה שעשינו, פתחתנו את השמחה שלנו לקהל הרחב, בכך גירינו את הסטרא אחרא שתבוא ותקטר ברגע האחרון, אבל החתן קיבל מאת הדיין הצדיק רבי אליהו ברכה חמה ביותר, שהזוג יזכה לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות ועליך להאמין שכן יהיה.

ציפורי שמעה ושתקה, היא הפנימה כי עליה מעתה להיות בצד ולתת להשגחה העליונה להוליך את הבית.

מתנה הראויה להתכבד.

מוצש'ק הגיע קהל גדול לניטצ'אדע מהם סקרנים רבים שכבר שמעו על כל העלילה הסוערת שהייתה בחופה, כולם רצו לראות במו עיניהם כי השלום והשלחה שבו אל המעון והבית עומד על יסודות יציבים.

חבורת המשמחים הגיעה, כפי הבטחת רבי יעקב גלבשטיין, הוא בא עם עוד חמישה מטובי אנשיו כשהם מלווים עם אברמלה שפילער הבקי הגדול ביותר בניגוני מירון וכל הזאנר שיש, הוא היה מצויד בטרבוקה כשהוא מכה בה כדי ללוות את הניגונים בצליל (בירושלים אי אפשר להביא כלי זמר, בשל התקנה שהנהיגו גאוני וצדיקי ירושלים בזמן רב שמואל סלנט ורבי מאיר אורבאך רבה של קאליש שלא ינגנו בשום כלי זמר בשל הצער שלנו על חורבן הבית, אי אפשר סמוך ונראה למקדש לזמר כאילו שכחנו מהאבל).

הפתעת הערב הייתה הופעת שני דרזים אסליים, ידידים של רב משה יוסף, לבושים עם קפוטות חסידיות, כשלאשם תרבושים טורקיים, הם החלו לרקוד בעוז ויקודי דבקה דרזיים כמוסטפה חזמיו, כשאברמלה מלווה אותם בהתלהבות, כשהוא עושה את ידיו מנענעות באויר כמנגן על גבי הקלרינט, השמחה גאתה, רב יעקב וחבריו פזזו ורקדו בהתלהבות קחדש את ניגון הבקבוקים ואת שיר העליה למירון רב, שפרס ניגון וגר זאב עם כבש, האט אזו, ועוד פריילאכס שונים מהזאנר הרומני, גם שירי הצוענים (דיא ציגיינערס) לא נעדרו, דומה שהתזמורת הפילהרמונית באה לחגוג רק בלא כלי נגינה.

אברמל שלף לפתע את "קארמן על הקרדו" ניגון מרגש ביותר (ישראל זוהר רב אמן הקלרינט של התזמורת הפילהרמונית מפליא לנגן אותו, ניתן לשומעו באחד הדיסקים שהפיק, גם שמואל אחיעזר מוריד אותו יפה מאד) אפילו האדישים ביותר התרגשו מהצלילים שנגעו בכל נימי נשמתם. אבריימל לא הסתפק בזה, הוא החל לנגן את ניגוני נפתולי ברנדזווין (נגן הקלרינט המטולוגי של צפת) נפתולי ממטולה, דייב טאראס (הקלריניסט בה' הידיעה ממנו שואבים כל הנגנים את הידע שלהם) כאילו קם וצף לעיניהם, כשאת מיטב הניגונים שלו יודעים רק מועטים (כמורא פייזמן חן בר סלע מוסא ברלין חיל פרנק נחמן צוקר אברומי בלטי ישראל זוהר שמואל נימן שמואל אחיעזר סם מוזיקער שהם גדולי הנגנים של הזמר היהודי) הקהל יצא מכליו, קונצרט כזה לא שמעו מאז ומעולם.

לפתע הגיע אורח שאיש לא ציפה לראותו, יהודי אמריקאי בעל זקן מסודר לבוש בהמבורג וקפוטת חסידית, מלווה בשני אברכים, הוא ניגש אל חיים שלום כשבידו מעטפה גדולה עטופה בנייר צלופן. על גביה היה כתוב בגדול.

"געוויזמעט ספצייעל פאר דעם חתן חיים שלום פינקלשטיין ה'י- מוקדש במיוחד לחתן חיים שלום ה'י'."

הוא הציג את עצמו לפני חיים שלום.

"אני נפתלי הרטשטיין מארה"ב, אבך היקרה תסביר לך את דרגת הקשר שלנו."

הוא הושיט את המעטפה ולחץ את יד החתן בחמימות וביך אותו בכל הברכות הכתובות בתורה.

לפתע החל לשיר בקולי קולות "ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות" בניגון עתיק יומין שאף חיים שלום שבקי גדול היה בניגונים לא הכיר, אבל היה מי שהכיר זאת היטב, אבריימל שפילר שאיש לא הפתיעו בשום ניגון, הצטרף וחיזק את המנגינה עם עוד כמה תוספות, הקהל קלט את הניגון כעבור שתיים שלוש פעמים משום שלא היה מסובך.

ק נשמעה המנגינה במשך כעשר דקות רצופות, כשהקהל אחוז האקסטזה קופץ על גבי הספסלים בעוז.

חיים שלום באותם רגעים הזיל דמעות כנחל, לא היה אדם מאושר יותר ממנו, הוא זכה בברכה כזאת, מפי עשרות אנשים שבירכוהו עם כל הלב בשירה ובזמרה. אין ספק שברכה כזו תתקיים.

באישון לילה הסתיימה הניטצ'אדע, הקהל התפזר ורק חיים שלום ורב משה יוסף נותרו בסלון. הוא הושיט את המעטפה שקיבל לחמיו, הלה פתח את המעטפה ולגודל תדהמתו מצא שם מפתח של דירה בבית וגן והנחיות באידיש ובאנגלית, כי דירה זו הועברה כבר לבעלותו של חיים שלום, זוהי דירה רחבת ידיים עם חדר "אוצר ספרים" ענק מלא וגדוש עם ספרים בכל מקצועות התורה, לזה צורף מפתח מיוחד, כדי שאיש לא ישבור את פרטיותו, חיים שלום יוכל לשבת כל ימי חייו וללמוד באין מפריע.

"שמעתי כי אתה מבקש להקדיש את כל ימי חיך ללמוד, בלי שיפריעו לך, מאד התרגשתי מך, כל ימי חיי רציני לעשות כן, אבל באו טרדות שונות בעסקי ציבור שמנעו ממני לעשות כן בשלמות, הדירה הזאת ניתנת לך אדעתא דהכי (על דעת כן) שאתה מבצע את ההחלטה, ביום שתשנה את דעתך, עלך להשיב אותה אל, עשיתי תנאי קודם למעשה ותנאי כפול והפקדתי זאת בידי נוטריון באמריקה שעל דעת כן אני מעביר לך בעלות. בטוחני שכל זה מיותר, כי אתה הגעת למדרגה הזאת ולפיכך אהיה ה"זבולון" שלך ואתה תהיה היששכר ששווקד על התורה בכל עת, בן חזק שרק לפני זמן מועט זכה להיכרך. נפתלי הרטשטיין."

רב משה יוסף לא ידע את נפשו, הוא שמע פעם מהמחוננת שרב נפתלי חושב להגיע ארצה, אבל לא שמע ממנו עד עתה, יתירה מכן, שהוא יתן מתנה שתעמיד את חתנו על הרגליים שלא יצטוך לחפש מקורות כספיים כדי לקיים את הבטחתו לה, על כל אלו לא חלם, ה' שילם לו על צרותיו בכפל כפליים.

הוא תפס ביד חתנו ורקד עמו שעה ארוכה. לנגד עיניהם התגלה כי הקב"ה משלם לאוהביו על הכל, פרט אחד לא נעדר.

לאחר ימי השמחה עבר חיים שלום להתגורר בדירה שהתגלתה כמרוהטת בטוב טעם, ר' נפתלי עשה את הכל בסתר, בלי לנסות לקבל תודה אחת על כך, כבר ביום ראשון עלה על מטוס בשל תפקידו בסנאט.

ר' חיים שלום מאותו יום קבע חברותות עם כמה אברכים חשובים שניאותו לבוא אל ביתו וכמעט לא יצא מחדרו רק לתפילות, הוא הצניע את עצמו עד שלא שמו לב אל הדייר החדש שהתווסף אל השכונה, הוא היך בצידי דרכים ורק יחיד סגולה ידעו כי כאן צומח גדול נסתר לחלוטין.

הוא זכה לקדש את ביתו שיהיה מקדש מועט כשעזרתו בקודש פורקת ממנו כל עול.

אשרי מי שזוכה להגיע לכאלו מדרגות, יהי רצון שזוכה כולנו להיות מאלו שמקדישים את חייהם לתורה ופורקים מעצמם את עול החשבונות הרבים כפי שכותב הרמב"ם בסוף שמיטה ויובל, אמן.

פניני קדוש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפורסם מוה"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריערמאן

א ווארט אויף די פרשה

האם לעשו ויעקב היה בחירה לטוב ולמוטב?!

באופן נוסף יש לפרש, שכאשר ראתה רבקה אמנו שעשו רץ לבתי עבודה זרה ויעקב רץ לבתי כנסיות, הבינה, שאין להם בחירה כלל, אלא זה נולד להיות צדיק וזה נולד להיות רשע, וגלל כן חלשה דעתה ואמרה: "אם כן" שהצדיק נולד צדיק והרשע נולד רשע, "למה זה אנכי" - מה הרבותא בכך שאני צדקת, הרי כך נולדתי?! ועל כך באה תשובתו של הקב"ה על ידי שם: "שני גוים בבטןך", כלומר, אין הכי נמי שזה נולד עם טבע טוב וזה נולד עם טבע רע, אך עם זאת יש להם בחירה, כי נולדו זה לצד זה - עשו נולד בתוך סביבה טובה של יעקב, ויעקב נולד בתוך סביבה רעה של עשו, ואם כן הבחירה נתונה בידם, ברצותם ילכו לפי תכונתם הטבעית, וברצותם ישנו את דרכם מכח הסביבה המנוגדת לטבעם (ראה "שמח משה" בפרשתנו ד"ה עוד נראה). וזאת היתה התשובה לרבקה, כי אף שנוולדה עם טבע טוב, עם זאת, הרי נולדה בתוך סביבה גרועה של משפחה קלוקלת, ושפיר הוי רבותא בכך שהתחזקה בדרכה ולא הלכה שולל אחר דרכיהם הסוררות.

כאשר גדלו הנערים ראו בעליל איזה בחירה היה לכל אחד מהם, עשו בחר לילך אחר טבעו, וכדי שלא להיות נשפע מהסביבה הטובה (מיעקב), היה "איש שדה" - מסתובב תמיד בשדה כדי שלא להיות במחיצתו של יעקב, ואילו יעקב בחר ללכת אחר טבעו, וכדי שלא להיות נשפע מהסביבה הרעה (מעשו), היה "יושב אהלים" - מסתובב תמיד בבית המדרש כדי שלא להיות במחיצתו של עשו.

(סעודה א' תדסם)

טענת אנשי אבימלך "כי היה ה' עמך" - בזכות עצמך ולא בזכות שהעמידו אותך כלפניו

ויאמר אליהם מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אותי ותשלחוני מאתכם. ויאמרו ראו ראינו כי היה ה' עמך ונאמר תהי נא אלה בינותינו... ונכרתה ברית עמך (בראשית כו, כז-כח).

ודקדק כ"ק מרן מהר"ד זי"ע, שיצחק שאל אותם שתי שאלות: א. "מדוע באתם אלי". ב. "מדוע... שנאתם אותי ותשלחוני מאתכם". ואילו הם השיבו רק על השאלה הראשונה ולא על השאלה השנייה.

ונראה לבאר לפי מה שאמרה האשה הצרפתית לאליהו (מלכים א' ז', יח): "כי באת אלי להזכיר עונותי?! ופירש רש"י: "עד שלא באת אלי, היו שוקלין מעשי ומעשה עירי, והייתי ראויה לנס (כי כלפי בני עירי הייתי צדקת), משבאת לכאן, לא נחשבת לכולם, ואין צדקתי ניכרת" (כי כלפיך אינני צדקת כלל).

בזה יבאר הדין ודברים בין יצחק לאנשי פלשתים, כי אבימלך ואנשיו ראו את הצלחתו הגדולה של יצחק, ותלו את ההצלחה בכך שהוא מתגורר ביניהם, ולעומתם הריהו נחשב לצדיק, ולכן אמרו ליצחק (בראשית כו, טז): "לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד", הסיבה ש"עצמת" היא "ממנו", כי הקב"ה מעמיד אותך כלפניו, ולכן הנך נחשב לצדיק, וזוכה להשפעה והצלחה רבה, ומשום כך הננו רוצים שתלך מעמנו, כי אז כבר לא תחשב לצדיק, ולא ילך כל השפע אליך.

עתה כשחזרו אליו טען להם יצחק: "מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אותי ותשלחוני מאתכם", הרי שלחתם אותי מחמת שנאה - כי לא רציתם שאקבל ההשפעה על ידכם (בזכות שמעמידים אותי כלפניכם), ואם כן "מדוע באתם אלי", הרי בבואכם אלי אקבל שוב את השפע על ידכם (מאחר שיעמידו אותי כלפניכם)?!

על כך השיבו ליצחק: "ראו ראינו כי היה ה' עמך", כי עתה לאחר שהלכת מעמנו, והמסתכת להצליח באופן עצום, נתגלה לנו שהצלחתך אינה תלויה בנו (בגלל שמעמידים אותך כלפנינו), אלא "כי היה ה' עמך" לבד - בזכות עצמך, וממילא הראייה היא בכפליים: "ראו" שאתה מצליח גם כשאינך עמנו, ועל ידי זה "ראינו" למפרע שגם כשהיית עמנו היתה הצלחתך בזכות עצמך ולא בזכותנו, וממילא הננו מתחרטים על שילוחך (כי ממילא לא הועלנו מאומה), ואדרבה, עדיף לנו ש"ונכרתה ברית עמך", כדי שההשפעה וההצלחה שלך יושפעו ויומשכו גם עלינו.

(סעודה ב' תלטט)

הדרך לכבד ולהכיר טובה לאב לאחר פטירתו

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק (בראשית כה, יט). יש לדקדק בתיבת "ואלה" עם ו"ו", דלכאורה היה די באמרו "אלה תולדות יצחק בן אברהם".

ונראה, כי בדרך כלל הסדר הוא שהאב משפיע לבניו תורה ויראת שמים, ובכך הוא מעלה אותם ממדרגה למדרגה ומחיל אל חיל. אולם, לאחר הסתלקות האב מהאי עולמא, שוב אין בכוחו לעלות ולהתעלות ולהעלות את בניו בתורה ויראת שמים (כיון שמת אדם נעשה חפשי מן התורה ומן המצוות, שבת ל, א), ואז נעשה המצב הפוך, כי כשהבנים הולכים בדרכי האב ומוסיפים חיל בתורה וביראה, אזי הם משפיעים לאביהם בעולם העליון ונותנים לו את הכח לעלות ממדרגה למדרגה ומהיכל להיכל.

נמצא שבדרך כלל האב הוא "אב" והבנים הם "תולדות" (הן במובן הפשוט והן במובן הרוחני שהם מקבלים ממנו מדרגות), ולאחר הפטירה יוכל להמצא להיפך, שהבנים הם בבחינת "אב", והאב הוא בבחינת "תולדות" של בניו (במובן הרוחני, כי אז הוא מקבל מהם מדרגות, ע"י הליכתם בדרכיו). ולפי זה יתפרש הכתוב שלפנינו: "ואלה תולדות יצחק בן אברהם" - בוא"ו המוסיף, שבנוסף ליעקב ועשו בניו של יצחק, יכול להמצא שיהיו ליצחק עוד "תולדות", ומי הם? "בן אברהם", אברהם יכול להחשב כ"בן" ליצחק, ואימתי? לאחר פטירתו, כשיצחק הולך בדרכיו, והוא מתעלה על ידו.

ומפרש הכתוב: "אברהם הוליד את יצחק", שבחיים חיותו הוליד אברהם את יצחק והשפיע לו התעלות בקדושה והליכה ממדרגה למדרגה, ולכן בדין הוא שלאחר פטירתו ישיב הבן לאביו כגמולו, וישפיע לו התעלות והליכה ממדרגה למדרגה ע"י דביקותו בדרכיו.

(כ"ה מרחשוון תשל"ה)

הבשורה המרנינה בתשובת הקב"ה "ושני לאומים ממעיך יפרדו"

ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי ותלך לדרוש את ה'. ויאמר ה' לה שני גוים בבטןך ושני לאומים ממעיך יפרדו וגו' (בראשית כה, כב-כג).

פירש רש"י: "ויתרוצצו - לשון ריצה, כשהיתה עוברת על פתחי תורה של שם ועבר, יעקב רץ ומפרכס לצאת, עוברת על פתחי עבודת אלילים, עשו מפרכס לצאת".

לכאורה תמוה, מה היה הנחמה בכך ש"שני גוים בבטןך ושני לאומים ממעיך יפרדו", הרי זה גופא היה צערה שיוולד לה בן רשע?!

ונראה לפרש, שבוודאי רבקה היתה מלאה וגדושה באמונה איתנה בהש"ת, שהוא א-ל אמונה ואין עול, ומאתו לא תצא הרעות. ואף כשהבינה שיהיה לה שני בנים, אחד לטוב ואחד למוטב, לא התרעמה על כך, כי אם כך עלה ברצונו ית"ש אין לה רשות להרהר אחריו.

גם ידעה רבקה אמנו היטב שלעשו לא יהיה שליטה וממשלה על יעקב, שהרי "בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות אין הידים ידי עשו" (ב"ר סו, ט).

אולם, פחדה וחששה שמא עשו הרשע יקלקל את יעקב הצדיק ויטה את בחירתו לרע ח"ו, ואז יהיה ליעקב נזק כפול, הן ברוחניות - ירידה מדחי אל דחי, והן בגשמיות - שאז יוכל עשו לשלוט ולמשול עליו (כי כשאינו קולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות "הידים ידי עשו" ח"ו).

ועל כך נתבשרה מאת ה': "שני גוים בבטןך ושני לאומים ממעיך יפרדו", כלומר, הסירי דאגה מלבך, כי לא יהיה שום חיבור בין הצדיק לבין הרשע, אלא אורחותיהם יפרדו לגמרי, זה לימין וזה לשמאל, וממילא לא יהא לרשע שום אפשרות לקלקל את הצדיק ולהטותו לרע.

כששמעה זאת נחה דעתה, והעלתה שמחה בלבה על שתזכה לבן צדיק תם וישר וירא אלקים.

(כ"ח מרחשוון תשל"ב)

המעלה הגדולה והנשגבה של חינוך והעמדת הדורות הבאים לתורה ולמצוות

הקול קול יעקב והידים ידי עשו (בראשית כו, כב).

במדרש (ב"ר סוה, כ): "אמר [אבנימוס הגרדי לאומות העולם], לכו וחזרו על בתי כנסיות ועל בתי מדרשות שלהן, ואם מצאתם שם תינוקות מצפצפין בקולן אין אתם יכולים להזדווג להם, שכך הבטיחן אביהן ואמר להם 'הקול קול יעקב' - בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות, 'אין הידים ידי עשו', ואם לאו, 'הידים ידי עשו'."

יתבאר בהקדם פלוגתת רבי יוחנן וריש לקיש בגמרא (סנהדרין קיא, א) על הפסוק (ישעי' ה, יד) "ופערה פיה לבלי חוק", אמר ריש לקיש למי שמשיר אפילו חוק אחד, אמר רבי יוחנן... אפילו לא למד אלא חוק אחד, ופליאה היא שתהא מחלוקתם קיצונית כל-כך, כי לריש לקיש אפילו אם דילג רק על מצוה אחת הוא נידון בגיהנום, ולרבי יוחנן אפילו קיים רק מצוה אחת הריהו שמור מגיהנום!?

ונראה דלכאורה הלשון "לבלי חוק" בלשון יחיד מוכיח שאפילו אם דילג רק על חוק אחד הריהו נידון בגיהנום, ואם כן צריך ליישב שיטת רבי יוחנן שהאדם נידון בגיהנום רק אם דילג על כל המצוות כולן!?

ברם, לאמתו של דבר קשה מאד לקיים את כל המצוות כולן, כי ישנן מצוות הנוהגות רק בכהנים או בלויים, וישנן מצוות הנוהגות רק בעובדי עבודת קרקע, וכל כיו"ב, והנה אין יצאל האדם משיטת ריש לקיש שהשאלו "פערה פיה... למי שמשיר אפילו חוק אחד!?"

אך התשובה על כך היא, שכאשר האדם מנחיל את דרכו לדורות הבאים, הרי כל הדורות שייצאו ממנו במשך השנים ייזקפו לזכותו, ובאופן כזה יוכל להשלים גם את המצוות שלא זכה לקיים בעצמו, כי אם נכדו (בן חתנו) יהא כהן, אזי ייזקפו לזכותו גם מצוות כהונה, ואם מצאצאיו יהיו עובדי אדמה, יהיו נזקפים לזכותו מצוות הנוהגות בקרקע, וכן הלאה.

מענה נימא, כי בוודאי חייב אדם לקיים את כל המצוות כולן, אלא, שאם הוא מנחיל את דרכו לדורות הבאים, אזי גם אם יחסרו לו מצוות, יהא לו השלמה ע"י הדורות הבאים, ואולם, אם אינו משכיל לחנך את ביתו, אזי אף מצוה אחת שתחסר לו תביאהו לשאלו, כי אין לו אפשרות להשלימה.

והנה הלשון "חוק" מורה על קביעות (חוק ומנהג) להם שלא ישנו את תפקידם, ונרמז בזה הצורך לדאוג שעבודת הבורא תהא קבועה לדורות, ע"י חינוך הצאצאים בדרך התורה והמצוות.

מענה יומתקו לחיך דברי רבי יוחנן וריש לקיש, כי ריש לקיש מפרש "ופערה פיה לבלי חוק", כפשוטו, שע"י דילוג חוק אחד (מצוה אחת) הוא נידון בגיהנום ("ופערה פיה לבלי חוק... למי שמשיר אפילו חוק אחד"), ואילו רבי יוחנן מפרש "ופערה פיה לבלי חוק", שהגהינום פותחת את פיה על האדם מחמת שלא השכיל לפעול שהעבודה תהא בקביעות - ע"י חינוך הדורות הבאים (ובכי האי גונא - שאינו עוסק בחינוך הבנים - צדקו דברי ריש לקיש "ופערה פיה... למי שמשיר אפילו חוק אחד"), כי אם היה עוסק בחינוך הבנים, אזי גם אם היתה בידו רק מצוה אחת, היה משומר מגיהנום ("ופערה פיה לבלי חוק... אפילו לא למד אלא חוק אחד"), מאחר שיש לו השלמה למצוות החסרות ע"י הדורות הבאים שיעסקו בתורה ובמצוות מכוחו ובזכותו.

עתה יתבאר דברי רז"ל כפתור ופרח, כי הנה לאומות העולם יש פתחון פה כנגד בני-ישראל, שאינם מקיימים את כל המצוות כולן, וממילא הם יכולים להזדווג עליהם מכה המצוות החסרות.

ואמנם, אבנימוס הגרדי גילה להם סוד כמוס: "לכו וחזרו על בתי כנסיות ועל בתי מדרשות שלהן, ואם מצאתם שם תינוקות מצפצפין בקולן", אם מצאתם בבתי כנסיות ובתי מדרשות אבות הלומדים עם בניהם, ומחנכים אותם לתורה וליראת שמים, אזי "אין אתם יכולים להזדווג להם", כי מאחר שהם עוסקים בחינוך צאצאיהם, משום כך, יש להם - ע"י הדורות הבאים - השלמה גם למצוות החסרות, ומתוך כך נסתם פי שונאיהם של ישראל, וממילא "אין הידים ידי עשו".

(סעודה ג' תשכט)

וקראת לשבת עונג

אכילת דגים

באותה תקופה שבה הציעו לכ"ק מרן מהר"ש ז"ע את הרבנות בעיר בעלזא, עלתה לפניו גם הצעת רבנות בעיר ראדיחוב, ולאחר שכבר ניאות לקחת על עצמו את עול הרבנות שקל בדעתו לאיזו הצעה להיענות.

לאחר מחשבה הכריע כ"ק מרן ז"ע בעד הרבנות בעיר בעלזא, וטעמו ונימוקו עמו: "כי העיר בעלזא שוכנת בין שני נהרות, שדגים מצויים בהם, וממילא יוכלו להשיג בניקל דגים לשבת קודש".

ומקובל מצדיקים, שאכילת הדגים בשבת היא סגולה להמשכת י"ג מדות של רחמים, וסימנך, דג"ם ראשי תיבות י"ג מ'כילין ד'רחמי.

(סעודה ב' פר' שלח תשלח)

אכילת טשולנט

פעם נכנס כ"ק מרן מהר"י ז"ע יחד עם בנו כ"ק מרן מהר"ם מבילגורייא ז"ע לחדר שבו סעדו החסידים את סעודות השבת, והבחין באחד החסידים שמתנור מאכילת טשולנט. כ"ק מרן ז"ע ניגש אליו ושאלו לפרש הדבר, והלה ענה: "איני אוהב מאכל זה", וכ"ק מרן ז"ע השיב לו: "די וועסט זיך נאך מיישב זיין".

כשנכנס כ"ק מרן ז"ע לחדרו שאלו בנו כ"ק מהר"ם ז"ע לפרש דבריו התמוהים, וענה לו כ"ק מרן ז"ע: "אענה לך עם סיפור".

דרכו של הבעש"ט הק' היתה לנסוע לעיירות וכפרים כדי לומר דרשות בפני אחינו בני ישראל ולעוררם לתשובה ותיקון המעשים. באחד ממסעותיו התאכסן באכסניא אחת, שם התאכסן, להבדיל, גם כומר שהיה נוסע לכנסיות לומר דרשות לציבור שומעיו.

לאחר שהבעש"ט עורר את הציבור במקומות מושבותיהם, יצא חזרה לעירו, ובדרכו התאכסן שוב באותה אכסניא, וגם הכומר הנ"ל התאכסן שם. בשהותו באכסניא ניגש אליו הכומר ושאלו: "אתם אומרים דרשות לציבור", ענה ב"הן", "והאם דברים נכנסים ללב השומעים", ענה "הן". אמר לו הכומר בפליאה: "תמינהי, כי גם אני אומר דרשות לציבור, והדברים אינם עושים שום רושם עליהם".

אמר לו הבעש"ט: "אמור לי, מתי אתה אומר את דרשותיך". ענה: "לפנות ערב". אמר לו הבעש"ט: "אני אומר את הדרשות בשבת בבוקר אחר התפילה".

"ובכך", הסביר לו הבעש"ט, "נעוץ סוד החילוק ביני לבינך, כי אתה אומר דרשות לפנות ערב, ולאחר הדרשה הם הולכים לקרעטשמע, ומשתכרים ומתהוללים, ודי באחד שיתלוצץ על הדרשה, וכולם נוהים אחריו, ואז הם מתיישרים שלא לקבל את דבריך, ולכן לא נשאר כל 'רושם' ו'זכר' בקרבם מהדרשה שדרשת".

"לעומת זה, אני אומר את הדרשות בשבת בבוקר אחר התפילה, ולאחר מכן הם הולכים לבתיהם לקדש על היין ולסעוד סעודת שבת, ובסעודה זו הם אוכלים טשולנט, וטבע הטשולנט להפיל תרדימה על האוכלו, וממילא הם נרדמים, ולאחר מכן הם הולכים לבית המדרש ללמוד ולהתפלל ולסעוד סעודה שלישית, ואין להם פנאי להתלוצץ על הדרשות, ומתוך כך הדיבורים נשארים עמוק בלבם ומשתמרים בקרבם".

הפטיר כ"ק מרן ז"ע: "זאת היתה כוונתי כשאמרתי על החסיד הלז 'ער וועט זיך נאך מיישב זיין', כי בשבת קודש כל אחד מתעלה ומתורם ומקבל על עצמו קבלות טובות, ואולם, אדם שאינו אוכל טשולנט בשבת, יש חשש שיתיישב בדעתו מהקבלות שקיבל על עצמו, ורושם ההתעלות לא תשתמר בקרבו".

(סעודה ב' פר' וידא תשטו)

מדר זה נודע ע"י ידידנו הר"ח ר' יצחק אייזיק פריער שליט"א

לעילוי נשמת אבי החסיד המפואר המפורסם הבח"ל נשכח, אש קודש לבעלזא ר' אלכסנדר בר אברהם צבי זיל פריער

תודתנו והוקרתנו נתונה לידידינו שתרמו מהונם להצלחת הוצאת גליון זה

Table with 4 columns and 3 rows listing donors and their contributions. Columns include names like הר"ח ר' יוסף רובינשטיין שליט"א, הר"ח ר' אלימלך פריד שליט"א, הר"ח ר' יוסף שטייטל שליט"א, הר"ח ר' משה נחום עבער שליט"א, and amounts like לרגל שמחת לידת בנו במז"ט ובשעט"מ.

"ביקשתי והזהרתו כבר כמה וכמה פעמים, שלא לדבר בשעת התפילה ומריאת התורה כי זהו עוון פלילי ועוון זה מענב את הגאולה". (שיינדלענדיגע תורה)

גליון זה נתנדב ע"י פ.ב.ש.ה.
לע"נ בעל החזון יחזקאל
להצלחה בכ"ע וכל מילי
דמיטב

תולדות תשפ"ג גליון קלא שנה ד

מליצי יושר

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר חנמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמה רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתלי יזיתם סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי דוד הכהן
מלובלין וז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק נקח"יגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לשוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להשית, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

אתון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שישיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הגני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נזר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצרכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב,
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
(סגולה גדולה בבית לכל הדברים.)

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלויה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבות אפרים או"ח עמוד
רמ"ח, מלך בפיזו פרק מ"ב.)

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב? פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה? פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען? פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל, וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלו"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

ואלה תולדות יצחק בן אברהם. וברש"י: יעקב ועשו האמורים בפרשה. וכבר נתקשו בזה דמאי קמ"ל, הלא הכתוב אומר מיד שנולדו ליצחק יעקב ועשו. ועוד קשה הצורך לומר "ואלה תולדות יצחק בן אברהם", וכי עד עכשיו לא ידענו שיצחק היה בנו של אברהם. ונראה דמבואר בספרים דהטעם שנולד ליצחק ורבקה, אחד צדיק ואחד רשע, היינו משום דיצחק היה צדיק בן צדיק, ורבקה היתה בת רשע. אבל קשה על זה דא"כ הא"ק אברהם ושרה הולידו את יצחק, והרי שניהם לא היו בני צדיקים, שהרי תרח והרן היו עובדי ע"ז, וא"כ כמו שלאברהם ושרה נולד בן צדיק, כך גם היה יכול להיוולד ליצחק ורבקה ב' בנים צדיקים.

אלא נראה הטעם שהוצרך שיוולד ליצחק ורבקה יחד עם יעקב גם עשו, עפ"י מה שנראה לבאר הטעם שבאו הברכות ליעקב במרמה וקושי ובאופן שרצה יצחק לבדך את עשו, ויעקב בשביל לזכות בברכות היה צריך לגנוב אותם, דהיינו משום שלא רצה הקב"ה שיבואו הברכות ליעקב בשלוה והשקט, כדי שלא יהנה כל כך מעוה"ז, ויוכל לזכות לעוה"ב, לכך גלגל הקב"ה את המעשים שיעקב וזרעו לא יהיה להם הנאה מהברכות, אלא ביחד עם דאגה ובמורא ובשנאתו של עשו. וזה הטעם שנולדו עשו ביחד עם יעקב, כדי שיתגרו ביניהם ולא יהיה שלום והשקט ליעקב, וכדי שיתקיים הבחירה שבחר אברהם אבינו לבני יעקב כמבואר במדרשים ששאל אותו הקב"ה אם בוחר בגיהנום או בגלויות, ואברהם בירר את הגלויות. וזה מה שהדגישה תורה "אלה תולדות יצחק בן אברהם", להודיע לנו מדוע נולד ליצחק את עשו, שהטעם הוא היות ויצחק הוא בנו של אברהם, ואברהם בירר את הגלויות, ממילא יחד עם יעקב היה צריך להיוולד עשו שמתגרה בו תמיד ואינו נותן לו מנוחה והשקט וע"י כך לא יוכל לישב בשלוה בעוה"ז. וזה שכתב רש"י "יעקב ועשו האמורים בפרשה", שכונתו לומר שמכל מה שהוזכר בפרשה בדברים שהיו בני

יעקב ועשו, היינו הברכות, ומה שהוצרך יעקב לברוח מעשו שרצה להורגו, אנו למדים שיש כאן דבר מכוון שיעקב לא יוכל לחיות בשלוה בעולם, לקיים בחירתו של אברהם ושיוכל לזכות לעוה"ב, וזה גם הטעם שתולדות של יצחק היה אחד צדיק ואחד רשע, ולא משום שרבקה היתה בת רשע, אלא משום מה שאמורים בפרשה. (זרע שמשון אות א').

לע"נ הג"ר שמחה ב"ר יוסף דובער סאלאוויישיק זצ"ל יא"צ כ"ו חשוון

ויעתר לו ה'. רש"י פירש: ויעתר לו ה', לו ולא לה, לפי שאינו דומה תפילת צדיק בן צדיק לתפילת צדיק בן רשע, לפיכך לו ולא לה, עכ"ל. ויש לדייק על הכפל ברש"י שסיים "לפיכך לו ולא לה". ואפשר לפרש, כי הדרך שהצדיקים מתפעלים יותר מהצטרפות הזולת ממה שמתפעלים בעד עצמן, והנה אחר ששניהם היו באותו צער שלא היה להם בנים, ולפי שהצדיק חושב יותר מעלת חבירו ממעלתו, לכך תולה הזכות בעד חבירו, וא"כ יצחק תלה התפילה בזכות אשתו שראוי שתפקד אותה הצדקת, וכבר אמרו חז"ל (ב"ק צב.) המתפלל על חבירו הוא נענה תחילה, וא"כ ראוי שיצחק יהיה נענה תחילה, כיון שתלה בזכותה שתפקד היא. אלא דלפ"ז נצטרך לומר שרבקה לא

תלתה תפילתה בזכות יצחק שיפקד אותה הצדיק, [דהרי חזינו דויעתר ה' לו ולא לה]. ולזה פירש רש"י שלא תאמר שרבקה לא היתה תולה בזכות יצחק, כי בודאי גם היא תלתה כל הזכות בשביל יצחק שיפקד בבנים, רק לפי שאינו דומה תפילת צדיק בן צדיק לתפילת צדיק בן רשע, לפיכך ויעתר ה' לו ולא לה. אבל כדי שלא תאמר שמא גם זה גרם מה שרבקה לא התפללה בזכות יצחק, דהרי ביצחק נאמר "לנוכח אשתו" משמע שתלה תפילתו בה. ולזה חזר ושנה רש"י שאל תבקש סיבה אחרת, רק "לפיכך" לו ולא לה, רק משום שאינו דומה תפילת צדיק וכו', רק "לפיכך" זה, לו ולא לה. (קומץ המנחה פרשת קרח).

לע"נ הג"ר בונם זאב ב"ר צבי זצ"ל בעל תרומת זהב, יא"צ ל' חשוון

הלעיטני נא. המנוחה השלימה שיש בשבת, באה מן העמל שקודם לכן בימי החול במלחמת היצה"ר, דע"ז באה המנוחה ביום השבת, אך אם ישמע ליצה"ר, אל יחשוב שאח"כ תבוא לו מנוחה ממנו שלא יטרידהו עוד, דאדרבה, על זה אמרו חז"ל (סנהדרין קז.) "משביעו רעב, ומרעיבו שבע". וזוה יש לפרש פירש"י על דברי עשיו "הלעיטני נא", וז"ל: אפתח פי ושפוך הרבה לתוכה, כמו ששינוי אין אובסין את הגמל, אבל מלעיטין אותו, עכ"ל. ולכאורה הוא מחוסר הבנה, הלא עשיו היה מראה את עצמו כצדיק, ועליו אמרו חז"ל (ב"ר פס"ה אות א') "יכרסמנה חזיר מיעור" - זה עשיו שפושט טלפיו ומראה שהוא טהור. וא"כ איך יעשה דבר כזה שהכל יראו

בשורה טובה להמסייעים להוצאת הגליון

נוסעים אצלנו אי"ה לפקוד הציננים של הרה"ק מפלאצק בווארשא, ואבני נזר בסאקאטשוב, וילקוט סופר בפאקש, והגה"צ ר' יוסף ענגיל בויען, והגה"צ ר' עקיבא יוסף שלזינגר בהר הזיתים, ובעל הבן לאשרי ובעל החזון יחזקאל בהר המנוחות

להזכיר המסייעים להוצאת הגליון, ולבקש מהם עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

תולדות הבן לאשרי ז"ע

לפני עשרות שנים נחטף מטוס באוגנדה על ידי מחבלים שאיימו להשמיד את המטוס על אנשיו אשר בתוכו כשבעים איש, המתח בעולם כולו היה רב, אחד האברכים נכנס אז אל רבנו הבן לאשרי ז"ע לבקש בעד קרוביו שהיו על המטוס החטוף, ענהו רבנו נחרצות אין כל סיבה לדאגה, כעבור ימים מספר כשאימו המחבלים שבעוד מספר שעות הם יבצעו את זממם, נסע הלה בבהלה שוב אל רבנו, תמה רבנו על פשר דאגתו, ושוב אמר שאין מקום לדאגה, וכפי הידוע שבנסים גדולים ניצלו כל אנשי המטוס.

לאחר מספר ימים כשדיבר אחד ממקורביו של רבנו עמו על המטוס החטוף, אמר לו רבנו: באותו מוצאי שבת בכיתי זמן רב בשעת קידוש לבנה כשאמרת "תיפול עליהם אימתה ופחד". אחד מתושבי רעננה מספר, שבאותו מוצאי שבת עבר באקראי ליד ביתו של הצדיק, וראה אותו באמצע ברכת הלבנה מתגלגל על הקוצים שבחצר וצועק ובוכה בתפילה נוראה, כשלפתע הוא קם ונעמד על רגליו ומוחה את כפיו הקדושות בשירה וזימרה ושמחה רבה מאד, רק למחרת כשהתפרסם בכלי התקשורת על הפעולה המוצלחת באוגנדה, שהרי הכל נשמר בסוד צבאי עד שהסתיימה הפעולה והגיעו ניצולי המטוס לארץ, התברר שענינו הקדושות צופיות למרחוק, ובדיוק בזמן באותה שעה של זעקתו בתפילה ותחינה בברכת הלבנה, היא היתה הזמן והשעה של פעולת הצלה של חטופי המטוס באוגנדה.

עובי חומרו והגסות שבו, וכי עד כל כך הוא בעל תאוה לאכילה. אך עפ"י ה"ל יובן היטב, דעשיו היה אומר "הלעיטני נא", היינו למלאות תאוותו תיכף לבל יטרידהו עוד היצה"ר ותהיה לו מנוחה ממנו, ועל ידי זה היה מראה עצמו כטהור. אך באמת אין זו עצה כלל, כמאמר חז"ל (שבת קה:) דהשובר כלי בחמתו בשבת לא חשיב מתקן אצל יצרו, מפני שהיום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך. (נאות הדשא ח"א עמוד צ').

גמר מלאכה ברשות הקדש פטור

מתר"מ. תנן בחלה (פ"ג מ"ד), דגמר מלאכה ברשות הקדש פטור מתרומות ומעשרות, והיינו אם הקדש תבואה עד שלא נגמרה מלאכתה וגמרה הגזבר, ואח"כ פדה אותה, פטורה, שבשעת חובתה - והיינו בשעת מירוח שהוא גמר מלאכתה - היתה פטורה.

והקשה האבני נזר (י"ד סימן תכ"ה), דהא אין המירוח מיקרי "שעת חובתה", שהרי אין הטבל מתחייב במעשר עד שיראה פני הבית, וא"כ מן הדין שלא יפטור ההקדש אלא אם ראה פני הבית ברשות הקדש. וז"ל: צריך להבין הא דמירוח הקדש או מירוח גוי פטורה, ומפרש במשנה הטעם משום דבשעת חובתה היתה פטורה, והא אין הטבל מתחייב במעשר עד שיראה פני הבית,

וא"כ אף מירוח ברשות הקדש, אין זה שעת חובתה עד שיראה פני הבית. וכי תימא דמירי שראה פני הבית ל"כ בעודה הקדש, יקשה במירוח גוי, דהא בעינן שיראה פני הבית, ודירת גוי לאו שמיה דירה וכו', ולכן לא חשיב ראה פני הבית, וא"כ עוד לא היה שעת חובתה.

אך ז"ל כיון דלא נקבעה למעשר אלא במירוח וראיית פני הבית, הוה ליה מירוח וראיית פני הבית שני דברים המתירין, וכיון דחד מינייהו היו ברשות גוי, לא מיקבעא למעשר באידך לחוד.

לע"נ הג"ר שלום שכנא ב"ר יוסף זצ"ל מלובלין יא"צ א' כסלו

וירח את ריח בגדיו. איתא במדרש (פס"ה כ"ב): נכנסה עמו גן עדן. ויש לפרש הכוונה, דהנה הן יעקב והן עשו רצו לקבל הברכות - ברכת עוה"ז, רק הכונה נשתנה בין יעקב לעשו, יעקב רצה ברכת עוה"ז כדי שיוכל עיד"ז להשלים נפשו ולעסוק בתורת ה' בלי שום עיכוב ולא יהיה מוטריד בטירדות עוה"ז, ועל דרך שכתב הרמב"ם (בפי"ה מ' פרק חלק בסנהדרין) דהיעודים הנכתבים בתורה אינן עיקר השכר, רק הסרת המונעים, כי אי אפשר לו לאדם לעשות המצוות כשהוא חולה ורעב או צמא, ובשעת מלחמה ומצור, ולכן יעד הבורא שיסורו כל הענינים ושיהיו בריאים ושקטים עד שיזכו לחיי עוה"ב, כדי שעיד"ז יוכלו לקיים מצוות, ע"כ. והכי נמי היה לו שפע בעוה"ז שיוכל למלאות תאוותו ולהוסיף ברשתו. וזה כוונת המדרש, דכשנכנס יעקב לקבל הברכות, נכנסה עמו גן עדן, היינו שהיה לו הכוונה שיוכל לעבוד ה' כלבבו ויזכה לגן עדן לחיי נצח.

לע"נ בעלת הנסים שרה לאה ב"ר שלמה פיש יא"צ כ"ז חשוון

גשה נא ואמשך בני. וברש"י: אמר יצחק אין דרך עשו להיות שם שמים שגור בפיו. וקשה דהא יצחק חשבו לעשו שהוא צדיק. ונראה, דמצינו

א ברם בתוס' אנשי שם (פאה פ"ד מ"ח, וכן בתורת הארץ פ"ב הערה ה') כתב דאין הפטור תלוי אלא במירוח, דכן מורה לשון המשנה יע"ש.

למכון מליצי יושר

אלפי תודות על עריכת הגליון, לומד אני בעיון הגליון כל שבוע במתינות ובישוב הדעת, ולאחרונה מצב הבריאות שלי השתפר הרבה, ובטח זה בזכות מליצי יושר שרפי מעלה האלו.

אבל רציתי לשאול מדוע אתם מביאים רק מעט מזעיר מהספר בן לאשרי, סו"ס ספרי "בן לאשרי" זה ג' כרכים עבים, מדוע לא להביא יותר מדבריו, ובפרט שבעל הבן לאשרי ז"ע לא השאיר אחריו זש"ק ל"ע, ומה שהבטיח זה ממש נדיר מאד, שמסר מודעה שיתפלל בכל יום על אלה שלומדים את דברי תורתו. כמדומה לי שמה שהבטיח הבן לאשרי, אף אחד לא הבטיח. נא להביא יותר קטעים מספרו.

תודה עוד הפעם על הכל
יעקב ישע'י מאליק - קרית בעש"ט

תגובת המערכת

קשה למצוא בספרי "בן לאשרי" קטע השווה לכל נפש, הרבה קטעים הם ע"פ סוד, גם כמה קטעים ארוכים הרבה. אמנם מי שדעתו יפה, ילמוד הספר בעצמו, ולפום צערא אגרא.

[אך לפי מה שכתבו האחרונים דמעות ישיבת ארץ ישראל אינו מצוה חיובית רק מצוה קיומית², לק"מ, דרך למצוה חיובית צריך להפסיק לימודו, ולא למצוה קיומית. כדכתבו התוס' (ברכות לז: ד"ה אמר), וז"ל: כן היה מנהגו של רבינו דוד ממיץ ללבן במים את פירווי הפת בלילה כדי לאוכלן בשחר בלא ברכת המזון כדי שלא יצטרך לבטל תלמודו יותר מדי, ע"ל. והיינו כיון דהמצוה של ברכת המזון הוא "מצוה קיומית", דאין צריך להביא עצמו ליד חיוב, [אלא אם אכל כבר אז חייב לברך], ומצוה קיומית אינו דוחה מצות תלמוד תורה].²

ותירץ הגר"י ענגיל (גליוני הש"ס ע"ז שם), וז"ל: טעמא דמותר משום דרחמנא שריא, דדרשו חז"ל (עירובין נה.) מאי דכתיב (דברים ל"ב): "לא בשמים היא ולא מעבר לים היא", לא בשמים היא, שאם בשמים היא אתה צריך לעלות אחריה, ואם מעבר לים היא אתה צריך לעבור אחריה, ע"כ. ודוחק לומר דליושבי חז"ל לחוד הוא דקאמר רחמנא, וגם לשון "מעבר לים" מורה על זה, דהים הוא גבול ארץ ישראל, וקאמר דצריכין לעבור אליה והיינו לצאת מארץ ישראל לחז"ל, וע' בשאלות (פ' תולדות): ואם מעבר לים היא צריך אתה לעבור אחריה, מכאן לת"ח שיש לו רב במדינת הים שצריך לילך אחריה, ע"כ. וע' רש"י (גיטין ב.) דחז"ל קרוי "מדינת הים" והרי מפורש כדברינו¹.

לע"נ אדמו"ר מפלצאבינא הרה"ק ר' משה מרדכי ב"ר אברהם יהושע העשיל זצ"ל, יא"צ כ"ז חשוון

יקרבו ימי אבל אבי ואהרנה את יעקב אחי. יש לדקדק למה לא אמר בקיצור "ימות אבי". עוד קשה לפי מה שביארנו הפסוק להלן (לז:לב) "הכתונת בנך גו' ויכירה ויאמר כתונת בני גו' טרוף טרוף יוסף", דהכוונה

לע"נ אדמו"ר מפלצאבינא הרה"ק ר' משה מרדכי ב"ר אברהם יהושע העשיל זצ"ל, יא"צ כ"ז חשוון
עקב אשר שמע אברהם בקולי. אמרו חז"ל (יומא כח:) על פסוק זה, דקיים אברהם אבינו כל התורה כולה עד שלא ניתנה, ואפילו עירובי תבשילין.

וכבר תמהו על זה מדוע נקט עירובי תבשילין דייקא. אך הענין הוא, דמדרבנן צרכי שבת אינם נעשים ביר"ט, וצריך לעירוב תבשילין, אף דהשבת קדוש טפי ואינו בזיון ליר"ט שמכין לשבת, היינו משום דהיר"ט הוא עתה, ואילו השבת יבוא רק למחר, לכן מה שהוא עתה, חשיב מקודש טפי ממה שיהיה למחר. וכמבואר בתוס' (מנחות מט. ד"ה תדיר) שכתבו "אותו שזמנו עכשיו מקרי מקודש". ולכן מה שאברהם אבינו קיים כל התורה עד שלא ניתנה עדיין לעוה"ז, אין זה חידוש כל כך, דקיימה מפאת היותה למעלה, דהא התורה קדמה לעולם, דמדריגת אברהם הגיע למעלה למעלה, ושם הרי כבר היה התורה, כיון דקדמה לעולם. אך התורה שלמעלה שקדמה לעולם, הרי היא למעלה מהזמן, נמצא דלא שייך שם כלל המושג של היום ומחר, ושוב בעצמותו הרי השבת מקודש טפי מיר"ט, וא"צ עירובי תבשילין, אבל אעפ"כ עשה גם עירובי תבשילין מפאת שישיראל יעשו כן בעתיד, ולכן נקטו חז"ל דוקא עירובי תבשילין, דזה חידוש ורבותא יותר מכל שאר דבר, וד"ק היטב מאד. (אוצרות יוסף דרשות דף י"ב).

לצאת מארץ לחז"ל ללמוד תורה. אמרו בע"ז (דף ג.): מעשה ביוסף הכהן שהלך אחר רבו לצידן ללמוד תורה. והקשו האחרונים, דהא הדין הוא דמצות תלמוד תורה נדחית מפני שאר מצות, דאם אי אפשר לעשות המצוה אלא אם יבטל מתלמוד תורה, צריך להפסיק לימודו ולקיים המצוה, וא"כ קשה מדוע הותר לו להתבטל ממצות ישיבת ארץ ישראל ולצאת לחז"ל כדי ללמוד תורה. ואין לומר דמותר כיון דיכול לקיים מצות ישיבת ארץ ישראל אח"כ כשיחזור לארץ, ואין זו מצוה עוברת, דסו"ס בזמן שנמצא בחז"ל אינו מקיים המצוה, ושפיר מיקרי "מצוה עוברת".

ב מדברי הרמב"ן (בהשגותיו לספר המצות שכתב העשין ד') משמע דזה "מצוה חיובית", שכתב: היא מצות עשה לדורות **מתחייב** כל יחיד ממנו". הרי דהמצוה של ישיבה בארץ ישראל הוא "מצוה חיובית", כמו תפילין ולולב, דכל אחד מחייב לקיים מצוה זו. אבל השל"ה (שער האותיות אות הק"ף, קדושת האכילה) כתב דזה "מצוה קיומית", דאינו מחויב בזה, רק אם יושב בארץ ישראל הוא מקיים מצוה. וז"ל: כל הנוסע לארץ הקדושה, נוסע בשביל לקדש את עצמו, ולקיים המצוה אשר שמה, כענין שאמרו בסוטה (דף יד.) דרש רבי שמלאי מפני מה נתאוו משה רבינו ליכנס לארץ ישראל, וכי לאכול מפריה הוא צריך כו', אלא לקיים המצות התלויות בארץ. והענין, כי ראוי לאדם להביא את עצמו ליד חיוב מצוה, כדי לקיימה, "א"ע"פ שאין מחויב בה" יביא עצמו ליד חיוב. ומי שאינו עושה כן, לפעמים נענש, בעת שהדין שלמעלה מתוח, ע"כ. הרי דסובר דזה רק "מצוה קיומית". ול"כ האבני נזר (וי"ד סימן תנ"ד אות ס"ב, ד"ה אות ד') דזה רק "מצוה קיומית", וז"ל: כל מה שאמרנו מענין ישיבת ארץ ישראל, היינו שאם עלה מקיים אח"כ בישיבתה מצוה השקולה כנגד כל המצות, אבל אין חיוב לעלות. ומ"מ נראה שהעלייה לארץ ישראל היא כמו הלובש בגד בת ד' כנפות כדי שיתחייב בציצית, ואם אינו לובש בעידן ריתחא ענשינו, ע"כ. ול"כ באגרת קודש (למהרש"ב, ח"ד עמוד ק"צ), וז"ל: וכי אפשר לומר על רובא דישיראל שבחז"ל ובהם כמה צדיקים וגדולים שעוברים עבירה ח"ו, דבדואי דאף אם ישיבת ארץ ישראל הוא מ"ע מה"ת, אין לומר דכשאינו עולה עושה עבירה ח"ו, כי אינו מצות עשה שהזמן גרמא שמחויב לקיימו, רק כשעולה מקיים מצות עשה, ע"כ.

וכ"כ באגרות משה (אה"ע ח"א סימן ק"ב ד"ה ובדבר שאלתך) דזה "מצוה קיומית", וז"ל: פשוט דבזמן הזה (משמע מלשוננו דרך בזמן הזה אין זה מצוה חיובית, וצ"ע החילוק) אין זה מצוה חיובית שעל הגוף, דא"כ היה ממילא נמצא שאסור לדור בחז"ל משום שעובר על עשה, כמו מי שילבש בגד של ד' כנפות בלא ציצית שיש איסור ללבוש כדי שלא יעבור על עשה דציצית, ולא הוזכר איסור אלא על הדר בא"י שאסור לצאת ע"מ לשכון בחז"ל, וג"כ זה ודאי אינו איסור לאו, דרק ליושבי ארץ ישראל יש איסור שאסור חכמים, אבל מצד העשה אינה חיובית אלא כשדר שם מקיים מצוה.

ג ו"כ בכתר תורה (דף ה:) דמצוה קיומית אינו דוחה מצות תלמוד תורה, וז"ל: לכן אחי אל תחמול עליו ואל תשמה לו ליצר הרע להפסיק מללמוד אפי' רגע אחד ולחפש מצות, וזה לכן הכלל כל מצוה שזמנה קבוע ושעתה עוברת זה לא צוהה התורה לסור ממנה או לבטלה, וכן כל מצוה שזמנה לידך או מצוה שאי אפשר לעשותה ע"י אחרים ג"כ אין אתה בן חורין להבטל ממנה, אבל לחפש מצות [שאינו מחויב] ולהניח תלמוד תורה, אין לך מצוה בתורה החשובה ממנה, ואפילו המצות שאדם אוכל פירותיהם בעוה"ז והקדן קיימת לו לעולם הבא וכו' אין צריך לבטל מן התורה ולחפש מצות.

ד ומדבריו חזינו דאין זה היתר גרידא לצאת לחז"ל, רק חובה לילך אחר רבו לעבר לים ללמוד תורה.

סגולת אריה"ק ע"פ הדרכת הרה"צ מ'אראד אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים

א ת"ח ויר"ש וועט טון פאר אייך די סגולה בנאמנות, די אריה"ק איז מבטיח "יבער לבו לשמים לטובה, ותראה פלאים". שטרענג קאנפידענשעל. מיקען עס געבען פון מעשך

תולדות של בעל החזון יחזקאל זי"ע

טרם שנשלח רבינו החזון יחזקאל ע"י הרוסים לסיביר, הרהר רבינו החזון יחזקאל הרבה במה שקרה לו, ומדוע דנו אותו מן השמים בכל הרעות אשר באו עליו, שהרי אמרו חז"ל אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן גזרין עליו מלמעלה, חזר רבינו במחשבתו על כל ההוראות שהורה בתור רב, ועל כל התשובות שהשיב בהלכה, ועל כל פסקי הדין שהוציא מתחת ידו, עד שגמר בליבו שכל הגזירות והעניינים שבאו עליו היו מפני שתי תשובות בהלכה, האחת בענין גט, והשניה בדיני מקואות, וחשש שמא לא הורה כהלכה. כאשר שוחרר רבינו והגיע לווילנא, נפגש עם הגר"ר חיים עוזר, וסיפר לו מהרהוריו שמפני שתי התשובות האלה עברו עליו כל התלאות והרעות, אלא שהגר"ר חיים עוזר ביטל את חששותיו, וענה לו שבענין הגט אף הוא פסק כן להלכה ממש, ובענין המקואות פלפל עמו והוכיח לו שטוב והגון פסק להלכה. (פרקי חיים עמוד כ"ג).

הוא, דמי ששונא לחבירו, אינו יכול להזכיר שמו. וזהו שאמר יעקב לבניו: כשאתם אומרים לי "כתונת בנך", בלי הזכרת שמו, ו"טרופ טורף" השם "יוסף" מפיכם, זה סימן ד"חיה רעה" והיינו יהודה שנמשל לאריה, הרגו - "אכלתהו", וכמו שפירש"י הלן (מט:ט) עה"פ "מטרף בני עליה". ולפ"ז יש לדקדק על עשו שבגורל משטמתו קראו "יעקב", וגם קראו "אחי".

ויש לומר דתורתנו הק' מלמדת אותנו שנדע ונכיר השקד של עשו ובניו בכל הדורות, דאף שבאיזו מדינות מקרבים אותנו כביכול בגלוי, אבל בקרבם ישימו ארבעם. והכי פירושו "וישטם עשו את יעקב" בלבו תמיד, כדברי רשב"י (ספרי בהעלותך ס"ט) הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב, אבל זה רק בלבו, ולא בגלוי. וממשיך הפסוק דזה משום "על הברכה אשר ברכו אביו", והיינו הברכה אשר בידך יעקב לעשו ד"והיה כאשר תריד ופרקת עולך", ולכן מקרב בגלוי את בני ישראל כדי שירדו

ויתרחקו ח"ו מדרך תורתנו הק', ואז "יקרבו ימי אבל אבי" שיתאבל על שנתרחקו בני ישראל מעבודת ה', "ואהרגה את יעקב" במה שאקרב אותו אלי בגלוי כמו שהגו אחוה בין שני אחים, וזה "אחי", דעל ידי ההתקרבות אז "ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם", ויתקיים "ופרקת עולו מעל צואריך".

וכשנדע הדבר לרבקה כי עצת עשו להסתיר המשטמה בלבו, יעצה את יעקב שיברח אצל לבן אחיה, ויהיה אצלו רועה, דנסיון העוני קל מנסיון העושר, ויוכל לקיים תורתנו הק' ומצותיה, וממילא יקוים בו מה שאמרו (אבות פ"ד מ"ט) כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר. וזהו שאמר יעקב למלאכיו להגיד לעשו "עם לבן" הייתי טפל ועני, "גרת" ותרג"ג מצותי שמרתי מעוני, ועתה הגיע הזמן שיהא לנו ולכל בני ישראל כל טוב לקיים התורה מעושר.

לע"נ הגר"ר נחום ב"ר יעקב וויזנפעלד זצ"ל יא"צ ב' כסלו

לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל, והרבייתי את זרעך ככוכבי השמים, ונתתי לזרעך את כל הארצות האל. לשם מה כפל דבריו על נתינת הארצות? ונראה דאמרו במדרש רבה (פרשה ס"ד): למה נאמר "האל", ולא "האלה", אלא נאמר "האל" לומר דרך מקצתן (ז' עמים) אני נותן לך עכשיו, ואימתי אני נותן לך את השאר (קניני קניזי וקדמוני), לעתיד לבוא, ע"כ. ולפ"ז פירוש הפסוקים הוא כך: "כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל", והיינו ארצות שבעה גוים. אבל לעתיד לבוא כש"הרבייתי את זרעך ככוכבי השמים", אז "ונתתי לזרעך את כל הארצות האל", דאז אוסיף לתת לזרעך על ארץ כנען גם הארצות האלה של קניזי וקדמוני.

ולפיכך בפסוק הראשון שמשטעני בנחלת שבעת עמים אשר גם יצחק התנחל שם, נאמר "לך" ולזרעך. אבל בפסוק השני שמשטעני בנחלת שלש ארצות לעתיד לבוא כשירבו ככוכבי השמים לרוב, כתוב רק "ולזרעך" לבד.

אי מהני פדיון באיסורי הנאה. אמרו בע"ז (דף מט.) נטל מן האשירה עצים, העצים אסורה בהנאה, אפה בו את הפת, אסורה הפת בהנאה. ואם הפת נתערבה בפת אחר של היתר - אמרו חכמים דכולן אסורות בהנאה, אבל ר' אליעזר אומר יולך הנאה דמי העצים לים המלח ויבער את דמיהם שם, ונמצא שלא נהנה מהם, ואזי מותר הפת בהנאה. ואמרו לו חכמים לר' אליעזר, דלא מועיל הולכת הנאה לים המלח, כי אין פדיון לעבודה זרה, ולכן הפת נשארת באיסורה.

וכתב החזון יחזקאל (עמ"ס פסחים דף כז.) וז"ל: כיון דמגדר פדיון נגעו בה בתקנתא דר' אליעזר שיוולך הנאה לים המלח, א"כ ליתא לתקנה זו אלא כשנטל דמי היתר ממקום אחר ומוליקם לים המלח, דאז נראה כאילו נפדה האיסור וחל על תמורתו - על היתר, אבל הולכת הנאה לים המלח מתוך התערובת עצמה לא מהני, דהא קודם שהולך הנאה לים המלח, הרי התערובת עצמה כולה אסורה בהנאה וכו', דכיון שאותו דבר הוא אסור

בהנאה, אינו נעשה דמים לדבר אחר לפדות בו דבר האסור שיהא האיסור נתפס בו, ויהיה תמורתו בתורת דמיו, עכ"ל.

והנה נחלקו הראשונים אי מהני פדיון לר' אליעזר בשאר איסורי הנאה שנתערבו: דעת הר"ן ובעה"מ (שם), והר"ש (ערלה פ"ג מ"ז ד"ה כולן ידלקו), דדוקא בעבודה זרה מהני פדיון ולא בשאר איסורי הנאה. אבל דעת הרשב"ם (הביאו הר"ן), דאף בשאר איסורי הנאה מהני פדיון, וכן דעת הרמב"ן (ד"ה ומכאן נלמוד), והריטב"א (ד"ה גמרא).

וע' ברמב"ן וריטב"א דהסברא לחלק בין עבודה זרה לאיסורי הנאה, כיון דעבודה זרה תופסת את דמיה, לכן כשמולך הנאה לים המלח נראה כפודה את גוף האיסור, אבל בשאר איסורי הנאה שאין תופסין את דמיהם לא מהני פדיון, ואף דהעבודה זרה עצמה לעולם באיסורא קיימא ואינה ניתרת בפדיון, מ"מ הכא סגי בהכי כיון דאין איסורו אלא מדרבנן.

וכתב בחזון יחזקאל וז"ל: האמת תורה דרכה דהא דאמר ר' אליעזר יולך הנאה לים המלח, משום גדר פדיון נגעו בה, דנראה כאילו פדה את האיסור ונתפס פדיונו והולך את האיסור לים המלח, ומהאי טעמא מחלקים הרבה ראשונים בין איסורי עבודה זרה לשאר איסורי הנאה, וסוברים דכי אמר ר' אליעזר יולך הנאה לים המלח היינו דוקא גבי עבודה זרה שתופסת את דמיה, וכשמולך הנאה לים המלח כאילו מולך האיסור וכו', ומהאי טעמא דכיון שכל היתרו של ר' אליעזר בהולכת הנאה לים המלח הוא משום גדר פדיון, הכריע במחנה אפרים (הלכות מאכלות אסורות פט"ז הלכה כ') כמאן דאמר שיוולך דמי אותה הפת לים המלח, ולא סגי בהולכת הנאת דמי עצים, דהוי עתה דבר שאין בו ממש, ודבר שאין בו ממש לית ביה פדיון.

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר
חלת לחם על הלכות חלה - ברכת הבית על מסכת חלה
במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי

חדש ויצא לאור

חדושי רבנו חיים הלוי

**על הרמב"ם
עם מורשת הגר"ח**

• כרך ראשון •

ירל מחדש כרוספת כבאות. ציונים. עיונים. כותרות. מקורות ומילואים

**מהדורה מושקעת ומרחבת
בעריכת מכון מורשת הגר"ח לאחר
הרכה שנים ביגיעה עצומה**

הספר יצא לאור במסגרת פרויקט "מורשת הגר"ח" של מכון מורשת הגר"ח, המיועץ על ידי הרבנים הגדולים של אגודת ישראל, ונעשה על ידי מכון מורשת הגר"ח, המיועץ על ידי הרבנים הגדולים של אגודת ישראל.

מכון מורשת הגר"ח
morehshagracha@gmail.com

הפצה ראשית:
עם הספר "לעושי"

מכון מורשת הגר"ח
מיועץ על ידי הרבנים הגדולים של אגודת ישראל

ה וע' ברא"ש (סימן ט') שכתב, דכל מה דמהני פדיון היינו דוקא דבר שאין ממשות האיסור בעין כמו פת ובגד, אבל אם ממשות האיסור בעין, לא מהני פדיון אפי' באיסורי עבודה זרה שתופסים את דמיהם.

זכות העלון מוקדשת
לעילוי נשמת המנוח היקר
מר אבי אנזור בן
פרידה ע"ה

אוצרות יוסף

מאוצרותיו של מו"ר הרב יוסף מוגרבי שליט"א

פְּרִשֶׁת תּוֹלְדוֹת

גליון מס' 38.
תשפ"ג

לְבָבוֹת וּלְהִתְחַנֵּן - עַל רוּחָנִיּוֹת!

וַיִּשָּׂא עֵשׂוֹ קֶלֶו וַיִּבְדֵּךְ (כז, לח) במדרש תנחומא מובא: "רבי אלעזר אומר: שלוש דמעות הזיל עשו הרשע, אחד מעינו של ימין, ואחת מעינו של שמאל, והשלישית נקשרה בעינו ולא ירדה... בוא וראה כמה שלוה נתן לו הקדוש ברוך הוא, שנאמר (תהילים פ, ו) "האכלתם לחם דמעה ותשקמו בדמעות שלישי", שלוש אין כתיב אלא שלישי, שלא היו שלוש שלמות".

כל הטובה שיש לגויים עד היום, למעלה מארבעת אלפים שנה, היא מחמת אותן דמעות בודדות שהוריד עשו. שאל הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זיע"א: יש לנו בהלכות תערובות הלכה של בטל בשישים. כמה דמעות בכו ישראל מאז ועד היום? מיליארדים! ואיך לא התבטלו הדמעות הבודדות של עשו בכל מיליארדי הדמעות הללו של ישראל?

והשיב: ההלכה היא, שמין במינו לא בטל אפילו באלף, וממילא אם הדמעות שלנו הן ממין הדמעות של עשו - אין דמעות עשו מתבטלות.

על מה בכה עשו? - על גשמיות.

ועל מה אנחנו בוכים? על כסף ובריאות והצלחה, ועל שאר עניינים גשמיים.

אם היינו בוכים על גלות השכינה ועל רוחניות, הדמעות שלנו היו מסוג שונה משל עשו, ומזמן כבר היה מגיע המשיח.

הבעיה היא, שאדם לא בוכה על שלא הבין תוספות ולא קם בזמן לשחרית. הוא יבכה אם יפטרו אותו מהעבודה. אם מתגלה אצל הילד מחלה, ה' ישמור, אדם בוכה, אבל למה הוא לא בוכה כשהילד שלו לא אוהב ללמוד? למה הוא לא בוכה כשהילד שלו משקר? למה לא בוכים כשהילד ראה פעם אחת מראה אסור? על גשמיות כולם בוכים, ומה עם בכיות על הרוחניות, שזה מה שחשוב באמת!?

רק פַח הַתּוֹרָה מִגֵּן עֲלֵינוּ מְאוּבָּיְנוּ

וְהָיָה פֶּאֶשׁוֹ תְּרִיד וּפְרִקֶתָּ עָלוּ מֵעַל צְוֹאֲרֶךְ (כז, מ) פירש רש"י: "כאשר תריד - לשון צער, כמו אריד בשיחי, כלומר כשיעברו ישראל על התורה, ויהיה לך פתחון פה להצטער על הברכות שנטל, ופרקת עולו".

נגזר על עשו "ואת אחיך תעבוד", אבל זה רק כאשר ישראל עושים רצון ה'.

אם ח"ו ישראל פורקים עול ואינם מקיימים את התורה, מתקיים "ופרקת עולו מעל צוארך", עשו שולט על עם ישראל, וזוכה להצלחה גדולה.

כל זמן שישאל לומדים תורה ומקיימים מצוות, הם שולטים על הגויים. שום גוי לא יכול לעשות להם רעה. בארצות הגולה - בעיראק ובתוניס, במרוקו, בסוריה ובלבנון, כל זמן שהיו בעם ישראל חכמים גדולים, ושמעו ישראל לחכמים וקיימו את התורה - ישבו בשלוה ובבטחה, בלי צבא ובלי דגל, בלי ימ"מ ובלי יס"מ. ישבו בבתים פתוחים בין הערבים, ולא פחדו, ולא הזיקו להם הגויים. הגויים היו מכבדים יהודים יותר ממה שיהודים מכבדים היום יהודים. ולמה? כי היתה תורה.

כשמנסים להקים ח"ו מדינה בלי תורה, לא יעזור לא צבא ולא יס"מ, לא ראש ממשלה ולא רמטכ"ל. הישמעאלים הולכים ומתחזקים, ושום כוח טבעי לא יכול להגן עלינו מהם.

*

אפילו עשו הרשע הכיר בכח התורה הקדושה, וניתן ללמוד זאת מדבריו: "יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי".

עשו כועס מאד, הוא מלא שנאה כלפי יעקב ורוצה לרצוח אותו. מדוע, אם כן, הוא אינו מתנפל עליו מיד והורגו? למה הוא מחכה עד שיקרבו ימי אבל אביו, ורק אז יהרוג את אחיו?

הרה"ק רבי סלימאן מני זיע"א, שהיה רבה של חברון ומגדולי רבני בבל, תירץ שעשו ידע היטב, שכל זמן שיעקב לומד תורה - אין בכוחו לנגוע בו לרעה ולהורגו. אין סיכוי! אם יש תורה, יש שמירה מכל המזיקים ומכל הרשעים. מתי יוכל עשו להרוג את יעקב? - רק כאשר "יקרבו ימי אבל אבי", כאשר יעקב יהא אבל על יצחק, ואבל אסור בתלמוד תורה. רק אז, כשלא תהיה לו זכות של לימוד תורה - תהיה אפשרות לפגוע בו. עשו הרשע ידע מהי תורה, וישראל לא יודעים מהי תורה! עלינו לדעת ולזכור תמיד, שרק בכח התורה הקדושה יכולים אנו להינצל מעשו ומישמעאל, ומכל שונאינו ואויבי נפשנו.

חיד וראה את הטוב-ב

ומספרים על יהודי שהתגורר בדיירה בת שלשה חדרים והיו לו חמשה ילדים והצפיפות הייתה נוראה ובצר לו שמע לעצת ידיד קרוב ושלח מכתב אל כ"ק האדמו"ר מלאובביטש זצ"ל בו תנה את "צרתו" והאריך לספר על הקשיים שעוברים הוא ובני ביתו ובקש את ברפת האדמו"ר לזכות לבית נאה ומרוח.

ואכן לאחר שבועות מספר הגיעה מעטפה לביתו ובה מכתב תשובה מאת כ"ק האדמו"ר זצ"ל, וכשפתח את המכתב ראה בו ארבע תשובות בלבד: בתשובה הראשונה היה כתוב: ראשית כל רצוני לאחל לך מזל טוב שהתחתנת, הן פמה רוקים ורוקות עדין לא זכו לך. בתשובה השנייה היה כתוב: מזל טוב על חמשת הילדים להם זכית, הן פמה משועים לילד אחד ועדין לא זכו. בתשובה השלישית היה כתוב: מזל טוב על הדיירה שרכשת, הלא רבים הם שעדין אין להם קורת גג משלהם. ובתשובה הרביעית הוסיף הרבי וכתב: עכשו התבונן ועשה כדברי, שב ותודה להשם יתברך על כל מה שנתן לך ותחשב מה עוד חסר לך ותכתב לי... ופני האיש חפו!

כמה כפויי טובה אנו? מתלוננים ומתלוננים בלי סוף. אף האם עצרנו מדי פעם להתבונן על כל החסד שאופף אותנו, על כל הטוב שגומל עמנו הבורא גם כשלא מגיע לנו? כבר אמר אחד החכמים ובצדק: מדי פעם אנו נזכרים במה שיש לנו, אף תמיד אנו עסוקים במה שאין לנו.

וכאותו מעשה בעשיר שנפל מנכסיו והלך עם נעלים שלא "לפי כבודו" והיה סר וזועף מדוע צריך ללכת עם נעלים פשוטות ללא סמלים ומתגים וכשראה מולו יהודי קטע בשתי רגליו ואמר לו שלום בשמחה אמר: בטפשותי הייתי בצער שאין לי נעלים עד שהראו לי מה זה אדם ללא רגלים, הן בוששה וכלמה תכסה פנינו רק בחשבנו כמה נרגנים אנו וכמה חסרי דרך ארץ אנו כלפי שמיא ומדוע שלא נודה בחייוף על הטוב שיש לנו ובשפע?

ומוכא בספר ארחות החיים שמרן ראש הישיבה הגרא"מ שף זצ"ל אמר פעם בשיחת חזיק שפאשר אנו עומדים ומתבוננים במזמור שיר חנכת הבית לדוד, אותו שורר דוד, המלך האהוב, לאלקיו, מתפשים אנו את חנכת הבית, את השמחה ואיננו מוצאים זאת, אדרבא, מוצאים שם דברים לא נעימים, כגון: "שועתי אליך ותפאני" או "העלית מן שאול נפשי" וגם "חייטני מירדי בור" ואם כן איזה מזמור זה ולשמחה מה זו עושה?

צעק ראש הישיבה ממעמקי לבו ואמר: דעו רבותי, טבע הוא בעולם שמי שיש לו מנה רוצה מאתים ואין אדם מת ורצי תאותו בידו, דוד המלך למד אותנו שגם כשיש קשיים ובעיות צריכים לראות את הטוב, אתה חולה? תודה להשם יתברך שאתה בבית ולא בבית חולים, בזו אותך? תשמח שזה בסתר ולא ברבים, תודה על החיים ועל הטוב שיש בהם, הלא באים לראש הישיבה עשירי עולם, אנשים הנראים כמאשרים עם מכוניות ומזכירים, אף אף אחד מהם לא שמח, ואם אדם יזכה לחשב על הטוב שיש ברע אזי יוכל לחיף ולעבר את העולם בשמחה ובששון.

כיצד מוכיחין?

עלון מס' 12

תפקידו של "מגיד"

מפני עונש הגיהנום וכו'. באזהרות וחרדות אלו שבר את רוחכם לגמרי עד דכא, לבכם נשבר בקרבכם עד שחלק מכם חזרו בתשובה. אלא שבעקבות כך נעשיתם רצוצים ונדכאים ולא נותרה בכם חיות להתחיל ללמוד. היו אף כאלו שמרוב דכאון לא שתו ליבם לדבריו כלל.

אבל דרכי בדרשתי לנסות לתאר את גודל מעלת השבת, מהי שבת, הדגשתי את התענוג שבשבת ושגב רוממותה, כמו כן גיליתי לכם עד כמה נעלה ונשגב להתיישב ליד דף הגמרא, מתיקות התורה כמה טובה היא לחנך ולגדל בנים ובני בנים חכמים ונבונים אוהבי ה' ויראי אלקים אנשי אמת זרע קודש בה' דבקים להדריך את הבית בדרך הישר, ולקיים את כל המצוות וההנהגות הטובות באופן המביא נחת רוח ליוצרם. לאחר דרשה כזו חשתם מרוממים, מתמלאים בכוחו ומקבלים 'געשמאק' וחשק בעבודת הבורא. באופן כזה ניתן להתעלות ולהתרומם.

בעיירה הורודוק שבליטא כיהן מגיד מישרים שהטיף מוסרו לבני העיר בענייני שבת, כשרות, טהרת הבית וכיוצא בזה. משנלקח המגיד לבית עולמו, נתמנה הרה"ק רבי מנדל'ה מוויטבסק למגיד במקומו.

כעבור תקופה קצרה ניכרה התרוממות מיוחדת בקרב בני הקהילה, הם עלו והתעלו בתורה, בעבודת ה', בתפילה וביתר העניינים שעליהם עורר הרה"ק מוויטבסק.

באחד הימים נכנס אליו אחד מבני העיר ותהה לפניו: ברצוננו להבין, הלא גם לפני מר היה לנו מגיד מישרים משכמו ומעלה, צדיק גדול שגם הוא השמיע לנו דברי מוסר, והנה אתם תוך זמן קצר הצלחתם להביא את כולם להתעלות והתרוממות! האם המגיד הקודם לא היה ירא שמים!?

השיב לו הרה"ק מוויטבסק: המגיד הקודם אכן היה ירא שמים, אך הוא נהג תמיד להטיף מוסר ולייסר אתכם על כך שדרככם אינה טובה, מתריע על עוונות ופשעים ומזהיר

מיומנו של איש חינוך ירושלמי

הנער חשב רגע, וענה בכנות: 'זוועה'.

'למה? אני שואל אותך, מה קרה? מה כבר עשית?'

'אני מרגיש שהערך שלי ירד בעיניו' השיב הנער.

'הנה' אמרתי לו 'יש לך תשובה!'

'עכשיו הבנתי!' אמר הנער...

כעבור חודשים אחדים, מספר בחורים בחדרו של אותו הנער, התווכחו על נושא מסויים. עמדתי מאחורי הדלת והאזנתי לטיעונים שהעלו. ולפתע מה שומעות אוזניי? אותו הנער השתמש בטקטיקה שלי, כדי להבהיר את עמדתו בנושא המדובר!

זה ממש היה מאלף לראות ולהווכח איך נער צעיר קלט את כיוון החשיבה הנכון, ועשה בו שימוש הלאה בדיון אחר...

בשיחה שהייתה לי עם אחד מתלמידיי בישיבה קטנה, עלה לדיון ענין 'עישון נרגילה', שאני מאוד התנגדתי לקיומו. התלמיד תבע לדעת למה, מה הבעיה בנרגילה? למה אני חושב כך? מי אמר לי שזה לא טוב?

התחלנו לדבר על נושא "תרבות הפנאי" ועל איך בן ישיבה צריך להראות בזמני הרפיה שלו, אך הנער אמר: לא השתכנעת!

ולפתע הייתה לי סייעתא דשמיא למצוא את המילים הנכונות. אמרתי לו: עצום עיניך, ותנסה לדמיין שאתה יושב בגן סאקר עם חברים במעגל, ומעשן נרגילה, ופתאום עובר במקום ראש הישיבה [או כל אדם אחר המעריך אותך ויודע שאתה בחור מתמיד ומצטיין] ורואה אותך בשעת מעשה, איך התחושה שלך?

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"נ, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

כיצד מגיב מחנך כאשר ארבעה מתלמידיו עשו מעשה חמור, ואחד מהארבעה נמצא בתקופה נפלאה של עלייה והתרוממות והצלחה בלימודיו?

[מתוך מכתב שפורסם בעלון "נאמנים לכם", מנחם אב תשפ"ב]

שלום וברכה. שמי אריאל.

הייתי תלמיד בעייתי שמאתגר מאוד את הרבנים שלו. הייתי חולם וגם מפריע בשיעורים, מאחר להכנס לכיתה בגמר כל הפסקה, ובעיקר - עושה הרבה שטויות...

לא הייתי לבדי. היינו חבורה של ארבעה: יאיר, אורי, מיכאל ואני. יחד היינו עושים את כל השטויות שבעולם.

כל זה היה עד שעלינו לכיתה ו'. הגיע אלינו אז, רב חדש.

כבר מהרגע הראשון אהבתי אותו. הוא היה חכם, שנון, מצחיק ומעניין, אדיב ואהוב על כולם. הוא ידע לשים לנו גבולות בריאים ולהעניק יחס אישי לכל אחד, והרגשתי שהוא אוהב אותי יותר מכולם.

האמת - כולם הרגישו כך...

באותה שנה כיתתנו התקדמה בצורה מדהימה, ממוצע הציונים עלה, המשמעת הייתה כמעט מוחלטת, והתלמידים - עד כמה שזה נשמע מוזר - פשוט נהנו ללמוד.

חוץ משלושה תלמידים - יאיר, אורי ומיכאל. הם המשיכו במעשי הקונדס שלהם. בתחילה הם ניסו לשכנע אותי להצטרף למעלליהם, אך לא רציתי לאכזב את הרב שכל כך אהבתי וכיבדתי, ולכן סירבתי להם.

הם המשיכו לשדל אותי להצטרף לתעלולים שונים, עד שבאחת הפעמים הסכמתי להצטרף באופן חד פעמי לתעלול שהם תכננו.

באותו רגע לא ידעתי באיזה סדר גודל של מעשה, מדובר... אני מעדיף לא להכנס לפרטים. אסתפק בעובדה שכל מי שהיה שותף למעשה, נזרק לאלתר מבית הספר, לצמיתות!!!

את מה שקרה למחרת, נראה לי שלעולם לא אשכח. הרב נכנס לכיתה עם פנים כעוסות וכואבות. היה לו מבט משולב של כעס עם כאב ואכזבה. קשה היה לנו לראותו כך. אחריו נכנסו לכיתה המנהל והמפקח. השלושה נעמדו בפנים חתומות סביב שולחנו של הרב.

לאחר כמה רגעי דממה פתח המנהל ואמר: ברגע שנגלה מי עשה מעשה איום זה, הוא יסולק מכאן לצמיתות.

ידענו שלא מדובר ב'סתם' איומים.

ניסיתי לקוות שלא ילשינו עלינו, אך למחרת התברר לי להוותי, שתקוותי הייתה תקות שוא.

הרב נכנס לכיתה עם אותו מבט כעוס וכואב, אך בעוצמה גבוהה יותר.

ואז הוא אמר: אורי, יאיר ומיכאל, גשו למנהל. הוא ממתין לכם במשרדו.

חכיתי שהרב יזכיר גם את שמי. אך לא. זה לא קרה...

כאמור, השלושה, עם עוד מספר תלמידים מכיתות אחרות נזרקו לצמיתות מבית הספר.

לא ידעתי מה עלי לעשות. האם להודות שגם אני שותף 'חוקי' למעשה שנעשה כאן, או לשתוק. לבסוף החלטתי להתנהג כרגיל והמשכתי בלימודי עד סוף כיתה ח'. עם הזמן הסיפור הלך ונשתכח ממני, אך עדיין העיקר עלי המצפון שעשיתי מעשה גרוע מבלי להתנצל עליו.

באותה תקופה של סיום לימודי בכתה ח', ניגשתי לרב האהוב של כיתה ו'.

"בטח הרב זוכר את מה שעשו התלמידים באמצע השנה ובעקבות כך סולקו מספסל הלימודים". פתחתי את השיחה בראש מורכן.

"בודאי שאני זוכר" השיב הרב בהחלטיות.

"ובכן" גמגמתי קלות, "לא נעים לי כל כך... אבל... אבל גם אני..."

"אני יודע" קטע אותי המחנך.

הסתכלתי עליו תוך נסיון להבין מה בדיוק הוא יודע.

הוא התקרב אליי, הניח ידו על כתפי ואמר לי בשקט: "מה נראה לך? שלא ידעתי שהיית שם?! בטח שידעתי!"

הייתי בהלם מוחלט.

"אבל... אם הרב ידע... אז למה לא...??"

את המסר של הדברים שאמר לי אז, לא אשכח כל ימי:

"אתה יודע אריאל, בתורה יש הרבה עונשים, אבל שים לב, אף עונש לא יתקיים אלא אם כן יהיה ברור בוודאות גמורה כי אכן החוטא מעוניין בחטא ו'מצפצף' על החוק.

אבל מי שבסך הכל נכשל, או מעד באופן חד פעמי, לא מגיע לו עונש חמור.

אתה, לעומת חבריך, לא היית מעוניין בחטא. אמנם נכשלת ולא עמדת בפיתוי מול החברה, אך באמת אתה ילד טוב שהתקדמת המון ורצית להמשיך ולהצליח, אלא שמעדת מעידה קלה. על דבר כזה אינך ראוי לעונש כה חמור. לכן העלמתי עין ממך כאילו לא היית בכלל שותף למעשה..."

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

עלון זה נתרם לרפואת יוסף בן אסתר ולרפואת עדנה בת אסתר.

המשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 63

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

תולדות - תשפ"ג

עניין של חינוך

"ריח בגדיו"

על פסוק זה שנו חכמים: 'אל תקרי 'בגדיו' אלא בוגדיו' והם: יוסף משיתא ויקום איש צרורות, ובדברי חז"ל הקדושים אנו רואים את כוחם העצום של בעלי התשובה שבהחלטה אמיצה עוזבים דרכם הרעה לעבר עתיד טוב יותר. אך צריך להבין מה גרם לאותם 'בוגדיו' לחזור בתשובה? מהו הכוח המניע שעזרם? המתבונן יראה אצל יוסף משיתא שבפעם הראשונה הלך ונכנס לבית המקדש בשרירות לב לקחת לעצמו המנורה ובפעם השניה כבר לא הסכים אפילו במחיר הריגה וזה פלא גדול! שבתחילה היה מסוגל לעשות מעשה מעילה מההקדש ובין רגע חזר בתשובה? אלא מסבירים בעלי המוסר שמכיוון שנכנס פעם אחת לבית המקדש - הכוח הרוחני שהיה בבית המקדש החזירו בין רגע למוטב. זוהי מטרתנו בחינוך הבנים, כשאנו נמצאים בביתנו המחנך לתורה ודרך ארץ שומה עלינו להדריך ולכוון שכל הנכנס בשערי ביתנו יתבשם מאור התורה ומימילא יתעדנו מידותיו ומעשיו רק מכוח ההשפעה הרוחנית של הבית, ולואי ונזכה לכך.

מערכת שיעורי לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַח מַלְכִים

בְּשֵׁם אוֹמְרָם – מֶרֶן הַגֵּר"ח קֵינִיבֶסקי זִיע"א

"וַיַּעֲקֹב נָתַן לַעֲשׂוֹ לְחֵם וַיַּזִּיד עַד שָׁיִם וַיֹּאכַל וַיִּשֶׁת וַיִּקַּם וַיִּלְךְ וַיָּבֹז עֲשׂוֹ אֶת הַבְּכֹרָה" (כה', לד')

מידי שנה היה סח מרן שה"ת זצ"ל, בשם אביו מרן הסטייפלער זיע"א, וורט נפלא (המובא גם בתורת פרץ) וכשהיה אומר זאת מרן זיע"א היה מתרגש מכך עד דמעות... והוא בעניין הביזוי של עשיו את הבכורה: כי עשיו הרשע לא זו בלבד שהיה בז לבכורה אלא אף הביא את של רשעים לצחוק על יעקב אבינו שעשה כביכול מקח רע וקנה דבר שאין בו שוה כסף (הבכורה) בדבר שיש בו שוה כסף (ניד העדשים) ועשיו לאחר שמכר כדין את הבכורה בז לה וליעקב שרכשה. אולם לאחר שעבר זמן, אנו מוצאים שעשיו אומר: "וַיֹּאמֶר הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב לֵי יָהּ פְּעֻלִים אֶת-בְּכֹרְתִי לְקַח וְהִנֵּה עֲתָה לְקַח בְּרִכְתִּי..." (כו', לו'): צריך להבין! על מה הקצף הגדול? והרי עשיו בעצמו מכר לו ולא רק זאת אלא ביזה לחלוטין את הבכורה ולעג ליעקב שקנה אותה, אם כן מדוע ועל מה יצא קצפו? אלא מבאר מרן הסטייפלער על פי דברי חז"ל: כי בהיות ועשיו גדל אצל יצחק אבינו היה לו 'מושגים' בענייני רוחניות ועל אף שתאות ליבו היא המוליכה אותו והוא אינו עושה חשבוננו של עולם בשכר המצוות, אף על פי כן, לאחר שעוברת תאות ליבו הוא שב להתבונן ומגלה שאכן הוא המפסיד הגדול בקניין זה. אולם כדרכו של רשע הוא מחפש אשמים ועל כן יוצא קצפו על יעקב שמכר לו כביכול בעורמה אולם לא היא, כי באמת המכירה הייתה מושלמת והוא שרימה את עצמו.

ורבנו בחיי כתב שהמכירה מרמזת על כך שהרשע מחליף עולם עומד בעולם חולף אולם לאחר שמשיג את תאוותיו- הוא מתחרט על כך.

ומסיק מכך הסטייפלער בספרו: "והנה באמת כי הוא זה גם בעולם הזה. במי שמוותר על מצבו הרוחני של עסק התורה עבור הצלחות חומריות מדומות אשר לפי שעה נדמה לו כאילו הצליח הצלחה חשובה, אבל לאחר זמן מופג השמחה של השגת תשוקתו ובחיי היום יום טועם טעם מרור, כי צרות לא יחסרו בכל מצב... והקרחת במצבו הרוחני נשאר לעולם והולך ומתרחב מבלי יכולת לעצור בעדו. ואז רואה שהוא מרומה מכל הצדדים (כי העניינים הגשמיים מסתדרים אצל כל אחד כפי מזלו והמתרחק מן האיסור מסתדר לו כל הדרוש באופן היתר ואכמ"ל)."

סגולת השבוע: סגולה להנצל מכל פגע ונזק, מכל יצר ומשטין.

בספר 'קו הישר' פרק א' נחשפה סגולה יקרה שכדאי להכירה: מידי יום עם היציאה מהבית, להניח את היד על המזוזה, ופשוט להתפלל, לבקש מה' במילים הבאות: 'ריבוננו של עולם, חוסה נא עלי ומלטני מיצר הרע וכל כת דילה, אמן!' או לקרוא את קריאת שמע פרשה ראשונה עד 'ובשעריך'. כמה טוב כמה פשוט, כמה קל לבצוע וכמה כדאי, כמה שניות של תפילה כל יום בעת היציאה מהבית, על יד המזוזה, בעל 'קב הישר' מבטיח שזו סגולה להנצל מכל פגע ונזק, מכל יצר ומשטין, אחים יקרים, כמה שניות של תפילה ונקבל יום רגוע, איזו סגולה נפלאה!

מעשה שהיה...

חזוק חומות השבת | לדמותו של רבי אהרן קוטלר זצ"ל

רבי אהרן קוטלר זצ"ל, ראש ישיבת ליקווד, דאג לרוחנתו של כל יהודי ויהודי, ברוחניות ובגשמיות, ואם נודע לו על איזו בעיה שיש ליהודי לא נח ולא שקט ועשה כל מאמץ על מנת שהדבר יבוא על פתרונו. אם בדברים גשמיים נהג כף, על אחת כמה וכמה בדברים רוחניים. כשנודע לו על איזה דבר שצריך חזוק או על פרצה חלילה בכרם ה', היה משגשג מותניים וטורח ולא נרתע משום מכשול בדרכו עד לחזוק חומות התורה.

והנה ביום מן הימים שמע ראש הישיבה פי בסניף הדאר של ניו יורק עובדים יהודים בשבת רחמנא ליצלן, מחמת איומי הנהלת הדאר שאם לא יעבדו בשבת יפוטרו מן העבודה. רבי אהרן אָזר כגבר חלציו, ונסע למשרדי ההנהלה במטרה לשכנעם שיותרו לעובדים על יום העבודה של שבת קודש.

מנהלי הדאר בראותם את האורח החשוב מיד הושיבוהו בכסא מכבד ובקשו לדעת מה בפיו ומהי מטרת בואו, לשמע בקשתו השיבו לו, שמשום מה רוב מוסדות התורה שולחים את מכתביהם לקראת סוף השבוע, וכיון שישנה עבודה רבה בשבת אי אפשר לשחרר את העובדים היהודים ביום עמוס שכזה.

שמע זאת ראש הישיבה והחל מתרוצץ ממוסד למוסד ולבקש שלא ישלחו דאר בסוף השבוע כדי שהעובדים היהודים שבדאר יוכלו לקבל יום חפשי בשבת קודש ולא יחללוהו חס ושלום. ואכן מאמציו של ראש הישיבה נשארו פרי: מוסדות התורה חדלו מלשלוח דאר בסוף השבוע, והעובדים היהודים השתחררו מעבודתם ביום השבת.

הילולא דצדיקייא

רבנו רה"י
רבי אהרון
קוטלר
זצוק"ל
(נלב"ע ב'
בכסלו תשכ"ג)

הרב אהרון קוטלר זיע"א נולד בסוויסלוץ' בשנת ה'תרנ"ב, לאביו הרב שניאור זלמן פינס קוטלר, רב המקום. בילדותו ידע בעל פה את כל כ"ד ספרי התנ"ך. לאחר שהתייתם מהוריו בגיל צעיר התאכסן אצל קרוביו במינסק, שם הכיר את הרב רפאל ראובן גרוזובסקי זצ"ל שהשפיע עליו ללמוד בישיבת כנסת ישראל. הוא נכנס ללמוד בישיבה בגיל 13, ועקב כשרונותיו הצטרף לשיעור של הבחורים המבוגרים. הסבא מסלבודקה התבטא כי "כדאי להחזיק את כל התלמידים בישיבה ולו כדי ליצור את הסביבה בשביל 'אהרילה סוויסלוצ'ר". בגיל 22, נישא לרבנית חנה פרל ע"ה, בתו של הרב איסר זלמן מלצר זצ"ל, גיסו של ראש ישיבת סלובודקה הרב משה מרדכי אפשטיין זיע"א. לאחר נישואיו החל ללמד בישיבת עץ חיים בסלוצק שבראשה עמד חמיו. לאחר כשבע שנים נמלט מהקומוניסטים עם חלק ניכר מתלמידיו לעיר קלצק וישיבתו, ישיבת קלצק, גדלה. בשנת ת"ש, לאחר פרוץ מלחמת העולם השנייה, עברה הישיבה לוילנה וזמן קצר אחר כך, בהוראת הליטאים, עברה לעירייה הליטאית יאנובה. הרב קוטלר המשיך ללמד בישיבה לאחר הכיבוש הרוסי עד סגירתה בחודש שבט תש"א אז יצא דרך סיביר ויפן לארצות הברית. בשנת תשי"ג לאחר הפסח הגה את רעיון הקמת הישיבה, ולשם כך בחר בלייקווד - עיירת נופש באותם הזמנים, מתוך כוונה להרחיק את הישיבה משאונה של העיר הגדולה ניו יורק. בסוף ימיו מנתה הישיבה כ-120 תלמידים. הרב אהרון קוטלר נפטר בבי' בכסלו תשכ"ג. על שמו שכונת רמת אהרן בבני ברק וכן רחובות בכמה ערים בישראל. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו ועכ"א אמן!

שיעורי לב ארי שיעורי השקפה ומוסר

מפי הרב אריה יוסף שליט"א
אור יהודה - בני ברק - פתח תקוה

'שמעו ותחי נפשיכם'

להזמנת הרצאות ופרטים על השיעורים:
במייל: ornm123@gmail.com

עלון שבועי על פרשת השבוע ועוד נושאים.

העלון נכתב לעילוי נשמת סבינו מורינו הרב ששון הכהן ב"ר ישעיהו ומרת מרים זצ"ל

תענוג הפרשה

שבת קודש פרשת חיי שרה. ב' כסליו ה'תשפ"ג (26/11/2022)

כניסת שבת: י-ם: 16:00. ת"א: 16:15. חיפה: 16:04. ב"ש: 16:19

צאת השבת: י-ם: 17:15. ת"א: 17:16. חיפה: 17:14. ב"ש: 17:18

תענוג בפרשת השבוע:

ויתרוצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי ותלך לדרוש את ה'. בנים בחסידות ובקבלה זה מקביל לדעת – הולדת מוהי"ן ומחשבות של האדם. כשאדם רואה שהמחשבות שלו רצים בקרבו... פעם הוא רוצה לחשוב מחשבות ע"ז. ופעם מחשבות טובות. אז יאמר לעצמו: אם כן למה זה אנוכי? ולא יסכים לכך, לא נשארים במצב של שתי מחנות... לא פוסחים על שתי הסעיפים. וכמו שאמר הסבא מסלבודקא על מה שאמר אליהו הנביא לנביאי הבעל: אם ה' הוא האלוקים לכו אחריו, ואם הבעל לכו אחריו. שואל הסבא: למה הוא לא נתן דרך אמצעי? למה רק את שני הקצוות ההופכיים? או יהודי מאמין בה', או גוי מאמין בעבודה זרה? מה הבעיה עם משהו ככה באמצע...? קצת מזה וקצת מזה? כמו בברלין לפני השואה... ועונה הסבא תשובה יסודית לכל יהודי: אין אמצעי. אין פשרות. יש שתי דרכים. או שאתה יהודי לפי ההלכה, או שאתה גוי גמור. אין כאן משחקים ופשרות. לא עושים פעם ככה ופעם ככה. היהדות לא עובדת לפי ההבנה והמצב רוח שלי, ולפי האופנה השולטת... יש אמת והיא אחת: דבקות בה' ובתורתו. לדרוש את ה' ורק אותו. ולא שום שיטה ממוצעת ופשרנית אחרת...

תענוג לספר מהצדיקים

אהבה, ולא עניתי לו, אלא רק הסברתי לו פנים ואמרתיו לו בכל פעם: זה לא אתה שצועק. אתה יהודי טוב לב. זה רק הקליפות והיצרים הרעים שהתלבשו בך הם אלה שצועקים, אבל אני לא מאמין שיהודי טוב כמוך ככה יתנגד להנחת תפילין שלא מזיקים לאף אחד. וככה תקופה ארוכה, ובכל פעם הוא ראה שאני לא מתיימש ולמרות כל הפעולות שלו אני ממשקד להגיע בכל יום שיש, הוא התחיל להתרכז, ולדבר איתי יותר רגוע... ולאט לאט התחיל להתחבר אלי ולשמע אותי, ואני קירבתי אותו, וביקשתי ממנו גם להניח תפילין. ואמר שהוא רוצה אך בשום אופן לא יכול בגלוי ושחלילה אם יראו אותו או יצלמו אותו עם תפילין ותיהרס לו התדמית של האנטי שבנה לעצמו בעיר. וכעבור תקופה הוא ביקש ממני בעצמו תפילין סגורות בשקית והוא יילך לאיזה פינה שאף אחד לא רואה ויניח שם את התפילין... והייתי נותן לו תפילין סגורות עם הדף שצריך לקרוא והוא היה חוזר אלי לאחר כרבע שעה ומספר לי בסיפוק שהוא כבר הניח ואמר כל מה שצריך להגיד... והוא התחיל להיפתח אלי, וסיפר לי על עצמו, שהוא בן של רב מאד חשוב מירושלים, שבגיל 10 רב עם אבא שלו, ופזל לפיתויי הרחובות והנסיונות של אותם ימים, וברח מהבית לאיזה קיבוץ בצפון, ומאז לא ראה את אביו... ולא עשו לו בר מצווה ובחיים לא הניח תפילין ולא עלה לתורה... והוא מעוניין לעלות לתורה ולבוא לבית הכנסת כדי: "לראות איך זה..." והזמנתי אותו אלינו לשבת בבוקר. והנה התוצאה.

הרה"צ רבי חיים רפאל אסרף שליט"א מזקני חסידי חב"ד בפאריז-צרפת, סיפר שכשהיה ילד בן 8 בקזבלנקה שבמרוקו, הוא ישבת בבית הכנסת והניח רגל על רגל. ומיד חטף סתירה מזקן מופלג שראה את זה. ואמר לו: ככה לא יושבים בבית הכנסת! תוריד מיד את הרגל, ותשב בדרך ארץ! ומאז כבר כמעט שמונים שנה שאני לא מסוגל לשבת רגל על רגל בבית הכנסת.

בסוף ימיו של ב.ג. שאלו אותו אם הוא מתחרט על משהו שהוא עשה אולי לא טוב בפוליטיקה? וענה: לא! כל מה שעשיתי היה טוב. אבל על דבר אחד אני מתחרט: שפטרתי את בחורי הישיבות משירות צבאי. וכשיספרו את זה לבריסקער רב, אמר: תמיד ידעתי שהוא "שייגעץ" גדול, אבל "שוטה" גדול זה לא ידעתי. עד שהוא הולך ללכת מהעולם עם זכות כזו גדולה ויחידה, שתעמוד לו בעולם הבא לזכות, הוא מוותר על זה במחי יד. אולי באמת זה היה משמים שהוא אמר את זה כדי שלא יישארו לו שום זכויות.

תענוג מעניני דיוא :

השבוע ההסתה הפרועה וחסרת הרסן של כל מיני גורמים במחנה השמאל הקיצוני המובס והמפסיד. הגזימו בהתבטאויות נוראות נגד כל היקר והקדוש לעם ישראל. ולא משנה שכל מילה שיוצאת מהלוע הטמא והמטונף שלהם הוא שקר מתחילתו ועד סופו. ואין מה להתייחס אליהם בכלל, והם לא שווים את זה. אבל בבחינת: "הקהה את שיניו" ו"שיני רשעים שיברת" ו"ענה כסיל כאיוולתו" אני מרגיש צורך לענות לאחד מהמשימים שחושבים שרק להם מותר לדבר מה שהם רוצים על כל הקדוש והיקר, ואם איזה חרדי אומר משהו הוא צריך להתנצל. לא אעתיק

בשבוע שעבר למדו אלפי לומדי תורה את מאמרו של הרבי מליובאוויטש בליקוטי שיחות. על הפסוק: "וירא שם בשם ה' אל עולם" (בראשית כא, לג) ואומרים חז"ל: אל תקרי ויקרא, אלא ויקריא. שהיה מקריא את שמו של ה' בפי כל הברואים. כיצד? היה מביא לכל עובר ושב אכילה ושתייה, וכשרצו לשלם לו היה אומר להם וכי משלי אותם אוכלים? הלא משל ק-ל עולם אכלתם! ברכו ושבו לשמו. ומי שלא רצה? היה מחייב אותו בשלום יקר מאוד, בטענה שבמדבר שומם בנגב האוכל המוכן והשתייה עולים כפול, ואז הם העדיפו לברך לה' כדי להתחמק מהתשלום. שואל הרבי: לכאורה הרי התורה לא אומרת שתם פסוקים? אם כתוב שאברהם פרסם את שמו של ה' זה לא שתם, זה ממש כך שזה מה שהוא עשה בעולם. הקב"ה בעצמו מעיד על אברהם שלא היה מי שפרסם את שמו מבריאת העולם כמוהו. אז מה נגיד על אלו ששתם ענו מהשפה ולחוץ? איזה פרסום שם ה' יש כאן? הרי זה לא באמת השפיע עליהם? והרבי מסביר באריכות את העניין של "כופין אותו עד שיאמר רוצה אני" לכאורה איך אפשר לומר שהוא אומר "רוצה אני"? הרי זה רק בגלל שכופין אותו והוא לא באמת רוצה? אלא שלכל יהודי בפנימיותו יש נשמה אלוקית שרוצה לקיים את כל רצון ה', רק יש קליפות המסתירים בחיצוניות על זה. וצריך רק לקלף אותם ולהגלות את רצונו האמיתי לפועל גלוי.

והרבי מקשר את זה למבצעים שעושים חסידים בכל תחומי היהדות, ובהנחת תפילין. שיש כאלו השואלים: וכי מה שווה הנחת תפילין פעם אחת, של אדם רחוק לגמרי מתורה ומצוות? מה שווה הנחת תפילין או נטילת 4 מינים חד פעמית ועוד לפעמים ממש בלי רצון וחשק רק כי לא נעים לו לסרב, או שלוחצים עליו וכל כך מפצירים בו? והרבי אומר שזה לא נכון. אלא זה מעורר את הפנימיות של היהודי, ללא קשר למעשים החיצוניים שלו. וזה יביא אותו לבסוף לתשובה שלימה.

אנו לא צריכים להביא ראיות לדברי הרבי שהם שרירים, חיים וקיימים, והאמת עד לעצמו. אבל בגלל שכל כך למדתי את השיחה הזאת בכל השבוע שעבר, ובבית הכנסת בו אני מתפלל בשבת יש חסיד יקר, איש עסקים ואדם עסוק מאוד, אבל כבר כמה שנים שהוא לא מוותר יחד עם עוד שותף לעסקים, ומקימים בכל יום שיש דוכן הנחת תפילין בקניון בעיר בית שמש. והשבת הזו בבוקר הוא מגיע לבית הכנסת ואומר לנו: תיכף הולך להגיע אורח חשוב לתפילה. והוא הולך לעלות לתורה לכבוד הבר מצווה. וכולנו חשבנו שמדובר באיזה נער מבית חילוני שהולך לעשות בר מצווה. והנה נכנס לבית הכנסת אחד מהאנשים המוכרים בעיר כשונא יהדות וכל דבר שריח יהדות נמצא בו... לוחם כנגד ההתיישבות החרדית בעיר. ונכנס עם אוזניות דלוקות עם מוזיקה ופלאפון גדול בכיס... והחסיד מקבל אותו בסבר פנים יפות, ומבקש ממנו יפה לכבד את המתפללים, ולהוריד את האוזניות, ולהניח אותם בכניסה על המתלים. והוא כיבד והניח. ונכנס להתיישב, בלי לפתוח סידור ולדעת מה עושים. והחסיד קנה לו עלייה לתורה 200 ש"ח והוא עלה פעם ראשונה בחייו לתורה! בגיל שבעים ושתיים!

ומיד לאחר קריאת התורה יצא והלך. והחסיד ישב אחרי התפילה לספר לנו מה קרה כאן: לפני כמה שנים שהתחלתי להקים את דוכן "הנחת התפילין" הוא ראה אותי ועם עיניים יורקות שנאה ומלאות כעס וזעם, הוא החל לצרוח עלי, מול כולם שהוא לא ייתן לזה... וניסה מה שהוא רק יכול כדי להצר את צעדיי. ואני כל פעם החזרתו לו

את דבריו הטמאים... רק את ראשי הפרקים: כאילו שדרך התורה לא מתאימה לעידן המודרני, וזמנה וערכיה כבר עברו מהעולם. והוא מודיע לנו שהניצחון של היהדות הוא רק זמני... ואין לנו מה לחגוג, עפ"ל. *מעניין מאוד מה קידמה הטכנולוגיה של כל כלי המלחמה והקידמה של תוצרת כלי מלחמה את העולם? ידוע מה שאמר ר"א ווסרמן הי"ד כשהמציאו את הטילים: אם עד עכשיו היו כלי הרג שהיו הורגים רק מקומי ובצורה פרימיטיבית, אז עכשיו פיתחו כלי הרג ורצח אדירי ממדים שיכולים בבת אחת להפוך ולגדוע חיים של אזורים שלימים בעולם... אז מה התקדמנו כאן?? אם עד היום המלחמות היו מקומיות, אז עכשיו הם עולמיות ומסוכנות יותר... תראו מה מלאי הנשק הגרעיני ה"מתקדם" והמסוכן גורם לרוסיה, לעשות מה שהיא רוצה... להרוג לטבח, ולהרוס לכל שכונתיה את החיים, ואף אחד לא מעז לעצור את הזוועה הזאת, רק בגלל שהיא מחזיקה מאגר נשק גרעיני ומנופפת איתו באיומים. ואותו דבר המטורף מצפון קוריאה שהיו מזמן יכולים לגמור איתו סיפור... כי הוא כלום שבכלום בדיוק כמו הספונסרים שלו מרוסיה... אבל מה לעשות ארסנל הנשק ה"מתקדם" שהוא מחזיק, מפחיד את כל העולם. *נעבור ל"קידמה" הבאה בתור, איתה כל המצחקים על היהדות כל כך מנופפים: הרשת החברתית. אם עד היום כדי להשפיל בני נוער ולגרומם להם למאוס ולשים קץ לחייהם, היה דבר נדיר ומצריך חרם רציני שצוות ביה"ס היה עולה עליו בעודו באיבו וקוטע אותו מיידית. אז עכשיו אפשר בלחיצת מסך של כל ילדון... לפרסם את כל מה שעולה לכל זב חוטם בראש... ולהשמיד להרוג ולאבד את חייהם של האחרים, וללא כל מעצור. *אם עד ה"קידמה" כדי לשדוד כסף ולהיות נוכל כלכלי היה צריך תעוזה ועוזת והרבה אומץ ומאמץ פיזי וזמני, כי היו קולטים אותך מייד... אז עכשיו גניבות ועקיפות כספיות הם דבר הנגיש לכל "גאון" ברשת ובמחשבים. *אם עד ה"קידמה" הטומאה והניוול, העירום והעריה... היו דבר פחות נגיש לכל סוטה מצוי... ומי מדבר לבני נוער ואנשים תמימים... אז באה ה"התקדמות הטכנולוגית" והנגישה את כל הזוהמה לכל תינוק בעריסה... שחו לי כמה בעלי תשובה: ילד יכול היום בלחיצת כפתור לראות כל מה שעולה בדעת... דברים שלפני כמה עשורים היו מצריכים את בעלי היכולת הכלכליים הכי גדולים, להוציא סכומי עתק, לטוס ולחצות יבשות וארצות כדי לממש את זממו... *רק עכשיו ראינו כמה אברהם אבינו היה צריך לשמור את שרה לצידו מבלי שתיטרף ותיעלם כמו זברה בג'ונגל... בכל מקום שאליו רק הגיע... והוא אומר את הסיבה לכך: רק אין יראת אלוקים במקום הזה, והרגוני... הדבר היחיד שיכול להוציא אדם מגלישה אסורה ברשת, כן! גם אדם חרדי עם כל הבגדים... אנחנו בדור של "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים" "איש בחדרי משכיתו"... זה רק אם אתה עם כמות יראת שמים טהורה ואמיתית שרכשת אותה ועבדת עליה וקנית אותה בקניין אמת ע"י הצדיקים. *כל העולם מתמודד עם תאונות הדרכים. תופעה נוראה הקוצרת מתים והרוגים יותר מטורר ומלחמות. ומליארידים של תקציבים נשפכים על הנושא מכל הממשלות בעולם... איגודים... ועמותות פרטיות... ניסו לפרסם בכל כביש נהרג בו, וזה לא עצר את הטירוף של הנהיגה... ניסו להפחיד עוד יותר, עם תמונות... וזה גם לא עוזר, כנהג, אני לפעמים בהלם מההתנהגות של נהגים בכביש, יום אחרי שפורסם בכל הארץ תמונות זוועה של משפחות שלמות שנגדעו בכבישים, ולמחרת אתה נתקל באותם מטורפים בכביש. לעומת זאת אני מכיר כמה וכמה אנשים שהיו מטורפי מטורפים בכבישים... אחד סיפר לי שלפני שחזר בתשובה והתחיל ללמוד חסידות, אביו למי שהיה מעז לעקוף אותו... איזה עבירות תנועה הוא היה עושה. אבל היום: שיעקוף, את מי הוא עקף? אותי! אז מה קרה? למה מי אני? ביטול כזה עמוק שמגיע מהבנה ותנועה בנפש שאין מה להתנצח ואין מה לענות ולצפור חזרה, ואפילו אם אני צודק

והוא התפרץ לכביש ולי יש את זכות הקדימה... יאללה שייטע... עוד דקה אני כבר לא מכיר אותו... ואת זה לא יוכל להכניס לראש. להבנה. שום קורס ושום עונש. מנסיון של כל השלטונות בעולם שקונסים ומענישים... והבלאגן לא נגמר... *מעניין איך ה"קידמה" וה"טכנולוגיה" קידמו את היחס למבוגרים... ואנשים חלשים... ?? להיפך! כל מי שלא חטוב... לא רהוט... לא יפה... לא עובר מסך... לא שרירי וחזק ומלא פזוזה... הוא לא קיים בכלל כיצור בעלמא... הוא לא שווה מבט חטוף... או לקבל תשובה על שאלה ברחוב... מי מכבד זקנים ומבוגרים שכבר לא מספקים את התוצאה של הרחוב והשולט בה? לעומת היהדות שמדגישה את כבוד הזקנים וכבוד החלשים, העניים, היתומים, האלמנות, הלויים שלא נמצאים בנחלת קבע: הרמב"ם [בהלכות חגיגה פרק ב' הלכה י"ד]: כשיזבח אדם שלמי חגיגה ושלמי שמחה – לא יהיה אוכל הוא ובניו ואשתו בלבד וידמה שיעשה מצווה גמורה, אלא חייב לשמח העניים והאומללים, שנאמר: והלוי והגר והיתום והאלמנה. מאכיל הכל ומשקן כפי עשרו. ומי שאכל זבחי ולא שימח אלו עמו – עליו נאמר: זבחייהם כלחם אונים להם כל אוכליו יטמאו. כי לחמם לנפשם. ומצווה בלוי יותר מן הכל, לפי שאין לו לא חלק ולא נחלה, ואין לו מתנות בבשר. לפיכך צריך לזמן לויים על שולחנו ולשמחם. או יתן להם מתנות בשיר עם מעשר שלהם. כדי שיימצאו בו צרכיהם. וכל העוֹבֵב את הלוי מלשמחו ושזוהה ממנו מעשרותיו ברגלים – עובר בלא תעשה, שנאמר: השמרו לך פן תעזוב את הלוי. וזה הכל בהלכות חגיגה... איזה שם שמתאים בול לעולם המערבי ה"מתקדם" יאללה חגיגה... מעניין באיזה חגיגה ונופש או טיסה מהחלומות מזמינים נדכאים ואומללים... וכאן מדובר על שלושת הרגלים בירושלים, זמן ומקום של חגיגות שיא בעם ישראל. מעניין איפה כתוב בחוקים המערביים ה"מתקדמים" ש"כופין על הצדקה" וכופין על הציבור להאכיל ולהחזיק כל מי שמך ידו?? מעניין על איזה מנהיגים מערביים שכולם מליארדרים שגנבו ועשקו את הקופה הציבורית..... ומרחמים ונותנים, לא משלהם... חלילה... אלא מהקופה לעניים ומסכנים? ולהיפך אלפי סיפורי צדיקים על יהודים טובים שלקחו מעצמם ממה שלא היה להם ולבני ביתם כדי קיום... ונתנו ופיזרו ביד רחבה לעניים וזקקים. רק להזכיר את ארגוני החסד החרדיים. תופעה שלא קיימת בשום מקום בעולם. ראיתי את זה עין בעין כשהייתי מאושפז. לא נתנו לאשתי ולילדים להשאיר ולהרגיש לבד. כל השכנים בבנין כל העסקנים. בלי שהכירו אותי קודם. ואני לא משתייך לא למגזר שלהם ולא לקהילה שלהם.

אני יספר כאן לראשונה: באחד מימי האישפוז מכניסים לחדר מאושפז שלישי. ואני שומע מעבר לוילון שהוא עיתונאי בכיר מאוד מהשמאל. כל היום עלו אליו לרגל... וליקקו... כל מיני מתחילים שרוצים קידום במערכת... וגם וותיקים וידועי שם. והנה שיחה ששמעתי "מאחורי הפרגוד" בינו לבין עוד עיתונאי בכיר מאוד: תגיד למה אתה כבר לא כותב נגד ההתחרדות של השכונה? הפסקת גם בכללי לתקוף את החרדים? -תשמע, מאז שהבניין שלי כולו התחרד, ואתה יודע שאני לא יעזוב את הבניין והאזור. אבל אתה לא יודע איזה עזרה וערבות הדדית יש ביניהם. הם לא עוזבים אחד את השני. על כל דבר יש להם גמ"ח וארגונים. הם עוזרים לנשים אחרי לידה בצורה לא נורמלית. איזה מודעות יש בכניסה לבניין, אפילו גמ"ח למוצאים יש להם... אתה יודע טוב מאוד שאצלינו גם אם תמות בבית... עד שלא יעלה ריח מהחלון... עם עובש... אף אחד לא יתעניין בכלל... עד כאן תוכן השיחה. ואני שומע את זה ולא מאמין להשגחה הפרטית שבדיוק כמה דקות אחרי, אשתי באה לבקר אותי ומספרת לי על כל העזרה והתמיכה שתומכים בה ובילדים. (וזה אחרי 3 חודשים שאני מאושפז) ושאלו לי מה לדאוג, והכל מסודר. *כולם יודעים שאם לא הרשת החברתית, הרוצחים המתועבים מארגון "דאעש" לא היו גדלים וצומחים כל כך מהר במתנדבים מכל העולם, ובתרומות ענק, ובהעברת האידיאולוגיה הרצחנית שלהם בכל העולם. *אנחנו רואים את כל ה"מנהיגים"

מהעולם... והחשמונאים הצליחו בעקשנות יהודית אמיתית שורשית שלא חסרה לנו גם כיום. **נצח ישראל לא ישקר. ולא אלמן ישראל.**

שליחת שאלות בנושאים חינוכיים
tbv1b2586@gmail.com

תענוג לחנך :

המשפיע הרב זושא פוזנר סיפר שהיה לו דוד זקן שהיה מדען גדול. ופעם הוא אמר לו: אם מהנדס אומר לך שכאשר תצרף זה וזה התוצאה תהיה כך וכך - הוא לא מהנדס אמיתי. ואילו אם הוא אומר לך שכאשר תצרף את זה וזה יש להניח שיצא כך וכך - הוא מהנדס אמיתי. כשאנחנו מחנכים את הילדים שלנו לפי הכללים וההנחיות ומשקיעים מחשבות רבות בעניין, ומשתדלים לקיים את הוראת הרבי הרשב"י: לחשוב בכל יום חצי שעה בפועל על חינוך הילדים, יש להניח שהם יגדלו חסידים ויראי שמים, אבל אין ביטוח לכך. צריך לשים לב שילד כבר בגיל קטן קולט מה שקורה סביבו, ולכן צריך להקפיד מאוד הן על התנהגות ההורים כלפי עצמם, והן בהתנהגות עם הילדים. אבל יחד עם זאת, צריך לשים לב לא לעשות את הדברים מתוך אובססיות. לפעמים קורה שההורים מעוניינים שהילד יתחיל בהנהגות טובות וחוביבות, או ימנע מהנהגות שליליות, אך כאשר הדחיפה של ההורים לכך היא מתוך אובססיות, זה עלול לגרום לתוצאות הפוכות. כל ילד צריך את המינון הנכון כדי להגיע לתוצאות רצויות.

תענוג לדעת !

כל מכון 'פתולוגי' לאחר ניתוח של כל גופה בעולם! כל גופה. ואפילו של אדם שהיה בחייו בריא ביותר, קיים בגופתו מיינומים ד גדולים ממאירים. ונשאלת השאלה: כיצד אדם זה חי עם הגידולים האלו כל כך הרבה שנים? הרי אם אותו אדם היה הולך בחייו להיבדק, והיו מוצאים אצלו גידול אחד, לא ד. מיד כשהיה שומע את זה, היה מתמוטט ונחלה רק מלשמוע את המידע הזה. אז איך הוא שרד וחי עם ד גדולים ?

העוסקים בתורת הנפש ובסיפולים תודעתיים מסיקים מכאן שכל חיות האדם הוא לא במישור החומרי-גופני, אלא במישור התודעתי. ובמישור האנרגטי, שמזרים חיות לגופינו. נתבונן על ילדים ונראה את האנרגיות שלהם, את רמת החיוניות שהם משרים על הסביבה, את ההסתכלות המשוחררת שלהם על כל מה שקורה איתם. ולעומת זאת אנו המבוגרים, תקועים בכל מיני אירועים לא רצויים, או חוויות לא נעימות שהיו לנו, ומהם הסקנו את המסקנות שלנו ואת המבט שלנו לחיים... כך שהם לא נפתרו, אלא נדחקו ללא מודע שלנו. הלא מודע שלנו הוא "בית האוצרות" שלנו. והוא יכול גם להיות "בית הצרות" שלנו. מאחר והוא התכסה עם השנים בהשפעה רגשית, השפעה תחושתית, השפעה מנטלית, וההשפעה הזאת מכסה את המתנות שאיתם באנו לעולם. ולכן אנחנו לא חווים אותם טוב. ומכאן שהכל נמצא בתודעה' כל מה שקורה לנו בחיים הוא לא ברמת המציאות כמו ברמת התודעה. בצורה בה אנו מקבלים את הדברים. ולכן אדם שהיה לו סדר יום מלא, והיה שלם עם הבחירות שלו ומלא אנרגיה בכל מה שהוא עושה, ולא מניס לעצמו רעלים שלי: מחשבות שליליות, נקמה, נטירה, חיסולי חשבונות... כמה שהגוף שלו ייתקל בתופעות לוואי למיניהם... הוא יוכל להם. ויצלח את המשכונות. כן. הגוף שלנו יכול לדחות כל חולי וכל מחלה. אבל זה הכל בהנהגה של התודעה. של ההבנה שלי את עצמי. במחשבה חיובית שלא מלאה עם ממשולים של דכאון וזיכרונות תאיים שלא נוקו או טופלו. כל אדם נולד חלק ונקי, ויכול כך להמשיך את חייו כמו ילד מלא זרימה של חיים. ככל שאנו מתרחקים מגיל הלידה ומתבגרים אנו מאבדים מהחיוניות הטבעית והמאוסרת שהייתה טבועה בנו... ושוקעים יותר בבוץ של החיים... עד שאצל הרבה זה נטען ונטען... עד שהכל נחסם ומגיעה הנפילה... כמו ערוץ מים זורם ושוצף בזרם בלתי פוסק עם מים צלולים ונעימים, ולאט לאט עם הזמן קורים כל מיני סופות ונפילת עצים וגזעים מסביבו, רעידות אדמה שגורמים להרים סביבו להיחלש ולהתפורר ומפילות אליו כל מיני אבנים וסלעים וגזרי עצים וליכלוך... ובהתחלה זרם המים "מסתדר" איתם וסוחף אותם איתו ומתגבר עליהם... אבל עם הזמן נסחפים ונופלים לתוכו עוד ולכלובים... ועוד... עד שהם מתחילים להיתקע בצדדי הנחל, ועוד ועוד... עד שהם כבר נערים וחוסמים את המים... וכך הרבה נחלים נחסמו נתקעו והתייבשו לגמרי, ללא זכר לזרימה שהייתה כאן אי פעם... כך אנו נראים אם לא נטפל ונוציא מיידית מאיתנו כל חסם וכל מטען נפשי שעומד לנו בגרון... ולא נתון לזרם ולחיות את החיים באמת.

המערביים בהרבה מדינות כמה הם "מתקדמים" ו"נאורים" ולא גונבים כלום מהקופה הציבורית... לא נזכיר כאן שמות של מדינות שלימות שיכלו להיות מעצמות על מכל אוצרות הטבע שמדינתם התברכה בהם. והתושבים לא מקבלים כלום מכל זה... לעומת סיפורים על גדולי ישראל כמו הרב אלישיב והרב שטיינמן והרב קנייבסקי זצ"ל שאילו הון מכל העולם רצו להביא להם הון אישי וכל טוב, והם לא רצו לקחת לעצמם כלום, ואמרו להם להעביר את זה לארגוני צדקה וחסד. אותו שמאלני שאמר את דברי הבלע המתועבים זלעיל, הוא חסיד ואוהד נלהב של אותו לפיד המפסיד... שכל העלייה שלו בפוליטיקה הייתה כאילו בדאגה ובשאלה: "איפה הכסף?"... וכשרק הגיע לכסף ולמעמד... ראינו בדיוק איפה נמצא הכסף... (כמה נקודות לעשות?) איש ה"קידמה" וה"טכנולוגיה" בנט. הראה לנו מה זה אדם ישר דרך... ומסור לערכים... כאשר רק גמר לעשות את הוי ביומן... להיות ראש ממשלה... לא איכפת לו פתאום מה"עם" ומ"הארץ" ומה"צבא"... כמה הוא דיבר על חיבור ונאמנות לערכים... ובסוף כשהחולל ראה את העכבר... הוא הסתער על הקואליציה הכי מופרכת שהייתה כאן מקום המדינה... והכל בשם הערכים... והערכיות... גב מכספי המיסים של כולנו... שיפוך דירה ביותר מחמישים מליון \$ ובמקביל העלה את כל יוקר המחיה, ואין פוצה פה... חוקר... ומאשים... (מרגיש צורך דחוף... להתחיל לקרוא על שליטים מימי הביניים... שבנו לעצמם טירות ומבני פאר... בעוד העם נאנק תחת משא היום יום) וזה ראש מחנה ה"שינוי" וה"ריפוי"... כמה כולנו מכירים אנשים. יראי שמים שלא מוכנים לשקר ולהוציא אבק לשון הרע מהפה, אני אישית מכיר אשה יראת ה' (חמותי הצדיקה) שאפשר להעיד עליה שלא נכשלה בגניבה ואפילו באבק גניבה, מעולם. איזה זהירות ב"לא תגנוב" משהו שאי אפשר להבין ולהגיע אליו בלי יראת שמים טהורה ואמיתית. *מעניין איך ה"קידמה" וה"טכנולוגיה" קידמה את הורדת והפסקת האנטישמיות המתועבת בעולם? פרופסורים, רופאים, אנשי מדע וכ"ו מחזיקים בדעות אנטישמיות פרימיטיביות, בצורה שלא מתקבל בשום שכל של אדם הכי מאמין והכי פנאטי... מעניין מה השמאל יענה על האנטישמיות ושנאת היהודים הפתולוגית של חבריהם הערבים?

כלל הדברים: השמאל הקיצוני הפרוגרסיבי רודף הדת והיהדות לא יכול לומר דבר אמת אחת מהלוע הטמא והמטונף שלו. והדוגמאות הם על כל צעד ושעל. המגמה והמטרה שלו אחת היא: התיינות כל היהודים. וככל הגויים בית ישראל. וכל הדרכים והאפשרויות כשרות לו בשביל זה... רק עכשיו לפני סגירת העלון התפרסם על בית ספר במרכז הארץ, שהוריד את כל המוזות מהפתחים, כי זה "כופה את הדת" על התלמידים... וכל זה לאחר הוצאת לימודי תנ"ך ממערכת הלימודים. זה ורק זה המטרה שלהם בשליחות הממשלות האנטישמיות באירופה המלאה בדם יהודים, ובראשם הצורת גרמניה. ואני חייב לסיים עם דוגמא שתגרום לנו להבין בדיוק עם מי אנו מתעסקים כאן. עם תלמידים מובהקים של אותו טמא ומשומד 'קרל מרקס' המנוול. אבי אבות הטומאה הקומוניסטית הרצחנית הבזויה והלא מוצלחת. שכתב ב'מניפסט' הטמא שנהפך לתורת הקומוניזם הרצחני: **ההתפתחות החופשית של כל יחיד היא התנאי להתפתחות החופשית של הכלל** (עכשיו נקרעים מצחוק...) הקומוניסטים נלחמו נגד הדיכוי של המלוכה הצארית את האזרח הפרטי. וכשעלו לשלטון הם הכניסו את המושג "דיכוי הפרט" למימדים חדשים שהמילון עד היום לא יודע איך להגדיר אותם... לא סתם כל זה קורה לפני חג החנוכה. בו המיעוט היהודי הנאמן לה' ולתורתו עמד מול מערכת משומנת של יהודים מתיוונים הממומנת ע"י ממשלות אירופה (מוכר לנו?) וגם המתיוונים האלו אמרו שזמנם של היהודים הנאמנים לה' ולתורתו, תם

העלון להצלת הרב יעקב בן אסתר. וגב' מלכה בת מרים, להצלחה בכל העניינים בטוב הנראה והנגלה. כל החפץ להיות שותף במצוות זיכוי

הרבים, ולהערות/הארות/רעיונות/הנצחות/הקדשות. ולקבלת העלון. ניתן לפנות למייל: tbv1b2586@gmail.com

תענוג לילדים בפרשה

העלון נכתב לעילוי נשמת סבינו מוריני הרב ששון הכהן ב"ר ישעיהו ומרת מרים. זצ"ל

איך כתוב בפסוק ?

- 1) פרק כה פסוק כא: "התפלל וביקש, ושוב פעם?"
- 2) כה-כב: "השתוללו" ?
- 3) כה-כט: "בישל אוכל" ?
- 4) כה-לב: "לא צריך את זה" ?
- 5) כו-יג: "אדם גודל אבל לא בגוף" ?
- 6) כו-כו: "כל החברים שלו" ?
- 7) כו-לה: "לא התנהגו כמו שצריך" ?
- 8) כז-יב: "יגע בי" ?
- 9) כז-טו: "נדירות ביותר" ?
- 10) כז-כ: "התמזל לי המזל" ?
- 11) כז-לג: "פליאה ותדהמה עצומה" ?
- 12) כז-לו: "השארתי לי משהו" ?
- 13) כז-מא: "נטר לו שנאה" ?
- 14) כז-מה: "יום יבוא והוא יירגע" ?

תענוג לענות

- 1) 2 התפללו אחד מול השני, ורק תפילה אחת נענתה ?
- 2) עוד לא נולדו וכבר עשו בלאגן ?
- 3) מי קנה אוכל אבל שילם בתשלום שאף אחד בהיסטוריה לא שילם ?
- 4) גרר, אבל לא של רכבים ?
- 5) איפה יש עוד מאה שערים, אבל לא שכונה בירושלים ?
- 6) רבו והתווכחו, ושוב פעם רבו, אבל בסוף על אותה פעולה הפסיקו לריב ?
- 7) לא הייתה במקום אבל שמעה את כל השיחה ?
- 8) אני לוקחת על עצמי את האחריות ?
- 9) מי התחפש, אבל לא בפורים ?
- 10) אדם אחד עם ידיים של משהו אחר ?
- 11) 2 אחים, שאף אחד לא היה מאמין שהם אחים ?
- 12) מי תכנן לחכות למי בסיבוב ?
- 13) החרב יהיה החיים שלך ?
- 14) אמא מברחה את הבן שלה מהבית ?

בין הפותרים נבונה יוגרל 50 ₪. וכן מי שיכתוב שקיבול שבת: 10 דקות לפני הזמן לע"נ סיבנו. למייל: tbv1b2586@gmail.com

חובכים בהגדרה: משפחת וינברג, קריית יואל, מונרה.

דע לך, דע לך

בפרשתנו מסופר על יעקב שהיה צריך לברוח מפני נשיו ולהתחבא. במשך הדורות היו הרבה צדיקים שהיו צריכים לעקור מאקומם כדי שלא ייתפסו על לא עוול בכפיהם. אלא רק בגלל שאנשיהם הטובים ונצחון היהדות שהם גרמו לא מצאו חן בעיני השלטונות. משה רבינו שהרג את המצרי הרשע שלא הפסיק להכות יהודי כל היום, והלשינו עליו לפרעה, והוצרך לברוח למדין שם מצא את אשתו ציפורה. על הרמב"ן מסופר שהיה צריך לברוח לאחר שניצח את הכמורה הנוצרית בוויכוח גול המלך, ואפילו שהמלך הודה בניצחונו של הרמב"ן הוא יענץ לו לברוח כדי שלא יפגעו בו קנאים נוצרים. בספר הזכרונות לרבי הרי"צ מליובאוויטש: מסופר סיפור דומה על ר' משה מפוזנא, שהיה ראש הקהל וגלמוד גדול, ונסע לוותיקן כדי להתווכח עם ראשי הנצרות על הדת היהודית ולבטל גזירות מעל העם, והצליח להוציא משם יהודי גלמוד שהנוצרים תכננו לעשות אותו אפיפיור ראשי, והוא החזיר אותו לדת היהודית, וכשנתגלו פעולותיו הוצרך לברוח מפוזנא לאמשטרדם שבהולנד, ושינה את כל מראהו כי הוותיקן הוציא עליו צו מעצר בכל אירופה הנוצרית. אפילו דוד המלך היה בורח מאקום למקום מפני שאול וחייליו, ואף התחפש למשוגע כשנקלע לארמונו של אכיש מלך גת. הרבה מהאדמו"רים והרבנים באירופה היו צריכים לברוח בכל מיני דרכים וסיבות מהנאצים הארורים יג"ש.

מאיר, איצי, בנין פרק י"א

חבורת תו"ת

תורת, תורה ותפילה

יום אחד אנו נקראים על ידי כמות ילדים בהפסקה לאסיפה, לאחר תקופה ארוכה של שמועות רבות שדיברו עליהם בכל הכיתות הגבוהות. שביער מאחורי השכונה שלנו בפאתי ירושלים, יש כל יום תנועות חשודות של חשודים שנוסעים שם הלון ושוב עם מכוניות שחלקם עם מטענים גדולים ומבוסים.

התכנסנו: מאיר, איצי, ובנין, במחסן שלנו. והתחלנו לחשוב על דרכי פעולה מה יכול להיות מאחורי כל הפעילות המוזרה של החשודים האלו? והתחלנו לעשות סדר בנושא. דבר ראשון צריך להתחיל לחקור מי הם הילדים שרואים את זה בכל יום? באיזה שעה הם רואים את זה? ומה התדירות של זה? ואז לגבות מהם את כל המידע ולהתחיל לפעול לפי זה.

למחרת בהפסקות תיחקרנו ושאלנו רבות את הילדים מי אחראי להפצת השמועות? ומי הם אלו שגרים ליד היער בקצוות השכונה ורואים את כל הפעילות החשודה? והילדים האלו באו לכיתה וסיפרו לנו בדיוק את מה שהם רואים בכל יום אחרי צהריים. ילדי משפחת שרמן. מרחוב החשמונאים. וילדי משפחת איפרגן מרחוב הנביאים. ושני האחים ממשפחת מילר. והנתונים היו מודאיגים מאוד. בכל יום נשמעים קולות של מכוניות ומשאיות קטנים עם מלא סחורה מוטענת עליהם. והסחורה מכוסה עם ברזנטים גדולים, כך שאי אפשר לראות ולדעת מה הם נושאים? לשאלתינו מי הם הנהגים והאם הם נראים כאלו המעלים חשש בפעילות חשודה? הילדים ענו: שהם נראים נופחיד, ואפילו פעם כשהילדים בבניין של משפחת שרמן הבניין האחרון בשכונה שליד החדר מדרגות מתחיל שביל הכניסה ליער. וכל השנים הם משחקים שם אחרי צהריים ובשבתות, ואפילו גולשים קצת לתוך היער. כמובן שתמיד ההורים מזהירים אותם לא להיכנס ליער ולא להתרחק מידי. אבל לפני ל"ג בעומר, ולפני חג השבועות הם תמיד הולכים לשם בקבוצות וקוטפים עלים ופרחים, וכן לוקחים גזרי עצים למדורה. ואף פעם לא ראו שם פעילות חשודה או סדירה כל כך של מכוניות שנכנסות ויוצאות. ולאחרונה הנהגים מכוניות אלו אף איימו על הילדים שיתרחקו מהשביל ושלא ישחקו שם.

החלטנו כפעולה ראשונית וזהירה, לאסוף אחרי המתמידים את כל הילדים שבאים למתמידים מכל קצוות השכונה, ומכל התלמודי תורה. ולשאול אותם ולקבל עוד מידע על התופעה. וכך נוכל להתקדם. ובאותו לילה הגיעו לנו עוד משפחות שסיפרו על סיפורים דומים. והחלטנו כפעולה ראשונית בחקירה, לבקש מהם לעקוב רציני אחרי סדר התנועה של המכוניות, וגם לצלם אותם אבל בלי שהם יראו שהם על הכוונת של מישהו, לנסות לתעד מחלונות הבתים, ולעקוב במשך כשבועיים אחרי התנועות שלהם. מתי הם נכנסים? ובאיזה צורה הם נכנסים? בשיירות ביחד או מחולקים? ומה פחות או יותר נראית זהותם של האנשים האלו? וכל יום לרשום את שעות הכניסה והיציאה, ואח"כ למחרת אותו דבר, ואז להביא לנו כל פיסת מידע ותיעוד שעלה בידם ואנחנו נראה להצליב את הנתונים. ואז נמשיך לפעול. וברוך השם בכל יום בתלמוד תורה ובמתמידים קיבלנו עידכונים ווידאו שהילדים עושים את העבודה והמעקב. וכבר התכנסנו שוב כל "חבורת תו"ת" כדי לראות את מי מהמבוגרים אנחנו יכולים לשתף בסיפור? ומי יוכל ליעץ לנו ולעזור בפתירת התעלומה?

נילון מס' 9 • פרשת תולדות • תשפ"ג

קרובה ישועתך לבוא

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של הרה"ק רבי מרדכי מקוזמיר זי"ע סיפורים ותולדותיו, ותולדות תלמידיו אחריו

סיפור השבוע

אמרות טהורות

”ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק” פירוש רש"י ז"ל יעקב ועשו האמורים בפרשה

העניין והאמת מזה כי סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם, כידוע שתכלית הבריאה היה להטיב לבריותיו ושיכירו דרכיו ופעולותיו, וברא אלפי אלפים ורבי רבבות עולמות עד שברא עולם התחתון, וברא בו את האדם בדמותו ובצלמו אשר על פי מעשיו יתנהגו כל העולמות, והעליונים והתחתונים מתברכים על ידו אם ייטב מעשיו, וכן חס ושלום להיפך, ונתן לנו התורה הקדושה ומסר לנו מסורות החכמה שנדע איך להתנהג ואיך להטיב מעשיו ולהפיק רצון מאת השם יתברך, ועל ידי זה נוכל להמשיך כל השפעות טובות מעולם לעולם עד עולם התחתון, וכאשר ידע האדם זה ויחשוב תמיד שהכל מסר השם יתברך לידו, אז צריך להיות זהיר מאד בכל דבר ומעשה שיבא לידו שישקול היטב בשכלו ודעתו ויביט מראשית אחרית כל דבר, הטוב הוא בעיני ד' או לחדול מזה, ואל יעשה שום דבר עד שיחשוב היטב על תכליתו.

פניני פרשת השבוע

מאת המחנך ר' בעריש גוטשטיין

ויגדלו הנערים והיה יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים (כ"ח - כ"ז)

הנה בכלליות ענין יעקב ועשו האמורים בפרשה, בפרשה זו יש לימוד מצריכים לעיין בו וללמוד הלימודים שיש בזה לדורות, מהו המציאות ומהותם של יעקב ועשו? כן עלינו להבין מהו הוספת הלשון איש? איש פירושו שכל האישיות שלו היא כזאת, עשו במהותו היה איש יודע ציד איש שדה רוב עיסוקו ומחשבותיו היו עסוקות בעיניני השדה, שם היה מקומו הטבעי ושם הוא היה בא על סיפוקו, אמנם גם עשו ישב בבית המדרש והגה בתורה, הלא הוא היה בנו של יצחק אבינו שחינכו לשבת בבית המדרש, וכן להפך גם יעקב אבינו יצא מדי פעם לרחובות של עיר ולשדה, הרי מצינו שיעקב התבקש על ידי אמו לצוד לו ציד כשרצה ליטול את הברכות, הרי שיעקב היה יודע טוב מאוד המלאכה שהתעטר בו עשו? אלא התורה מגדיר עשו שהוא פושט טלפיו כחזיר (ב"ר ס"ה א') כמו שכתוב כי ציד בפיו, שהחיצוניות הפנימיות הם אצלו כשתי הפיכים, וכל מגמתו של עשו הוא לחיות בחיצוניות באופן לרמות את הבריות, וכל הפנימיות שלו כולו מלא רשעות ומעשים רעים, וכל מה שעושה בחלק החיצוני המטרה שלא יהיה נודע לרבים מעשיו הנעשים בסתר, שכלפי חוץ יש הנהגה אחת, ובאין רואה אז ההנהגה הוא אחרת, ואף שלמד תורה בישיבה, אבל לא היה קשור בלבו ובנפשו לבית המדרש, ובכל רגע נתון כשחש קושי או רצון קל לצאת החוצה, מיד נשא את רגליו ונס לשדה, כך התדרדר לשפל המדרגה והפך לבעל עבירה, כי מי שאינו שואב את חיותו ואת סיפוקו מהתורה, לבסוף מתגלה פרצופו האמיתי והוא בועט ונעשה רשע רח"ל, וזה לימוד על גודל העבירה שיש בזה לחיות חיים של צביעות, שכלפי חוץ יש הנהגה אחת, ובאין רואה אז ההנהגה הוא אחרת, אפשר לפרש בזה הירושלמי בנדרים (פ"ג הי"ח) וזה לשונו: עתיד עשו הרשע לעטוף טליתו ולישב עם צדיקים בגן עדן לעתיד לבוא והקב"ה גוררו ומוציא משם, עכ"ל כי זה כל המהות של עשו שעוטף את עצמו רק בחיצוניות, כי כח הצביעות והגניבת דעת, מספרים שהיה אצל הצמח צדיק זי"ע, שאמרו לו על חסיד אחד שהוא צבוע, כי אין הפנימיות שלו כפי מה שהוא מראה כלפי חוץ, ואמר שב"ה 'סיגיפעלט איהם דער פארב', היינו כי אם רצונו עכ"פ לעשות פנים של חסיד זה ג"כ מעלה, ונראה להבין כוונתו של הצמח צדיק זי"ע, כי יש ב' מיני בני"א, יש שיועד באמת שהחיים האמיתיים הוא להיות יהודי בשלימות, ומה שכעת הפנימיות שלו אינו מתאים להנהגה החיצונית הוא מצד היצר שהרגילו בכך וקשה לו להתנגד נגדו, על איש כזה דיבר הצמח צדיק זי"ע, אבל יש אדם אשר באמת ריק מכל, ואין לו שום לחלוחית ופנימיות כלל, וכל מגמתו בחיים הוא להשיג תענוגי עוה"ז, והכל רק בבחינת כי ציד בפיו, וזה יסוד עבודת היהודי להגביר הכח הטוב ולהחליש את כח הרע, ובנקודה זו מונחת כל עיקר ההבדל בין יהודי לגוי, ועל דבר זה נאמר: הקול קול יעקב והידיים ידי עשו, ושני הכוחות הללו נמצאים במלחמה תמידית, כזה קם זה נופל, וכפי מה שאדם מטרה עצמו מחלק העשו שבו אשר בקרבו, יזכה לברכות יעקב של ויתן לך, ויזכה כולנו לשפע גדולה בברכת ויתן לך אמן

נפלאות ערותיך

סיפור הרה"ח ר' שלמה פריימן ז"ל שפעם אחת בליל שבת קודש אחר עריכת השולחן היה צריך להזכיר חולה ממשפחתו וכשבא לבית האדמו"ר היה כשלוש רבעי שעה אחר סיום השולחן הטהור, וכשנכנס לקודש פנימה פגש את הרבי כשהוא כבר עם המגבת על כתפו אחר המקווה ותהילים ביד(כמנהג טשערנוביל לומר תהילים בשבת קודש לפני שחרית).

איריש ווארט

הרה"ק רבי משה יהודה לייב איז געבוירען געווארען און טאלנא בשנת תרל"ג לאביו רבי מנחם נחום זצ"ל בן הרה"ק הטריסקער מגיד זיע"א. ולאמו הרבנית חיה בת הרה"ק רבי דוד מ'טאלנא זיע"א. בזיווג ראשון חתונה געהאט מיט ש"ב הרבנית מרת חנה בת הרה"ק רבי מרדכי טווערסקי מ'קארסטשוב. בזווג שני מיט ש"ב הרבנית מרת בילא יהודית בת הרה"ק רבי פנחס שפירא מ'קונסטענטינ' זצ"ל (מזגע נעשכזי). ווען דודו אחי אביו הרה"ק רבי מאטעלע מ'קאזמיר זיע"א איז נסתלק געווארען אן קינדער, זענען טויענעטער חסידים געבליבען פאר יתום'ט, האבען א'גרויסער חלק פון די חסידים אויפגענומען רבי משה לייב זצ"ל אלס ממלא מקום, און אים געברענגט קיין פולין. און האט זיך באזעצט און חעלם לעבען לובלין. א'יעדען יום טוב פלעגען קומען צו פארען הונדערטער חסידים וואס האבען געגעסען על שולחנו, און אויך געהאט יושבים וואס זענען אפגעזעצען און חעלם גאנצע חדשים און געהארוועט על תורה ועל עבודה, ער האט געהאט א'סאך שטיבלעך איבער פולין וואס מ'האט גערופען חעלעמער שטיבלאך. ער האט כמעט גארנישט געגעסען ביז מ'האט זיך ממש געוואנדערט וואו אזוי ער לעבט, געווען א'פלאם פייער, די דאווענען איז געווען מיט א'ברען די נענונעם זיינער האבען גענומען לאנגע שעות. און שמחת תורה האט ער מיט א'ספר תורה און די הענט, און פארדעקט די פנים מיטן טלית געטאנצט פאר שעות ארוכות מיט כוחות למעלה מדרך הטבע, וואו שיין און הערליך איז געווען די מעמד תשליך און ראש השנה, ווען ער מיט די חסידים האבען א'גאנצע וועג געזינגען, און נאך תשליך האט זיך די עולם ארויס געלאזט מיט א'טאנץ און די רבי האט געטאנצט אונדערמיטען. געווען א'גרויסער פועל ישועות זיך אויסגעבעטען אסאך געלט כדרך אבותיו הקדושים לבית שטערנאביל, א'פחד און א'ציטער האט געכאפט ווען מ'איז אריין געקומען מיט א'קוויטעל צו אים, און ער פלעגט אנקוקען די מענטש פון קאפ ביז פוס און געבען א'שטארקער קרעכץ, די שלאפען זיינער איז געווען הפלא ופלא, מהאט אים געהערט אינמיטען שלאף איבער זאגען די תורה זיינער וואס ער האט געזאגט ביים טיש. און אסאך מאל געהערט וואו ער זאגט שמות וצירופים. דאקטארים האבען אים ל"ע ביים אפעריערען, אראפגענומען די הויט פון די אויג, און די הויט פון די ציין און ער האט עס אריינגעלייגט און א'שאכטעל מיט פיר מטבעות שמירה געלט, און די לעצטע יאר זיינער ווען ער האט זיך געגרייט פארען צום ציון פון דודו הרה"ק מ'קאזמיר זיע"א ליום היארצייט (ח' תמוז) וואס ליגט און קיעלץ האט ער מיטגענומען די שאכטעלע הנ"ל אנקומענדיג קיין קיעלץ האט ער פון שוואכקייט נישט געקענט גיין ל"ע צום ציון. פון דארטען איז ער תיכף געפארען קיין ווארשא צום דאקטאר, אויפען באן האט ער איבער געגעבען צום רעבעצין די פארמאכטע שאכטעל הנ"ל צו באגראבען מיט אים, און געבעטען נישט צו עפענען. און ווארשא יצאה נשמתו הטהורה והחזירה ליוצרו ביום כ' תמוז תרצ"ז. און נאך אסאך מיה און שווערקיטען איז ער געקומען כרצונו הקדוש למנוחת עולמים באוהל דודו הרב הקדוש מ'קאזמיר זיע"א און קיעלץ. זיע"א.

קירלין

אחרי השואה בעיר קיילץ שבפולין נרצחו 47 מתוך 163 היהודים ניצולי שואה ששהו בעיר, וכ-80 נפצעו ע"י עלילת דם אכזרית. מבין ההרוגים, 33 גופות זוהו על ידי מכרים או על פי תעודות שנמצאו בבגדיהם. 8 גופות לא זוהו ונקברו בעילום שם. לגבי אחת מהן צוינה הכתובת B 2969 שקועקה על זרועה. שישה נוספים מתו מפצעייהם בבית החולים בקיילץ, כשבע לאחר הפוגרום. כמו כן נהרגו שניים מהתוקפים. יהודי העיר שניצלו מהפוגרום, ובכללם הפצועים שאושפזו בבית החולים בעיר, הועברו מקיילץ ללודז' ברכבת מיוחדת של הצלב האדום, ב-ט' תמוז תש"ו, נערכו ההלוויות להרוגי הפוגרום, שנקברו בבית הקברות היהודי הישן בעיר. תושבי העיר עמדו משני צדי הרחובות שבהם עבר מסע ההלוויה, ואת המתים ליוו כעשרת אלפים איש, בהם פולנים רבים שהצטוו ליטול חלק בהלוויה בהוראת השלטונות. בראש המלווים צעדה משלחת מטעם מפעל יציקת הפלדה "לודביקוב" שמשם יצאו לפוגרום, ואת מסע ההלוויה הובילה יחידה מיוחדת של הצבא, שהייתה ממונה על הלוויות ממלכתיות וטקסים. בקבר אחים, שאורכו כ-60 מטרים, נטמנו זה בצד זה יותר מארבעים ארונות קבורה.

צדיקים במיתתם קרויים חיים

שידוכים

קיץ תשע"ד נחקק בהיסטורית הארץ כאחת המתוחות והיותר כואבות שידענו. חטיפת שלושת הנערים, המצב הבטחוני הרעוע ואזהרות המסע השונות, מנעו את הציבור מלטוס לחו"ל. אך מה הוא הדבר שימנע מהאש הבושרת אצל החסידים לעלות ולחון פני רבם ביום היארצייט. ואכן, למרות החשש הכבד, ועל אף הדיבורים על מבצע צבעי על כל המשתמע בכך, נאספה קבוצה, קטנה אמנם, של כאלה שליכם לא איפשר לוותר על הנסיעה הקבועה, כאשר בינם נמנה אחד אשר מקושר כבר לר' מרדכי מקוזמיר מזה דורות, בעוד וסבו כבר היה הגבאי של המגיד מטריסק ומשם המשיך לדבוק בר' מרדכי. לאותו החסיד היו בבית שני ילדים אשר הגיעו לפרקם, וכשכך החליט להצטרף לציבור הנוסעים על אף ולמרות הסכנה המרחפת. את מאות המתפללים החליף מנין אנשים מצומצם, בעוד המתח, והחרדה מתקזים כולם ונפרקים עלי ציונו של הרבי, ומתווספים להתרגשות הקבועה שבמעמד התפילה. החסידים עומדים שעות צמודים להיכל, מתפללים על כלל ישראל בכלל, ועל צרותיו של כל אחד בפרט. בסיעתא דשמיא הקבוצה חוזרת ארצה מיד עם פרוץ מבצע צוק איתן, ולא חולף חודש והבשורה הראשונה על השידוך שברקם אצל אותו חסיד מגיע במזל טוב. כאשר חודש נוסף לאחר מכן, אף הילד השני מתארס במזל טוב. תמשיך זכותו של הצדיק לפעול לצאן מרעיתו. אמן ואמן זכות הצדיק המסוגל להכל תעמוד לימין כולנו, אמן.

תמונת השבוע

אנדרטה לזכר הנספים בפוגרום בקיילץ הי"ד

את הבקבוקים מביאים לאחת מנקודות האיסוף: ירושלים-חגי 21 מאחורי השער ביתר עלית-בריס 9/5 מאחורי הדלת

בקבוק אותיות!

אנחנו בואים מביאים למונה השוהה למעלה אנחנו בואים בקבוקים אנחנו בואים בקבוקים

אתם שותפים בספר תורה

כל שנתפחו יותר בקבוקים כך יותר אחיות בספר תורה

לרפואת הילד
חיים אריה ירמיהו בן אסתר
בתוך שאר חולי ישראל

להצלחת
ישראל אהרן בן גולדה
ומשפחתו בכל העינים

ניתן לשלוח תנבות.
רעיונות. והערות
למערכת באימיל:
s0733678281@gmail.com

לקיי
שעון חורף!

הדלקת נרות: 16:18
יציאת השבת: 17:08
רבינו תם: 17:41

ע"פ אופק תל אביב
ב' בכסלו התשפ"ג

טוב להסות בה'

816

כל יהודי - צדיק!

תולדות התשפ"ג

זה קרה ביום ההולדת ה-123 של יצחק אבינו. הוא עורך חשבון נפש ומבקש לברך את עשיו לפני מותו. רבקה שומעת זאת ונחרדת. היא לא מסוגלת לעכל שעשו הרשע והפראי יקבל את הברכות הגדולות. היא קוראת ליעקב ומבקשת ממנו להתחזות לעשיו ובכך לגנוב את הברכות, כשהיא לוקחת סיכון ואומרת לו כי אם ייתפס - הקללה תבוא עליה ח"ו.

נשאלת השאלה: למה ככה?! בצורה שכזו? מדוע לא ללכת לבעלה יצחק ולומר לו שיברך רק את יעקב? אך השאלה מתעצמת עוד יותר - אומר רש"י על הפסוק: "ויהי כי זקן יצחק ותִּבְהִי עֵינָיו מִרְאוֹת" - שהקב"ה עיוור את יצחק, כדי שהתוכניות של רבקה יצאו לפועל. רק רגע, וכי גם ה' משתף איתה פעולה?! מדוע בדרך שכזו? לעשות את יצחק עיוור רק בשביל שיעקב יקבל את הברכות?!...

בואו והסכיתו להסבר מדהים - כשרבקה מלבישה את יעקב בבגדי עשיו, היא לא מתכוונת לנתק את עשיו. להיפך, היא מתכננת מהלך גאוני בו היא רוצה שכל אחד מעם ישראל, מי שצדיק כיעקב ומי שהתלכלך בחטאים כעשיו - יהיה חלק מברכת ה' והשגחתו. היא לא הולכת ליצחק ומבקשת ממנו באופן גלוי שיברך רק את יעקב, 'איש תם יושב אוהלים', כי אז הברכה היתה מגיעה רק ליהודים המתנהגים בדרך ה' כיעקב.

רבקה יודעת שהחיים מלאים בניסיונות וקשיים. היא יודעת כי גם יעקב עלול לפעמים להיראות כמו עשיו: "איש יודע ציד, איש שדה" - אלו היהודים שפשטו את בגדי יראי ה', והלכו אחר תענועי העולם המודרני. היא מבקשת לקבוע לדורות - כי כולנו הילדים שלה. הבגדים של היהודי הרחוק לא משנים מאומה מאהבת ה' אליו והציפייה שישבו הביתה. בורא עולם רואה זאת ושמח בכך ומשתף איתה פעולה. כך בדיוק הוא חושב ורוצה, כי גם אם בני יעקב, עם ישראל, ירדו מדרגתם וילבשו בגדי עשיו, יתנהגו בחוסר רצון ה' וירדו לשאול תחתית - הם עדיין חלק מעם ה' והברכה תמיד תשרה עליהם.

מספרים כי לפני עשרות שנים נכנס רב קהילה ממקסיקו אל הרבי מליובאוויטש. הוא ידע שהרבי מייקר מאד את הפעילות עם בני הנוער, ולכן סיפר בגאווה על הפעילויות שעושה הקהילה עם הנוער: מבצעי לימוד, אבות ובנים, פעילות אחר הצהריים ועוד. "ומה אתם עושים עם נוער השוליים שמסתובב ברחוב ומידרדר?", התעניין הרבי. "אה, אל דאגה", אמר רב קהילה, "הילדים שלנו לא נמצאים שם כלל ב"ה". הרבי הביט בו במבט נוקב ואמר: "חובה לשמור על הילדים שלנו שילכו בדרך ה'. אך מה יהא עם הילדים שברחוב, וכי הם אינם בניו של בורא עולם? וכי ילד יהודי באשר הוא אינו ילד שלנו שצריך לדאוג לו ולקרב אותו?!".

לעולם אל תשפוט אדם או ילד לפי המראה שלו. גם אם הוא נראה כי ידיו ידי עשיו, אך בפנימיות שלו, בנשמה שלו - 'הקול קול יעקב'. ובאמת, ראו איזה פלא. כשהגיע, לאחר מכן, עשו לקבל את הברכות, אומר הפסוק: "וירח את ריח בגדיו, ויאמר: ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו השם" - שנדבק בו מריח של גן עדן. ומה בדיוק הריח בו יצחק? אומרים חז"ל: "אל תקרא ריח בגדיו אלא בוגדיו" - שהריח את ריח הבוגדים בעם ישראל, שאע"פ שחטאו ועזבו את דרך ה', בתוך נשמתם ישנו ריח של גן עדן, של יהודי הדבוק בה' ורוצה לשוב אליו. כי "לא כל יהודי קדוש, אבל כל יהודי הוא קודש קודשים" (ר' שלמה קרליבך)

לרפואה פרנסה והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורשל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. רחל בת מרים ובעלה וכל יוצאי חלציהם. ישעיהו בן מרים. גאולה בת דבורה. לירז בת יפה. אייל רפאל בן שרית שרה. דביר בן רויטל. ליאור בן פרידה. אריאל בן רויטל.

זיווג הגון: ניר ואודליה בני ציפורה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה. אליס בת פרידה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן כהרית. מ"ס צדוק בן נור מרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן נג'יה. פרחת בת טובה. עליזה בת מזל טוב מלכא. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. גלילי הכהן בן כוכבה. שלמה בן סעדיה זנדאני. רוני אהרון בת מזל מלכה. עמרון יוסף בן סאלם ומרים. שרה בת קמר. רבי עובדיה בן יפת. מרים בת ר' שמריהו. רחמים ז"ל בן אהלם ז"ל. שרית שרה בת ויקטוריה ז"ל.

העלון מוקדש לרפואת גליה בת בת-סיני בתוך שאר חולי ישראל

העלון מוקדש לרפואת הודיה בת עידיית בתוך שאר חולי ישראל

קבלת שבת של חורף

הרב יעקב סיני שליט"א

מלאכה אחר הדלקת נרות נמצאים אנו בשבתות החורף בהן נכנסת שבת מוקדם, ופעמים רבות אשה מדליקה נרות שבת בברכה ואז נזכרת שלא הספיקה לכבות את האור או להדליק מיחס ועוד. מה תעשה?... לדעת בה"ג האשה מקבלת על עצמה את השבת בהדלקת נרות, וכך מנהג בנות אשכנז, שאין עושות מלאכה אחר ההדלקה.

אולם, לרוב הראשונים וכן דעת מרן השו"ע (רסג, י), כי אין קבלת שבת תלויה בהדלקת נרות, אלא עד השקיעה יכולה לעשות מלאכות.

אז מתי מקבלת שבת לספרדים? על האשה עד לדקה לפני השקיעה להחליט לפרוש ממלאכה (וטוב לומר בפה: "מרגע זה אני מקבלת עליי תוספת שבת ופורשת ממלאכה) או כשנמצאת בבית הכנסת ואומרת 'מזמור שיר ליום בשבת' או 'בואי כלה'

קבלת שבת של חורף

הרב יעקב סיני שליט"א

אך לא בעת הדלקת הנרות. והוא הדין לאיש המדליק נרות שבת, שאינו מקבל שבת בהדלקה. אולם, כהנהגה טובה, טוב שגם הספרדיות ירגילו עצמם לקבל שבת בהדלקה ולא תסתמך על הזמן שנותר כדי שלא תגיע לחילול שבת. ומה הדין בתפילת מנחה לאשה? אשה הרגילה להתפלל מנחה בכל יום וכעת שכחה וכבר הדליקה נרות שבת, לפי דעת השו"ע שלמדנו כעת, כיוון שלא מקבלת שבת בהדלקה, הרי שיכולה להתפלל מנחה עד השקיעה. ויותר מכך, אף אשה שקיבלה על עצמה שבת בהדלקה ונזכרה שלא התפללה – בדיעבד, יכולה עדיין להתפלל מנחה של שבת. ומדוע? כיוון שזו קבלת שבת ביחיד, מה שאין כן בקבלת שבת בציבור שאין אפשרות לאחריה להתפלל מנחה, ולא תשכח לקבל תוספת שבת.

טלית קטן / הפלא ופלא
 (1) כתב ה'בן איש חי' (רב פעלים "חד, סי' ט"ז):
 "הקפדה על לבישת טלית קטן בדוקה וכשרה כהלכתה, מסוגלת מאד להסיר מהלבוש כל מיני פחדים סמויים המטרידים את מנוחתו".
 (2) כתב הצדיק רבי מנחם מנשה זצ"ל (ראהבת חיים' שלח): "הקפדה על לבישת טלית

טלית קטן (ציצית)

קטן כשרה באופן תמידי – מונעת סבל רב וצער נורא בשעת הגסיסה".
 (3) כתב ה'תולעת יעקב': "אמרו חכמי האמת כי מי שאינו זהיר במצוות ציצית – כשנפטר מן העולם מלבישים אותו בלבוש אחר, ועל ידו אוחזים בו כמה מלאכי חבלה המכניסים אותו בגיהנום".
 (4) כתב הצדיק רבי מאיר אבוחצירא זצ"ל כי המקפיד שכל חוטי הציצית יהיו שלמים – גם כאשר מבחינה הלכתית הציצית כשרה – אין לו לחשוש ממחלות לב לכל סוגיהן.
 מתוך 'הפלא ופלא' – 052-7632686

משחקי הילדים

רבים מהילדים שלנו אוספים קלפים ועושים מכך עסק רב. קלפים של חיות, פלאי הטבע וכדומה, ומדביקים זאת באלבום על מנת למלאו כמה שיותר מהר. יש הורים המגיבים על איסוף הקלפים שלהם: "די, מספיק, נמאס לי לראות קלפים בכל פינה בבית, תקח את זה מפה, ותשחק בזה רק בחוץ עם החברים שלך!". לעומתם, יש הורים המגיבים בצורה הפוכה לחלוטין: "אני לא מאמין! יש עונה נוספת? אלבום חדש?... איזה יופי. בוא שב איתי, תראה לי בבקשה איזה קלפים חדשים יש לך. ווואי איזה יופי. איזה אלבום מהמם יש לך. תשמע טוב מה אבא אומר לך: ברגע שאתה מסיים את האלבום בשלמות, אני רוצה להניח את האלבום שלך אצלי בארון הספרים האישי שלי. אני נהנה מזה ורוצה שזה יהיה שמור אצלי".

הילד שומע זאת ומתרגש, הוא חוזר כל יום בשמחה מבית – הספר ומראה לאבא את הקלפים החדשים ואף מספר לו כיצד ויותר על 20 קלפים בשביל להשיג קלף נדיר. ילד כזה הוא ילד מאושר, הוא ילד שמרגיש שאבא שלו מחזיק ממנו ומהקלפים שלו. הוא מרגיש שהוא חייב לשמח את אבא ולהוכיח לו.

"תשמע בני, איזה קלפים חסרים לך?... אם תרצה את עזרתי, אבוא לחברים שלך ואשכנע אותם שיתנו לך את

דרך הבעש"ט

חינוך ילדים וילפי בית
בבית ה'הצ' 6

הקלפים הללו ואני אתן להם בתמורה דברים, העיקר שתשיג את מה שחסר לך".

רבותיי, זה נקרא אבא שיורד לנפש של הילד, שחי את הילד שלו בפרטים שאולי נראים לנו קטנים, אך בשביל הילד כעת הם כל עולמו, כפי שאנו הרגשנו שהיינו ילדים. תרשמו טוב את מה שאני אומר לכם כעת – אני מבטיח לכם אבא שמתנהג כך עם החוויות של הילד שלו, הילד שלו יהיה מחובר אליו כל החיים ולא יעזוב אותו לעולם! ומדוע? כי האבא התחבר לדברים ה'קטנים' שרבים מהמבוגרים לא מעריכים ורק רוצים שהילד יעזוב אותם לנפשם ושיהיה סדר בבית.

הילד נהנה מזה ומעריך את האבא. בשבילנו זה קטן, בשבילו זה כל העולם! זה נכון גם במשפחה בין ההורים. הרבה פעמים האשה חזרה מהבית עם חוויות לספר לבעלה ולשאול אותו מה לעשות. בעלה עוצר אותה ואומר לה: "עזובי, את לא צריכה לספר לי כלום, אני סומך עלייך שתעברי את זה כמו גדולה, את מוכשרת". האשה דוחה את דבריו ומתחננת שישמע אותה, היא צריכה זאת כמים לנפש עייפה. ולהיפך, להקשיב לבעל בסיפוריו. כולנו משתוקקים שהשני ירד אלינו, יקשיב אלינו ויחווה את מה שעברנו עם כל הקושי והצער. ואם אנו עושים זאת לילד, לאשה – הם יכירו לנו טובה כל החיים ועריכו אותנו!.

זורקים ילד מהבית!?

מספרים על החלבן הקדוש (רבי חיים הכהן

בן פרחיה זצ"ל, נפטר ב-יב' אב התשפ"ב) כי פעם אחת הגיע אל מעונו תלמיד חכם גדול הבקיא בכל ענייני הקבלה, אשר היה מקפיד להתפלל כל יום עם כל כוונות הרש"ש. החלבן הביט במצחו ואמר לו: "אני רואה כעת על המצח שלך את האות 'נ' הפוכה, וזה סימן שלא ברכת היום ברכה אחרונה אחר ששתית מהמים!".

עצר רגע החלבן ואמר: "מה זה שווה כל הכוונות שאתה מכוון, אם הינך שוכח לברך ולהודות לה' בברכה אחרונה על המים ששתית?!" מדובר על צדיק שנפטר לפני כשנתיים בלבד וחי בינינו.

שואל ה'מנוחה וקדשה': אם על צדיקים רבים מסופר שהיו רואים על מצח האדם וצופים ברוח הקדוש, אם כן, כיצד יצחק אבינו לא ראה את כל העבירות שעשה בנו עשיו? כיצד יתכן שמעיד עליו הכתוב: "ויאהב יצחק את עשיו כי ציד בפיו, ורבקה אוהבת את יעקב", אומר התרגום: "ארי מצידיה הוה אכיל" – יצחק אהב את עשו בגלל הציד שהיה מאכילו. את השאלה הזו שואל ה'מדרש הגדול': "ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו" – וכי לא היה אבינו יצחק יודע במעשה עשיו שהן כעורין? – והכתוב אומר: 'הלא משנאיך ה' אשנא', ומפני מה אהבו?!"

עונה המדרש תשובה ניצחת: "אלא שהיה אוהבו בפניו בלבד, כדי לקרבו ולמשכו. שהרי קל וחומר: אם כשהוא אוהב את עשיו – מעשיו מקולקלין, אילו שנאו וריחקו – על אחת כמה וכמה, ואמרו רבותינו לעולם תהא ימין מקרבת ושמאל דוחה".

מגלים לנו חז"ל סוד גדול – אם אתה יודע שהכעס, התוכחה והנזיפות שלך בבן שלך, בתלמיד שלך או באדם

רחוק מתורה ומצוות לא יקרבו אותו, אלא רק ירחיקו אותו עוד יותר – תצוד אותו בפיך!. תראה לו אהבה, תן לו מילים טובות – וכך תזכה לשמור עליו שלא יפרוק עול לחלוטין.

זו הכוונה בפסוק: "ויאהב יצחק את עשיו, כי ציד בפיו" – הציד היה בפיו של יצחק, שצד את עשו ומראה לו אהבה, כדי שאולי כך ישוב לה'.

מספר הרב יחיאל קראס זצ"ל: "משגיח בישיבה ניגש אל אחד הבחורים ושואל אותו: "היכן היית אתמול אחר הצהריים? לא ראיתי אותך בבית המדרש?". "הייתי חולה, הלכתי לקופת חולים",

השיב התלמיד. "באיזו שעה?". "בשעה חמש", שוב עונה הבחור.

"בסדר גמור, אז שתהיה בריא", חותם המשגיח את השיחה, "אבל בפעם הבאה בבקשה תודיע לי כדי שלא אדאג". המשגיח יוצא מן החדר וכל הבחורים בחדר פורצים בצחוק. כולם יודעים שאתמול בחמש אחרי הצהרים סניף קופת חולים היה סגור.

האמת היא, שגם המשגיח יודע שסניף קופת חולים היה סגור, אלא שחשב המשגיח לעצמו: "טוב שהוא חושש להגיד לי את האמת. שהרי אם היה אומר לי את הסיבה האמיתית להיעדרותו, הייתי צריך לכעוס עליו ולהעניש אותו. אך כעת, כל זמן שהבחור מנסה להמציא תירוצים, סימן שהוא עוד מחפש להיות בסדר.

לא נעים לו ממני, ואם כך, עוד יש לו תקווה, מפני שהוא מעמיד פני צדיק. הגם שבסתר הוא אינו נוהג כשורה, אך לפחות בגלוי הוא עדין שומר על גבול

מסוים של התנהגות ראויה. אם היה מגיע, חלילה, למצב שאין לו מה להפסיד – היה פורק עול בגלוי ואומר את האמת המרה בפניי".

יצחק אבינו ערך לעצמו חשבון: הרי יודע אני בדיוק מיהו עשו, אך כל זמן שאני נותן לו את התחושה שאני אוהב אותו, ושהוא צדיק – לכל הפחות הוא מחזיק שחיטה כשרה, הכיפה עדין על הראש... אם לא אתן לו את הכבוד הזה, אם לא אראה לו שאני מחזיק ממנו – הוא יפרק עול ויעבור על כל האיסורים שבתורה. כעת הוא משתדל להתנהג יפה, לפחות בפניי.

לכן, כשבא עשיו ושאל את אביו כיצד מעשרים את המלח, יצחק אינו גוער בו: "מלח?! לך תתחיל ללמוד משהו ותדע מה חייב במעשר ומה לאו".

לא ולא! יצחק מאיר לו פנים ואומר: "טוב מאוד שאתה שואל, באמת שאלה טובה. כל הכבוד, עשיו, איזה צדיק!". רק נתנית ההרגשה שהוא צדיק – תציל אותו מהידרדרות נוספת.

ומה אתם אומרים – האם זה הצליח? – בטח שזה הצליח. הוכחה לכך, שכל זמן שהיה יצחק אבינו חי – לא פרק עשו עול בפרהסייה. בעצמו אמר עשו: "יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי", יש דברים שאעשה אחר פטירת האבא, כי הוא מחזיק ממני צדיק.

מספרים כי לאדמו"ר ה'בית ישראל' מגור היה מגיע חסיד 'צבוע'. כשהיה מגיע לרבי היה מתלבש כחסיד ומתנהג בקדושה, אך בביתו היה רחוק מאד. החסידים לא הבינו מדוע הרבי מקרבו ונותן לו יחס טוב, וכשראה זאת הרבי אמר: "אני יודע שהוא צבוע, אך אני אוהב את הצבוע הזה! תארו לעצמכם שהיה בא אליו בהכרזה שהוא וכל משפחתו פרקו עול – מה יכולתי לעשות? כעת לפחות הוא עדיין שולח את ילדיו לישיבות, ולפחות זה הריווח של היחס שלי אליו, כי אם הייתי מוכיח אותו, גם את ילדיו היה לוקח איתו!"

ואם נשאל: ומדוע אברהם אבינו לא העלים עין ממעשיו של ישמעאל, אלא שלח אותו מביתו?

התשובה עצומה – ישמעאל היה עובד ע"ז ועושה עבירות גם בגלוי, הוא הראה לכולם שזה הוא ואין מה לדבר כלל.

אך עשו עוד היה מנסה להיראות צדיק. (ובכל שאלה יש להתייעץ עם יועץ חינוכי בדרך התורה)

טעות אחת בלתי הפיכה בגיל 13 ... שדפקה לו את החיים!!!

עשיו דווקא חי הרבה שנים!!! לא לזלזל... הוא חי 147 שנים... אבל כל החיים שלו הוא אכל את הלב ומרט שערות ראשו על הטעות הפאטאלית שהוא עשה... מתי? **בגיל שלוש עשרה!!!** כן... בגיל שלוש עשרה... ברגע של פזיזות הוא מכר ליעקב את הבכורה...

וזהו!!! מאז הוא דפק לעצמו את החיים לכל החיים... תחשוב: מדובר פה בן אדם בן ששים שפנתו בזעקה גדולה ומרה פורץ בבכי מר... על מה? על טעות שהוא עשה בגיל שלוש עשרה!!! ושום דבר לא עוזר לו... את הנעשה אי אפשר להשיב... אפילו אבא יצחק שאוהב אותו לא יכול להתחשב בו... הוא אומר לעשיו: ולכה איפה מה אעשה בני... מה אתה רוצה שאני אעשה... אבל אז מה... לא התכוונתי בריצונות... הייתי צעיר ופזיז... שום דבר לא עוזר!!! מילה זו מילה... התימה זו התימה... אה... אבל היית אז מאד צעיר???

נכון... כואב הלב... אבל 'מה אעשה בני...' עם כל הכאב לב... אבל גם בגיל צעיר אפשר לעשות טעויות בלתי הפיכות... כן!!! המסר הזה כתוב בפרשה!!!

כמדומני שלבחורים צעירים זה המסר הכי חשוב שצריך להוציא מהפרשה... עשיו מלמד אותנו שאפשר בגיל צעיר לעשות טעויות **בלתי הפיכות!!!** טעויות שאתה עלול לאכול את הלב במשך 147 שנים קדימה... ואת הנעשה אין להשיב!!! **וכל בחור צעיר צריך לקחת את זה בחשבון...** איך סבתא שלי היתה אומרת: אתה עוד תבכה איפה שאף אחד לא רואה... מישהו פעם לימד אותי... אל תכנס לשום דלת עד שלא בדקת שיש דרך יציאה... אם אתה רואה שאין דרך חזור אל תכנס. **אל תעשה דברים שאתה עלול להתחרט עליהם מאוחר!!**

האמת היא שהמסר הזה הוא קצת ברכה לבטלה... כי בחור בן 14 לא כשיר להבין את זה... נכון שלא הצלחתי להרתיע אותך במשפטים האלו? ... כן... על זה נאמר: אין אדם עומד על דברי תורה א"כ נכשל בהם... אתה ככל הנראה תעשה משהו ואתה תתחרט... ותאכל חציץ... ואז!!! בפעם הבאה אתה כבר כן תבין את זה... זה מסוג הדברים שנוכחים... מה שכן אני יכול לברך אותך שהטעויות שמהם תלמד... שיהיו טעויות קטנות... שהבלתי הפיך יהיה הכי מינימלי... (לדוגמא: אני אסיר תודה לבורא עולם שבתור בחור נפילתי עם 6000 שקל!!! וסכום כזה בתור בחור זה הרי סכום טוב... וכתוצאה מזה טעמתי טעם של חובות... וזהו! זה הספיק לי... מאז יש לי ריאקציה לחובות... אני בורח מזה כנשון נחש... נחש מה יכול להיות יותר גרוע מליפול ב-6000 שקל בתור בחור? ליפול עם 600.000 שקל בתור נשוי... הששת **אלפים** חסכו לי שש מאות **אלף**... היה שווה!!! אז לך אני מאחל ליפול רק ב-600 שקל... כי גם 6000 שקל זה ההמון כסף... ואולי... אולי יהיה בחור שבזכות המאמר הזה יחסך לעצמו גם את זה... אולי יהיה בחור שבעקבות המאמר הזה לא יתחיל לעשן סיגריות... הלוואי...)

השאלה היא: מה באמת הפתרון?? ס"ס אני מציע כאן נתון מאד עגום!! כאילו אין מה לעשות... עושים טעויות בתור בחורים... ואז בוכים על זה כמו עשיו בגיל ששים... ואז זה כבר מאוחר... נו... אין פתרון קצת יותר מעודד? מה עושים כדי לא ליפול בטעויות??

צר לי!!! אבל אינני איש בשורה... אמנם יש פתרון... אבל הוא כ"כ לא פופולרי ולכן אני כ"כ פסימי מלהגיש אותו... לפתרון הזה קוראים: ויעקב איש תם יושב אוהלים!!! והשאלה הנשאלת כמובן: וכי יעקב היה תמים... הרי כשהוא הגיע ללבן הוא אומר: אחי אני ברמאות... אז במה זה מתבטא שיעקב הוא תמים??

התשובה היא: יעקב אבינו מאד פיקח ושנון... אבל בגיל צעיר של "ויגדלו הנערים" יעקב אבינו מספיק פיקח להבין ש--- **לא כל דבר הוא מבין...** ואז הוא מחליט להיות איש תם... לא ממקום של תמימות אלא ממקום של חכמה והבנה... אני מספיק חכם להבין שצריך מידי שבביל להבין את כל התמונה... ולכן אני מוכן להרכין ראש ולקבל מהגדולים ממני...

אני מוכן לנהוג בתמימות ולקבל הוראות מגבוה... לא בגלל שאין לי דעה ואין לי מה לומר... אלא ממקום של פקחות והבנה שיש לי מה לקבל!!! נו... בחור יקר: אתה מסוגל להבין כזה דבר?? יש לך את השנינות והפקחות להבין שאתה לא הכי חכם???

לך תסביר!!! לך תסביר לבחור צעיר שזה שהוא חושב שהוא מבין יותר מכולם... הוא רק מסגיר את התמימות שלו... לך תסביר את זה לבחור שחש מעצמו שהוא מבין... לך תסביר לבחור שרק הרגע פקח עיניים... ובאמת לאחרונה הוא באמת התחיל להבין כל מיני דברים שעד לפני שנה הוא לא הבין... ולכן נדמה לו שהוא כבר הבין הכל... לך תסביר לו שכמו שבחצי שנה האחרונה נהיית יותר חכם... אז המשטיח שלך שעברו עליו עוד כמה חצאי שנים נוספים יותר ממך... אולי הוא עוד יותר חכם ממך... אבל לא! זה נעצר אצלי! אני החכמתי... ושם נעצרה החכמה!! לך תסביר לבחור כזה עד כמה הוא ילדון טפשו ותמים... אז זהו!!! שאם אתה מפחד שביעוד ששים שנה אתה תצטק צעקה גדולה ומרה ותבכה על טעויות שאין להשיב... אם אתה לא רוצה שזה יקרה... אז יש פתרון!! הפתרון הוא להסכים להיות איש תם!! להסכים להרכין ראש בשיבת שם ועבר ולהגיד: אני רוצה לשמוע... רוצה לקבל... מוכן להבין שיש אנשים גדולים וחכמים ממני...

אדרבה... מי שידוע... האנשים המוצלחים ביותר זה דווקא האנשים שיש להם מודעות עצמית והם לא מתביישים להודות באופציה שיתכן והם טועים... והם מוכינים ראש ומוכנים להיכנע להוראות מלמעלה... זה לא נובע אצלם מצדקות... זה בסה"כ נובע מבן אדם באמת חכם שלא רוצה לעמוד בגיל ששים ולאכול את הלב על טעויות בלתי הפיכות שעושה בגיל הטיפש עשרה... תבין: יום יבא ויעקב יתגלה בשיא הפקחות והשנינות... אדרבה... עשיו בעצמו מתלונן על יעקב: הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמיים... בסוף בסוף עשיו מגלה לתדהמתו שיעקב הוא בכלל לא תמים ופראייר כמו שהוא חשב... רק מה? כשיעקב היה צעיר הוא השכיל להבין שהוא לא מבין ומהמקום הזה הוא היה מוכן לקבל מהגדולים ממנו... ואת זה עשיו לא היה מסוגל לקבל!!! עשיו מבין תמיד יותר... עשיו יעשה קומבינות על אבא שלו והוא מבוסס שהוא הצליח לרמאות אותו... גויילם שכמוך... אתה יורה לעצמך ברגלים... מה יעזור לך שאתה מרמה את אבא שלך... ס"ס את הטעויות אתה בעצמך עושה... את החביתה שבישלת אתה תאכל לבד... ואז כבר לא תוכל להסביר מאבא... ואז כבר באמת לא יהיה לו הרבה מה להגיד לך... כי... כי... כשהיה לו מה להגיד לך... אז היית עסוק בלרמאות אותו... תודה רבה... את מי בדיק דפקת???

זה המסר החשוב של הפרשה לנערים... לאותם נערים שנמצאים כעת בשלב של "ויגדלו הנערים"... טוב מרדות אחת בלבד שו אדם בפרט אם היא באה עם עוד מאה תפילות של ההורים שלו...

וירה את ריה בגדיו... משהו לא מריח לי...

בפרשת השבוע מובא שיעקב אבינו ממשש את יעקב ושואל שוב ושוב: האתה זה בני עשיו... ואז יגש וישק לו, וירח את ריה בגדיו... דורשים חז"ל: אל תקרי בגדיו אלא בוגדיו... יצחק הריח את הבוגדים של כלל ישראל... וגם עליהם הוא התבטא: איזה ריח טוב יש בהם שהרי ריקנין שבך מלאים מצוות כרימוך...

והשאלה הנשאלת: מה זה קשור לכאן?? בא נגיד שגם הבוגדים שבישראל הם בגדר "מור ואהלות... כל בגדותך..." שגם הבוגדים מרטיבים זכויות כמור ואהלות... בסידר... אבל מה זה קשור לכאן?? הרי כעת יעקב אבינו בכבודו ובעצמו מגיע להתברך מיצחק... וכי אין ליצחק מה לראות אצל זרע יעקב בחיריו רק את הבוגדים?? מה עם כל שאר כלל ישראל היראים ושלימים? למה אותם יצחק משום מה לא רואה??

ואולי התשובה היא:

אל תשכח שיעקב אבינו כעת לא יודע שזה יעקב!!! לעת עתה הוא בטוח שזה עשיו... דא עקא: **שמשוה פה לא מריח...** מה אעשה שזה מריח לי הרבה הרבה יותר טוב מאשר עשיו...

אז מה קורה פה?? מצד אחד הוא טוען שהוא עשיו... אבל מה עושים עם הריח?? **הריח לא נתן לי!!! מריח לי משהו אחר...**

ליצחק אין ברירה... הוא מחפש בכל זאת לעשות תיאום ריחות... איזה 'לתיחה' יצחק מחפש בכל זאת להריח איזה משהו שיוכיח לו טיפה את הריח של עשיו... ולכן יצחק מתאמץ ללכת רחוק רחוק... אי שם לסוף הרשימה של הבוגדים והרשעים מצאצאיו של יעקב אבינו... אלו שפולטים לכיוון של עשיו...

אוהו... הנה... משהו פה מתחיל להזכיר לי ניחוח של עשיו...

אבל עדיין!!! עדיין זה זהב... הריח של הבוגדים והשוליים של יעקב מריח הרבה יותר טוב מאלופי עשיו... יצחק דווקא מתרשם מעשיו... איזה ריח טוב יש לך... התקדמות יפה... אתה מריח הרבה יותר טוב מפעם... **אבל מה האמת???**

הריח הטוב הזה... זה הריח של היהודי הכי רחוק של יעקב...

ואז!!! כשעשיו האמיתי מגיע... לפתע יצחק כבר לא צריך להתאמץ להריח... הריח נודף למרחוק!!! יצחק מריח גהינם פעורה לרגליו... ואז יחזר יצחק חרדה גדולה עד מאד... סו"ס כבר הייתה לי נחת רוח ממך... הרחתי את הריח שלך... היה נראה שמשוה פה מתקדם לכיוון החיובי... אז מי זה היה פה מקודם שהיה לו כזה ריח טוב?? יצחק מודעוץ: אתה רוצה להגיד לי שהרחתי את היהודי הכי בוגד מצאצאיו של יעקב?? אם ככה: **גם ברוך יהיה!!!** אם היהודי הכי בוגד והכי רחוק ככה מלא מצוות כרימוך וככה מריח טוב... אז הברכה שברכתי את יעקב תקפה עד אחרון צאצאיו... עד היהודי הכי רחוק... כן!!! כשברכתי את יעקב אבינו התכוונתי באופן רשמי דווקא לאחרון הצאצאים שלו... ואילו הבנים הצדיקים של יעקב אבינו יתברכו כבר מדין ק"ו. אם את בוגדיו ברכתי כ"ש אותם...

כמו שיש מושג שכשנמצאים ליד צדיק... אזי קיימת תביעה מסוימת להתעלות כמו הצדיק... כמו שהאשה הצרפית כביכול מואשימה את אליהו הנביא במוות בנה ואומרת לו 'באת הנה להזכיר את עוונתי', אם ככה: על אותו משקל כשמעמידים את בוגדי עם ישראל מול המעשים של עשיו... הרי בוגדי ישראל מריחים ריח טוב כלבנון... המפגש וההשוואה מול עשיו מציפה את הנאמנות והכשרות של היהודי הכי רחוק...

והכי הכי: כל התמודדות של יהודי מול הניסיונות של עשיו!!! כל התמודדות של רווק הדר בעיר מול המונה של רומי... מזכה אותו בריח טוב של נאמנות לה' ועמידה בניסיונות... כמאמר חז"ל: עתידים בחורו ישראל שיתנו ריח טוב כלבנון שנאמר: 'לכו יונקותיו, ויהי כזית הודו, וריח לו כלבנון...'

ללמוד ממנו... נראה לך שהוא מחכה לך באיזשהו מקום?? הוא מגיע עד אליך... מכניס לך ברנר בתוך העיניים... הוא רודף אחרך...

וכאן טמון ההבדל התהומי בין הדורות הקודמים לדור שלנו!!!

יש משפט שכולם יודעים לדקלם אותו... ולא תמיד הוא מדויק...

המשפט הנצחי שאומר: שהדרדור הרוחני שיש היום... זה משהו שלא היה בשום דור!! מה שהאינטרנט עושה היום... זה נורא ואיום... החללים הרוחניים שהוא מפיל... זה משהו שלא היה בשום דור...

היסטורית המשפט הזה לא כ"כ מדויק!!! וכי אתה יודע מה היה המצב הרוחני לפני שמונים שנה?? אתה יודע כמה חרדים נשארו?? עדיף שלא תדע... במשפחות הכי חשובות... של הרבנים הכי גדולים... יש לנו מושג איזה נשירה נוראית הייתה?? עדיף שלא נדבר... זאת אומרת: זה לא מדויק לומר שהיום יש נפילות רוחניות שלא היו מעולם... היצר הרע אף פעם לא שקט על שמריו... וגם פעם היה יצר הרע גדול וה' ירחם... **אבל בכל זאת!!! בכל זאת יש כן הבדל אחד גדול בין פעם להיום!!!**

ההבדל המהותי בין הניסיונות של געציל מוולוז'ין לבין מוטי של דורנו מגוש דן... שגעציל מוולוז'ין היה שרוי בניסיונות נוסח פדן ארם... הוא היה מתמודד עם לבנו!!! עיקר הניסיון היה מול **מידות רעות!!!** ניסיון ההשכלה לא התמקד בתאוות... אדרבה... זה היה הלך רוח אידיאולוגי... הוא אמנם הפיל אינסוף חללים רוחניים... ההטעייה הייתה קשה מאד...

אבל בכל זאת!!! מי שהתעקש לחיות כמו יעקב אבינו ותרי"ג מצוות שמרתי... הוא היה יכול לעשות זה יחד **עם לבן גרתי!!!** (הוא היה יכול לחיות לצדי המשכילים ולבזו להם!!! היה רק צריך להיות חזק בדעות ובהשקפה... וכמובן שזה לא היה קל... היה צריך פה חוט שדרה מאד חזק... אבל מי שזכה והיה לו את זה... הוא היה יכול לדור באיפופה עם לבן. להיות מוקף מכל הכיוונים בפעמוני כסיה ולחישאר חתם סופר... כלומר: ללבן היה את הבית מדרש שלו!!! וכל מה שנדרש מרבקה ויעקב זה לא ללמוד ממנו... אם רק לא תקרא את הספרים החיצונים אז בסייד... שקט תעשיית).

לעומת זאת כיום עיקר הניסיונות זה בתאוות... תאוות זה משהו דומיננטי שמהלך עליך אימים... הנשים של עשיו עושות לך עשן בתוך העיניים... היצרים מרצדים לך בעיניים... אין כזה דבר לחיות לצידים... וללכת לאיטך שווה נפש... זה משתולל... זה קופץ לך מול העיניים... זה לא ניסיון נוסח פלטיאל בן ליש ומיכל... אלא ניסיון מסוג פוטיפר ויוסף... פוטיפר זה 'חיה רעה אכלתהו...' היא לא נותנת ליוסף לחיות...

זה לא כמו יעקב ולבן ש-לבן מדבר נינוח והגיני... ורק צריך לזהות את העוקץ שיעקב זה אמת ולבן זה שקר... אבל כשמגיעים לעשיו... אצל עשיו אין את הנינוחות הזו... עשיו גונב את הבמה וגונב דעת אביו... ואילו יעקב יושב לו בבית מדרש ואף אחד לא שומע את קולו...

תאוות... פה זה מידות!!! **מידת העצלות... מידת הרמאות... פה ההתמודדות היא מול מידות רעות... פחות תאוות... וכאן רבקה אומרת ליעקב את משפט המחץ!!!**

יותר קל להתמודד מול מידות רעות מאשר תאוות רעות!!!

עדיף לי שתלך להתמודד מול **המידות** רעות של אח שלי... מאשר להמשיך לסבול פה יחד איתי מפרץ **התאוות** של עשיו ונשיו ותועבות הכנעני...

וכאן המקום לעצור ולהבהיר: זה לא מדויק!!! זה לא נכון שמידות רעות זה יותר מומלץ מאשר תאוות רעות... אדרבה... ההיפך!! לו יצוייר שהיו נותנים לך אפשרות לבחור איזה ניסיונות יהיו לך!!! האם שיהיו לך מידות רעות או שיהיו לך תאוות רעות... ברור שבברירת מחדל עדיף כבר תאוות רעות ממידות רעות... כי אדם שיש לו תאוות... לכל הפחות הוא מצד האישיות שלו יודע את האמת... אוכל את הלב... רוצה להשתנות ויש עם מי לדבר ויש תקווה. (גם עשיו... כמה שהוא רשע... פתאום נכמו רחמינו... יצחק נותן לו סיכוי... נותן בו אימון כמעט עד הרגע האחרון) אבל אדם שיש לו מידות רעות... אין!!! אין עם מי לדבר... (יעקב אף פעם לא מנסה להחזיר את לבן בתשובה... הוא לא נותן לו אפילו צ'אנס... רחל אולי מנסה... אבל גם היא, רק באמצעות גניבת התרפים... לא בצורה של דיבור ושכנוע) כי מי שיש לו מידות רעות הוא לא!!! הוא לא בעניין!!! זה משהו הרבה יותר פנימי!!! משהו בראש!!!

אז נכון!!! נכון ש-לי או לך באופן אישי... עדיף לנו תאוות מאשר מידות...

אבל עזוב אותך ואותי... ניח שאתה ואני צדיקים!!! השאלה כעת היא לא עלינו אלא על השכנים שלנו!!! עם איזה שכן פחות גרוע לחיות?? עם שכנים שיש להם **מידות רעות** או **תאוות רעות**?? מול איזה אוירה וחברה יותר קשה להתמודד... מול אוירה של מידות רעות או של תאוות רעות??

כאן רבקה אומרת ליעקב: עדיף לחיות בשכנות עם אנשים שיש להם מידות רעות מאשר תאוות רעות... **ולמה?? מסיבה טכנית ופשוטה:**

לתאוות יש מערכת הגברה... תאוות זה משהו רוחש ודומיננטי... זה משהו שלא נח לרגע... כשאתה חי עם אנשים בעלי תאוות... אתה לא יכול לחיות לצידם ולהמשיך הלאה... יש שם עשן שנכנס לך לתוך העיניים... העסק כל הזמן עובד... העפצאך... זה חם... רותח... אש פאייער...

אבל כשיש לך עסק עם אדם שיש לו מידות רעות!!! איתו אפשר לפחות לחיות!!! הוא לא קודח לך בראש... כל מה שנדרש ממך זה לסמן עליו איקס... (שהאיקס הזה הוא אמנם לא פשוט... ויש סיכונים) ועל זה נאמר: עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי!!! לא למדתי ממעשיו הרעים!!! גם רבקה משתבחת בזה שהיא **לא למדה!** לא למדה ממעשיו הרעים... אל תלמד!

אבל אצל עשיו?? זה... זה לא הנושא... זה לא כן ללמוד ממנו או לא ללמוד... הוא 'דופק' הופעה!!! הוא נכנס לך לתוך הפרצוף... אתה יכול עד מחר לא

הפיתויים כל הזמן רוחשים... בוערים... די... אין כח...

רבקה אמנו לא נולדה בבני ברק ולא במאה שערים... היא גדלה בפדן ארם... היא נאלצה להכיר את עולם התחתון... היא חיה עם שני רשעים ולא למדה מהם... בקיצור: לרבקה היו מושגים בהתמודדויות מול רשעים. **ובכל זאת!!! בכל זאת בסוף הפרשה... רבקה לפתע מתפרצת בכאב עצור ליצחק ואומרת משפטים מאד חריפים: קצתי בחיי מפני בנות חת!!! אם לוקח יעקב אשה מבנות חת... למה לי חיים... רבקה יורקת בשאט נפש... אני קצה בהם... אין לי חיים איתם... ולכן!!! רבקה מבקשת שיעקב ילך לאחיה... למשפחה שלה בפדן ארם... שיקח משם אשה...**

מה כתוב כאן? שכמה שלרבקה יש זכרונות קשים מהרשעים של פדן ארם

עדיין!!! הם זהב טהור לעומת הפרצופים שהיא נאלצה להכיר כאן... ולכן מסיקה רבקה: אם זו הסחורה שיש לנו כאן... אני כבר חושבת שעדיף שיעקב ילך שיתמודד עם אח שלי לבן... משישאר כאן...

לכאורה השיקול דעת של רבקה זו סוגיה שצריך ללמוד אותה!!!

סו"ס ליעקב אבינו גם לא היה קל עם לבן הארמי... יעקב אבינו מתבטא "עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי" משמע שגם שם לא היה פשוט בכלל. **ובכל זאת!!!** בכל זאת רבקה לא מתחרטת. היא מבינה שמול האופציה לחיות כאן עם עשיו ונשותיו... עדיף שיעקב יהיה מפדן ארם... שם זה יותר קל... **ואת זה צריך להבין:** מה באמת ההבדל בין ניסיונות נוסח עשיו ובנות חת וכנען... לבין הניסיונות נוסח עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי... מה פה הצדדים?? ולמה עדיף לחיות עם לבן מלחיות עם עשיו??

התשובה היא לכאורה כך:

לבן זה מידות!!! עשיו זה תאוות!!! אצל לבן לא מצינו התפרצויות של יצרים ותאוות... גם אם לבן עובד ע"ז זה כמעט ולא נושא... רק בסוף כשיעקב בורח מלבן אז רחל היא זו שגנבה את התרפים... עד אז לא שמענו על הע"ז של לבן לעומת זאת עשיו? !? עשיו זה חאפלות המונית... כל ערב יש שם עשן וזיקוקים ויריות... הנשים של עשיו לא גומרות להקריב לע"ז... אצל עשיו העסק חי... נושם!!! יש פה תאוות רציונה... הוא מלסטם את הבריות... כל יום הוא מביא לך פה פרוייקט אחר... כל יום הוא מתחתן לך עם אשה אחרת... בארץ כנען היצרים **משתוללים**... בפדן ארם זה לא זה!!! זה פחות יצרים!!! זה בעיקר **מידות!!!** שים לב: כשיעקב מגיע לפדן ארם דבר ראשון הוא בהלם!!! כולם רובצים כמו גלמים... מה קרה? מה אתם חולמים... השקו הצאן ולכו רעו. יעקב אבינו לא מכיר תופעה כזו של בני אדם בטטות!!! אם כבר... הוא מכיר את עשיו שהוא דווקא קם בבוקר מוקדם... יש לו הרבה יצה"ר... הרבה תכניות... אבל כאן?? מה זה עולם הדממה הזה?? אז כן!!! ברור הבא למועדון... פה הסיפור הוא שונה... פה זה לא

ליצחק זה **קצתי בחיי** וליעקב לא!! העיניים של יצחק חשכו ונתעוורו מעשנם של אלו ואצל יעקב זה לא עד כדי כך... **מה בכל זאת ההבדל בין יעקב ליצחק??** התשובה היא: שיעקב אבינו... כמה שקשה לו עם עשיו ונשיו והכנעני... עדיין תמיד יש לו מפלט!! הוא יודע שתמיד הוא יכול לתפוס את הרגלים ולהימלט וזה מה שהוא באמת עשה יום אחד... ואילו ליצחק אין את ה'פית בסלול' הזה!! ליצחק אין לאיפה לברוח... יצחק לא יכול לצאת מארץ ישראל... **וממדומני שכאן טמון השפיץ גלות שקיים בדורנו...** כיום ישנם פיתויים וניסיונות מסוימים שאין לך לאן לברוח!! אין לך לאן לברוח!! אין אין אין!! זה רודף אחריו לכל מקום... והמבין יבין... היום ישנם הרבה שמתמודדים בניסיונות שזה בגדר "והנה מצרים נוסע אחריהם..." לאיפה שתלך... זה הולך אחריו... **ופה!! במאפיין הזה אתה מקבל כרטיס מועדון של גלות נוסח יצחק!!** ברגע שיצחק הוא עולה תמימה כאן בארץ כנען עם כל הניסיונות ו... ועוד **אין לו לאן לברוח**... כזה סוג של ניסיון, כל יום שלו פה... שווה ערך ליום שלם של גלות מצרים!! **אז כן!!! קשה לנו!!! וקשה לנו מאד!!! ובהחלט קשה לנו יותר מכל דור...** אבל לפחות נדע מה זה שווה!! צריך לדעת מה טומן בחובו יום אחד של מאבקי רוח ונפש בדורנו...

תאר לעצמך שה' פוקח לך את העיניים ואתה רואה חצי מיליון יהודים שאמורים לסבול במשך יום שלם בגלות זו... וה' מקדים את הגאולה השלימה ביום אחד **בזכותך!!** בגלל שאתה עברת **היום יום קשה...** לכן כל כלל ישראל מרויח יום אחד פחות בגלות אדום... **וכן שהיית מסתכל על זה קצת אחרת???** היית קצת פחות מזלזל בקושי שלך... היית מקבל קצת יותר כוחות ותעצומות להתגבר בייתר שאת...

אז כן!!! שישים ריבא יהודים והרבה יותר מזה מחכים לגאולה השלימה... אנחנו לא יודעים מתי היא תהיה... אבל אנחנו כן יודעים שיש אפשרות לקרב אותה!! לצמצם פערים!! אז תחשוב שיום אחד של התגברות שלך מקרב את כלל ישראל ביום אחד בלבד לגאולה! **יום אחד פחות** של סבל בבתי חולים... **יום אחד פחות** של בעלי חובות שמתרוצים אחרי גמחי"ם... **יום אחד פחות** של אלפי ורבות אנשים שסובלים מיסורי נפש מכל הסוגים... ותחשוב שאתה פה ה-יצחק שיום אחד בחייו שווה ערך ליום שלם של גלות מצרים!! אז כן... אתה מידי פעם נתקף בקנאה צורבת באותו בן עליה שנולד עם סטנדר בידיים וכל הניסיונות שלו מתחילים ונגמרים בדברים בטלים... כן... אני מבין אותך... סו"ס אתה עייף מלהילחם... אבל אל תשכח!! יום אחד שלך שווה ערך לגלות החל הזה... כמו שהניסיונות של דורנו רוחשים ומשתוללים ככה גם הזכויות שאנחנו צוברים הם משתוללים שם במסך בשמים... העסק לא רגוע ולשום כיוון!! כן... הקב"ה כבר כביכול ממחר... ערב שבת בין השמשות... כעת צריך להספיק הכל מהר... לכן כל הניסיונות מגיעים במהירות... הכל נעשה בסהרוריות... ולכן גם לא מומלץ לדוש בעבר... תדהור... תדהור קדימה... אין זמן!! מה שעשוי עשוי... הבירה זולקת... עוד רגע שבת...

אבל יש שכר!!! אוהו... יש שכר לפעולתך!!!

יש הבדל עצום בין הגלות של יצחק לגלות של יעקב אבינו!!!

עם כל הכבוד לצרות ולסבל שעבר על יעקב אבינו... אבל עדיין הגלות של יצחק יש להם חשיבות מיוחדת... **שיים לב:** הקב"ה אומר לאברהם ידוע תדע... ועבדום ועינו אותם **ארבע מאות שנה!!** על עם ישראל נגזר 400 שנות גלות מצרים!! תכל"ס... כלונו יודעים שישראל היו במצרים רק 210 שנים... לאיפה נעלמו עוד 190 שנה?? (אפילו בבתי הסוהר בישראל יש רק ניכוי שליש על התנהגות טובה... אבל כאן זה ניכוי של כמעט חצי...)

רבש"ע: לאיפה נעלמה כמעט חצי מעבודת פרך של שישים ריבא יהודים שאמורים לעבוד בחומר ובלבנים?? נו... לאיפה זה נעלם??

אומרים חז"ל: שגלות מצרים מתחילה **מלידתו של יצחק!!** כתוב כאן דבר מפחיד: שיצחק אבינו בעצם הווייתו... הוא כמות שהוא לבדו מבצע בפועל את גלות מצרים והוא לבדו **ממלא מקום** של עם שלם!! תחשוב: 600.000 יהודים צריכים לסבול במצרים **יום שלם** מעלות השחר ועד צאת הכוכבים... ומי חוסך להם את זה?? יום שלם בחייו של יצחק אבינו!! **במה?? איך??** מה יצחק אבינו עושה ש... שבזה הוא פורע חוב כזה אדיר של עינוי של שישים ריבא יהודים? מילא תגיד לי שיצחק סבל גלות ויסורים נוראים ובה הוא כיפר על כלל ישראל. נו... אבל לא!!! לא כתוב שיצחק אבינו עובר יסורים... וגלות?? בוודאי לא... הרי יצחק הוא היחיד שמעולם לא יצא מארץ ישראל... **אז למען ה'! במה??** במה יצחק זוכה בכל יום משנות חייו לחסוך יום שלם של חומר ולבנים לשש מאות אלף יהודים... **רבונו של עולם: אז שאלה שזועקת לשמים...**

נו... ומה התשובה??? הנה!! רבקה אמנו בסוף הפרשה חושפת בפנינו בחצי משפט מה עובר עליהם... **קצתי בחיי מפני בנות חתני!!!**

אני ובעלי נאלצים לחיות יום יום בגלות המתוקה של ארץ כנען... אנחנו יום יום מתמודדים מול פרץ היצרים המשתוללים של תועבות ארץ כנען... של עשיו ונשיו... אנחנו כל היום במאבקים פנימיים איך להחזיק מעמד מול העליהם התאוותני והרעשני וההמוני של רומי דעשיו...

להגיד לך שלרבקה קל?? לא!! **קשה לה מאד...** אבל אם יש משהו יותר קשה מזה... זה לחשוב על ששים ריבא יהודים שעובדים בפרך יום יום...

זה מה שמנחם את יצחק ורבקה... הם יודעים **שיים אחד** שלנו כאן מול היצרים של ארץ כנען הוא **שווה ערך** ליום שלם של עבודת פרך לשישים ריבא צאצאים שלנו... **נו... זה לא כדאי???**

יעקב אבינו לא זוכה לזה!! יום של התמודדות של יעקב מול לבן לא חוסך מהבנים שלו יום של גלות מצרים. כי נכון ש-לבן הוא לא אדם קל... אבל עדיין!! הוא לא מנקר... לא חופר... אפשר לשים בינינו מהלך ג' ימים של שקט תעשייתי... **וכעת שיים לב: יש פה עוד נקודה שחשוב להדגיש אותה:** סו"ס אל תשכח שגם יעקב היה חי לצד עשיו במשך 60 שנה... ובכל זאת

ופה אנחנו נמצאים!!! אנחנו נמצאים בדור של **תאוות...** ושוב חשוב להדגיש: יש יתרון מסוים בניסיונות של תאוות... היתרון הוא שתאוות זה משהו מאד שטחיי... לא קשה לזהות את השקר שבתאוות... כל מי שנופל בתאוות יום אחד הוא מבין טוב מאד איפה נמצאים החיים האמיתיים... ברגע של כינות לא קשה להבין שעבודת ה' זה הדבר הנכון... זה אמנם היתרון של הניסיונות בתאוות!! אבל מצד שני: תאוות זה משהו שקופץ ומרצד מול העיניים... ומששששגע אותנו!! **אוהו... פה!!! בנקודה הזו רבקה יורקת... בוכה ואומרת:** קצתי בחיי... דיי!! אני לא יכולה עם העשן וההבהובים והדומנטיות של פרץ היצרים של דור 2022...

אני כבר מתגעגעת לפדן ארם!! אמנם גם שם היו אובייקטים לא פשוטים... אמנם גם שם יש את אחי לבן שלא איכזב באתגרים שלו... אבל לפחות זה לא מטרטט אותך!! יעקב לפחות גייע ללבן... ישב איתו 'ימים אחדים', הם גייעו יחד להסכמים על עבודה של שבע שנים בשדה... יעקב גייד לו יפה שלום זהו!! כעת שקט תעשייתי למשך שבע שנים... אז נכון שלבן יחליף את משכורתו עשרת מונים... אבל לפחות יהיה ביניהם מהלך שלושה ימים... לפחות את הסבל הקיומי הזה נחסוך לו...

רבקה באמת חוסכת את זה ליעקב!! אבל היא בעצמה נשארת פה יחד עם יצחק!! הם ממשיכים לסבול מהפנינג של עשיו... מהבילויים... מהמסיבות... מהבלגן... המשטרות... הצחוק הפרוע... וכמובן הצביעות הנשפכת שמשתלבת לה תוך כדי... יעקב באמת ניצל מזה... אבל ליוסף כבר אין את הפריבלגיה הזו... יוסף כבר כן צריך לרדת למצרים... ובמצרים הניסיונות הם כבר שוב בסגנון של סבא יצחק וסבתא רבקה...

ופה אנחנו נמצאים!!! אנחנו נמצאים עמוק עמוק בניסיונות נוסח יצחק ורבקה... אנחנו נמצאים עמוק במצרים בניסיונות נוסח פוטיפר שמהלכת אימים על יוסף... היום הפיתויים רודפים אחרנו... זה לא מחכה לנו בפינה... זה נכנס לנו לתוך הפרצוף... ואם פעם הניסיונות עוד היו ברחוב הססגוני והמחליף צבעים... אני לא צריך לספר לך שהיום הניסיונות הם בפנים!!! בתוך הקהילה... בתוך השטעטאלע... אוי כמה בחורי ישיבות בני עליה מתמודדים עם ניסיונות קשים בתוך בית המדרש עצמו!! לב יודע מרת נפשו... ואם מדובר בבחור קצת יותר פתוח... אז החשיפה פה ושם לרשת מעמידה אותו באופן פתאומי מול חזית יומיומית של פיתויים שבצ'ק אחד הוא יכול ליפול... זה לא ניסיונות מהסוג של הפוזל מוולוז'ין שהספרים החיצונים חייכו אליו מהספריה של ברלין והוא השתוקק לקרא את ההשקפה הציונית שהוא לקח כרכרה ונסע לשם... **אצלנו זה פה!!! כאן ועכשיו!!** נכנס לך לתוך הפנים... גם כשיוסף כבר נכנס לבית האסורים והוא שמח!!! שיים לב: יוסף שמח שזרקו אותו לבית האסורים... סו"ס קצת שקט מהדוב הזה שנקרא פוטיפרע... אבל היא מגיעה גם לשם... כן... בחור כבר מגיע לבית המדרש ורוצה קצת שקט מהניסיונות אבל הם מגיעים גם לשם... לתוך בית המדרש...

לבקרים אצמית כל רשעי ארץ... השרוול כוסות ש'עשק' בישיבה קטנה...

זו הייתה פרשיה מטלטלת שהישיבה קטנה שלנו לא זכרה הרבה זמן... יש לציין שזה עשה טוב לישיבה!!! אבל עדיין... זה היה ניתוח כירורגי מכאיב... הכל התחיל לפני כמה חודשים... ככה בסוף הקיץ... היה פה בשיעור ג' בחור ציני וסמכותי... מסוג הבחורים המבוגרים שמנצלים את מעמדם להטיל את חיתתם על הצעירים... מדובר בבחור שתפס פה את כל המושכות... כל המפתחות היו בידיים שלו וכל הצעירים רעדו ממנו... והיה בעד מה... היה לו גם פה גדול וגם מילה!!! הוא היה לוקח את החוק לידיים ופועל לפי ראות עיניו... אם הוא החליט שצריך לחנך את שיעור א'... לא היה שום בעיה 'להרים' להם ול'לקחת' להם ול'החרימם' להם... הבחורים משיעור ב' כמובן הקפידו להתחנף אליו ול'לקלקל'... ולו בתור דמי 'לא יחרץ'... כי הוא היה אחראי על המטבח ואם אתה קרוב לצלחת אתה יכול לקבל על חשבון אחרים...

אבל!! היה בחור אחד חדש משיעור א'... קראו לו אבריימי... מדובר בבחור די שקט עדין ונמוך... אבריימי אף פעם חיפש למשוך תשומת לב מיוחדת וקולו לא נשמע ברמה... אבל כן היה לו איזה יושר וחוזק פנימי!!! משהו כזה עמוק מבפנים... והוא מהרע הראשון לא השלים עם הדורסנות של קובי הגברתן משיעור ג'... הוא לא קיבל את מרותו ולא הסכים ללכת לפי החללי שלו... יום אחד קובי החליט באופן שרירותי לקצץ לשיעור א' מהפסי עוגה שמגיע להם בקידוש... ולהביא לשיעור ג' יותר על חשבונם... לך תתווכח איתו...

אבל אבריימי החדש והצעיר והצנום ניגש אליו במלא הכבוד אבל גם בנחישות והסביר לו שהיות וזה שייך לשיעור א' נא להחזיר להם... קובי הסתכל עליו בתדהמה מלמעלה מלמטה... כאילו... כאילו מי אתה... מי אתה שבכלל מציז לדבר איתי... (יודעי דבר סיפרו למפרע שהסיפור הזה הזכיר להם את התיאור מדוד וגלית... גם גלית היה בהלם שדוד הצעיר מגיע אליו ועוד עם מקלות) אבל אבריימי לא נבהל... הוא שוב חזר על בקשתו ודרש מקובי להשיב את העושק אשר עשק... ומאז קובי סימן אותו... אבל סופית!!!! אני עוד אחנך את הר'בע עוף' הזה שצריך לכבד את המבוגרים וכו' וכו'... והנה יום אחד... בהפסקת צהרים קובי מפטפט לו בפתח הממלכה שלו במטבח עם כמה צעירים משיעור ב'... והוא בדיוק היה צריך כוס לשתייה חמה!!! והיה שם בדיוק במתלה שקית עם שרוול כוסות קלקל... רגע... של מי זה הכוסות האלו? של אבריימי? אה... אבריימי?..?

קובי קם ללא היסוס והופ... 'הרים' לו את זה... 'החרימם' לו את הכוסות... הוא הפטיר בחיך: זה במקום 'להרים' לו את המצעים... לא חלפו כמה דקות ואבריימי מגיע... איפה הכוסות שלי? הוא מחפש ומחפש... ואז נשמע קולו הסמכותי של קובי... **הייתה!!!** היה כוסות!!! בקיצור: תשכח מזה... פעם הבאה אל תתחיל עם המבוגרים... אבריימי הסתכל לתוך העיניים שלו קובי ושאל אותו: אתה לקחת לי את הכוסות?..?

כן!! ענה קובי בשלוות נפש... אז תחזיר אותם תיכף ומיד... קובי התחיל לצחוק... כן... ואם אני לא רוצה... אני חוזר ומבקש ממך: תחזיר אותם... ואם לא תחזיר אותם אתה תתחרט על זה... כאן קובי התפוצץ מצחוק יחד עם כל השמונה בחורים משיעור ב' שהיו שם במקום... אבריימי קם והלך ללא אומר ודברים!!! החברה צחקו... מה כבר הוא יכול לעשות?? והמשיכו הלאה... לנושא הבא... הוא 'לא שווה' התייחסות...

והנה!!! למחרת הלם בישיבה!!! ככה בשעה 9.30 בבוקר... באמצע סדר הכנה... לפתע שליח בית דין מופיע בשערי בית המדרש... איפה קובי?? נשלחתי מטעם הסנהדרין קטנה שממול לקרא לך לדין תורה!! חי חזור בישיבה בשם אבריימי שיש לו תביעה מסוינת נגדך... קובי היה בהלם!!! מה? דין תורה?? אבריימי משיעור א' תובע אותי?? מה... אתה רוצה להגיד לי שהוא תובע אותי על השרוול כוסות של אתמול?? הוא נפל על הראש?? הוא באמת חושב שבית דין זה גן ילדים?? אבל אין חכמות!! בבית דין כל מי שתובע לדין תורה אפילו שווה פרוטה... ב"ד חייבים להזדקק אליו... ואילו שרוול כוסות ? ? ? זה הרבה יותר משווה פרוטה... (בפרט בשנה האחרונה...) האמת היא שקובי קצת נבהל... זה פעם ראשונה שמישהו תובע אותו באופן רשמי לבית דין... לא הולך למק"ק... לא למשגית... אלא לבית דין... זה קצת מלחיץ... אבל קובי מהר מאד התעשת... סו"ס בטחון עצמי לא חסר לו... אין בעיה!!! אני מגיע...

קובי מגיע לבית דין... ממתין לו שם אבריימי הצנום והעדין... שקט השתרר בבית דין!! (תשמע... זה לא צחוק... לא מדובר פה בב"ד של ג'... זה סנהדרין קטנה של כ"ג תלמידי חכמים עם שלוש שורות לפנייהם...) אבריימי התובע קיבל את רשות הדיבור ופתח את פיו... אני בחור משיעור א', ואני לומד פה בישיבה קטנה שממול... הבחור הזה גזל ממני שרוול כוסות... הוא אפילו הודה בפני שהוא לקח לי את זה... וכשבקשתי ממנו שיחזיר הוא סירב... לעג... וגירש אותי בזלזול... עד כאן התביעה... ובכן: ראש בית דין פנה כעת לקובי... כן... מה יש לך לענות?? קובי נעמד מלא קומתו וענה בבטחון עצמי (חלק מהציבור פה כבר מכיר אותו מהשכונה): אין!!! לא היו דברים מעולם! אבריימי הזה מדובר בבחור שרק כעת הגיע לישיבה... 'האחד בא לגור וישפוט שפוט', הוא מנסה לתפוס שליטה ולעשות פרובוקציות ואני לא יודע על מה הוא מדבר... (אין אדם מדבר אלא מהרהורי לב...) ראש בית דין שוב הפנה את פניו לאבריימי... תקשיב: קובי מכחיש וטוען שלא היו דברים מעולם!! המוציא מחבירו עליו הראיה... האם יש לך הוכחה שקובי אכן גזל ממך את השרוול כוסות?? כן!!! היו שם שמונה בחורים משיעור ב'... אני זוכר אותם במדויק אחד לאחד... הם היו נכוחים בשעת מעשה... הם בעצמם ראו איך שהוא מודה בפני שהוא גזל ממני את זה... הם ראו את הגיחוך שלו על הכוסות שהיו לי ואינם... אני יכול להביא אותם לכאן והם יעידו!!! טוב... סיים ראש בית דין ואמר: נסכם שאתה צריך להביא עדים לבית דין, אבל כעת!!! לעת עתה!! כל זמן שלא הבאת עדים הרי קובי בחזקת כשר (ואפילו לחייב אותו שבועת היסת אתה לא יכול). קובי יצא מבית הדין מחויך וזקוף... הוא חזר לו לישיבה כולו מתגלגל מצחוק... הוא סיפר לחברה מה שהיה... הוא המחיש להם בצחוק איך אבריימי היה נראה שם בבית דין כמו איזה ילד בכיתה ג' שבא 'למסור' את חבר שלו לרבה... אבריימי הגיע כמה דקות אחריו לישיבה... הוא כבר רואה את החברה צוחקים עליו... אבל הוא לא התבלבל... הוא נכנס לבית המדרש ומיד ניגש ישר לחברותא הראשונה משיעור ב'... כן חברה... אני זוכר את שניכם!!! שניכם הייתם אתמול יחד עם קובי בהפסקת צהרים... ראתם בעיניים שלכם שהוא הודה בפני שהוא הרים לי את השרוול כוסות... כעת אני מבקש ממכם שתבואו איתי לבית דין ותעידו שאכן הוא לקח לי... קובי עומד מרוחק ורואה שאבריימי עדיין לא... לא חזר ל'תקניות'... הוא התקרב קצת... והנה הוא שומע שאבריימי עדיין ממשיך בנושא... הוא מנסה לגייס עדים להעיד בבית דין... קובי היה המום!!! תשמע... הבחור באמת לא רגוע... ככלכל שרוול כוסות לקחתי לו ותראה איזה בלגן הוא עושה לי סביב זה... האמת היא שקובי התחיל טיפ טיפה להילחץ באמת!!! תשמע הצויק הזה משיעור א' באמת מתחיל להלך עלי אימים!! היושר והכניות שלו לא נרתעים ממני!! אף פעם לא היה לי כזה דבר... קובי קלט שמישהו פה לא הולך לוותר לו... הוא שומע את אבריימי מבקש מהם חד משמעית... בואו איתי עכשיו לבית דין להעיד!! כן... עכשיו!!! בסדר הכנה... (כי בסדר חזרה זה כבר אחרי חצות... ואז מושב בית דין ננעל...) קובי התקרב אליהם ונעץ בהם מבט מזרה אימה... הוא רמז להם: **תחזרו לכם!!!** אל תעזו לחלום אפילו לשתף איתו פעולה... אתם גמטמורים... הם התכווצו מפחד ומיד הודיעו לאבריימי... אנחנו לא... לא קשורים לסיפור... ההמשך בשבוע הבא א"ה...

דרישת שלום ממוסכת נדרים...

הרבה זמן לא נפגשנו... נו... אך זה נדרים??? אך זה הולך??

אז ככה: אני מוכרח לומר שבהתחלה זה לא היה קל... הדפים הראשונים די התמקדו באנשים שמדברים ברמזים ובסחור סחור... ואני אף פעם לא הסתדרתי עם האנשים האלו... (אני לא מדבר על לשונות שבדו חכמים... אני מדבר על האויבר חכם שאומר "לא יא קרבן מה שלא אוכל לך" שעה!! שעה ארך לי להבין מה הוא רוצה...) אני אוהב שמדברים ברור... אני תלמיד מובהק של ר"מ דלית ליה מכלל לאו אתה שומע הן... אבל ב"ה עברנו אותם... ואפילו לקראת הסוף התחלתי להבין את השפה שלהם... ואתה יודע מה... אני כבר לא מועם על האנשים שלהם... כל אחד והשפה והסגנון שלו...

ואז הגיע פרק ב'... אניגמאקע פרק... ואז כשהגיע פרק ג'... שהוא כבר מתחיל לדבר על נדרי זירוויין!!! פה זה ממש השתלב לי עם המשא ומתן הקואליציוני... כן... נדרי זירוויין זה נדר שמטרתו להפעיל לחץ!!! כל אחד עסוק בלשכנע את השני עד כמה הוא עקשן ואיתן בדעתו כדי שהשני יתרכז ובסופו של דבר שניהם מתרככים... הו"ל מתנבאים לנו שכשהמוכר נשבע אני לא מוכר פחות מארבע והקונה נשבע לא קונה ממך יותר משנים... בסופו של דבר שניהם רוצים בשלושה... ימים יגידו...

ואז עברנו לידידי האיש המתוק... שאוהב אותי אבל בכח!!! אם אתה לא מגיע לאכול אצלי אני מדיר אותך הנאה... אם אתה לוקח את הכיבוד אני אוסר אותך עלי... הו"ל מגלים לנו שלא בטוח שזה פטל דביק של עודף מתיקות... יתכן שיש פה באמת תסכול... אני לא כלב שרק לוקח ולא נותן!!! או להילופין אני לא מלך שרק נותן ולא לוקח (אגב: כאן למדנו מה הגדרה של מלך... מלך זה מקסימום נתנה!! והכי מפתח זה שהאופציה השניה זה להיות ככלב...)

וכאן הגיע הר"ג האימפרטגי שאומר: שבארץ ישראל אין דינא דמלכותא דינא כי כל ישראל שותפים בא"י והארץ לא שייכת למלך... (נא לא להראות את זה למס הכנסה... ואגב: זה מחלוקת שלימה בפוסקים)

עכ"פ אם עד עכשיו לא הייתה סוגיה ממש ממש מוגדרת...

הרי בשבוע הבא... לקראת העמדת י"ב שבטים שבפרשת ויצא... אנחנו נכנסים לסוגיה אחת שמשתרעת על ט"ז דפים!! בנושא של שני יהודים שמודדים הנאה... איך הם בכ"ז יכולים להמשיך לקיים "ואהבת לרעך כמוך" ולדאוג אחד לשני בכל תחום ועניין... מרף ל"ג עד מ"ט, בקיצור: בדפים אלו אנחנו לומדים איך יהודים מתנהגים **גם כשהם רבים!** כן... מדובר בשנים שמודדים הנאה אחד מהשני... יתכן שעבר ביניהם חתול שחור מעושר... אבל זה לא מפריע להם לדבר בלימוד ולדאוג אחד לחובות של השני ולדאוג אחד לילדים של השני ולשלם עליו במכולת... כן... אמנם אנו לומדים מסכת נדרים בלומדים עם ר"ג... אבל על הדרך לא יזיק לנו ללמוד שיהודים... גם כשלא מסתדרים... וגם כשרבים... סו"ס כולנו בני איש אחד נחנו!! וניצוץ האלוקי המשותף שבינינו גובר על כל תהום השקפתי ודיאלוגי... ואם נלמד את זה טוב... אז בדף אחד לאחמ"כ מתכה לנו הפתעה... המעשה המוכר של ר' עקיבא שנשא את רחל וכל ה-24 שנים ו-24.000 תלמידים... כן... זה הר"ע שאח"כ עמד ולימד "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה!!!"
אגב: המעשה המוכר ברי"ע שבא עם התלמידים לבקר את התלמיד החולה עד שהוא קם על רגליו... זה כאן!! זה בסוגיה של שני חברים שמודדים הנאה ובכל זאת מותר להם לבקר אחד את השני!!! כן... זה חלק מהמבחן של "ואהבת לרעך כמוך..." כמה איכפת לך וקוא מחתבר המורד הנאה!! טעימה קלה מנדרים...

נא להשקיע בתשתיות הניקוז!!!

לאחרונה מצאתי הגדרה חדשה... אם תשים לב: כל ריגוש וכל תשווקה חזקה או כל משאלת לב עוצמתית שאנחנו הולמים ושואפים אליה... בדרך כלל הכל תלוי לפי עוצמת **ההתנקזות** שלה!!! הכל מתחיל ונגמר לפי גודל ההתנקזות!!! **מה אני מתכוין?** **הפעם אשתדל להשקיע בהמחשות... בשביל להסביר את עצמי...**

דוגמא ראשונה: כשהייתי בחור... מישהו סיפר בהתלהבות שיש יהודי אחד מבוגר בן 114 שנים והוא חי... תשמע, זה באמת מרגש... לזכות לכוז אריכות ימים... הלוואי על כולנו... אבל בדיוק אז הייתי בחדר עם עוד כמה אלטער'ס... אמרתי להם: רגע רגע רגע... בא נעשה חשבון... בן כמה אתה? אתה בן 30, ואני בן 26 ואתה בן 29 ואתה בן... בקיצור: לפי החשבון יוצא שהגיל שלנו ביחד... יוצא שאנחנו יותר מבוגרים מהזקן הזה!!! רבותי: לצאת עם הודעה לתקשורת: לא להתרגש מהזקן הזה. תדעו לכם: שבפנימיה של הישיבה שלנו יש חדר אחד... שאם תקח את כל החברי חדר ביחד... הגיל שלהם ביחד עוקף את הגיל של הזקן הזה...

נו. מה אתה אומר? ? אוי... שתהיה לי בריא עד 114 שנים... מי מתרגש מזה. אפילו אלף אנשים בני 50... שזה יוצא ביחד 50.000 שנה... זה לא מתחיל לרגש כמו זקן **אחד** שהוא לבד בן 114 שנים... נו... למה? ? כי אלף אנשים בני חמישים... יש פה בסה"כ הרבה שנים... אבל **מפוזרות**... חמישים ועוד חמישים ועוד... ואילו אצל הזקן הזה יש פה 114 שנים **ש מ נ ו ק ז י ם כולם למכונה אחת!** יש פה מכונה שעובדת כבר 114 שנים... **הבנת? ?** כל העוצמה פה זה **הניקוז** לאדם אחד!!! דוגמא נוספת: עשר מיליון שקל זה לא הרבה כסף!!! בשביל תקציב של עיריה זה א' ב'... זה משכורות לחודש של ימים... מתי זה נהיה הרבה כסף? ? כשכל העשר מיליון מתנקז ומשתלשל לארנק אחד!!! פה זה רציני...

עוד דוגמא: מה יקרה אם במדינת חלם החליטו להתחרות עם ארה"ב וגם הם רוצים להראות יכולות ולשלוח חללית לירח... הבעיה היא שאין להם חללית... מה הם עשו? ? שלחו אלף מטוסים לגובה 8 קילומטר... תעשה חשבון... ביחד זה יוצא 8000 קילומטר... יופי אנחנו מתקדמים... כולם מבינים שזה חלמאות! כי פה זה לא עובד עם תהילים המחולק... זה שכל אחד עולה 8 קילומטר זה לא 'חזי לאצטרופי'... פה צריך כח של מעוף שיתנקז לחללית אחת שהיא לבד טטוס יותר מ-8000 ק"מ...

עוד דוגמא... והפעם במוזיקה... קח חמשה חזנים... שכל אחד מהם יש לו עוצמת קול **רבע** מהעוצמה של הקול האדיר של יוסלה רוזנבלט... תתן להם לשיר **ביחד**... נו... ביחד אולי זה כן יעשה אותם יוסלה רוזנבלט? ?

לא!!! זה לא קשור!!! הקול האדיר של יוסלה רוזנבלט... זה **ניקוז** של עוצמת קול שהתנקזה לאדם **אחד!** זה כל העוצמה... אם תפזר את הקול של יוסלה רוזנבלט לעשרה אנשים זה אני ואתה... זה גארנישט... הבנת? ? אני בכוונה מביא הרבה דוגמאות... כדי שנישים לב: כמעט כל עוצמה שאנחנו **מתפעלים ממנה**... זה עניין של ניקוז!!! (אני מדגיש מתפעלים!!! למה? ? כי אם אחד מאיתנו לא גיבור גדול... אם יצטרפו להרים משהו מאד כבד... וכולנו ביחד נא בכוחות משותפים אנחנו כן נצליח להרים משהו כבד... גם במוזיקה אם ניקח כמה אנשים עם קול רגיל... והם ישירו ביחד זה יכול להפוך למקהלה נחמדה... אז יש דבר כזה שכמה כוחות מפורדים מתקבצים יחד... ניתן לעשות איתם דברים טובים... אבל אנחנו לא מתפעלים ממנו... אין פה איזה התפעלות שהייתי שואף לזה... לכן הדגשתי שדווקא בדברים שאנחנו מתפעלים מהם... שם הנושא הוא התנקזות)

ואחרון אחרון חביב... כעת ניגש לדוגמא האחרונה. כך זה גם ובעיקר בהנאות חומריות... בכל מה שיין להנאות העולם הזה... הכל מתחיל ונגמר לפי גודל **ה ה ת נ ק ז ו ת** !!! מה הכוונה? ? שמעתי פעם על מיליון חרדי שיום אחד זרק חידה... הוא שאל את הסובבים אותו: תנו ניחוש מהי ההנאה **השמיית** הכי **עוצמתית** שחיונית בכמה חודשים האחרונים? ? שים לב: מדובר פה במיליון שיש לו את האפשרות להתפנק ולהנות מכל מנעמי העולם שאתה לא יכול להרשות לעצמך... והוא אחד שנהנה... נו... תן ניחוש... תנחש מהי ההנאה הכי עוצמתית שהמיליון הזה חווה בכמה חודשים האחרונים? ?

לא תאמין... **הכוס מים של מוצאי תשעה באב!!!** שם!!! שם הוא חווה את ההנאה החומרית הכי עוצמתית ברבעון האחרון... **תנחש למה? ? מסיבה מאד פשוטה:** זה שמיליון יכול להרשות לעצמו לאכול מלא מלא שוארמה מהבוקר עד הלילה... הכמויות לא עושות את השוארמה יותר טעימה... כי זו הנאה ועוד הנאה ועוד הנאה... עשר פעמים הנאות לא מכפילות את ההנאה... אם כבר זה רק מפורז את ההנאה ליותר פעמים!!! אבל ברגע שהמיליון הזה כמו כל יהודי נאלץ לצום יום שלם... פה קרה תהליך של **ניקוז!!!** במשך היום הוא נהיה צמא כמוני וכמוך... והצמא הלך והעצים... הלך והתנקז... ובבת אחת התנקז במלא העוצמה לתוך כוס מים **אחת**... אה... אמחיהה!!!! איזה גישמאק... איזה שהכל נהיה בדברו... איזה בורא נפשות... על כל מה שבראת **להחיות** בהם נפש כל חי... קלטת את הסיפור? ?

אתה ואני מקנאים במיליון... למה? ? כי יש לו מלא הנאות... יש לו עוצמות של בילויים... דא עקא שמבחינה אבסולוטית זה פשוט לא נכון!!!

עוצמות של הנאות ובילויים... לא תלויים **בגודל האפשרויות**... הכל תלוי **בגודל הניקוז!!! כשמתנקז** עומס גדול לתוך איזה טיול אחד (אפילו קטן)!!! **כשמתנקז** צמא גדול לתוך כוס מים אחת!!! **כשמתנקזת** עייפות גדולה לתוך התחפרות אחת במים... זה!!! זו ההנאה הגדולה... **ואני שואל אותך: הדור שלנו קולט את זה? ? ?**

הרי מה שאמרתי לך כעת זה מונח כ"כ פשוט!!! זה מדעיי!!! אל תגיד לי שזה אפלייה מתקנת לכל מי שאין לו אפשרויות... זה פשוט שזה ככה... נו... האם הדור שלנו שכ"כ מחפש הרבה הנאות... מלא מלא בילויים... האם הדור שלנו יודע את הטקטיקה הפשוטה הזו? ? ממש לא!!! ומאוד חבל שלא... רחמנות... בן אדם כ"כ רוצה ליהנות... כ"כ משקיע בריגושים... מה הוא כבר לא עושה כדי שיהיה לו קצת טעם 'אמחיה' בחיים האפורים... לאיפה הוא לא טס ונוסע ומבלה בשביל קצת ריגוש... ובסופו של דבר איפה ההנאה מחכה לו? ?

בכוס מים של מוצאי תשעה באב!!! **נו... באמת... לא כואב הלב? ?** זאת אומרת: בסופו של דבר החוויות והריגושים העוצמתיים ביותר של החיים... זה לא נמצא אצל **בעלי האפשרויות**... אלא אצל מי? ? ?

אצל **בעלי הגבולות!!!** שמעת? ? אני חוזר!!! הכתובת להנאות חומריות... זה לא אצל מי שאתה רואה אותו הכי הרבה יוצא ונהנה ומבלה... אלא אדרבה... אצל מי שיודע הכי טוב להציב לעצמו גבולות!!! אני רוצה שתבין: המיליון החרדי הזה שזכה במוצאי ת"ב לטעום טעם נפלא בכוס מים... רגע... ומה עם השותף שלו החילוני... למה הוא לא זכה לתענוג הנפלא הזה...? ? אולי כי יש לו פחות כסף? ?

לא!! אלא בגלל שיש לו פחות **גבולות ממנו!** המיליון החרדי היה מסוגל לצום יום שלם... ולכן בסוף גם הייתה לו אפשרות ליהנות מכוס מים!! ואילו עמיתו החילוני שלא מסוגל לקבל הצבת גבולות מבורא עולם... הוא הפסיד גם את המעט נחת רוח שנתורה לחברו החרדי מהכוס מים...

--- עד כאן ההקדמה... כעת ניגש לפרשת השבוע...

ובכן: הזוה"ק אומר שיצחק נקרא על שם הצחוק!!! ולמה? ? אומר הזוה"ק: שהיות ויצחק זה דין וצמצום וגבולות!! אז דווקא איפה שיש גבולות... דווקא שם יש את הצחוק והשמחה... ולכן הוא נקרא יצחק... ולעומת זאת איפה שאין גבולות יש רק צער ומפח נפש...

ברגעים הראשונים שקראתי את הזוהר הזה... זה היה נשמע לי כ"כ מוזר... זה בדיוק הפוך מההיגיון... מה פירוש... איפה שיש גבולות... זה יקה כזה... קשוח... עצבני... לא אדיב... לא זורם... ואילו איפה שאין גבולות זה הכי סחבק... זורם... כ"ף... למה לא... איזה חיים...

אז זהו!!! הזוה"ק ממקד אותנו ואומר לנו: אל תתבלבלו... אתה רואה בן אדם שנהנה... ומרשה לעצמו... ומבלה... וחוגג... ויוצא... וטס... אז זהו שזה בדיוק הפוך!!! הצחוק והשמחה וההנאות והאושר... הכל תלוי לפי עוצמת הניקוז!!! הכתובת לענייני הנאות ואושר זה **בעלי הגבולות!!!** ולא בעלי האפשרויות!! וזו הסיבה שדווקא אצל יצחק אבינו רואים את המושג של אהבת מטעמים וכו'... ולמה? ? כי דווקא בגלל שיצחק זה עמוד הדין והגבולות!!! דווקא איפה שיש ניקוז של הצבת גבולות... דווקא לשם מתנקזים הריגושים הכי גדולים... מי שיש לו כח של הצבת גדולות... אצלו גם כוס מים יכולה לקבל עוצמות של טעם ועסיסיות!!! (אם תשים לב: דווקא אצל מרן ר' חיים קניבסקי היה את האווירה הכי מפויסת ומכובדת... כי דווקא בגלל שיש פה אדם מאד רציני... הזמן שלו יקר... וכשואו אומר איזה מילתא דבדיחותא זה מאד מאד מצחיק... אם אני הייתי אומר את זה לא היה מצחיק אף אחד... איפה היה את העוצמות הכי גדולות של אהבה וקירוב? ? אצל הבית ישראל והסטיפלר... למה? ? כי הם היו צועקים... הם גם ידעו לתת סטירות... דווקא איפה שיש תקיפות וגבולות הכי גדולים דווקא שם יש פוטנציאל לפרץ אהבה וחמימות הכי גדולה ויש הרבה להאריך בזה ואכמ"ל...)

המשפחה הבני ברקית הזו שפעם בחודש... לכבוד ר"ח אבא החליט להזמין מגש פיצה... השכן המודרני עובר ורואה חבורת ילדים מרוגשים עד אימה מתגודדים סביב איזה מגש פיצה... הוא צוחק לעצמו... אנחנו כל יומיים מתיישבים על מגש פיצה... ותראה איך הם מתרגשים? ?

אדוני... אתה יכול לצחוק עד מחר... אבל הילדים האלו מתרגשים ובצדק... הפיצה הזו באמת נורא נורא טעימה להם... פעם בחודש מתנקז להם משהו טעים מאוד לכבוד ר"ח... ואילו אתה שמבקר במסעדה כל יומיים? ? אתה הוא זה שמשאיר שם חצי מגש מחוסר עניין... לך אין כמעט שום טעם בפיצה... (ואין לך גם שום דרך איך ליצור טעם... כי בשביל ליצור טעם צריך גבולות... אתה יודע מה זה להציב לעצמך גבולות? ? אתה יודע להגיד לעצמך לא...? ?) אז נא לא לפזול לדשא של השני!!! הוא אולי ירוק יותר... אבל סיניטט!!!

כן... אלו שנראים לנו שיש להם אפשרות ליהנות... אבל לא שם נמצא השיבר של ההנאות... השיבר האמיתי נמצא אצל בעלי הגבולות!!!

אלו שיוודעים להציב גבולות ולהסתפק במועט... וכל דבר הוא במידה!!!

--- **אבל אז רק זה הערה נקודתית** ביחס לפזילה הטבעית לעבר עשוי והאדום אדום המולט שלו שנותן לנו תחושה כאילו אנחנו מפסידים משהו... כאילו יש לו מה להציע לנו... בשביל זה התורה יוצאת מגדרה ודווקא אצל יצחק היא משתמשת במונח אהבת המטעמים והנאות... להגיד לך שדווקא יש הנאות בפרשתנו אבל דווקא לא בבית מדרש של עשיו... אם כבר הנאות... אז דווקא בבית"ד של יצחק זה קרה...

אבל לא לזה חתרתי... בעיקר חתרתי לנושא של הניקוז!!!

כפי שסיכמנו כל עוצמה וריגוש חומרי תלוי בהתנקזות!! אז זהו!! שככה זה בעבודת ה'...

כאן טמון במילה אחת הסוד הכמוס שנקרא **"קדושה"!!!** מה פירוש קדושה? ? קדושה הכוונה היא שאני מוכן לנקז את כל כוחותי ולשמור ולאפק את כל הדחפים היצריים שלי שיהיו מתואמים רק לפי רצוני יתברך... וכאן הקב"ה מבטיח!!! אם אתה מנקז אלי את כל העוצמות שלך... הרי אני מנקז אליך את כל השפע שלי... ממילא מה הפלא שעשירה קבין של יופי ירדו לעולם ותשעה נטלה ירושלים... מה פירוש תשעה נטלה ירושלים? ? בעולם כולו יש יופי... קצת יופי מפורז בכל מקום... אבל בירושלים זה מתנקז בשיא העוצמה!!! יוסף הצדיק היה יפה תואר ויפה מראה... מאיפה הגיע היופי הזה? ? **מניקוז!!!** ברגע שיוסף מנקז לקב"ה את כל הדחפים האישיים שלו... הרי הקב"ה מנקז אליו בזרם עוצמתי את כל החן והחסד והרחמים... יוסף מקבל את השיבר של הנהגת כל העולם... ליהודה יש קול אדיר וגבורה אדירה... מאיפה זה? ? יהודה מנקז את כל היכולות שלו לרצוני יתברך... ה' במקביל מנקז את כל העוצמות של העולם לקול ולגבורה של יהודה... הכל פה תוצאה של **התנקזות!!!** קדושה זה סוג של התנקזות!!!

עד היום ניתן לראות את זה... כשאתה רואה בן עליה ששקוע בעבודת ה' לגמרי לגמרי... ניתן לראות בו עוצמה... או עוצמה של חן... או עוצמה של חדות מחשבה ובהירות... אתה רואה עוצמה!!! **יש פה זרם!!!** לעומת זאת לצידו אתה יכול לראות אחד שהראש שלו נמצא בעוד כמה שטויות... אתה מיד רואה את ההבדל ביניהם... זה כמו ההבדל בין ברז שפועל לבד שהזרם הוא חזק!! לבין ברז שצריך לחלוק את הזרם עם כל שאר הברזים... וכששאר הברזים עובדים הברז נהיה חצי קלאצ'... **מכיר את הבעיות האלו? ?** והיום זה מאד מאד חסר לנו!!! מדובר בסה"כ בבחור שחיפש ריגושים... רצה ליהנות... להרגיש חיוני... מעניין... ולכן הוא פזל לעוד כמה מחוזות... ומה התוצאה? ? **חוסר ניקוז!!!** ברז שבקושי מטפף... מה נעשה... הוא פתח לעצמו עוד חמשה ברזים נוספים... עוד חמשה נושאים אחרים שרצים לו בראש... ותכל'ס בשום דבר הוא לא נמצא ובשום דבר הוא לא באמת מצליח... והמבין יבין...

לדעת ולהפנים שהצחוק הגדול נמצא אצל יצחק! היופי והחן והמוצלחות ואפילו מעצמה כלכלית מחכה לנו דווקא אצל הנער יוסף שיודע להציב לעצמו גבולות ולנקז את כל הדחפים שלו בהתאפקות למענו יתברך... בינה זאת...

שבת ב' כסלו התשפ"ג

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:21	17:12	17:45
16:18	17:09	17:41
16:17	17:08	17:41
16:21	17:12	17:45

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעבל דהאן נ"י 050-4194600

פרשת תולדות

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

אם רוצה, כי יעקב ילך איתו בצוותא, יקשור איתו ידידות ולא יהיו נפרדים איש מעל אחיו. על כך משיב לו יעקב: **אני** כשלעצמי אולי יכול הייתי לעשות כך, אפשר שעלי לא הייתה קרבתך משפיעה כל-כך לרעה, אולם

"אדוני יודע כי **הילדים רכים**" - ועל-ידי התקרבותי אליך **עלולים הם** לצאת לגמרי לתרבות רעה, להיטמע בקרבך ולמות מבחינה רוחנית" - ומתו כל הצאן". כל התקרבות אל עשו מביאה לידי כך, שהדור הבא לא ידע כלל שהם היו יהודים...

רק בהתמדה ובהשקעה, בניצול של כל רגע אפשר להגיע לדרגות גבוהות בלימוד התורה ולוואי שנזכה

זהירות אה!
מיד אחי מיד עשו שאין נוהג עמי כאלה חלה כעשו הרשע... (רש"י)
יעקב אבינו מלמד אותנו בניו עד כמה יש **להיזהר** מאנשים **אחים שקרובים אלינו. אדם זר** ונכרי בדרך כלל ישנה רתיעה טבעית ממנו ולכן גם נוהרים ממנו, ומכיון שכך אפ"י אם כוונתו עויינת אנחנו נזהרים ועפ"י רוב ערוכים בהתאם, אך **כשאח** רוצה להזיק, כשאדם קרוב חורש מזימות כנגדינו קשה מאוד **להזהר**. לאח פותחים את כל הדרי לבנו ומאחר שהכל פתוח בפניו הוא יכול להיכנס למקומות היותר עדינים שעפ"י רוב שמורים ולהזיק **נוק** מאוד כואב...

מגביה שפלים חייב אדם להיות גבוה גם כאשר הוא נמצא בשפל.

לחזק את יסודי העולם
דוקא **נערכי** שבתות וחגים, כשרוב האנשים **עסוקים בקניות** ובהכנות, היה הגאון רבי יהודה צדקה זיע"א **יושב בבית** כנסת צדדי **והוגה בתורה**.
במשך שנים רבות היה לומד שעות ארוכות בלי הפסקה. בימי חול המועד השכים בשעה שתיים אחר חצות הלילה כדי ללמוד את שיעוריו הקבועים כי חשש שהאורחים בימי חול המועד יבטלוהו מתוכה.
כך בכל זמן שחשש שיש **מעט** אנשים **הפנייים** לעסוק **בתורה**, ישב ולמד כדי לחזק את יסודי העולם **העומד על התורה**.

קורה לפעמים שיש לאדם ריב עם ידיד או אפילו עם אחד מבני המשפחה. בסופו של דבר הם מתפייסים, השני מבקש סליחה והוא סולח. אלא שכאן **עלינו לדעת**, כשסולחים, מוכרח שהסליחה תהיה מוחלטת **כאילו לא קרה כלום** כי אם לא -הריהו שקרן

כתב רבנו גרשום שמצווה יתרה היא ליתן לתלמיד חכם **עצה טובה** כדי שיהיה לו נכסים **ועסוק בתורה**.

אפילו דברים **הנראים** שליליים כמו המידות כעס, קנאה, גאווה- אפשר **להעלות לקדושה** על ידי שמשמשים בהם **לכבוד ה'** יתברך.

ויקראו שמו עשיו. עשו הנהו סמל השקר, כפי שאמר חכמינו במדרש: **"הוא שוא שבראתי בעולמי"**, ולדאבון הלב נמשכים הרבה אנשים אחרי השקר; הכל נכרכים אחריו.
ברם, יעקב הנהו סמל האמת- **"תתן אמת ליעקב"**. לפיכך נאמר רק **"ויקרא שמו יעקב"** בלשון יחיד, לפי שהאמת אין לה אלא מעט אוהדים הכרוכים אחריה. יחידים הם אלה הנמשכים אחרי יעקב. (דגל מחנה אפרים)

העינים שכהו אברהם גירש את ישמעאל מביתו. כך **טיהר** את הבית מכל טומאה. גם **הייתה** לו **מנוחה** לעת זקנותו ויכול היה להכניס את רבקה לביתו.
אבל **יצחק** לא גירש את עשיו. לפיכך עם בוא הזקנה נוצרה תקופה חדשה בביתו של יצחק, תקופה **שגרמה** לו **לעיניים** כחות עקב התנהגותו של עשיו. לבסוף חייב היה דווקא יעקב לברוח משם. אם אינך מגרש את עשיו, אמר אחד מגדולי המוסר, הרי **בסופו** של דבר יאלץ **יעקב לברוח**.

מקרה פלאי
צעדו אדם וחמור במורד ההר. **הוביל** האיש את **חמורו** סביב להר, כדי שדרכו תהיה בטוחה. אך החמור התעייף, וחשב לעצמו: **לשם מה** עלילי **להאריך** את הדרך?
ארד ישר למטה, בדרך הקצרה. אמר ועשה, החל לרדת למטה בכוון ישר, ניסה האיש למושכו, אך החמור התעקש. ואז החל להידרדר מטה, עד שכל גופו התרסק...
* * *
מי שהולך בשביל שסללו אחרים, צועד בטח. מי שהולך בדרכים בלתי סלולות ובדוקות, מסכן את נפשו. נלך תמיד בדרכים שהורונו אבותינו. לא נסור ימין ושמאל.
ותאיז נהיה **אאוטרים** ו**בטוחים** ב**דרכם הסלולה** (העורך)

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

במידה שאדם בורח מפני עשו- בה, במידה זוכה הוא להתגלות אלהות..

הסירו את אלהי הנכר אשר בתכם והטהרו.
שיש בידכם משלל של שכס. (רש"י)
אפשר להילחם בשכס, ובכל-זאת להיבדק ממנה במשהו אגב המלחמה עצמה...

אוהב את המקום- אם אמור יאמר העבד עבד ה' איך אגיע **לאהבת ה'** בתשוקה עצומה, אף אתה אמור לו שעל ידי **הנתינה** באה האהבה, וככל שתרבה הנתינה **וההתאמצות** **וההשקעה** בדבר לפי זה תרבה אהבתו לדבר. ואם כן, ע"י שהאדם ישקיע מאמצים לוותר דברי העולם כדי **ללמוד תורה** כן תרבה אהבתו **לקבית**.

כל אדם שפוי יודע שדוקא הטיפול המכאיב עשוי להועיל, למרות שאינו מבין למה מכאיבים לו, על אחת כמה וכמה הקב"ה מקור הטוב והרחמים שחפץ בטובת האדם.

סוד הביטחון אם מבקשים אנו לזכות באמת לביטחון בה', עלינו לחוש **ולהכיר באמת** בכך שהכול מאיתו יתברך. האוכל שאנו אוכלים, הבראות שלנו, הילדים שלנו, הכול מאיתו יתברך!!
אם נלך ברחוב ביום שרב, ומישהו יושיט לנו כוס מים שמילה בברז סמוך, כמה נכיר לו טובה? והנה **שאנו חשים** די כי כל אשר לנו – מאתו יתברך הוא!

"לא אל הנראה אליך" – השם-יתברך מתגלה לפניך-
"בברכה מפני עשוי"- במידה שאתה בורח מפני עשוי...

מנהל, מהנדס ומתכנן נסעו לירושלים. בירידה מהקסטל איבדה המכונית את הבלמים, ולבסוף הצליח הנהג לעצור את המכונית בגדר שבצד הכביש. המנהל: "עלינו להקים ועדה שתבדוק את התקלה, תגדיר יעדים ברורים ותתווה דרך לפתרון הבעיה". "לא כדאי", הגיב המהנדס, בעודו שולף אולר שוויצרי מכיסו. "זה ייקח זמן רב ולא יועיל.
אפרק את הבלמים, אאתר את התקלה ואתקן".

"לא ולא", אמר המתכנן, "קודם כל עלינו לדחוף את המכונית חזרה

לראש ההר ולרדת שוב, כדי לראות אם התקלה **חוזרת על עצמה**".

להצלחה וישועה בכל התחומים יהודה בן בת שבע אבישלוס בן אורה רפאל ארז בן הדסה צביה

מוריד הגשם חזן אחד התחכם לפני רבי **אביש** **מברנקפורט** ואמר לו דרך הלצה:
"יראה נא **רבינו** כמה גדול כוחי. בשמיני עצרת שעה שהתפללתי תפילת **גשם**, התקדרו השמים בעבים וגשם שוטף ניתך ארצה". רבי אביש, שהכיר בטיבו של חזן זה, שהוא קל-דעת **ומזולזל במצות**, חיך ואמר לו:
"אנשים שכמותך הורידו לעולם לא רק גשם, כי אם גם **מבול**..."

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

משולחן גבוה

וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם אֲבִרְהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק כּוֹתֵב אֹר הַחַיִּים הַקְּדוּשׁ: עוֹד יִרְמוֹז הַכְּתוּב עַל עֵינֵי תּוֹלְדוֹת הַיְצִדִיקִים שֶׁהֵם מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְהוֹדִיעֵנו הַכְּתוּב "וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם" שֶׁמַּעֲשִׂיו וַיְצַדִּיקוּתוֹ שֶׁל יִצְחָק הֵיוּ דוֹמִים לַיְצִדִיקוּתוֹ שֶׁל אָבִיו אַבְרָהָם. יִשְׁנֵם בְּנֵי אָדָם שֶׁכְּשׂוֹאֲלִים אוֹתָם "מִי אֶתָּה וּמִה מַעֲשִׂיךָ, אֵיךְ אֶתָּה בְּתוֹרָה, בְּתַפִּילָה בִּירֵאָה וּבְמַעֲשׂוֹת?" הוּא עוֹנֵה: "בְּרוּךְ ה', אֲנִי עִם כְּפִיּוֹר וְאוֹכֵל מִצְוֹת בְּפִסְחָא. בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה רוֹקֵד עִם הַסֵּפֶר תּוֹרָה", הוּא מוֹחֵפֵשׁ וּמִגֵּרֵד לְמִצְוֹת כְּמִה מִצְוֹת שֶׁהוּא שׂוֹמֵר בְּמִשְׁךְ הַשֵּׁנָה. אֵךְ הוּא מוֹמְשִׁיךְ וְאוֹמֵר: "אֲבָל אֲבֵא שְׁלִי הִיָּה מְסוֹרֶתִי, כֹּל שֶׁבֵּת הִיָּה הוֹלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְסָבֵא שְׁלִי הִיָּה רַב חָשׁוּב וְתַלְמִיד חָכֵם מוֹפְלָג, וְאָבִיו שֶׁל סָבִי הִיָּה מְקוּבָל גְּדוֹל וְהִיָּה לוֹ גִּילּוּי אֱלִיהוּ הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹבוֹ!"

מְצוּיָן, יִפָּה מְאוֹד, אֲבָל מִה אֵיךְ? וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ מִיָּם... לְהִשְׁתַּבַּח בְּאֵבִיו וּבְסָבּוֹ הוּא יִכּוֹל, אֵךְ בְּעֵצְמוֹ אֵין לוֹ מִה לְהִשְׁתַּבַּח, הַבּוֹר רִיק, לֹא תּוֹרָה וְלֹא יֵרָאֵה רַח"ל. בְּנוֹהַג שֶׁבְּעוֹלָם כְּשֶׁמִּגִּיעַ אָדָם לְמָקוֹם שֶׁלֹּא מְכִירִים אוֹתוֹ וְשׂוֹאֲלִים מִי אֶתָּה? אִם הוּא אָדָם חָשׁוּב עוֹנֵה "אֲנִי פְּלוֹנִי", אוֹלָם אִם הוּא לֹא חָשׁוּב אֵךְ יֵשׁ לוֹ אֲבֵא גְּאוֹן וַיְצַדִּיק הוּא עוֹנֵה: "אֲנִי בְּנוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי". וּפְעָמִים שֶׁהַיְפֵךְ, הָאָדָם עֵצְמוֹ לֹא חָשׁוּב אֵךְ בְּנוֹ מִיּוֹחֵד בְּמִינוֹ, גְּאוֹן וַיְצַדִּיק וְלִכֵּן הוּא יֹאמֵר "אֲנִי אָבִיו שֶׁל פְּלוֹנִי". נִמְצֵא שְׁפַעְמִים הַבֵּן מוֹשְׁתַּמֵּשׁ בְּכַבּוֹד שֶׁל הָאָבֵא וּפְעָמִים שֶׁהָאָבֵא מוֹשְׁתַּמֵּשׁ בְּכַבּוֹד שֶׁל הַבֵּן.

ואומרת לנו התורה הקדושה **"אלה תולדות יצחק בן אברהם, אברהם הוליד את יצחק"**, כשיצחק היה הולך למקום שלא מכירים אותו היה אומר **"אני בנו של אברהם אבינו, וכשהיה אברהם אבינו הולך למקום שלא מכירים אותו היה אומר: "אני אבי של יצחק נאזר בגבורה שנעקד על גבי המזבח בגיל 137"**
נמצא שיצחק השתבח באברהם אביו, ואברהם היה משתבח ביצחק בנו, וזהו שאומרת התורה, ומכאן ילמד האדם מוסר השכל שכל ימיו ישתדל להרבות בתורה ומצוות ולהתנהג בדרך ארץ ומידות טובות כדי שלא לבייש את אבותיו, וכן האבות לא יביישו את הבנים, אלא אחד ישתבח בשני, דור לדור **ישבח מעשיך** (תהילים קמה, ד).

עם אלוס ומצורק אל זית ישראל

השמחה היא הנשמה של כל מצוה, אפילו מצוה כמו התשובה, שלכאורה יכולה לגרום לאדם דכדוך ושברון נפש, חייבת להיעשות מתוך שמחה.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יואל בן מלכה, דוד בן איהו, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יהודה יאיר, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אלעזר בן רגינה, שלום בן אורה מור, הרב יוסף אברגיל, ישראל בן שמחה סג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן תנה פתייא, שלמה בן דונה, **מן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

יוזפר באר אזורת
שתי הנאות הראשונות מרמות על שני המקדשים הראשונים, שאז עוד היתה **לאוינים** שליטה לריב עליהם **ולהחרינם**.

ואילו הבאר השלישית מרמזת על בית המקדש השלישי לעתיד לבוא. שעליו לא יהא עוד **שום קטרוג**. אזי יהיה "רחובות" - בני ישראל יהיו בהרחבה ובשלווה, ושום אומה לא תעזי **לנגוע** בהם לרעה. (רמב"ו)

בן אחד הולך במרכז תל-אביב, רואה חניה ריקה. הוא נשכב על החניה ומתקשר לאבא שלו ואומר לו: "אבא!

מצאתי חניה!
תקנה אותו!

אמרה רבקה: יודעת אני את הקללות **העתידות לבוא** עליך והן מרומזות באותיות "עלי" - עשו, לבן, יוסף- ויותר מאלה לא תדע עוד כל צרה, לפיכך אין לך להתיירא עכשיו פן יאונה לך משהו. לכן אמר יעקב אחר-כך, **כאשר בקשו בניו** לקחת אתם את בנימין למצרים: "עלי היו כולנה" כלומר, כל הצרות המרומזות ב"עלי",

אשר ניבאה לי אמי מראש, כבר באו עלי, ואילו מבנימין **אין כל צער** מגיע לי, ולמה תבקשו ליטול ממני גם את בנימין?...

כעס הפנים הדבק בדרכיו גמול חסדים... צקר חוליס כמו שטעה הקב"ה (רש"י).

פעם ביקר הגאון רבי **ישראל סלנוור** זיע"א בקובנא ומצא שם אחד מבני הישיבה **שוכב** על ערש דוי. שאל מדוע אינם מתענינים בבחור החולה, ואמרו לו כי אין בידם כסף להזמין רופא. צעק רבי ישראל: "מוכרחים למכור את הפרוכת ולהשתדל שהבחור יחלים". ובאמצע צעקתו הסב פניו לקיר ושנן: "כעס הפנים ולא כעס הלב".

אבות "אהל פינחס" ובנים

מספר 127

מהפעילות לא נחים ארעף

אבות ובנים

תהלים

מלל ליל שישי

אירגון מתמידים

למוד מוצ"ש

מלל שישי

עלון באלפי עותקים

סדר לימוד שבת

שיעורי רבנים

שיעור

עין יעקב

ישיבת בין הזמנים

שיעור

בעלי בתים

פעילויות לילדים

אנשים שמגיעים בזמן לפגישות צריך לשלול מהם את האזרחות ישראלית.

מסעדות השף האלה שמגזימות עם התיאורים של הדברים הכי פשוטים: -יש לכם תה? פה לא מגישים "תה", יש לנו כוס זכוכית שנשטפה בדמעה של מלאך בליווי עליי נענע רעניים עם בגרות מלאה

2022 ועדיין קוראים לזה: "הזה של המיקרוגל"

למי שלא שמע: 2 בדואים נעצרו על גניבת רכב, השופט שחרר אותם למעצר בית אז הם גנבו רכב מחניון בית המשפט וגסעו הביתה.

לכל אחד יש את החבר הזה שגם אם הוא יגסוס מצמא באמצע המדבר ויציעו לו בקבוק מים בעשרה שקלים הוא לא יסכים כי בקופיקס זה עולה שישה שקלים.

שני משוגעים יושבים בחוף הים, פתאום נעשו רעבים... ורואים תרנגול עובר, אחד אומר לשני "בוא נתפוס אותו"... נתפסו את התרנגול, מרטו לו את הנוצות, הדליקו מדורה ובישלו אותו... אכלו והיו מרוצים. פתאום עובר מישהו ושואל אותם "אולי ראיתם את התרנגול שלי?" אחד המשוגעים מצביע על הנוצות ואומר לו "הבגדים שלו פה, אולי הוא נכנס לים..."

אני בטוח שכסף הוא לא הכל בחיים, עכשיו אני צריך לשכנע בזה את מנהל הבנק שלי.

מישהו ידע איך אני משיג את העלון?

דבר העורך

אדמו"ר ה'ש'ר שלום' מבעלזא צ"ל אמר: בכף ידו של אדם אין כל האצבעות שוות. יש אחת מהן הגדולה מרעותה וארוכה יותר, ואחת קצרה יותר. כל זה ניכר דווקא כשהאדם פותח את כף ידו ולא קומץ אצבעותיו לאגרוף. כי בשעת הקמיצה - כל האצבעות נראות שוות מבחוץ ואין הבדל ניכר ביניהן.

זהו שמזוהיה כאן התורה, בדרך רמז: "לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ידך", ותחשוב לומר: כל העניים שווים כאותה יד קמוצה, ולכן את מעשרותי ונדבתי אחלק לכולם בשווה, ואין דיני קדימה לאחים או קרובי משפחה.

חלילה לך מלחשוב כך אלא: "פתוח תפתח את ידך לו" - ולכל עני תן כפי הראוי לו מדיני הקדימה שנתנה לך התורה..

בידידות ניר זאטאס

לע"נ הילד הנעים אליהו שור בן חנה הי' שהיה מקוראי העלון ומשתתף בפעילויות

מה אנשים רואים מה אנשים לא רואים

טלית של מרוקאי

הצעת חוק: אנשים שאוכלים באוטובוס יצטרכו לכבד את כל הנוסעים.

אלשה שהיה

בעיירה אחת בארצות הברית חי רוכל אחד ירא שמיים שהיה נזהר מאוד במצוות מעשר כספים. אמור נא לי - שאל אותו רב העיירה - מנין לך הזהירות הגדולה במצוות מעשר כספים? בצעירותי - סיפר הרוכל - הייתי סוחר שוורים ברוסיה ואת מעשרותי הייתי נותן למלמד התינוקות שבעירתי שהיה ת"ח מופלג וירא שמים והיה עני מרוד. פעם אחת זימן ה' לי עסקת שוורים גדולה מאוד בה הרווחתי ממון רב. כהרגלי לקחתי את כספי המעשר ונתתי למלמד. להפתעתי סירב המלמד לקבל את הכסף ואמר כי סכום זה הוא גדול הרבה יותר ממה שנצרך לו לפרנסתו!! ומה אעשה? שאלתי את המלמד. בכיתתי - אמר המלמד - יש שני ילדים מוכשרים שנראה לי כי אם ישלחו אותם ללמוד בישיבה מפורסמת יגדלו בתורה לגאון ולתפארת אלא שהוריהם עניים מרודים ואין ידם משגת להוצאות הדרך על כן עצתי לך שתיתקח את הכסף ותשלח אותם ללמוד תורה. שמע סוחר השוורים כעצת המלמד ועשה כדבריו. שני ילדים אלה נסעו לישיבה ולימים התפרסמו בעולם כרבי משה פיינשטיין צ"ק ול' רובי יעקב קמינצקי צ"ק!

לכן כדאי להשתדל מאוד במצוות מעשר כספים "עשר תעשר"

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

העולם מתחלק לשני קבוצות, אלו שמעירים על טעויות לשון ואלו שלא

קיבלתי הזמנה לחתונה, שולח את מנהל הבנק שלי, שהוא יסתדר אתם.

בחנות זו מתקנים הכל!
נא להקיש בדלת, הפעמון מקולקל!

ההעברה ממתנה
העברת לעפרון
400
עבור מערת המכפלה

רופא: אתה חייב להוריד במשקל.
מטופל: אני לא יכול בגלל הכדורים שאני לוקח.
רופא: איזה כדורים?
מטופל: כדורי פלאפל. כדורי גלידה. כדורי שוקולד.

אם אתם לא יודעים את ההבדל בין קרוקודיל לאליגטור אז הנה הקרוקודיל בתמונה נמצא ליד האליגטור

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

קנה אל ה' חזק ויאמץ לבך
"ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו ה' ויתר רבקה אשתו" (בראשית כה, כ"א).

בוזר הקדוש מובא שלאחר שראה יצחק שרבקה עקרה ומנעה ה' מלדת, הלך להר המוריה, למקום בו נעקד על גבי המזבח, ורצה להקריב שם קורבן לה' ולהתפלל לה' שיראה בעוניים ויפקדם בבנים. וכך היה, התפלל יצחק מעומק הלב שוב ושוב, חתר חתירה בעולמות העליונים ועשה רעש גדול בשמים, ונענה- ויעתר לו ה'!

וכמו שדרשו רבותינו על תפילתן של צדיקים שנמשלה לעתר (קלשון גדול), לומר לך- מה עתר זה מהפך את התבואה בגורן ממקום למקום, אף תפילתן של צדיקים מהפכת דעתו של הקדוש ברוך הוא ממידת אכזריות למדת רחמנות (סוכה יד ע"א).

לפעמים אדם מתפלל ונראה שתפילתו אינה מתקבלת, ומתלונן "התפללתי ולא התקבלה תפילתי", אך אין להישיבר אלא להמשיך להתפלל עוד ועוד עד שלבסוף תוקבל תפילתו ברחמים וברצון, קנה אל ה' חזק ויאמץ לבך, ועוד פעם וקנה אל ה' (תהלים כז, יד), עד שתקובל התפילה!

(וכן הוא במדרש רבה סג, ה שיצחק אבינו העשיר כביכול את הבורא יתברך ומתפילותיו, תפילות רבות באושר ובשפע השפיע יצחק, עד שמע ה' תפילתו).

יהי רצון שתקובל תפילותינו ברחמים וברצון לפניו יתברך ונזכה לראות בקרוב בגאולת ישראל השלימה, אמן.

שבת שלום ומבורך!

עלית לאוטובוס והתיישבת במושב הראשון? ברכות, אתה הפסיכולוג של הנהג בשעה הקרובה.

טיפ: כדי להימנע מהסחרחורת הזאת שמקבלים כשקמים מהר מידי, מומלץ להישאר במיטה כמה שעות נוספות. רק ליתר ביטחון.

מעל 15,000 קוראים

בחסות: גולדן האוס (בית שמש) ניהול ואחזקת מבנים
כי זה טוב לנו!

פרטים וייעוץ: 054-8568887 G0548568889@gmail.com

יש הקונה עולמו בה"ק אחת

מאירים את השבת
זכות קריאת תהלים פנות
100 ש"ח

מאירים את השבת
זכות קריאת תהלים בנים
100 ש"ח

מאירים את השבת
זכות לימוד אבות ובנים
200 ש"ח

לתרומות: נדרים פלוס "מאירים וזורעים הצלחה"
קוד 1000538 או בפלא': 052-7656075

ניתן להשיג את העלון: בימי רביעי-חמישי בישיבת "אור החיים" רחוב עזרא 1 ירושלים. ביה"כ "שמואל הנביא" רחוב שמואל הנביא 55 (מול דושינסקי). ביה"כ "רמת עזרא" רב חנן 1 בית שמש בעלות 1 ש"ח